Na Ċeiṫre Soisgéil

as an

dTiomna Nua

An t-Aṫair Peadar Ua Laoġaire

Canonaċ, S.P.

Progress so far…..

The Archive.org image file has been proof-read by me, and corrected to my best ability, as I retypeset it into a format, which matches the original, as closely as I can get it, using the slightly more modern font: gael bx unicode.
Further, as I use this retypeset text to continue with the generation of SG56 in Irish, I do sometimes find an error of my own making, and further correct the text.
The table below gives the present state of the document.

Matthew		**Mark**		**Luke**		**John**	
i	1	i	87	i	137	i	223
ii	3	ii	90	ii	142	ii	226
iii	5	iii	93	iii	146	iii	228
iv	7	iv	95	iv	148	iv	231
v	9	v	98	v	152	v	235
vi	14	vi	101	vi	155	vi	238
vii	17	vii	105	vii	159	vii	244
viii	19	viii	107	viii	163	viii	247
ix	21	ix	110	ix	167	ix	251
x	24	x	114	x	172	x	254
xi	27	xi	117	xi	175	xi	257
xii	30	xii	120	xii	180	xii	260
xiii	34	xiii	123	xiii	184	xiii	264
xiv	38	xiv	126	xiv	187	xiv	267
xv	41	xv	131	xv	190	xv	269
xvi	44	xvi	134	xvi	192	xvi	272
xvii	47			xvii	195	xvii	274
xviii	49			xviii	198	xviii	276
xix	52			xix	201	xix	279
xx	55			xx	204	xx	282
xxi	57			xxi	207	xxi V 10a P 285	
xxii	61			xxii	210		
xxiii	64			xxiii	214		
xxiv	67			xxiv	219		
xxv	71						
xxvi	74						
xxvii	80						
xxviii	84					To xxi.	

Pages: 98, 145, and 198: we find the word 'ló' for 'day', but only in the context of 'do ló agus d'oiḋċe' so this could be a special spelling for this context.
Page 84: LHS column: references 61 - 66 in wrong places. Corrected to context.
Page 135: RHS column: #11 printed 1 line too high. Corrected to context.
Page 185: RHS column: #20 printed 1 line too low. Corrected to context.
Page 212: See my added footnote.
Page 246: LHS column: #43 printed 2 lines too high. Corrected to context.
Page 259: RHS column: #41 printed 1 line too low. Corrected to context.
Page 260: LHS column: #57 missing. Added according to context.
Page 280: LHS cloumn: #17 printed 2 lines too high. Corrected to context.

Na Ċeiṫre Soisgéil
as an
dTiomna Nua

An t-Aṫair Peadar Ua Laoġaire
Canonaċ, S.P.

d' aistriġ iad ó Laidin na Vulgáta;

agus do ḃreiṫniġ

An t-Aṫair Gearóid Ó Nualláin, M.A.,

iad i gcomparáid leis an nGréigis agus

leis na h-aistriġṫiḃ ar a ḃfuil deiġṁeas

na h-Eaglaise.

Táid nótaí agus tagarṫa leó.

Baile Áṫa Cliaṫ:
Muintir na Leaḃar Gaedilge
THE IRISH BOOK COMPANY
6 Sráid D'Olier
Brún agus Nuallán
Forbaḋ Éiliṁ
Sráid Nasá
1915

Nihil Obstat:

GIRALDUS O' NOLAN,

Censor Theol. Deput.

Imprimi potest:

✠ **GULIELMUS,**

Archiep. Dublinen.,

Hiberniae primas.

Dublini, die 16 Julii , 1915,

Festo B.V.M. de Monte Carmelo.

ÓRD NA SOISGÉAL

AGUS A N-AINNMNEAĊA FÉ LEIṪ AGUS UIṀREAĊA NA GCAIBIDIOL ATÁ IONTA FÉ LEIṪ

Brún agus Nuallán Forbaḋ Éiliṁ.

LIST OF SUBSCRIBERS

TO

Na Ceiṫre Soisgéil as an dTiomna Nua.

	£	s.	d.
His Eminence Cardinal Logue, Archbishop of Armagh and Primate of All Ireland	5	0	0
His Grace the Most Rev. Dr. Walsh, Archbishop of Dublin and Primate of Ireland	5	0	0
His Grace the Most Rev. Dr. Healy, Archbishop of Tuam	5	0	0
His Grace the Most Rev. Dr. Harty, Archbishop of Cashel	5	0	0
The Most Rev. Dr. O'Callaghan, Bishop of Cork	5	0	0
The Most Rev. Dr. Browne, Bishop of Ferns ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Brownrigg, Bishop of Ossory	5	0	0
The Most Rev. Dr. O'Dwyer, Bishop of Limerick	5	0	0
The Most Rev. Dr. O'Donnell, Bishop of Raphoe	5	0	0
The Most Rev. Dr. Sheehan, Bishop of Waterford and Lismore	5	0	0
The Most Rev. Dr. Browne, Bishop of Cloyne ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Hoare, Bishop of Ardagh and Clonmacnoise	5	0	0
The Most Rev. Dr. Foley, Bishop of Kildare and Leighlin	5	0	0
The Most Rev. Dr. Kelly, Bishop of Ross ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. O'Neill, Bishop of Dromore ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. O'Dea, Bishop of Galway and Kilmacduagh	5	0	0
The Most Rev. Dr. Mangan, Bishop of Kerry ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Fogarty, Bishop of Killaloe ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Gaughran, Bishop of Meath ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. MacHugh, Bishop of Derry ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. MacKenna, Bishop of Clogher	5	0	0
The Most Rev. Dr. Gilmartin, Bishop of Clonfert	5	0	0
The Most Rev. Dr. Finegan, Bishop of Kilmore ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Morrisroe, Bishop of Achonry	5	0	0
The Most Rev. Dr. Naughton, Bishop of Killala ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Coyne, Bishop of Elphin ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Donnelly, Bishop of Canea ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Higgins, Bishop of Temno ..	5	0	0
The Most Rev. Dr. Cohalan, Bishop of Vaga ..	5	0	0
The Right Rev. Monsignor Hallinan, St. Ita's, Newcastle-West, Co. Limerick	5	0	0
The Right Rev. Monsignor O'Riordan, Rector of the Irish College, Rome	5	0	0
The Rev. W. F. Browne, C.C., Queenstown ..	0	10	0
R. I. Best, Esq.	0	5	0
P. Donnellan, Esq., M.D	1	0	0
H. A. O'Neill, Esq.	0	5	0
Thomas Barry, Esq.	0	5	0
E. R. M'C. Dix, Esq.	1	0	0

SOISGÉAL NAOṀṪA ÍOSA CRÍOST

DO RÉIR

ṀAITIÚ

Maitiú Naoṁṫa, aon den dáréag asbol ab eaḋ é. Puibliocánaċ ab eaḋ é .i. fear cánaċ do ḃailiú, sar ar ġlaoiḋ ár Slánuiġṫeóir é ċun na h-Asbolaċta.* Leuí ab ainim dó nuair a ḃí sé n-a ṗuibliocánaċ. B'é céad duine é, des na Soisgéalaiḋṫiḃ, a sgríḃ an Soisgéal, agus sa n-Eaḃrais, nú sa t-Suro-Ċaildaiaċ, a sgríḃ sé é, an teanga a ḃí d' á labairt ag na Iúdaíġ an uair sin, i gcríċ Ṗaileistín. Ní' l an sgríḃinn sin ar biṫ anois, aċ do h-aistiríġeaḋ i nGréigis é i n-aimsir na n-asbol, agus, d'á ḃríġ sin, tá an t-aistiriú san ċóṁ maiṫ úġdarás leis an gcéad sgríḃinn féin. Timpal sé bliana tar éis deasġaḃála ár dTiġearna iseaḋ do sgríḃ sé.

CAIBIDIOL I.

Geinealaċ Ċríost: do gaḃaḋ agus do rugaḋ é ó ṁaiġdin.

Leaḃar geinealaiġ Íosa Críost ṁic Dáiḃid[1] mic Ábrahaim. 1

Do ġein Ábraham Isaac. Agus do ġein Isaac Iácób, 2 agus do ġein Iácób Iúdás agus a ḋriṫáraċa. Agus 3 do ġein Iúdás Ṗáres agus Sára ó Ṫámar. Agus do ġein Ṗáres Esron. Agus do ġein Esron Aram. [4]Agus do ġein Aram Aminadab. Agus do ġein 4 Aminadab Naasson. Agus do ġein Naasson Salmon. Agus do ġein Salmon Boos ó Raċab. 5 Agus do ġein Boos Obed ó Rút. Agus do ġein Obed Iesse. Agus do ġein Iesse Dáiḃid an rí. 6 Agus do ġein Dáiḃid, an rí, Salomón ó'n mnaoi a ḃí ag Urias. [7]Agus do ġein Salomón Roboám. Agus 7 do ġein Roboám Abia. Agus do ġein Abia Asa.

[1] .i. de ṡlioċt Ábrahaim.
* Lúc. v. 27, agus Marc. ii. 14.

8 [8]Agus do ġein Asa Iósaṗat. Agus do ġein Iósaṗat
9 Ioram. Agus do ġein Ioram Ósias. [9]Agus do ġein
Ósias Ióatam. Agus do ġein Ióatam Aċas. Agus
10 do ġein Aċas Esecias. Agus do ġein Esecias Man-
asses. Agus do ġein Manasses Amon. Agus do
11 ġein Amon Iosias. Agus do ġein Iosias Ieċonias
12 agus a ḋriṫáraċa i nDaor-ḃruid na Babilóine. Agus
tar éis daor-ḃruide na Babilóine do ġein Ieċonias
13 Salatiel. Agus do ġein Salatiel Sorobabel. [13]Agus
do ġein Sorobabel Abiud. Agus do ġein Abiud
14 Eliacim. Agus do ġein Eliacim Asor. [14]Agus do
ġein Asor Sadoc. Agus do ġein Sadoc Aċim.
15 Agus do ġein Aċim Eliud. [15]Agus do ġein Eliud
Eleásar. Agus do ġein Eleásar Matan. Agus do
16 ġein Matan Iácób. [16]Agus do ġein Iácób Iósep, céile
Ṁuire, ó n-ar rugaḋ Íosa d'á ngoirtear Críost.*

17 D'á ḃríġ sin na geinealaċa go léir ó Ábraham go
dtí Dáiḃid is ċeiṫre glúine déag iad. Agus ó Ḋáiḃid
go dtí daor-ḃruid na Babilóine ċeiṫre glúine déag.
Agus ó ḋaorḃruid na Babilóine go dtí Críost ċeiṫre
glúine déag.

18 Agus seo mar a ṫárla geineaṁaint Ċríost. [1] Nuair
a tugaḋ a ṁáṫair Muire, i gcuing ṗósta, do Iósep,
agus roim ṫeaċt d'á céile ḋóiḃ, do fuaraḋ go raiḃ
19 gein 'n-a broinn aici ó'n Spioraid Naoṁ. Aċ ó ba
ḋuine fíoraonta Iósep, a fear, agus nár ṁaiṫ leis
maslaḋ puiḃiliḋe ṫaḃairt di, ba ṁian leis í ċur uaiḋ
20 a gan fios. Aċ ag maċtnaṁ dó ar an méid sin, féaċ,
do ṫaisbeáin aingeal an Tiġearna é féin dó i n-aisling,
agus duḃairt sé leis. A Iósep, a ṁic Ḋáiḃid, ná bíoḋ
aon eagla ort do ḃan-ċéile, Muire, do ġlacaḋ ċúġat,
mar is ó'n Spioraid Naoṁ an ġein atá ar iompar aici.
21 Agus béarfaiḋ sí mac, [2] agus taḃarfair-se Íosa mar

[1] Lúc. i. 27. [2] Lúc. i. 31

* Ver. 16. "Céile Ṁuire." – Ṫug an Soisgéalaiḋe dúinn geinealaċ N. Ióseip aṁáin, gan tráċt ar ġeinealaċ na Maiġdine, do réir nóis na n-Eaḃraċ. Aċ ó ḃí gaol gairid eatarṫa taisbeánann geinealaċ ḋuine acu geinealaċ an duine eile.

ainim air, óir slánóċaiḋ sé a ḋaoine ó n-a bpeacaiḃ. Agus do ṫuit an méid sin go léir amaċ i dtreó go 22 gcóṁlíonfaí an rud a duḃairt an Tiġearna tré ḃéal an ḟáiḋ nuair aduḃairt sé: [1] Féaċ, beiḋ gein 'n-a 23 broinn ag maiġdin, agus béarfaiḋ sí mac, agus taḃarfaiḋ siad Emmanuél mar ainim air; agus cialluiġeann an ainim sin, Dia linn. Agus nuair a ḋ'eiriġ Ióseṗ 24 as a ċodla do ḋein sé mar a ḋ'órduiġ aingeal an Tiġearna ḋó, agus do ġlac sé ċuige a ḃan-ċéile; Agus níor ċuir sé aiṫne uirṫi go dtí gur rug sí a mac, 25 a céad-ġein, agus ṫug sé Íosa mar ainim air.*

Caibidiol II.

Ofrálaċa na suaḋ. An teiṫe ċun na h-Éigipte. Marḃaḋ na leanḃ.

Ansan, nuair a [2] rugaḋ Íosa i mBetlehem Iúda, 1 i laeṫiḃ an rí Héróid, ṫáinig draoiṫe ó'n ndoṁan toir go Ierúsalam, agus duḃradar: Cá ḃfuil an 2 rí seo na n-Iúdaċ atá beirṫe? Mar do ċonacamairne a réalt sa doṁan toir agus ṫánamair ċun é ḋ' aḋraḋ. Nuair airiġ Héród, an rí, an méid sin 3 ṫáinig buaireaṁ air, agus ar Ierúsalem go léir ċóṁ maiṫ. Agus ċruinniġ sé uaċtaráin na sagart agus 4 scríḃneóirí an ṗobuil, agus d'ḟiafraiġ sé ḋíoḃ cá mbéarfaí Críost. Agus duḃradar-san leis: I 5 mBetlehem Iúda, óir sin mar atá sgríoḃṫa ag an

[1] Isáias vii. 14. [2] Lúc. ii. 7.

* Ver. 25. "Go dtígur rug sí a mac, a céad-ġein."—Ó sna focalaiḃ sin, deir Heluidius agus eiriceadaiḋṫe eile go diaṁasluiġṫeaċ, go raiḃ ag an Maiġdin Muire tuille clainne i n-éagmais Ċríost: Aċ taisbeánann Ierom naomṫa, le mórán samplaí ná raiḃ ins na focalaiḃ sin an tSoisgéalaiḋe aċ nós cainte ameasg na n-Eaḃraċ, agus ná raiḃ de ḃríġ leis an ráḋ "go dtí" ac 'ġá ċur i gcéill cad é an níḋ nár deineaḋ, agus ná raiḃ aon ḃaint ag an ráḋ leis an aimsir a ḃí le teaċt. Deirtear, Gein., Caib. viii., v. 6 agus a 7, gur "ċuir Noé amaċ fiaċ, agus gur imṫiġ an fiaċ amaċ agus nár ḟill sé go dtí gur ṫriomuiġ na h-uisgeaċa ar an dtalaṁ." B'é sin le ráḋ, nár ḟill sé i n-aon ċor. Agus deir Isáias, Caib. xlvi. ver. 4. "Deir Dia: 'Táimse

6 ḃfáiḋ: [1] Agus tusa, a Betlehem, a ṫalaṁ Iúda, ní tu is lúġa i n-aon ċor ar ṫaoiseaċaiḃ Iúda, óir is asat-sa a ṫiocfaiḋ an taoiseaċ a ḋéanfaiḋ mo ṗobul
7 Israél do riaraḋ. Ansan do ġlaoiḋ Héróḋ na draoiṫe ċuige, a gan ḟios, agus fuair sé amaċ uaṫa go cruinn an t-am i n-ar taisbeánaḋ an
8 réalt dóiḃ. Agus do stiúruiġ sé go Betlehem iad, agus duḃairt sé: Cuarduiġiḋ go maiṫ an mac so; agus nuair a ġeoḃaiḋ siḃ tuairisg air tagaiḋ agus innsiḋ dóṁ-sa é, go dtéiġead agus go n-aḋrad é, leis.
9 Tar éis na cainte sin ó'n rí d'imṫiġeadar. Agus féaċ, an réalt a ċonacadar sa doṁan toir do ġluais sé rómpa go dtáinig sé agus gur stad sé os cionn na
10 h-áite i n-a raiḃ an leanḃ. Nuair a ċonacadar an
11 réalt do ṫáinig árd-áṫas orṫa. Agus ċuadar isteaċ sa tiġ, agus fuaradar an leanḃ agus a ṁáṫair, Muire, agus ṡléaċtadar dó agus d'aḋradar é; agus d'osgaladar a gcuid stóir, [2] agus ṫugadar bronn-
12 tanas dó, ór agus túis agus mirr. Agus do tugaḋ foláraṁ dóiḃ i dtaiḃreaṁ gan dul ṫar n-ais go dtí Héród, agus ċuadar bóṫar eile ṫar n-ais ċun a dtíre féin.

13 Nuair a ḃíodar-san imṫiġṫe do ṫaisbeáin aingeal an Tiġearna é féin do Iósep, 'n-a ċodla, agus duḃairt sé. Eiriġ, agus tóg leat an leanḃ agus a

[1] Mích. v. 2; Eóin vii. 42. [2] Salm lxxi. 10.

ann go dtí go mbeir aosta.'" Cia a leóṁfiḋ a ráḋ ná raiḃ Dia le beiṫ ann 'n-a ḋiaiḋ san!

Mar an gcéadna, i leaḃar a h-aon de sna Macaḃéiḃ. v. 54, tá so: Agus ċuadar suas go cnuc Sióin, fé áṫas agus fé aiteas, agus ḋeineadar íḋbirṫa, toisg nár marḃuiġeaḋ aoinne acu go dtí go raḃdar tagaiṫe abaile i ríṫċáin. B'é sin le raḋ nár marḃuiġeaḋ aoinne acu sar a dtánadar abaile. Deir Dia le h-Aon Ṁac Dé: "Suiḋ ar mo ḋeis go gcuiread do naṁaid mar stól fé d'ċosaiḃ." An aṁlaiḋ ná beiḋ se 'n-a ṡuiḋe ann 'n-a ḋiaiḋ san? Beiḋ, agus ar feaḋ na síoruíḋeaċta. Taisbeánann Ierom Namohṫa, leis, go dtugtí "céad-ġein" ar aon-ġein ṁic, gan aon ṁac eile teaċt 'n-a ḋiaiḋ, óir, do réir na ḋliġe do coisricṫí ċun Dé gaċ céad-ġein ṁic, "Coisric ċúġamsa," adeir an Tiġearna, "gaċ céad-ġein a ḋ'osgalann an ḃruinne ameasg clainne Israéil," ⁊rl., Exod. xiii. 2.

ṁáṫair agus imṫiġ go h-Éigipt, agus fan ann go n-innseaḋ duit, mar beiḋ Héróḋ ag lorg an leinḃ ċun a ṁairḃṫe. D'eiriġ seisean, agus ṫóg sé leis (14) an leanḃ agus a ṁáṫair, agus ċuaiḋ sé sa n-Éigipt; agus ḃí sé sa n-áit sin ċun go ḃfuair Héróḋ bás; Ionus go gcóṁlíonfaí an focal aduḃairt an Tiġearna (15) tré ḃéal an ḟáiḋ, nuair aduḃairt sé: [1] As an Éigipt do ġlaoḋas mo ṁac.

Ansan, nuair a ċonaic Héróḋ gur ṁeall na draoi- (16) ṫe é, ṫáinig fearg ana-ṁór air agus ċuir sé amaċ a luċt airm agus ṁairḃ sé a raiḃ de ṁacaiḃ dá ḃlian, nó fé n-a ḃun, i mBetlehem agus ins na triúċaiḃ go léir a ḃain léi, do réir an méiḋ aimsire a fuair sé amaċ ó ċaint na ndraoiṫe. Ansan iseaḋ do cóṁlíonaḋ (17) an ċaint aduḃairt Ieremias fáiḋ nuair aduḃairt sé: [2] Do h-airiġeaḋ guṫ i Ráma, árd-ġol agus iomaḋ (18) ologón, Ráċel ag caoine a clainne, agus ná glacfaḋ sí sólás toisg gan iad a ḃeiṫ ann.

Tar éis ḃáis Héróiḋ, áṁṫaċ, féaċ, do ṫaisbeáin aing- (19) eal an Tiġearna é féin do Iósep i dtaiḃreaṁ, sa n-Éigipt. Agus duḃairt: Eiriġ, agus tóg leat an leanḃ (20) agus a ṁáṫair, agus imṫiġ go tír Israéil, óir an ṁuíntir a ḃí ar tí an leinḃ do ċur ċun ḃáis táiḋ siad tar éis ḃáis. Agus d'eiriġ seisean agus ṫóg sé leis an leanḃ (21) ⁊ a ṁáṫair, agus ṫáinig sé go tír Israéil. Aċ d'airiġ (22) sé Arċelaus a ḃeiṫ 'n-a rí ar Iúḋéa i n-ineaḋ a aṫar, Héróḋ, agus níor leig eagla ḋó dul ansan; agus do tugaḋ foláraṁ dó i n-a ċodla, agus ċuaiḋ sé i gcríoċaiḃ Ġalilí. Agus ṫáinig sé ċun cóṁnuiġṫe sa (23) ḃaile ar a dtugtar Nasaret, ionus go gcóṁlíonfaí an níḋ aduḃairt na fáiḋe: Óir taḃarfar Nasarénaċ air.

CAIBIDIOL III.

Seanmóineaċt Eóin. Críost d'á ḃaisteaḋ.

Ins na laeṫanta san, áṁṫaċ, do ṫáinig Eóin Baiste (1) ag seanmóin i ḃfásaċ Iúḋéa, Agus deireaḋ sé: (2)

[1] Ósee xi. 1. [2] Ierem. xxxi. 15.

[1]Deiniḋ aiṫriġe, óir tá ríġeaċt na ḃflaṫas buailte liḃ*
3 Óir sin é an t-é ar ar laḃair Isáias Fáiḋ nuair aduḃairt sé: [2] Guṫ duine ag glaoḋaċ sa ḃfásaċ, Ollaṁuiġiḋ an tslíġ do'n Tiġearna; deiniḋ a ḃóiṫre do
4 ḋíriú ḋó. Agus isé éadaċ a ḃí ar Eóin ná éadaċ déanta de ruainneaċ camal, agus crios leaṫair ar a ċom; agus isé bia a ḃí aige 'ná lócuistí agus mil ḟiain.
5 [3] Agus ḃí Ierúsalem ag dul amaċ ag triall air an uair sin, agus Iúdaéa go léir, agus an dúṫaiġ go léir
6 tímpal ar an Iórdan. Agus ḃí sé 'ġá mbaiste sa n-Iórdan agus iad ag déanaṁ faoísdine i n-a bpeacaíḃ.

7 Agus ċonaic sé mórán des na Fairisíniġ agus des na Sadducíneaċaiḃ ag teaċt ċun an ḃaiste ċuige, agus duḃairt sé leó: A ṡlioċt na n-aiṫreaċ niṁe, cé ċuir ar ḃúr súiliḃ daoíḃ-se an ḟearg atá ċúġaiḃ do
8 ṡeaċnaḋ?† Má's eaḋ tugaiḋ toraḋ uaiḃ a ḃeiḋ do réir
9 na h-aiṫriġe. Ná h-abraiḋ i n-ḃúr n-aigne: Tá Ábraham i n-a aṫair againn; óir deirimse liḃ gur féidir do Ḋia clann a ḋéanaṁ d'Ábraham des na
10 cloċaiḃ sin. Tá an tuaġ ċeana féin ar ṗréiṁ na gcrann. Agus gaċ crann ná taḃarfaiḋ toraḋ fóġ-
11 anta uaiḋ leagfar é agus curfar sa teine é. Táim-se ag ḃúr mbaiste le h-uisge ċun aiṫriġe, aċ an t-é atá ag teaċt am' ḋiaiḋ is cóṁaċtaíġe é 'ná mise, agus ní fiú me go ndéanfainn a ḃróga d'iompar; baistfiḋ
12 sé sin siḃ leis an Spioraid Naoṁ agus le teine. Tá a ġléas cáiṫte i n-a láiṁ aige, agus glanfaiḋ sé a úrlár buailte, agus cruinneóċaiḋ sé a ċuid cruiṫneaċtan isteaċ sa sgioból, agus loisgfiḋ sé an lóċán le teine naċ féidir a ṁúċaḋ.

[1] Marc. i. 4; Lúc. iii. 3. [2] Isáias xl. 3. [3] Marc. i. 5.

* Ver. 2. "Deiniḋ aiṫriġe," poenitentiam agite, *μετανοεῖτε*, do réir na h-úsáide a deintear de'n ḟocal san sa Sgríḃinn Ḋiaḋa agus i sgríḃinníḃ na n-aṫaraċ naoṁṫa, cialluiġeann sé, ní h-aṁáin aiṫr.ġe agus leas. beaṫa, aċ fós pionós, agus oibreaċa trosgaiḋ, agus fulag trioblóidí, mar ṡásaṁ ins na peacaiḃ a deineaḋ.

† Ver. 7. "Fairisíniġ agus Sadducíniġ." — Ḋá aicme iad san a ḃí ameasg na n-I.daċ, agus luċt fill ab eaḋ an ċéad aicme acu; agus daoíne nár ċreid aċ an rud a ṫaiṫn leo féin ab eaḋ an tarna h-aicme.

[1] Ansan do ṫáinig Íosa ó Ġaililí go dtí an Iórdan, 13
ag triall ar Eóin, ċun go mbaistfeaḋ Eóin é. Aċ 14
ḃí Eóin 'ġá ċosg, agus deireaḋ sé: Is dóṁ-sa is gáḋ
baiste d'ḟágail uait-se; agus tusa ag teaċt ag triall
orm-sa? Agus d'ḟreagair Íosa é agus duḃairt sé 15
leis: Leig liom anois, óir is mar seo is cóir dúinn gaċ
[2] fíoraontaċt do ċóṁlíonaḋ. Ansan do ġéill sé dó.
Agus nuair a ḃí Íosa baistiṫe ṫáinig sé aníos as an 16
uisge láiṫreaċ; agus féaċ, do h-osgalaḋ na flaṫais
dó, agus ċonaic sé Spioraid Dé ag teaċt anuas i rioċt
colúir agus ag túirliocan air. [3] Agus féaċ, guṫ as 17
na flaṫais aduḃairt: Isé seo mo ṁac dílis ar a
bfuil mo ġreann.

CAIBIDIOL IV.

Trosgaḋ Ċríost ar feaḋ daċad lá. — Froṁaḋ á ḋéanaṁ air —é ag tosnú ar ṡeanmóiniú; ar a ḋeisgiobuil do ġlaoḋaċ ċuige; agus ar ṁírḃúiltíḃ a ḋéanaṁ.

Ansan do ṡeól an Spioraid Íosa isteaċ sa ḃfásaċ 1
ċun go gcurfaí caṫ air ó'n ndiaḃal. Agus nuair a 2
ḃí trosgaḋ déanta aige ar feaḋ daċad lá agus daċad
oiḋċe, ansan do ṫáinig ocras air.

Agus ṫáinig an t-Áirseóir agus duḃairt sé leis: 3
Má's tu Mac Dé órduiġ arán a ḋéanaṁ des na
cloċaiḃ sin. Agus duḃairt seisean 'ġá ḟreagraḋ: 4
Tá sgríoḃṫa: [4] Ní h-ar arán aṁáin a ṁaireann an duine,
aċ ar an uile ḟocal d'á dtagann ó ḃéal Dé. Ansan 5
do ṫóg an t-Áirseóir leis é isteaċ sa ċaṫair naoṁṫa,
agus ċuir sé 'n-a ṡeasaṁ ar spuaic an teampuill é.
Agus duḃairt sé leis: Má's tu Mac Dé caiṫ ṫu féin 6
le fánaiḋ. Óir tá sgríoḃṫa: [5] Mar go dtug sé órdú
d'á aingealaiḃ ad' ṫaoḃ, agus glacfaid siad 'n-a
láṁaiḃ ṫu sar a mbuailfá do ċos i gcoinniḃ cloiċe.

[1] Marc. i. 9.
[2] .i. gaċ dlíġ a ḃaineann le fíoraontaċt.
[3] Marc. i. 11; Lúc. ix. 35; 2 Pead. i. 17.
[4] Deut. viii. 3. [5] Salm xc. 11.

7 Duḃairt Íosa leis: Tá rud eile sgríoḃṫa, leis: [1] Ná
8 dein froṁaḋ ar do Ṫiġearna Dia. Ansan do rug an
t-Áirseóir leis é go mullaċ cnuic a ḃí ana-árd, agus
ṫaisbeáin sé ḋó ríġeaċta an doṁain go léir, agus a
9 ngradam;* Agus duḃairt sé leis: Taḃarfad iad san
go léir duit aċ sléaċtaḋ ḋom agus mé ḋ'aḋraḋ.
10 Ansan duḃairt Íosa leis: Imṫiġ, a Ṡátain; Óir tá
sgríoḃṫa: [2] Aḋarfaiḋ tú do Ṫiġearna Dia, agus beiḋ
11 tú uṁal ḋó san aṁáin. Ansan d'imṫiġ an t-Áir-
seóir uaiḋ, agus féaċ, ṫáinig na h-aingil agus ḋein-
eadar friṫálaṁ air.

12 Agus nuair airiġ Íosa Eóin a ḃeiṫ 'n-a ṗríosúnaċ
13 d'imṫiġ sé go Gaililí; Agus d'ḟág sé Nasaret, agus
ċuaiḋ sé ċun cóṁnuiġṫe i gCaṗarnaum i n-aice na
14 faraige, i gcríoċ Sabulon agus Neṗtalim. Ionus go
15 gcóṁlíonfaí an níḋ aduḃairt Isáias fáiḋ: [3] Talaṁ
Sabulon agus talaṁ Neṗtalim, fan na faraige lastall
16 de Iórdan, Gaililí na ngeinte: Pobul a ḃí suiḋte i
ndorċadas, ċonacadar solus mór, agus d'eiriġ solus
do'n ṁuintir a ḃí suiḋte sa n-áit ar a raiḃ sgamall an
17 ḃáis. As san amaċ do ṫusnuiġ Íosa ar ṡeanmóin, agus
ar a ráḋ: Deiniḋ aiṫriġe, óir tá ríġeaċt na ḃflaṫas
buailte liḃ.

18 Agus ḃí Íosa ag siuḃal i n-aice mara Ġaililí, agus
[4] ċonaic sé beirt driṫár, Símón, ar a dtugtar Peadar,
agus Aindrias, a ḋriṫáir, agus iad ag cur lín amaċ sa
19 ḃfaraige (mar iasgairí ab eaḋ iad), Agus duḃairt sé
leó: Tagaiḋ am' ḋiaiḋ-se, agus déanfad iasgairí ar
20 ḋaoiniḃ ḋíḃ. Agus gan ṁoill ḋ'ḟágadar ansan na líon-
21 ta, agus do leanadar é. Agus ag imṫeaċt ó'n áit sin
ḋó, do ċonaic sé beirt eile driṫár, Séamus mac Sebedé
agus a ḋriṫáir Eóin, agus iad sa ḃád i dteannta a
n-aṫar Sebedé, ag deisiú a líonta; agus do ġlaoiḋ sé

[1] Deut. vi. 16. [2] Deut. vi. 13. [3] Isáias ix. 1.
[4] Marc. i. 16; Lúc. v. 2.

* Ver. 8. "Ṫaisbeáin sé ḋó," ⁊rl. — Do ṫaisbeáin sé ḋó an treó baill i n-a raiḃ gaċ ríġeaċt, agus d'innis sé ḋó na maiṫeasaí agus an t-eirḋearcas a ḃí ins gaċ ríġeaċt díoḃ. Nú, 'n-a ṫeannta san, do ċuir sé os a ċóṁair macṡaṁail gaċ ríġeaċta díoḃ, fé mar a ḃeiḋís ar ṁapa ṁór leaṫan.

ċuige iad. Agus gan ṁoill d'ḟágadar ansan na líonta 22
agus a n-aṫair, agus do leanadar é.

Agus do ġluais Íosa mór-ṫímpal Ġaililí go léir, ag 23
teagasg ins na sinagógaiḃ, agus ag craoḃsgaoileaḋ
soisgéil na [1] ríġeaċta, agus ag leiġeas gaċ galair
agus gaċ breóiteaċta d'á raiḃ ar ḋaoine. Agus do 24
leaṫ a ċlú ar fuid Siria go léir, agus do tugaḋ ag
triall air na daoine go léir a ḃí as a sláinte, gaḃṫa
le galaraiḃ agus le piantaiḃ, agus daoine go raiḃ
deaṁain ionta, agus daoine a ḃí as a meaḃair, agus
daoine a ḃí gan lúṫ, agus do leiġis sé iad. Agus do 25
lean sluaiġte móra é a Ġaililí agus a Decapolis
agus a Ierúsalem, agus ó'n dtaoḃ ṫall de Iórdan.

CAIBIDIOL V.

Seanmóin Ċríost ar an gcnoc. Na h-oċt mbiatí.

Agus nuair a ċonaic sé na sluaiġte ċuaiḋ sé suas ar 1
an gcnoc, agus nuair a ṡuiḋ sé ann ṫáinig a ḋeisgio-
buil ag triall air. Agus d'osgail sé a ḃéal agus do 2
ṫeagaisg sé iad, agus duḃairt sé:

Is aoiḃinn dos na boċtaiḃ sa spiorad, mar is leó 3
san ríġeaċt na ḃflaṫas.*

Is aoiḃinn do luċt ceannsaċta, mar isiad a ġeóḃ- 4
aiḋ seilḃ na talṁan.

Is aoiḃinn do luċt dubróin, mar isiad a ġeóḃaiḋ 5
sólás.

Is aoiḃinn do'n ṁuintir go ḃfuil ocras agus tart 6
ċun fióraontaċta orṫa, mar 's iad a ġeóḃaiḋ a sáiṫ.

Is aoiḃinn do luċt na trócaire ḋéanaṁ, mar isiad 7
a ġeóḃaiḋ trócaire.

Is aoiḃinn do luċt an ċroiḋe ġlain, mar isiad a 8
ġeóḃaiḋ radarc ar Ḋia.

[1] .i. ríġeaċta na ḃflaṫas, .i. Soisgéal an ċreidiṁ a ḃí le cur ar bun aige.

* Ver. 3. "Na boċtaiḃ sa spiorad," .i. na daoine a ḃíonn úṁal agus na daoíne ná bíonn dúil a gcroiḋe, nú a spioraide, i saiḋḃreas acu.

9 Is aoiḃinn do luċt na síoṫċána ḋéanaṁ, mar is orṫa taḃarfar clann Dé.

10 Is aoiḃinn do'n ṁuintir a ḋ'fuilingeann cráḋ ar son fíoraontaċta, mar is leó san ríġeaċt na bflaṫas.

11 Is aoiḃinn daoiḃ-se nuair a déanfar spídiú oraiḃ agus ciapaḋ, agus an uile ṡaġas tromaiḋeaċta éiṫiġ,
12 mar ġeall orm-sa; bíoḋ móráil agus gáirdeaċas oraiḃ, mar is mór é búr luaċt-saoṫair ins na flaṫais; óir sin mar a ciapaḋ na fáiḋe róṁaiḃ.

13 Is siḃ-se salann na talṁan. [1] Aċ má ṫéiġeann an salann i leaṁas conus a déanfar salann airís de? Ní'l de ṁaiṫ ann feasta aċ go gcaiṫfí amaċ é agus go
14 ngeóḃfaí do ċosaiḃ daoine ann. Is siḃ-se solus an
15 doṁain. Caṫair ar ċnoc ní féidir í ḋ'ḟolaċaḋ. Ní lastar coinneal ċun í ċur fé ḃéal árṫaiġ, aċ ċun í ċur ar ċoinnleóir, ċun go dtaḃarfaḋ sí solus d'á bfuil sa
16 tiġ. Lasaḋ bur solus-sa ar an gcuma san os cóṁair daoine, [2] i dtreó go bfeicfid siad búr ngníoṁarṫa fóġanta agus go molfaid siad búr n-Aṫair atá ins na flaṫais.

17 Ná measaiḋ gur ċun na dlíġe ná na bfáiḋ do ċur ar neaṁníḋ a ṫánag-sa. Ní ċun iad do ċur ar neaṁ-
18 níḋ a ṫánag aċ ċun iad do ċóṁlíonaḋ.* Óir deirim liḃ go fírinneaċ, go dtí go dtéiḋ an spéir agus an talaṁ ar neaṁníḋ ná raġaiḋ aon ióta aṁáin ná aon ṗúnc aṁáin de'n dlíġ ar neaṁníḋ, go dtagaiḋ a h-iomláine
19 ċun cinn.† [3] An t-é d'á bríġ sin, a ṁillfiḋ aiṫne des na h-aiṫeantaiḃ sin is lúġa, agus do ṁúinfiḋ na daoine mar sin, taḃarfar air an t-é is luġa i ríġeaċt na bflaṫas; aċ an t-é ċoimeádfiḋ iad, agus do ṁúinfiḋ [a gcoimeád] taḃarfar duine mór air i ríġ-
20 eaċt na bflaṫas. Óir deirim liḃ mura mbeiḋ bur

[1] Marc. ix. 49; Lúc. xiv. 43. [2] 1 Peaḋ. ii. 12. [3] Séam. ii. 10.

* Ver. 17. "Do ċóṁlíonaḋ," .i. ag cóṁlíonaḋ na bfigiúirí agus na dtargaireaċtaí, agus ag beaċtú gaċ a raiḃ neambeaċt.

† Ver. 18. "Go fírinneaċ." — 'Amen,' atá sa Laidin, .i. "go deiṁin," "go fíor." Focal Eaḃraise iseaḋ "Amen" agus cimeádtar é le h-úġdarás an ċeaṫrair soisgéalaiḋṫe. Do labair ár dTiġearna an focal ċun na fírinne do ḋeiṁniú go láidir.

ḃfíoraontaċt-sa níos lionṁaire 'ná fíoraontaċt na Sgríḃneóirí agus na ḃFairisíneaċ ní raġaiḋ siḃ isteaċ i ríġeaċt na ḃflaṫas.*

Ċualaḃair conus mar aduḃraḋ leis na daoine a ḃí ann fadó: [1] Ná dein marḃaḋ: Agus an t-é ḋéanfaiḋ marḃaḋ beiḋ sé cionntaċ do'n ḃreiṫeaṁantas.† Aċ deirim-se liḃ, gaċ duine atá i ḃfeirg le n-a ḃráṫair beiḋ sé cionntaċ do'n ḃreiṫeaṁantas. An t-é áṁtaċ [2] a déarfaiḋ le n-a ḃráṫair, Raca, beiḋ sé cionntaċ do'n ċóṁairle. Agus an t-é a déarfaiḋ, A amadáin, beiḋ sé cionntaċ cun teine ifrinn.‡ D'á ḃríġ sin, má ḃíonn taḃarṫas agat d'á ṫaḃairt uait os cóṁair na h-altóraċ, agus go gcuiṁneóċair go ḃfuil rud éigin ad' ċoinniḃ agat' ḃráṫair; Fág ansan do ṫaḃarṫas os cóṁair na h-altóraċ, agus imṫiġ agus dein síoṫċáin led'ḃráṫair, agus ansan tar agus bronn do ṫaḃarṫas.

21

22

23

24

[3] Réiḋtiġ le t'eascaraiḋ go luaṫ, an ḟaid ataoí i n-aonḟeaċt leis sa tslíġ, le h-eagla go dtaḃarfaḋ an

25

[1] Exod. xx. 13.

[2] .i. an t-é ḋéanfaiḋ táiriúġaḋ, nó tarcaisniú, ar a ċóṁarsain.

[3] Lúc xii. 58.

* Ver. 20. "Na Sgríḃneóirí agus na ḃFairisíneaċ." — Doċtúirí dliġe Ṁaoise na Sgríḃneóirí. Aicme daoine a ḃí ana ċruinn ab eaḋ na Fairisíniġ. Do glacaidís orṫa an dlíġ do ċóṁlíonaḋ go beaċt, agus mar ġeall air sin ḃíoḋ meas ana ṁór ag an bpobul orṫa.

† Ver. 21. "Beiḋ sé cionntaċ do'n ḃreiṫeaṁantas," .i. Beiḋ pionós tuillte aige o'n gcaṫaoír ḃeag, ar a dtugtí "an breiṫeaṁantas," agus go dtriailtí cúiseana do'n tsórd san os a cóṁair.

‡ Ver. 22. "Raca," focal ana-ṫarcuisneaċ, ana-ḟeargaċ, ab eaḋ an focal san. "Beiḋ sé cionntaċ do'n ċóṁairle": .i. Beiḋ pionós tuillte aige ó'n gcúirt ab aoírde, an ċúirt ar a dtugtí "an ċóṁairle" nú an "Sanhedrím." I gcaṫair Ierúsalem a ḃí an ċúirt sin agus ḃí seaċt-ndeiċ-a-dó de ḃreiṫeaṁnaiḃ inti agus is os a cóṁair a triailtí na cúiseana ba ṫruime agus a tugtí na breiṫeana ba ṫruime.

Ver. 22. "A amadáin." — Ḃí bríġ ana ṫarcuisneaċ leis an ḃfocal san nuair a laḃartí é le droċ-aigne agus le mailís. Mar ġeall air sin iseaḋ do laḃarṫar ċóṁ dian anso air. "Beiḋ sé cionntaċ ċun teine ifrinn." "Beiḋ tuíllte aige é ċaiṫeaṁ i nGehenna ċun teine," do réir na Gréigise. Dein ar Slanuiġṫeoir úsáid des na focalaiḃ sin ċun pionóisí ifrinn do ċur i gcéill.

t-eascara suas tu do'n ḃreiṫeaṁ, agus go dtaḃ-arfaḋ an breiṫeaṁ suas d'á ġiolla ṫu, agus go
26 gcurfaí sa ċarcair ṫu. Go deiṁin adeirim leat, ní ṫiocfair amaċ as san go ndíolair an ḟeóirling ḋeir-ineaċ.

27 Do ċualaḃair conus mar aduḃraḋ leis an muintir
28 fadó: [1] Ná dein aḋaltranas. Aċ deirim-se liḃ, an t-é ḟéaċfaiḋ ar ṁnaoí le dúil sa droċ-ġníoṁ, go bfuil peacaḋ an aḋaltranais déanta ċeana aige léi i n-a ċroiḋe féin.

29 D'á ḃríġ sin, má's trúig ṗeacṫa ḋuit do ṡúil ḋeas, strac amaċ í agus caiṫ uait í; óir is fearra ḋuit ball de d'ḃallaiḃ do ċailleaṁaint 'ná do ċolann go léir
30 a ċur go h-ifreann.* Agus ma's trúig ṗeacṫa ḋuit do láṁ ḋeas, gearr anuas díot í agus caiṫ uait í; óir is fearra ḋuit ball ded' ḃallaiḃ do ċailleaṁaint 'ná do ċorp go léir a ḋul go h-ifreann.

31 Agus duḃraḋ, [2] An t-é a ċuirfiḋ uaiḋ a ḃean ṗósta,
32 tugaḋ sé sgríḃinn a díḃearṫa ḋi. Aċ deirim-se liḃ, aoinne a ċuirfiḋ uaiḋ a ḃean ṗósta, aċ mar ġeall ar aḋaltranas aṁáin, go gcuireann se i dtreó í ċun aḋaltranais a ḋéanaṁ, agus an t-é a ġlacfaiḋ mar ċéile an ḃean díḃearṫa deineann sé aḋaltranas.

33 Airís, do ċualaḃair conus mar a duḃraḋ leis an muintir fad ó. [3] Ná taḃair leaḃar éiṫiġ, agus an níḋ
34 a ḋearḃuiġis cóṁlíon do'n Tiġearna é. Aċ deirim-se liḃ [4] gan dearḃú i n-aon ċor; gan dearḃú dar neaṁ,
35 mar isé sin caṫaoir ríoga Dé;† ná dar talaṁ, mar isé stól a ċos é; ná dar Ierúsalem, mar isí caṫair

[1] Exod. xx. 14. [2] Deut. xxiv. 1.
[3] Exod. xx. 7. [4] Séam. v. 12.

* Ver. 29. "Trúig ṗeacṫa ḋuit," .i. ma ḃíonn sí 'n-a trúig ḃaraṫuisle ḋuit, nú n-a h-óċáid ṗeacṫa ḋuit. Curtar i n-úil dúinn anso náċ foláir dúinn gaċ óċáid aċamair peacṫa do ṡeaċaint bíoḋ go gcuirfaḋ san ḟéaċaint orainn sgaraṁaint le rud go mbeaḋ sé cóṁ deacair sgaraṁaint leis agus beaḋ sé sgaraṁaint le láiṁ nú le súil.

† Ver. 34. "Gan dearḃú i n-aon ċor." —Ní'l sé coisgiṫe dearḃú sa bfírinne, i gceart, agus i mbreiṫeaṁantas; ar son onóra Dé; nú ċun sinn féin nú ár gcóṁarsa do ċosaint. Dearḃú obann, diaṁaslaċ, ċun cóṁráid, gan ġáḋ gan riaċtanas, iseaḋ atá coisgiṫe.

an rí ṁóir í. Ná dearḃuiġ dar do ċeann féin mar 36
ní'l ar do ċumas ruibe ann a ḋéanaṁ geal ná duḃ.
[1] Aċ abraiḋ, Seaḋ, 'seaḋ; Ní h-eaḋ, ní h-eaḋ. An 37
rud a ṫéiġeann ṫairis sin is ó'n olc é.

Do ċualaḃair conus mar aduḃraḋ, [2] Súil ar ṡúil, 38
agus fiacal ar ḟiacail. Aċ deirim-se liḃ-se gan cur i 39
n-aġaiḋ uilc; aċ má ḃuaileann duine ṫú ar an leacain
ndeis, iompuiġ an leaca eile ċuige, leis.* Agus má's 40
mian le duine an dlíġ ċur ort agus do ċasóg do ḃreiṫ
leis sgaoil leis do ḃrat 'n-a teannta. Agus an t-é 41
ċuirfiḋ ḟiaċaiḃ ort dul leis míle 'ṡlíġ do t'aiṁ-
ḋeóin, eiriġ ḋá ṁíle eile leis dod' ḋeóin. An t-é a 42
ḋ'iarrfaiḋ rud ort, tabair dó é; agus má's mian le
duine iasaċt do lorg ort ná h-iompuiġ uaiḋ.

Do ċualaḃair conus mar a duḃraḋ: [3] Bíoḋ gráḋ 43
agat do ḋ'ċaraid agus fuaṫ dod'naṁaid. Aċ 44
deirim-se liḃ-se: Bíoḋ gráḋ agaiḃ d'ḃúr naṁdaiḃ;
[4] deiniḋ maiṫ do'n ṁuintir a ṫugann fuaṫ ḋaoiḃ; agus
[5] deiniḋ guiḋe ar son na muintire a ḋeineann cráḋ
agus tromaiḋeaċt oraiḃ. Ionus go mbeaḋ siḃ i nḃúr 45
macaiḃ ag ḃúr n-Aṫair atá ins na flaṫais, an t-é
ċuireann a ġrian ag eiriġe ar ḋaoine, idir olc agus
maiṫ, agus ċuireann an ḟearṫainn ag tuitim orṫa, idir
ċeart agus ainċeart. Óir má ṫugann siḃ gráḋ do'n 46
ṁuintir a ṫugann gráḋ ḋaoiḃ cad é an tuarasdal a
ḃeiḋ agaiḃ? Ná deinid na puiḃliocánaiġ féin an méid
sin?† Agus mura ndeiniḋ siḃ-se aċ beannú d'ḃúr 47

[1] Séam. v. 12.
[2] Exod. xxi. 24; Lebit. xxiv. 20; Deut. xix. 21.
[3] Lebit. xix. 18.
[4] Róṁ. xii. 20.
[5] Gníoṁ. vii. 59; Lúc. xxiii. 34.

* Ver. 39. "Gan cur i n-aġaiḋ uilc." —An rud a ḋ' órduíġṫear anso iseaḋ olc do ġlacaḋ le foiḋne; cur suas le droċ-ċaint, agus ḃeiṫ toilṫeanaċ ċun tuille uilc d'ḟulag níba ṫúisge 'ná mar a loirigeófí díoġaltas. Ní ċeanglann an ċuid eile de'n ċaint de réir na leitire. Níor iompuiġ Críost féin, ná Pól naoṁṫa, an leaca eile. Foiḋne Ċríostaṁail bríġ na cainte, feic Eóin xviii., agus Gníoṁarṫa xxiii.

† Ver. 46. "Puiḃliocánaiġ." —Daoine iad san a ḃíoḋ ag bailiú na sraṫana, aicme a ḃí fé ḟuaṫ agus fe ṁí-ċlú ameasg na nIúdaċ, mar ġeall ar a ndeinidís de ṡárúġaḋ agus d'éagcóir.

nDriṫáraċaiḃ cad í an ḃreis a ḋeineann siḃ? Ná deiniḋ 48 na págánaiġ féin an méid sin? Bíḋiḋ-se, d'á ḃríġ sin, fíor-ṁaiṫ, fé mar atá ḃúr n-Aṫair ins na flaṫais fíor-ṁaiṫ.

CAIBIDIOL VI.

An tseanmóin ar an gcnuc ar leanṁaint.

1 Seaċnaiḋ agus ná ḋeiniḋ ḃúr ḃfíoraontaċt-sa os cóṁair daoine, i dtreó go ḃfeicfí siḃ, nó ní ḃeiḋ tuarasdal le fáġail agaiḃ i láṫair ḃúr n-Aṫar atá 2 ins na flaṫais.* D'á ḃríġ sin, nuair a ḃeiḋ déirc agat 'á ḋéanaṁ ná bíoḋ adarc d'á séideaḋ róṁat amaċ agat, mar a bíonn ag na feallairíḃ ins na sinagó-gaiḃ agus ar na sráidiḃ, i dtreó go dtaḃarfaḋ na daoine onóir dóiḃ. Go deiṁin adeirim liḃ, tá 3 a dtuarasdal fáġalta acu. Nuair a ḋéanfair-se déirc, áṁtaċ, ná bíoḋ a ḟios agat' láiṁ ċlé cad a 4 ḋeineann do láṁ ḋeas. Ionus go mbeaḋ do ḋéirc fé ċeilt, agus go dtaḃarfaḋ t'Aṫair, a ċíonn fé ċeilt, do ċuarasdal duit.

5 Agus nuair a ḋéanfaiḋ siḃ úrnuiġṫe, ná bíḋiḋ mar na feallairí gur maiṫ leó úrnuiġṫe ḋéanaṁ 'n-a seasaṁ ins na sinagógaiḃ agus ag cúinníḃ na sráideana, i dtreó go ḃfeiceaḋ daoine iad. Go deiṁin adeirim 6 liḃ, tá a dtuarasdal fáġalta acu. Aċ nuair a ḋéanfair-se úrnuiġṫe, eiriġ isteaċ ad' sheómra agus dún an dorus, agus cuir do ġuiḋe ċun t'Aṫar fé ċeilt, agus taḃarfaiḋ t'Aṫair, a ċíonn fé ċeilt, do 7 ċuarasdal duit. I nḃúr nguiḋe, áṁtaċ, ná deiniḋ mórán cainte, mar a ḋeiniḋ na págánaiġ; óir is 8 dóiġ leó gur as méid a gcainte do h-éistfar leó. D'á ḃríġ sin ná bíḋiḋ-se mar iad; óir is eól d'ḃur n-Aṫair an níḋ is gáḋ ḋaoiḃ sar a ndeineann siḃ guiḋe 9 ċuige. Seo, d'á ḃríġ sin, mar a ḋéanfaiḋ siḃ guiḋe:

* Ver. 1. "Ḃúr ḃfíoraontaċt-sa," .i. na h-oibreaċa fíoraon-taċta a ḋeineann siḃ, .i. trosgaḋ, úrnuiġṫe, déirc; agus gan iad a ḋéanaṁ le baoís, ná ċun daoíne shásaṁ, aċ iad a ḋéanaṁ ċun toile Dé do shásaṁ.

[1] Ár n-Aṫair atá ar neaṁ, go naoṁṫar t'ainim. Go 10
dtagaiḋ do ríġeaċt. Go ndeintear do ṫoil ar an
dtalaṁ mar a deintear ar neaṁ. Ár n-arán ró- 11
ṡubstainteaṁail taḃair dúinn indiu.* Agus maiṫ dúinn 12
ár gcionta, mar ṁaiṫimíd-ne do ċáċ a ċiontuiġeann
i n-ár n-aġaiḋ. Agus ná leig sinn i gcaṫaíḃ; aċ saor 13
sinn ó olc.† Amen.

[2] Óir má ṁaiṫeann siḃ do ḋaoine a gcionta, maiṫfiḋ 14
ḃúr n-Aṫair neaṁḋa ḋaoiḃ-se ḃúr bpeacaí. Aċ mura 15
maiṫfiḋ siḃ-se a bpeacaí do ḋaoine, ní ṁaiṫfiḋ ḃúr
n-Aṫair daoiḃ-se ḃúr bpeacaí.

Agus nuair a ḃeiḋ siḃ ag déanaṁ trosgaiḋ ná bíḋiḋ 16
gruamḋa ar nós na bfeallairí; óir doirċiġid siad a
gceannaċa, i dtreó go samlóċaḋ na daoine iad a ḃeiṫ
ag déanaṁ trosgaiḋ. Go deiṁin adeirim liḃ, tá a
dtuarasdal fáġalta acu. Aċ tusa, nuair a ḋéanfair 17
trosgaḋ, cuir oíle ar do ċeann agus niġ t'aġaiḋ,
i dtreó ná feicfid daoine ṫú ḃeiṫ ag déanaṁ tros- 18
gaiḋ, aċ go bfeicfiḋ t'Aṫair ṫu, atá fé ċeilt; agus
taḃarfaiḋ t'Aṫair, a ċíonn fé ċeilt, do ṫuarasdal
duit.

Ná cúṁdaiġiḋ stór daoiḃ fein ar an dtalaṁ so, 19
mar a ndeinid na leóṁain agus an ṁeirg é ḋ'íḋiú,
agus mar a ndeinid na biṫeaṁnaiġ é ṫóċ agus é ġuid.
Aċ deiniḋ stór do ċúṁdaċ daoiḃ féin ar neaṁ, an 20
áit ná deinid na leóṁain é ḋ'íḋiú agus ná deinid
biṫeaṁnaiġ é ṫóċ ná é ḋ'ḟuadaċ. Óir, an áit 'n-a 21
bfuil do stór is ann atá do ċroiḋe leis.

Isí do ṡúil solus do ċuirp. Má bíonn do ṡúil glan 22
beiḋ do ċorp go léir go solusṁar. Aċ má bíonn do 23
ṡúil [3] go h-olc beiḋ do ċorp go léir gan solus. Agus
má's ionan agus doirċeaċt an solus atá ionat, cad
é méid na doirċeaċta féin?

[1] Lúc. xi. 2.

[2] Eccli. xxviii. 3, 4, 5; Marc. xi. 25. [3] .i. gan raḋarc.

* Ver. 11. "Róṡubstainteaṁail." —'Sé focal atá ag Lúcás Naoṁṫa i n-ionaid an ḟocail seo ná, "Ár n-arán laeṫaṁail." Tuigtear go gcialluiġeann sé arán na beaṫa, an t-arán a ġlacaimíd i Sacramint Ċorp Ċríost.

† Ver. 13. "Ná leig sinn i gcaṫaíḃ", .i. Ná leig do sna caṫíḃ buaċtaint orainn.

24 Ní féidir d'aoinne rud a ḋéanaṁ ar ḋá ṁáiġistir: óir beiḋ fuaṫ aige do ṁáiġistir acu agus gráḋ do'n ṁáiġistir eile; nó cuirfiḋ sé suas le duine acu agus beiḋ droċ-ṁeas aige ar an nduine eile. Ní féidir daoiḃ Dia agus Mammon d'ḟriṫálaṁ.*

25 D'á ḃríġ sin deirim liḃ, ná bíoḋ buairt oraiḃ i dtaoḃ ḃúr mbeaṫa, féaċaint cad d'íosfaiḋ siḃ; ná i dtaoḃ ḃúr gcuirp; féaċaint cad a ċuirfiḋ siḃ umaiḃ. Náċ mó le ráḋ an t-anam 'ná an biaḋ, agus an corp 26 'ná an t-éadaċ? Féaċaiḋ éanlaiṫe an aeir; ní ċuirid siad síol ná ní ḃainid siad fóġṁar, ná ní ḋeinid siad cnuasaċ i sgioból; Agus deineann ḃúr n-Aṫair neaṁḋa iad do ċoṫú. Náċ mó go mór le ráḋ 27 siḃ-se 'ná iad san? Cé'cu agaiḃ-se, ag maċtnaṁ dó air, d'ḟéadfaḋ aon ḃanláṁa aṁáin do ċur le n-a 28 aoirde? Agus cad ċuige go mbíonn buaireaṁ i dtaoḃ éadaiġ oraiḃ? Breiṫniġiḋ bláṫana an ḃáin, conus mar ḟásaid siad; ní ḋeinid siad saoṫar ná 29 sníoṁ. Deirim liḃ, áṁṫaċ, ná raiḃ Salomón féin i n-a 30 ġradam go léir clúdaiṫe mar ċeann acu san. Má ċuireann Dia maise de'n tsórd san ar ḟéar an tailiṁ, atá ann indiu, agus a caiṫfar sa teine amáireaċ, náċ mó go mór a ḋéanfaiḋ sé ḋaoiḃ-se, a luċt an ċrei- 31 diṁ ṡuaraiġ? Ná bíḋiḋ ag ḋéanaṁ buarṫa, d'á ḃríġ sin, 'ġá ráḋ, Cad d'íosfaimíd? ná, Cad d'ól- 32 faimíd? ná, Cad a ċlúdóċaiḋ sinn? Óir, siniad na neiṫe go mbíd na geinte 'ġá lorg. Óir tá 'ḟios ag ḃúr n-Aṫair go ḃfuil gáḋ agaiḃ leis na neiṫiḃ sin 33 go léir. Loirgiḋ ar dtúis, d'á ḃríġ sin, ríġeaċt Ḋé agus a ḟíoraontaċt, agus taḃarfar daoiḃ, leis, na 34 neiṫe sin go léir. Ná bíoḋ buaireaṁ oraiḃ, dá ḃríġ sin, i dtaoḃ an lae amáiriġ; tá a ḃuaireaṁ féin i gcóir an lae amáiriġ. Ní beag do gaċ lá a ċuid uilc féin.

* Ver. 24. Mammon, .i. saiḋḃreas saoġalṫa.

Caibidiol VII.

An tríṁaḋ cuid de'n tseanmóin ar an gcnoc.

Ná beiriḋ breiṫ, [1] ionus na béarfaí breiṫ oraiḃ. 1
Mar is do réir na breiṫe a ṫaḃarfaiḋ siḃ a ṫaḃarfar 2
breiṫ oraiḃ; agus an tómas le n-a dtóṁaisfiḋ síḃ, is
leis a tóṁasfar ċúġaiḃ. Cad ċuige ḋuit an dúra- 3
dán d'ḟeisgint i súil do ḃráṫar, agus ná feiceann
tu an tsail atá ad' ṡúil féin? Nó cad ċuige ḋuit 4
a ráḋ led' ḃráṫair: Leig dom an dúradán a ḃaint as
do ṡúil; agus sin sail ad' ṡúil féin? A ċluanaire, 5
bain an tsail as do ṡúil féin ar dtúis, agus ansan
ċífir conus an dúradán a ḃaint a' súil do ḃráṫar.

Ná tugaiḋ an níḋ naoṁṫa dos na madraíḃ[2]; agus 6
na caiṫiḋ búr bpéarlaí ċun na muc, le h-eagla go
ngeóḃaidís do ċosaiḃ ionta, agus ansan go n-iom-
póċaidís oraiḃ agus go stracfaidís siḃ.

Iarraiḋ, agus taḃarfar daoiḃ; loirgiḋ, agus 7
ġeóḃaiḋ siḃ; buailiḋ, agus osgalófar daoiḃ. Óir gaċ 8
aoinne a iarrann tugtar dó; agus gaċ aoinne a loir-
geann ġeiḃeann sé, agus gaċ aoinne a buaileann osgal-
tar dó. Nó [3] cé h-é an duine agaiḃ-se go n-iarrfaiḋ 9
a ṁac arán air agus gur cloċ a ṫaḃarfaiḋ sé ḋó?
Nó má iarrann sé iasg air a' dtaḃarfaiḋ sé aṫair niṁe 10
ḋó? 11Má's eól, d'á ḃríġ sin, daoiḃ-se atá go h-olc, 11
conus neiṫe fóġanta ṫaḃairt d'ḃúr gclainn, náċ
dóiċíġe go mór go dtaḃarfaiḋ búr n-Aṫair atá ins na
flaṫais neiṫe fóġanta ḋaoiḃ-se aċ iad d'iarraiḋ air?

[4] Gaċ níḋ, d'á ḃríġ sin, ba ṁaiṫ liḃ a ḋéanfaḋ 12
daoine ḋaoiḃ-se deiniḋ-se ḋóiḃ-sin. Siné agaiḃ an
dlíġ agus na fáiḋe.

Téiġiḋ isteaċ an dorus cuṁang, óir is fairsing 13
an dorus agus is leaṫan an bóṫar a ṡeólann ċun díṫe,

[1] Lúc. vi. 37; Róṁ. ii. 1.

[2] .i. do sna droċ-ḋaoiniḃ a ṫaḃarfaḋ masla do'n níḋ naoṁṫa.

[3] Lúc. xi. 11. [4] Tobias iv. 16; Lúc. vi. 31.

14 Agus tá a lán a leanann é. Is ana-ċumang an dorus agus is ana-ċaol an bóṫar a ṡeólann ċun na beaṫa, agus ní mór a ġeiḃeann eólus air.

15 Seaċanaiḋ na fáiḋe fallsa, a ṫagann ċúġaiḃ i gclúiḋ na gcaoraċ agus gur faolċoin ċraosaċa laistiġ iad.
16 Ó n-a dtorṫaiḃ iseaḋ ḋ'aiṫneóċaiḋ siḃ iad. An mbaintear caora fíneaṁna de ḋriseaċ nó fígí d'
17 ḟeóċadánaiḃ? Mar sin tugann gaċ crann fóġanta toraḋ fóġanta uaiḋ, agus tugann an droċ-ċrann droċ-
18 ṫoraḋ uaiḋ. Ní féidir do'n ċrann ḟóġanta droċ-ṫoraḋ ṫaḃairt ná do'n droċ-ċrann toraḋ fóġanta
19 ṫaḃairt. Gaċ crann ná tugann toraḋ fóġanta, gearr-
20 far é agus curfar sa teine é. D'á ḃríġ sin, as a dtorṫaiḃ iseaḋ ḋ' aiṫneóċaiḋ siḃ iad.

21 Ní h-é gaċ aoinne adeir liom-sa, a Ṫiġearna, a Ṫiġearna, do raġaiḋ isteaċ i ríġeaċt na ḃflaṫas; aċ an t-é a ḋéanfaiḋ toil m'Aṫar atá ins na flaṫais,
22 siné a raġaiḋ isteaċ i ríġeaċt na ḃflaṫas. Déar-faid a lán daoine liom-sa an lá san; A Ṫiġearna, a Ṫiġearna, náċ ad' ainim-se a ḋeineamair targair-eaċt, agus náċ ad' ainim-se a ḋeineamair na deaṁ-ain do ċur amaċ, agus náċ ad' ainim-se ḋeineamair
23 mórán mírḃuiltí? Agus ansan adṁóċaiḋ mé ḋóiḃ: Níor ċuireas-sa aiṫne riaṁ oraiḃ; [1] Imṫiġiḋ uaim, a luċt an uilc a ḋéanaṁ.

24 [2] Gaċ duine, d'á ḃríġ sin, a ċloiseann an ċaint seo adeirim-se agus do ḋeineann beart d'á réir, saṁ-lófar é le duine ciallṁar a ḋein a ṫiġ ar an gcaraig.
25 Agus do ṫuit an ḟearṫainn, agus do ṫáinig na h-aiḃní, agus d'eiriġ an ġaoṫ, agus do ġluaiseadar i gcoinniḃ an tiġe sin; agus níor ṫuit sé; mar ḃí sé 'n-a ṡeasaṁ
26 ar an gcaraig. Agus gaċ duine a ċloiseann na focail seo uaim-se agus ná deineann beart d'á réir, beiḋ sé
27 ar nós an amadáin a ḋein a ṫiġ ar an ngainiṁ; Agus do ṫuit an ḟearṫainn, agus do ṫáinig na h-aiḃní, agus d'eiriġ an ġaoṫ, agus ġluaiseadar i gcoinniḃ an tiġe sin, agus do ṫuit sé; agus ba ṫiubaisteaċ é a ṫuitim.

[1] Salm vi. 9; Lúc. xiii. 27.
[2] Lúc. vi. 48.

Agus do ṫárla nuair a ḃí an ċaint sin críoċnuiġṫe ag 28
Íosa go raiḃ na daoine ag déanaṁ iongna d'á ṫea-
gasg. Óir do ḋein sé an teagasg mar a ḋéanfaḋ 29
duine go raiḃ cóṁaċt aige, murar ḃ'ionan agus na
Sgríḃneóirí agus na Fairisíniġ.

CAIḂIDIOL VIII.

An loḃar d'á ġlanaḋ ag Críost; seirḃíseaċ an taoisiġ céad, ⁊ máṫair céile Ṗeadair, ⁊ a lán eile aige 'á leiġeas. An stoirm ar an ḃfaraige á ċiúnú aige. Na deaṁain dá gcur amaċ as an mbeirt a ḃí sealḃuiġṫe acu, ⁊ cead uaiḋ dos na deaṁnaiḃ dul isteaċ ins na mucaiḃ.

Ansan nuair a ṫáinig sé anuas ó'n gcnoc do lean 1
sluaiġte móra é. Agus féaċ, ṫáinig loḃar, agus do 2
ṡléaċt sé ḋó agus duḃairt sé: A Ṫiġearna, tá ar do
ċumas mé ġlanaḋ má's áil leat. Agus do ṡín Íosa 3
a láṁ agus ċuir sé air í, agus duḃairt sé; Is áil liom
é: glantar ṫú. Agus do glanaḋ láiṫreaċ é ó n-a
loḃra. Agus duḃairt Íosa leis: Féaċ, ná h-innis 4
d'aoinne é; aċ imṫiġ agus [1] taisbeáin tu féin do'n
tsagart, agus taḃair an ofráil a ḋ'órduiġ Maoís,
mar fiaḋnaise ḋóiḃ-sin.

Ansan nuair a ḃí sé tar éis dul isteaċ i gCaṗar- 5
naum ṫáinig ċuige taoiseaċ céad, 'ġá ġuiḋe, Agus 6
duḃairt sé: A Ṫiġearna, tá mo ḃuaċaill sa ḃaile 'n-a
luiġe gan lúṫ a ġéag, agus tá pianta móra air. Agus 7
duḃairt Íosa leis: Tiocfaḋ-sa agus leiġisfeaḋ é. Agus 8
duḃairt an taoiseaċ céad: A Ṫiġearna, ní fiú mise
go dtiocfá fé m' ḋíon; aċ abair an focal aṁáin agus
beiḋ mo ḃuaċaill slán. Mar is duine mise atá 9
fé smaċt, agus tá saiġdiúirí fúm; agus deirim leis an
ḃfear so, Imṫiġ, agus imṫiġeann sé; agus le fear eile,
Tar, agus tagann sé, agus le m' ṡeirḃíseaċ, Dein so;
agus deineann sé é. Agus nuair airiġ Íosa san do ḋein 10
sé iongna ḋé; agus dúḃairt se leis an muíntir a ḃí
'ġá leanṁaint: Go deiṁin adeirim liḃ, ní ḃfuaras a
leiṫéid sin de ċreideaṁ i n-Israél. Agus deirim 11

[1] .i. ċun na teistiméireaċta ḋ'ḟáġail. Leḃit. xiv. 2.

liḃ go dtiocfaiḋ a lán daoine ó'n ndoṁan toir agus
ó'n ndoṁan tiar, agus go luiġfid siad i ḃfoċair
12 Ábrahaim agus Isaaic agus Iácóib, Agus caiṫfar clann
na ríġeaċta amaċ sa dorċadas atá amuiġ, mar a
13 mbeiḋ gol agus díosgán fiacal. Agus duḃairt Íosa
leis an dtaoiseaċ céad: Imṫiġ ort, agus fé mar a
ċreidis deintear duit. Agus ṫáinig a ṡláinte do'n
ḃuaċaill an uair sin.

14 Agus nuair a ṫáinig Íosa isteaċ i dtiġ Ṗeadair
ċonaic sé máṫair a ċéile 'n-a luiġe agus éagcruas
15 uirṫi; Agus do rug sé ar láiṁ uirṫi, agus d'imṫiġ an
t-éagcruas di, agus d'eiriġ sí, agus ḋein sí frioṫálaṁ
orṫa.

16 Ansan, nuair a ṫáinig an tráṫnóna, ṫugadar ag
triall air a lán daoine go raiḃ deaṁain ionta; agus
ḃí sé ag díḃirt na ndeaṁan le n-a ḟocal, agus ag
17 leiġeas na ndaoine a ḃí as a sláinte; Ionus go ḃfíor-
faí an ċaint a duḃairt Isáias Fáiḋ, mar a nduḃairt
sé: [1] Do ġlac sé ċuige féin ár n-easláintí agus
d'ḟuiling sé ár ngalara.

18 Agus nuair a ċonaic Íosa na sluaiġte móra 'n-a
19 ṫímpal, d'órduiġ sé dul ṫar uisge. Agus ṫáinig fear
sgríḃinne ċuige agus duḃairt sé leis: A Ṁáiġistir,
20 leanfad ṫú pé áit 'n-a ngeóḃair. Agus deir Íosa
leis: Táid pluaiseana ag na sionaċaiḃ agus neadaċa
ag éanlaiṫiḃ an aéir, agus ní'l ag Mac an Duine áit
21 ar a leigfeaḋ sé a ċeann. Duḃairt deisgiobul eile
leis, A Ṫiġearna, leig dom dul ar dtúis agus m'aṫair
22 d'aḋlacaḋ. Duḃairt Íosa leis, áṁṫaċ: Lean mise,
agus leig dos na mairḃ a mairḃ d'aḋlacaḋ.

23 Agus nuair a ċuaiḋ sé ar bórd na luinge bige, do
24 lean a ḋeisgiobuil é. Agus féaċ, d'eiriġ suaṫaḋ
mór sa ḃfaraige, i dtreó go raiḃ an long d'á múċaḋ
25 leis na tonnaiḃ. Aċ ḃí seisean 'n-a ċodla. Agus
ṫáinig a ḋeisgiobuil ċuige agus ḋúisiġeadar é. A
Ṫiġearna, ar siad, saor sinn; tá an bás againn.
26 Agus duḃairt Íosa leó: Cad is eagal daoiḃ, a ḋaoine
gan puinn creidiṁ? Ansan d'eiriġ sé agus duḃ-
airt sé leis an ngaoiṫ agus leis an ḃfaraige fan-

[1] Isáias liii. 4; 1 Pead. ii. 24.

ṁaint socair, agus ṫáinig ciúnas mór. De sin do ġlac iongnaḋ na daoine agus duḃradar: Cad é mar duine é seo go ḃfuil gaoṫ agus faraige úṁal dó? 27

Agus nuair a ċuadar treasna an uisge, isteaċ i dtír na [1] nGerasénaċ, do ḃuail uime beirt go raiḃ deaṁain ionta, agus iad ag teaċt amaċ as na h-uaġnaiḃ agus iad ana-ṁillteaċ, i dtreó nár ḃ'ḟéidir d'aoinne gaḃáil an tslíġ sin acu. Agus féaċ, do liúġadar agus duḃradar: Cad é sin dúinne ṫusa, a Íosa, a Ṁic Dé? Ar ṫáinís anso roiṁ an aimsir ċun pionóis a ċur orainn? Ḃí tréad mór muc ar fosaiḋeaċt i ngar dóiḃ. Agus d'iarr na deaṁain aċainiġe air: Má ċuireann tú as so sinn, ar siad, cuir ins na mucaiḃ sinn. Agus duḃairt sé leó: Imṫiġiḋ. Agus d'imṫiġeadar isteaċ ins na mucaiḃ, agus féaċ, do riṫ an tréad muc ar buile le fánaiḋ isteaċ sa ḃfaraige, agus do báṫaḋ iad. Agus do riṫ na h-aoḋairí; agus ṫánadar isteaċ sa ċaṫair, agus d'innseadar gaċ níḋ, agus i dtaoḃ na beirte go raiḃ na deaṁain ionta. Agus féaċ, do ġluais muintir na caṫaraċ go léir amaċ i gcoinniḃ Íosa; agus nuair a ċonacadar é d'iarradar air imṫeaċt as a dtír. 28 29 30 31 32 33 34

CAIḂIDIOL IX.

Duine gan lúṫ a ġéag dá leiġeas ag Críost. Maitiú d'á ġlaoḋaċ ċuige. An galar fola dá leiġeas. Ingean Iáiruis á tógaint ón mbás aige. Radarc á ṫaḃairt aige do ḃeirt dall. Agus duine balḃ, go raiḃ deaṁan ann, d'á leiġeas aige.

1 Agus ċuaiḋ sé ar ḃórd na luinge bige, agus ṫáinig sé ṫar uisge isteaċ 'n-a ċaṫair féin. 2 Agus féaċ, do ṫugadar ag triall air, sínte ar ṫoċt, fear a ḃí gan lúṫ. 3 Agus nuair a ċonaic Íosa an creideaṁ a ḃí acu duḃairt sé leis an ḃfear gan lúṫ: Glac misneaċ, a ṁic, táid do ṗeacaí maiṫte duit. Agus féaċ, duḃairt cuid des na sgríḃneóiríḃ, 'n-a n-aigne féin: Tá diaṁaslaḋ ag an ḃfear so d'á ḋéanaṁ. 4 Agus ó ċonaic Íosa na smuínte a ḃí acu, duḃairt sé: Cad

[1] Nó, na nGadarénaċ

ċuige ḋaoiḃ na droċ-smuínte ḃeiṫ i nḃúr gcroiḋṫiḃ
5 agaiḃ? Cé 'cu is usa a ráḋ, Tá do ṗeacaí maiṫte
6 ḋuit; nó a ráḋ, Eiriġ agus siúḃluiġ? Aċ ionus
go mbeaḋ ḟios agaiḃ go bḟuil ag Mac an Duine cóṁ-
aċt ar an dtalaṁ so ċun peacaí a ṁaiṫeaṁ (duḃairt
sé leis an bḟear a ḃí gan lúṫ) Eiriġ-se, agus tóg suas
7 do leabaiḋ, agus imṫiġ ċun do ṫiġe féin. Agus
8 d'eiriġ sé, agus d'imṫiġ sé ċun a ṫiġe féin. Agus
ṫáinig eagla ar an sluaġ nuair a ċonacadar an níḋ
sin, agus do ṁoladar Dia a ṫug a leiṫéid sin de ċóṁ-
aċt do ḋaoiniḃ.

9 [1] Agus nuair a ḋ'imṫiġ Íosa ó'n áit sin ċonaic sé
duine dár b'ainim Maitiú 'n-a ṡuiḋe i n-áit an ċus-
tuim, agus duḃairt sé leis: Lean mise. Agus d'eiriġ
sé agus do lean sé é.
10 Agus do ṫárla, agus é ag suiḋe ċun bíḋ sa tiġ, go
dtáinig a lán puiblioċánaċ agus a lán peacaċ agus
gur ṡuiḋeadar i bḟoċair Íosa agus a ḋeisgiobul.
11 Nuair a ċonaic na Fairisíniġ an níḋ sin duḃradar le
na ḋeisgiobuil: Cad ċuige go n-iṫeann ḃúr máiġistir
12 bia i bḟoċair na bpuiblioċánaċ agus na bpeacaċ? Aċ
d'airiġ Íosa an focal, agus duḃairt sé: Ní h-ag
daoine slána atá gáḋ le liaiġ aċ ag daoine breóite.
13 Imṫiġiḋ agus foġlumuiġiḋ a ḃríġ siúd: [2] Trócaire is
toil liom, agus ní h-íḋbirt. Óir ní ċun na bḟíoraon
do ġlaoḋaċ a ṫánag, aċ ċun na bpeacaċ do ġlaoḋaċ.
14 Ansan do ṫáinig deisgiobuil le h-Eóin ag triall air,
agus duḃradar: Cad ċuige go ndeinimíd-ne agus na
Fairisíniġ trosgaḋ go minic agus ná deinid do ḋeis-
15 giobuil-se trosgaḋ? Agus duḃairt Íosa leó: An
féidir do ċlainn an Ċéile ḃeiṫ duairc an ḟaid atá
an Céile 'n-a bḟoċair? Aċ tiocfaiḋ an t-am i n-a
dtógfar uaṫa an Céile, agus ansan déanfaid siad
16 trosgaḋ.* Ní ċuireann aoinne preabán d'éadaċ nua

[1] Marc. ii. 14; Lúc. v. 27. [2] Ósee vi. 6.

* Ver. 15. "An féidir do ċlainn an Ċéile." —Nós cainte Eaḃraċ é sin, agus cialluíġeann sé "cáirde an Ċéile," nú "luċt aiṫne an Ċéile."

ar ṡeana-ḃalcais éadaiġ; óir baineann sé a lán féin as an mbalcais éadaiġ, agus bíonn an stracaḋ níosa ṁeasa. Ná ní curtar fíon nua i sean'-árṫaíḃ leaṫair; nó má deintear bristear na h-árṫaí agus doirtear an fíon, agus imṫiġid na h-árṫaí gan tairḃe. Aċ curtar an fíon nua i n-árṫaíḃ nua agus coimeádtar iad araon. 17

An ḟaid a ḃí sé ag ráḋ na cainte sin leó, féaċ ṫáinig priúnsa áiriġṫe ċuige, agus do ṡléaċt sé ḋó, agus duḃairt sé: A Ṫiġearna, do fuair m'inġean bás anois; aċ tar agus cuir do láṁ uirṫi, agus beiḋ sí beó. Agus d'eiriġ Íosa agus do lean sé é, mar aon le n-a ḋeisgiobulaiḃ. 18 19

Agus féaċ, ṫáinig lastiar dé bean a ḃí ag taḃairt a coḋ' fola ar feaḋ ḋá ḃliain déag, agus ċuir sí a lám ar ḟaḃra a ḃrait. Mar, duḃairt sí 'n-a h-aigne féin, Mura ndeinead aċ baint le n-a ḃrat beiḋ mé slán. D'iompuiġ Íosa, áṁṫaċ, agus ċonaic sé í, agus duḃairt sé: Glac misneaċ, a 'ġnín ó; do ṡlánuiġ do ċreideaṁ ṫu. Agus ḃí an ḃean leiġiste ó'n uair sin amaċ. 20 21 22

Agus nuair a ṫáinig Íosa ċun tiġe an ṗriúnsa, agus nuair a ċonaic sé na ceóltóirí agus [1] an tsluaġ ag déanaṁ foṫraim, Duḃairt sé leó: Druidiḋ siar; ní marḃ atá an cailín, aċ 'n-a codlaḋ. Agus ḃíodar ag fonaṁaid uime. Agus nuair a cuireaḋ na daoine amaċ, do ċuaiḋ sé isteaċ, agus do rug sé ar láiṁ uirṫi. Agus d'eiriġ an cailín. Agus do leaṫ an sgéal san ar fuid na tíre sin go léir. 23 24 25 26

Agus nuair a ḃí Íosa ag imṫeaċt as an áit sin do lean beirt dall é agus iad ag liúiriġ, agus deiridís, Dein trócaire orainne a [2] Ṁic Dáiḃid. Agus nuair a ṫáinig sé ċun an tiġe ṫáinig na daill ċuige. Agus duḃairt Íosa leó: An gcreideann siḃ gur féidir dom an níḋ seo a ḋéanaṁ daoiḃ? Duḃradar leis: Creidimíd, a Ṫiġearna. Ansan do ċuir sé a láṁ ar a súiliḃ, agus duḃairt sé: Deintear liḃ do réir 27 28 29

[1] B'é sin nós na tíre sin.

[2] .i. ainim na n-Iúdaċ ar an Slánuiġṫeóir a ḃí le teaċt.

30 ḃúr gcreidiṁ. Agus do h-osgalaḋ a súile, agus ṫug Íosa foláraṁ dóiḃ: Tugaiḋ aire, ar seisean, ná
31 beiḋ a ḟios san ag aoinne. Aċ nuair a ċuadar-san amaċ, do leaṫadar a ċlú ar fuid na tíre sin go léir.

32 Agus tar éis dul amaċ dóiḃ, do tugaḋ ċuige duine
33 a ḃí balḃ, agus ḃí deaṁan ann. Agus nuair a cuireaḋ amaċ an deaṁan do laḃair an duine balḃ; agus ḃí iongna ar na daoine, agus deiridís: Ní feacaṫas a
34 leiṫéid sin riaṁ i n-Israél. Aċ deireaḋ na Fairisíniġ: Is le cóṁaċt rí na ndeaṁan a ċuireann sé amaċ na deaṁain.

35 Agus do ġluais Íosa mór-ṫímpal, ins na caṫraċaiḃ agus ins na bailtiḃ, ag teagasg ins na sinagógaiḃ, agus ag craoḃsgaoileaḋ soisgéil na ríġeaċta, agus
36 ag leiġeas gaċ galair agus gaċ breóiteaċta. Agus ċonaic sé na sluaiġte daoine agus ṫáinig truaġ aige dóiḃ, mar go raḃadar go mí-áḋḃaraċ, caiṫte mar
37 ḃeaḋ caoire gan aoḋaire. Ansan duḃairt sé le n-a ḋeisgiobulaiḃ: Tá an fóġṁar mór aċ tá an luċt oibre
38 suaraċ. Iarraiḋ, d'á ḃríġ sin, ar an dTiġearna gur leis an fóġṁar, luċt oibre do ċur ag baint an ḟóġ-ṁair dó.

CAIBIDIOL X.

An dá Asbol déag dá gcur amaċ ag Críost agus cóṁaċt acu ċun mírḃúiltí ḋéanaṁ. Teagasg aige á ṫaḃairt dóiḃ.

1 Agus do ġlaoiḋ sé ċuige a ḋáréag deisgiobul, agus ṫug sé ḋóiḃ cóṁaċt ar na h-annspriḋíḃ, ċun iad do ċur amaċ, agus ċun gaċ galair agus breóiteaċta do leiġ-
2 eas. Agus sidiad ainimneaċa an dáréag aspol: Símón an ċéad duine, agus Peadar a tugtar air;
3 agus Aindrias a ḋriṫáir. Séamus mac Sebedé, agus Eóin a ḋriṫáir, Pilib agus Parṫolán, Tomás, agus Maitiú an puibliocánaċ, Séamus mac Alṗéis, agus
4 Taddeus, Símón ó Ċanaan, agus Iudás [1] Iscariót, an fear a ḋíol é.

[1] .i. ó n-a ḃaile dúċais.

5 Ċuir Íosa uaiḋ an dáréag san, agus ṫug sé órdú ḋóiḃ mar seo: Ná h-imṫiġiḋ i slíġ na ngeinte agus na téiġiḋ isteaċ i gcaṫaraċaiḃ na Samaritánaċ; 6 Ac téiġiḋ [1] fé ḋéin na gcaoraċ de ṫeiġleaċ Israéil atá imṫiġṫe amú'. 7 Imṫíġiḋ, agus deiniḋ craoḃsgaoileaḋ, agus abraiḋ, Tá ríġeaċt na ḃflaṫas tagaiṫe i n-aċmaireaċt. 8 Leiġsiḋ daoine breóite; tógaiḋ na mairḃ ó'n mbás; glanaiḋ na loḃair; cuiriḋ amaċ na deaṁain. Is i n-aisge do fuaraḃair; tugaiḋ uaiḃ i n-aisge.

9 Ná bíoḋ ór ná airgead ná saiḋḃreas i dtaisge agaiḃ i nḃúr gcrios. 10 Ná bíoḋ mála ċun lóin ḃóṫair agaiḃ, ná ḋá ċasóig, ná bróga, ná cleiṫ; óir is fiú an fear oibre é ċoṫú. 11 Agus pé caṫair nó dún n-a raġaiḋ siḃ isteaċ ann, fiafraíġiḋ cé is creideaṁnaċ ann, agus fanaiḋ ansan go dtí go mbeiḋ siḃ ag imṫeaċt. 12 Agus nuair a ḃeiḋ siḃ ag dul isteaċ i dtiġ, beannuiġiḋ do'n tiġ sin agus abraiḋ; Síoṫċáin do'n tiġ seo. 13 Agus má's fiú an tiġ sin é, tiocfiḋ ḃúr síoṫċáin air; mura fiú, áṁ, fillfiḋ ḃúr síoṫċáin oraiḃ féin. 14 Agus pé duine ná glacfaiḋ siḃ agus ná h-éistfiḋ le nḃúr mbréiṫriḃ, téiġiḋ amaċ as an dtiġ sin, nó as an gcaṫair sin, agus caiṫiḋ an ceó d'ḃúr gcosaiḃ ann. 15 Go deiṁin adeirim liḃ, is saoire a ḃeiḋ an sgéal ag tír Ṡodom nó ag tír Ġomorra lá an ḃreiṫeaṁantais 'ná ag an gcaṫair sin.

16 Féaċ, táim ag ḃúr gcur amaċ ar nós caoraċ ameasg faolċon. Bíḋiḋ, d'á ḃríġ sin, ċóṁ glic leis na h-aiṫreaċaiḃ niṁe agus ċóṁ símplíḋe leis na colúraiḃ.* Aċ seaċnaiḃ siḃ féin ar na daoine. 17 Óir, taḃarfid siad ar láiṁ siḃ, ins na cóṁairlíḃ agus sgiúrsálfaid siad siḃ i n-a sinagógaiḃ; 18 Agus béarfaid siad i láṫair ríġṫe agus uaċtarán siḃ mar ġeall orm-sa [2] mar ḟiaḋnaise ḋóiḃ-sin agus dos na geintiḃ. 19 Nuair a ṫaḃarfid siad ar láiṁ siḃ, áṁṫaċ, ná bíḋiḋ ag maċtnaṁ féaċaint cad' déarfaiḋ siḃ, ná conus; óir taḃarfar daoiḃ an uair sin an níḋ a laḃ-

[1] Gníoṁ. xiii. 46.

[2] .i. ċun na fírinne ṫaisbeáint dóiḃ.

* Ver. 16. “Símplíḋe,” .i. macánta, soiléir, fírinneaċ, gan feall.

20 arfaiḋ siḃ. Óir ní siḃ-se do laḃrann aċ Spioraid
21 ḃur n-Aṫar a laḃrann ionaiḃ. Agus taḃarfaiḋ an
driṫáir a ḋriṫáir le cur ċun báis, agus an t-aṫair a
ṁac; agus eireóċaid an ċlann i gcoinniḃ a n-aṫar agus
22 a máṫar agus básóċaid siad iad. Agus beiḋ fuaṫ
ag gaċ duine ḋaoiḃ-se mar ġeall ar m'ainim-se; Aċ
23 an t-é ṡeasóċaiḋ amaċ go deire isé a slánófar. Aċ
nuair a déanfar géar-leanṁaint oraiḃ sa ċaṫair sin,
imṫiġiḋ go caṫair eile: Go deiṁin adeirim liḃ, ní
beiḋ caṫaraċa Israéil siúḃalta agaiḃ sar a dtiocfiḋ
Mac an Duine.

24 Ní'l an deisgiobul níos fearr 'ná a ṁáiġistir, agus
25 ní'l an seirḃíseaċ níos fearr ná a ṫiġearna. Is leór
do'n deisgiobuil beiṫ mar a ṁáiġistir, agus do'n tseirḃ-
íseaċ beiṫ mar a ṫiġearna. Má ṫugadar Beelsebub
ar ḟear an tiġe, náċ mó 'ná san a ṫaḃarfaid siad ar
26 ṁuintir a ṫiġe é? Ná bíoḋ eagla agaiḃ rómpa d'á
ḃríġ sin. Óir ní'l aon rud fé ċlúid ná noċtfar, agus
27 ní'l rud i ḃfolaċ na h-aiṫneófar. An rud adeirim
liḃ sa doirċeaċt abraiḋ sa tsolus é; agus an rud a
ḋ'airiġeann siḃ [mar ċogar] sa ċluais deiniḋ é
28 ċraoḃsgaoileaḋ ar ḃarraíḃ na dtiġṫe. Agus ná
bíoḋ eagla agaiḃ roimis an muintir a ṁarḃuiġeann an
corp, agus náċ féidir dóiḃ an t-anam a ṁarḃú; aċ
bíoḋ eagla agaiḃ roimis an t-é gur féidir dó idir
29 anam agus corp do ċur go h-ifreann. Ná díoltar ḋá
ġealḃún ar ḟeóirling? Agus ní féidir do ġealḃún acu
30 tuitim ċun tailiṁ gan ḃúr n-Aṫair. Ní'l ruibe d'ḃúr
31 ngruaig ná fuil cóṁriġṫe. Ná bíoḋ eagla oraiḃ, d'á
ḃríġ sin. Is mó le ráḋ siḃ-se 'ná mórán des na geal-
32 ḃúnaiḃ. Gaċ duine, d'á ḃríġ sin, a ḋ'adṁóċaiḋ
mise os cóṁair daoine, adṁóċad-sa eisean os cóṁair
33 m'Aṫar atá ins na flaṫais. Aċ an t-é a ṡéanfaiḋ
mise os cóṁair daoine, séanfad-sa eisean os cóṁair
m'Aṫar atá ins na flaṫais.

34 Ná measaiḋ gur ċun na síoṫċána ċur ar an dtalaṁ
a ṫánag; ní ċun na síoṫċána ċur ann a ṫánag, aċ ċun
35 an ċlaiḋiṁ a ċur ann. Óir do ṫánag ċun an duine
ċur i n-earaid le n-a aṫair, agus ċun na h-inġine ċur
i n-aġaiḋ a máṫar, agus ċun mná an ṁic do ċur i

n-aġaiḋ máṫar a céile.* [1] Agus naṁaiḋ duine a luċt 36
aontíġis féin. An t-é gur measa leis a aṫair nó a 37
ṁáṫair 'ná mise, ní'l sé maiṫ a ḋóiṫin dom; agus an
t-é gur measa leis a ṁac nó a inġean 'ná mé, ní'l sé
maiṫ a ḋóiṫin dom. Agus an t-é ná glacfaiḋ a ċros 38
agus mise do leanṁaint, ní'l sé maiṫ a ḋóiṫin dom.
An t-é a ġeoḃaiḋ a anam féin caillfiḋ sé é; agus an 39
t-é a ċaillfiḋ a anam féin ar mo ṡon-sa, ġeoḃaiḋ sé é.
An t-é a ġlacann siḃ-se, glacann sé mise; agus an 40
t-é a ġlacann mise, glacann sé an t-é a ċuir uaiḋ me.

An t-é a ġlacann fáiḋ i n-ainim fáiḋe, ġeoḃaiḋ sé 41
tuarasdal fáiḋe; agus an t-é a ġlacann fíoraon i
n-ainim fíoraoin, ġeoḃaiḋ sé tuarasdal fíoraoin.
[2] Agus an t-é a ṫaḃarfaiḋ le n-ól do ḋuine de'n 42
ċuid is suaraíġe ḋíoḃ san fiú cupán uisge ḟuair, i
n-ainim deisgiobuil, go deiṁin adeirim liḃ, ní ċaillfiḋ
sé a luaċt saoṫair.

Caibidiol XI.

A ḋeisgiobuil ag Eóin ḋá gcur ag triall ar Ċríost. Na Iúdaiġ ḋ'á gcáineaḋ ag Críost mar ġeall ar na creidfidís, agus na daoine ḋ'á nglaoḋaċ ċuige a ṁoṫuigiḋ ualaí troma ḃeiṫ orṫa.

Agus do ṫárla, nuair a ḃí na h-órduiġṫe taḃarṫa 1
ag Íosa ḋ'á ḋáréag deisgiobul, gur imṫiġ sé as an
áit sin ċun teagasg agus craoḃsgaoileaḋ ḋéanaṁ i n-a
mbailtiḃ-sin.

[3] Agus nuair a ḋ'airiġ Eóin, agus é gaḃṫa, oibreaċa 2
Ċríost, ċuir sé beirt ḋ'á ḋeisgiobulaiḃ féin ag triall
air, agus duḃairt sé leis: An tusa an t-é atá le 3
teaċt, nó an bfuil orainn feiṫeaṁ le duine eile? Agus 4
duḃairt Íosa leó 'ġá bfreagraḋ: Imṫíġiḋ agus ínnsiḋ
ḋ'Eóin na neiṫe d'aireaḃair agus do ċonacaḃair;

[1] Mich. vii. 6. [2] Marc. ix. 40. [3] Lúc. vii. 18.

* Ver. 35. "Ṫánag ċun an duine ċur i n-earaiḋ." Irl. —Ní 'ġá ráḋ é gur ḃ' ṡiné cúis bunaiḋ a ḃí ag ár Slanuiġṫeóir le teaċt, aċ go dtiocfaḋ na neiṫe sin as a ṫeaċt agus as a ṫeagasg, mar ġeall ar an gcuma 'n-a mbeaḋ a lán ag cur 'n-a ċoinniḃ go stuacaċ, agus ag cráḋ na ndaoine do leanfaḋ é.

5 [1] Tá raḋarc ag daill; tá siúḃal ag bacaiġ; glantar na loḃair; tá éisteaċt ag daoine a ḃí boḋar; Eiriġiḋ na mairḃ; Tá an Soisgéal d'á [2] ṫeagasg dos na
6 boċtaiḃ. Agus is aoiḃinn do'n t-é ná glacfaiḋ sganall umam-sa.*

7 Agus nuair a ḃí an ḃeirt imṫiġṫe do ċrom Íosa ar laḃairt leis na daoine i dtaoḃ Eóin: Cad a ḃí uaiḃ le feisgint nuair a ṫánaḃair amaċ sa ḃfásaċ? Slat d'a
8 suaṫaḋ le gaoiṫ? Aċ cad a ḃí uaiḃ le feisgint nuair a ṫánaḃair amaċ? Fear i n-éadaiġiḃ míne? Féaċ, i
9 dtiġṫiḃ na rí atá luċt an éadaiġ mín. Aċ cad a ḃí uaiḃ le feisgint nuair a ṫánaḃair amaċ? Fáiḋ, an eaḋ? Aċ deirim-sé liḃ gur duine é is mó 'ná fáiḋ.
10 Óir is air seo atá sgríoḃṫa: [3] Féaċ, táim-se ag cur m'aingil róṁat amaċ ċun na slíġe d'ollaṁú róṁat.
11 Go deiṁin adeirim liḃ, níor eiriġ, ar an rugaḋ ó ṁnáiḃ, duine ba ṁó 'ná Eóin Baiste; aċ an t-é is
12 lúġa i ríġeaċt na ḃflaṫas is mó é 'ná eisean. Aċ ó aimsir Eóin Baiste go dtí anois tá éigean 'á ḋéanaṁ ar ríġeaċt na ḃflaṫas, agus isiad luċt an éigin a ḃeir-
13 eann leó é.† Óir targaireaċt iseaḋ ḋein na fáiḋe go
14 léir agus an dlíġ, go dtí Eóin. Agus má's áil liḃ
15 a ġlacaḋ, isé [4] Elias é atá le teaċt.‡ An t-é ar a ḃfuil cluasa ċun éisteaċta, éisteaḋ sé.

16 Aċ cé leis go saṁlóċad an tsliocht so? Is cosṁail iad le h-aos óg 'n-a suiḋe ar an maċa ag glaoḋaċ
17 ar a gcomráḋaiṫiḃ: Agus 'ġá ráḋ: Ḋeineamair ceól daoiḃ ar ṗíḃiḃ, agus níor ḋeineaḃair rinnce; do
18 ċaoineamair, agus níor ḋeineaḃair gol. Óir do ṫáinig Eóin gan iṫe gan ól, agus deiriḋ siad: Tá
19 deaṁan ann. Ṫáinig Mac an Ḋuine ag iṫe agus ag ól, agus deiriḋ siad: Féaċ, an duine craosaċ agus an

[1] Isáias xxxv. 5. [2] Isáias lxi. 1. [3] Mal. iii 1.
[4] .i. Elias i gcóṁaċt; Mal. iv. 5.

* Ver. 6. "Ná glacfaiḋ sganall umam-sa," .i. ná glacfaiḋ sganall, nú diombáḋ, mar ġeall ar mé ḃeiṫ úṁal, agus mar ġeall ar an mbás fé ṫarcuisne atá agam lé fulag.

† Ver. 12. "Tá éigean," ⁊rl., .i. ní faġtar ríġeaċt na ḃflaṫas aċ le fóirneart, le h-éigin a ḋeanaṁ orainn féin tré ḋéine aiṫriġe agus tré ċur i gcoinniḃ an nḋroċ-ṁian.

‡ Ver. 14. "Isé Elias é," ní h-i bpearsain, áṁ, aċ i spioraid, cf. lúc. i. 17.

fear fíona d'ól, cara na bpuibliocánaċ agus na bpea-
caċ. Agus ġeiḃeann an eagna a ceart ó n-a clainn
féin.

Ansan do ċrom sé ar ṁilleán do ċur ar na caṫraċ 20
aiḃ ionar h-oibriġeaḋ an ċuid ba ṁó d'á ċóṁaċtaiḃ,
toisg nár ḋeineadar aiṫriġe: Mairg duit, a Ċoro- 21
sain mairg duit, a Ḃetsáida! óir dá ndeintí i dTuíre
agus i Sídón na fearta atá déanta ionaiḃ-se, is fadó
a ḋéanfaidís aiṫriġe fé éadaċ ġarḃ agus fé luaiṫriġ.
Aċ deirim liḃ, áṁṫaċ, beiḋ an sgéal níos saoire lá an 22
ḃreiṫeaṁantais ag Tuíre agus ag Sídón 'na agaiḃ-se.
Agus tusa, a Ċaṗarnaum, an suas go flaṫas Dé a 23
tógfar tú? Síos go h-ifreann iseaḋ a curfar ṫú; óir
dá mba i Sodomaiḃ a déanfaí na fearta a ḋeineaḋ
ionat-sa, b'ḟéidir go mbeaḋ an ċaṫair sin ann do dtí
an lá so. Aċ deirim liḃ, áṁṫaċ, go mbeiḋ an sgéal 24
níos saoire lá an ḃreiṫeaṁantais ag muintir Ṡodom
'ná agat-sa. Sa n-am san d'ḟreagair Íosa agus 25
duḃairt: Adṁuiġim ad' láṫair-se, a Aṫair, a
Ṫiġearna neiṁe agus talṁan, mar gur ċeilis na neiṫe
seo ar luċt eagna agus tuisgiona, agus gur noċtais
iad do naoiḋeanaiḃ. Iseaḋ, a Aṫair; óir sin mar a 26
ḃí taitneaṁaċ ad' láṫair-se. Tá gaċ uile níḋ 27
taḃarṫa dóṁ-sa ag m'Aṫair. Agus ní'l aiṫne ag
aoinne ar an Mac aċ ag an Aṫair; ná ar an Aṫair aċ
ag an Mac, agus ag an t-é gur toil leis an Mac a
ḋ'foillsiú ḋó. Tagaiḋ go léir ag triall orm-sa, gaċ 28
duine go ḃfuil cruaḋtan agus tromualaċ air, agus
taḃarfad-sa faoireaṁ oraiḃ. Tógaiḋ mo ċuing-se 29
oraiḃ, agus foġlumaiḋ uaim, óir táim ceannsa agus
úṁal ó ċroiḋe; [1] agus ġeoḃaiḋ siḃ suaiṁneas d'ḃúr
gcroiḋṫiḃ. [2] Óir is suairc mo ċuing-se agus is 30
éadtrom m'ualaċ.

[1] Ierem. vi. 16. [2] 1 Eóin v. 3.

Caibidiol XII.

Daille na bḟairisíneaċ dá cáineaḋ ag Críost ⁊ iad á mbréagnú aige nuair a deirid siad gur le cómaċt Ṡátain a ḋeineann sé na mírḃuiltí.

1 Sa n-am san do ġluais Íosa tré ġortaiḃ arḃair, lá na sabbóide; agus ḃí ocras ar a ḋeisgiobuil, agus ċromadar ar na diasaiḃ do staċaḋ agus d'iṫe. 2 Agus ċonaic na Fairisíniġ iad, agus duḃradar: Féaċ, táid do ḋeisgiobuil ag déanaṁ ruda naċ dleaġṫaċ a ḋéanaṁ lá na sabbóide. 3 Aċ duḃairt seisean leó: An aṁlaiḋ nár léiġeaḃair [1] cad a ḋein Dáiḃid nuair a ḃí ocras air féin agus ar an muintir a ḃí i n-aonḟeaċt leis? 4 Conus mar a ċuaiḋ sé isteaċ i dtiġ Dé agus d'it sé na bulóga a ḃí curṫa i láṫair Dé, níḋ nár, ċead-uiġṫe ḋó a ḋ'iṫe, ná do'n ṁuintir a ḃí le n-a ċois, ná d'aoinne [2] aċ dos na sagairt aṁáin?* 5 Nó an aṁlaiḋ nár léiġeaḃair sa dlíġ conus mar, a ḋeinid na sagairt sa teampall an tsabbóid do ḃriseaḋ agus ná ḋeinid siad peacaḋ? 6 Aċ deirim-se liḃ go ḃfuil anso aon is mó 'ná an teampall. 7 Aċ dá dtuigeaḋ siḃ cad é an níḋ, [3] Trócaire is áil liom, agus ní h-íḋbirt, ní ḋaorfaḋ siḃ ċoíḋċe na neaṁċiontaċa. 8 Óir isé Tíġearna na sabbóide féin Mac an Duine.

9 Ansan d'ḟág sé an áit sin, agus ṫáinig sé isteaċ i n-a sinagóig ċúċa. 10 Agus féaċ, ḃí duine ann agus a láṁ gan tapaḋ. Agus d'ḟiafraiġeadar de, An dleaġṫaċ leiġeas a ḋéanaṁ sa tsabbóid? ionus go ḃféadfaidís rud a ċur 'n-a leiṫ. 11 Agus duḃairt seisean leo: Cé h-é an duine agaiḃ-se, dá mbeaḋ aon ċaora aṁáin aige, agus go dtuitfeaḋ sí i bpoll lá sabbóide, na béarfaḋ uirṫi agus í ṫarang amaċ? 12 Naċ mó le ráḋ go mór duine 'ná caora? D'á ḃríġ sin is dleaġṫaċ tairḃe ḋéanaṁ sa tsabbóid. 13 Ansan duḃairt sé leis an nduine: Sin amaċ do láṁ. Agus do ṡín; agus ḃí sí ċóṁ slán leis an láiṁ eile.

[1] Ríġ. xxi. 6. [2] Leḃit. xxiv. 9. [3] Ósee vi. 6.

* Ver. 4. . . . . .i. an dá bulóig ḋéag a curtí ar aġaiḋ an tsanctuárium i dteampul Dé.

D'imṫiġ na Fairisíniġ amaċ, áṁṫaċ, agus ċuadar 14
i gcóṁairle 'n-a ċoinniḃ ċun a ṁairḃṫe. Aċ ḃí a ḟios 15
san ag Íosa, agus d'imṫiġ sé as an áit sin; agus
do lean mórán daoine é, agus do leiġis sé iad
go léir. Agus d'órduiġ sé dóiḃ gan é ċur i n-iúil. 16
Ionus go gcómlíonfaí an níḋ adubraḋ tré Isáias 17
fáiḋ mar a ndeir sé: [1] Féaċ, mo ṡeirḃíseaċ, an 18
t-é a ṫogas, an t-é is ionṁuin liom, an t-é ar a
ḃfuil greann ó m'anam. Cuirfead mo spioraid
air, agus fógróċaiḋ sé breiṫeaṁantas dos na geintiḃ.
Ní ḋéanfaiḋ sé aiġneas, agus ní ḋéanfaiḋ sé collóid; 19
agus ní cloisfar a guṫ ins na sráidiḃ. Ní ḃrisfiḋ 20
sé an cuaile leóinte, agus ní ṁúċfaiḋ sé an líon
go ḃfuil an deataċ as, go dtí go gcuirfiḋ sé amaċ
breiteaṁantas ċun buaiḋte. Agus is as a ainim a 21
ḃeiḋ a mainiġin ag na geintiḃ.

Ansan do tugaḋ ċuige duine go raiḃ deaṁan 22
ann, agus ḃí sé dall agus balḃ; agus do leiġis sé
é, i dtreó go raiḃ raḋarc agus urlaḃra aige. Agus 23
ṫáiniġ uaṫḃás ar na sluaiġtiḃ go léir, agus deiridís:
An féidir gur b'é seo mac Dáiḃid? D'airiġ na 24
Fairisíniġ an ċaint sin, agus duḃradar: Ní ċuireann
sé seo na deaṁain amaċ aċ le cóṁaċt Ḃeelsebub,
rí na ndeaṁan. Aċ do ċonaic Íosa a smuínte, 25
agus duḃairt sé leó: Gaċ riġeaċt a ḃeiḋ deiġilte
'n-a ċoinniḃ féin déanfaiḋ fásaċ dé; agus gaċ
caṫair, nó gaċ teiġleaċ, a ḃeiḋ deigilte i gcoinniḃ a
ċéile, ní ṡeasóċaiḋ sé; Agus má 'sé Sátan a ċuireann 26
amaċ Sátan, siné deigilte 'n-a ċoinniḃ féin é; agus
d'á ḃríġ sin conus a ṡeasóċaiḋ a ríġeaċt? Agus 27
má's le cóṁaċt Ḃeelsebub a ċuirim-se amaċ na
deaṁain, cad leis go gcuirid [2] ḃúr gclann féin amaċ
iad? Fágaim, d'á ḃríġ sin, fé ḃreiṫ bur gclainne
féin siḃ. Aċ má's le Spiorad Dé a ċuirim-se na 28
deaṁain amaċ, siné ríġeaċt Dé tagaiṫe i nḃúr measg.
Nó conus is féidir do ḋuine dul isteaċ i dtiġ an 29
ḟir láidir agus a ṡeóide ḋ'ḟuadaċ, mura ndeiniḋ sé
an fear láidir do ċeangal ar dtúis? Ansan sgart-
álfaiḋ sé a ṫiġ. An t-é ná fuil liom, tá sé am' 30

[1] Isáias xlii. 1. [2] .i. na deisgiobuil.

aġaiḋ; agus an t-é ná cnuasaiġeann a' ċeannta, sgaipeann sé.

31 Deirim liḃ, d'á ḃríġ sin: Maiṫfar do ḋaoine gaċ peacaḋ agus gaċ diaṁasla, aċ diaṁasla i n-aġaiḋ an Spioraid ní maiṫfar do ḋaoine é.* Agus an t-é a ḋéarfaiḋ focal i n-aġaiḋ Ṁic an Duine, maiṫfar dó é; aċ an t-é a ḋéarfaiḋ i n-aġaiḋ an Spioraid Naoiṁ é, ní maiṫfar dó é, ar an saoġal so ná ar an saoġal atá le teaċt.†

33 Ḋeiniḋ an crann a ḃeiṫ go maiṫ agus a ṫoraḋ fóġanta air; nó deiniḋ an crann go h-olc agus an toraḋ go h-olc air; óir is as a ṫoraḋ do h-aiṫniġtear an crann.

34 A ṡlioċt na naiṫreaċ niṁe, conus is féidir daoíḃ-se neiṫe fóġanta do laḃairt agus siḃ go h-olc? óir is á líonṁaireaċt an ċroiḋe do laḃrann an béal.

35 Tugann an fear fóġanta neiṫe fóġanta uaiḋ, amaċ a' stór fóġanta; agus tugann an droċ-ḋuine droċ-neiṫe uaiḋ amaċ a' droċ-stór.

36 Agus deirim liḃ, an uile ḟocal díoṁaoin d'á laḃraid daoine, go dtaḃarfaid siad cúntas ann lá an ḃreiṫeaṁantais.‡

37 Óir is de ḃárr do ḃéiṫre féin a saorfar ṫu, agus is de ḃárr do ḃreiṫre féin a daorfar ṫu.

38 Ansan d'ḟreagair cuid des na Sgríḃneóiríḃ agus des na Fairisíniġ agus duḃradar: A Ṁáiġistir, is

* Ver. 31. "Diaṁasla i n-aġaiḋ an Spioraid." .i. an diaṁasla a ḃí ag na Fairisíniġ 'á ḋéanaṁ nuair a duḃradar gur le cóṁaċt Ḃeelsebub a deintí na mírḃuiltí a ḃí ag Críost á ḋéanaṁ le cóṁaċt an Spioraid Naoíṁ. Ḃí an peaca san ċóṁ ceanndána san agus ċóṁ toilteanaċ san i gcoinniḃ fírinne soiléire Spioraide Dé, go mba ró-ḋeacair do'n t-é a ḋéanfaḋ é iompáil ṫar n-ais ar Ḋia agus aiṫríġe déanaṁ. Agus ní féidir peaca ṁaiṫeaṁ mura ndeintear aiṫríġe ann. Is fíor, áṁṫaċ, gur féidir do Ḋia an uile ṡaġas peacṫa do ṁaiṫeaṁ aċ go ndéanfar aiṫriġe go fírinneaċ ann agus go gcurfar fé eoċraċa na h-Eagailse é.

† Ver. 32. "Ná ar an saoġal atá le teaċt." —Deir Auguistín naoṁṫa agus Gregóir naoṁṫa gur léir ó'n ḃfocal san go ḃfuil maiṫeaṁnaċas peacaí ar an saoġal eile, agus d'á ḃriġ sin go ḃfuil porgadóireaċt ann.

‡ Ver. 36. "Gaċ focal díoṁaoín." —Taisbeánann san go ḃfuil ineaḋ ċun pionóis aimsire ar an saoġal eile mar a ndeintear corṫa suaraċa do ḋíoġailt.

mian linn cóṁarṫa d'ḟeisgint uait.* Agus d'ḟreag- 39
air sé iad: [1] Tá droċ-ṡlioċt adaltranaċ ag lorg cóṁ-
arṫa; agus ní ṫabarfar de ċóṁarṫa dóiḃ aċ [2] cóṁ-
arṫa Iónais an fáiḋ. Óir, fé mar a ḃí Iónas trí lá 40
agus trí oiḋċe i mbolg an ṁíolṁóir, beiḋ Mac an Duine
trí lá agus trí oiḋċe i gcroiḋe na talṁan.†
[3] Eireóċaiḋ muintir Nineḃe i mbreiṫeaṁantas i n-aġaiḋ 41
an tsleaċta so, agus daorfaiḋ siad iad; óir do ḋein-
eadar-san aiṫriġe nuair a ṫeagaisg Iónas iad. Agus
féaċ duine is mó 'ná Iónas anso. Eireóċaiḋ ban- 42
ríġin na tíre ṫeas i mbreiṫeaṁantas i n-aġaiḋ an
tsleaċta so, agus daorfaiḋ sí iad; [4] óir do ṫáinig
sí ó imeall an tsaoġail ċun éisteaċ le h-eagna
Ṡalomóin. Agus féaċ duine is mó 'ná Salomón anso.

Agus nuair a ṫéiġeann an spioraid neaṁġlan amaċ 43
as an nduine, siúḃlann sé tré áiteana feóċta ag lorg
suaiṁnis, agus ní ḟaġann sé é. Agus deir sé, Raġad 44
tar n-ais ċun mo ṫiġe féin as a dtánag amaċ. Agus
tagann sé agus ġeibeann sé an tiġ folaṁ agus é
sguabṫa, glan, órnáideaċ. Ansan imṫiġeann sé, 45
agus tugann sé leis seaċt spioraidí eile is measa 'ná
é féin, agus téiġid siad isteaċ, agus cóṁnuiġid siad
sa tiġ sin. Agus is measa an cor atá ar an nduine
sin sa deire 'ná mar a ḃí ar dtúis air. Sin mar a
beiḋ an sgéal ag an slioċt so atá ċóṁ fíor-olc.

An ḟaiḋ a ḃí sé ag caint leis an bpobul, ṫáinig a 46
ṁáṫair agus a [5] ḃráiṫre amuiġ agus iad a d'iarraiḋ
labairt leis. Agus duḃairt duine leis, Féaċ, tá do 47
ṁáṫair agus do ḃráiṫre amuiġ, agus iad a d'iarraiḋ
labarṫa leat. Aċ d'ḟreagair seisean agus duḃairt: 48
Cia h-í mo ṁáṫair, agus cé h-iad mo ḃráiṫre?‡ Agus 49

[1] Lúc. xi. 29; 1 Cor. i 22 [2] Ión. ii. 1. [3] Ión. iii. 5.
[4] 3 Ríġ. x. 1; 2 Par. ix 1. [5] .i. gaolta leis

* Ver. 38. "Cóṁarṫa," .i., míorḃuilt ó neaṁ, N. Lúcás xi. 16.

† Ver. 40. "Trí lá," ⁊rl., .i., Ní trí laeṫanta iomlána a ḃeirtear, aċ cuid de trí lá, do réir ċóṁairiṁ na nIúdaċ, .i., ó ṫráṫnóna go tráṫnóna.

‡ Ver. 48. "Cia h-í mo ṁáṫair?" ní le h-aon neaṁṡuím sa ṁáṫair a duḃraḋ an ċaint sin aċ ċun a ṫaisbeáint náċ ceart dúinn ċoíḋċe leogaint do ġráḋ aṫar 'ná máṫar sinn a ṫarraċ ó ġnó Dé: agus isé níḋ is mó a ṫaiṫn leis an dTiġearna 'n-a

do sín sé a láṁ ċun a ḋeisgiobul agus duḃairt sé:
50 Féaċ, siniad mo ṁáṫair-se agus mo ḃráiṫre. Óir pé duine a ḋéanfaiḋ toil m'Aṫar-sa atá ins na flaṫais, siné is bráṫair agus siúr agus máṫair agam-sa.

CAIBIDIOL XIII.

Parabal ċuradóra an ċogail, agus parabal an tsíl-ṁus-táird, ⁊rl.

1 Sa lá san ċuaiḋ Íosa amaċ as an dtiġ, agus ḃí sé
2 n-a ṡuiḋe ar bruaċ na faraige. Agus do ċruinniġ sluaiġte móra, i dtreó go ndeaġaiḋ sé ar bórd na luinge bige agus gur ṡuiḋ sé ínti, agus gur ṡeasaiṁ
3 an tsluaġ go léir ar an dtráiġ. Agus do ḋein sé a lán cainte leó i bfuirm soluídí, agus duḃairt sé:
4 Féaċ, do ċuaiḋ síoladóir amaċ ag cur síl. Agus nuair a ḃí sé ag cur an tsíl do ṫuit [1] cuid acu i n-aice an ḃóṫair; agus ṫáinig éanlaiṫe an aeir agus d'iṫead-
5 ar iad. Agus do ṫuit cuid eile acu i n-áit i n-a raiḃ cloċa agus iṫir ṡuaraċ; agus d'ḟásadar go luaṫ,
6 toisg gan doiṁneas iṫreaċ a ḃeiṫ acu. Agus d'eiriġ an ġrian agus do ġoill an teas orṫa; agus toisg gan
7 an ṗréaṁ a ḃeiṫ acu d'ḟeóċadar. Agus do ṫuit cuid eile acu ameasg na ṡeaċ; agus d'ḟás na sgeaċa agus
8 ṁúċadar iad. Ṫuit cuid eile acu, áṁṫaċ, ar ṫalaṁ ḟóġanta; agus ṫugadar toraḋ, cuid acu fó ċéad,
9 cuid acu fó ṫrí ficid, cuid acu fó ṫríoċad. An t-é go bfuil cluasa air ċun éisteaċta, éisteaḋ sé.
10 Agus ṫáinig na deisgiobuil ċuige agus duḃradar:
11 Cad fá gur i soluídíḃ a laḃrann tú leó? [11]Agus d'ḟreagair sé agus duḃairt: Mar do tugaḋ daoiḃ-se eólus do ċur ar rú nDiaṁraiḃ ríġeaċta na bflaṫas; do'n
12 ċuid eile, áṁṫaċ, níor tugaḋ san. Óir an t-é go bfuil aige taḃarfar ḋó, agus beiḋ flúirse aige; agus an
13 t-é ná fuil aige tógfar uaiḋ a bfuil aige. Laḃraim

[1] .i. cuid de sna gráinníḃ.

ṁáṫair féin, ná go ndeineaḋ sí toil a Aṫar Ṡíoruiḋe ins na flaṫais. Is féidir, leis, gur ċuir an ċaint i n-iúil séanaḋ a ġaolta féin, .i. na n-Iúdaċ, agus glacaḋ na ngeinte.

leó i soluíḋíḃ mar tá raḋarc acu agus ní ḟeicid siad,
agus tá éisteaċt acu agus ní ċloisid siad, ná ní
ṫuigid siad. Agus cóṁlíontar ionta targaireaċt 14
Isáiais, mar a ndeir sé: [1] le cloisint cloisfiḋ siḃ agus
ní tuigfiḋ siḃ, agus ag féaċaint ċífiḋ siḃ agus ní feic-
fiḋ siḃ. Óir tá croiḋe an ṗobuil seo tromaíḋe, agus 15
le n-a gcluasaiḃ cloisid siad go boḋar, agus tá a
súile dúnta acu; le h-eagla, luaṫ ná mall, go ḃfeic-
fidís le n-a súiliḃ, agus go gcloisfidís le n-a gcluas-
aiḃ, agus go dtuigfidís i n-a gcroíḋe, agus go n-iompó-
ċaidís agus go slánóċainn iad. Aċ is aoiḃinn d'ḃúr 16
súiliḃ-se, óir ċíd; agus d'ḃúr gcluasaiḃ, óir cloisid.
Óir go deiṁin adeirim liḃ gur 'mó fáiḋ agus fíoraon 17
gur ṁian leó na neiṫe a d'ḟeisgint a ċíonn siḃ-se,
agus ní ḟeacadar iad; agus na neiṫe do ċlos a
ċloiseann siḃ-se agus níor ċloiseadar iad. Éistiḋ- 18
se anois le soluíd an tsíoladóra.

Gaċ duine a ċloiseann briaṫar na ríġeaċta agus ná 19
tuigeann é, tagann an droċ-spiorad agus tógann sé
an síol a cuireaḋ 'n-a ċroíḋe sin. Siné an síol a
cuireaḋ i n-aice an ḃóṫair. An t-é a ġlac an síol mar 20
a raiḃ na cloċa, siné an t-é a ċloiseann an briaṫar
agus do ġlacann láiṫreaċ é le h-áṫas; Aċ ní'l an 21
ṗréaṁ aige; ní leanann sé aċ tamall; agus nuair a
ṫagann an trioblóid agus an ġéarleanṁaint mar
ġeall ar an mbriaṫar, glacann sé sgannal. Agus an 22
t-é a ġlac an síól ins na sgeaċaiḃ, siné an t-é a
ċloiseann an briaṫar, agus go ndeineann cúram an
tsaoġail seo agus meallaḋ saiḋḃris an briaṫar do
ṁúċaḋ, agus bíonn sé gan toraḋ. Aċ an t-é a ġlac an 23
síol isteaċ sa talaṁ foġanta, siné an t-é a ċloiseann
an briaṫar agus do ṫuigeann é, agus a ṫugann toraḋ
uaiḃ, agus tugann sé cuid de'n toraḋ fó ċéad, agus
cuid eile ḋe fó ṫrí ficid, agus cuid eile ḋe fó
ṫríoċad.

Ṫug sé soluíd eile ḋóiḃ, agus duḃairt sé: Is cos- 24
ṁail ríġeaċt na ḃlaṫas le duine a ċuir síol foġanta
'n-a ċuid tailiṁ; Aċ nuair a ḃí na daoine 'n-a gcod- 25

[1] Isáias vi. 9.

laḋ ṫáinig an naṁaid agus do ċuir sé cogal i lár na
26 cruiṫneaċtan, agus d'imṫiġ sé. Agus nuair a ḃí an
geaṁar ag fás, agus an toraḋ ag teaċt, do ċonac-
27 ċas an cogal leis. Ansan ṫáinig na seirḃísiġ ċun
fir an tiġe, agus duḃradar leis: A Ṫiġearna, náċ
síol fóġanta a ċuiris ad' ċuid tailiṁ? Cá ḃfuair sé
28 an cogal mar sin? Agus duḃairt sé leó: Naṁaid
a ḋein an níḋ sin. Agus duḃairt na seirḃísiġ leis:
An toil leat sinn do ḋul agus an cogal a ḃaint?
29 Agus duḃairt sé: Ní toil; le h-eagla, ag staṫaḋ an
30 ċogail daoiḃ, go staṫfaḋ siḃ an ċruiṫneaċt leis. Leig-
tear dóiḃ araon fás go dtagaiḋ an fóġṁar, agus nuair
a ṫiocfaiḋ an fóġṁar déarfad leis na buanaiḋṫiḃ:
Bailiġiḋ an cogal ar dtúis, agus ceangalaiḋ é 'n-a
ṗunanaiḃ le dóġaḋ, aċ deiniḋ an ċruiṫneaċt do ḃailiú
isteaċ am' sgioból.

31 Agus ċuir sé soluíd eile os a gcóṁair, agus duḃ-
airt sé: Is cosṁail ríġeaċt na ḃflaṫas le gráinne de
32 ṡíol mustáird a ṫóg duine le cur 'n-a ġaraiḋe. Ní'l
síol ar biṫ is lúġa 'ná é; aċ nuair ḟásann sé ní'l
glasra ar biṫ is mó 'ná é, agus deineann crann dé, i
dtreó go dtagaid éanlaiṫe an aéir agus go neaduiġid
siad 'n-a ġéagaiḃ.

33 Do laḃair sé soluíd eile leó: Is cosṁail ríġeaċt
na ḃflaṫas leis an ngiost a ġlac an ḃean agus a ċuir
sí i ḃfolaċ i dtrí tóṁasaiḃ plúir, go dtí gur ġlac an
plúr go léir an giost.

34 Do laḃair Íosa na neiṫe seo go léir leis na daoine
i ḃfuirm soluídí; agus níor laḃair sé leó aċ i solu-
35 ídíḃ; Ionus go gcóṁlíonfaí an focal a laḃair an fáiḋ
nuair aduḃairt sé: [1] Osgalóċad mo ḃéal i soluídíḃ;
noċtfad neiṫe atá foluiġṫe ó ċruṫniú an doṁain.

36 Ansan do ċuir sé ċun siuḃail an pobul, agus ṫáinig
sé isteaċ sa tiġ, agus ṫáinig a deisgiobuil ċuige agus
duḃradar: Míniġ dúinn soluíd an ċogail sa ġort.
37 Agus d'ḟreagair sé agus duḃairt: Isé Mac an Duine
38 a ċuireann an síol fóġanta. Agus isé an doṁan an
gort. Agus clann na ríġeaċta, siniad an síol

[1] Salm lxxvii. 2.

fóġanta. Agus clann an uilc, siniad an cogal. Agus 39
an naṁaid a ċuir an cogal, siné an diaḃal. [1] Agus
isé deire an tsaoġail an fóġṁar; agus isiad na
h-aingil na buanaiḋṫe. D'á ḃríġ sin, mar a bailiġ- 40
tear an cogal agus a dóiġtear é sa teine, sin mar a ḃeiḋ
i ndeire an tsaoġail. Cuirfiḋ Mac an Duine a aingil 41
amaċ agus baileóċaid siad as a ríġeaċt gaċ sgannal
agus luċt déanta an uilc. Agus cuirfid siad sa lasair 42
ṫeine iad. Beiḋ sa n-áit sin gol agus díosgán fiacal.
[2] Ansan beid na fíoraoin ag taiṫneaṁ ar nós na 43
gréine i ríġeaċt a n-Aṫar. An t-é go ḃfuil cluasa
air ċun éisteaċta, éisteaḋ sé.

Is cosṁail ríġeaċt na ḃflaṫas le stór a ḃeaḋ 44
i ḃfolaċ i bpáirc; agus an t-é a ġeiḃeann é
coimeádann sé rún air, agus tré ṁéid a áṫais
imṫiġeann sé agus díolann sé amaċ a ċuid go léir,
agus ceannuiġeann sé an ṗáirc sin.

Agus airís, is cosṁail ríġeaċt na ḃflaṫas le ceann- 45
aiḋe a ḃeaḋ ag lorg péarlaí fóġanta. Agus nuair a 46
fuair sé aon ṗéarla aṁáin ana-luaċṁar, do ḋíol sé a
raiḃ aige, agus do ċeannaiġ sé an péarla san. Airís, 47
is cosṁail ríġeaċt na ḃflaṫas le líon a curfaí amaċ sa
ḃfaraige, agus do ḃaileóċ' an uile ṡaġas éisg; Agus 48
nuair a ḃí sé lán, gur taraingeaḋ amaċ é, agus gur
ṡuiḋ na daoine ar an dtráiġ, agus gur ṫógadar na
h-iasga maiṫe i n-árṫaíḃ agus gur ċaiṫeadar amaċ
na droċ-iasga. Sin mar a ḃeiḋ i ndeire an tsaoġail. 49
Imṫeóċaid na h-aingil amaċ, agus deiġilfid siad na
droċ-ḋaoine a' lár na ḃfíoraon. Agus cuirfid siad 50
sa lasair ṫeine iad. Beiḋ gol agus díosgán fiacal
sa n-áit sin.

Ar ṫuigeaḃair na neiṫe sin go léir? Do tuigeam- 51
air, ar siad. Duḃairt sé leó: D'á ḃríġ sin, gaċ 52
sgríḃneóir atá múinte i dtaoḃ ríġeaċta na ḃflaṫas,
is cosṁail é le fear tiġe a ṫugann amaċ as a stór
neiṫe nua agus sean-neiṫe.

Agus do ṫarla, nuair a ḃí na solúiḋí sin críoċ- 53
nuiġṫe ag Íosa, gur ḟág sé an áit sin. Agus ṫáinig sé 54

[1] Apoc. xiv. 15. [2] Eagna iii. 7; Dan. xii. 3.

isteaċ 'n-a ḋúċaiġ féin, agus ḃí sé ag múineaḋ na nḋaoine ins na sinagógaiḃ, i dtreó go mbíoḋ iongnaḋ orṫa, agus go nḋeiriḋís: Cá ḃfuair sé seo an eagna
55 so, agus na cóṁaċta? Náċ é seo mac an ċearḋaiḋe? Náċ ar a ṁáṫair a tugtar Muire, agus ar a ḃráiṫ-
56 riḃ Séamus agus Iósep agus Símón agus Iúḋás?* Agus ná fuil a ṡiúraċa go léir i n-ár measg? Agus cá
57 ḃfuair sé sin na neiṫe seo go léir? Agus do ġlaca-ḋar sgannal d'á ḋruim. Ḋuḃairt Íosa leó, áṁṫaċ: Ní'l fáiḋ gan onóir aċ 'n-a ḋúċaiġ féin agus 'n-a
58 ṫeaglaċ féin. Agus níor ḋein sé puínn mírbuiltí sa n-áit sin, mar ġeall ar ḋíṫċreiḋeaṁ na nḋaoine sin.

CAIBIDIOL XIV.

Eóin Baiste d'á ċur ċun báis ag Héróḋ. Bia d'á ṫaḃairt ag Críost do ċúig míle duine sa ḃfásaċ. É ag siuḃal ar an ḃfaraige, agus an uile ṡaġas luċt galair d'á leigeas aige, gan aċ iad do ḃaint le n-a ċuid éaḋaiġ.

1 Sa n-am san do ċualaiḋ Héróḋ, an tetrarc, cáil
2 Íosa.† Agus duḃairt sé le n-a ṁuintir ṫiġe: Siḋé Eóin Baiste; d'éiriġ sé ósna mairḃ, agus is uime sin atáid na mírḃuiltí d'á nḋéanaṁ tríḋ.
3 [1] Óir ḃí Héróḋ tar éis Eóin do ġaḃáil agus do ċeangal agus do ċur i mbraiġdineas mar ġeall ar
4 Heróḋias, bean a ḋriṫár. Mar duḃairt Eóin leis:
5 Ní dleaġṫaċ duit í sin a ḃeiṫ agat. Agus ba ṁian leis é ċur ċun báis, aċ ḃí eagla na nḋaoine air, óir
6 do ṫuigeaḋar gur ḃ'ḟáiḋ Eóin Baiste. Aċ lá beirṫe Héróiḋ ḋein ingean Heróḋias rinnce 'n-a láṫair,
7 rinnce a ṫaiṫn le Héróḋ. Mar ġeall air sin do ḋear-

[1] Marc vi. 17; Lúc. iii. 19.

* Ver. 55. "Ar a ḃráiṫriḃ," .i. clann an Máire a ḃí pósta ag Cleopas. Ḋeirḃṡiúr do'n Ṁaiġdin Ṁuire ab eaḋ an Máire sin (Mait. xxvii 36, Eóin, xix 25) agus d'á ḃriġ sin, do réir nóis cainte na Sgríḃinne diaḋa, do tugtí bráiṫre, .i., gaolta, d'ár Slánuiġṫeóir orṫa.

† Ver. 1. "Tetrarc." — Cialluiġeann an focal san, is focal ó'n nGréigis é duinea a ḃeaḋ 'n-a si ar ċeaṫraṁaḋ cuid ríġeaċta, fé mar a ḃí Héróḋ an uair sin 'n-a rí ar Ġaililí, .i., ar an gceaṫraṁaḋ cuid de'n ríġeaċt a ḃí agá aṫair.

ḃuiġ sé go dtaḃarfaḋ sé ḋi pé rud d'iarfaḋ sí air.
Duḃairt sise, óir do ċuir a máṫair suas ċuige í: 8
Taḃair ḋom ar ṁéis ceann Eóin Baiste. Ṫáinig 9
buairt ar an rí; aċ mar ġeall ar an ndearḃú, agus
mar ġeall ar an gcuideaċtain a ḃí láiṫreaċ, d'órduiġ
sé é taḃairt di. Agus ċur sé daoine uaiḋ agus 10
ḃain sé an ceann d'Eóin sa ṗríosún. Agus do 11
tugaḋ a ċeann i láṫair, ar ṁéis; agus do tugaḋ do'n
ċailín é, agus do rug sise ag triall ar amáṫair é.
Agus ṫáinig a ḋeisgiobuil agus do rugadar leó a 12
ċorp, agus d'aḋlacadar é; agus ṫánadar agus
d'innseadar é d'Íosa.

Agus nuair airiġ Íosa é, d'imṫiġ sé ó'n áit sin, 13
i luing ḃig, isteaċ i ḃfásaċ uaigneaċ; agus nuair
a ḋ'airiġ na daoine san, do leanadar é 'n-a gcuis
as na caṫaraċaiḃ.

Agus ṫáinig sé amaċ agus ċonaic sé an tsluaġ ṁór, 14
agus ṫáinig truaġ aige ḋóiḃ, agus do leigis sé na
daoine gan sláinte a ḃí orṫa. Agus nuair a ṫáinig 15
an tráṫnóna ṫáinig a ḋeisgiobuil ċuige, agus duḃradar:
Fásaċ iseaḋ an áit seo, agus tá an aimsir
imṫiġṫe. Leig uait na daoine, go dtéiġid siad isteaċ
ins na sráidiḃ agus go gceannaiġid siad bia ḋóiḃ
féin. Agus duḃairt Íosa leo: Ní gáḋ ḋóiḃ imṫeaċt; 16
Tugaiḋ-se rud le n-iṫe ḋóiḃ. Agus d'ḟreagradar é: 17
[1] Ní'l anso againn aċ cúig ḃulóga agus ḋá iasg. Agus 18
duḃairt sé: Tugaiḋ ċúġam anso iad san. Agus duḃairt 19
sé leis na daoine suiḋe ar an ḃféar; agus ṫóg sé
na cúig ḃulóga agus an dá iasg, agus d'ḟéaċ sé suas
ċun neiṁe agus ḃeannuiġ sé iad, agus ḃris sé iad,
agus ṫug sé dos na deisgiobuil iad, agus ṫugadar-san
dos na sluaiġtiḃ iad; Agus d'iṫeadar go léir, 20
agus ḃí a nḋóiṫin acu. Agus do tógaḋ an fuiġleaċ,
ḋá ċiseán déag lán d'arán ḃriste. Agus isé méid 21
daoine a ḋ'iṫ bia ann, cúig ṁíle fear, gan bac do
ṁnáiḃ agus do ṁion-daoine.

Agus láiṫreaċ 'n-a ḋiaiḋ san do ċuir Íosa ḋ'ḟiaċaiḃ 22
ar a ḋeisgiobulaiḃ dul ar bórd na luinge bige agus

[1] Eóin vi. 9.

dul roimis féin go dtí an taoḃ ṫall de'n uisge, ċun
23 go gcuirfeaḋ sé na daoine ċun siúḃail. Agus ċuir
sé uaiḋ na daoine, agus [1] d'imṫiġ sé an cnoc suas i
n-a aonar ċun úrnuiġṫe ḋéanaṁ. Agus ṫáinig an
24 tráṫnóna, agus ḃí sé ann i n-a aonar. Ac ḃí an
long ḃeag i lár na faraige d'á cáible ag na tonnaiḃ,
25 mar ḃí an ġaoṫ 'n-a coinniḃ. Agus sa ċeaṫramaḋ
faire de'n oiḋċe táinig sé ag triall orṫa agus é
26 ag siúḃal ar an ḃfaraige. Agus nuair a ċona-
cadar é ag siúḃal ar an ḃfaraige, ṫáinig sgannra
orṫa. Samail iseaḋ é, ar siad; agus ḃíodar ag sgread-
27 aiġ le sgannra. Agus do laḃair Íosa leó láiṫreaċ:
Glacaiḋ misneaċ, ar seisean: Is mise atá ann. Ná
28 bíoḋ eagla oraiḃ. Agus d'ḟreagair Peadar: A
Ṫigearna, ar seisean: má's tusa atá ann, órduiġ
29 dóṁ-sa teaċt ag triall ort ar ḃárr an uisge. Agus
duḃairt seisean: Tar ċúġam. Agus ṫáinig Peadar
anuas as an luing, agus ḃí sé ag siúḃal ar ḃárr uisge,
30 ag teaċt ċun Íosa. Aċ ċonaic sé an ġaoṫ láidir agus
ṫáinig eagal air; agus nuair a ṫusnuiġ sé ar ḋul fé
uisge do liúiġ sé: A Ṫíġearna, ar seisean: saor mé.
31 Agus do ṡín Íosa a láṁ, agus do rug sé láiṫreaċ air,
agus duḃairt sé: Ó a ḟir gan puínn creidiṁ, cad
32 ċuige ḋuit mearḃall a ṫeaċt ort? Agus nuair a
33 ṫánadar ar an luing do stad an ġaoṫ. Agus ṫáinig
na daoine a ḃí ar an luing agus d'aḋradar é, agus
duḃradar, Is tú Mac Dé go fíor.

34 Agus ċuadar treasna na faraige, agus ṫánadar
35 isteaċ i dtír Genésaret. Agus nuair a ḋ'aiṫin muin
tir na h-áite sin é, ċuireadar teaċtairí tríd an
nḋúṫaiġ, agus ṫugadar ag triall air na daoine go léir
36 a ḃí as a sláinte; Agus d'iarradar air leigint dóiḃ
baint aṁáin le faḃra a ḃrait; agus an méid a ḃain,
do slánuiġeaḋ iad.

[1] Eóin vi. 15.

CAIBIDIOL XV.

Na Sgríḃneóirí d'á n-imdeargaḋ ag Críost. Inġean na mná ó Ċanaan, agus a lán eile d'á leiġeas aige agus bia aige 'á ṫabairt do ċeiṫre míle duine le seaċt mbolóġaiḃ.

Ansan do ṫáinig Sgríḃneóirí agus Fairisíniġ ag 1
triall air ó Ierúsalem, agus duḃradar: Cad ċuige go 2
mbrisid do ḋeisgioḃuil-se nósa na sean? Óir ní
níġid siad a láṁa nuair a ċaiṫid siad bia. Agus 3
d'ḟreagair sé iad, agus duḃairt: Cad ċuige go
mbriseann siḃ-se dlíġ Dé ar son ḃúr sean-nós? Óir
deir Dia: [1] Tabair do t' aṫair agus do d' ṁáṫair 4
onóir; agus, [2] An t-é ḋéanfaiḋ easgaine ar a aṫair
nó ar a ṁáṫair curtar ċun báis é. Deir siḃ-se, 5
áṁṫaċ, pé duine adeir le n-a aṫair nó le n-a ṁáṫair,
Gaċ tabarṫas d'á dtugaim-se uaim, [3] beiḋ a ṫairḃe
agat-sa;* Agus ní onórfaiḋ sé a aṫair ná a ṁáṫair; 6
agus tá aiṫne Dé curṫa agaiḃ ar neaṁníḋ ar son ḃur
sean-nós. A ċluanaiḋṫe, is maiṫ a ṫargair Isáias 7
i nḃúr dtaoḃ nuair aduḃairt sé: [4] Onóraid na daoine 8
seo mé le n-a mbéal, aċ is fada uaim atá a gcroiḋe.
Agus is onóir gan bunús a ṫugaid siad dom, ag múin- 9
eaḋ teagaisg agus aiṫeanta daoine.†

[1] Exod. XX. 12; Deut. V. 16.
[2] Exod. XXI. 17; Lebit. XX. 9.
[3] .i. Nuair a ḃronnaim ar Dia é bronnaim ort-sa é.
[4] Isáias XXIX. 13.

* Ver. 5. "Gaċ tabarṫas," ⁊rl., .i., an ofráil a ḋéanfadsa ċun Dé beiḋ sí i n-ionad an ċostais a ċaiṫfinn a ḋéanaṁ ċun do ṫairḃṫe-se. Nós é sin a ḃí ag na Fairisíniġ, .i., dá dtugaḋ an ċlann do'n teampall agus dos na sagairt an ċuid a ḃí orṫa a ṫabairt d'á n-aṫair agus d'á ṁáṫair do ṡaorfaḋ san iad ó n-a ṫuille de ḋuaḋ aṫar 'ná máṫar fáġail; d'ḟág san ag na Fairisíniġ an saiḋḃreas ba ċeart a ṫabairt do n aṫair agus do'n ṁáṫair. Ḃí san i gcoinniḋ dlíġe Dé agus i gcoinniḃ dlíġe nádúra, agus duḃairt ár Slánuiġṫeóir go raiḃ.

† Ver. 9. "Aiṫeanta daoine." — Na teagaisg agus na h-aiṫeanta do loċtuiġṫear anso, is neiṫe i gcoinniḃ dlíġe Dé iad (mar atá faillíġe i n-aṫair agus i máṫair agus an ċuid 'á ṫabairt do Ḋia mar ḋ'eaḋ), nú is neiṫe gan ḃríġ gan tairḃṫe iad, gan aon ċonġnaṁ ċun deaġ-ṁóideaċta, mar atá, níġe láṁ, ⁊rl., gan suim i nglaine an ċroiḋe. Aċ i dtaoḃ riaġalta agus

10 Agus do ġlaoiḋ sé ċuige an pobul, agus duḃairt
11 sé leó: Cloisiḋ agus tuigiḋ: Ní h-é an rud a ṫéiġeann
isteaċ sa ḃéal a ṡailiġeann an duine, aċ an rud a ṫagann
12 amaċ as an mbéal, siné a ṡailiġeann an duine.* Ansan
do ṫáinig a ḋeisgiobuil ċuige, agus duḃradar leis.
An eol duit go ḃfuil sgannal glacaiṫe ag na Fairisíniġ
13 ó airiġeadar an focal san? Aċ d'ḟreagair seisean:
Gaċ curadóireaċt nár ċuir m'Aṫair neaṁḋa-sa,
14 stracfar as a ṗréacaiḃ é. Sgaoiliḋ leó san;
giollaí dalla ag dallaiḃ iseaḋ iad; agus má ḋeineann
dall giollaċt ar ḋall, tuitfid said araon sa ḋíg.
15 Agus d'ḟreagair Peadar agus duḃairt: Mínig dúinn
16 an tsoluíd úd. Agus duḃairt seisean: Agus an ḃfuil
17 siḃ-se féin gan tuisgint fós? Ná tuigeann siḃ, gaċ
níḋ a ṫéiġeann isteaċ sa ḃéal, go dtéiġeann sé síos
18 sa bolg, agus go n-imṫiġeann sé sa ḃfiailteaċ? Aċ
na neiṫe a ṫagann as an mbéal, is ó'n gcroiḋe a
19 ṫagaid siad; agus isiad a ṡailiġeann an duine. Óir
is amaċ as an gcroiḋe a ṫagaid droċ-smuínte, dún-
ṁarḃaḋ, aḋaltranas, striapaċas, gadaiḋeaċt, leaḃair
20 éiṫiġ, diaṁasla; Siniad a ṡailiġeann an duine;
Agus ní bia a ḋ'iṫe gan láṁa do níġe a ṡaili-
ġeann an duine.

Aiṫeanta na h-Eagailse Naoṁṫa, mar ġeall ar trosgaḋ agus ar laeṫantaiḃ saoire, ⁊rl., ní'l aon rud i gcoinniḃ dlíġe Dé ionta san, aċ a ṁalairt. Neiṫe iseaḋ iad atá taiṫneaṁaċ le toil naoṁṫa Dé agus ana-ṫairḃṫeaċ do ċráiḃṫeaċt na gCríostaiḋṫe. Agus ní féidir "aiṫeanta daoine" ṫaḃairt orṫa, óir ní h-ó úġdarás daoine a ṫánadar aċ ó'n úġdarás a ṫug Críost féin dá Eaglais nuair a ċuir sé ar bun í, agus nuair órduiġ sé ḋúinn beiṫ úṁal d'á cléir díreaċ mar a beimís uṁal dó féin.

* Ver. 11. "Ní h-é an rud a ṫéiġeann isteaċ sa ḃéal," ⁊rl. Ní féidir d'aon tsalaċar bíḋ, 'ná d' aon tsalaċar láṁ le linn an ḃíḋ a ḋ'iṫe, salaċar, nú truailliú, do ċur ar an anam. Ní'l ċun é sin do ḋéanaṁ aċ an peaca aṁáin, .i., easúṁluíġeaċt i n-aġaiḋ dlíġe Dé. Nuair a ḋ' iṫ Áḋaṁ ubal na h-aiṫne ní h-é an t-uḃal a ṫruailliġ é aċ an easuṁluíġeaċt a ḋein sé i n-aġaiḋ dlíġe Dé. B'é an sgéal céadna é do'n Iúdaċ dá n-iṫeaḋ sé muic-ḟeóil fé'n seandlíġ, nú ag an gCríostaíḋe i n-aimsir na n-Asbol, dá n-iṫeaḋ sé fuil, nú ag aon Ċríostaíḋe anois dá mbriseaḋ sé aiṫne na h-Eagailse le gan trosgaḋ ḋéanaṁ lá trosgaiḋ. Ins na cásanaiḃ sin go léir ní leis an mbia do truailleófí an t-anam aċ leis an bpeaca a déanfí nuair a brisfí go toil-ṫeanaċ dlíġ Dé, nú an dlíġ a ḋeinenn an Eaglais agus úġdarás ó Ḋia aici ċuige.

Agus d'imṫiġ Íosa as an áit sin, agus ċuaiḋ sé go 21
críoċaiḃ Tuíre agus Síodóin. Agus féaċ, ṫáinig bean 22
ó Ċanaan amaċ as na críoċaiḃ sin, agus do ġlaoiḋ sí:
A Ṫiġearna, a Ṁic Dáiḃid, fóir orm! ar sisi; Tá
m'inġean d'á ciapaḋ go cruaiḋ ag deaṁan. Agus 23
níor ṫug sé aon ḟreagra uirṫi. Agus ṫáinig a ḋeis-
giobuil ċuige, agus d'iarradar air í leigint ċun siúḃail.
Leig ċun siúḃail í, ar siad; tá sí ag glaoḋaċ i n-ár
ndiaiḋ. Ansan duḃairt sé léi: Níor cuireaḋ mé aċ 24
ċun na gcaoraċ a cailleaḋ ó teaġlaċ Israéil. Aċ do 25
ṫáinig sisi agus do ṡléaċt sí ḋó, agus, Fóir orm, a
Ṫiġearna, ar sisi. Agus d'ḟreagair sé: Ní maiṫ an 26
ruḋ bia na leanḃ a ṫaḃairt dos na coileánaiḃ. Aċ, a 27
Ṫiġearna, ar sisi, iṫid na coileáin an brúscar a ṫuit-
eann ó ḃórd a dtiġearnaí. Ansan d'ḟreagair Íosa 28
agus duḃairt sé léi: A ḃean, is mór é do ċreideaṁ.
Deintear duit mar is mian leat. Agus do slánuiġeaḋ
a h-inġean ó'n uair sin.

Agus d'imṫiġ Íosa ó'n áit, agus ṫáinig sé go bpuaċ 29
mara Ġaililí; agus ċuaiḋ sé suas ar ċnoc, agus ṡuiḋ
sé ann. Agus ṫáinig sluaiġte móra ċuige, agus 30
daoine balḃa acu, agus daill, agus bacaiġ, agus
daoine leicṫe, agus mórán eile; agus ċaiṫeadar agá
ċosaiḃ iad, [1] agus do leiġis sé iad; i dtreó go 31
raiḃ iongnaḋ ar na sluaiġte nuair a ċonacadar na
daoine a ḃí balḃ ag caint, agus na daoine a ḃí bacaċ
ag siúḃal, agus raḋarc ag na dallaiḃ; agus do
ṁoladar Dia Israéil.

Ansan do ġlaoiḋ Íosa ċuige a ḋeisgiobuil agus 32
duḃairt sé: Tá truaġ agam do'n tsluaġ, óir táid siad
tar éis fanṁaint trí lá am' ḟoċair agus ní'l aon níḋ
le n-iṫe acu; agus ní maiṫ liom iad do ċur uaim 'n-a
dtrosgaḋ, le h-eagla go dtuitfidís ar an slíġ. Agus 33
duḃairt a ḋeisgiobuil leis: Aċ cá ḃfaiġmíd-ne, i
ḃfásaċ, oiread aráin agus ṡásóċaiḋ a leiṫéid de
ṡluaġ? Agus duḃairt Íosa leó: An 'mó bulóg 34
agaiḃ? Agus duḃradar-san, Seaċt mbulóga, agus
raint d' iasgaiḃ beaga. Agus d'órduiġ sé do'n 35
tsluaġ suiḋe ar an dtalaṁ. Agus ṫóg sé na seaċt 36

[1] Isáias xxxv. 5.

mbulóga agus na h-iasga, agus ġaiḃ sé buiḋeaċas, agus do ḃris sé iad, agus ṫug sé dos na deisgiobuil
37 iad, agus ṫugadar-san do'n tsluaġ iad. Agus d'iṫeadar go léir, agus ḃí a ndóiṫin acu; Agus an bia briste do ḟágaḋ, do ṫógadar é i seaċt gciseánaiḃ
38 lána. Agus isé méid daoine a ċaiṫ bia ann ná ċeiṫre ṁíle duine, lasmuiġ de ṁiondaoiniḃ agus de ṁnáiḃ.
39 Ansan do ċuir sé uaiḋ an tsluaġ, agus ċuaiḋ sé ar bórd na luinge bige, agus ṫáinig sé i gcríoċaiḃ [1] Magedan.

CAIBIDIOL XVI.

Críost ġá diúltú cóṁarṫa ó neaṁ a ṫaisbeáint dos na Fairisíniġ. Adṁáil Ṗeadair agus a ṫoraḋ dó; a imḋeargaḋ mar ġeall ar ċur i n-agaiḋ páise Ċríost. Ní foláir do ċualaċt Ċríost uile iad féin do ṡéanaḋ.

1 Ansan do ṫáinig ċuige na Fairisíniġ agus na Saddu-cíniġ ċun triail a ḃaint as; agus d'iarradar air cóṁ-
2 arṫa ó neaṁ do ṫaisbeáint dóiḃ. Aċ d'ḟreagair seisean agus duḃairt sé leó: Deirṫí-se um ṫráṫnóna,
3 Beid soinean ann, mar tá an spéir dearg; Agus ar maidin, Beiḋ stoirm ann, map tá an spéir ag deargaḋ go dorċa. Tá ḟios agaiḃ conus gnúis na spéire do ḃreiṫniú; agus náċ féidir liḃ cóṁarṫaí na h-aimsire
4 ḋ'aiṫint? Tá slioċt an uilc agus an aḋaltranais ag lorg cóṁarṫa; aċ ní taḃarfar de ċóṁarṫa ḋóiḃ aċ [2] cóṁarṫa Iónais Ḟáiḋ. Agus d'ḟág sé ansan iad agus d'imṫiġ sé.

5 Agus nuair a ṫáinig a ḋeisgiobuil treasna na far-
6 aige, ḋearṁadadar arán a ṫaḃairt leó. Agus duḃairt sé leó: Féaċaiḋ agus seaċnaiḋ giost na bFairisíneaċ
7 agus na Sadducíneaċ. Agus ḋeineadar-san maċt-naṁ 'n-a n-aigne, 'ġa ráḋ, Níor ṫugamar arán linn.
8 Agus ḃí a ḟios san ag Íosa, agus duḃairt sé: A ḋaoine gan puínn creidiṁ, cad é an maċtnaṁ so oraiḃ
9 toisg gan arán a ḃeiṫ agaiḃ? Ná fuil tuisgint agaiḃ

[1] nó, Magdala.
[2] .i. Bás agus aiseiriġe Ċríost. Ión. ii. 1; *et supra* xii. 39.

fós, nó náċ cuiṁin liḃ na seaċt mbulóga do'n ċúig
ṁíle duine, agus an 'mó ciseán a ṫógabair? Ná na 10
seaċt mbulóga do'n ceiṫre ṁíle duine, agus an 'mó
ciseán a ṫógabair? Cad 'n-a ṫaoḃ ná tuigeann siḃ 11
náċ i dtaoḃ aráin adubart, Seaċnaiḋ giost na
bFairisíneaċ agus na Sadducíneaċ? Ansan do 12
ṫuigeadar ná dubairt sé gur b'é giost an aráin a ḃí
le seacaint; aċ teagasg na bFairisíneaċ agus na Sad-
ducíneaċ.

Agus ṫáinig Íosa isteaċ i gcríoċaiḃ Ċaesaréa 13
Ṗilippí; agus do ċeistiġ sé a ḋeisgiobuil, agus
dubairt: Cé h-é, dar le daoine, Mac an Duine?
Agus dubradar: Deir cuid acu gur b'é Eóin Baiste 14
é; agus deir cuid acu gur b'é Elias é; agus deir cuid
acu gur b'é Ieremias é, nó duine des na fáiḋiḃ. Agus 15
dubairt Íosa leó: Aċ dar liḃ-se cé h-é mé? Agus 16
d'ḟreagair Símón Peadar agus dubairt: Is tú
Críost [1] Mac Dé Ḃí. Agus d'ḟreagair Íosa agus 17
dubairt sé leis: Is aoiḃinn duit, a Ṡímóin ṁic Ióna,
óir ní feóil agus fuil a ḋ'ḟoillsiġ duit-se sin, aċ
m'Aṫair-se atá ins na flaṫais. Agus deirim-se leat- 18
sa gur Peadar tú, agus is ar an gcaraig seo a ċuirfead-
sa suas m'eaglais, agus ní ḃuaḋfaid geataí ifrinn
uirṫi.* [2] Agus tabarfad duit eoċraċa ríġeaċta na 19

[1] .i. Mac Dé atá beó. [2] Isáias xxii. 22.

* Ver. 18. "Peadar tú," ⁊rl. – D'adṁuiġ Peadar anso, go solmanta, a ċreideaṁ i ndiaḋaċt Ċríost agus mar ḋíoluiġeaċt ḋó as an adṁáil sin d'innis ár dTiġearna ḋó an oific uasal a ḃí ceapaiṫe aige a ṫabairt dó, .i., gur ċiallaiġ an ainm "Peadar" caraig (Eóin, 1 xlii.) agus gur ċaraig Peadar, caraig a ḃeaḋ laidir daingean ċun na h-Eagailse d'iompar nuair a curfí suas í agus nuair a ḃeaḋ Peadar mar ċloiċḃuinn fúiṫi agus mar ċeann uirṫi agus iomláine na cóṁaċta aige a ċialluiġid eoċraċa ríġeaċta na bflaṫas. —Ibid. "Ar an gcaraig seo, ⁊rl." Dob ionan caint Ċríost an uair sin agus dá n-abraḋ sé, as gaeluinn an rud adubairt sé a h-Eabrais na nIúdaċ, .i. "Is caraig tusa agus ar an gcaraig seo a ċuirfadsa suas m'Eaglais." I dtreó, do réir gluaiseaċta naḋúrṫa na cainte, go ndeirtear gur b'é Peadar an ċaraig ar a raiḃ an Eaglais le cur suas, agus gur b'ar Ċríost féin a ḃí idir ċloċ ḃuínn agus eile le cur agus le seasaṁ. Tabair fé ndearna, leis, nuair a ċuir Críost an Eaglais ar an gcaraig, go raiḃ sí curṫa aige ó ḃaoġal gaċ stoirme gaoiṫe agus uisge, ar nós an ḟir

ḃflaṫas; agus pé ruḋ a ċeangalóċair ar talaṁ, beiḋ sé ceangailte ins na flaṫais; agus pé ruḋ a sgaoilfir
20 ar talaṁ, beiḋ sé sgaoilte ins na flaṫais.* Ansan d'órduiġ sé d'á ḋeisgiobulaiḃ gan a ḋ'innsint d'aoinne gur ḃ'é féin Íosa Críost.

21 Ansan do ṫosnuiġ Íosa ar a ṫaisbeáint d'á ḋeisgiobuil nár ḃfoláir é féin a ḋul go Ierúsalem agus mórán d'ḟulang ós na sínsearaiḃ agus ós na Sgríḃneóiríḃ agus ó uaċtaránaiḃ na sagart, agus a ċur ċun
22 báis, agus a aiseiriġe an tríṁaḋ lá. Agus do ṫóg Peadar é, agus ċrom sé ar aiġneas leis, agus duḃairt sé: Aḃfaḋ uait-se sin, a Ṫiġearna. Ní ṫiocfaiḋ san
23 ort-sa.† Agus d'iompuiġ seisean agus duḃairt sé le Peadar: Imṫiġ lastiar díom a Ṡátain; cuireann tu seirḃṫean orm; mar ní h-iad na neiṫe a ḃaineann le Dia a ṫaiṫneann leat-sa aċ na neiṫe a ḃaineann le daoine.
24 Ansan duḃairt Íosa le n-a ḋeisgiobuil: Ma's áil le h-aoinne teaċt am' ḋiaiḋ-se, séanaḋ sé é féin, agus
25 tógaḋ sé a ċros, agus leanaḋ sé mé. Mar, an t-é gur mian leis a anam do ṡáḃáil, caillfiḋ sé é; aċ an t-é a ċaillfiḋ a anam ar mo ṡon-sa, ġeóḃaiḋ sé é.

ċiallṁair úd (N. Maiṫ. vii. 24, 25). —Ibiḋ. "Geataí ifrinn, ⁊rl." .i., cóṁaċta an dorċadais agus gaċ ar féidir do Ṡatan agus d'á ċuallaċt a ḋéanaṁ. Óir, ó saṁaltar anso an Eaglais le tig nú le dún a ḃeaḋ déanta ar ċaraig, saṁaltar cóṁaċta a naṁad le tig eile a ḃeaḋ n-a coinniḃ, agus deirtear na buaḋfiḋ na cóṁaċta eile sin, .i., geataí an tiġe eile sin, go deó i gcoinniḃ caṫaraċ nú i gcoinniḃ Eaglaise Ċríost. Tugann san deiṁne ḋúinn náċ baoġal go ḃféadfiḋ aḋraḋ déiṫe fallsa 'ná eiricideaċt, 'ná aon tsaġas eile éiṫiġ, buaċtaint coiḋċe ar Eaglais Ċríost.

* Ver. 19. "Sgaoílfir ar talaṁ." —Loġa a tugtar ar sgaoíle o'n bpionós aimsire, do leanann an peaca. Agus isí an ċóṁaċt a ḋeineann an sgaoíle sin do tugtar anso.

† Ver. 22. "Agus do ṫóg Peadar é," .i. Do ṫóg Peadar i leiṫ taoiḃ leis é, agus tré ṁéid a ġráḋ ḋó, agus na h-urama a ḃí aige ḋó, agus a ḋíograise ḋó, do ċrom sé ar ṫaṫant air agus ar ċur n-a ċoinniḃ, agus ar a ráḋ: "A Ṫiġearna, aḃfaḋ uaitse bar ḋ'ḟulag." Aċ duḃairt an Tiġearna le Peadar, "Imṫiġ," ⁊rl. —D'ḟéadfaḋ na focail sin a ċiallú, "Imṫiġ uaim." Aċ deir na h-Aṫaireaċa Naoṁṫa gur ċialluiġdar a ṁalairt sin, .i., gur ċialluiġdar "tar am ḋiaiḋ," agus gur ḃ'aṁlaiḋ aduḃairt an Tiġearna le Peadar gaḃáil leis i ḃfulag i n-ionad ḃeiṫ ag cur i gcoinniḃ toile Dé; agus go gcialluiġeann an focal san, "Sátan," sa n-Eaḃrais, "adḃersárius," .i. "toirmisgóir."

Mar, cad é an tairḃe do ḋuine an doṁan go léir a 26
ḃuaċtaint, má ḋeineann sé a anam féin a ċailleaṁaint?
nó cad í an ṁalairt a ḋéanfaiḋ duine ar a anam féin?
Óir tá Mac an Duine ċun teaċt i nglóire a Aṫar mar 27
aon le n-a aingealaiḃ; [1] agus ansan taḃarfaiḋ sé do
gaċ duine do réir a ġníoṁarṫa. Go deiṁin adeirim 28
liḃ, tá cuid d'á ḃfuil 'n-a seasaṁ anso agus ní ḃlais-
fid siad bás go ḃfeicfid siad Mac an Duine ag teaċt
'n-a ríġeaċt.

CAIBIDIOL XVII.

An t-Aṫarú gné ar Ċríost. An leanḃ a ḃí n-a ġeilt d'á leiġeas aige. D'innis sé a ṗáis a ḃeiṫ ag teaċt, agus ḋíol sé an didraċma.

Agus sé lá 'n-a ḋiaiḋ san do ṫóg Íosa leis Peadar 1
agus Séamus agus Eóin, a ḋriṫáir-sin, agus do rug
sé suas iad go bárr cnuic aoírd, fé leiṫ. Agus ṫáinig 2
aṫrúġaḋ cló air ós a gcóṁair. Agus ṫáinig taitneaṁ
'n-a ġnúis ar nós na gréine, agus d'iompuiġ a ċuid éad-
aiġ ċóṁ geal le sneaċta. Agus féaċ, do ċonacadar 3
Maois agus Elias agus iad ag caint leis. Agus 4
d'ḟreagair Peadar agus duḃairt sé le h-Íosa: A
Ṫiġearna, is maiṫ an ḃail orainne ḃeiṫ anso; má's
áil leat deinimís anso trí puible, pubal duit-se,
agus pubal do Ṁaois, agus pubal d'Elias. Le linn 5
na cainte sin do ráḋ ḋó, féaċ, do ċlúdaiġ sgamall
soillseaċ iad; [2] agus féaċ, guṫ as an sgamall, agus
duḃairt: sidé mo Ṁac dílis ar a ḃfuil mo ġreann:
éistiḋ leis. Agus nuair airiġ na deisgiobuil an guṫ, 6
do ṫuiteadar ar a n-aġaiḋ, agus eagla mór orṫa.
Agus ṫáinig Íosa agus ċuir sé a láṁ orṫa, agus duḃ- 7
airt sé leó: Eiríġiḋ, agus ná bíoḋ eagal oraiḃ. Agus 8
d'ḟéaċadar suas, agus ní ḟeacadar aoinne aċ Íosa
féin. Agus ag teaċt anuas ó'n gcnoc dóiḃ duḃairt 9
Íosa leo: Ná h-innsiḋ d'aoinne an raḋarc go n-eiriġiḋ
Mac an Duine ós na mairḃ.

Agus d'ḟiafraiġ na deisgiobuil dé: Agus cad 10
ċuige go ndeir na Sgríḃneóirí náċ foláir Elias do

[1] Gníoṁ. xvii. 31; Róṁ. ii. 6. [2] *Supra* iii. 17; 2 Peaḋ. i. 17.

11 ṫeaċt ar dtúis? Agus duḃairt sé leó 'ġá ḃfreagra:
12 [1] Tiocfaiḋ Elias, agus ceartóċaiḋ sé gaċ níḋ. Aċ
deirim-se liḃ go dtáinig Elias ċeana, agus níor aiṫniġ-
eadar é, aċ d'imireadar a dtoil air. Agus sin mar
13 atá le fulang ag Mac an Duine uaṫa. Ansan do ṫuig
na deisgiobuil gur ar Eóin Baiste a ḃí sé ag tráċt
leó.

14 Agus nuair a ṫánadar go dtí an sluaġ, do ṫáinig
ċuige duine agus ċaiṫ sé é féin ar a ġlúiniḃ 'n-a láṫair:
A Ṫiġearna, ar seisean, dein trócaire ar mo ṁac;
mar tá sé 'n-a ġeilt, agus tá mórán pionóis air; agus
tuiteann sé sa teine go minic, agus sa n-uisge go
15 minic. Agus ṫugas ċun do ḋeisgiobul é, agus níor
16 ḟéadadar é leiġeas. Agus d'ḟreagair Íosa agus
duḃairt: Ó, a ṡlioċt díṫ-ċreidim ḋo-teagasgṫa, an
fada a ḃeiḋ mé i n-búr measg? an fada a ċuirfead
17 suas liḃ? Tugaiḋ ċúġam anso é. Agus do smaċ-
tuiġ Íosa an deaṁan, agus d'imṫiġ sé as, agus ḃí an
18 mac leiġiste as san amaċ. Ansan ṫáinig na deisgio-
buil ag triall ar Íosa, a gan ḟios, agus duḃradar,
19 Caḋ 'n-a ṫaoḃ nár ḟéadamairne é ċur amaċ? Agus
duḃairt Íosa leó: Mar ġeall ar ḃúr n-easba creidiṁ.
Go deiṁin adeirim liḃ, [2] má ḃíonn fiú oireaḋ gráinne
de ṡíol mustáird de ċreideaṁ agaiḃ, déarfaiḋ siḃ leis
an gcnoc so, Aistiriġ as so ansúd anonn, agus aistir-
eóċaiḋ sé; agus ní ḃeiḋ aon ruḋ ná beiḋ ar ḃúr gcumas
20 a ḋéanaṁ.* Aċ ní curtar amaċ an sórd so aċ le
h-úrnuiġṫe agus le trosgaḋ.

21 Agus nuair a ḃíodar 'n-a gcóṁnuiḋe i nGaililí,
duḃairt Íosa leó: tá mac an duine le taḃairt i láṁ-
22 aiḃ daoine; Agus cuirfid siad ċun báis é, agus ais-
eireóċaiḋ sé an tríṁaḋ lá. Agus ṫáinig buairt ana
ṁór orṫa.

23 Agus nuair a ṫánadar go Caṗarnaum ṫáinig luċt

[1] Mal. iv. 5. [2] Lúc. xvii. 6.

* Ver. 19. "Fiú oireaḋ gráinne de ṡíol mustáird", .i. creideaṁ beaċt, .i., creideaṁ a ṡaṁaltar 'n-a ṁianaċ agus 'n-a ṫoraḋ, leis an ngráinne de ṡíol mustáird sa ṗarabal. Caib. xiii. 31.

na ndidrachma do ghlacadh ag triall ar Pheadar, agus dubhradar leis: Ná díolann búr máighistir-se an di-drachma? Dubhairt seisean: Díolann.* Agus nuair a 24 chuadar isteach sa tigh do labhair Íosa leis ar dtúis agus dubhairt: Cad a chítear duit-se, a Shímóin? Righthe na talmhan, cé uatha go nglacaid siad cíos nó cáin? an ó n-a gclainn féin, nó ó dhaoinibh iasachta? Agus 25 dubhairt seisean: Ó dhaoinibh iasachta. Dubhairt Íosa leis: D'á bhrígh sin tá an chlann saor. Ach i dtreó ná 26 tabharfaimís sganndal dóibh, imthigh chun na faraige agus cait dubhán; agus an céad iasg a thiocfaidh aníos, tóg é; agus osgail a bhéal, agus gheobhair statér[1] ann; tóg é sin agus tabhair dóibh sin é asam-sa agus asat féin.

CAIBIDIOL XVIII.

Críost gha theagasg dóibh an umhluigheacht do chleachtadh; sganndal do sheachaint; teithe ó ócáidíbh peacatha; peacatha leanamhnacha do ghearán leis an Eaglais, agus a thuisgint gur cuma nú págánaigh an mhuintir ná h-éisteann leis an Eaglais. E 'á ghealladh-mhaint d'á dheisgiobulaibh cumas ar cheangal agus ar sgaoile do thabhairt dóibh, agus go mbeidh sé féin 'na gcómhthíonólaibh. Ná maithfar do'n t-e ná maithfidh.

An uair sin tháinig na deisgiobuil chun Íosa agus 1 dubhradar: Dé h-é, dar leat, an duine is mó i rígheacht na bhflathas? Agus do ghlaoidh Íosa chuige leanbh beag, agus 2 chuir sé 'n-a sheasamh 'n-a lár é. Agus dubhairt sé: Go 3 deimhin adeirim libh, mura n-iompuighidh sibh agus beith ar nós na leanbh, ní raghaidh sibh isteach i ríghеacht na bhflathas. An t-é d'á bhrígh sin, d'ísleóchaidh é féin ar nós an 4 leinbh big sin, siné is mó i ríghеacht na bhflathas. Agus 5 an t-é a ghlacann aon leanbh beag amháin de'n tsórd san am' ainim-se, glacann sé mise. Ach an t-é thabharfaidh 6 sganndal do dhuine de'n mhuintir beag so a chreideann ionam-sa, b'fhearra dhó go gcurfaí bró muilinn ar a

[1] Dob' fiú leath-choróinn an statér.

* Ver. 23. "An didrachma," .i., leath sicle, nú leath statéir, .i. tímpal cúig pingine déag d'airgead Shasana. Cáin ab eadh é a baintí de gach duine chun seirbhíse an teampuil.

ṁuineál agus é ċaiṫeaṁ isteaċ i ndoiṁneaċt na faraige.*

7 Is mairg do'n doṁan mar ġeall ar na sgannalaiḃ. Ní foláir na sgannail do ṫeaċt: aċ sa n-am gcéadna is mairg an t-é go dtagann an [1]sgannal d'á ḋruím.† 8 Má ḋeineann do láṁ nó do ċos sgannal duit, gearr anuas díot í, agus caiṫ uait í; is fearra ḋuit dul isteaċ sa ḃeaṫa ar leaṫ-láiṁ nó ar leaṫ-ċois 'ná ḋá láiṁ nó ḋá ċois a ḃeiṫ agat agus tu ċur i dteine ṡíoruiḋe.‡ 9 Agus má ḋeineann do ṡúil sgannal duit, strac amaċ í agus caiṫ uait í; is fearra duit dul isteaċ 'sa ḃeaṫa ar leaṫ-súil 'ná dul i n-ifreann na teine agus do ḋá ṡúil agat.

10 Tugaiḋ aire gan neaṁṡuím a ḋéanaṁ d'aoinne de'n ṁuintir ḃeag san, mar deirim liḃ [2] go ḃfuil radarc do ṡíor agá n-aingealaiḃ sin ins na flaṫais, ar ġnúis m'Aṫar-sa, atá ins na flaṫais.

11 Óir do ṫáinig Mac an Duine ċun go sáḃálfaḋ sé an níḋ a ḃí caillte. 12 Cad is dóiġ liḃ? Má ḃíonn céad caora ag duine, agus go raġaiḋ caora acu amú, ná fágfaiḋ sé na naoi gcinn déag agus ċeiṫre fiċid ar na cnocaiḃ, agus ná h-imṫeóċaiḋ sé ag lorg an ċinn a ċuaiḋ amú? 13 Agus má ráiniġeann dó í ḋ'ḟáġail, deirim liḃ, go deiṁin, gur mó an t-áṫas atá air mar ġeall uirṫi sin 'ná mar ġeall ar na naoi gcinn déag agus ċeiṫre fiċid nár ċuaiḋ amú. 14 Mar an gcéadna, ní toil le nḃúr n-Aṫair atá ins na flaṫais go gcaillfí duine de'n ṁuíntir ḃeag san. 15 Aċ má ḋeineann do ḃráṫair beart aḋ' ċoinniḃ, imṫiġ agus cóṁairliġ é idir ṫu féin agus é féin aṁáin. Má éisteann sé leat, tá do ḃráṫair buaiḋte agat. 16 Mura n-éistiḋ sé leat, taḃair leat duine nó beirt eile, [3] i dtreó go seasóċaiḋ gaċ focal i mbéal beirte nó trír fínniṫe. 17 [4] Agus mura

[1] .i. droċ-ṡampla. [2] Salm xxxiii. 8.
[3] Deut. xix 15. [4] 1 Cor. v. 9.

* Ver. 6. "Taḃarfaiḋ sgannal," .i., do ċuirfiḋ trúig baraṫuisle rómpa agus cuirfiḋ féaċaint orṫa peaca ḋéanaṁ.

† Ver. 7. "Ní foláir," .i. Tá an saoġal ċóṁ h-olc san, ċóṁ cuirpṫe sin.

‡ Ver. 8. .i., Má's trúig ṗeacṫa duit iad, .i., Má ċuiriḋ siad ḟéaċaint ort peaca ḋéanaṁ.

n-éistiḋ sé leó san, innis do'n eaglais é; agus mura n-éistiḋ sé leis an eaglais, bíoḋ sé 'n-a ṗagánaċ nó 'n-a ṗuibliocánaċ agat. Go deiṁin adeirim libh, pé neiṫe a ċeangalóċaiḋ sib ar talaṁ, beiḋ siad ceangailte ar neaṁ; agus pé neiṫe a sgaoilfiḋ sib ar talaṁ, beiḋ siad sgaoilte ar neaṁ. 18

Agus deirim lib 'n-a ṫeannta san, má bíonn beirt agaib ar aon aigne ar talaṁ i dtaob aon ruda ar biṫ a beiḋ acu d'á iarraiḋ, go bfagaiḋ siad an rud san a ḋéanaṁ dóib ó m' Aṫair-se atá ins na flaṫais. Óir, an áit 'n-a bfuil beirt nó triúr cruinniġṫe am' ainm-se, táim-se ansan 'n-a measg.* 19 20

Ansan do ṫáinig Peadar ċuige agus dubairt, A Ṫiġearna, an 'mó uair a ḋéanfaiḋ mo bráṫair beart am' ċoinnib agus go maiṫfead dó? Cóṁ fada le seaċt n-uaire, an ead? Dubairt Íosa leis: Ní deirim leat ċóṁ fada le seaċt n-uaire, aċ ċóṁ fada le seaċt n-uaire fó ṡeaċt ndeiċ. 21 22

D'á bríġ sin, is cosṁail ríġeaċt na bflaṫas le fear a bí 'n-a rí, agus gur ṁian leis cúntas a ṡocarú le n-a ṡeirbíseaċaib. Agus nuair a ṫosnuiġ sé ar an gcúntas do ṡocarú do tugaḋ ċuige duine go raib deiċ míle talant [1] aige air.† Agus nuair ná raib aon rud aige ċun na bfiaċ a ḋíol, d'órduiġ an tiġearna é féin agus a bean, agus a ċlann, agus a raib aige, do ḋíol amaċ agus díolfiaċ a ḋéanaṁ. Ansan do ċaiṫ an seirbíseaċ san é féin ar an dtalaṁ, ag guiḋe an tiġearna, agus dubairt sé: Dein foiḋne liom, agus díolfad an iomláine leat. Agus do ġlac truaġ an máiġistir do'n tseirbíseaċ san, agus do sgaoil sé ċun siubail é, agus do ṁaiṫ sé na fiaċa dó. D'imṫiġ an seirbíseaċ san amaċ, áṁṫaċ, agus do casaḋ air 23 24 25 26 27 28

[1] .i. ag an rí ar an nduine.

* Ver. 20. "Táimse ansan 'n-a measg." —Tuigtear an ċaint sin i dtaob cruinniġṫe a bíonn i n-ainim Críost agus i n-aondaċt Eagailse Críost. Cypran Naoṁṫa, De Unitate Ecclesiae.

† Ver. 24. "Talant." —Dob ionan talant agus 750 d'únsaíb airid, .i., do réir ċoróinn an t-únsa céad oċt ndeiċ a seaċt de ṗúntaib airgid agus deiċ sgillinge (£187 10s. 0d.).

cóṁ-ṡeirḃíseaċ dó féin go raiḃ céad pingin aige air; agus do rug sé air, agus ḃí sé 'ġá ṫaċtaḋ, agus
29 'ġá ráḋ leis: Díol liom na fiaċa atá agam ort.* Agus do ċaiṫ an cóṁ-ṡeirḃíseaċ é féin ar an dtalaṁ, agus duḃairt sé: Dein foiḋne liom, agus díolfad leat an
30 iomláine. Ní ḋéanfaḋ, áṁṫaċ; aċ d'imṫiġ sé agus
31 ċuir sé sa ṗríosún é, go ndíolfaḋ sé na fiaċa. Aċ nuair a ċonaic a ċóṁ-seirḃísiġ-sin cad a ḃí déanta, ṫáinig buairt ana-ṁór orṫa, agus ṫánadar agus d'innseadar do'n ṫiġearna gaċ níḋ fé mar a
32 ṫuit amaċ. Ansan do ġlaoiḋ a ṫiġearna ar an ḃfear san, agus duḃairt sé leis: A ṡeirḃísiġ ṁalluiġṫe, do ṁaiṫeas-sa na fiaċa go léir duit-se, toisg tu 'ġá
33 iarraiḋ orm; Nár ċóir, d'á ḃríġ sin, duit-se truaġ ḃeiṫ agat dod' ċóṁ-seirḃíseaċ, fé mar a ḃí truaġ
34 agam-sa ḋuit-se? Agus ḃí fearg ar an dtiġearna, agus ṫug sé suas do na céasdóiriḃ é, go ndíolfaḋ sé
35 na fiaċa go léir. Agus sin mar a ḋéanfaiḋ m'Aṫair-se atá ins na flaṫais liḃ-se é mura maiṫfiḋ gaċ duine agaiḃ d'á ḃráṫair, ó ċroiḋe.

CAIBIDIOL XIX.

Críost ġá ḋeiṁniú go ḃfuil an pósaḋ do-sgaoílte: agus ġá ċóṁaírliú ḋúinn sgaraṁaint le gaċ níḋ ar a ṡon féin. An ċontaḃairt a leanann saiḋḃreas á ṫaisbeáint aige, agus an tuarastal atá as gaċ níḋ do ṫréigean ar a ṡon féin.

1 Agus do ṫárla, nuair a ḃí na cóṁráiḋte sin críoċnuiġṫe ag Íosa, gur ḟág sé Gaililí agus go dtáinig sé
2 i gcríoċaiḃ Iúdaéa lastall de'n Iórdan. Agus do lean sluaġ mór é; agus do leiġis sé iad sa n-áit sin.
3 Agus ṫáinig na Fairisíniġ ċuige 'ġá ṫriail, agus duḃradar: An dleaġṫaċ do ḋuine a ḃean do ċur
4 uaiḋ ar gaċ aon tsaġas cúise? Agus do ḟreagair sé iad, agus duḃairt: Nár léiġeaḃair, [1] an t-é ċruṫuiġ an duine ar dtúis, gur ċruṫuiġ sé iad firean

[1] Gen. i. 27.

* Ver. 28. "Céad pingin." An t-oċtṁaḋ cuid d'únsa a ḃí sa ṗingin Róṁanaċ, .i., tímpal seaċt bpingine goileiṫ d'airgead na h-aimsire seo.

agus bainean, agus duḃairt sé: [1] Mar ġeall air sin, 5
fágfaiḋ duine a aṫair agus a ṁáṫair, agus claoiḋfiḋ
sé le n-a ṁnaoi, agus beid siad 'n-a mbeirt i n-aon
feóil. D'á ḃríġ sin, ní ḋá ḟeóil iad feasda, aċ aon 6
ḟeóil aṁáin. Uime sin, an níḋ a ċeangail Dia ná
sgaoileaḋ duine é. Duḃradar san leis: Cad ċuige, 7
má 'seaḋ, gur [2] órduiġ Maois leitir a díbearta ṫaḃ-
airt di agus í ċur ċun siuḃail? Duḃairt sé leó: Do 8
ċeaduiġ Maois daoiḃ-se, toisg an ċroiḋe cruaiḋ a
ḃeiṫ agaiḃ, ḃúr mná do ċur uaiḃ; ní raiḃ an sgéal
mar sin, áṁṫaċ, ó ṫusaċ.[3] Aċ deirim-se liḃ, aoinne 9
ċuirfiḋ uaiḋ a ḃean, aċ aṁáin mar ġeall ar ḋrúis, agus
do ṗósfaiḋ bean eile, go ndeineann sé aḋaltranas;
agus an t-é a ṗósfaiḋ an bean a díbreaḋ, go ndeineann
sé aḋaltranas.*

Duḃairt a ḋeisgiobuil leis: Má's mar sin atá an 10
sgéal ag duine i dtaoḃ a ṁná, ní maiṫ an rud pósaḋ.
Agus duḃairt sé leó: Ní h-é gaċ aoinne a ġlacann an 11
ċaint sin, aċ an ṁuintir gur tugaḋ san dóiḃ.† Óir 12
táid coillteáin do rugaḋ mar sin ó ḃroinn a máṫar;
agus tá coillteáin gur ṫug daoine an cor san orṫa;
agus tá coillteáin a ḋein iad féin do ċoillt ar son
ríġeaċta na bflaṫas. [4] An t-é go dtig leis a ġaḃáil, 13
gaḃaḋ.‡

Ansan do tugaḋ ċuige aos óg, go ndéanfaḋ sé a
láṁ do ċur orṫa agus guiḋe; agus ḃí na deisgiobuil

[1] Gen. ii. 24. [2] Deut. xxiv. 1. [3] 1 Cor. vii. 10.

[4] .i. an t-é a ṫuigeann, tuigeaḋ.

* Ver. 9. "Aċ aṁáin," ⁊rl., .i., Is dleaġṫaċ bean do ḋíbirt mar ġeall ar aḋaltranas, aċ ní féidir do'n ḟear bean eile do ṗósaḋ an ḟaid a beiḋ an ḃean a díbreaḋ beó.

† Ver. 11. "Ní hé gaċ aoinne a ġlacann an ċaint sin," .i., ní geiḃeann haċ aoinne maireaċtaint singil agus geanmnaíġe mura n-iarraid siad ar Ḋia a ġrásta ṫaḃairt dóiḃ ċun san do ḋéanaṁ, agus tá cuid acu san féin agus níor ṁór dóiḃ trosgaḋ ḋéanaṁ ċóṁ maiṫ le guiḋe ċun Dé, agus tugtar dóiḃ sin é anuas.

‡ Ver. 12. "Táid coillteáin," ⁊rl. —Ná glactar an ċaint seo do réir na leitire. Cialluiġeann an ċaint go bfuil daoine ann agus go bfuil ceapaiṫe 'n-a n-aigne acu fanṁaint singil, geanmnaiġe i gcaiṫeaṁ a saoġail i dtreó go bféadfidís réir Dé ḋéanaṁ níḃ' fearr 'ná dá mbeidís pósta. Feic Pól. n. 1 Cor. vii. 37, 38.

14 ġá gcosg. Aċ duḃairt Íosa leó: Leigiḋ ċúġam an ṁuintir ḃeag, agus ná coisgiḋ iad; óir is le n-a leiṫ-
15 éidí sin ríġeaċt na ḃflaṫas. Agus nuair a ċuir sé a láṁa orṫa, d'ḟág sé an áit sin.

16 Agus féaċ, ṫáinig; duine ċuige agus duḃairt sé: A Ṁaiġístir ṁaiṫ, cad í an ṁaiṫ a ḋéanfad ionus go
17 mbeaḋ agam beaṫa ṡíoruiḋe? Agus duḃairt sé leis: Cad é an tráċt so agat ar ṁaiṫ? Ní'l aċ Aon is maiṫ, 'sé sin Dia. Aċ má's maiṫ leat dul isteaċ sa ḃeaṫa,
18 coimeád na n-aiṫeanta. Deir seisean leis: Cad iad na h-aiṫeanta? Agus duḃairt Íosa: [1] Ná dein marḃaḋ; Ná dein drúis; Na dein guid; Ná dein fiaḋ-
19 naise ḃréige; Tabair onóir do t'aṫair agus dod' ṁáṫair; agus, gráḋuiġ do ċómarsa mar ṫu féin.
20 Duḃairt an t-óigḟear leis: Coimeádas iad san go
21 léir ó m'óige; cad eile is riaċtanaċ dom? Duḃairt Íosa leis: Má's maiṫ leat ḃeiṫ beaċt, imṫiġ agus díol amaċ a ḃfuil agat, agus tabair dos na boċtaiḃ, agus beiḋ stór ar neaṁ agat; agus tar agus lean mise.
22 Nuair airiġ an t-ógánaċ an ċaint sin, áṁṫaċ, d'imṫiġ sé agus é go buarṫa; mar fear ab eaḋ é go raiḃ mórán saiḋḃir aige.

23 Agus duḃairt Íosa le n-a ḋeisgiobuil: Go deiṁin adeirim liḃ, is deacair do'n duine saiḋḃir dul isteaċ
24 i ríġeaċt na ḃflaṫas. Agus deirim arís liḃ é: Is usa do ċamal gabáil tré ċró snáṫaide 'ná do'n duine
25 saiḋḃir dul isteaċ i ríġeaċt na ḃflaṫas. Nuair airiġ na deisgiobuil an méid sin ṫáinig árd-iongnaḋ orṫa, agus duḃradar: Má 'seaḋ, cé ḟéadfaiḋ dul saor?
26 D'ḟéaċ Íosa orṫa agus duḃairt sé: Ní féidir so do ḋaoine; aċ is féidir le Dia gaċ níḋ.

27 Ansan d'ḟreagair Peadar agus duḃairt sé: Féaċ, d'ḟágamair-ne gaċ níḋ, agus do leanamair tusa: Agus
28 cad a ḃeiḋ d'á ḃárr againn? Agus duḃairt Íosa leó: Go deiṁin adeirim liḃ, siḃ-se do lean mé, sa n-aiṫġeineaṁaint, nuair a ṡuiḋfiḋ Mac an Duine i gcaṫaoir a ġradaim, súiḋfiḋ siḃ ar ḋá ċaṫaoir ḋéag ag tabairt
29 breiṫe ar ḋá ṫreiḃ ḋéag Israéil. Agus gaċ duine a ḋ'ḟágfaiḋ a ṫiġ, nó a ḋriṫáraċa, nó a ḋriḟéaraċa, nó

[1] Exod. xx. 13.

a aṫair, nó a ṁáṫair, nó a ḃean, nó á ċlann, nó a ċuid
tailiṁ, ar son m'ainime-se, ġeoḃaiḋ sé fó ċéad, agus
beiḋ an ḃeaṫa ṡíoruiḋe aige.

Aċ beiḋ a lán d'á ḃfuil ar tusaċ ar deire, agus d'á 30
ḃfuil ar deire ar tusaċ.

Caibidiol XX.

Parabal an luċt oibre sa ḃfíonġort. Árd-aiḋm ċlainne
Sebedé. A raḋarc á ṫaḃairt ag Críost do ḃeirt dall.

Is cosṁail ríġeaċt na ḃflaṫas le fear tiġe a ċuaiḋ 1
amaċ go moċ ar maidin ag réiḋteaċ le luċt oibre d'á
ḟíonġort. Agus do réiḋtiġ sé leis an luċt oibre ar 2
[1] ṗingin sa ló, agus ċuir sé ag obair iad sa ḃfíonġort.
Agus ċuaiḋ sé amaċ airís tímpal an tríṁaḋ h-uair, 3
agus fuair sé tuille 'n-a seasaṁ díoṁaoin ag áit an
ṁargaiḋ; Agus duḃairt sé leó: Téiġiḋ-se, leis, 4
isteaċ am' ḟíonġort-sa, agus taḃarfad daoiḃ fé mar
a ḃeiḋ ceart. Agus d'imṫiġeadar san. Agus ċuaiḋ 5
sé amaċ airís ar an séṁaḋ h-uair, agus ar an naoṁaḋ
h-uair, agus dein sé mar an gcéadna. Aċ do ċuaiḋ 6
sé amaċ tímpal an t-aon uair déag, agus fuair sé
tuille 'n-a seasaṁ, agus duḃairt sé leó: Cad ċuige
ḋaoiḃ beiṫ anso i nbúr seasaṁ díoṁaoin an lá go léir?
Duḃradar leis: Mar níor réiḋtiġ aoinne linn. Duḃ- 7
airt sé leó: Téiġiḋ-se, leis, isteaċ am' ḟíonġort-sa.
Nuair a ḃí an tráṫnóna ann, duḃairt tiġearna an ḟíon- 8
ġuirt le n-a stíḃard: Glaoiḋ ar an luċt oibre, agus
taḃair a dtuarasdal dóiḃ, agus turnuiġ leis an muin-
tir is déanaiġe a ṫáinig, go dtí an ṁuintir is luaṫa a
ṫáinig. Ṫáinig an ṁuintir a ṫusnuiġ an obair ar uair 9
a h-aondéag, agus do tugaḋ pingin an duine dóiḃ.
Ansan do ṫáinig an ċéad ṁuíntir agus ṁeasadar go 10
ḃfaġdís breis; aċ do fuaradar san, leis, pingin an
duine. Nuair a fuaradar é ċromadar ar ċeisneaṁ i n- 11
aġaiḋ an ḟir ṫiġe, Agus duḃradar: Níos deineadar so 12
a ṫáinig go déanaċ aċ uair oibre, agus ċuiris ar aon

[1] *Supra* xviii. 28, an nóta.

dul leó san sinne a ḋ'ḟuilinġ cruaḋtan agus broṫall
13 an lae. Do laḃair seisean le duine acu, agus duḃ-
airt; a ḋuine ṁuinteartṫa, ní'l aon éagcóir agam 'á
14 ḋéanaṁ ort. Náċ ar ṗingin a réiḋtiġis liom? Seo,
tóg leat do ċuid agus imṫiġ; aċ is toil liom oiread
a ṫaḃairt do'n ḟear so is déanaiġe a ṫáinig agus atá
15 agam 'á ṫaḃairt duit-sé. An aṁlaiḋ náċ dleaġṫaċ
dom an níḋ is toil liom a ḋéanaṁ? An droċ-súil
16 atá agat, óir is duine fóġanta mise?* Sin mar a
ḃeiḋ an ṁuintir ḋéanaċ ar tosaċ, agus an ṁuintir
ṫosaiġ ar deire. Óir tá glaoiḋte ar ṁórán agus
níl toġṫa aċ beagán.

17 Ḃí Íosa ag dul suas go Ierúsalem, agus ar an slíġ
ḋó ṫóg sé i leiṫ taoiḃ an dáréag deisgiobul, agus
18 duḃairt sé leó: Féaċ, táimíd ag dul suas go Ierú-
salem, agus taḃarfar Mac an Duine suas d'uaċtarán-
aiḃ na sagart agus dos na Sgríḃneóiríḃ, agus daor-
19 faid siad ċun báis é. Agus taḃarfaid siad dos na
geintiḃ é le tarcaisniú, agus le sgiúrsáil, agus le
céasaḋ ar ċrois; agus eireóċaiḋ sé airís an tríṁaḋ
lá.

20 Ansan ṫáinig ċuige máṫair clainne Sebedé i n-aon-
ḟeaċt le n-a macaiḃ, agus do ṡléaċt sí ḋó, ag lorg
21 ruda éigin air. Agus duḃairt sé léi: Cad 'tá uait?
Duḃairt sí leis: Abair go suiḋfid an ḃeirt ṁac so
liom-sa, duine acu ar do ḋeis, agus duine acu ar do
22 ċlí ad' ríġeaċt. Aċ d'ḟreagair Íosa, agus duḃairt:
Ní h-eól daoiḃ cad 'tá agaiḃ 'á iarraiḋ. An ḃfuil siḃ
ábalta ar an gcailís a ḋ'ólfad-sa d'ól? Deirid siad
23 leis, Táimíd. Duḃairt sé leó: Is fíor go n-ólfaiḋ
siḃ mo ċailís; aċ suiḋe ar mo ḋeis nó ar mo ċlí, ní
h-agam-sa atá san a ṫaḃairt daoiḃ-se aċ do'n ṁuintir
24 go ḃfuil sé ceapaiṫe ag m'Aṫair dóiḃ. Agus nuair
airiġ an deiċniuḃar é, ḃí fearg acu ċun na beirte
25 driṫár. Agus do ġlaoiḋ Íosa ċuige iad agus duḃ-
airt: Is eól daoiḃ conus mar a ḋeinid tiġearnaí na
ngeinte iad do smaċtú, agus go ndeinid a ndaoine
26 móra a gcóṁaċt do ċur i ḃfeiḋm orṫa. Ní mar sin a

* Ver. 15. "An níḋ is toil liom," .i. lem' ċuid féin, agus i
neiṫiḃ atá ag braṫ ar m'ḟóġantaċt féin.

ḃeiḋ eadraiḃ-se; aċ an t-é gur maiṫ leis ḃeiṫ mór
eadraiḃ, ḃíoḋ sé 'n-a ḟear ḟrioṫáilte agaiḃ; Agus an 27
t-é gur maiṫ leis ḃeiṫ i n'ḟear ċosaiġ eadraiḃ, ḃíoḋ
sé 'n-a ṡeirḃíseaċ agaiḃ. [1] Fé mar nár ṫáinig Mac 28
an Duine ċun seirḃíse ḋ'ḟáġail, aċ ċun seirḃíse
ṫaḃairt uaiḋ, agus ċun a anama ṫaḃairt uaiḋ mar
ċeannaċ ar a lán.

Agus nuair a ḃíodar ag dul amaċ a' Ieriċó do lean 29
sluaġ ṁór éisean. Agus féaċ, ḃí beirt dall 'n-a 30
suiḋe i n-aice an ḃóṫair, agus d'airiġeadar gur ḃ'é
Íosa a ḃí ag gaḃáil ann, agus do liúġadar: A Ṫiġ-
earna, ar siad; déin trócaire orainn, a Ṁic Dáiḃid.
Agus ḃí an tsluaġ 'ġá gcosg, go n-éistfidís. Aċ sin 31
mar a b'aoirde do liúġadar-san: A Ṫiġearna, ar siad;
déin trócaire orainn, a Ṁic Dáiḃid. Agus do stad 32
Íosa, agus ġlaoiḋ sé orṫa, agus duḃairt sé: Cad is
maiṫ liḃ a ḋéanfainn daoiḃ? Go n-osgalófaí ár 33
súile, a Ṫiġearna, ar siad. Agus ṫáinig truaġ ag 34
Íosa ḋóiḃ, agus ċuir sé a láṁ ar a súiliḃ: agus ṫáinig
a radarc ḋóiḃ láiṫreaċ, agus do leanadar é.

CAIḂIDIOL XXI.

Críost ag dul isteaċ i gcaṫair Ierúsalem ar muin an asail. An luċt ceannaíḋeaċta agus díoluíġeaċta dá ndíḃirt amaċ as an dteampal aige. An ṁallaċt aige dá ċur ar an gcrann fíge. Cuireann sé féaċaint ar na sagairt agus ar na Sgríḃneóiriḃ éisteaċt.

Agus nuair a ḃíodar ag teaċt i ngar d'Ierúsalem, 1
agus ḃíodar tagaiṫe go Betṗagé i n-aice ċnuic
Oliḃet, ansan do ċuir Íosa uaiḋ beirt deisgiobul,
Agus duḃairt sé leó: Téiġiḋ isteaċ sa ḃaile sin os 2
ḃúr gcóṁair, agus ġeoḃaiḋ siḃ ann gan ṁoill láir
asail agus í ceangailte, agus searraċ 'n-a teannta;
sgaoiliḋ í agus tugaiḋ ċugam iad. Agus má deir 3
aoinne aon ruḋ liḃ abraiḋ: Tá gnó ag an dTiġearna

[1] Ṗilip. ii. 7.

4 ḋíoḃ so; agus sgaoilfiḋ sé liḃ iad láiṫreaċ. Agus do ḋeineaḋ an méid sin go léir, ionas go gcóṁlíonfaí
5 caint an ḟáiḋ mar a ndeir sé: [1] Abraiḋ le h-inġín Ṡióin: Féaċ do Rí ag teaċt go ceannsa ċúġat 'n-a ṡuiḋe ar láir asail, agus ar ṡearraċ, mac an asail
6 ċneasda. Agus d'imṫiġ na deisgiobuil, agus ḋein-
7 eadar mar a ḋ'órduiġ Íosa dóiḃ. Agus ṫugadar leó an láir asail agus an searraċ; agus ċuireadar a mbrait féin anuas orṫa, agus ċuireadar eisean 'n-a
8 ṡuiḋe orṫa. Agus do leaṫ mórán de'n tsluaġ a mbrait ar an slíġ; agus ḃain tuille acu géaga des na
9 crainn agus do leaṫadar iad ar an slíġ; Agus an tsluaġ a ḃí lasmuiġ agus lastiar ḃíodar ag liúiriġ, agus deiridís: Hósanna do Ṁac Dáiḃid; [2] Molaḋ do'n t-é atá ag teaċt i n-ainim an Tiġearna; Hósanna go
10 lán árd. Agus nuair a ċuaiḋ sé isteaċ i n-Ierúsalem ḃí an ċaṫair go léir ar suaṫaḋ, 'ġá ráḋ: Cé h-é seo?
11 Agus deireaḋ na daoine: Sidé Íosa an fáiḋ ó Nasa-ret Ġaililí.

12 Agus ċuaiḋ Íosa isteaċ i dteampul Dé agus ċomáin sé amaċ as gaċ a raiḃ de ḋaoine ann ag díol agus ag ceannaċ, agus do leag sé búird luċt airgid do ṡóin-
13 seáil agus caṫaoireaċa luċt colúr a ḋíol. Agus duḃ-airt sé leó: Tá sgríoḃṫa, [3] Tiġ ċun úrnuiġṫe a taḃar-far ar mo ṫiġ: aċ tá pluais biṫeaṁnaċ déanta agaiḃ-se ḋe.

14 Agus ṫáinig na daill agus na bacaiġ ċuige sa team-
15 pul, agus do leiġis sé iad. Agus nuair a ċonaic uaċtaráin na sagart, agus na Sgríḃneóirí, na h-iongnaí a ḋein sé, agus an t-aos óg sa teampul ag liúiriġ,
16 Hósanna do Ṁac Dáiḃid; ṫáinig fearg orṫa. Agus duḃradar leis: An airiġeann tú cad 'deir siad san? Agus duḃairt Íosa leó: Airiġim; an aṁlaiḋ nár léiġ-eaḃair riaṁ: [4] A' béal leanḃ agus naoiḋean ar cíoċaiḃ
17 do ḃeaċtuiġis molaḋ? Agus d'ḟág sé iad, agus d'imṫiġ sé amaċ lasmuiġ de'n ċaṫair go Betánia; agus d'ḟan sé ansan.

18 Agus ar maidin, agus é ag teaċt ċun na caṫaraċ, ḃí

[1] Isáias lxii. 11; Zach. ix. 9. [2] Salm cxvii. 26.
[3] Isáias lvi. 7; Ieṗem. vii. 11. [4] Salm viii. 3.

ocras air; Agus ċonaic sé crann fíge i n-aice an 19
bóṫair, agus ṫáinig sé ċuige, agus ní ḃfuair sé aon
níḋ air aċ duilleaḃar, agus duḃairt sé leis: Nár
ḟásaiḋ toraḋ ar so amaċ go bráṫ ort-sa. Agus
d'ḟeóċ an crann fíge láiṫreaċ. Agus ċonaic na deis- 20
giobuil san, agus ḃí iongnaḋ orṫa, agus deiridís:
Conus a d'ḟeóċ sé ċóṁ tapaiḋ? Agus d'ḟreagair 21
Íosa agus duḃairt sé leó: Go deiṁin adeirim liḃ,
má ḃíonn creideaṁ agaiḃ, agus ná staonfaiḋ siḃ,
déanfaiḋ siḃ, ní h-aṁáin an níḋ seo an ċrainn fíge,
aċ má deireann siḃ leis an gcnoc so, Tóg agus caiṫ
ṫu féin isteaċ sa ḃfaraige, déanfar é. Agus gaċ 22
níḋ ar biṫ a ḋ'iarrfaiḋ siḃ i n-úrnuiġṫe, má ḃíonn
creideaṁ agaiḃ, ġeoḃaiḋ siḃ é.

Agus nuair a ṫáinig sé isteaċ sa teampul, agus 23
ḃí sé ag teagasg, ṫáinig ċuige uaċtaráin na sagart
agus seanóirí na ndaoine, agus duḃradar: Cad é an
t-úġdarás atá agat-sa ċun na neiṫe seo a ḋéanaṁ?
agus cé ṫug duit an t-úġdarás? D'ḟreagair Íosa 24
agus duḃairt sé leó: Cuirfad-sa, leis, aon ċeist
aṁáin ċuġaiḃ-se, agus má réiḋtiġeann siḃ dom í, neós-
fad-sa ḋaoiḃ-se, leis, cad é an t-úġdarás atá agam
ċun na neiṫe seo ḋéanaṁ. Cá dtáinig an baiste a 25
dein Eóin? an ó neaṁ a ṫáinig sé, nó an ó ḋaoiniḃ?
Agus ḋeineadar-san maċtnaṁ eatarṫa féin, agus
duḃradar: Má abraimíd gur ó neaṁ é, déarfaiḋ 26
sé, Má 'seaḋ, cad 'n-a ṫaoḃ nár ċreideaḃair é? Aċ
má abraimíd gur ó ḋaoiniḃ, is baoġal dúinn na daoine;
mar [1] fáiḋ ab eaḋ Eóin acu. Agus d'ḟreagradar 27
Íosa agus duḃradar, Ní ḟeadramair. Agus duḃairt
seisean leó: Ní lúġa 'ná mar a neósfad-sa ḋaoiḃ-se
cad é an t-úġdarás atá agam ċun na neiṫe seo ḋéanaṁ.

Aċ cad é ḃúr dtuairim? Ḃí beirt ṁac ag fear 28
áiriṫe, agus ṫáinig sé ċun an ċéad ṁic, agus duḃairt
sé leis: A ṁic, imṫiġ indiu agus dein obair am'
ḟíonġort. Agus d'ḟreagair seisean agus duḃairt: 29
Ní h-áil liom. I n-a ḋiaiḋ san áin, ṫáinig aiṫreaċas
air, agus do ċuaiḋ sé. Ansan ṫáinig [2] sé ċun an ṁic 30

[1] *Supra* xiv. 5. [2] .i. an t-aṫair.

eile, agus duḃairt sé an rud céadna. Agus d'ḟreag-
air seisean agus duḃairt: Raġad; agus níor ċuaiḋ.
31 Cia 'cu de'n ḃeirt a ḋein toil a aṫar? Duḃradar-san:
An ċéad ḟear. Duḃairt Íosa leó: Go deiṁin adeirim-
se liḃ-se, raġaid na puiḃliocánaiġ agus na stria-
32 paċa isteaċ i ḃflaṫas Dé róṁaiḃ-se. Óir ṫáinig Eóin
ċugaiḃ i slíġ na fíoraontaċta, agus níor ċreideaḃair
é; aċ do ċreid na puiḃliocánaiġ agus na striapaċa é;
aċ do ċonacaḃair-se, agus níor ḋeineaḃair aiṫriġe
'n-a ḋiaiḋ san ionus go gcreidfeaḋ siḃ é.

33 Éistiḋ le soluíd eile. [1] Ḃí fear tiġe ann agus ċuir
sé fíonġort, agus ċuir fé fál tímpal air, agus ḋéin
sé fásgadóir ann, agus ċuir sé suas túr ann, agus
ċuir sé ċun luċt saoṫruiġṫe é, agus d'imṫiġ sé go
34 dúṫaiġ iasaċta. Agus nuair a ḃí aimsir na dtorṫaí
ag teaċt, ċuir sé a ṡeirḃísiġ ag triall ar an luċt saoṫ-
35 ruiġṫe go nglacfaidís an toraḋ ḋó. Ac do rug an
luċt saoṫruiġṫe ar na seirḃísiġ, agus ġaḃadar ar
ḋuine acu, agus ṁarḃuiġeadar duine acu, agus ġaḃa-
36 dar do ċlocaiḃ i nduine acu. Ansan do ċuir sé seir-
ḃísiġ eile ag triall orṫa airís, níba ṁó 'ná an ċéad ċuid
37 agus ṫugadar an cor céadna orṫa. Fé ḋeire, áṁṫaċ,
do ċuir sé a ṁac féin ag triall orṫa, agus duḃairt sé:
38 Beiḋ uraim acu do m' ṁac. Nuair a ċonaic an luċt
saoṫruiġṫe an mac, duḃradar eatarṫa féin: Sidé an
t-oiġre; téanam agus marḃuiġmís é, agus beiḋ an
39 oiġreaċt againn. Agus do rugadar air, agus ċuir-
eadar amaċ as an ḃfíonġort é, agus ṁarḃuiġeadar é.
40 D'á ḃríġ sin, nuair a ṫiocfaiḋ tiġearna an ḟíonġuirt,
cad a ḋéanfaiḋ sé leis an luċt saoṫruiġṫe sin?
41 Deirid siad leis: Taḃarfaiḋ sé droċ-íde ar na cuirp-
ṫeaċaiḃ sin, agus cuirfiḋ sé a ḟíonġort ċun luċt saoṫ-
ruiġṫe eile, a ṫaḃarfaiḋ toraḋ ḋó i n-aimsir na
dtorṫaí.

42 Duḃairt Íosa leó: Nár léiġeaḃair riaṁ sa sgríḃinn:
[2] An ċloċ d'ár diúltuiġ na saoir, isí atá 'n-a cloiċ cinn
ċúinne: Isé an Tiġearna do ḋein é sin, agus is iongan-
43 taċ é i n-ár súiliḃ-ne. D'á ḃríġ sin adeirim liḃ go
dtógfar uaiḃ-se ríġeaċt Dé, agus go dtaḃarfar í do

[1] Isáias v. i; Ierem. ii. 21. [2] Salm cxvii 22.

ċine a ṫaḃarfaiḋ toraḋ uaṫa uirṫi. Agus an t-é a 44 ṫuitfiḋ ar an gcloiċ sin, brisfar é; aċ an t-é go dtuitfiḋ sí air, meilfiḋ sí é.

Agus nuair airiġ uaċtaráin na sagart agus na Fair- 45 isíniġ na soluíḋí uaiḋ, ṫuígeadar gur ḃ' orṫa féin a ḃí sé ag caint. Agus ba ṁian leó é ġaḃáil, aċ ḃí eagla 46 acu roimis na daoine, mar fáiḋ ab eaḋ é acu.

Caibidiol XXII.

Parabal na bainise. D'órduiġ Críost cáin do ḋíol le Caesar. Do ċlaoiḋ sé na Sadducíniġ. Do ṫaisbeáin se cad í an ċéad aiṫne sa dlíġ. Do ċuir sé measgán mearaíḋe ar na Fairisíneaċaiḃ.

Agus d'ḟreagair Íosa agus do laḃair sé airís i 1 soluíḋiḃ, agus duḃairt sé: [1] Is cosṁail ríġeaċt 2 neiṁe le fear a ḃí 'n-a rí, agus do ḋein bainis d'á ṁac. Agus ċuir sé a ṡeirḃísiġ ag glaoḋaċ ar na 3 daoine a fuair cuireaḋ ċun na bainise; agus níor ḃ'áil leó teaċt. Agus ċuir sé seirḃísiġ eile uaiḋ 4 airís. Abraiḋ, ar seisean, leis an muintir a fuair cuireaḋ, Féaċ, tá an féasda ollaṁ agam; táid mo ṁairt marḃ agus m'ealta raṁara, agus gaċ níḋ ollaṁ: Tagaiḋ ċun na bainise. Aċ ḋeineadar-san 5 neaṁṡuím de, agus d'imṫíġeadar, duine acu ċun a ḟeirime, agus duine acu ċun a ċeannaiḋeaċta. Agus 6 do rug an ċuid eile acu ar a ṡeirḃísiġ, agus ṫugadar tarcuisne ḋóiḃ, agus ṁarḃuiġeadar iad. Nuair airiġ 7 an rí an níḋ sin ṫáinig fearg air, agus ċuir sé a ṡluaiġte armṫa uaiḋ, agus d'íḋiġ sé na marḃṫóirí sin, agus do loisg sé a gcaṫair. Ansan duḃairt sé le n-a 8 ṡeirḃíseaċaiḃ: Tá an ḃainḟeis ollaṁ; aċ an ṁuintir a fuair cuireaḋ, níor ḃfiú iad é. Imṫiġiḋ amaċ, d'á 9 ḃríġ sin, ar na bóiṫriḃ agus pé daoine a ġeoḃaiḋ siḃ, glaoiḋiḋ isteaċ orṫa ċun na bainise. Agus d'imṫiġ 10 na seirḃísiġ amaċ ar na bóiṫriḃ, agus ḃailiġeadar isteaċ gaċ a ḃfuaradar de daoine, idir olc agus

[1] Lúc. xiv. 16; Apoc. xix. 9.

maiṫ, agus ḃí an ḃainis lán de ḋaoine 'n-a suiḋe
11 ċun bíḋ. Ansan do ṫáinig an rí isteaċ go ḃfeicfeaḋ
sé an ċuideaċta, agus ċonaic sé ann duine ná raiḃ
12 culaiṫ na bainise uime. Agus duḃairt sé leis:
A ċara, conus a ṫánaís-se anso isteaċ gan culaiṫ na
bainise umat? Aċ níor laḃair seisean focal.
13 Ansan duḃairt an rí leis an luċt frioṫálṁa, Deiniḋ
a láṁa agus a ċosa do ċeangal, agus caiṫiḋ amaċ é sa
doirċeaċt atá amuiġ, áit 'n-a mbeiḋ gol agus díoscán
14 fiacal. Óir tá glaoiḋte ar ṁórán, agus ní'l toġṫa
aċ beagán.

15 Ansan d'imṫiġ na Fairisíniġ, agus ċuadar i gcóṁ-
airle go ndéanfaidís búntáiste ḃreiṫ air 'n-a ċaint.
16 Agus ċuireadar ċuige deisgiobuil leó féin i n-aon-
ḟeaċt le muintir Héróid, ċun a ráḋ leis: A Ṁáiġistir,
is eól dúinn gur duine fírinneaċ tu, agus go múineann
tú slíġ Dé sa ḃfírinne, agus ná fuil beann agat ar
aoinne; óir ní ḟéaċann tú ċun pearsan aon duine.
17 Innis dúinn, d'á ḃríġ sin, cad is dóiġ leat?* An
18 ceart cáin do ḋíol le Caesar nó gan a ḋíol? Aċ ḃí
fios a ndroċ-aigne ag Íosa agus duḃairt sé: A ċluan-
19 uiḋṫe, cad ċuige ḋaoiḃ ḃeiṫ a'm ḃraṫ? Taisbeán-
aiḋ dom píosa d'airgead na cána. Agus ṫugadar
20 dó pingin. Agus duḃairt Íosa leó: Cé leis an
21 íoṁáiġ seo agus an sgríḃinn seo? Le Caesar, ar
siad. Ansan duḃairt seisean leo: D'á ḃríġ sin
[1] tugaiḋ do Ċaesar na neiṫe is le Caesar; agus tugaiḋ
22 do Ḋia na neiṫe is le Dia. Nuair airiġeadar an
méid sin ṫáinig iongnaḋ orṫa, agus d'ḟágadar ansan
é, agus d'imṫiġeadar.

23 An lá san ṫáinig na Sadducíniġ ċuige,[2] daoine adeir
ná fuil aiseiriġe ann, agus ċeistiġeadar é, agus

[1] Róm. xiii. 7. [2] Gníoṁ. xxiii. 6.

* Ver. 16. "Muintir Héróid," .i., daoine ó Héród a ḃí ar aon aigne leis i dtaoḃ na cánaċ a ḋíol le Caesar, .i., le h-impire na Róṁa. Measaid drong go raiḃ ameasg na nIúdaċ aicme ar a dtugtí "Héródiánaiġ," toisg go ndeiridís gur ḃ'é Héród an Messias.

dubradar. A Ṁáiġistir, dubairt Maois,[1] má ġeibeann 24
duine bás gan slioċt, pósaḋ a ḋriṫáir a bean, ionus
go dtógfaḋ sé slioċt d'á ḋriṫáir. Ḃí i n-ár measg-ne 25
mórṡeisear driṫár, agus do ṗós an ċéad duine acu
bean, agus fuair sé bás, agus toisg gan slioċt a ḃeiṫ
air, d'ḟág sé a ḃean agá ḋriṫáir; Mar an gcéadna an 26
tarna duine acu, agus an tríṁaḋ duine, gur ráinig an
seaċtṁaḋ duine. I n-a ndiaiḋ go léir fuair an ḃean 27
bás. Sa n-aireiriġe, áṁṫaċ, cé'cu de'n ṁórṡeisear 28
gur leis í? mar, ḃí sí acu go léir. D'ḟreagair Íosa, 29
agus dubairt sé leó: Táṫaoi ag dul amú' toisg gan
eólus a ḃeiṫ agaiḃ ar an Scriptiúir ná ar ċóṁaċtaiḃ
Dé. Óir sa n-aireiriġe ní pósfar ná ní tabarfar le 30
pósaḋ, aċ beid siad cosṁail le h-aingealaiḃ Dé ar
neaṁ. Aċ, i dtaoḃ aiseiriġe na marḃ, nár léiġ- 31
eaḃair an rud adubairt Dia, mar a ndeir sé liḃ: [2] Is 32
mise Dia Abrahaim, agus Dia Ísaaic agus Dia Iácóib?
Ní Dia do ḋaoiniḃ marḃa Dia, aċ do ḋaoiniḃ beó.
Agus nuair a ḋ'airiġ na daoine é ḃíodar ag déanaṁ 33
iongna d'á ṫeagasg.

Nuair airiġ na Fairisíniġ nár ḟág sé focal le ráḋ 34
ag na Sadducíniġ, ṫánadar i ḃfoċair a céile; Agus 35
ċeistiġ duine acu é, ollaṁ sa dlíġ, ag baint trialaċ
as, agus dubairt: A Ṁaiġistir, cad í an aiṫne ṁór 36
sa dlíġ? Dubairt Íosa leis:[3] Gráḋfaiḋ tú do 37
Ṫiġearna Dia ó d'ċroiḋe go h-iomlán, agus ó d'anam
go h-iomlán, agus ó d'aigne go h-iomlán. Siní an 38
aiṫne is mó, agus isí an ċéad aiṫne í. Agus tá an 39
tarna h-aiṫne cosṁail léi:[4] Gráḋfaiḋ tú do ċóṁ-
arsa mar ṫu féin. Tá an dlíġ go léir agus na fáiḋe 40
ag seasaṁ ar an dá aiṫne sin.

Ḃí na Fairisíniġ cruinniġṫe i ḃfoċair a ċéile, agus 41
do ċeisdiġ Íosa iad, Agus dubairt sé: Cad a ṫuig- 42
eann siḃ-se i dtaoḃ Ċríost? Cé 'ro mac é? Agus
dubradar leis: Mac Ḋáiḃid. Dubairt sé leó: 43
Ma 'seaḋ, cad uime go dtugann Dáiḃid, sa spioraid,
a Ṫiġearna air, mar a ndeir sé: [5] Dubairt an 44

[1] Deut. xxv. 5.
[2] Exod. iii. 6.
[3] Deut. vi. 5.
[4] Lebit. xix. 18.
[5] Salm cix. 1.

Tighearna le m' Thighearna, Suidh ar mo dheis, go gcuireadh
45 do námhaid mar fhuairmín fé d'chosaibh? D'á bhrígh sin,
má thugann Dáibhid a Thighearna air, conus atá sé 'n-a
46 mhac aige? Agus ní raibh oiread agus focal ag aoinne
le rádh 'ghá fhreagra; agus ó'n lá san amach níor leó-
mhaidh aoinne é cheisdiú a thuille.

CAIBIDIOL XXIII.

Do chómhairligh Críost deagh-theagasg na Sgríbhneóirí agus na bhFarisíneach do ghlacadh agus a ndroch-shampla do sheachnadh, fógrann sé ar a Dheisgiobulaibh gan aithris do dhéanamh ar a n-uaillmhian. A lán mairgí aige d'á bhagairt orta mar gheall ar an gceilg a bhí ionta agus mar gheall ar a ndaille.

1 Ansan do labhair Íosa leis an bpobul agus le n-a dheisgiobuil,

2 Agus dubhairt sé: Táid na Sgríbhneóirí agus na
3 Fairisínigh suidhte i gcathaoir Mhaoise. D'á bhrígh sin
pé rud a déarfaid siad libh a choimeád, coimeádaidh é
agus deinidh é; ach na deinidh do réir a n-oibreacha;
4 óir deirid siad, agus ní dheinid siad. Óir cean-
galaid siad ualaí troma do-iompuir, agus cuirid siad
ar ghuailnibh na ndaoine iad; ach ní h-áil leó féin oiread
5 agus méar a chur 'ghá gcoruighe. Deinid siad gach obair
leó, ámhthach, ionus go bhfeicfeadh na daoine iad; leath-
nuighid siad a bhfulacteírí agus méaduighid siad
6 fabhraí a mbrat.* Is maith leó ceann cláir ag suidhe
chun bídh dóibh, agus na suidhcháin uachtaracha ins na
7 sinagógaibh. Agus fáiltiú dóibh i n-áit an mhargaidh,
8 agus go dtabharfadh na daoine Rabbí orta. Ach ná
tugtar [1] Rabbí oraibh-se: óir is aoinne amháin atá 'n-a
9 Mháighistir oraibh, agus is bráithre sibh go léir. Agus

[1] .i. Ná loirgidh é, le h-uabhar.

* Ver. 5. bhFulacteírí, .i., giotaí beaga meamruim agus na deich n-aitheanta sgríobhtha orta, agus iad d'á gcaitheamh agus na Fairisíneachaibh ar a n-éadan, ag taisbeáint a bhfíoraontachta, mar go raibh "an dlígh os cómhair a súl i gcómhnuidhe." Bíodh na meamruim níba leithne ag na Fairisínigh 'ná ag daoinibh eile, 'ghá chur i n-úil gur mhó an meas a bhí acu ar an ndlígh.

[1] ná tugaiḋ búr n-aṫair ar aoinne ar an dtalaṁ so: óir is aoinne aṁáin is Aṫair agaiḃ, an t-é atá ins na flaṫais. Agus ná tugtar máiġistirí oraiḃ: óir is 10 aoinne aṁáin is Máiġistir agaiḃ, .i. Críosd.* An t-é 11 is fearr oraiḃ, beiḋ sé 'n-a ṡeirḃíseaċ agaiḃ. Óir 12 an t-é a ḋ'árdóċaiḃ é féin, ísleófar é; agus an t-é a ḋ'ísleóċaiḋ é féin, árdófar é.

Aċ is mairg daoiḃ-se, a Sgríḃneóirí agus a ḟairisí- 13 neaċa, a ċluanaiḋṫe: óir do ḋúnaḃair ríġeaċt na bflaṫas i n-aġaiḋ na ndaoine; mar, ní ṫéiġeann siḃ isteaċ, ná ní leigeann siḃ isteaċ na daoine atá ag dul isteaċ.

Is mairg daoiḃ a Sgríḃneóirí agus a ḟairisíneaċa, a 14 ċluanaiḋṫe: óir iṫeann siḃ tiġṫe na mbaintreaċ, ag déanaṁ úrnuiġṫe fada; mar ġeall air sin is truime-de an breiṫ a taḃarfar oraiḃ.

Is mairg daoiḃ-se, a Sgríḃneóirí agus a ḟairisí- 15 neaċa, a ċluanaiḋṫe: óir siuḃlann siḃ muir agus tir ċun aoinne aṁáin a ṫaḃairt ċun búr gcreiḋiṁ; agus nuair a ṫugann siḃ liḃ é déineann siḃ mac-ḟrinn de níosa ḋá ṁeasa 'ná siḃ féin.

Is mairg daoiḃ-se, a ġiollaí dalla adeir: Pé duine 16 a ḋearḃóċaiḋ dar an teampal, is neaṁniḋ é; aċ an t-é ḋearḃóċaiḋ dar ór an teampail tá an ceangal air. A ḋaoine dalla gan ċiall: cé'cu is mó le ráḋ, 17 an t-ór, nó an teampal a beannuiġeann an t-ór? Agus: Pé duine ḋearḃóċaiḋ dar an altóir, is neaṁ- 18 níḋ é; aċ pé duine a ḋearḃóċaiḋ dar an dtaḃarṫas atá ar an altóir, tá an ceangal air. A ḋaoine dalla: 19 Cé'cu is mó, an taḃarṫar nó an altóir a ċuireann an beannuiġṫeaċ ar an dtaḃarṫas? D'á bríġ sin, an 20 t-é dearbuiġeann dar an altóir, dearbuiġeann sé dar an altóir agus gaċ a bfuil uirṫi. Agus an t-é a 21

[1] Mal. i. 6.

* Ver. 9. 10. "Ná tugaiḋ búr n-aṫair ar aoinne," ⁊rl., .i. ní féidir aon aṫair do ċur i gcomparáid le n-ár n-Aṫair atá ar neaṁ, agus ní ceart rud a ḋéanaṁ ar aon ṁáiġistir a ṡeolfaḋ amú sinn ó ċríost. Ní ċoisgeann san sinn, áṁṫaċ, ar onóir a ṫaḃairt, do réir dlíġe Dé, d'ár n-aṫair agus d'ár máṫair saoġalta, agus d'ár n-aiṫreaċaiḃ spiriḋeálta, agus d'ár máiġ- stiríḃ agus d'ár dteagasgóiriḃ. (Feic 1 Cor. iv. 15.)

ḋearḃuiġeann dar an teampal, dearḃuiġeann sé dar an teampal agus dar an t-é atá 'n-a ċóṁnuiḋe ann.
22 Agus an t-é ḋearḃuiġeann dar neaṁ, dearḃuiġeann sé dar caṫaoir ríoga Dé, agus dar an t-é atá 'n-a ṡuiḋe inti.

23 Is mairg daoiḃ-se, a Sgríḃneóirí agus a Ḟairisíneaċa, a ċluanaiḋṫe: óir tugann siḃ deaċṁaḋ as an miontais agus as an ainise agus as an gcuimin, agus d'ḟágaḃair gan cóṁlionaḋ na neiṫe is truime sa dlíġ, [1] breiṫeaṁantas, agus trócaire, agus creideaṁ; ḃí sé ceart agaiḃ iad-san do ḋéanaṁ agus gan iad-súd do 24 leigint ar lár. A ġiollaí dalla, sgagann siḃ amaċ an ċuil agus sloigeann siḃ an camal.

25 Is mairg daoiḃ-se, a Sgríḃneóirí agus a Ḟairisíneaċa, a ċluanaiḋṫe: óir glanann siḃ an taoḃ amuiġ de'n ċupán agus de'n ṁéis; aċ táṫaoí lán, laistiġ, de 26 ḃraduíol agus de ṡailiġṫeaċt. A Fairisíniġ ḋaill, glan ar dtúis an taoḃ istiġ de'n ċupán agus de'n ṁéis, ionus go mbeaḋ an taoḃ amuiġ glan.

27 Is mairg daoiḃ, a Sgriḃneóirí agus a Ḟairisíneaċa, a cluanaiḋṫe: óir is cuma siḃ nó uaġna aolta, a ḟéaċann go h-áluinn lasmuiġ, sé ṡúiliḃ daoine, aċ laistiġ táid siád lán de ċnáṁaiḃ daoine marḃa, agus 28 de'n uile ṡaġas bréantais. Ar an gcuma gcéadna féaċann siḃ-se fíoraonta ar an dtaoḃ amuiġ, fé ṡúiliḃ daoine; aċ laistiġ taṫaoí lán de'n ḟeall agus de'n ṁalluiġṫeaċt.

29 Is mairg daoiḃ, a Sgríḃneóiri agus a Ḟairisineaċa an ḟill: a ḋeineann tuamaí do ċur suas do sna fáiḋioḃ agus a ċuireann na h-órnáiḋí ar uaġnaiḃ na 30 bfíoraon, Agus deireann siḃ:* Dá mbeimís-ne beó le linn ár sinsear ní beimís páirteaċ leó i bfuil na 31 bfáiḋ. D'á ḃríġ sin is fínniṫe siḃ oraiḃ féin gur siḃ 32 slioċt na ndaoine a ṁairḃ na fáiḋe. Líonaiḋ-se 33 suas, mar sin, tóṁas ḃúr sínsear. A aiṫreaċa niṁe,

[1] Mich. vi 8.

* Ver. 29. "A ḋeineann tuamaí." Ní deir an ċaint sin gur droċ-níḋ uaġna na bfáiḋ do ḋéanaṁ agus órnáiḋ do ċur orṫa. Cáineann sí an feall a ḃí ins na Fairisíniġ a ḃioḋ ag onórú uaġna na bfáiḋ mar d'eaḋ, agus easonóir acu 'a ṫaḃairt do ṫiġearna na bfaiḋ.

a ṡlioċ na n-aiṫreaċ niṁe, cad é an dul atá aġaiḃ-se ó ḃreiṫ ifrinn? D'á ḃríġ sin, féaċ, cuirim-se ċúġaiḃ fárde, agus luċt eagna, agus luċt sgríḃinne; agus marḃóċaiḋ siḃ cuid acu, agus céasfaiḋ siḃ ar crosaiḃ cuid acu agus sguírsálfaiḋ siḃ cuid acu i nḃúr sinagógaiḃ, agus ruaigfiḋ siḃ iad ó caṫair go caṫair. 34 Ionus go dtiocfaḋ oraiḃ gaċ fuil ḟíoraonta d'ár doirteaḋ ar an dtalaṁ, ó ḟuil an ḟíoraoin [1] Abel go fuil [2] Ṡacariais mic Ḃaraċiais a ṁarḃaḃair idir an teampal agus an altóir.* 35 Go deiṁin adeirim liḃ, tiocfaiḋ na neiṫe sin go léir ar an slioċt so. 36

A Ierúsalem, a Ierúsalem, a ṁarḃuiġeann na fáiḋe, agus a ġaḃann do ċloċaiḃ ins na daoine a curtar ċúġat, cad é a ṁiniceaċt doḃ' áil liom do ċlann a ḃailiú ċuġam mar a ḃailiġeann an ċearc a h-ál fé n-a sgiaṫánaiḃ, agus níor ḃ'áil leat! 37 Féaċ, fágfan ḃúr dtiġ i n'uaigneas agaiḃ. 38 Óir adeirim liḃ, ní ḟeicfiḋ siḃ mise feasda go n-adraiḋ siḃ: Molaḋ leis an t-é atá ag teaċt i n-ainim an Tiġearna. 39

CAIBIDIOL XXIV.

An íde a ḃí le teaċt ar an dteampul; agus na cóṁarṫaí a ḃí le teaċt roimis; agus roime lá an ḃreiṫeaṁantais. Ní foláir dúinn ḃeiṫ ag faire i gcóṁnuiíġe.

Agus do ċuaiḋ Íosa amaċ as an dteampul, agus ḃí sé ag imṫeaċt; agus ṫáinig a ḋeisgiobuil ċuige ag taisbeáint oibreaċa an teampail dó. 1 Agus duḃairt seisean leó 'ġá ḃfreagra: An ḃfeiceann siḃ na neiṫe sin go léir? Go deiṁin adeirim liḃ, ní fágfar anso cloċ ar muin cloiċe gan raobaḋ. 2

[1] Gen. iv. 8. [2] 2 Par. xxiv. 22.

* Ver. 35. "Ionus go dtiocfaḋ oraiḃ." —Ní 'ġá ráḋ é gur ṁó an pionós a ṫiocfaḋ orṫa ná mar a ḃí tuillte aca, aċ 'ġá ráḋ go dtiocfaḋ an uair sin orṫa aon ḋíḃfeirg aṁáin 'n-a mbeaḋ ann coṫrom ar cuireaḋ riaṁ de ḋíḃfeirgíḃ agus de ṗionóisíḃ ar luċt fola a ḃeaḋ neaṁċiontaċ do ḋortaḋ.

3 Agus do ṡuiḋ sé ar ċnoc Olibet, agus ṫáinig a ḋeisgiobuil ċuige a gan ḟios, agus duḃradar: Innis dúinn caṫain a ṫuitfiḋ na neiṫe seo amaċ, agus cad a ḃeiḋ mar ċóṁarṫa ar do ṫeaċt-sa, agus ar ḋeire 4 an tsaoġail. Agus duḃairt Íosa leó ’ġá ḃfreagra: [1] Seaċnaiḋ agus ná cuireaḋ aoinne amú’ siḃ.

5 Óir tiocfaiḋ a lán ain’ ainim-se agus déarfaiḋ siad, 6 Is mise Críost; agus meallfaiḋ siad a lán. Agus aireóċaiḋ siḃ cogaí agus ráflaí ar ċogaíḃ. Seaċnaiḋ agus ná bíoḋ buaireaṁ oraiḃ; mar ní foláir na 7 neiṫe sin do ṫeaċt, aċ ní h-é an deire fós é. Óir eireóċaiḋ cine i n-aġaiḋ cine, agus ríġeaċt i n-aġaiḋ ríġeaċta; agus beiḋ galair, agus gorta, agus luasgaḋ 8 talṁan, ar fuid áiteana. Tosaċ na dtrioblóidí, 9 áṁṫaċ, iad san go léir. Ansan cuirfi siad siḃ-se i gcruaḋtan, agus cuirfiḋ siad ċun báis siḃ; agus beiḋ fuaṫ ag na geintiḃ go léir daoiḃ mar ġeall ar 10 m’ainim-se. Ansan glacfaiḋ a lán daoine sgannal, agus déanfaiḋ siad feall ar a ċéile, agus beiḋ fuaṫ 11 acu d’á ċéile. Agus eireóċaiḋ a lán fáiḋí fallsa, 12 agus meallfaiḋ siad a lán. Agus toisg an ṁalluiġ-ṫeaċt a ḃeiṫ iomarcaċ fuarfaiḋ an ċarṫanaċt i n-a 13 lán. Aċ an t-é a ḃeiḋ seasaṁaċ amaċ go deire, 14 raġaiḋ sé saor. Agus craoḃsgaoilfar an soi-sgéal so na ríġeaċta tríd an ndoṁan go léir mar ḟiaḋnaise do sna geintiḃ go léir; agus ansan tioc-faiḋ an críoċnú.

15 D’á ḃríġ sin, nuair a ċífiḋ sib [2] gráin an léirsgriosa, ar ar laḃair Daniel fáiḋ, ’n-a seasaṁ sa n-áit 16 naoṁṫa: an t-é a léiġfiḋ, tuigeaḋ: Ansan an ṁuintir 17 atá i n-Iúdéa teiṫidís ċun na gcnoc; Agus an duine ar ḃuaic an tiġe, ná téiġeaḋ sé síos ċun aon rud a 18 ḃreiṫ as a ṫiġ leis; agus an duine sa ṗairc ná filleaḋ 19 sé a d’iarraiḋ a ḃraiṫ. Is mairg do luċt clainne d’iompar, áṁṫaċ, agus do luċt oileaṁna, ins na 20 laeṫiḃ sin. Aċ guíḋiḋ gan ḃúr dteiṫe ḃeiṫ sa ġeiṁ-21 reaḋ ná ar an sabbóid. Óir beiḋ buaireaṁ mór an uair sin, ná raiḃ a leiṫéid ó ṫosaċ an doṁain go dtí 22 so, agus ná beiḋ. Agus mura gciorruiġtí na lae-

[1] Eṗ. v. 6; Col. ii. 18. [2] Dan. ix. 27.

ṫanta san ní ḃeaḋ dul as ag feóil ar biṫ; Aċ ciorrófar
na laeṫanta san ar son na bfíoraon. An uair sin má 23
deir aoinne liḃ: Féaċ, tá Críost anso, nó ansúd; ná
creidiḋ. Mar, eireóċaid Críostana fallsa agus 24
fáiḋí fallsa, agus taḃarfaid siad cóṁarṫaí móra
uaṫa agus iongnaí, i dtreó go seólfaí amú' na fíor-
aoin féin (dá mb' ḟéidir é). Féaċ, ta innste agam 25
daoiḃ roim sé. D'á ḃríġ sin má deirid siad liḃ: 26
Féaċ, tá sé sa bfásaċ: ná téiġiḋ amaċ; Féaċ, tá
sé ins ná seómraíḃ: ni creidiḋ. Óir, mar an splanc 27
a ṫagann as an dtaoḃ toir agus a ċítear go dtí an
taoḃ ṫiar, sin mar a ḃeiḋ teaċt Ṁic an Duine. Pé 28
áit 'n-a mbeiḋ an corp, is ann a ċruinneóċaid na
fiolais.*

[1] Agus láiṫreaċ tar éis trioblóide na laeṫanta san 29
doirċeófar an ġrian, agus ní taḃarfaiḋ an ġealaċ a
solus, agus tuitfid na réalta as an spéir, agus beid
cóṁaċta na bflaṫas d'á suaṫaḋ;† Agus ansan ċífar 30
cóṁarṫa Ṁic an Duine sa spéir; agus ansan caoifid
treaḃa an doṁain go léir, [2] agus ċífid siad Mac an
Duine ag teaċt i sgamallaiḃ neiṁe le mór-ċóṁaċt
agus le gradam.‡ [3] Agus cuirfiḋ sé a aingil amaċ, 31
le trúmpa agus le guṫ árd: agus cruinneóċaid siad
a ḟíoraoin ós na ċeiṫre gaoiṫiḃ, ó naċtar na bflaṫas
go dtí a n-íoċtar. Foglumuiġiḋ soluíd ó'n gcrann 32
fíge. Nuair a ḃíonn a ġéag bog, agus a ḋuilleaḃar
tagaiṫe amaċ, tá ḟios agaiḃ an saṁraḋ ḃeiṫ i n-aċmair-
eaċt. Mar sin daoiḃ-se, nuair a ċífiḋ siḃ na neiṫe 33
seo uile, bíoḋ a ḟios agaiḃ go bfuil sé i n-aice liḃ, ins
na dóirsiḃ. go deiṁin adeirim liḃ, ní imṫeóċaid an 34

[1] Isáias xiii. 10; Ezech. xxxii. 7.
[2] Apoc. i. 7.
[3] 1 Cor. xv. 52; 1 Tess. iv. 11.

* Ven, 28. "Pé áit," ⁊rl.—Beiḋ teaċt Ċríost obann agus soiléir os cóṁair an doṁain, ar nós na splainnce tóirṫniġe, agus pé áit 'n-a dtiocfiḋ sé cruinneófar an ċine ḋaona go léir ċuige ann, fé mar a cruinniġtear na fiolair ċun na h-áite 'n-a mbíonn an corsán.

† Ver. 29. "Na réalta,' .i., na lasraċa solais i bfuirm réaltan.

‡ Ver. 30. "cóṁarta," .i., cruis ċéasta Ċríost.

tslioċt so go dtiocfaiḋ na neiṫe seo go léir cun cinn.
35 Raġaiḋ an spéir agus an talaṁ ar neaṁníḋ, aċ ní raġaiḋ mo ḋréiṫre-se ar neaṁníḋ.*

36 I dtaoḃ an lae sin, áṁṫaċ, agus na h-uaire sin, ní'l fios ag aoinne, dá mb'iad aingil na ḃflaṫas féin iad,
37 aċ ag an Aṫair aṁáin. Óir mar a ḃí i laeṫiḋ Nóe iseaḋ
38 beiḋ teaċt Ṁic an Duine. Mar a ḃíodar ins na lae-ṫanta roimis an ndílinn ag iṫe agus ag ól, ag pósaḋ agus ag tabairt le pósaḋ, díreaċ go dtí an lá 'na
39 ndeaġaiḋ Nóe isteaċ sa n-arc, Agus ní raiḃ ḟios acu go dtí go dtáinig an díle, agus gur rug sí ċun siúḃail iad go léir; sin mar a beiḋ teaċt Ṁic an
40 Duine. Ansan beiḋ beirt i bpáirc: Tógfar duine
41 agus fágfar duine. Beiḋ beirt ḃan ag meilt le
42 muileann: Tógfar bean agus fágfar bean. Deiniḋ faire, d'á ḃríġ sin; mar ní fios daoiḃ cad é an uair a
43 ṫiocfaiḋ ḃúr dTiġearna. Aċ bíoḋ ḟios an méid seo agaiḃ, dá mbeaḋ ḟios ag fear an tiġe cad é an uair a ḃeaḋ an biṫeaṁnaċ le teaċt, go deimin do ḋéanfaḋ sé faire, agus ní leigfeaḋ sé a ṫiġ do ḃriseaḋ isteaċ.
44 D'á ḃríġ sin, bíḋiḋ-se, leis, ollaṁ, mar an uair náċ eól daoiḃ iseaḋ atá Mac an Duine le teaċt.

45 Cé h-é, is dóiġ leat, an seirḃíseaċ dílis, ciallṁar, a ċuir a ṫiġearna os cionn a ṁuintire, ċun bíḋ a ṫaḃ-
46 airt dóiḃ do réir aimsire? [1] Is aoiḃinn do'n tseir-ḃíseaċ san, nuair a ṫiocfaiḋ a ṫiġearna, má ġeiḃeann sé
47 é ag déanaṁ na h-oibre sin. Go deiṁin adeirim
48 liḃ, cuirfiḋ sé os cionn a ċoda go léir é. Aċ má deir an droċ-ṡeirḃiseaċ san 'n-a ċroiḋe féin: Tá mo
49 ṫiġearna ag déanaṁ ríġnis de teaċt; Agus má ḋírí-ġeann sé ar a ċóṁ-ṡeirḃíseaċa do ḃualaḋ, agus ar
50 beiṫ ag iṫe agus ag ól i ḃfoċair luċt meisge; Tiocfaiḋ tiġearna an tseirḃísiġ sin an lá náċ dóiġ leis, agus
51 an uair naċ eól dó; Agus deiġilfiḋ sé é, agus ceap-faiḋ sé a ċuiḋ ameasg luċt fill: beiḋ sa n-áit sin gol agus díoscan fiacal.

* Ver. 35. "Raġaiḋ. . .ar neaṁníḋ." .i., aṫarófar iad i ndeire an tsaoġail agus déanfar neaṁ nua agus talaṁ nua díoḃ.

[1] Apoc. xvi. 15.

Caibidiol XXV.

Parabal an deiċniúḃar maiġdean, agus na dtalant, agus tuairisg, ar an mbreiṫeaṁantas déanaċ.

1 Ansan beiḋ ríġeaċt na ḃflaṫas cosṁail le deiċniúḃar maiġdean a ṫóg a lóċranna agus a ċuaiḋ amaċ i gcoinniḃ an ċéile agus na céile. 2 Agus ḃí cúigear acu ciallṁar, agus an cúigear eile gan ċiall. 3 Agus an cúigear a ḃí gan ċiall nuair a ṫógadar na lóċranna, níor ṫugadar oíle leó. 4 Aċ do ṫug an cúigear a ḃí ciallṁar oíle leó i n-a n-árṫaiḃ i dteannta na lóċrann. 5 Agus do ḋein an céile moill, agus ṫáinig múisiún orṫa go léir, agus do ṫuiteadar 'n-a gcodlaḋ. 6 I lár na h-oiḋċe, áṁṫaċ, do deineaḋ guṫ árd: Féaċ, tá an céile ag teaċt; téiġiḋ amaċ 'n-a ċoinniḃ. 7 Ansan d'eiriġeadar na maiġdeana san go léir agus ċuireadar a lóċranna i dtreó. 8 Agus duḃairt an ċuid a ḃí gan ċiall leis an gcuid a ḃí ciallṁar: Tugaiḋ dúinne cuid de'n oíle atá agaiḃ-se, mar tá ár loċranna ag dul i n-éag. 9 D'ḟreagair an ṁuintir ciallṁar agus duḃradar: Ar eagla ná beaḋ ár ndóiṫin ann dúinne agus daoíḃ-se, is fearr siḃ a ḋ'imṫeaċt ċun na gceannaiḋṫe agus oíle ċeannaċ daoiḃ féin. 10 Agus an ḟaid a ḃíodar ag dul 'ġá ceannaċ, ṫainig an célle; agus an ṁuintir a ḃí ollaṁ ċuadar isteaċ i n-aonḟeaċt leis ċun na bainise, agus do dúnaḋ an dorus. 11 Ar ball ṫáinig na maiġdeana eile agus duḃradar: A Ṫiġearna, a ṫiġearna, osgail dúinne. 12 Aċ d'ḟreagair seisean agus duḃairt: Go deiṁin adeirim liḃ, ní'l aon aiṫne agam oraiḃ.

13 Deiniḋ faire, d'á ḃríġ sin, mar ní h-eól daoiḃ an lá ná an uair.

14 Mar, ar nós an ḟir a ḃí ag dul aḃfad ó ḃaile, agus do ġlaoiḋ ċuige a ṡeirḃísiġ, agus ṫug a ċuid dóiḃ, 15 Agus ṫug cúig talanta do ḋuine acu agus dá ṫalant do ḋuine eile, agus talant do ḋuine eile; do gaċ duine do réir a ċumais oibre; agus d'imṫiġ láiṫreaċ. 16 Agus d'imṫiġ an t-é a fuair na cúig talanta, agus d'oibriġ sé iad, agus ḋein sé cúig talanta eile. 17 Mar an gcéadna an t-é a fuair an dá ṫalant ḋein

18 sé ḋá ċeann eile. Aċ an t-é a fuair an t-aon talant amáin d'imṫiġ sé agus ḋein sé poll sa talaṁ, agus 19 ċuir sé airgead a ṫiġearna i bfolaċ. Tar éis mórán aimsire, áṁṫaċ, ṫáinig tiġearna na seirḃíseaċ san, 20 agus ṡocaruiġ sé cúntas leó. Agus ṫáinig an t-é a fuair na cúig talanta agus ṫug sé leis na cúig talanta eile, agus duḃairt: A Ṫiġearna, ṫugais cúig talanta ḋom. Féaċ, sin cúig cinn eile curṫa 21 leó agam. Duḃairt a ṫiġearna leis: Is maiṫ é sin, a ṡeirḃísiġ fóġanta, ḋílis; ó ḃís ḋílis os cionn an ḃeagáin cuirfead ṫu os cionn an ṁóráin; eiriġ isteaċ 22 i n-aoiḃneas do ṫiġearna. Agus ṫáinig an fear a fuair an ḋá ṫalant agus duḃairt: A Ṫiġearna, ṫugais ḋom ḋá ṫalant; féaċ, sin ḋá ċeann eile curṫa leó 23 agam. Duḃairt a ṫiġearna leis: Is maiṫ é sin, a ṡeirḃísiġ fóġanta, ḋílis; ó ḃís ḋílis os cionn an ḃeagáin cuirfead ṫu os cionn an ṁóráin; eiriġ 24 isteaċ i n-aoiḃneas do ṫiġearna. Ansan do ṫáinig an fear a fuair an t-aon talant amáin, agus duḃairt: A Ṫiġearna, is eól ḋom gur ḋuine cruaiḋ tu; ḃaineann tú sa n-áit nár [1] ċuiris, agus cruinniġeann tú sa n-áit 25 nár sgaipis. Agus le h-eagla rómat ċuireas do ṫalant i bfolaċ sa talaṁ; seo, siné do ċuid féin 26 agat. Agus d'ḟreagair a ṫiġearna é, agus duḃairt leis: A ḋroċ-ṡeirḃísiġ ḋíoṁaoin, doḃ' eól ḋuit go mbainim sa n-áit ná cuirim, agus go gcnuasuiġim sa 27 n-áit nár ḋeineas sgaipeaḋ ann. Ḃí sé ceart agat, d'á ḃríġ sin, mo ċuid airgid a ṫaḃairt dos na ban-cairiḃ, i dtreó, nuair a ṫiocfainn, go bfaiġinn mo 28 ċuid féin agus an t-úncumas. Tógaiḋ uaiḋ mar sin, an talant agus tugaiḋ é do'n t-é go bfuil na deiċ 29 dtalanta aige. Óir an t-é go bfuil aige, taḃarfar ḋó, agus beiḋ flúirse aige; agus an t-é ná fuil aige, 30 tógfar uaiḋ an ruḋ a saṁluiġtear a ḃeiṫ aige. Agus an seirḃíseaċ neaṁṫairḃeaċ, caiṫiḋ amaċ é sa ḋoir-ċeaċt atá amuiġ; ansan iseaḋ beiḋ gol agus díoscán fiacal.

31 Aċ nuair a ṫiocfaiḋ Mac an Duine 'n-a ġradam, agus a aingil go léir i n-aonḟeaċt leis, suiḋfiḋ sé

[1] .i. nár ċuiris síol.

gncaṫaois a ġradaim; Agus cruinneófar 'n-a láṫair 32
i a geinte go léir; agus deiġilfiḋ sé ó n-a céile iad,
mar ḋeiġileann an t-aoḋaire na caoire ós na gaḃair;
Agus cuirfiḋ sé na caoire ar a láiṁ ḋeis, agus na 33
gaḃair an a láiṁ ċlé. Ansan déarfaiḋ an Rí leis an 34
muintir a ḃeiḋ ar a laiṁ ḋeis: Téanaid, a ḋaoine
beannuiġṫe le m'Aṫair, agus sealḃuiġiḋ an ríġeaċt
atá ollaṁ daoiḃ ó ċruiṫniú an doṁain: Mar, [1] ḃí 35
ocras orm, agus ṫugaḃair rud le n-iṫe ḋom; ḃí tart
orm, agus ṫugaḃair le n-ól dom; ḃíos ar fán, agus
ṫugaḃair ḃeiṫ istiġ dom; Ḃios noċt, agus ċlúda- 36
ḃais mé; ḃíos breóite agus ṫánaḃair am' ḟéaċaint;
ḃíos sa ṗríosún agus ṫánaḃair ċúġam. Ansan frea- 37
garóċaid na fíoraoin é, agus déarfaiḋ siad: A
Ṫiġearna, caṫain a ċonacamair-ne ocras ort, agus
gur ṫugamair bia ḋuit? Nó tart ort, agus gur ṫug-
amair deoċ duit? Nó caṫain a ċonacamair ar fán 38
tu, agus gur ṫugamair ḃeiṫ istiġ duit? nó noċt,
agus gur ċlúduiġeamair ṫu? Nó caṫain a ċonaca- 39
mair ṫu breóite, nó i bpríosún, agus gur ṫánamair
ċúġat? Agus déarfaiḋ an Rí 'ġá ḃfreaġra: 40
Go deiṁin adeirim liḃ, an ḟaid a ḋeineaḃair é do
ḋuine de'n ċuid is suaraíġe de m'ḃráiṫriḃ anso, do
ḋeineaḃair dóṁ-sa é. Ansan déarfaiḋ sé leis an 41
muintir a ḃeiḋ ar a láiṁ ċlé: [2] Imṫiġiḋ uaim, a ḋream
ṁallaiġṫe, isteaċ sa teine ṡíoruiḋe do h-olla-
ṁuiġeaḋ do'n diaḃal agus d'á aingealaiḃ; Mar, ḃí 42
ocras orm, agus níor ṫugaḃair rud le n-iṫe ḋom; ḃí
tart orm, agus níor ṫugaḃair deoċ dom. Ḃíos ar fán, 43
agus níor ṫugaḃair ḃeiṫ istiġ dom; bios noċt,
agus níor ċlúdaḃair mé; ḃíos breóite, agus sa
ṗríosún, agus níor ṫánaḃair am' féaċaint. Ansan 44
déarfaid siad-san leis, 'ġá ḟreagra: A Ṫiġearna
caṫain a ċonacamair-ne ṫu fé ocras 'ná fé ṫart, ná
ar fán, ná noċt, 'ná breóite, ná i bpríosún, agus
nár ḋéineamair furtaċt ort? Ansan déarfaiḋ sé 45
'ġá ḃfreagra: Go deiṁin adeirim liḃ, an ḟaid nár
ḋeineaḃair d'aoinne de'n ṁuintir suaraċ so é 'níor

[1] Isáias lviii. 7; Ezech. xviii. 7.
[2] Salm vi. 9.

46 ḋeineaḃair ḋóṁ-sa é. [1] Agus imṫeóċaid siad san isteaċ i bpiantaiḃ síoruíḋe; agus na fíonaoin isteaċ i mbeaṫa ṡíoruiḋe.

CAIBIDIOL XXVI.

Na h-Iúdaiġ ag déanaṁ ceilge i n-aġaiḋ Ċríost. Máire 'ġá ungaḋ. Feall Iúdái|s. An suipéar deirineaċ. An ġuiḋe sa ġáirdín. Gabáil ár dTiġearnia. An cor do tugaḋ air i dtiġ Ċaiphas.

1 Agus do ṫarla, nuair a ċríoċnuiġ Íosa na briaṫra
2 san go léir, go nduḃairt sé le n-a ḋeisgiobulaiḃ: Is eól daoiḃ go mbeiḋ an Ċáisg ann tar éis ḋá lá, agus taḃarfar Mac an Duine suas ċun a ċéasda.

3 Ansan do ṫáinig i ḃfoċair a ċéile uaċtaráin na sagart agus seanóirí an ṗobuil i halla an árd-
4 ṡagairt, dár, ḃ'ainim Caiṗas; Agus ḋeineadar cóṁairle ċun go ndéanfaidís Íosa do ġaḃáil le ceilg,
5 agus é ċur ċun ḃáis. Duḃradar, áṁṫaċ, ná deinteas é lá na féile, le h-eagla go mḃeaḋ toirmeasg sa ṗobul.

6 Aċ nuair a ḃí Íosa i mBetánia, i dtiġ Ṡimóin, an
7 loḃar, Ṫáinig [2] ḃean ċuige agus árṫaċ alabastair aici a ḃí lán d'ungaḋ ana-ḋaor, agus do ḋoirt sí ar a
8 ċeann é, agus é 'n-a luiġe. Agus nuair a ċonaic na deisgiobuil san, ḃí díombáḋ orṫa, agus duḃradar:
9 Cad ċuige an ḃásta so? D'ḟéadfaí é sin do ḋiol ar
10 ṁórán, agus é ṫaḃairt dos na boċtaiḃ. Do ṫuig Íosa, áṁṫaċ, agus duḃairt leó: Cad ċuige ḋaoiḃ ḃeiṫ ag iomaiġ leis an mnaoi seo? Is gníoṁ maiṫ atá déanta
11 aici orm-sa. Óir táid na boiċt i gcóṁnuiġe agaiḃ
12 i nbúr ḃfoċair, aċ ní'lim se i gcóṁnuiġe agaiḃ.* Mar,

[1] Dan. xii. 2.

[2] Máire ab ainim di, agus drifiúr ab eiḋ í do Lasarus a tógaḋ ó'n mbás.

* Ver. 11. "Nílimse i gcóṁnuiġe agaiḃ," .i., go sofeicse, mar a ḃí sé anso ar an saoġal 'n-a measg, agus mar atáid na boiċt againn, ċun caḃruiġṫe leó i n-aġaiḋ an lae.

nuair a ċuir sí seo an ungaḋ so ar mo ċorp-sa, is ċun m'aḋlacṫa a ḋein sí é. Go deiṁin adeirim liḃ, pé 13 áit ar fuid an doṁain go léir go gcraoḃsgaoílfar an Soisgéal so ann, 'neósfar, leis, mar ċuiṁne uirṫi seo, an gníoṁ so atá déanta aici.

Ansan d'imṫiġ duine de'n daréag, dár ḃ'ainim 14 Iúdás Iscariot, ag triall ar uaċtaránaiḃ na sagart, Agus duḃairt sé leó: Cad is toil liḃ a ṫaḃairt dóm- 15 sa agus taḃarfad suas daoiḃ é? Agus ṡocaruiġea- das-san leis ar ṫríoċad píosa airgid. Agus as san 16 amaċ ḃí sé ag faire ar ċaoi ċun é ṫaḃairt suas.

An ċéad lá, áṁṫaċ, de laeṫantaiḃ féile an 17 aráin gan giost ṫáinig a ḋeisgiobuil ċun Íosa, agus duḃradar: Cár ṁaiṫ leat go ndéanfaimís an ċáisg d'ollaṁú duit le caiṫeaṁ? Agus duḃairt Íosa: 18 Téiġiḋ as ċaṫair ċun duine áiriṫe, agus abraiḋ leis: Deir an Máiġistir: Tá m'aimsir i ngoireaċt dom; déanfad féin agus mo ḋeisgiobuil an Ċáisg agat-sa. Agus ḋein na deisgiobuil mar a ḃ'órduiġ Íosa dóiḃ, 19 agus d'ollaṁuiġeadar an Ċáisg.

Agus nuair a ḃí an tráṫnóna ann, do ṡuiḋ sé 20 i bfoċair a ḋáréag deisgiobul. Agus nuair a ḃíodar 21 ag iṫe, duḃairt sé: Go deiṁin adeirim liḃ go bfuil duine agaiḃ atá ċun mé ḋíol. Agus ṫáinig ana- 22 ḃuairt orṫa, agus ċromadar, gaċ duine, ar a ráḋ, An mise é, a Ṫiġearna? Agus duḃairt seisean 'ġá 23 bfreagsa: An t-é a ċuir a láṁ sa ṁéis am' ċuíḃreann, díolfaiḋ sé mé. Tá Mac an Duine ag imṫeaċt, [1] fé 24 mar atá sgríoḃṫa 'n-a ṫaoḃ; aċ is mairg do'n ḟear san tré a ndéanfar Mac an Duine do ḋíol. Ba ṁaiṫ an rud do'n ḟear san gan é teaċt riaṁ ar an saoġal. Ansan, do ḟreagair Iúdas, an fear a ḋíol 25 é, agus duḃairt: An mise é, a Ṁáiġistir? Duḃairt sé leis: Duḃraís é.

An ḟaid a ḃíodar ag iṫe, do ṫóg Íosa arán, agus 26 ḃeannuiġ é, agus ḃris é, agus ṫug d'a ḋeisgiobulaiḃ é;

[1] Salm xl. 10.

agus duḃairt: Glacaiḋ agus iṫiḋ: Is é mo ċorp é seo.*
27 Ansan do ṫóg sé an ċailís agus ġaib sé buiḋeaċas: agus ṫug sé ḋóib, agus duḃairt: Ólaiḋ go léir as so.†
28 Óir is í mo ċuid fola, fuil an tiomna nua, í seo a doirt-
29 far ar son a lán ċun peacaí do ṁaiṫeam.‡ Deirim lib, áṁṫaċ: Ní ólfad airís de'n toraḋ so na fíneaṁna go dtí an lá san 'n-a n-ólfad é go nua mar aon lib-se i ríġeaċt m'Aṫar.§

30 Agus tar éis himna do ráḋ ḋóib, ċuadar amaċ go cnoc Olibet.

31 Ansan duḃairt Íosa leó: Glacfaiḋ sib go léir sgannal umam-sa anoċt. Óir tá sgríoḃṫa: [1] Buailfad
32 an t-aoḋaire agus sgaipfar caoire an tréada.|| Aċ
33 taréis aiseiriġṫe ḋom raġad róṁaib sa nGailílí. Agus duḃairt Peadar 'ġá ḟreagra: Bíoḋ go nglacfaiḋ an uile ḋuine sgannal umat, ní ġlacfad-sa sgannal

1 Zach. xiii. 7.

* Ver. 26. "Isé mo ċorp é seo."—Ní deis sé, "figiúir mo ċuirp é seo," aċ "Isé mo ċorp é seo." (An tarna Cóṁairle ag Nice, aċt a 6.) Ná ní deir sé "sa níḋ seo atá mo ċorp," ná "ag an níḋ séo atá mo ċorp." aċ lom díreaċ, "Isé mo ċorp é seo," caint a ṫugann transubsantiátio le tuisgin go soiléir.

† Ver. 27. "Ólaiḋ go léir as so," Do labraḋ an ċaint sin leis an dáréag asbol, mar bíodar go léir láiṫreaċ, agus d'óladar go léir as, mar adeir, Marc. xiv. 23. Aċ ní ṫaisbeánann san go bfuil ar na Críostaiḋṫib go léir ól as an gcailís; aċ ċóṁ beag agus a ṫaisbeánann sé go bfuil ceangailte orṫa go léir an ċonsecrátio do déanaṁ. Nú an Corp Naoṁṫa do raint ar an bpobul, de bríġ gur órduiġ Críost dos na h-Asboil an uair ċéadna an níḋ sin do déanaṁ, nuair aduḃairt sé (Lúc. xxii. 19) "déiniḋ an níḋ seo mar ċuiṁneaṁ ormsa."

‡ Ver. 28. "Fuil an tiomna nua."—Fé mar a ṫiodnaic Maoís an seana-ṫiomna le fuil na neiṫe a h-íḋbireaḋ, nuair aduḃairt se: "fuil an tiomna an ḟuil seo," ⁊rl. (Eabraiġ. ix. 20.), ar an gcuma gcéadna, tíoḋnaċtar agus curtar ar bun, an tiomna nua anso, i bfuil Críost, dá dortaḋ go rúndiaṁaraċ, leis na focalaib seo "Isí mo ċuid fola í seo, fuil an tiomna nua," ⁊rl.

§ Ver. 29. "Toraḋ na fíneaṁna."—Do réir ċúntais Lúcáis, xxii. 18, ní h-ar ċailís an tsácramínt do labraḋ na focail sin aċ ar an bfíon a hólaḋ leis an uan cásga. Aċ d'ḟéadfí "toraḋ na fíneaṁna" do ṫabairt ar ċailís an tsácramínt leis, óir is ó ḟíon do coisreacaḋ é agus do lean air gné an ḟíona agus cáilíḋeaċtaí eile an ḟíona.

|| Ver. 31. "Sgannal. umam-sa." .i., de bríġ go scuirfiḋ mo ġabáil ḟéaċaint oraib go léir teiṫe agus me ṫréigean.

umat ċoíḋċe. Duḃairt Íosa leir: Go deiṁin 34
adeirim leat, anoċt féin, sar a nglaoiḋfiḋ an coil-
eaċ, séanfair-se mise trí h-uaire. Duḃairt Peadar 35
leis: Bíoḋ go mbeaḋ orm ḃas d' ḟáġail i n-aon-
feaċt leat ní ṡéanfad ṫu. Duḃairt na deisgiobuil
go léir an ċaint ċéadna.

Ansan do ṫáinig Íosa agus iad fein ċun an ḃaile ar a 36
dtugtar Getsemaní; agus duḃairt sé le n-a ḋeis-
giobuil: Suiḋiḋ-se anso go dtéiġead-sa ansúd
anonn ċun úrnuiġṫe ḋéanaṁ. Agus ṫóg sé leis 37
Peadar agus beirt ṁac Sebedé agus ṫusnuiġ sé ar
ḃeiṫ go buarṫa agus go brónaċ. Ansan duḃairt 38
sé leó: Tá brón an ḃáis ar m'anam: Fanaiḋ anso agus
deiniḋ faire am' ṫeannta. Ansan do ḋruid sé 39
tamall uaṫa, agus do ṫuit sé ar a aġaiḋ, ag guiḋe,
agus duḃairt sé: A Aṫair, má's féidir é, gaḃaḋ [1] an
ċailís seo ṫaram; aċ sa n-am gcéadna, ná deintear
mar is toil liom-sa, aċ mar is toil leat-sa. Agus a 40
ṫáinig sé ċun a ḋeisgiobul, agus fuair sé 'n-a gcodlaḋ
iad, agus duḃairt sé le Peadar: An aṁlaiḋ nár
ḟéadaḃair faire ḋéanaṁ aon uair a' ċluig aṁáin
liom? Deiniḋ faire agus úrnuiġṫe, ionus ná raġaḋ 41
siḃ i gcaṫaíḃ. Tá an spiorad tugṫa, aċ tá an ḟeóil
lag. Ċuaiḋ sé i leiṫ taoiḃ airís ag guiḋe, agus duḃ- 42
airt: A Aṫair, mura féidir an ċailís seo do ḋul ṫarm
gan me 'ġá h-ól, do ṫoil-se go ndeintear. Agus 43
ṫainig sé airís agus fuair sé 'n-a gcodlaḋ iad; óir do
ḃí mairḃitíge ar a súiliḃ. Agus d'ḟág sé iad, agus 44
d'imṫiġ sé airís, agus dein sé guiḋe an tríṁaḋ h-uair,
ag ráḋ na cainte céadna. Ansan ṫáinig sé ċun na 45
ndeisgiobul, agus duḃairt leó: Deinid codlaḋ
anois, agus glacaiḋ suaiṁneas: féaċ, tá an uair
buailte linn agus taḃarfar Mac an Duine i láṁaiḃ
na bpeacaċ. Eiriġiḋ, gluaisimís: Féaċ, tá an fear 46
a ḃraṫfaiḋ mé ag teaċt.

Agus é ag ráḋ na ḃfocal san, féaċ, ṫáinig Iúdás, 47
duine de'n ḋáréag, agus sluaġ le n-a ċois a ċuis

[1] .i. An ṗáis.

uaċtaráin na sagart agus seanóirí an ṗobuil leis,
48 agus claiḋṁte acu agus bataí. An fear a ḃraṫ é,
áṁṫaċ, ṫug sé cóṁarṫa ḋóiḃ; ḋubairt sé leó: An
t-é go dtaḃarfad-sa póg dó, siné é; gabaiġ greim
49 air. Agus láiṫreaċ ṫáinig sé ċun Íosa, agus dub-
airt: Go mbeannuiġṫear duit a Ṁáiġistir. Agus
50 ṫug sé póg dó. Agus dubairt Íosa leis: A ċara,
cad ċuige go dtánaís? Ansan ṫánadar agus ċuir-
eadar a láṁa ar Íosa agus ċoimeádadar greim air.
51 Agus féac, duine de'n ṁuintir a ḃí i ḃfoċair Íosa do
ṡín sé a láṁ, agus ṫarraing sé a ċlaiḋeaṁ; agus buail
sé seirḃíseaċ an árd-ṡagairt, agus ḃain sé an cluas de.
52 Ansan dubairt Íosa leis: Cuir do ċlaiḋeaṁ
ṫar n-ais i n-a ineaḋ féin. Óir, [1] gaċ duine a ṫóg
53 faiḋ claiḋeaṁ, is le claiḋeaṁ a ṫuitfiḋ sé. An
aṁlaiḋ is dóiġ leat náċ féidir dóṁ-sa a iarraiḋ ar
m'Aṫair, agus cuirfiḋ sé ċúġam láiṫreaċ níos mó
54 'ná ḋá [2] legión déag aingeal? Conus, d'á ḃríġ
sin, a cóṁlíonfar an [3] scripṫiúir, óir ní foláir a
55 ṫuitim amaċ mar seo. An uair sin dubairt Íosa leis
an sluaġ: Ṫánabair amaċ ċun beirṫe orm, agus
claiḋṁte agus bataí agaiḃ, mar a ṫiocfaḋ siḃ ċun
beirṫe ar ḃiṫeaṁnaċ. Ḃíos am' ṡuiḋe sa teampall
gaċ lá ag teagasg i nbúr measg, agus níor rugabair
56 orm. Aċ tá so go léir déanta ċun go gcóṁlionfaí
scripṫiúirí na bfáiḋ.[4] Ansan d'ḟág a ḋeisgiobuil
go léir é, agus do ṫeiṫeadar.

57 Aċ do ċoimeáḋ an ṁuintir eile greim ar Íosa, agus
do rugadar leó é i láṫair an árd-ṡagairt, Caiṗas, mar
a raiḃ na Sgríḃneóirí agus na Fairisíniġ cruinniġṫe.
58 Do lean Peadar é, áṁṫaċ, aḃfad siar, go dtí teaġlaċ
an árd-ṡagairt; agus ċuaiḋ sé isteaċ agus ṡuiḋ sé
ameasg na seirḃíseaċ, go ḃfeicfeaḋ sé deire na
h-oiḃre.
59 Agus ḃí uaċtaráin na sagart agus an ċóṁairle go

[1] Gen. ix. 6; Apoc. xiii. 10.
[2] Ioir ċeiṫre ṁíle fear agus sé ṁíle fear a ḃíoḋ sa legión Rómánaċ.
[3] Isáias liii. 10. [4] Éagcaoine iv. 20.

léir ag lorg fiaḋnaise bréige i n-aġaiḋ Íosa, ċun go ndaorfaiḋís ċun ḃáis é; agus do ṫeip orṫa, bíoḋ 60 go dtáinig a lán fínniṫe bréige suas. Fé ḋeire ṫáinig beirt fínniṫe bréige, agus duḃradar: Deir 61 sé seo: Tá ar mo ċumas-sa teampal Dé do leagaḋ, agus é ċur suas airís i gceann trí lá. Ansan d'eiriġ 62 an t-árd-ṡagart 'n-a ṡeasaṁ, agus duḃairt sé leis: Ná h-abrann tú focal leis na neiṫiḃ atá acu so ḋ'a ḋearḃúġaḋ ort? Aċ níor laḃair Íosa. Agus duḃ- 63 airt an t-árd-ṡagart leis: Iarraim ort i n-ainim Dé atá beó go neósfá ḋúinn an tu an Críost, Mac Dé. Duḃairt Íosa leis: Duḃraís é. Aċ ní lúġa adeirim- 64 se liḃ-se, [1] Ċífiḋ siḃ 'n-a ḋiaiḋ so Mac an Duine 'n-a ṡuiḋe ar deasláiṁ nirt Dé, agus ag teaċt i néallaiḃ neiṁe. Ansan do strac an t-árd-ṡagart a cuid 65 éadaiġ, agus duḃairt: Tá diaṁasla déanta aige; cad is gáḋ ḋúinn a ṫuille fínniṫe? Féaċ, anois do ċloiseaḃair an diaṁasla: Cad a ċítear daoiḃ? Agus 66 duḃradar san 'ġá ḟreagra: Tá ḃás tuillte aige. [2] Ansan do ċaiṫeadar seilí sa n-aġaiḋ air, agus 67 ḃuaileadar le dóirniḃ é; agus ḃuail cuid eile acu le n-a mḃasaiḃ sa n-aġaiḋ é, agus ḋeiriḋís: Targair 68 ḋúinn, a Ċríost, cé h-é a ḃuail tu?

Aċ ḃí Peadar 'n-a ṡuiḋe amuiġ sa ríġṫeaġlaċ; 69 agus ṫáinig duine de sna cailíníḃ ċuige, agus duḃ- airt sí: Ḃís-se, leis, i bfoċais Íosa, an Gaililíaċ. Agus do ṡéan seisean os a gcóṁair go léir, agus 70 duḃairt sé: Ní ḟeadar cad 'tá agat d'á ráḋ. Agus ḃí 71 sé ag gaḃáil an dorus amaċ, agus ċonaic cailín eile é, agus duḃairt sí leis na daoine a ḃí láiṫreaċ: Ḃí sé seo, leis, i bfoċair Íosa, an Nasarénaċ. Agus do 72 ṡéan seisean airís agus do ḋearḃuiġ sé: Ní'l aon aiṫne agam ar an nduine. Agus tar éis tamaill ḃiġ 73 ṫáinig na daoine a ḃí láiṫreaċ agus duḃradar le Peadar: Go deiṁin is díoḃ rúḋ tusa, mar noċtann do ċaint tú. Ansan do ċrom sé ar a ḋeiṁniú agus ar 74 a ḋearḃú ná raiḃ aon aiṫne aige ar an nduine. Agus le n-a linn sin do ġlaoiḋ an coileaċ. Agus do ċuiṁniġ 75

[1] *Supra* xvi. 27; Róṁ. xiv. 10; 1 Tess. iv. 16.
[2] Isáias l. 6.

Peadar ar an ḃfocal úd aduḃairt Íosa; Sar a nglaolḋsfiḋ an coileaċ séanfair-se mise trí h-uaire. Agus d'mṫíġ sé amaċ, agus do ġoil sé go dúḃaċ.

CAIBIDIOL XXVII.

Tuairisg páise Ċríost ar leanṁaint. A ḃás agus a aḋlacaḋ.

1 Agus nuair a ṫáinig an ṁaidion, ċuaiḋ uaċtaráin na sagasc go léir agus seanóirí an ṗobuil i gcóṁairle i n-aġaiḋ Íosa, ċun go gcurfidís ċun báis é.
2 Agus ṫugadar leó é gaḃṫa, agus ṫugadar suas é do Ṗontius Pílác, an riaġaltóir.
3 Ansan nuair a ċonaic Iúdás, a ḋíol é, go raiḃ sé daor ċun bais, ṫáinig aiṫreaċas air, agus ṫug sé an tríocad píosa airgid ṫar n-ais ag triall ar uaċta-
4 ránaiḃ na sagart agus ar na seanóiriḃ. Agus duḃairt sé: Ḋenieas peacaḋ, mar do díolas fuil neaṁċiontaċ. Aċ duḃradar san: Cad é sin dúinne sin?
5 Bíoḋ ort féin. Ansan do ċaiṫ sé na píosaí airgid isteaċ sa teampul, agus d'ḟág sé an áit, agus
6 d'imṫig sé [1] agus do ċroċ sé é féin le téid. Agus do ṫóg uaċtaráin na sagart na píosaí airgid agus duḃradar: Ní ceart iad do ċur sa ċorbóna, mar is
7 airgead fola iad.* Aċ ḋeineadar cóṁairle, agus ċeannuiġeadar leó páirc an ṗotadóra, ċun daoine
8 iasaċta d'aḋlacaḋ ann. [2] Mar ġeall air sin do tugaḋ ar an bpáirc sin Haceldama, 'sé sin, Páirc
9 na fola, go dtí an lá so. Ansan iseaḋ do cóṁlíonaḋ an ċaint aduḃairt Ieremias fáiḋ, mar a nduḃairt sé: [3] Agus do ġlacadar tríoċad píosa airgid, luaċ an t-é a luaḋaḋ, an t-é a luaḋdar a' clannaiḃ Israéil,
10 Agus ṫugadar iad ar ṗáirc an ṗotadóra, fé mar a ċeap an Tiġearna dom.

[1] Gníoṁ. i. 18. [2] Gníoṁ. i. 19.
[3] Zach. xi. 12.

* Ver. 6. "Corbóna."—áit sa teampul i n-a gcuireaḋ na daoíne na taḃartaistí, nú an ofráil a ṫugaidís uaṫa.

Agus ḃí Íosa 'n-a ṡeasaṁ os cóṁair an riaġaltóra 11
agus do ċeistiġ an riaġaltóir é, agus duḃairt sé:
An tusa rí na nIúdaċ? Duḃairt Íosa leis: Deir
tú é. Agus nuair a ċuir uaċtaráin na sagart agus na 12
seanóirí neiṫe 'n-a leiṫ, níos ṫug sé aon ḟreagra orṫa.
Ansan duḃairt Pílát leis: Ná h-airiġeann tú na 13
neiṫe móra a ċuirid na fínniṫe ad' leiṫ? Agus níor 14
ṫug sé freagra air do ḟocal ar biṫ; i dtreó go raiḃ
árd-iongnaḋ ar an riaġaltóir.

An lá solmanta san, áṁṫaċ, ba ġnáṫ leis an riaġ- 15
altóir aon ċime aṁáin do leigint saor ċun na ndaoine,
pé cime ba ṁaiṫ leó. Ḃí aige an uair sin árd-ċime, 16
agus Barabbas ab ainim dó. Do ċruinniġ Pílát iad, 17
agus duḃairt sé: Cé is toil liḃ a leigfinn saor
ċúġaiḃ, Barabbas nó Íosa ar a dtugtar Críost?
Mar ḃí ḟios aige gur le formad a ḋeineadar é ṫaḃ- 18
airt ċun láṁa. Agus ḃí sé 'n-a ṡuiḋe 'n-a ċaṫaoir 19
ḃreiṫeaṁantais, agus ċuir a ḃean teaċtaireaċt
ċuige, agus duḃairt sí: Ná ḃíoḋ aon ḃaint agat leis
an nduine fíoraonta san; óir tá a lán fuilingṫe agam
indiu mar ġeall air, tré aisling. Aċ do ċuir uaċta- 20
ráin na sagart agus na seanóirí na daoine suas ċun
Barabbais do ṫógaḋ, agus Íosa do ḋíṫiú. Agus 21
d'ḟreagair an riaġaltóir agus duḃairt sé leó: Cé'cu
de'n ḃeirt is maiṫ liḃ a leigfinn saor? Agus duḃ-
radar san: Barabbas. Duḃairt Pílát leó: Agus cad 22
a ḋéanfad i dtaoḃ Íosa, ar a dtugtar Críost?
Duḃradar go léir: Céasdar é. Duḃairt an riaġ- 23
altóir leó: Aċ cad é an t-olc atá déanta aige? Aċ
do liúġadar níḃ' aoirde: Céasdar é. Nuair a ċonaic 24
Pílát ná raiḃ ag eiriġe leis, aċ gur toirmeasg a ḃí
ag teaċt, fuair sé uisge, agus do niġ sé a láṁa os
cóṁair na ndaoine, agus duḃairt sé: Táim-se saor
ar ḟuil an ḟíoraoin seo; oraiḃ-se bíoḋ. Agus 25
d'ḟreagair na daoine go léir: A ċuid fola orainne
agus ar ár slioċt. Ansan do leig sé saor ċúċa 26
Barabbas, agus ṫug sé Íosa suas dóiḃ le céasaḋ, tar
éis a sgiúrsála.

Ansan do ṫóg saiġdiúirí an riaġaltóra Íosa leó [1] 27

[1] Salm xxi. 17.

amaċ sa halla, agus ċruinniġeadar ċuige an buiḋean
28 go léir. Agus ḃaineadar de a ċuid éadaiġ, agus
29 ċuireadar clóca dearg uime. Agus d'ḟíġeadar
coróinn ḋeilgneaċ, agus ċuireadar ar a ċeann í, agus
ċuireadar cleiṫ 'n-a láiṁ. Agus do leigidís iad féin
ar a leaṫ-ġlúin ar a aġaiḋ amaċ ag magaḋ faoi, agus
30 deiridís, Slán duit, a Rí na n-Iúdaċ! Agus ċaiṫidís
seile air, agus ṫógaidís an ċleiṫ agus buailidís buille
31 ḋi sa ċeann air. Agus nuair a ḃí a gcuid magaiḋ
déanta acu ḃaineadar de an clóca, agus ċuireadar
a ċuid éadaiġ féin uime, agus do rugadar leó é cun
é ċéasaḋ.

32 Agus nuair a ċuadar amaċ fuaradar duine ó
Ċíréné, dár ḃ'ainim Símón; agus ċuireadar ḟéaċ-
aint ar an nduine sin dul leó agus a ċros d'iompur.
33 Agus ṫánadar ċun áite ar a dtugtar Golgota, 'sé
34 sin, áit Calḃarí. [1] Agus ṫugadar le n-ól dó fíon
gur cuireaḋ domblas tríd; agus nuair a ḃlais sé
35 é ní ólfaḋ sé é. Agus nuair a ḋeineadar é ċéasaḋ,
do rainneadar a ḃaill éadaiġ eatarṫa, 'ġá gcur
ar ċrannaiḃ; ionus go gcóṁlíonfaí an níḋ atá
ráiḋte ag an ḃfáiḋ: [2] Do rainneadar eatasta mo
ḃaill éadaiġ, agus ċuireadar as ċrannaiḃ mo
36 ċuid éadaiġ. Ansan do ṡuiḋeadar ag faire air.
37 Agus ċuireadar os cionn a ċinn a ċúis sgríoḃṫa: ÍOSA,
38 RÍ NA N-IÚDAĊ, É SEO. Ansan do céasaḋ, mar aon
leis, beirt biṫeaṁnaċ, duine acu ar a láiṁ ḋeis, agus
39 duine acu ar a láiṁ ċlé. Agus an ṁuintir a ġabaḋ
40 ṫairis ṫugaidís masla ḋó, ag croṫaḋ a gcinn, Agus
deiridís, Ḃah, do leagfá teampal Dé agus ċurfá
suas airís é i gceann trí lá; dein tu féin do ṡaoraḋ.
41 Má's tu Mac Dé tar anuas ó'n gcrois. Agus ar an
gcuma gcéadna uaċtaráin na sagart, ag déanaṁ
magaiḋ, mar aon leis na Sgríḃneóiriḃ agus leis na
42 seanóiriḃ, deiridís: Do ṡáḃáil se daoine eile; ní'l
ar a ċumas é féin do ṡáḃáil. Má'sé Rí Israéil e,
tagaḋ sé anuas anois ó'n gcrois agus creidfimíd ann.
43 Ḃí a ṁainġín as Dia, saoraḋ Dia anois é, má's áil

[1] .i. áit an ċloiginn. [2] Salm xxi. 19

leis é: Óir duḃairt sé, Is mé Mac Dé. Agus na biṫ- 44
eaṁnaiġ a ḃí céasda i n-aice leis, ṫugadar an ṁasla
ċéadna ḋó.

Agus ó'n séṁaḋ h-uair ṫáinig doirċeaċt ar an 45
nDoṁan go léir go dtí an naoṁad h-uair. Agus 46
tímpal an naoṁaḋ h-uair do laḃair Íosa do ġuṫ ana
árd, agus duḃairt sé: [1] Élí, Élí, lamá sabactání? 'sé
sin, A Ḋia, a Ḋia, cad uime gur ṫréigis mé? Agus 47
ḃí daoine 'n-a seasaṁ ann agus d'airiġeadar é, agus
duḃradar: Tá sé sin ag glaoḋaċ ar Élias. [2] Agus 48
do riṫ duine acu láiṫreaċ, agus d'aimrig sé spúinge,
agus ṫúm sé i ḃfínéigir é, agus ċuir sé ar ċleiṫ é,
agus ṫug sé le n-ól dó. Agus duḃairt an ċuid eile: 49
leig dó; feiceam an dtiocfaiḋ Élias 'ġá ṡaoraḋ.

Agus d'éiġiṁ Íosa airís do ġuṫ árd, agus ṫug sé a 50
anam uaiḋ.

Agus féaċ, do stracaḋ 'n-a ḋá ċuid ó ḃárr go bun 51
brat an teampail; agus do luaisg an talaṁ, agus do
sgoilt na caraigreaċa; Agus do h-osgalaḋ na 52
h-uaġna agus d'eiriġ a lán de ċorpaiḃ na naoṁ a
ċodail, Agus tar éis aiséiriġṫe ḋó ṫánadar amaċ as na 53
h-uaġnaiḃ, agus ṫanadar isteaċ sa ċaṫair naoṁṫa,
agus ċonaic a lán iad.

An taoiseaċ céad, áṁṫaċ, agus an buiḋean a ḃí 'n-a 54
ṫeannta ag faire Íosa, nuair a ċonacadar an luasgaḋ
talṁan agus na neiṫe do ṫuit amaċ, ṫáinig eagla ana-
ṁór, orṫa agus duḃradar: Go fíor dob' é Mac Dé é sin.

Agus ḃí a lán ban ann aḃfad amaċ, do lean 55
Íosa ó Ġaililí ag frioṫálaṁ air: Ar a raiḃ Máire 56
Magdalén, agus Máire, máṫair Ṡéamuis agus Íoseṗ,
agus máṫair clainne Sebedé.

Agus nuair a ḃí an tráṫnóna ann ṫáinig duine 57
saiḋḃir, ó Arimatéa, dár ḃ' ainim Íoseṗ, agus duine
de ḋeisgiobulaiḃ Íosa dob' eaḋ é: Ċuaiḋ an duine sin 58
ag triall ar Ṗílát, agus d'iarr sé corp Íosa air.
Ansan d'ósduig Pílát an corp a ṫaḃairt dó. Ḋo 59
fuair Íoseṗ an corp, agus d'ḟill sé i línéadaċ glan é,
Agus ċuir sé 'n-a ṫuama nua féin é, a ḃí gearrṫa aige 60

[1] Salm xxi. 2. [2] Salm lxviii. 22.

i gcaraig; agus ċuir sé cloċ ṁór ċun ḃéil na h-uaġa,
61 agus d'imṫiġ sé. Ḃí ann, áṁṫaċ, Máire Ṁagdalén
agus an Máire eile agus iad 'n-a suiḋe ar aġaiḋ na
h-uaġa amaċ.

62 Agus an lá 'n-a ḋiaiḋ san, an lá i ndiaiḋ lae an
ollaṁuiġṫe, ṫáinig uaċtaráin na sagart agus na
63 Fairisíniġ i n-aonḟeaċt ag triall ar Pílát,* Agus
duḃradar: A Uasail, is cuiṁin linn go nduḃairt an
feallaire úd nuair a ḃí sé ḃeó: I gceann trí lá eireó-
64 ċad airís. Órduiġ-se, d'á ḃríġ sin, gárda ċur ar an
uaiġ go dtí an tríṁaḋ lá: le h-eagla go dtiocfaḋ a
ḋeisgiobuil agus go ngoidfidís é, agus go ndéar-
faidís leis na daoine: D'eiriġ sé ós na mairḃ: agus
beiḋ an feall deirineaċ níos measa 'ná an ċéad
65 ḟeall. Duḃairt Pílát leó: Tá Gárda agaiḃ. Im-
ṫiġiḋ, agus déiniḋ an gárdáil mar is eól daoiḃ.
66 D'imṫiġeadar, agus ḋaingniġeadar an tuama, ag cur
séala ar an gcloiċ, agus ag ceapaḋ luċt faire.

CAIBIDIOL XXVIII.

Aiseiríġe Ċríost. An gnó a ṫug sé le déanaṁ d'á ḋeisgio-
bulaiḃ.

1 Agus i ndeire na sabbóide, nuair a ḃí an ċéad lá
de'n tseaċtṁain ag soillsiú ṫáinig Máire Ṁagdalén
2 agus an Máire eile ag féaċaint na h-uaġa. Agus
féaċ, ṫáinig luasgaḋ mór talṁan. Mar ṫáinig
aingeal an Tiġearna anuas ó neaṁ, agus ċuaiḋ sé
agus d'iompuiġ sé siar an ċloċ agus ṡuiḋ sé uirṫi;
3 Agus ḃí a ġnúis mar lasair ṫeintriġe, agus a ċuid éad-
4 aiġ mar an sneaċta. Agus le h-eagla roimis ṫáinig
sgannra ár an luċt coiṁeádta, agus ba ċuma iad nó
5 daoine a ḃéaḋ marḃ. Agus d'ḟreagair an t-aingeal
agus duḃairt sé leis na mnáiḃ: Ná bioḋ aon eagla
oraiḃ-se; mar tá ḟios agam gur ḃ'é Íosa, do céasaḋ,
6 atá uaiḃ. Ní'l sé anso: Mar d'aiseiriġ sé, fé mar

* Ver. 62. "Lae an ollaṁuiġṫe." .i., an lá déintí an olṁúċán go leir óir ní ceaduíġtí fiú olṁú bíḋ lá na sabbóite.

a ġeall sé: tagaiḋ agus féaċaiḋ ar an áit 'n-ar cuir-
eaḋ an Tiġearna. Imṫiġiḋ anois go luaṫ, agus 7
innsiḋ d'á ḋeisgiobulaiḃ gur aiseiriġ sé; agus féaċ,
tá sé ag dul róṁaiḃ go Gaililí: ċífiḋ siḃ sa n-áit sin é;
féaċ tá innste agam daoiḃ roim ré. Agus d'imṫiġ- 8
eadar amaċ go tapaiḋ ó'n uaiġ, agus ḃí eagla mór
orṫa agus áṫas mór, agus iad ag ruiṫ ċun an sgéil
a ḋ' innsint dos na deisgiobuil. Agus féaċ, do 9
buail Íosa úmpa, agus duḃairt sé: Slán daoiḃ. Agus
do ṫánadar agus do rugadar ar ċosaiḃ air, agus
d'aḋradar é. Ansan duḃairt Íosa leó: Ná bíoḋ 10
eagla oraiḃ; imṫiġiḋ, agus innsiḋ dom' bráiṫriḃ,
ionus go raġaidís go Gaililí; Ċífid siad sa n-áit
sin mé.

Agus nuair a bíodar imṫiġṫe, ṫáinig cuid de'n 11
luċt coimeádta isteaċ sa ċaṫair, agus d'innseadar
d'uaċtaránaiḃ na sagart cad a ḃí tuitiṫe amaċ.
Agus ṫánadar-san i ḃfoċair a ċéile, mar aon leis na 12
seanóiríḃ, agus ċuadar i gcóṁairle, agus ṫugadar
cuid ṁór airgid dos na saiġdiúiríḃ, Agus duḃradar 13
leó: Abraiḋ, ṫáinig a ḋeisgiobuil sa n-oiḋċe, agus
ġoideadar é agus sinne i n-ár gcodlaḋ, Agus má 14
airiġeann an riaġaltóir an sgéal labarfaimíd ne
leis, agus cuirfimíd siḃ-se ó ḃaoġal. Agus do 15
ġlacadar-san an t-airgead, agus ḋeineadar mar a
duḃraḋ leó. Agus tá an sgéal san leaṫta a measg na
n-Iúdaċ go dtí an lá indiu.

Agus d'imṫiġ an t-aoinnedéag deisgiobul go 16
Gaililí, go dtí an cnoc mar a raiḃ ceapaiṫe ag Íosa
ḋóiḃ. Agus nuair a ċonacadar é d'aḋradar é; aċ ḃí 17
cuid acu lag-ċreideaṁac. Agus ṫáinig Íosa agus 18
do labair sé leó, agus duḃairt: Do tugaḋ dóṁ-sa gaċ
cóṁaċt ar neaṁ agus ar talaṁ.* [1] Imṫiġiḋ, d'á ḃríġ 19

[1] Marc. xvi 15.

* Ver. 18. "gaċ cóṁaċt."—Féaċ ansan an t-úġdarás a tugaḋ dos na h-Asbolaiḃ, agus an cúram a cuireaḋ orṫa féin agus ar na h-easbogaiḃ agus an an gcléir a ṫáinig 'n-a ndiaiḋ. Do fuair Críost ó n Aṫair Síoruíḋe gaċ cóṁaċt ar neaṁ agus ar talaṁ, agus as neart na gcóṁaċt san cuireann sé uaiḋ iad ar fé mar a ċuir an t Aṫair uaiḋ é féin, (Eóin xx. 21.) ċun múine agus teagasg a ṫaḃairt, ní do ḋuine 'ná do ḃeirt, aċ do'n ċine

sin, agus múinidh na geinte go léir, agus baistidh iad i n-ainim an Athar, agus an Mhic, agus an spioraid 20 Naoimh. Agus teagaisgidh iad chun gach ar órduigheas-sa dhaoibh do choimeád: agus féach, táim-se i nbúr bhfochair tríd na laethanta go léir, go dtí críochnú an tsaoghail.

daona go léir; chun na bhfírinní go léir a mhúine dhóibh; agus i dtreó go mbeadh sé féin ag cabhrú leó go h-éifeach tamhail sa chúram san, gheall se dhóibh go mbeadh sé 'n-a dteannta, ní h-ar feadh céad blian ná ar feadh míle blian, ach gach aon lá, go dtí deire an domhain, conus is féidir, dá bhrígh sin, do'n Eaglais ChaitiliciDhe dul amú, agus go bhfuil, i bhfochair a cléire aici i gcómhnuíghe, mar atá geallta anso, Críost féin, "an tslígh, an fhírinne, agus an bheatha"? (Eóin xiv.)

SOISGÉAL NAOṀṪA ÍOSA CRÍOST
DO RÉIR
ṀARCUIS

Deisgiobul do N. Peadar ab eaḋ Marcus Naoṁṫa agus míniġṫeóir dó (adeir N. Ierom). Do réir mar airiġ sé ó Peadar féin do sgríḃ sé, sa Róiṁ, fé mar iarr na bráiṫre air, Soisgéal gearr, timpal deiċ mbliana tar éis deasgabála ár slánuiġ-ṫeóra. Do ṁol N. Peadar an sgríḃinn sinn, nuair airiġ sé é, agus d'órduiġ sé go léiġfí é g puibilíḋe san Eaglais. Deir Baronius, agus tuille gur sa Laidin a deineaḋ an sgríḃinn, aċ tá níos mó adeir gur sa Ġréigis a deineaḋ é.

CAIḂIDIOL I.

Seanmóiniú Eóin Baiste. Críost d'á baiste aige. É ag glaoḋaċ a ḋeisgiobul agus ag ḋéanaṁ mírḃúiltí.

Tusaċ Soisgéil Íosa Críost, ṁic Dé. 1
Mar atá sgríoḃta i n-Isáias fáiḋ: [1] Féaċ, táim 2
ag cur mo ṫeaċtaire róṁat ċun na sliġe d'ollaṁú
róṁat. [2] Ġuṫ duine ag glaoḋaċ sa ḃfásaċ: Ollaṁ- 3
uiġiḋ an tslíġ do'n Tiġearna; deiniḋ a ċasáin do
ḋíriú ḋó. Ḃí Eóin sa ḃfásaċ ag baisteaḋ agus ag 4
fógairt baiste ċun aiṫriġe agus cun maiṫeaṁnaċais
peacaí. Agus ḃí muintir Iúdaéa agus muintir 5
Ierúsaleim go léir ag dul amaċ ag triall air, agus
ḃí sé 'ġá mbaisteaḋ i n-aḃainn Iórdain, agus iad ag
adṁáil a bpeacaí. Agus ruainneaċ camail iseaḋ 6
ḃí mar éadaċ ar Eóin, agus crios leaṫair an a ċom,
[3] agus isé bia a ḃí aige 'ná lócuistí agus mil ḟiain.
Agus seo mar a ḋeineaḋ sé fógairt: Tá duine is 7
mó cóṁaċt 'ná mise ag teaċt am ḋiaiḋ, agus ní fiú
mé go gcromfainn agus go sgaoilfinn iall a ḃróige.

[1] Mal. iii. 1. [2] Isáias xl. 3. [3] Leḃit. xi. 22.

8 [1] Do ḃaisteas-sa siḃ le h-uisge; baistfiḋ sé siúd siḃ, áṁṫaċ, leis an Spioraḋ Naoṁ.

9 Agus do ṫárla, ins na laeṫiḃ sin, go dtáinig Íosa ó Nasaret Ġaililí agus gur ḃaist Eóin é sa n-Iórdan.

10 Agus láiṫreaċ nuair a ṫáinig sé aníos as an uisge, do ċonaic sé na flaṫais ar osgailt agus an Spioraḋ Naoṁ ag teaċt anuas i ḃfuirm colúir agus ag túirling air. 11 Agus ṫáinig an guṫ as na flaṫais: Is túsa mo Ṁac dílis; is ort atá mo ġreann.

12 Agus láiṫreaċ do ṡeól an Spioraḋ amaċ sa ḃfásaċ é; 13 Agus ḃí sé sa ḃfásaċ daċad lá agus daċad oiḋċe, agus ḃí Sátan ag cur caṫa air, agus ḃí sé ameasg na mbeiṫiġeaċ allta, agus ḃí na h-aingil ag frioṫálaṁ air.

14 Agus nuair a ḃí Eóin cuṫṫa sa ṗríosún, ṫáinig Íosa isteaċ i nGaililí ag craoḃsgaoileaḋ soisgéil ríġeaċta Dé. 15 Agus duḃairt sé: Tá an aimsir caiṫte, agus tá ríġeaċt Dé buailte liḃ. Deiniḋ aiṫriġe agus creidiḋ an soisgéal.

16 Agus ḃí sé ag siuḃal ar bruaċ mara Ġaililí agus ċonaic sé Símón agus Aindrias a ḋriṫáir ag cur líonta sa ḃfaraige (mar iasgairí ab eaḋ iad). 17 Agus duḃairt Íosa leó: Leanaiḋ mise agus déanfad iasgairí ar ḋaoine ḋíḃ. 18 Agus d'ḟágadar ansan na líonta agus do leanadar é láiṫreaċ. 19 Agus nuair a ḃí sé imṫiġṫe tamall beag ó'n áit sin ċonaic sé Séamus mac Sebedé agus Eóin a ḋriṫáir agus iad 20 ag socarú a líonta sa luing; Agus do ġlaoiḋ sé orṫa láiṫreaċ agus d'ḟágadar ansan sa luing Sebedé a n-aṫair agus a luċt oibre, agus do leanadar eisean.

21 Agus ċuadar isteaċ i gCaṗarnaum, agus gan ṁoill, sa tsabbóid, ṫéiġeaḋ sé isteaċ sa tsinagóig agus 22 ḋeineaḋ sé ṫéagasg. [2] Agus do ċuir a ṫéagasg iongna orṫa, mar do ṫéagaisg sé mar duine go raiḃ comaċt aige, murar ḃ'ionan a's na Sgríḃneóirí.

[1] Gníoṁ i. 5; ii. 4; xi. 16; xix. 4.
[2] Mait. vii. 28; Lúc. iv. 32.

Agus ḃí sa tsinagóig acu duine go raiḃ spiorad 23
neaṁġlan istiġ ann, agus do liúiġ sé amaċ: Cad 24
í an ḃaint atá agatsa agus againne le n-a ċéile, a Íosa
Nasareit? ar seisean. An ċun sinn a ṁilleaḋ a
ṫáiníg annso? Tá ḟios agam cé h-é ṫu, Aon Naoṁṫa De.
Agus do smaċtuiġ Íosa é agus duḃairt sé: Ḃí ciúin 25
agus imṫiġ amaċ as an nduine. Ansan do ċuir an ann- 26
sprid truailliġṫe sgread as, agus ḃain sé stracaḋ
as an nduine, agus d'imṫiġ sé amaċ as. Agus 27
ṫáinig iongna ar na daoine go léir, agus ḃíodar ag
fiafraiġe dá céile; agus deiridís: Cad é seo? cad
é an teagasg nua é seo? go gcuireann sé smaċt ar
na h-annspridiḃ truailliġṫe féin, agus go ngéillid
siad dó? Agus do ġluais a ṫuairisg láiṫreaċ tré 28
críċ Ġaililí go léir.

Agus ṫanadar láiṫreaċ amaċ as an sinagóig agus 29
ċánadar go tiġ Símóin agus Aindriais, i n-aonḟeaċt
le Séamus agus le h-Eóin. Agus ḃí máṫair céile 30
Ṡímóin 'n-a luiġe le fiaḃras, agus do laḃradar leis
láiṫreaċ 'n-a taoḃ. Agus ṫáinig sé agus do rug sé 31
ar láiṁ uirṫi agus ṫóg sé suas í, agus d'imṫiġ an
fiaḃras di láiṫreaċ, agus ḋein sí frioṫálaṁ orṫa.

Agus nuair a ṫáinig an tráṫnóna agus ċuaiḋ grian 32
fé, ṫugadar ag triall air gaċ aoinne a ḃí as a ṡláinte
agus gaċ aoinne go raiḃ deaṁan ann. Agus ḃí 33
muintir an ḃaile go léir cruinniġṫe ag an ndorus;
Agus do leiġis sé na sluaiġte daoine ó gaċ saġas 34
galair d'á raiḃ orṫa, [1]agus ċuir sé amaċ na sluaiġte
deaṁan, agus níor leig sé ḋóiḃ laḃairt, mar d'aiṫ-
níġeadar é.

Agus d'eiriġ sé ana-ṁoċ ar maidin, agus d'imṫiġ 35
sé amaċ agus ċuaiḋ sé go h-áit uaigneaċ, agus ḃí sé
ag guiḋe ann. Agus do lean Símón é, agus an 36
ṁuintir a ḃí 'n-a ṫeannta. Agus nuair a fuaradar 37
é duḃradar leis: Táid na daoine go léir at' lorg.
Agus duḃairt sé leó: Téiġmís isteaċ ins na sráidiḃ 38
agus ins na bailtiḃ beaga atá i n-áf gcóṁgarf go
ndeinead craoḃsgaoileaḋ ionta, óir is ċuige sin a
ṫánag.

[1] Lúc. iv 41.

39 Agus ḃí sé ag seanmóin ins na sinagógaiḃ acu ar fuiḋ Ġailílí go léir, agus ag cur deaṁan amaċ.
40 Agus ṫáinig ċuige lobar, 'ġá ġuiḋe, agus d'úṁluiġ sé ḋó agus duḃairt sé: Má's toil leat é is
41 féidir duit mé ġlanaḋ. Agus ṫáinig truaġ ag Íosa ḋó, agus do ṡín sé a lám agus ċuir sé ain í, agus
42 duḃairt sé: Is toil liom é; glantar ṫu. Agus nuair a duḃairt sé an focal d'imṫiġ an lobra de'n duine
43 láiṫreaċ, agus ḃí sé glan. Agus ṫug sé foláraṁ ḋó
44 agus ċuir sé uaiḋ amaċ é láiṫreaċ, agus duḃairt sé leis: Seaċain agus ná h-innis d'aoinne é, aċ imṫiġ agus taisbeáin tu féin d'uaċtarán na sagart, agus taḃair, ar do ġlanaḋ, [1] na neiṫe a d'órduig Maois,
45 mar ḟiaḋnaise ḋóiḃ-sin. Aċ ċóṁ lúaṫ agus ċuaiḋ seisean amaċ ḋíriġ sé ar an sgéal a ḋ'innsint agus do ċraoḃsgaoileaḋ, i dtreó nar ḟéad Íosa dul isteaċ go puiblíḋe sa ċaṫair, agus gur ḟan sé las-muiġ ins na h-áiceanaiḃ uaigneaċa, agus gur ċruinniġ na daoine ċuige as gaċ áird.

CAIBIDIOL II.

An duine a ḃí gan lúṫ a ġéag dá leiġeas ag Críost. Maitiú dá ġlaoḋaċ aige. A deisgiobuil aige 'á ċosaint.

1 Agus i gcionn rainnt laeṫanta ṫáinig sé airis isteaċ
2 i gCaṗarnaum. Agus do h-airiġeaḋ go raiḃ sé i dtiġ ann, agus do ċruinniġ a lán daoine ann, i dtreó ná raiḃ slíġ ḋóiḃ sa tiġ ná ag an ndorus féin, agus
3 ḃí an briaṫar aige d'á laḃairt leó. Agus ṫáinig daoine ċuige agus duine a ḃí gan lúṫ a ġéag acu, d'á
4 iompar idir ċeaṫrar. Agus nuair ná féadfaidís é ṫaḃairt 'n-a láṫair, mar ġeall ar an mbrúṫ, do noċt-adar bara an tiġe sa n-áit 'n-a raiḃ sé, agus ḋein-eadar osgailt agus do leigeadar síos tríd an osgailt, 'n-a luiġe ar leabaiḋ, an duine a ḃí gan lúṫ.
5 Agus nuair a ċonaic Íosa an creideaṁ a ḃí acu,

[1] Leḃit. xiv. 2.

dubairt sé leis an nduine: A ṁic, táid do ṗeacaí maiṫte ḋuit. 6 Agus ḃí cuid de sna sgríḃneóiríḃ ann 'n-a suiḋe agus iad ag maċtnaṁ 'n-a gcroiḋe: 7 Cad é seo adeir sé seo? Tá diaṁasla aige d'á ḋéanaṁ. [1] Cé ḟéadfaḋ peacaí ṁaiṫeaṁ aċ Dia aṁáin? 8 Agus ḃí a ḟios ag Íosa láiṫreaċ, i n-a spioraid féin, an maċtnaṁ a ḃeiṫ 'n-a n-aigne acu-san, agus duḃairt sé leó: Cad ċuige ḋaoiḃ an maċtnaṁ san a ḃeiṫ i nḃúr gcroiḋe agaiḃ? 9 Cé 'cu is usa a ráḋ: Táid do ṗeacaí maiṫte ḋuit; nó a ráḋ: Eiriġ, agus tóg suas do leabaiḋ agus siuḃluiġ? 10 Aċ, ionus go mbeaḋ a ḟios agaiḃ go ḃfuíl ag Mac an Duine ar an dtalaṁ so cóṁaċt ċun peacaí ṁaiṫeaṁ (duḃairt sé leis an nduine gan lúṫ:) 11 Deirim-se leat-sa, Eiriġ, agus tóg suas do leabaiḋ, agus imṫiġ ċun do ṫiġe féin. 12 Agus d'eiriġ an duine láiṫreaċ agus ṫóg sé suas an leabaiḋ agus d'imṫiġ sé, os cóṁair a súl go léir, i treó go raiḃ iongna orṫa go léir agus gur ṫugadar onóir do Dia, agus, Ní ḟeacamair riaṁ a leiṫéid, a deiridís.

13 Agus d'imṫiġ sé amaċ airís ċun na faraige, agus do lean na daoine go léir é, agus ḃí sé 'ġá dteagasg. 14 Agus ag gaḃáil ṫairis dó do ċonaic sé Léḃí, mac Alṗeí, 'n-a ṡuiḋe ag bórd an ċusduim agus duḃairt sé leis: lean-sa mise. Agus d'eiriġ seisean agus do lean sé é.

15 Agus do ṫárla, nuair a ṡuiḋ sé ċun bíḋ 'n-a ṫiġ sin, gur ṡuiḋ mórán puibliocánaċ agus mórán peacaċ i gcuiḃreann Íosa agup a deisgiobul; mar ḃí a lán acu ann, agus iad-san 'ġá leanṁaint, leis. 16 Agus nuair a ċíoḋ na Sgríḃneóirí agus na Fairisíniġ é ag caiṫeaṁ bíḋ i gcuiḃreann puibliocánaċ agus peacaċ, deiridís le n-a ḋeisgiobuil: Cad ċuige d'ḃúr máiġistir-se ḃeiṫ ag iṫe agus ag ól i gcuiḃreann puibliocánaċ agus peacaċ? 17 D'airiġ Íosa san, agus duḃairt sé leó: Ní h-ag daoine slána atá gáḋ le doċtúir aċ ag daoine gan sláinte. Ní ċun na bfíoraon do ġlaoḋaċ a ṫánag-sa [2] aċ ċun na bpeacaċ do ġlaoḋaċ.

[1] Iób xiv. 4; Isáias xliii. 25. [2] 1 Tim. i. 15.

18 Agus ḃí deisgiobuil Eóin agus na Fairisíniġ ag
déanaṁ trosgaiḋ, agus ṫánadar ċuige agus duḃ-
radar: Cad n-a ṫaoḃ go ndeiniḋ deisgiobuil Eóin
agus na bFairisíneaċ trosgaḋ, agus ná deiniḋ do
19 ḋeisgiobuil-se trosgaḋ? agus duḃairt Íosa leó:
An aṁlaiḋ is féidir do ċlainn na bainise ḃeiṫ ag
déanaṁ trosgaiḋ an ḟaid atá an céile acu? An
ḟaid atá an céile acu 'n-a bfoċair ní féidir dóiḃ
20 trosgaḋ ḋéanaṁ; Aċ tiocfaiḋ an lá i n-a dtógfar
uaṫa an céile, agus ausan déanfaiḋ siad trosgaḋ
21 ins na laeṫantaiḃ sin. Ní ċuireann aoinne píosa
d'éadaċ nua ag deisiú seana-éadaiġ; nó má ċuir-
eann, béarfaiḋ an píosa nua leis tuille de'n treana-
22 éadaċ, agus méadófar an stracaḋ. Agus ní ċuir-
eann aoinne fíon nua i sean-árṫaíḃ leaṫair; nó má
ċuireann, brisfiḋ an fíon nua na sean-arṫaí agus
doirtfar an fíon agus caillfar na h-árṫaí; aċ is
i n-árṫaíḃ nua is ceart an fíon nua do ċur.

23 Agus do ṫárla, uair eile, an Tiġearna agus a ḋeis-
giobuil a ḃeiṫ ag gaḃáil tré ġortaiḃ arbair sa trab-
bóid, agus ḋíriġ na deisgiobuil, agus iad ag siuḃal,
24 ar na diasaiḃ do staṫaḋ. Agus duḃairt na Fairis-
íniġ leis: Féaċ; Cad ċuige ḋóiḃ sin ḃeiṫ ag déanaiṁ
25 ruda náċ dleaġṫaċ a ḋéanaṁ sa tsabbóid? Agus
duḃairt sé leó: An aṁlaiḋ nár léiġeaḃair riaṁ
[1] cad a ḋein Dáiḃid nuair ab éigean dó é ḋéanaṁ,
nuair a ḃí an t-ocras air féin agus ar an muintir
26 a ḃí i n-aonḟeaċt leis? Conus mar a ċuaiḋ sé
isteaċ i dtiġ Dé i n-aimsir an árd-ṡagairt Abiatar,
agus conus mar a d'iṫ sé na bulóga fiaḋnaise
[2] nár ḋleaġṫaċ d'aoinne a d'iṫe aċ do sna sagairt,
agus ṫug sé le n-iṫe iad do'n muintir a ḃí i n-aon-
27 ḟeaċt leis? Agus duḃairt sé leó: Níor deineaḋ
an duine ar son na sabbóide, aċ do ceapaḋ an
28 tsabbóid ar son an duine. I gcás go bfuil Mac
an Duine 'n-a ṁáiġistir ar an sabbóid féin.

[1] 1 Ríġ. xxi. 6. [2] Leḃiṫ. xxiv 9.

CAIBIDIOL III.

An láṁ a ḃí feóċta dá leiġeas ag Críost. An dáréag dá dtoġaḋ aige. Na Fairisíniġ dá gcur i bpúnc aige, agus an diamasla acu á ḋéanaṁ.

Agus ċuaiḋ sé isteaċ airís sa tsinagóig, aagus ḃí 1
duine ann agus ḃí láṁ leis feóċta. Agus ḃíodar ag 2
faire air, féaċaint a' nḋéanfaḋ sé an leiġeas sa trab-
bóid, i dtreó go gcuirfidís 'n-a leit é. Agus duḃairt 3
sé leis an bfear: Seasaiṁ aṁaċ anfo i lár baill.
Agus duḃairt sé leó-san: Cé 'cu is dlea5ġṫaċ, maiṫ 4
a ḋéanaṁ nó olc a ḋéanaṁ sa tsabbóid? anam duine
do ṡaoraḋ nó do ṁilleaḋ? Níor laḃradar-san
focal. Agus d'ḟéaċ sé 'n-a ṫímpal orṫa go fearg- 5
aċ, agus ḃí brón air mar ġeall ar an gcroiḋe ḃeiṫ
ċóṁ dall acu, agus duḃairt sé leis an bfear: Sín
do láṁ. Do ṡín; agus ḃí an láṁ leiġiste. Agus 6
d'inṫiġ na Fairisíniġ amaċ láiṫreaċ agus ċuadar
féin agus muintir Héróid i gcóṁairle 'n-a ċoinniḃ
féaċaint conus a ṫiocfaḋ leó é ṁilleaḋ.

Aċ d'imṫiġ Íosa agus a ḋeisgiobuil ċun na faraige; 7
agus do lean pobul mór é a' Gaililí agus a' Iúdaéa,
Agus a' Ierusalem, agus a h-Idúméa, agus ó'n 8
dtaoḃ ṫall de'n Iórdan, agus muintis na mball
tímpal Tuíre agus Síodóin, suaṫantais daoine a
ṫáinig ag triall air nuair airiġeadar a ġníoṁarṫa.
Agus duḃairt sé le n-a ḋeisgiobuil long ḃeag a 9
ċoimeáḋ dó, mar ġeall ar an sluaġ, le h-eagla go
mbrúṫfaidís é. Óir ḃí mórán daoine aige 'á leiġ- 10
eas, agus ḃí na daoine go raiḃ aon ġearán orṫa ag
brúṫ isteaċ air a d'iarraiḋ teangaḃáil leis; Agus 11
na h-annspridí truaillġṫe, nuair a ċídís é, do
ṡléaċtaidís dó, agus deiridís go h-árd: Is tusa 12
Mac Dé. Agus ṫugaḋ sé órdú dian-dóiḃ gan é
ḋ'ḟoillsiú. Agus ċuaiḋ sé suas ar an gcnoc agus 13
do ġlaoiḋ sé ċuige na daoine ba ṫoil leis féin, agus
ṫánadar ċuige.

Agus ṡocaruiġ sé ar ḋáreáġ a ḃeiṫ i n-a ḟoċair, 14
agus go gcuirfeaḋ sé ag craoḃsgaoileaḋ iad. Agus 15
ṫu5 sé cumas dóiḃ ar ġalaraiḃ do leiġeas agus ar

16 deaṁnaiḃ do ċur amaċ. Agus ṫug sé Peadar mar
17 ainm ar Ṡímón. Agus Séamus mac Sebedé agus
Eóin a ḋriṫáir, agus ṫug sé Bóanenges orṫa, sé sin
18 maca tóirṫniġe. Agus Aindrias, agus Pilib, agus
Párṫalán, agus Maitiú, agus Tomás, agus Séamus
mac Alpeí, agus Taddeus, agus Símón an Can-
19 áníteaċ, agus Iúdás Iscariót, an fear a ḋíol é.

20 Agus ṫánadar ċun an tiġe, agus ṫáinig an tsluaġ
airís i dtreó nár ḃ'ḟéidir dóiḃ fiú bia do ċaiṫeaṁ.
21 Agus nuair airiġ a ṁuíntir féin é do ċuadar amaċ
ċun beirṫe air. mar duḃradar: Is as a ṁeaḃair
22 atá sé. Agus na Sgríḃneóirí a ṫáinig anuas ó Ierú-
salem, [1] duḃradar gur ḃ'é Beelsebub a ḃí istiġ ann,
agus gur le cóṁaċt rí na ndeaṁan a ḃí sé ag cur
23 na ndeaṁan amaċ. Agus do ġlaoiḋ sé ċuige iad,
agus do laḃair sé leó i soluídíḃ: Conus ḟéadfaḋ
24 Sátan Sátan do ċur amaċ? Agus má ḃíonn ríġ-
eaċt deiġilte 'n-a coinniḃ féin ní féidir do'n ríġ-
25 eaċt san seasaṁ: Agus má bíonn teaġlaċ ag gaḃáil
i gcoinniḃ a ċéile 'n-a ċodaiḃ ní féidir do'n teaġlaċ
26 san seasaṁ; Agus má eiriġeann Sátan 'n-a ċoinniḃ
féin, tá se 'n-a ċodaiḃ rannṫa, agus ní féidir dó
27 seasaṁ, Agus tá deire leis. Ní féidir do ḋuine
dul isteaċ i dtiġ fir láidir agus a ċuid d'ḟuadaċ,
mura ndeiniḋ sé an fear láidir do ċeangal an dtúis,
28 agus ansan féadfaiḋ sé a ṫiġ do robáil. [2] Go deiṁin
adeirim liḃ, maiṫfar do'n ċine daona gaċ peacaḋ
29 agus gaċ diaṁasla d'á ndéanfaid siad; Aċ an
t-é a ḋéanfaiḋ diaṁasla i n-aġaiḋ an Spioraid
Naoiṁ, ní ḃeiḋ maiṫeaṁnaċas go deó aige le
30 fáġail, aċ beiḋ sé ciontaċ i bpeacaḋ ṡíoruiḋe. Mar
go nduḃradar: Is annsprid truaillíġṫe atá aige.

31 Agus ṫáinig a ṁáṫair agus a ḃráiṫre agus ḃíodar
'n-a seasaṁ amuiġ, agus ċuireadar teaċtaireaċt
32 isteaċ ag glaoḋaċ air. Agus ḃí na daone 'n-a suiḋe
'n-a ṫimpal, agus duḃradar leis: Féaċ, tá do ṁá-
33 ṫair agus do ḃráiṫre amuiġ agus, iad ag' lorg. Agus
duḃairt sé leó 'ġá ḃfreagra: Cé h-iad mo ṁáṫair-se
34 agus mo ḃráiṫre? Agus d'ḟéaċ sé 'n-a ṫimpal ar

[1] Maiṫ. ix. 34. [2] Maiṫ. xii 31; Luc. xii. 10; 1 Eóin v. 16.

an muintir a ḃí tímpal air agus duḃairt: Siniaḋ mo ṁáṫair-se agus mo ḃráiṫre. 35 Óir, an t-é a ḋéanfaiḋ toil Ḋé, siné is bráṫair agus siúr agus máṫair agam-sa.

CAIBIDIOL IV.

Parabal an ċuradóra. An stoirm d'á ciúnaḋ ag Críost.

1 Agus do ċosnuiġ sé airís an ṫeagasg i n-aice na faraige, agus do ċruinnig sluaġ mór ċuige, i dtreó go ndeaġaiḋ sé ar bórd luinge ar an uisge agus gur ṡuiḋ sé ann, agus ḃí an tsluaġ i n-aice an uisge, ar an dtalaṁ tirim. 2 Agus ṫug sé mórán teagaisg dóiḃ i soluídíḃ, agus duḃairt leó sa teagasg:

3 Éistiḋ liom: Féaċ, ċuaiḋ curadóir amaċ ag cur síl. 4 Agus ag cur an tríl dó, do ṫuit cuid de'n tríol i n-aice an ḃóṫair, agus ṫáinig éanlaiṫe an aéir agus d'iṫeadar é. 5 Agus do ṫuit tuille ḋe ar áit i n-a raiḃ iomad cloċ, agus ní raiḃ puínn iṫneaċ aige ann, agus d'ḟás sé suas go tapaiḋ mar ní raiḃ an iṫir doiṁinn. 6 Agus nuair a ḋ'eiriġ an ġrian ṫáinig an broṫall air, agus toisg gan an ṗréaṁ a ḃeiṫ aige d'ḟeóċ sé. 7 Agus ṫuit tuille ḋe ins na sgeaċaiḃ, agus d'ḟas na sgeaċa agus ṁúċadar an ċuid sin, agus níor ṫug sé toraḋ uaiḋ. 8 Agus do ṫuit cuid eile ḋe ar ṫalaṁ ḟóġanta, agus d'ḟás sé agus d'éiriġ sé, agus ṫug sé toraḋ uaiḋ, cuid de fó ṫríoċad, cuid de fó ṫrí fiċid, agus cuid dé fó ċéad. 9 Agus duḃairt sé: An t-é go ḃfuil cluasa air ċun cloisint cloiseaḋ sé.

10 Agus nuair a ḃí sé i n'aonar d'ḟiafruiġ an dáréag a ḃí i n'ḟoċair fios na soluíde ḋe. 11 Agus duḃairt sé leó: Do tugaḋ daoiḃ-se eólus d'ḟáġail ar rúndiaṁ raiḃ ríġeaċta Dé, aċ do'n ṁuíntir sin atá lasmuiġ, deintear gaċ níḋ i soluiḋíḃ; 12 [1] I dtreó ag féaċaint dóiḃ go ḃfeicfidís agus ná feicfidis, agus ag éisteaċt go n-aireóċaidís agus ná tuigfidís,

[1] Isáias vi. 9.

far a ndéanfidís ċóiḋċe iompáil agus go maiṫfí a
13 bpeacaí dóiḃ.* Agus duḃairt sé leó: An aṁlaiḋ
ná tuigeann siḃ an tsoluíd sin? Má seaḋ, conus
14 a ṫuigfiḋ siḃ na soluídí go léir? An t-é a ċuireann
15 an síol isé an briaṫar a ċuireann sé. An ṁuintir
i n-aice an bóṫair, sin iad an ṁuintir, nuair a cur-
tar an briaṫar agus go gcloisid siad é, go dtagann
an naṁaid láiṫreaċ agus go dtógann sé ċun siuḃail an
16 briaṫar a cuireaḋ mar ṡíol 'n-a gcroiḋṫiḃ. Agus
mar an gcéadna an ṁuintir a ġlacann an síol ins na
cloċaiḃ, siniad an ṁuintir, nuair a ḋ'airiġid siad an
17 briaṫar, a ġlacann láiṫreaċ é le h-áṫas, Agus ní'l
an ṗréaṁ acu ionta féin, aċ seasuiġid siad ar feaḋ
tamaill; ansan, nuair a ṫagann an trioblóid, agus an
caṫ d'á ċur orṫa mar ġeall ar an mbriaṫar, glacaid
18 siad sgannal láiṫreaċ. Agus tá daoine agus gla-
caid siad an síol ameasg; na sgeaċ; siniad na daoine
19 a ḋ'éisteann leis an mbriaṫar, Agus tagann
cúram an tsaoġail isteaċ, agus [1] meallaḋ saiḋḃris,
agus ainṁianta i dtaoḃ neiṫe eile, agus múċaid siad
20 an briaṫar, agus curtar ó ṫoraḋ ṫaḃairt é. Agus
an ṁuintir a ġlac an síol isteaċ sa talaṁ fóġanta,
siniad an ṁuintir a ḋ'éisteann leis an mbriaṫar,
agus do ġlacann é agus do ṫugann toraḋ uaṫa, duine
fó ṫrioċad, duine fó ṫrí fiċid, agus duine fó
ċéad.

21 Agus duḃairt sé leó: An ċuige ṫagann an lóċrann
soluis ċun go gcurfí fé ḃéal árṫaiġ é, nú fé lea-
22 baiḋ? Náċ anáirde ar ċoinnleóir a curtar é? Óir
ní'l rud i bfolaċ ná taḃarfar ċun soluis, agus níor
23 deineaḋ rún de aċ i dtreó go noċtfaí e. Má tá
cluasa ċun aireaċtaint ag aoinne airiġeaḋ sé.

24 Agus duḃairt sé leó: Féaċ cad a ḋ'airiġeann siḃ.
An tómas 'n-a dtóṁaisfiḋ siḃ, siné an tómas 'n-a

[1] 1 Tim. vi 17.

* Ver. 12. "ag féaċaint dóiḃ go bfeicfidís." — Mar
diḃfeirg orṫa toisg a súile a ḃeiṫ dúnta go toilteanaċ
acu, ċimeád Dia uaṫa, fé mar a ḃí tuillte acu an solus
agus na grásta a ḃí le fáġail acu dá n-úṁluíġdís iad féin,
agus ṫaḃarfaḋ na grásta san agus an solus san ċun a leasa
iad.

dtóṁasfar ċúġaiḃ, agus curfar tuille leis. Óir an 25
t-é go ḃfuil aige taḃarfar tuille ḋó, agus an t-é ná
fuil aige tógfar uaiḋ a ḃfuil aige.

Agus duḃairt sé: Sin mar atá ríġeaċt Ḋé, fé mar 26
a ċaiṫfeaḋ duine an síol sa talaṁ, Agus go mbeaḋ 27
sé ag dul a ċodlaḋ agus ag eiriġe gaċ n-oíḋċe agus
gaċ lá, agus go mbeaḋ an síol ag préaṁú agus ag fás
a gan ḟios ḋó. Óir tugann an talaṁ a ṫoraḋ 28
i n-aisge, an geaṁar ar dtúis, ansan an dias, ansan
an t-arḃar iomlán sa ḋéis. Agus nuair a ṫugann 29
sé an toraḋ uaiḋ, cuireann seisean an corán ann
láiṫreaċ mar tá an fóġṁar buailte leis.

Agus duḃairt sé: Caḋ leis go saṁlóċaimíḋ ríġ- 30
eaċt Ḋé? nó caḋ í an tsoluíḋ le n-a gcuirfeam
i gcomparáiḋ é? [1] Mar an ngráinne síl mustáirḋ, 31
nuair a curtar é sa talaṁ gur lúġa é 'ná aon tsíol eile
d'á ḃfuil sa talaṁ, Agus nuair a curtar é, agus go 32
n-eiríġeann sé, go mbíonn sé níos mó 'ná aon ġlas-
ara eile, agus go dtagann géaga móra air i dtreó
go ḃféadaiḋ éanlaiṫe an aeir cóṁnuiḋe ḋéanaṁ fé
n-a sgáṫ.

Agus i mórán soluíḋí de'n tsórd san do laḃair sé 33
leó an briaṫar fé mar a ḋ'ḟéadadar éisteaċt leis.
Agus níor laḃair sé leó aċ i soluíḋíḃ; aċ do ṁíniġ 34
sé gaċ aon rud d'á ḋeisgiobulaiḃ i leiṫ taoiḃ.

Agus duḃairt sé leó an lá san, nuair a ḃí an 35
ḋéanaiġe ann: Téiġmís anonn treasna. Agus ċuir- 36
eadar uaṫa na daoine agus ṫógadar leó é, mar a ḃí
sé, isteaċ sa luing, agus bí loingeas eile i n'ḟoċair.
Agus d'eiriġ stoirm mór ġaoiṫe, a ḃí ag cur na 37
dtonn isteaċ sa luing i dtreó go raiḃ an long d'á
líonaḋ. Agus ḃí sé féin i ndeire na luinge, agus 38
é 'n-a ċodlaḋ ar aḃart; agus ḋúisiġiḋ é, agus
deiriḋ: A Ṁáiġistir, an cás leat é go ḃfuilimíḋ d'ár
mbáṫaḋ? Agus d'éiriġ sé agus do smaċtuiġ sé 39
an ġaoṫ agus duḃairt sé leis an ḃfaraige: Éist, ḃí
ciúin. Agus do ṫáinig ciúnas mór. Agus duḃairt 40
sé leó-san: Caḋ fá an t-eagla so oraiḃ? Ná fuil

[1] Maiṫ. xiii. 31; Lúc. xiii. 19.

creideaṁ agaiḃ fós? Agus ḃí eagla ana-ṁór orṫa, agus deiridís le n-a ċéile: Cé h-é seo dar leat, go ḃfuil gaoṫ agus faraige úṁal dó?

Caibidiol V.

Legión deaṁan ag Críost dá ċur amaċ a duine. An ċailleaṁaint fola aige dá leiġeas. Inġean Iáiruis aige á tógaint ó'n mbás.

1 [1] Agus ṫánadar treasna na faraire go tír na
2 nGerasénaċ. Agus nuair a ṫáinig sé amaċ as an
luing do ḃuail uime duine agus é ag teaċt as na
3 h-uaġnaiḃ, agus ḃí deaṁan ann, Agus ins na h-uaġ-
naiḃ a ċóṁnuiġeaḋ sé, agus níor ḃ'ḟéidir feasda é
4 ċeangal le slaḃraíḃ féin, Óir do ceangalaḋ é go
minic le geiṁliḃ agus le slaḃraíḃ, agus do ḃris sé
na slaḃraí agus do strac sé na geiṁle as a ċéile,
5 agus ní raiḃ ar ċumas aoinne smaċt a ċur air. Agus
ḃíoḋ sé i gcóṁnuiḋe, do ló agus d'oiḋċe, ins na
h-uaġnaiḃ agus ins na cnocaiḃ, ag liúiriġ agus 'ġá
6 ġearraḋ féin le cloċaiḃ. Agus nuair a ċonaic sé
Íosa aḃfaḋ uaiḋ do riṫ sé ċuige agus do ṡléaċt sé
7 ḋó. Agus do liúiġ sé do ġuṫ árd agus duḃairt:
Cad é an ċuid atá agat díom-sa, a Íosa, a Ṁic Dé
is airde? Iarraim ort i n-ainim Dé gan mé ṗianaḋ.
8 Óir duḃairt sé leis: Imṫiġ amaċ as an nduine, a
9 spioraid ṡailiġ. Ansan do ċeisdiġ sé é: Cad is
ainim duit? Agus duḃairt seisean: [2] Legión is
10 ainim dom, óir is líonṁar sinn. Agus ḃí sé 'ġá
11 iarraiḋ go cruaiḋ air gan é ċur as an áit amaċ. Ḃí
tréad mór muc ann agus iad ag inníor tímpal an
12 ċnuic. Agus d'iarr na deaṁain aċainíġe air, agus
duḃradar: Cuir ins na mucaiḃ sinn go raiġmíd isteaċ
13 ionta. Agus ṫug Íosa an aċainíġe dóiḃ láiṫreaċ.
agus d'imtig na deaṁain ṡalaċa amaċ agus ċuadar
isteaċ ins na mucaiḃ, agus do ġluais na muca, suas

[1] Mait. viii. 28; Lúc. viii. 26.
[2] .i. sluaġ mór. Feic Mait. xxvi. 53, an nóta.

le ḋ'á ṁíle acu, i ndiaiḋ ṁullaċ a gcinn, isteaċ sa
ḃfaraige agus do báṫaḋ iad sa ḃfaraige. Agus na 14
daoine a ḃí 'ġa n-aoḋaireaċt do riṫeadar agus
d'innseadar sa ḃaile agus ar fuid nia tíre é. Agus
ṫáinig na daoine amaċ féaċaint cad a ṫarla. Agus 15
ṫánadar ag triall ar Íosa agus ċonacadar an fear
go mbíoḋ an deaṁan 'ġa ṁilleaḋ, 'n-a ṡuiḋe agus a
ċuid éadaiġ uime agus é 'n-a lán-ṁeaḃair, agus
ṫáinig eagal orṫa. Agus d'innis an ṁuintir a 16
ċonaic é ḋóiḃ cad a ṫarla do 'n ḟear go raiḃ an
deaṁan ann, agus i dtaoḃ na muc. Agus ċroma- 17
dar ar ṫaṫant air go n-imṫeóċaḋ sé as a dtír.

Agus nuair a ḃí sé ag dul ar bórd na luinge do 18
ċrom an fear, go raiḃ an deaṁan 'ġa ċráḋ, ar a iarr-
aiḋ go leigfí leis é. Ac níor leig sé leis é, aċ 19
duḃairt leis: Imṫiġ ċun do ṫiġe agus ċun do
daoine, agus innis ḋóiḃ ar ḋein an Tiġearna ḋuit
agus an trócaire a ḋein sé ort. Agus d'imṫiġ sé 20
agus ċrom sé ar a innsint i nDecapolis cad iad na
neiṫe móra a ḋein Íosa ḋó, agus ḃí iongna orṫa go
léir.

Agus nuair a ṫainig Íosa ṫar uisge arís, sa luing, 21
do ḃailiġ pobul mór ċuige, agus é ar bruaċ na far-
aige. [1] agus ṫáinig duine d'uaċtaránaiḃ na sina- 22
góige, dár ḃ' ainim Iairus, agus nuair a ċonaic sé
é do ċaiṫ sé é féin ag á ċosaiḃ, Agus d'iarr sé 23
aċainíġe air, agus duḃairt: Tá m'inġean ag dul ċun
báis; tar agus cuir do láṁ uirṫi ionas go leiġisfí í
agus go mairfeaḋ sí. Agus d'imṫiġ sé 'n-a ṫeannta, 24
agus ċuaiḋ mórán daoine i n-aonḟeaċt leis, agus
ḃíodar ag brúṫ air.

Agus ḃí bean ann go raiḃ a cuid fola ag imṫeaċt 25
uaiṫi ar feaḋ ḋá ḃliain déag, Agus ḃí mórán fuil- 26
ingṫe aici ó iomad doċúirí, agus ḃí a raiḃ an tsaoġal
aici caiṫte aici leó, agus ní raiḃ aon ḟeaḃur uirṫi, aċ
í ag dul i n-olcas; Nuair airiġ sí i dtaoḃ Íosa ṫáinig 27
sí ameasg na ndaoine lastiar dé, agus ċuir sí a láṁ
ar a éadaċ; Óir duḃairt sí: Mura ndeineaḋ aċ fiú 28
baint le n-a ḃrat beiḋ mé slán. Agus do ṫriomuiġ 29

[1] Mait. ix. 18; Lúc. viii. 41.

fruṫ a cod' fola an neómat san, agus d'aiṫin sí ar
30 a colainn go raiḃ sí leiġiste ó'n ngearán. Agus
láiṫreaċ do ṫuig Íosa, ann féin, an ċóṁaċt san do
ḋul amaċ uaiḋ, agus d'iompuiġ sé ċun na ndaoine,
agus duḃairt sé: Cé ṫeangḃuil le m'ċuid éadaiġ?
31 Agus duḃairt a ḋeisgioḃuil leis: Cíonn tú na daoine
ag brúċ ort, agus deirir: Cé ṫeangḃuiġ liom?
32 Agus d'ḟéaċ sé 'n-a ṫímpal go bfeicfeaḋ sé an ḃean
33 a ḋein é. Agus ṫáinig criṫ-eagla ar an mnaoi, mar
ḃí 'ḟios aici cad a ṫárla, agus ṫainig sí agus do
ṡléaċt sí ḋó, agus d'innis sí ḋó iomláine na fírinne.
34 Agus duḃairt seisean léi: A 'nġean ó, do ṡlánuiġ
do ċreideaṁ tú. Imṫiġ i síoṫċáin, agus ḃí slán ó'n
ngearán.

35 Le línn na bfocal san a ráḋ ḋó, ṫáiníg cuid de
ṁuintir uaċtaráin na sinagóige, agus duḃradar:
Tá t'inġean tar éis ḃáis. Cad ab áil leat ag cur a
36 ṫuille trioblóide ar an Máiġistir? Agus d'airiġ
Íosa an focal san agus duḃairt sé le h-uaċtarán na
37 sinagóige: Ná bíoḋ eagal ort, aċ aṁáin creid. Agus
níor leis sé d'aoinne dul leis aċ Peadar agus
38 Séamus agus Eóin driṫáir Séamuis. Agus ṫánadar
isteaċ i dtiġ uaċtaráin na sinagóige, agus ċonaic sé
an ḃuairt agus an t-árd-ġol agus an lógóireaċt go
39 léir. Agus nuair a ċuaiḋ sé isteaċ duḃairt sé
leó: Cad ċuige an ḃuairt agus an gol? Ní marḃ atá
40 an cailín, aċ 'n-a codlaḋ. Agus do ġáireadar uime.
Aċ do ċuir sé iad go léir amaċ, agus ṫóg sé leis
aṫair agus máṫair an ċailín, agus an ṁuintir a ḃí
le n-a ċoir féin, agus ċuaiḋ sé isteaċ mar a raiḃ an
41 cailín 'n-a luiġe. Agus do rug sé ar láiṁ ar an
gcailín agus duḃairt sé léi: Talita cúmí, 'sé sin, ar
42 ṁíniú, Eiriġ, (adeirim leat) a cailín. Agus d'eiriġ
an cailín 'n-a suiḋe láiṫreaċ agus ṡiúḃluiġ sí, (ḃí sí
ḋá ḃliain déag) agus ṫainig uaṫḃás ana-ṁór orṫa.
43 Agus d'órduiġ sé ḋóiḃ go dian gan a ḟios a ḃeiṫ ag
aoinne, agus duḃairt sé rud le n-iṫe ṫaḃairt di.

Caibidiol VI.

Críost ag Nasaret agus é ag taḃairt teagaisg uaiḋ. An dáréag asbol dá gcur amaċ aige. Bia á ṫaḃairt aige do ċúig ṁíle duine a' ċúig bológaiḃ, agus é ag siuḃal ar an ḃfaraige.

1 Agus d'imṫiġ sé ó'n áit sin agus ṫáinig sé ċun a ṫíre féin, 2 agus do leanadar a ḋeisgiobuil é. Agus ṫáinig an tsabbóid, agus ċuaiḋ sé ag teagasg sa tsinagóig, agus ḋein a lán, nuair airíġeadar é, iongna d'á ṫeagasg, agus deiridís: Ca ḃfuair sé seo na neiṫe seo go léir? agus cad í an eagna a tugaḋ dó, agus a leiṫéid d'oibreaċaiḃ móra agus a ḋéintear tré n-a lámaiḃ? 3 Náċ é seo an siúinéir, mac Ṁuire, bráṫair Ṡéamuis, agus Ióseiṗ, agus Iúdáis, agus Ṡímóin? An aṁlaiḋ ná fuil a ḋriféaraċa anso i n-ár measg? Agus do ġlacadar sgannal uime. 4 Agus deireaḋ Íosa leó: Ní ḃíonn fáiḋ gan onóir aċ 'n-a ḋúṫaig féin, agus 'n-a ṫeaġlaċ féin, agus ameasg a ġaolta féin. 5 Agus níor ḟéad sé aon ċóṁaċt d'oibriú sa n-áit sin, aċ gur ċuir sé a láṁ ar raint ḃeag daoine breóite agus gur leiġis sé iad.* 6 Agus ḋein sé iongna de'n easba creidiṁ a ḃí ionta, agus do ṡiúḃluiġ sé na bailte mór-ṫímpal, ag teagasg.

7 Agus ġlaoiḋ sé ċuige an dáréag, agus ṫosnuiġ sé ar iad do ċur uaiḋ 'n-a mbeirt a'r 'n-a mbeirt, agus ṫug sé ḋóiḃ cumas ar na spioraidíḃ truaillíġṫe. 8 Agus d'orduiġ sé ḋóiḃ gan aon níḋ ṫógaint i gcóir an ḃóṫair aċ aṁáin cleiṫ: ḃeiṫ gan mála, gan arán, gan airgead i gcrios. 9 [1] Gan a ḃeiṫ ar a gcosaiḃ aċ sandala, agus gan an tarna casóg a ḃeiṫ úmpa. 10 Agus duḃairt sé leó: Pé áit 'n-a raġaiḋ siḃ isteaċ i dtiġ, 11 fanaiḋ ann go ḃfágaiḋ siḃ an áit sin. Agus pé duine ná glacfaiḋ siḃ nó na h-éistfiḋ liḃ, imṫiġ-

[1] Gníoṁ. xii. 81.

* Ver. 5. "Níor ḟéad sé." —Ní le h-easba cóṁaċta é, aċ níor ḃ'áil leis mírḃúiltí ḋéanaṁ do ḋaoiníḃ stuacaċa ná creidfeaḋ. Níor ḃ'fiú iad é.

iḋ as an áit sin agus deiniḋ an ceó ċroċaḋ
12 d'ḃúr gcosaiḃ mar ḟiaḋnaise 'n-a gcoinniḃ.[1] Agus
ċuadar amaċ agus d'ḟógradar aiṫriġe ḋéanaṁ.
13 Agus ċuireadar mórán deaṁan amaċ a' daoine, agus
ċuireadar ola ar a lán daoine breoiṫe agus do leiġ-
seadar iad.

14 Agus d'airiġ Héróḋ, an rí, (óir ḃí [2] a ainim-sin
puiḃiliḋe), agus deireaḋ sé: Tá Eóin Baiste eir-
iġṫe ós na mairḃ, agus d'á ḃríġ sin táiḋ cóṁaċta d'á
15 n-oibriú tríḋ. Agus deireaḋ daoine eile: Isé
Elias atá ann. Agus deireaḋ daoine eile: Fáiḋ
16 iseaḋ é, mar ḃeaḋ duine des na fáiḋiḃ. Agus nuair
a ḋ'airiġ Hénóḋ é duḃairt sé: Eóin, gur ḃaineas-sa
an ceann de, siné atá eiriġṫe ós na mairḃ.
17 Óir do ċuir Héróḋ fir uaiḋ agus do ġaiġ sé Eóin,
agus ċeangail sé é agus ċuir sé i bpríosún é, mar
ġeall ar Héróḋias, bean Ṗilib, a ḋriṫáir, mar ḃí sí
18 'n-a mnaoi aige. Agus deireaḋ Eóin le Héróḋ:
[3] Ní dleaġṫaċ duit bean do ḋriṫar a ḃeiṫ 'n-a mnaoi
19 agat. Agus ḃí Heróḋias ag déanaṁ ceilge 'n-a
ċoinniḃ, a d'iarrai é ċur ċun báis, agus ní raiḃ ag
20 eiriġe léi. Óir ḃí eagal ar Héróḋ roim Eóin, mar
ḃí ḟios aige gur duine naoṁṫa, fíoraonta é, agus ḃí
sé 'ġá ċoimeáḋ, agus ḋeineaḋ sé a lán neiṫe ar a
ċóṁairle, agus ṫugaḋ sé cluas dó go toilteanaċ.*
21 Agus nuair a táinig lá oireaṁnaċ ċuige ḋein
Héróḋ féasta lae a ḃeirṫe do ṗriúnsaiḃ agus do
22 ṫaoiseaċaiḃ agus d'uaisliḃ Ġaililí, Agus ṫáinig
inġean Héróḋias isteaċ agus ḋein sí rinnce agus
do ṫaiṫn sí le Héróḋ agus leir an gcuiḋeaċtain,
agus duḃairt an rí leis an gcailín: Iarr orm aon niḋ
23 is maiṫ leat, agus taḃarfaḋ duit é. Agus do ḋear-

[1] Ġeiḃmíḋ annso sa ngnéigis na focail seo:—"go deiṁin
adeirim liḃ, beiḋ sé níos saoire do Ṡodom agus do Ġomorra lá
an ḃreiṫeaṁantais 'ná do'n ċaṫair sin."

[2] .i. ainim Iosa. [3] Leḃit. xviii 16.

* Ver. 20. "Agus ḃí sé ġá ċoímeáḋ," .i., ar Héróḋias;
agus le h-eagla roimis na daoíne ní ċuirfaḋ sé ċun báis é,
bíoḋ go raiḃ sí ġá iarraiḋ air. Do ḋein sí a toil 'n-a diaiḋ
san le congnaṁ a h-ingíne.

ḃuiġ sé ḋí: Pé rud a iarrfair orm taḃarfad duit é,
dá mba leaṫ mo ríġeaċta é. Agus ċuaiḋ sise amaċ, 24
agus duḃairt sí le n-a máṫair: Cad a ḋ'iarrfad?
agus duḃairt an ṁáṫair: Ceann Eóin Ḃaiste. Agus 25
do riṫ sí isteaċ i láṫair an rí ċun iarraiḋṫe, agus
duḃaifc sí: If maiṫ liom go dtaḃarfa ḋom láiṫ-
reaċ, ar ṁéis, ceann Eóin Ḃaiste. Agus ṫáinig 26
buairt ar an rí; mar ġeall ar an ndearḃú agus ar na
daoine a ḃí láiṫreaċ níor ṁaiṫ leis dólás a ċur uirṫi;
Agus do ċuir sé an básaire uaiḋ, agus d'órduiġ sé 27
an ceann a ṫaḃairt leis ar ṁéis. Agus do ḃain sé 28
an ceann de sa ṗríosún, agus ṫug sé an ceann leis
ar ṁéis; agus ṫug sé do'n ċailín é, agus ṫug an cailín
d'á máṫair é. Agus d'airiġ a ḋeisgiobuil an sgéal, 29
agus ṫánadar agus do rugadar leó an corp, agus
ċuireadar sa n-uaiġ é.

[1] Agus ṫáinig na n-Aspoil ċun Íosa, agus d'inn- 30
seadar ḋó gaċ níḋ, a raiḃ déanta acu agus a raiḃ
múinte acu. Agus duḃairt sé leó: Tagaiḋ i leiṫ- 31
taoiḃ go h-áit uaigneaċ agus glacaiḋ suaiṁneas
ar fead tamaill. Óir ḃí a raiḃ ag teaċt agus ag im-
ṫeaċt líonṁar, agus ní raiḃ uain acu ċun ḃíḋ a ċaiṫ-
eaṁ. Agus ċuadar ar ḃórd luinge agus d'imṫiġ- 32
eadar go h-áit uaigneaċ, fé leiṫ

Agus ċonaic na daoine iad ag imṫeaċt, agus d'aiṫn- 33
iġeadar iad, agus do riṫeadar 'n-a gcuis, amaċ as
na bailtiḃ go léir, ċun na h-áite, agus ḃíodar ann
rómpa. Agus ṫáinig Íosa amaċ agus ċonaic sé an 34
tsluaġ ṁór, agus ṫáinig truaġ aige ḋóiḃ, óir ḃíodar
mar ḃeaḋ caoire gan aoḋaire, agus ċrom sé ar a lán
neiṫe ṫeagasg ḋóiḃ.

Agus nuair a ḃí mórán de'n lá caiṫte ṫáinig a ḋeis- 35
giobuil agus duḃradar: Fasaċ iseaḋ an áit seo agus
tá an lá imṫiġṫe; leig ċun siuḃail iad, i dtreó go 36
raġaid siad isteaċ ins na bailtiḃ agus ins na sráidiḃ is
giorra ḋóiḃ, agus go gceannóċaid siad bia ḋóiḃ féin
le n-iṫe. Agus duḃairt sé leó 'ġá ḃfreagraḋ: Tugaiḋ- 37
se rud le n-iṫe ḋóiḃ. Agus duḃradar leis: An

[1] Lúc. ix. 10.

aṁlaiḋ a d'imṫeoċaimíd agus ċeannóċaimíd ar ḋá
38 ċéad pingin arán le tabairt ḋóiḃ le n-iṫe? Agus
duḃairt sé leó: An 'mó bulóg aráin agaiḃ? Imṫiġiḋ
agus féaċaiḋ. Agus nuair a ḃí 'ḟios acu duḃradar:
39 Ċúig ḃulóga, agus ḋá iasg. Agus d'órduiġ sé ḋóiḃ
na daoine go léir do ċur 'n-a suiḋe 'n-a gcuideaċta-
40 naiḃ ar an ḃféar glas. Agus do ṡuiḋeadar 'n-a
41 mbuiḋniḃ, 'n-a gcéadaiḃ agus 'n-a gcaogadaiḃ. Agus
ṫóg sé na cúig ḃulóga agus an dá iasg, agus d'ḟéaċ
sé suas ċun na ḃflaṫas, agus ḃeannuiġ sé iad agus
ḃris, agus ṫug d'á ḋeisgiobulaiḃ le cur os cóṁair na
ndaoine; agus do rainn sé an dá iasg orṫa go léir.
42 Agus d'iṫeadar go léir, agus ḃí a ndóiṫin acu.
43 Agus ṫógadar an fuiġleaċ, ḋá ċiseán déag de ḃia
44 ḃriste, agus des na h-iargaiḃ. Agus ḃí cúig míle
fear sa méid daoine do ċaiṫ an bia.

45 Agus láiṫreaċ ċuir sé ḟiaċaiḃ ar a ḋeisgiobulaiḃ
dul ar bórd na luinge ċun go raiġdís treasna go
Betsaida, agus go gcuirfeaḋ sé féin na daoine ċun
46 siuḃail. Agus nuair a ċuir sé ċun siuḃail iad,
d'imṫiġ sé an cnoc suas ċun úrnuiġṫe ḋéanaṁ.

47 Agus nuair a ḃí an ḋéanaíġe ann ḃí an long i lár
na faraige, agus ḃí sé féin i n'aonar ar an dtalaṁ
48 tirim. ¹ Agus ċonaic sé iad ar a ndíċeall ag
ráṁaíḋeaċt, mar ḃí an ġaoṫ 'n-a gcoinniḃ; agus
tímpal na ceaṫraṁaḋ faire de'n oiḋċe ṫáinig sé
ċúċá agus é ag ṡiuḃal ar an ḃfaraige, agus ṁeas sé
49 gaḃáil ṫórsa. Agus nuair a ċonacadar-san é ag
siuḃal ar an ḃfaraige ċeapadar gun saṁail a ḃí ann
50 agus do liúġadar. Óir do ċonacadar go léir é, agus
ḃí sgannra orṫa. Agus do laḃair sé leó láiṫreaċ
agus duḃairt: Glacaiḋ misneaċ; mise atá ann; ná
51 bíoḋ eagal oraiḃ. Agus ṫáinig sé ċúċa ar bórd na
luinge agus do stad an ġaoṫ. Agus do ṁeaduiġ ar
52 a n-uaṫḃás i n-a n-aigne. Óir níor ṫuigeadar i dtaoḃ
na mbulóg, mar ḃí a gcroiḋe dúr.

53 Agus nuair a ḃí tagaiṫe treasna acu ḃíodar i dtir
54 Ġenesaret, agus ṫánadar ċun puirt. Agus nuair

¹ Mait. xiv. 24, 25.

a ṫánadar as an luing d'aiṫniġeadar láiṫreaċ é, agus 55
ċrom daoine ar ruiṫ tríd an dtír sin go léir agus
ar daoine breóite ḃfeiṫ leó mór-ṫímpal, an ṫoċtaiḃ,
ċun na h-áite i n-a n-airiġdís é ḃeiṫ; Agus pé ball 56
'n-a dtéiġeaḋ sé isteaċ, i sráidiḃ nó i mbailtiḃ nó
i gcaṫraċaiḃ, ċuiridís na daoine breóite ar na
sráidiḃ, agus ḃídís 'ġá iarraiḋ air leigint dóiḃ fiú
baint le faḃra a ḃrait; agus an méid a ḃaineaḋ leis
do leiġistí iad.

CAIBIDIOL VII.

Na Fairisíniġ dá n-imḋeargaḋ ag Críost. Inġean na mná ó Canaan dá leiġeas aige, agus an fear a ḃí boḋar balḃ.

Agus ṫáinig Fairisíniġ agus raint des na Sgríḃ- 1
neóiríḃ ó Ierúsalem, agus ḃailiġeadar ċuige. Agus 2
nuair a ċonacadar cuid d'á ḋeisgiobuil ag iṫe aráin
agus a láṁa coitċian, 'sé sin gan niġe, ċasadar
leó é. Óir ní iṫid na Fairisíniġ ná na Iúdaiġ bia gan 3
a láṁa do niġe go minic, ag coimeád nóis na sin-
sear. Agus ar ṫeaċ ó'n margaḋ ḋóiḃ ní iṫid bia 4
gan iad féin do niġe, agus tá a lán eile sean-nós
atá orṫa a ċoimeád, ar a ḃfuil na cupáin do niġe,
agus na crúscaí, agus na h-árṫaí práis, agus na lea-
paċa. Agus d'ḟiafraiġ na Fairisíniġ agus na Sgríḃ- 5
neóirí ḋé: Cad 'n-a ṫaoḃ ná siuḃlaid do ḋeisgiobuil-
se do réir nóis na sinsear, agus go n-iṫid siad bia
gan a láṁa do niġe? Aċ d'ḟreagair seisean iad 6
agusf duḃairt: Is maiṫ an tasgaireaċt a ḋein Isáias
oraiḃ-se, a luċt an ḟill, mar a ḃfuil sgríoḃṫa:
[1] Molaid na daoine seo mé le n-a mbéal, aċ is fada
uaim atá a gcroiḋe; Aḋraḋ folaṁ a ṫugaid siad dom, 7
ag múineaḋ teagasg agus aiṫeanta daoine.* Óir 8
tréigeann siḃ órdú Ḋé, agus coimeádann siḃ nós
daoine; deineann siḃ na crúscaí agus na cupáin do

[1] Isáias xxix. 13.

* Ver. 7. "teagasg agus aiṫeanta daoine." Feic an nótú ar Maiṫ. xv. 9, 11.

9 niġe, agus mórán neiṫe eile de'n tsórd san. Agus
duḃairt sé leó: Is maiṫ a ċuireann siḃ órdú Dé ar
10 neaṁníḋ ċun nós búr sinsear do ċoimeád. Óir duḃ-
airt Maois: [1] Taḃair dot' aṫair agus doḋ'ṁáṫair
onóir; agus: [2] An t-é ṫaḃarfaḋ droċ-ċaint d'á
11 aṫair nó d'á ṁáṫair curtar ċun báis é. Aċ dar
liḃ-se: Má deir duine le n-a aṫair nó le n-a ṁáṫair:
[3] Gaċ corban, ('sé sin, gaċ taḃartas) d'á dtugaim-se
12 uaim, bíoḋ a ṫairḃe agat-sa; agus ní leigeann sib
dó aon níḋ eile a ḋéanaṁ d'á aṫair ná d'á ṁáṫair.
13 Ag cun bréiṫir Dé ar neaṁníḋ leis na sean-nósaiḃ
a ċleaċtaḃair féin. Agus tá a lán neiṫe de'n tsórd
san agaiḃ 'á ḋéanaṁ.

14 Agus do ġlaoiḋ sé na daoine ċuige airís, agus
15 duḃairt sé leó. Ní'l aon rud atá lasmuiġ de'n
duine, agus a ṫéiġeann isteaċ ann, d'ḟéadfaḋ é
ṡailiú, aċ na neiṫe a tagann amaċ as an nduine siniad
16 a ṡailíġeann an duine. Má tá cluasa ċun éisteaċta
ag duine, éisteaḋ sé.

17 Agus nuair a ċuaiḋ sé isteaċ i dtiġ ó'n sluaġ
18 d'ḟiafraiġ a ḋeisgiobuil de bríġ na soluíde. Agus
duḃairt sé leó: Agus an bfuil siḃ-se leis gan breiṫ-
eaṁantas mar sin? Ná tuigeann siḃ, pé rud a ṫéiġ-
eann isteaċ sa duine ó'n dtaoḃ amuiġ náċ féidir do
19 an duine ṡailiú, mar ní ṫéiġeann sé isteaċ 'n-a
ċroiḋe, aċ i n-a ḃolg a ṫéiġeann sé agus téiġeann
20 sé amaċ sa bḟialteaċ, ag glanaḋ gaċ bíḋ amaċ. Agus
duḃairt sé gur b'iad na neiṫe a ṫagann amaċ as an
21 nduine a ṡailiġeann an duine, [4] Óir is ó'n dtaoḃ istiġ,
amaċ a' croiḋe an duine, a ṫagann droċ-smuínte, agus
aḋaltranas, agus gníoṁarṫa drúise, agus dúnṁar-
22 baḋ, guid, saint, éagcóir, feall, mí-ġeanmnaiġeaċt,
23 droċ-ṡúil, diaṁasla, uaḃar, mí-ċiall. Ó'n dtaoḃ
istiġ iseaḋ ṫagaid na h-olca san go léis, agus isiad
a ṡailiġeann an duine.

24 Agus d'eiriġ sé as san, agus ċuaiḋ sé go críoċaiḃ

[1] Exod. xx. 12; Deut. v. 16.
[2] Exod. xxi. 17; Lebit. xx. 9.
[3] .i. do tugtí do sna Fairisínig an rud ba ċeaċt a ṫaḃairt do'n aṫair agus do'n ṁáṫair. [4] Gen. vi. 5.

Tuíre agus Síodóin, agus ċuaiḋ sé isteaċ i dtiġ, agus
ba ṁian leis gan a ḟios a ḃeiṫ ag aoinne, agus níor
ḟéad sé é féin do ċeilt. Óir do ṫáinig ċuige agus 25
do ċaiṫ í fein agá cosaiḃ, ċóṁ luat agus d'airiġ si
tráċt air, bean go raiḃ spioraid truaillġṫe 'n-a
h-inġin. Agus bean Ġréagaċ ab eaḋ í, Síroṗoenaċ 26
do reir ċinéil, agus ḃí sí ag guiḋe ċuige go ndéanfaḋ
sé an deaṁan do ḋíbirt as a h-inġin. Agus duḃ- 27
airt sé léi: Fan go mbeiḋ a sáiṫ ag an gclainn; óir
ní maiṫ an rud bia na clainne ṫógaint agus é ṫaḃairt
do sna gaḋaraiḃ. Aċ d'ḟreagair sise agus duḃairt: 28
Iseaḋ, a Ṫiġearna, óir iṫid na coileáin fé'n mbórd
an bia briste a ṫuiteann ó'n gclainn. Agus duḃairt 29
seisean: Mar ġeall ar an ḃfocal san imṫiġ leat, tá
an deaṁan imṫiġṫe as t'inġin. Agus nuair a ċuaiḋ 30
sí aḃaile ċun a tiġe fuair sí a h-inġean 'n-a luiġe ar
a leabaiḋ, agus an deaṁan imṫiġṫe aisti.

Agus ċuaiḋ sé amaċ airís a' críċiḃ Tuíre, agus 31
ṫáinig sé tré Síodón go muir Ġaililí, tré lár críċe Ḋeca-
polis. Agus ṫugadar ċuige duine a ḃí boḋar balḃ, 32
agus ḃíodar ag taṫant air a láṁ a ċur air. Agus 33
ṫóg sé leis i leiṫ-taoiḃ é ó'n sluaġ, agus ċuir sé a
ṁéireana isteaċ 'n-a ċluasaiḃ, agus ċuir sé seile
amaċ agus ċuir sé an seile ar ṫeangain an duine,
Agus d'ḟéaċ sé suas ċun na ḃflaṫas agus ḋein sé 34
osna, agus duḃairt Eṗṗeta, 'sé sin, Osgail. Agus, 35
láiṫreaċ, do h-osgalaḋ a ċluasa ḋó, agus do bogaḋ
an ceangal d'á ṫeangain, agus do laḃair sé
cruinn, Agus d'órduig sé ḋóiḃ gan é d'innsint 36
d'aoinne. Aċ d'á méid a ḋ'órduiġ sé ḋóiḃ é iseaḋ
is mó a ḋ'innseadar é, Agus iseaḋ is mó a ḋeineadar 37
iongna ḋé, agus a deiridís: Ḋeineann sé gaċ níḋ
go maiṫ: tugann sé éisteaċt do'n ḃoḋar agus caint
do'n ḃalḃ.

Caiḃidiol VIII.

Bia ag Críost dá ṫaḃairt do ċeiṫre ṁíle duine. Raḋarc a ṫaḃairt do ḋall. An ṗáis a ḃí ag Críost le fulang.

Ins na laeṫiḃ sin airís, nuair a ḃí sluaġ ṁór ann 1
agus gan aon níḋ acu le n-iṫe, do ġlaoiḋ sé ċuige a

2 ḋeisgiobuil agus duḃairt sé leó: Tá tnuaġ agam do'n tsluaġ, mar, féaċ, táid siad am' ḟoċair le trí 3 lá, agus ní'l aon rud le n-iṫe acu; Agus má ċuirim aḃaile iad 'n-a dtrosgaḋ tuitfid siad ar an slíġ, óir 4 do ṫáinig cuid acu aḃfad. agus d'ḟreagair a ḋeis-giobuil é: Conus is féidir d'aoinne a ndóiṫin arán 5 a ṫaḃairt dóiḃ anso sa n-uaigneas? Agus d'ḟiaf-raiġ sé ḋioḃ: An 'mó bulóg arán agaiḃ? Agus dub-6 radar-san: Seaċt mbulóga. Agus d'órduiġ sé do'n tsluaġ suiḋe síos ar an dtalaṁ; agus ṫóg sé na seaċt mbulóga, agus ġaiḃ sé buiḋeaċas, agus ḃris sé an t-arán, agus ṫug sé d'á ḋeisgiobulaiḃ é le cur 7 os cóṁair na ndaoine, agus ċuireadar. Agus ḃí iasga beaga acu, agus ḃeannuiġ sé iad, agus d'órduiġ 8 sé iad do ċur os cóṁair na ndaoine. Agus d'iṫ-eadar, agus ḃí a ndóiṫin mór acu. Agus ṫógadar an 9 bia briste do fágaḋ, seaċt gciseáin de. Agus tímpal ċeiṫre ṁíle duine iseaḋ ḃí tar éis an ḃíḋ a ċaiṫeaṁ; agus ċuir sé ċun siuḃail iad.

10 Agus ċuaiḋ sé láiṫreaċ ar bórd na luinge i n-aon-ḟeaċt le n-a ḋeisgiobuil agus ṫáinig sé i dtriúċaiḃ Dal-11 manúta. Agus d'imṫiġ na Fairisíniġ amaċ agus ċromadar ar aiġneas leis, 'ġá iarraiḋ air cóṁarṫa ó 12 neaṁ a ṫaḃairt dóiḃ, ag baint trialaċ as. Agus ḋein sé osna 'n-a spioraid, agus duḃairt sé: Cad ab áil leis an slioċt san ag lorg cóṁarṫa? Go deiṁin a deirim liḃ, ní taḃarfar cóṁarṫa do'n tslioċt san.

13 Agus ċuir sé uaiḋ iad, agus ċuaiḋ sé ar bórd na luinge arís agus d'imṫiġ sé ṫar uisge.

14 Agus ḋearṁadadar arán a ṫaḃairt leó, agus ní 15 raiḃ sa luing acu aċ aon ḃulóg aṁáin. Agus ṫug sé foláraṁ dóiḃ agus duḃairt: Féaċaiḋ, agus seaċ-16 naiḋ [1] giost na ḃFairisíneaċ agus giost Héróid. Agus ḃíodar ag pléiḋ eatarṫa féin, 'ġá ráḋ: Ní'l arán 17 againn. Agus ḃí a ḟios san ag Íosa agus duḃairt sé leó: Cad é an pléiḋ seo agaiḃ toisg gan arán a ḃeiṫ agaiḃ? Ná h-aiṫniġeann siḃ agus ná tuigeann 18 siḃ fós? An ḃfuil ḃúr gcroiḋe dall fós? An ḃfuil

[1] .i. feall na ḃFairisíneaċ

súile agaiḃ agus ná feiceann siḃ? An ḃfuil cluasa oraiḃ agus ná h-airiġeann siḃ? [1] Nó an aṁlaiḋ náċ cuiṁin liḃ? Nuair a ḃriseas na cuig ḃulóga do'n 19 ċúig ṁíle duine, an 'mó cisean a ċógaḃair de'n ḃia briste? Duḃradas-san: Ḋá ciseán déag. Agus 20 na seaċt mbulóga do'n ceiṫre ṁíle, an 'mó ciseán a ṫógaḃair? Agus duḃradar: Seaċt gciseáin. Agus 21 duḃairt sé leó: Conus ná tuigeann siḃ fós?

Agus ṫánadar go Betsaida; agus ṫugadar ċuige 22 dall, agus d'iarradar air láṁ a ċur air. Agus do 23 rug sé ar láiṁ ar an ndall, agus do rug sé as an mbaile beag é, agus ċuir sé seile ar a ṡúiliḃ, agus ċuir sé a ḋá láiṁ air, agus d'ḟiafraiġ sé de an ḃfeacaiḋ sé aon níḋ. Agus d'ḟéaċ an duine suas 24 agus duḃairt sé: Cím daoine mar ḃeaḋ crainn agus iad ag siuḃal. Ansan do ċuir sé a láṁ arís ar a 25 ṡúilib, agus ċrom an duine ar ḟéaċaint suas, agus mar sin ṫáinig radarc dó i dtreó go ḃfeacaid sé gaċ níḋ go soiléir. Agus ċuir sé an duine ċun a 26 ṫiġe féin agus duḃairt sé leis: Imṫiġ ċun do ṫiġe, agus má ṫéiġeann tú isteaċ sa tsráid ná h-innis d'aoinne.

Agus ċuaiḋ Íosa agus a ḋeisgiobuil sa ḃaile sin 27 Caesaraéa Ṗilippí, agus ar an slíġ ḋó do ċeistiġ sé a ḋeisgiobuil agus duḃairt sé: [2] Dar leis na daoine cé h-é mise? Agus d'ḟreagradar é agus duḃradar: 28 Eóin Baiste; agus dar le tuille, Elias; agus dar le tuile, aon de sna fáiḋiḃ. Ansan duḃairt sé leó: 29 Aċ dar liḃ-se cé h-e me? Agus d'ḟreagair Peadar agus duḃairt: Is tusa Críost. Agus ṫug sé folá- 30 raṁ dóiḃ gan a ḋ'innsint d'aoinne 'n-a ṫaoḃ.

Agus ċrom sé ar a ṫeagasg dóiḃ nár ḃfolair do 31 Ṁac an Duine mórán d'ḟulang, agus na seanóirí 'ġá Ṡéanad, agus uaċtaráin na sagart, agus na Sgríbne-óirí; agus go gcurfaí ċun báis é, agus tar éis trí lá go n-eíreóċad sé ó'n mbás. Agus do labair sé an 32 ċaint go soiléir. Agus do rug Peadar air agus do ċrom sé ar ċur 'n-a ċoinnib. Aċ d'iompuiġ seisean 33 agus d'féaċ sé ar a deisgiobulaib, agus do labair sé

[1] *Supra* vi 41.

[2] Lúc. ix. 18.

go bagarṫaċ le Peadar, agus duḃairt sé: Imṫiġ las-
tiar díom, a Ṡátain, óir ní h-iad na neiṫe a ḃaineann
le Dia is mian leat, aċ na neiṫe a ḃaineann le daoine.

34 Agus ġlaoiḋ sé ċuige na daoine agus a ḋeisgiobuil
i n-aonḟeaċt, agus duḃairt sé leó: [1] Má's mian le
h-aoinne mise do leanṁaint, séanaḋ sé é féin, agus
35 glacaḋ sé ċuige a ċros, agus leanaḋ sé mé. Óir, an
t-é gur mian leis a anam do ṡaoraḋ, caillfiḋ sé a
anam; agus an t-é a ċaillfiḋ a anam ar mo ṡon-sa agus
36 ar son an tsoisgéil, saorfaiḋ sé a anam. Mar, cad
é an tairḃe do duine an saoġal go léir a ḃuaċtaint
37 má ċailleann sé a anam féin? Nó cad í an ṁalairt
38 a ḋéanfaiḋ duine ar a anam? Óir an t-é go mbeiḋ
náire air mar ġeall orm-sa agus ar mo ḃréiṫre
i láṫair an tsleaċta so atá adaltranaċ peacaṁail,
beiḋ náire ar Ṁac an Duine uime sin nuair a ṫioc-
faiḋ sé i nglóire a Aṫar i ḃfoċair na n-aingeal
39 naoṁṫa. Agus duḃairt sé leó: Go deiṁin a deirim
liḃ, tá cuid d'á ḃfuil 'n-a seasaṁ anso agus ní blais-
fid siad an bás go ḃfeicfid siad ríġeaċt Dé ag
teaċt i gcóṁaċt.

CAIBIDIOL IX.

An t-Aṫarú gné ar Ċríost. Deaṁain ḃalḃa aige dá gcur amaċ as daoíne. Úṁaluíġeaċt aige dá ṫeagasg. ⁊ sgannal do ṡeaċnaḋ.

1 Agus i gceann sé lá do ṫóg Íosa leis Peadar agus
Séamus agus Eóin agus do ṡeól sé iad, 'n-a n-aonar,
suas ar ċnoc árd, fé leiṫ, agus d'aṫruiġ a ḋealḃ os
2 a gcóṁair. Agus ḃí a ċuid éadaiġ ag taiṫneaṁ ċóṁ
geal le sneaċta, ar ċuma ná féadfaḋ aon úcaire ar
3 talaṁ iad do ġealaḋ. Agus do taisbeánaḋ dóiḃ
4 Elias agus Maois agus iad ag caint le h-Íosa. Agus
d'ḟreagair Peadar agus duḃairt sé le h-Íosa: A
Ṁáiġistir is maiṫ an ḃail orainne beiṫ anso; agus
leis dúinn trí puible déanaṁ anso, pubal duit-se,

[1] Mait. x. 38; xvi. 24.

agus pubal do Maois, agus pubat d'Elias. Óir ní 5
ḟeidir sé cad a ḃí aige ḋ'á ráḋ, mar ḃíodar sgann-
ruiġṫe le h-eagla. Agus ṫáinig sgamal agus clú- 6
duiġ sé iad agus ṫáinig guṫ as an sgamal a duḃairt:
Isé seo mo Ṁac ró-ionṁuin: éistiḋ leis. Agus, láiṫ- 7
reaċ, d'ḟéaċadar 'n-a dtímpal agus ní ḟeacadar aoinne
a ṫuille aċ Íosa aṁáin 'n-a ḃfoċair. Agus ag teaċt 8
anuas dóiḃ ó'n gcnoc, ṫug Íosa foláraṁ dóiḃ gan an
radarc a ċonacadar a ḋ'innsint d'aoinne go dtí go
mbeaḋ Mac an Duine eiriġṫe ós na mairḃ. Agus 9
ċoimeádadar an focal san eatarṫa 'ġá ḟiafraiġe
ḋ'á ċéile cad é a ḃríġ sin, Go mbeaḋ sé eiriġṫe ós
na mairḃ.

Agus ċuireadar ceist ċuige, agus duḃradar: 10
[1] Cad ċuige, má 'seaḋ, go ndeir na Fairisíniġ agus na
Sgríḃneóirí náċ folair Elias do ṫeaċt ar dtúis? Agus 11
duḃairt sé leó 'ġá ḃfreagraḋ: Nuair a ṫiocfaiḋ
Elias ar dtúis cuirfiḋ sé gaċ níḋ 'n-a ċeart airís;
agus conus mar atá [2] sgríoḃṫa i dtaoḃ Mic an Duine,
go ḃfuilingeóċaḋ sé mórán agus go dtaḃarfaí
tarcuisne ḋó. Aċ deirim-se liḃ-se go dtáinig 12
Elias ċeana féin, agus gur imreadar a dtoil air, mar
atá sgríoḃṫa 'n-a ṫaoḃ.

Agus ṫáinig sé ċun a ḋeisgiobuit, agus ċonaic sé 13
sluaġ mór 'n-a dtímpal agus na Sgríḃneóirí ag aiġ-
neas leó. Agus, láiṫreaċ, nuair a ċonaic na daoine 14
go léir Íosa ṫáinig sgannra orṫa agus uaṫḃás, agus do
riṫeadar ċuige agus d'ḟáiltiġeadar roimis, Agus
d'ḟiafraiġ sé ḋíoḃ: Cad é an ceisdiúċán é seo atá 15
eadraiḃ? Agus d'ḟreagair duine de'n tsluaġ agus 16
duḃairt sé: A Ṁáiġistir, ṫugas liom anso ag triall
ort mo ṁac, mar tá deaṁan balḃ ann. Agus pé ball 17
'n-a mbeireann sé é bíonn sé 'ġá ċaiṫeaṁ, agus cuḃar
leis, agus a ḟiacala ag díoscán, agus é d'á snaoí amaċ.
Agus d'iarras ar do ḋeisgiobulaiḃ é ċur amac, agus
níor ḟéadadar é. Agus d'freagair seisean agus duḃ- 18
airt: Ó, a ṡlioċt gan creideaṁ, cad é an faid a ḃeiḋ
mé eadraiḃ? Cad é an faid a ḋ'fuilingeóċad liḃ?
Tugaiḋ ċúġam-sa é. Agus ṫugadar ċuige é. Agus 19

[1] Mal. iv. 5. [2] Isáias liii. 3, 4.

ċóṁ luaṫ agus ċonaic sé é d'oibriġ an deaṁan ann,
agus ṫuit sé ar an dtalaṁ 'ġá iomlosg féin agus
20 cúḃar leis. Agus d'ḟiafraiġ sé de'n aṫair: Cad é
an ḟaid aimsire atá ó ṫárla so ḋó? Agus duḃairt
21 seisean: Ó ḃí sé 'n-a leanḃ; Agus is minic a ċaiṫ sé
sa teine é, agus sa n-uisge, ċun é ṁarḃú; aċ má tá
sé ar do ċumas i n-aon ċor, dein trócaire orainn
22 agus fóir orainn. Agus duḃairt Íosa leis: Má's
féidir leat creideaṁaint, tá gaċ níḋ ar ċumas an t-é a
23 ċreideann. Agus, láiṫreaċ, do sgread aṫair an
ḃuaċalla, agus na deóra leis: Creidim, a Ṫiġearna:
24 fóir m'easba creidiṁ. Agus nuair a ċonaic Íosa an
tsluaġ ag cruinniú do smaċtuiġ sé an annsprid
truailliġṫe, agus duḃairt: A annsprid ḃoḋar, ḃalḃ,
órduiġim duit imṫeaċt amaċ as san, agus gan teaċt
25 isteaċ ann airís. Agus do sgread sé, agus d'oibriġ
sé é go h-ana-ḋian, agus d'imṫiġ sé amaċ as; agus
ḃí sé mar a ḃeaḋ sé marḃ, i dtreó go nduḃairt a lán:
26 Tá sé marḃ. Aċ do rug Íosa ar láiṁ air, agus do
27 ṫóg sé suas é; agus d'eiriġ sé. Agus nuair a ċuaiḋ
sé isteaċ sa tiġ d'ḟiafraiġ a ḋeisgiobuil dé, a gan
ḟios: Cad 'n-a ṫaoḃ nár ḟéadamair-ne é ċur amaċ?
28 Agus duḃairt sé leó: Ní féidir do'n sórd san dul amaċ
le h-aon níḋ aċ le h-úrnuiġṫe agus le trosgaḋ.

29 Agus d'imṫiġeadar ó'n áit sin, agus ċuadar tríd
an nGaililí; agus níor ḃ'áil leis a ḟios a ḃeiṫ ag
30 aoinne. Agus ḃí sé ag teagasg a ḋeisgiobul, agus
'ġá ráḋ leó: Taḃarfar Mac an Duine i láṁaiḃ
daoine, agus cuirfid siad ċun báis é, agus tar éis
31 a ṁarḃuiġṫe eireóċaiḋ sé an treas lá. Aċ níor
32 ṫuigeadar an ċaint, agus ḃí sgáṫ orṫa é ċeistiú. Agus
ṫánadar go Caṗarnaum. Agus nuair a ḃíodar sa
tiġ d'ḟiafraiġ sé ḋíoḃ: Cad a ḃí ar siuḃal agaiḃ
33 fan ḃóṫair? Agus níor laḃradar; óir ḃíodar ag
diospóireaċt, fan ḃóṫair, féaċaint cé 'cu ḋíoḃ ba
ṁó.

34 Agus do ṡuiḋ sé, agus ġlaoiḋ sé ċuige an dáréag,
agus duḃairt sé leó: Ma's mian le h-aoinne ḃeiṫ
i n'ḟear ṫosaiġ, isé ar deire ar fad, agus 'n-a
35 ṡeirḃíseaċ ag cáċ. Agus do rug sé ar leanḃ, agus

ċuir sé 'n-a ṡeasaṁ é i lár baill eatarṫa; ansan do
ṫóg sé an leanḃ i n-a uċt agus duḃairt sé leó: An 36
t-é a ġlacfaiḋ am' ainim-se leanḃ mar an leanḃ so,
is mise a ġlacann sé; agus an t-é a ġlacfaiḋ mise,
ní mise a ġlacann sé, aċ an t-é a ċuir uaiḋ mé.

Agus d'ḟreagair Eóin é, agus duḃairt: A Ṁáiġistir, 37
ċonacamair duine ag cur deaṁan amaċ ad' ainim-se,
aċ ní ġaḃann an duine sin linne, agus do ċoisgeamair
é. Agus duḃairt Íosa [leis]: Ná coisgiḋ é; [1] mar 38
ní'l aon duine a ḋéanfaḋ mírḃuilt am' ainim-se agus a
ḋ'ḟéadfaḋ droċ-ḟocal a ráḋ orm go luaṫ. Óir, an 39
t-é ná fuil i nḃúr gconniḃ tá sé liḃ.

Óir, aoinne ṫaḃarfaiḋ le n-ól daoiḃ, am' ainim-se, 40
ó's le Críost siḃ, fiú cupán uisge, go deiṁin a
deirim liḃ, ní ḃeiḋ sé gan a ṫuarasdal. Agus 41
aoinne ṫaḃarfaiḋ droċ-ṡampla do ḋuine de'n
ṁuintir ḃeag so a ċreideann ionam-sa, b'ḟearra ḋó
dá gcurtí bró ṁuilinn ar a ṁuineál agus é ċaiṫeaṁ sa
ḃfaraige.

Agus má ṫugann do láṁ sgannal duit, gearr 42
anuas díot í; óir is fearra duit dul isteaċ sa ḃeaṫa
ar leaṫ-láiṁ 'ná dul, agus ḋá láiṁ ort, isteaċ
i n-ifreann, sa teine náċ féidir a ṁúċaḋ, An áit ná 43
h-éagann an ṗiast acu, agus ná múċtar an teine.
Agus má ṫugann do ċos sgannal duit, dein í ġearraḋ 44
díot; is maiṫ an rud dul go beaṫa síoruiḋe agus tu
bacaċ, seaċas tu ċur go h-ifreann na teine gan
múċaḋ, agus do ḋá ċois agat, [2]An áit ná h-éagann 45
an ṗiast acu, agus ná múċtar an teine. Agus má 46
ṫugann do ṡúil sgannal duit, straic amaċ í; is maiṫ
an ṁaise ḋuit dul go flaṫas Dé ar leaṫ-ṡúil seaċas
tu ċur go h-ifreann na teine, agus dá ṡúil ionat,
An áit ná h-éagann an ṗiast acu, agus ná múċtar an 47
teine. [3] Óir sáilfar gaċ n-aon le teine, agus sáil- 48
far gaċ íoḃirt le salann. Is maiṫ an rud salann; 49
aċ má ḃíonn an salann leaṁ cad leis go ndéanfaiḋ
siḃ deiġḃlasta é? Bíoḋ an salann ionaiḃ, agus
bíoḋ an tsíoṫċáin eadraiḃ.

[1] 1 Cor. xii. 3. [2] Isáias lxvi. 24. [3] Leḃit. ii. 13.

CAIBIDIOL X.

Níḋ dosgaoilte an pósaḋ. Níḋ contaḃartaċ an saiḋḃreas. Árdṁian ċlainne Sebedé. Radarc á ṫaḃairt do ḋall.

1 Agus d'ḟág sé an áit sin, agus ṫáinig sé go crío-
ċaiḃ Iúdaéa, lastall de'n Iórdan, agus ḃailiġ na
daoine ċuige arís. Agus mar ba ġnáṫ leis, do ṫea-
2 gaisg sé arís iad. Agus ṫáinig na Fairisíniġ agus
ċuireadar an ċeist ċuige, 'ġá ṫriail: An dleaġṫaċ do
3 duine a ḃean ṗósta do ċur uaiḋ? Agus 'ġá ḃfrea-
graḋ duḃairt sé: Cad a ḋ'órduiġ Maois daoiḃ?
4 Agus duḃradar: [1] Do ċeaduiġ Maois litir imṫ-
5 eaċta do sgrí ḋi agus i ċur ċun siuḃail. Agus d'ḟrea-
gair Íosa agus duḃairt leó: Mar ġeall ar ḋúire
búr gcroiḋe iseaḋ do sgríḃ sé an aiṫne sin daoíḃ-se.
6 I dtusaċ, áṁṫaċ, [2] do ċruṫuiġ Dia iad firean agus
7 bainean: Mar ġeall air sin [3] fágfaiḋ duine a aṫair
agus a ṁáṫair, agus claoiḋfiḋ sé le n-a ṁnaoi,
8 [4] Agus beiḋ siad 'n-a mbeirt i n-aon ḟeóil: I gcás
9 náċ ḋá ḟeóil iad feasda aċ aon ḟeóil aṁáin. Dá
ḃríġ sin, an níḋ a ċeangail Dia ná sgaoileaḋ duine é.

10 Agus 'n-a ḋiaiḋ san, sa tiġ, do ċeistiġ a ḋeisgio-
11 buil é ar an níḋ gcéadna; Agus duḃairt sé leó: Aon
duine ċuirfiḋ uaiḋ a ḃean agus do ṗósfaiḋ bean eile,
12 deineann sé aḋaltranas 'n-a coinniḃ. Agus má
ċuireann bean a fear uaiṫi agus fear eile do ṗósaḋ,
deineann sí aḋaltranas.

13 Agus ḃíodar ag taḃairt na leanḃ ċuige ċun go
gcuirfeaḋ sé a láṁ orṫa. Agus ḃí na deisgiobuil
14 ag cosg na ndaoine a ḃí 'ġá dtaḃairt ċuige. Agus
ċonaic Íosa iad, agus ġlac sé díombáḋ, agus duḃairt
sé leó: Leigiḋ ċúġam na leanḃaí, agus ná bíḋiḋ ġá
15 gcosg, óir is d'á leiṫéidí sin flaṫas Dé. Go deiṁin
a deirim liḃ, an t-é ná glacfaiḋ ríġeaċt Dé ar nós
16 leinḃ, ní raġaiḋ sé isteaċ ann. Agus do ġlac sé
ċuige in' uċt iad, agus ċuir sé a laṁa orṫa, agus
ḃeannuiġ se iad.

[1] Deut. xxiv. 1. [2] Gen. 1. 27.
[3] Gen. ii. 24; 1 Cor. vii. 10. [4] 1 Cor. vi. 16.

Agus ċuaiḋ sé amaċ ar an mbóṫar, agus do riṫ 17
duine ċuige agus ċaiṫ sé é féin ar a ġlúiniḃ 'n-a
láṫair, agus d'ḟiafraiġ sé ḋe: A Ṁáiġistir ṁaiṫ, cad
a ḋéanfad ionus go mbeaḋ an ḃeaṫa síoruiḋe agam?
Agus duḃairt Íosa leis: Cad ċuige ḋuit maiṫ do 18
ṫaḃairt orm? Ní maiṫ aoinne aċ Dia aṁáin.* Is eól 19
duit na h-aiṫeanta: [1] Ná dein drúis, Ná dein marḃú,
Ná dein guid, Ná dein fiaḋnaise ḃréige, Ná dein feall,
Taḃair onóir do t'aṫair agus do d'ṁáṫair. Agus 20
d'ḟreagair an duine agus duḃairt sé: A Ṁáiġistir,
táid na neiṫe sin go léir coimeádta agam ó m'óige.
Ansan d'ḟéaċ Íosa air, agus ṫug sé grád dó, agus 21
duḃairt sé leis: Tá aon níḋ aṁáin i n-easnaṁ ort:
imṫiġ agus díol a ḃfuil agat agus taḃair dos na
boċtaiḃ é, agus beiḋ saiḋḃreas ar neaṁ agat; agus
tar agus lean mise. Agus do ċuir an ċaint sin 22
buairt ar an nduine, agus d'imṫiġ sé fé ḃrón; mar
duine ab eaḋ é go raiḃ a lán saiḋḃris aige.

Agus d'ḟéaċ Íosa 'n-a ṫímpal agus duḃairt sé le 23
n-a ḋeisgiobuil: Náċ deacair do luċt saiḋḃris dul
isteaċ i ríġeaċt Dé! Agus do ċuir a ċaint uaṫḃás 24
ar na deisgiobuil. Aċ d'ḟreagair Íosa arís, agus
duḃairt sé leó: A ċlann ó, náċ deacair do ḋaoine
go ḃfuil a mainiġín a' saiḋḃreas dul isteaċ i ríġeaċt
Dé! Is usa do ċamal dul tré ċró snáṫaide 'ná do 25
ḋuine ṡaiḋḃir dul ifteaċ i ríġeaċt Dé. Agus is 26
aṁlaiḋ a ṁéaduiġ an iongna orṫa, agus duḃradar
eatarṫa féin: Má seaḋ cé ḟéadfaiḋ dul saor? Asuf 27
d'ḟéaċ Íosa orṫa, agus duḃairt: Ní'l san ar ċumas
daoine, aċ tá sé ar ċumas Dé; óir is féidir le Dia
gaċ níḋ a ḋeanaṁ.

Agus do ċrom Peadar ar a rád: Féaċ, d'ḟágamair- 28
ne gaċ aon rud agus do leanamair tusa. Agus 29
d'ḟreagair Íosa agus duḃairt. Go deiṁin adeirim-
se liḃ-se, níl aon duine a ḋ'ḟágfaiḋ a ṫiġ, ná a ḋriṫ-
áraċa, ná a ḋriféaraċa, ná a aṫair ná a ṁáṫair, ná a

[1] Exod. xx. 13.

* Ver. 18. "Ní maiṫ aoinne aċ Dia aṁáin," .i. Ní maiṫ aoinne ann féin, go h-iomlán, agus 'n-a ḃiṫinn féin, aċ Dia aṁáin. Má's maiṫ aon duine is tré ṁaiṫeas Dé is maiṫ é.

ċlann, ná a ċuid tailiṁ, ar mo ṡon-sa agus ar son
30 an tsoisgéil, ná faiġiḋ a ċéad oiread sa n-aimsir
seo anois, tiġṫe, agus ḋriṫáraċa agus ḋriféaraċa,
agus máiṫreaċa, agus clann, agus talaṁ, mar aon
le craḋ; agus an ḃeaṫa síoruiḋe sa tsaoġal atá le
31 teaċt. Óir [1] ḃeiḋ mórán d'á ḃfuil ar tusaċ ar
deire, agus d'á ḃfuil ar deire ar tusaċ.

32 Agus ḃíodar ar an slíġ ag dul suas go Ierúsalem;
agus ḃí Íosa rómpa amaċ, agus ḃí iongna orṫa, agus
ḃíodar ag teaċt 'n-a ḋiaiḋ agus eagal orṫa. Agus
do tog sé an dáréag airís, agus ċrom sé ar a ḋ'inn-
33 sint dóiḃ cad a ḃí le tuitim amaċ dó: Féaċ, támíd
ag dul suas go Ierúsalem, agus ṫaḃarfar Mac an
Ḋúine suas d'uaċtaránaiḃ na sagart, agus do sna
Sgríḃneóiriḃ, agus dos na seanóiriḃ, agus daorfaid
siad ċun báis é, agus taḃarfaid siad suas do sna
34 geintiḃ é; Agus déanfaid siad magaḋ faoi, agus
caiṫfid siad seilí air, agus sgiúrsálfaid siad é,
agus marḃóċaid siad é; agus eireóċaiḋ sé airís an
tríṁaḋ lá.

35 Agus ṫáinig ċuige Séamus agus Eóin, clann Sebedé,
agus duḃradar: A Ṁáiġistir, is mian linn go ndéan-
36 fá ḋúinn pé níḋ a ḋ'iarrfimíd ort. Agus duḃairt
seisean leó: Cad ba ṁaiṫ liḃ a ḋéanfainn daoiḃ?
37 Agus duḃradar-san: Taḃair ḋúinn go suiḋfeaḋ
duine againn ar do láiṁ ḋeis, agus an duine eile ar
38 do láiṁ clé, ad' ġlóire. Ḋuḃairt Íosa leó, áṁtaċ: Ní
h-eól daoiḃ cad tá agaiḃ 'á iarraiḋ. An féidir liḃ
an ċailís a ḋ'ól atá agam-sa 'á ḋ'ól, nó siḃ a ḃais-
teaḋ sa ḃaisteaḋ seo i n-a ḃfuilim-se am' ḃaisteaḋ?
39 Agus duḃradar: Ís féidir. Agus duḃairt Íosa leó:
Is fíor go n-ólfaiḋ siḃ an ċailís atá agam-sa d'á ól,
agus go mbaistfar siḃ sa ḃaisteaḋ 'n-a mbaistear
40 mise: Aċ suiḋe ar mo ḋeis nó ar mo ċlí, ní h-agam
atá san a ṫaḃairt daoiḃ, aċ do'n ṁuintir go ḃfuil
fé ceapaiṫe ḋóiḃ.

41 Agus nuair airiġ an deiċniúḃar é ṫosnuiġ fearg ar
42 ṫeaċt orṫa ċun Séamuis agus ċun Eóin. Aċ do

[1] Maiṫ. xix. 30.

ġlaoiḋ Íosa ċuige iad agus duḃairt sé leó: [1] Ċíonn siḃ, an ṁuintir a saṁluiġtear a ḃeiṫ os cionn na ngeinte, go mbíonn smaċt acu orṫa, agus tá cóṁaċt agá bpriúnsaíḃ os a gcionn. 43 Ní mar sin, áṁṫaċ, daoiḃ-se, aċ an t-é gur mian leis ḃeiṫ os ḃur gcionn. beiḋ sé 'n-a ṡeirḃíseaċ agaiḃ; 44 Agus an t-é gur mian leis ḃeiṫ ar tusaċ eadraiḃ, beiḋ sé ag frioṫálaṁ ar gaċ áoinne. 45 Óir níor ṫáinig Mac an Duine ionus go ndéanfaí frioṫálam air, aċ ionus go ndéanfaḋ sé frioṫálaṁ, agus ċun go dtaḃarfaḋ sé a anam féin mar ċeannaċ ar a lán daoine.

46 Agus ṫánadar go Ierició. Agus nuair a ḃí sé féin agus a ḋeisgiobuil ag dul amaċ a' Ierició agus mórán daoine i n-aonḟeaċt leó, ḃí an dall, Bar-Timéus, mac Timéi, 'n-a ṡuiḋe i n-aice an bóṫair agus é a d'iarraiḋ déarca. 47 Agus nuair airiġ sé gur ḃ'é Íosa Nasareit a ḃí ann, ċrom sé ar ġlaoḋaċ agus ar a ráḋ: A Íosa, a Ṁic Dáiḃid, dein trócaire orm. 48 Agus ḃí a lán daoine ag bagairt air éisteaċt. Aċ b'ṡin mar ba ṁó a ġlaoiḋ seisean: A Ṁic Dáiḃid, dein trócaire orm. 49 Agus do stad Íosa, agus duḃairt sé glaoḋaċ ar an nduine. Agus ġlaoḋadar ar an ndall agus duḃradar leis: Glac misneaċ; eiriġ; Tá sé ag glaoḋaċ ort. 50 Agus ċaiṫ sé ḋe a ḃrat agus do ṗreab sé 'n-a ṡuiḋe, agus ṫáinig sé ag triall ar Íosa; 51 Agus d'ḟreagair Íosa, agus duḃairt sé: Cad ba ṁaiṫ leat a ḋéanfainn duit? agus duḃairt an dall: Raḋarc a ṫaḃairt dom, a Ṫiġearna. 52 Agus duḃairt Íosa leis: Imṫiġ leat, do ṡlánuiġ do ċreideaṁ ṫu. Agus ḃí raḋarc aige láiṫreaċ, agus do lean sé é sa tslíġ.

CAIBIDIOL XI.

Críost do ḋul isteaċ i gcaṫair Ierúsalem ar muin asail. An easgaine aige á ċur ar an gcrann fíge a ḃí seasg, agus na daoine a ḃí ag díol agus ag ceannac dá dtiomáint amaċ as an dteampul aige.

1 Agus nuair a ṫánadar i n-aice Ierúsalem agus Ḃetánia ag Cnoc na n-Ola-ċrann, ċuir sé ċun siuḃail

[1] Lúc. xxii. 25.

beirt d'á ḋeisgiobulaiḃ, agus duḃairt sé leó:
2 Téiġiḋ do'n ḃaile úd ṫall os búr gcóṁair, agus nuair
a raġaiḋ siḃ isteaċ ann ġeoḃaiḋ siḃ ann ceangailte,
searraċ nár ṡuiḋ aou duine riaṁ fós air; sgaoiliḋ é,
3 agus tugaiḋ ċúġam é. Agus má deir aoinne liḃ, Cad
é sin agaiḃ 'á ḋéanaṁ? abraiḋ: Teastuiġeann sé ó'n
dTiġearna; agus leigfiḋ sé liḃ é, gan stad, anso.

4 Agus d'imṫiġeadar, agus fuaradar an searraċ
ceangailte ag dorus, ar an dtaoḃ amuiġ, i gcóṁrac
5 dá slíġe; agus do sgaoileadar é. Agus duḃairt
cuid d'a raiḃ 'n-a seasaṁ ann: Cad ab áil liḃ ag
6 sgaoileaḋ an tsiorraiġ? Agus duḃradar-san leó
mar a ḋ'órduiġ Íosa ḋóiḃ; agus do leigeadar leó é.
7 Agus tugadar an searraċ ag triall ar Íosa, agus
ċuireadar a mbrait anuas air, agus do ṡuiḋ sé air.
8 Agus do leaṫ a lán de sna daoine a mbrait ar an
slíġ; agus ḃain tuille acu géaga de sna crannaiḃ
9 agus do leaṫadar ar an slíġ iad. Agus an ṁuintir
a ḃí ar tusaċ agus ar deire ḃíodar ag liúiriġ, agus
deiridís: [1] Hósanna. Is beannuigte an t-é atá ag
10 teaċt i n-ainim an Tiġearna. Is beannuiġṫe ag
teaċt an ríġeaċt so ár u-aṫar Dáiḃiḋ. Hósanna ins
11 na flaṫais is aoirde. Agus do ċuaiḋ Íosa isteaċ
i n-Ierúsalem agus isteaċ sa teampul; agus d'ḟéaċ
sé n-a ṫímpal ar gaċ níḋ, agus nuair a ḃí an tráṫ-
nóna ann ċuaiḋ sé féin agus an dáréag amaċ go
Betánia.

12 Agus an lá n-a ḋiaiḋ san, agus iad ag teaċt ó
13 Ḃetánia, ḃí ocras air. Agus ċonaic sé, aḃfad uaiḋ,
crann fíge agus duilleaḃar air, agus ṫáinig sé ag
féaċaint an ḃfaġaḋ sé aon níḋ air. Agus nuair a
ṫáinig sé ní ḃfuair sé aon níḋ air aċ na bileóga, mar
14 ní raiḃ aimsir na ḃfígí tagaiṫe. Agus d'ḟreagair sé
agus duḃairt sé leis an gcrann: As so amaċ go bráṫ
airís nár iṫiḋ duine toraḋ uait-se. Agus d'airiġ
a ḋeisglobuil é.

Agus ṫanadar go Ierúsalem. Agus nuair a ċuaiḋ
sé isteaċ sa teampul do ċrom sé ar an muintir a
15 ḃí ag díol agus ag ceannaċ ann do ċomáint amaċ

[1] Salm cxvii. 26.

as, agus ar na bórdaiḃ a leagaġ ar luċt an airgid do
ṡóinseáil, agus ar na caṫaoireaċa do leagaḋ ar luċt
na gcolúr a ḋíol. Agus ní laṁálfaḋ sé d'aoinne 16
árṫaċ a ḃreiṫ leis tríd an dteampul. Agus ḃí sé 17
ag teagasg, agus duḃairt sé leó: Ná fuil sgríoḃṫa:
[1] Taḃarfar tiġ ċun úrnuiġṫe do sna geintiḃ go léir
ar mo ṫiġ-se? Aċ tá cuinigéar biṫeaṁnaċ déanta
agaiḃ-se ḋe. Agus ḃí uaċtaráin na sagart agus na 18
Sgríḃneóirí ag éisteaċt leis, agus ḃíodar ag maċt-
naṁ féaċaint conus a ṫiocfaidís ar é ṁarḃú; óir ḃí
eagla acu roimis, mar ḃí na daoine go léir ag déanaṁ
iongna d'á ṫeagasg.

Agus nuair a ṫáinig an tráṫnóna d'imṫiġ sé amaċ 19
as an gcaṫair.

Agus nuair a ḃíodar ag gabáil ṫar an áit ar maidin 20
ċonacadar an crann fíge agus é feóċta go préaṁa-
ċaiḃ. Agus ċuíṁniġ Peadar, agus duḃairt sé leis: 21
A Ṁáiġistir, an crann fíge gur ċuiris an ṁallaċt air,
féaċ, tá sé feóċta. Agus d'ḟreagair Íosa agus 22
duḃairt sé leó: Bíoḋ creideaṁ Dé agaiḃ. Go 23
deimin a deirim liḃ, an t-é a déarfaiḋ leis an gcnoc
so: Tógtar ṫu agus caiṫtear sa ḃfaraige ṫu, agus ná
staonfaiḋ sé 'n-a ċroiḋe, aċ go gcreidfiḋ sé go ndéan-
far an rud adeir sé, déanfar é ḋó. Deirim liḃ d'á 24
ḃríġ sin: An uile rud ar doṁan a ḃeiḋ agaiḃ 'á iar-
raiḋ i nbúr n-úrnuiġṫe, creidiḋ go ḃfaġaiḋ siḃ é agus
ġeoḃaiḋ siḃ é. Agus nuair a stadfaiḋ siḃ ċun 25
úrnuiġṫe ḋéanaṁ, má ḃíonn aon níḋ agaiḃ i gcoinniḃ
aoinne, maiṫiḋ ḋó é; ionus go maiṫfeaḋ ḃúr
n-Aṫair atá ins na flaṫais ḃúr bpeacaí ḋaoiḃ-se. Agus 26
mura maiṫfiḋ siḃ-se, ní lúġa 'ná mar a ṁaiṫfiḋ ḃúr
n-Aṫair atá ins na flaṫais ḃúr bpeacaí ḋaoiḃ-se.

Agus ṫánadar airís go Ierúsalem. Agus nuair a 27
ḃí sé ag siuḃal istiġ sa teampul ṫáinig ċuige uaċ-
taráin na sagart agus na Sgríḃneóirí agus na ṡean-
óirí, Agus duḃradar leis: Cad é an t-úġdarás atá 28
agat ċun na neiṫe seo do ḋéanaṁ? agus cé ṫug duit
an t-úġdarás ċun iad a ḋéanaṁ? Agus d'ḟreagair 29

[1] Isáias lvi. 7; Ierem. vii. 11.

Íosa iad agus duḃairt: Cuirfead-sa, leis, aon ċeist aṁáin ċugaiḃ-se, agus tugaiḋ freagra orm, agus ansan neósfad-sa ḋaoiḃ-se cad é an t-úġdarás atá
30 agam ċun na neiṫe seo ḋéanaṁ. An baisteaḋ a ḋein Eóin ar ḃ' ó neaṁ é nó ó daoine? Tugaiḋ freagra
31 orm. Aċ do ċromadar ar maċtnaṁ 'n-a n-aigne, agus duḃradar: Má deirimíd gur ḃ' ó neaṁ é, déarfaiḋ sé, Cad 'n-a ṫaoḃ, má 'seaḋ, nár ċreideaḃair
32 é? Agus má deirimíd gur ḃ' ó ḋaome é, is baoġal dúinn an pobul; óir, dar leis na daoine, fáiḋ dáiríriḃ
33 ab eaḋ Eóin. Agus d'ḟreagradar agus duḃradar le h-Íosa: Ní ḟeadramair. Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt leó: Ní lúġa 'ná mar a neósfad-sa ḋaoiḃ-se cad é an t-úġdarás atá agam ċun na neiṫe seo ḋéanaṁ.

CAIBIDIOL XII.

Parabal an ḟíonġuirt agus an luċt saoṫruiġṫe. Ceart Ċéasair ċun na cánaċ. Na Saddúcínig; i bpúnc. An ċéad aiṫne; cianúg na baintríġe.

1 Agus do ċrom sé ar laḃairt leó i soluíḋíḃ: [1] Do ċuir duine fíongort, agus ḋein sé fál 'n-a ṫímpal, agus ḋein sé clais ann ċun an ḟíona do ḃrúṫ, agus ċuir sé suas túr ann, agus do ċuir sé é ċun luċt
2 saoṫruiġṫe, agus d'imṫiġ sé i gcéin. Agus nuair a ṫáinig an t-am ċuir sé seirḃíseaċ ag triall ar an luċt saoṫruiġṫe ċun toraḋ an ḟíonġuirt d'ḟáġail ó'n luċt
3 saoṫruiġṫe. Agus do rugadar ar an seirḃíseaċ, agus ġaḃadar air, agus ċuireadar ċun siuḃail folaṁ
4 é. Agus airís ċuir sé ċúċa seirḃiseaċ eile; agus do ġoineadar é sin. sa ċeann, agus ṫugadar tarcuisne
5 ḋó. Agus airís ċuir sé seirḃíseaċ eile ag triall orṫa: agus do ṁarḃuiġeadar é féin; agus mórán
6 eile; do ġaḃadar ar ċuid acu, agus do ṁarḃuiġedar cuid acu. Aċ do ḃí aige aon ṁac aṁáin, ró-ḋílis; agus ċuir sé é sin ċúċa sa deire, agus duḃairt sé

[1] Isáias V. 1.

Taḃarfaiḋ siad uraim dom' ṁac. Aċ duḃairt an 7
luċt saoṫruiġṫe le n-a ċéile: Sidé an t-oiġre; téa-
nam, cuirimís ċun ḃáis é, agus beiḋ an oiġreaċt
againn. Agus do rugadar air, agus do ċuireadar 8
ċun ḃáis é, agus ċaiṫeadar lasmuiġ de'n ḟíonġort é.
Cad a ḋéanfaiḋ tiġearna an ḟíonġuirt sin? Tioc- 9
faid sé agus deanfaid sé díḃeirg ar an luċt saoṫ-
ruiġṫe sin agus taḃarfaiḋ sé an fíonġuirt d'á malairt.

Agus an aṁlaiḋ nár léiġeaḃair an scriptiúir seo, 10
[1] An ċloċ ná glacfaḋ na saoir, isí atá 'n-a cloiċ ċinn
cúinne; Isé ah Tiġearnia do dein an níḋ sin, agus is 11
iongantaċ é i n-ár súiliḃ-ne? Agus ḃíodar a d'iar- 12
raiḋ beirṫe air, aċ ḃí eagla acu roimis an bpobul;
óir ḃí ḟios acu gur ċúċa féin a ḃí sé sa tsoluíd sin.
Agus d'ḟágadar é agus d'imṫíġeadar.

Agus ċuireadar ċuige cuid de sna Fairisíniġ agus 13
de ṁuintir Héróid ċun buntáiste ḃreiṫ air 'n-a ċaint.
Agus ṫánadar ċuige agus duḃradar leis: A Ṁáiġ- 14
istir, is eól dúinn gur duine fírinneaċ tu, agus ná
fuil beann agat ar aoinne; mar ní féaċann tú ċun
gnúise aon duine, aċ slíġ Dé do múineaḋ do reir
fírinne. An dleaġṫaċ cíos a ḋíol le Caesar nó gan
a ḋíol? An dtaḃarfam é nó an gcoimeádfam é?
Aċ do ċonaic sé an feall a ḃí ionta, agus duḃairt sé 15
leó: Cad ċuige ḋaoiḃ beiṫ am' braṫ? Tugaiḋ
cuġam píosa airgid go ḃfeiceaḋ é. Agus ṫugadar 16
ċuige é. Agus duḃairt sé leó: Cé leis an íoṁáiġ seo
agus an sgríḃinn seo? Duḃradar leis: Le Caesar.
Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé leó: [2] Tugaiḋ, 17
d'á ḃríġ sin, do Ċaesar na neiṫe is le Caesar, agus do
Ḋia na neiṫe is le Dia.

Ansan ṫáinig ċuige na Sadducíniġ, daoine a ṡéan- 18
ann aiseiriġe na marḃ, agus ċuireadar ceist ċuige
agus duḃradar; A Ṁáiġistir, do sgríḃ Maois 19
dúinn: [3] Má ġeiḃeann driṫáir duine bás agus go
ḃfágann sé a ḃean, agus ná fágann sé clann 'n-a
ḋiaiḋ, go nglacfaiḋ a ḋriṫáir an ḃean, agus go dtóg-
faiḋ sé clann d'á ḋriṫáir. Aċ ḃí mórṡeisear driṫár 20
ann, agus do ṗós an ċéad duine acu bean, agus fuair

[1] Salm cxvii. 22; Isáias xxviii. 16. [2] Róm. xiii. 7. [3] Deut. xxv. 5.

21 sé bas gan clann ḟágáilt. Agus do ġlac an tarna
duine acu í, agus fuair sé bás, agus níor ḟág sé sin
clann aċ ċóṁ beag. Agus an tríṁaḋ fear ar an
22 gcuma gcéadna. Agus do ġlac an mórṡeisear í ar
an gcuma san, agus niór ḟagadar clann. I n-a
23 ndiaiḋ go léir do fuair an ḃean bás. D'á ḃríġ sin,
nuair ṫiocfaiḋ an aiseiriġe, agus nuair a d'eireó-
ċaid siad go léir, cé 'cu ḋíoḃ gur leis an ḃean? Óir
24 ḃí sí 'n-a mnaoi ag an mórṡeisear. Agus d'ḟreagair
Íosa agus duḃairt sé leó: Nác é atá 'búr gcur amú
gan eólus a ḃeiṫ agaiḃ ar an scriptiúir, ná ar ċóṁ-
25 aċtalb Dé? Óir, nuair a d'eireóċaid siad ó sna
mairḃ ní ḃeiḋ pósaḋ ná taḃairt le pósaḋ feasta, aċ
26 beid siad ar nós na n-aingeal ins na flaṫais. I
dtaoḃ na marḃ, áṁṫaċ, go n-eireóċaid siad, nár
léiġeaḃais i leaḃar Maoise, conus mar aduḃairt
Dia leis as an dtor: [1] Is mise Dia Ábrahaim agus
27 Dia Isaaic agus Dia Iacóib. Ní do daoine marḃa is
Dia é aċ do ḋaoine atá beó. D'á ḃríġ sin is mór
atáṫaoi-se amú.

28 Agus ṫáinig ċuige duine de sna Sgríḃneóiriḃ a ḃí
ag éisteaċt leó-san ag déanaṁ an aiġnis, agus nuair
a ċonaic a ḟeaḃas do ḟreagair sé iad, d'ḟiafraiġ sé
ḋe cad í an ċéad aiṫne de sna h-aiṫeantaiḃ go léir.
29 Agus d'ḟreagair Íosa é: Isí an ċéad aiṫne ḋíoḃ go
léir: [2] Clois, a Israéil, is aon Dia aṁáin do Ṫíġ-
30 earna Dia-se; Agus gráḋfaiḋ tú do Ṫiġearna Dia
óḋ' ċroíḋe go h-iomlán, agus ót' anam go h-iomlán,
agus ót' aigne go h-iomlán, agus óḋ' neart go
31 h-iomlán. Siní an ċéad aiṫne. Agus is cosṁail léi an
tarna h-aiṫne; [3] gráḋfair do ċóṁiarsa mar ṫu féin.
32 Ní'l aiṫne eile is mó ná iad san. Agus duḃairt an
Sgríḃneóir leis: Maiṫ, a Ṁáiġistir. Do laḃrais
fírinne, aon gur b'eaḋ Dia, agus ná fuil ann aċ é.
33 Agus é ġráḋú ó ċroiḋe go h-iomlán, agus ó ṫuisgint
go h-iomlán, agus ó anam go h-iomlán, agus ó neart
go h-iomtan, agus an ċóṁarsa do ġráḋú mar ḋuine
féin. Is mó san 'ná gaċ íḋbirt agus 'ná gaċ ofráil.
34 Agus nuair a ċonaic Íosa gur ḟreagair sé go ciallṁar,

[1] Exod. iii. 6. [2] Deut. vi. 4. [3] Leḃit. xix. 18.

duḃairt sé leis: Ní'lis-se aḃfad ó ríġeaċt Dé. Agus mór leóṁaiġ aoinne é ċeisdiú as san amaċ.

35 Agus ḃí Íosa ag teagasg sa teampul agus duḃairt sé: Conus adeir na Sgríḃneóirí gur mac do Ḋáiḃid Críost? 36 Óir deir Dáiḃid féin, sa Spioraid Naoṁ, [1] Duḃairt an Tiġearna lem' Ṫiġearna, Suiḋ ar mo ḋeis go gcuireaḋ do naṁaid mar ṫaca féd' ċosaiḃ. 37 Mar sin, tugann Dáiḃid féin a Ṫiġearnia air, agus conus atá sé 'n-a ṁac aige? Agus d'éist an pobul mór leis agus áṫas orṫa.

38 Agus duḃairt sé leó agus é 'ġa dteagasg: Seaċnaiḋ na Sgríḃneóirí. Is maiṫ leó siuḃal i n éadaiġiḃ fada, agus go ndéanfaí úṁlú ḋóiḃ i n-áit an ṁargaiḋ; 39 Agus suiḋe ins na caṫaoireaċaiḃ uaċtair ins na sinagógaiḃ, agus ins na h-ineadaiḃ tusaiġ ċun búird; 40 Iṫid siad [2] teaġlaċa na mbaintreaċ ar sgáṫ úrnuiġṫe fada: Ġeoḃaid siad san an ḃreiṫ is truime.

41 Agus do ṡuiḋ Íosa i n-aice áite an ċiste, agus ṫug sé fé ndeara conus a ċuireaḋ na daoine aisgead isteaċ ann, agus do ċuir a lán daoine saiḋḃire mórán isteaċ ann. 42 Agus do ṫáinig baintreaċ ḋealḃ agus ċaiṫ sí isteaċ ḋá ċianóig, 'sé sin feóirling. 43 Agus ġlaoiḋ sé ċuige a ḋeisgiobuil agus duḃairt sé leó: go deiṁin a deirim liḃ gur mó a ċuir an ḃaintreaċ boċt ḋealḃ so isteaċ sa ċiste 'na mar a ċuir aoinne eile d'ár ċuir rud ann; 44 Óir do ċuir an ċuid eile ann as a ḃflúirse, aċ do ċuir sí seo ann, d'á dealḃas, a saiḃ aici, a cuid an tsaoġal.

CAIBIDIOL XIII.

An íde a ḃí le teaċt an an dteampul, agus na cóṁarṫaí atá le teaċt roim lá an ḃreiṫeaṁantais.

1 Agus nuair a ḃí sé ag dul amaċ as a dteampul duḃairt duine ḋ'á ḋeisgiobuil leis: Féaċ, a Ṁáiġistir, cad iad mar ċloċa agus cad é mar ḋéanaṁ! 2 Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt leis: Ċíonn tú na

[1] Salm. cix. 1. [2] .i. a saoġaltas.

h-oibreaċa móra san go léir? Ní fágfar cloċ ar muin cloiċe ḋíoḃ gan leagaḋ.

3 Agus ḃí sé 'n-a ṡuiḋe ar Ċnoc na n-Olaċrann ar aġaiḋ an teampail, agus ḃí Peadar agus Séamus agus Eóin agus Aindrias 'ġá ṡiafraiġe ḋe, ar leiṫliġ:
4 Innis dúinn, caṫain a ṫiocfaiḋ na neiṫe seo? Agus cad é an cóṁarṫa a ḃeiḋ air, nuair a ṫosnóċaid na
5 neiṫe seo go léir ar ṫeaċt ċun cinn. Agus do ċrom Íosa, 'ġá ḃfreagraḋ, ar a ráḋ leó: [1] Seaċain agus ná meallaḋ aoinne siḃ.

6 Óir tiocfaiḋ a lán daoine am' ainim-se, agus déar-
7 faid siad, Is mise é; agus meallfaid siad a lán. Aċ nuair a d'aireóċaiḋ siḃ cogaí agus ráflaí ar ċogaíḃ, ná bíoḋ eagal oraiḃ, óir ní foláir iad san a ḃeiṫ ann;
8 aċ ní hé au deire fós é. Óir eireóċaiḋ cine i n-aġaiḋ cine agus ríġeaċt i n-aġaiḋ ríġeaċta, agus beiḋ luasgaċa talṁan go tiuġ ann, agus gorta. Tusaċ na
9 buarṫa iad san. Aċ féaċaiḋ ċúġaiḃ féin. Óir taḃarfaid siad i láṫair na gcóṁairlí siḃ, agus sgiúrsálfar siḃ ins na sinagógaiḃ, agus seasóċaiḋ siḃ i láṫair ríġṫe agus uaċtarán mar ġeall orm-sa, mar ḟiaḋnaise
10 ḋóiḃ-sin. Agus ní foláir ar dtúis an soisgéal do
11 ċraoḃsgaoileaḋ ċun na ngeinte go léir. Agus nuair a ṫaḃarfaid siad leó siḃ ċun siḃ a ṫaḃairt ar láiṁ, ná bacaiḋ a ḃreiṫniú roim ré cad déarfaiḋ siḃ; aċ an rud a taḃarfar daoiḃ an uair sin, abraiḋ é; óir ní
12 siḃ-se a laḃrann, aċ an Spiorad Naoṁ. Óir déanfaiḋ an driṫáir feall báis ar a ḋriṫair, agus an t-aṫair ar a ṁac; agus eireóċaiḋ an ċlann i n-aġaiḋ a n-aṫar agus a máṫar, agus imireóċaid siad bás orṫa.
13 Agus beiḋ fuaṫ ag gaċ aoinné ḋaoiḃ mar ġeall ar m' ainim-se. Aċ an t-é a ḃeiḋ seasaṁaċ go deire isé a raġaiḋ slán.

14 Aċ nuair a ċífiḋ siḃ [2] gráin an léirsgriosa 'n-a seasaṁ sa n-áit naċ dual (an t-é a léiġeann tuigeaḋ sé), ansan an ṁuintir atá i n-Iudaéa teiṫidís ċun na
15 gcnoc. Agus an t-é ḃeiḋ ar [3] ḃuaic a ṫíġe ná tagaḋ sé anuas sa tiġ agus na téiġeaḋ sé isteaċ ċun ruḋa

[1] Eṗes. v. 6; 2 Tess. ii 3. [2] Dan. ix 27.
[3] .i. buaic mar úrlár a ḃíoḋ ar ṫiġṫiḃ ann.

ḃreiṫ as an dtiġ; Agus an t-é a ḃeiḋ sa ṗáirc ná 16
filleaḋ sé a d'iarraiḋ a ḃrait. Agus is mairg do 17
luċt clainne d'iompar agus do luċt clainne ḋ'oil-
eaṁaint ins na laeṫiḃ sin; Agus bíḋiḋ ag guiḋe gan 18
iad a ḃeiṫ sa ġeiṁre. Óir beiḋ ins na laeṫiḃ sin 19
cruaḋtan ná raiḃ a leiṫéid ann ó ṫusaċ an ċruiṫniú
a ċruiṫniġ Dia go dtí anois, agus ná ḃeiḋ. Agus 20
mura gcioruiġeaḋ an Tiġearna na laeṫanta ní ḃeaḋ
dul as ag feóil ar biṫ; aċ ar son na ḃfíoraon atá toġṫa
aige do ċioruiġ sé na laeṫanta. Agus anois má deir 21
aoinne liḃ, Féac, tá Críost anso; féac, tá sé ansúd:
ná creidiḋ. Óir eireóċaid críosdana fallsa agus 22
fáiḋí fallsa, agus tabarfaid siad cóṁarṫaí uaṫa agus
iongnaí, ċun na ḃfíoraon féin do ṁeallaḋ, dá
mb'féidir é. Tugaiḋ-se aire, d'á ḃríġ sin; féaċ, tá 23
gaċ níḋ innste agam daoiḃ roim ré.

[1] Aċ ins na laeṫiḃ sin, tar éis na buarṫa san, dor- 24
ċóċaiḋ an ġrian agus ní ṫabarfaiḋ an ġealaċ a solus,
Agus beiḋ na réilte ag tuitim as an spéir, agus beiḋ 25
na cóṁaċta atá ins na flaṫais d'á suaṫaḋ. Agus 26
ansan ċífid siad Mac an Duine ag teaċt ins na
sgamalaoḃ, le mórán cóṁaċt' agus glóire. Agus 27
ansan cuirfiḋ sé a aingil amaċ agus cruinneóċaiḋ
sé a ḟíoraoin ó sna ċeiṫre gaoiṫiḃ, ó ḟíor-imeall an
taliṁ go fíor-mieall neiṁe. Fóġlumuiḋ ó'n gcrann 28
fíge soluíd. Nuair a ḃíonn a géag bog agus an
duilleaḃar tagaiṫe is eól daoiḃ an saṁraḋ ḃeiṫ
i n-aċmaireaċt. Mar sin daoiḃ-se nuair a ċífiḋ siḃ 29
na neiṫe seo ag teaċt ċun cinn, ḃíoḋ ḟios agaiḃ é
ḃeiṫ ins na dóirsiḃ buailte liḃ. Go deiṁin a deirim 30
liḃ, ní h-imṫeóċaiḋ an tslioċt so go dtagaid na neiṫe
seo go léir ċun cinn. Raġaiḋ spéir agus talaṁ ar 31
neaṁníḋ, aċ ní raġaiḋ mo ḃréiṫre-se ar neaṁníḋ.

Ní fios d'aoinne, áṁṫaċ, an lá san ná an uair, d'á 32
mb'iad na h-aingil ins na flaṫais iad, nó an Mac,*

[1] Isáias xiii. 10; Ezech. xxxii. 7; Ióel ii. 10.

*Ver. 32. "Nó an Mac."—Ní 'ġá ráḋ é go ḃfuil Mac Dé gan aon eolus ar lá an ḃreiteaṁantais, aċ 'ġá ráḋ ná raiḃ an t-eólus aige le teagasg dúinne i n' oide againn; níḋ nár ṁaiṫ dúinn.

33 aċ do'n Aṫair. Tugaiḋ aire, deiniḋ faire agus úrnuiġṫe; óir ní fios daoiḃ caṫain a ḃeiḋ an t-am
34 ann. Ar nós duine a d'ḟág a ṫiġ agus d'imṫiġ i gcéin, agus a ṫug d'á seirḃíseaċaiḃ déanaṁ ġac oiḃre, agus a duḃairt leis an ndóirseóir faire
35 ḋéanaṁ; Deiniḋ-se faire, d'á ḃríġ sin, (óir ní fios daoiḃ caṫain a ṫiocfaiḋ an tiġearna, um ṫráṫnóna, i lár na h-oiḋċe, ar ġlaoḋaċ an ċoiliġ, nó ar maidin)
36 le h-eagla, nuair a ṫiocfaḋ sé, gur i nḃúr gcodlaḋ a
37 ġeoḃaḋ sé siḃ. Agus an rud a deirim liḃ-se deirim le gaċ aoinne é: Deiniḋ faire.

CAIBIDIOL XIV.

An ċéad ċuid de ṫuairisg páise Ċríost.

1 Agus i gcionn dá lá ḃí féile na Cásga agus an aráin gan giost le ḃeiṫ ann, agus ḃí uaċtaráin na sagart agus na Sgríḃneóirí 'ġá ċuiṁneaṁ conus a
2 déanfaidís breiṫ air agus é ċur ċun báis. Aċ duḃradar: Ná deintear é lá na féile, le h-eagla go n-eireóċaḋ aċrann ameasg an ṗoḃuil.

3 Agus ḃí sé i mBetánia, i dtiġ Ṡímóin Loḃair, 'n-a ṡuiḋe ċun bíḋ agus ṫáinig bean agus bosca alabastair aici d'ola spícnáird a ḃí ana-ḋaor, agus do ḃris sí an ḃosca alaḃastair agus ḋoirt sí an ola ar a
4 ċeann. Agus ḃí daoine láiṫreaċ agus ṫainig fearg orṫa, agus duḃradar 'n-a n-aigne féin: Caḋ ċuige
5 an ḃásta san a ḋéanaṁ ar an ola? D'ḟéadfaí an ola san do ḋíol ar níos mó 'ná trí ċéad [1] píosa airgid agus é ṫaḃairt do sna boċtaiḃ. Agus ḃíoḋar ag
6 casaoid léi. Agus duḃairt Íosa: Leigiḋ di. Caḋ ċuige ḋaoiḃ ḃeiṫ ag casaoid léi? Is gníoṁ maiṫ atá
7 déanta aici orm-sa. Óir táid na boiċt i nḃúr bfo-ċair agaiḃ i gcómnuiġe, agus féadfaiḋ siḃ maiṫ a

[1] Denarius (nó drachma) a tugtar ar an bpíosa airgid sin. B'é an ṗingin Rómánaċ é. Feic Maiṫ. xvii. 23; Lúc. xv. 18, na nótaí.

déanaṁ dóiḃ nuair is áil liḃ; aċ ní'limse i gcóṁ-
nuiġe agaiḃ. An níḋ a ḃí aici seo le déanaṁ tá sé 8
déanta aici; tá ola curṫa roim ré aici ar mo ċorp-sa
i gcóir aḋlaċta. Go deiṁin adeirim liḃ: sé áit 'n-a 9
gcraoḃsgaoilfar an soisgéal so ar fuid an doṁain
go léir, neósfar ann, mar ċuoṁneaṁ uirṫi seo, an níḋ
atá déanta aici.

Agus d'imṫiġ Iúdas Iscariót, duine de'n dáréag, 10
ag triall ar uaċtaránaiḃ na sagart, ċun é ḋíol leó.
Agus nuair airiġeadar é ḃí áṫas orṫa, agus ġealla- 11
dar dó go dtaḃarfaí airgead dó. Agus ḃí sé ag
faire ċun caoi ḟáġail ar é ṫaḃairt suas.

Agus an ċéad lá de laeṫiḃ an arám gan giost nuair 12
a deintí íḋbirt na Cásga, duḃairt a ḋeisgiobuil leis:
Cár ṁaiṫ leat go raġmís agus go ndéanfaimis an
Ċáisg d'ollaṁú duit le n-iṫe? Agus ċuir sé uaiḋ 13
beirt d'á ḋeisgiobuil agus duḃairt sé leó: Téiġiḋ
isteaċ sa ċaṫair, agus casfar oraiḃ fear agus árṫaċ
uisge ar a ṁuin aige; leanaiḋ é. Agus pé áit 'n-a 14
raġaiḋ sé isteaċ abraiḋ le fear an tiġe, Deir an
Máiġistir, Cá ḃfuil an seómra 'n-a n-íosfad an Ċáisg
i dteannta mo ḋeisgiobul? Agus taisbeánfaiḋ sé 15
daoiḃ seómra mór, agus é cusrṫa i dtreó, agus déiniḋ
ollaṁú dúinn ann.

Agus d'imṫiġ na deisgiobuil agus tánadar sa 16
ċaṫair, agus fuaradar mar a duḃairt sé, agus
d'ollaṁuiġeadar an Ċáisg.

Agus nuair a ḃí an tráṫnóna ann ṫáinig sé i n-aon- 17
ḟeaċt leis an dáréag. Agus nuair a ḃiodar 'n-a 18
suiḋe agus ag iṫe, duiḃairt Íosa: Go deiṁin a deirim
liḃ, tá duine agaiḃ-se, atá ag iṫe am ṫeannta,
agus diolfaiḋ sé mé. Agus ṫáinig buairt orṫa, 19
agus cromadar ar a ráḋ leis, 'n-a nduine a's 'n-a
nduine: An mise é? Agus duḃairt sé leó: Duine 20
de'n dáréag, duine a ċuireaim a láṁ sa n-aon ṁéis
liom. Is fíor go ḃfuil Mac an Duine ag imṫeaċt, 21
i fé mar atá sgríoḃṫa 'n-a ṫaoḃ; aċ is ró-ṁairg do'n
ḟear san tré a ndéanfar Mac an Duine do ṫaḃairt

[1] Salm xl. 10; Gníoṁ. i. 16.

suas. B'ḟearra ḋo'n ḟear san ná tiocfaḋ sé riaṁ ar an saoġal.

22 [1] Agus an ḟaid a bíodar ag iṫe do ṫóg Íosa arán agus beannuiġ sé é, agus bris sé é, agus ṫug sé ḋóib é, agus dubairt sé: Glacaiḋ, iṫiḋ is é mo ċorp
23 é seo. Agus ṫóg sé cailís, agus ġaib sé buiḋeaċas,
24 agus ṫug sé ḋóib í, agus d'ólaḋas go léir aisti. Agus dubairt sé leó: Isí mo ċuid fola, fuil an tiomna nua, í
25 sin, a doirtfar ar son a lán. Go deiṁin adeirim lib, ná h-olfad feasda de'n toraḋ so na fíneaṁna go dtí an lá san 'n-a n-olfad nua é i ríġeaċt Dé.

26 Agus tar éis an iomuin do ġabáil ḋóib ċuadar go Cnoc na n-Ola-ċrann.

27 Agus dubairt Íosa leó: Glacfaiḋ sib go léir sgannal umam-sa anoċt; óir tá sgríobṫa, [2] Buail-
28 fead an t-aoḋaire agus sgaipfar na caoire. Aċ
29 tar éis m'aiseiriġe raġad róṁaib go Gailílí. Agus dubairt Peadar leis: Bíoḋ go nglacfaidís go
30 léir sgannal umat, ní ġlacfad-sa. Agus dubairt Íosa leis: Go deiṁin adeirim leat, sa lá so againn, anoċt féin, séanfair mé fó ṫrí sar a nglaoiḋfiḋ an
31 coileaċ an tarna h-uair.* Aċ sin mar da ḋéine do labair seisean: Dá gcaiṫinn dul ċun báis i n-aon-ḟeaċt leat ní ṡéanfad tú. Agus do labradar go léir ar an gcuma gcéadna.

32 Agus ṫánadar ċun na h-áite ar a dtugtar Getsémané, agus dubairt sé le n-a ḋeisgiobuil: Suiḋiḋ anso go ndeineaḋ úrnuiġṫe.

33 Agus do rug sé leis Peadar agus Séamus agus Eóin, agus ṫusnuiġ sé ar beiṫ go criṫ-eaglaċ agus go
34 dúbaċ; Agus dubairt sé leó: Tá brón an báis ar m'anam; fanaiḋ anso agus deiniḋ faire.

[1] 1 Cor, xi. 24. [2] Zach. xiii. 7.

*Ver 30. "Sar a nglaoiḋfiḋ an coileaċ an tarna h-uair."—glaoiḋiḋ na coiliġ ḋa uair fé leiṫ san oiḋċe, .i. timpal uair an ṁeaḋan oiḋċe ardtúis agus ansan airís tímpal na h-uaire ar a dtugtar "glaoḋ an ċoiliġ." B'ṡiní an ġlaoḋ ar ar labair ár Slánuiġṫeóir: agus d'á briġ sin ní ṫraċtaid na soisgéalaiḋṫe eile i n-aon ċor ar an gcéad ġlaoḋ.

Agus d'imṫiġ sé tamall uaṫa, agus ṫuit sé anuas 35
ar an dtalaṁ, agus ġuiḋ sé go ngeobaḋ an uair
ṫairis dá mb'ḟéidis é. Agus duḃairt sé: Abba, a 36
Aṫair, tá gaċ níḋ ar do ċumas; cuin an ċailís seo
i leiṫ taoiḃ uaim; ná deintear áṁṫaċ, an níḋ is toil
liom-sa, aċ an níḋ is toil leat-sa. Agus ṫáinig sé 37
agus fuair sé 'n-a g-codlaḋ iad. Agus duḃairt sé
le Peadar: A Ṡímóin, an ad' ċodlaḋ ataoí? Nár
ḟeadais faire déanaṁ ar feaḋ aon uaire aṁáin?
Déiniḋ faire agus guiḋe, ionus ná raġaḋ siḃ i gcaṫaíḃ. 38
Tá an spioraid tugṫa, is fíor, aċ tá an ḟeóil laġ.
Agus d'imṫiġ sé airís, agus dein sé an guiḋe 39
céadna ins na focalaiḃ céadna. Agus ṫáinig sé 40
an tarna h-uair agus fuair sé 'n-a gcodlaḋ iad, (óir
do ḃí mairḃiṫíġe ar a súiliḃ), agus ní ḟeadradar
cad é an freagra ṫaḃarfaidís air. Agus ṫáinig sé an 41
tríṁaḋ h-uair agus duḃairt sé leo: Deiniḋ codlaḋ
anois agus suaiṁneas. Ní beag é: tá an uair tag-
aite; féaċ, taḃarfar Mac an Duine ar láṁaiḃ na
bpeacaċ. Eiriġiḋ, téanaíḋ; féaċ, tá i bḟogus 42
dúinn an fear a ḃraṫfaiḋ mé.

Le linn na bfocal a ráḋ dó, ṫáinig Iúdás Iscarióṫ, 43
duine de'n dáréag, agus sluaġ mór i n-aonḟeaċt
leis, ó uaċtaránaiḃ na sagart agus ó sna Sgríḃ-
neóirí agus ó sna seanóirí, agus ḃí claiḋṁte agus
bataí acu. Agus ḃí coṁarṫa taḃarṫa aige-sean 44
dóiḃ, mar duḃairt sé: An t-é go dtaḃarfad-sa póg
dó, siné é; beiriḋ air agus tugaiḋ liḃ é go h-aireaċ.
Agus nuair a ṫáinig sé do ḋein sé air isteaċ agus 45
duḃairt sé: Go mbeannuiġṫear duit, a Ṁáiġistir,
agus ṫug sé póg dó. Agus ġreamuiġeadar-san a 46
láṁa air, agus ċoimeádadar é. Agus ṫarraing duine 47
d'á raiḃ láiṫreaċ claiḋeaṁ, agus ḃuail sé seirḃí-
seaċ an árd-ṡagairt agus ḃain sé an ċluas de. Agus 48
d'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé: An dtánabair
amaċ, agus claiḋṁte agus bataí agaiḃ, ċun beirṫe
orm mar a ṫiocfaḋ siḃ cun beirṫe ar ḃiṫeaṁnaċ?
Ḃíos gaċ lá i nbúr measg sa teampul, ag teagasg 49
agus níor rugaḃair orm. Aċ is ċun an sgripṫiúra

50 do ċóṁlíonaḋ é. Ansan d'ḟág a ḋeisgiobuil é
51 agus do ṫeiṫeadar go léir. Agus ḃí buaċaill 'gá leanṁaint n-a raiḃ ball línéadaiġ fan noċta a
52 ċoím air, agus do rugadar air. Agus do sgaoil seisean an ball línéadaiġ leó, agus d'imṫiġ sé uata tárnoċt.

53 Agus ṫugadar Íosa leó i láṫair an árd-ṡagairt; agus do ċruinniġ ann na sagairt go léir agus na
54 Sgríḃneóirí agus na seanóirí. Agus do lean Peadar é, aḃfad siar, go dtí go raiḃ sé istiġ i halla an árd-ṡagairt, agus ḃí sé 'n-a ṡuiḋe i dteannta na seirḃ-íseaċ, ċun na teine, 'gá ṫéiḋ féin.
55 Agus ḃí na h-árd-ṡagairt agus an ċóṁairle go léir ag lorg sínné i gcoinniḃ Íosa, ċun é ḋaoraḋ
56 ċun báis; agus ḃí ag teip orṫa. Agus ḃí a lán ag taḃairt fiaḋnaise ḃréige 'n-a ċoinniḃ, aċ níor
57 péiḋtiġ a ḃfiaḋnaise le n-a ċéile. Agus d'eiriġ daoine éigin agus ṫugadar fiaḋnaise ḃréige 'n-a
58 ċoinniḃ agus duḃradar: D'airiġeamair-ne é agus duḃairt sé: [1] An teampal so a deineaḋ le láṁaiḃ daoine, leagfad-sa é agus i gcionn trí lá cuirfead
59 suas ceann eile, agus ní le láṁaiḃ daoine é. Agus
60 níor réiḋtiġ a ḃfiaḋnaise le n-a ċéile. Agus d'eiriġ an t-árd-ṡagart, i lár na h-áite, agus ċuir sé ceist ċun Íosa, agus duḃairt: Ná fuil aon ḟreagra agat le
61 taḃairt ar a ḃfuil acu san 'á ċur ad' leiṫ? Aċ níor laḃair seisean agus níor ṫug sé aon ḟreagra. Agus do ċeistiġ an t-árd-ṡagart é, agus duḃairt sé: An
62 tusa Críost Mac Dé ḃeannuiġṫe? Agus ansan duḃairt Íosa leis: I mé; agus ċífiḋ siḃ Mac an duine 'n-a ṡuiḋe ar deasláiṁ cóṁaċta Dé agus ag
63 teaċt i sgamallaiḃ neiṁe. Ansan [2] do strac an t-árd-ṡagart a ḃrat, agus duḃairt sé: Cad ab áil linn
64 d'a ṫuille fiinniṫe? D'airiġeaḃair an diaṁasla: cad a ċítear daoiḃ? Agus duḃradar go léir go raiḃ bás
65 tuillte aige. Agus do ċrom cuid acu ar ṡeilí ċait-eaṁ air, agus ar a aġaiḋ do ċlúdaċ agus ar é ḃua-

[1] Aċ is ar ṫeampul a ċuirp do laḃair sé. Feic Eóin ii 9-21.
[2] Cóṁarṫa buarṫa acu é sin.

laḋ le dóirnib, agus deiridís: Targair: agus ḃí na seirḃísiġ 'ġá bualaḋ le n-a mbasaib.

66 Agus ḃí Peadar sa halla ṫíos, agus ṫáinig duine de ċailíníḃ aimsire an árd-ṡagairt, 67 Agus nuair a ċonaic sí Peadar 'ġá ṫéiḋ féin, d'ḟéaċ sí air agus duḃairt sí: Agus do ḃís-se leis i bfoċair Íosa Nasareit. 68 Agus do ṡéan seisean agus duḃairt: Ní'l fios ná eólus agam ar cad deirir. Agus d'imṫiġ sé amaċ lasmuig de'n halla; agus do ġlaoiḋ an coileaċ. 69 Agus do ċonaic an cailín airís é, agus duḃairt sí leis an muintir a ḃí 'n-a seasaṁ ann: Is duine acu rúd é seo. 70 Agus do ṡéan seisean airís. Agus tar éis tamaill biġ duḃairt an ṁuintir a ḃí 'n-a seasaṁ ann airís, le Peadar: Go deimin is duine acu súd tu, mar is Gaililiaċ tu. 71 Agus do ċrom seisean ar easgainiḋe agus ar a ḋearḃú: Ní'l aon aiṫne agam ar an nduine sin adeireann siḃ. 72 Agus ansan do ġlaoiḋ an coileaċ an tarna h-uair. Agus do ċuiṁniġ Peadar ar an bfocal aduḃairt Íosa: Sar a nglaoiḋfiḋ an coileaċ ḋá uair séanfair mé trí h-uaire. Agus ċrom sé ar ġol.

CAIBIDIOL XV.

Tuairisg na páise ar leanṁaint.

1 Agus ar maidin lár n-a ṁáireaċ go luaṫ ċuaiḋ uaċtaráin na sagart i gcóṁairle leis na seanóiríḃ agus leis na Sgríḃneóiríḃ, agus leis an gcóṁairle ċoitċian, agus ṫugadar suas Íosa, gaḃṫa, do Ṗílát. 2 Agus d'ḟiafraiġ Pílát de: An tusa rí na n-Iúdaċ? Agus d'ḟreagair seisean agus duḃairt: [1] Deirir-se é. 3 Agus do ċuir uaċtaráin na sagart a lán neiṫe 'n-a leiṫ. 4 Agus ċeistiġ Pílát airís é, agus duḃairt: Náċ bfuil aon ḟreagra agat le tabairt? Féaċ a bfuil acu 'a ċur ad' leiṫ. 5 Agus níor ḟreagair Íosa focal eile, i dtreó go raiḃ iongna ar Pílát.

[1] .i. Is fíos an níḋ a deirir.

6 I gcaiṫeaṁ lae na féile, áṁṫaċ, ba ġnáṫ leis aon ṗríosúnaċ aṁáin do leigint saor ċúċa, aon ṗrío-
7 súnaċ a iarrfidís. Agus ḃí aon ṗríosúnaċ aṁáin ann gur ḃ'ainim dó Barabbas, agus ḃí sé gaḃṫa ameasg an luċt ceannairce, agus ṁairḃ sé duine
8 i gceannairc. Agus ṫáinig an pobul agus ċroma-dar ar iarraiḋ, mar ba ġnáṫ leis a ḋéanaṁ dóiḃ.
9 Agus d'ḟreagair Píláṫ iad agus duḃairt sé: An toil
10 liḃ go leigfinn saor ċúġaiḃ rí na n-Iúdaċ? Mar ḃí ḟios aige gur le mioscais a ḋein uaċtaráin na
11 sagart é ṫaḃairt ċun láṁa. Agus ċuir na sagairt suas an poḃul ċun a ráḋ gur ḃ'é Barabbas a leigfeaḋ
12 sé saos ċúċa. Agus d'ḟreagair Píláṫ airís iad agus duḃairt: Agus cad is toil liḃ a ḋéanfad le rí na
13 n-Iúdaċ? Agus do liúġadar airís: Céas é.
14 Agus duḃairt Píláṫ leó: Sdó, cad é an t-olc atá déanta aige? Aċ sin mar aḃ' aoirde do liúġadar:
15 Céas é. Agus ċun an poḃuil do ṡásaṁ do leig Píláṫ Barabbas saos ċúċa, agus ṫug sé Íosa le céasad, tas éis a sgiúrsála.

16 Agus do rug na saiġdiúirí leó é isteaċ i halla na
17 cúirte, agus ċruinniġeadar an ḃuiḋean go léir, Agus ċuireadar brat corcra uime agus d'ḟíġeadar coróinn
18 ḋeilgneaċ, agus ċuireadar ar a ċeann í; Agus ċromadar ar ḃeannú ḋó: Go mbeannuiġṫear duit,
19 a rí na n-Iúdaċ. Agus ansan do ḃuailidís sa ċeann é le cleiṫ, agus ċaiṫidís seile air, agus do ċrom-
20 aidís a nglúine 'ġá onórú. Agus nuair a ḃí an magaḋ déanta acu faoi do ḃaineadar de an brat corcra, agus ċuireadar a ċuid éadaiġ féin airís uime, agus do rugadar leó é ċun é céasad.

21 Agus ḃí duine ag gaḃáil an ḃóṫair, n-ar ḃ' ainim dó Símón Círénéaċ, ag teaċt ó'n dtuaṫ, aṫair Alecsandar agus Rúifis, agus do stadadar é, agus
22 ċuireadar ḟéaċaint air an ċros a ḃ'iompar é. Agus do rugadar leó é go dtí an áit Golgota, le n-a gciall-
23 uiġṫear áit an ċloiginn. Agus ṫugadar deoċ dó,
24 fíon agus mirr tríd, agus níor ġlac sé é. Agus do ċéasadar é, agus do roinneadar a ċuid éadaiġ, 'ġá gcur ar ċrannaiḃ féaċaint cé ḃéarfaḋ gaċ ball díoḃ.

25*Agus ḃí an tríṁaḋ tráṫ ann, agus ċéasadar é. Agus 26
ḃí teidiol a ċúise sgríoḃṫa: RÍ NA N-IÚDAC.
Agus do ċéasadar i n-aonḟeaċt leis beirt ḃiṫeaṁ- 27
naċ, duine acu ar a ḋeis agus an duine eile ar a ċlí.
Agus do cóṁlíonaḋ an sgriptiúir adeir: [1] Agus do 28
luaḋaḋ é le cuirpṫeaċaiḃ. Agus na daoine ġabaḋ 29
ṫairis ṫugaidís masla ḋó, agus ċroṫaidís a gceann
agus deiridís: Ḃáṫ! do leagfá teampal Dé agus
ċurfá suas airís é i gceann trí lá: Saor ṫu féin 30
anois, agus tar anuas de'n ċrois. Mar an gcéadna 31
uaċtaráin na sagart agus na Sgríḃneóirí, ag caint
le ċéile ag déanaṁ magaiḋ: Ṡábail sé daoine eile,
adeiridís; ní'l ar a ċumas é féin do ṡábail. Tagaḋ 32
Críost, rí Israéil, anuas de'n ċrois anois go ḃfeic-
eam agus go gcreideam. Agus an beirt a ḃí céasda
i n-a aice ṫugadar masla ḋó.

Agus nuair a ṫáinig an séṁaḋ tráṫ do luiġ doir- 33
ċeaċt ar an ndoṁan go léir go dtí an naoṁaḋ tráṫ.
Agus sa naoṁaḋ tráṫ do ġlaoiḋ Íosa do ġuṫ árd: 34
[2] Elóí, Elóí, lamá sabactání? níḋ a míníġṫear mar
seo: A Ḋia, a Ḋia, cad uime gur ṫréigis mé? Agus 35
duḃairt cuid d'á raiḃ láiṫreaċ: Féaċ, tá sé ag
glaoḋaċ ar Elias. Agus do riṫ duine acu agus do 36
líon sé spúinse d' ḟínéigir agus ċuir sé ar ḃata é,
agus ṫug sé ḋó é le n-ól, agus duḃairt sé: Fanaiḋ
go ḃfeiceam an dtiocfaiḋ Elias ċun é ṫógaint anuas.

Agus do ġlaoiḋ Íosa do ġuṫ árd, agus d'éag sé. 37

Agus do stracaḋ brat an teampail 'n-a ḋá ċuid 38
ó ḃarr go bun. Agus nuair a ċonaic an taoiseaċ 39
céad a ḃí 'n-a seasaṁ ar a aġaiḋ amaċ go ḃfuair sé
ḃás agus an guṫ árd san aige d'á ċur as duḃairt sé:
Gan aṁras dob' é Mac Dé an duine sin. Agus ḃí 40
mná ann aḃfad uaiḋ agus iad ag féaċaint air, ar a raiḃ
Máire Magdalén, agus Máire máṫair Ṡéamuis ḃiġ

[1] Isáias liii. 12. [2] Salm xxi. 2.

* Ver. 25. "An tríṁaḋ tráṫ."—Do rainn an seana-ċúntas an lá 'n-a ċeiṫre tráṫanaiḃ agus do h-ainimniġeaḋ gaċ tráṫ o'n uair ar ar ṫusnuiġ sé, .i. an céad tráṫ, an tríṁaḋ tráṫ, an séṁaḋ tráṫ, agus an naoṁaḋ tráṫ. Do ceasaḋ ár dTiġearna beagán roim ṁeadan lae san ar ċríoċnuiġ an tríṁaḋ tráṫ, agus nuair a ḃí an séṁaḋ tráṫ díreaċ ag teaċt.

41 agus Íoseiṗ, agus Salómé; Agus siniaḋ a ḃíoḋ 'ġá leanṁaint agus ag frioṫálaṁ air nuair a ḃíoḋ sé i nGaililí; agus a lán ban eile a ṫáinig i n-aonḟeaċt leis aníos go Ierúsalem.

42 Agus nuair a ḃí an déanaíġe ann, (óir b' é lá an
43 ollaṁuiġṫe é, a ṫagann roimis an sabbóid), Ṫáinig Íoseṗ ó Arimataéa, duine uasal, decúrio, fear a ḃí ag súil le ríġeaċt Dé ċóṁ maiṫ le cáċ, agus ċuaiḋ sé isteaċ go dána i láṫair Ṗílait, agus d'iarr se
44 corp Íosa air. Agus ḃí iongna ar Ṗílát a ráḋ go mbeaḋ sé tar éis ḃáis ċeana féin. Agus ċuir sé fios ar an dtaoiseaċ céad agus d'ḟiafraiġ sé ḋe an
45 raiḃ sé tar éis ḃáis. Agus nuair a fuair sé amaċ ó'n dtaoiseaċ céad go raiḃ, d'órduiġ sé an corp
46 do ṫaḃairt do Íoseṗ. Agus do ċeannuiġ Íoseṗ línéadaċ agus ṫóg sé anuas ó'n gcrois é, agus d'ḟill sé sa línéadaċ é, agus ċuir sé isteaċ é i dtuama a ḃí gearrṫa a' caraig, agus d'iompuiġ sé leac ċun
47 doruis an tuama. Agus ḃi Máire Ṁagdalén agus Máire [máṫair] Íoseiṗ ag féaċaint ar an áit 'n-ar cuireaḋ é.

Caibidiol XVI.

Aiseiríġe Ċríost agus a deasgaḃáil.

1 Agus nuair a ḃí an tsabbóid imṫiġṫe ċeannuiġ Máire Ṁagdalén agus Máire, máṫair Ṡéamuis, agus Salómé, spíosra cúṁrṫa ċun go dtiocfaidís agus
2 go n-ungfaidís Íosa. Agus ṫanadar go h-ana-ṁoċ, ar maidin an ċéad lae de'n tseaċtṁain, go dtí an
3 tuama, agus ḃí an ġrian 'n-a suiḋe;* Agus ḃíodar 'ġá ráḋ le n-a ċéile: Cé d'iompóċaiḋ siar an ċloċ

* Ver. 2. "agus ḃí an ġrian n-a suiḋe."—Do ġluaiseádan sar a dtáinig an solus ag dul ċun na h-uaġa, aċ ḃí an ġrian 'n-a suiḋe um an dtaca 'nar ṡroiseadar an áit. Nú, i ḃfigiúir, tráċtar anso ar ġréin an ċirt, .i., ar Íosa Críost, ár dTiġearna, a ḃí eiriġṫe sar a dtánadar.

dúinn ó béal an tuama? Agus nuair ḟéaċadar ċon- 4
acadar an ċloċ iompuiġṫe siar. Agus cloċ ana-
ṁór ab eaḋ í. Agus ċuadar isteaċ sa tuama agus 5
ċonacadar an fear óg 'n-a ṡuiḋe ar ṫaoḃ na láṁa
deire agus éide ġeal uime, agus ṫáinig eagal orṫa.
Agus duḃairt sé leó: ná glacaiḋ aon sgannra. 6
Íosa Nasareit a céasaḋ isé atá uaiḃ. D'eiriġ sé;
ní'l sé anso; féaċ an áit 'n-ar ċuireadar é. Aċ 7
imṫiġiḋ, agus innsiḋ d'a ḋeisgiobulaiḃ agus do
Ṗeadar, go bfuil sé ag dul rómaiḃ go Gaililí; ċífiḋ
siḃ sa n-áit sin é, mar aduḃairt sé liḃ.

Aċ do riṫeadar amaċ as an uaiġ, mar do ṫáinig 8
sgannra agus criṫeagla orṫa, agus ní duḃradar
focal le h-aoinne, mar ḃí an t-eagal orṫa.

Aċ nuair aiseiriġ sé ar maidin an ċéad lae de'n 9
treaċtṁain, ṫaisbeáin sé é féin ar dtúis do Ṁáire
Ṁagdalén, an ḃean as ar ḋíbir sé na seaċt ndeaṁain.
Agus d'imṫiġ sí sin agus d'innis sí é do'n ṁuintir 10
a ḃíoḋ i n-a ḟoċair, agus do ḃí ag gol agus ag caoi.
Agus nuair airiġeadar é ḃeiṫ beó, agus go bfeacaiḋ 11
sí é, níor ċreideadar an sgéal. [1] Agus 'n-a ḋiaiḋ 12
san do ṫaisbeáin sé é féin i gcruṫ eile do ḃeirt acu
agus iad ag siuḃal, ag dul fá'n dtuaṫ. Agus ṫána- 13
dar san agus d'innseadar do'n ċuid eile é; agus
níor ċreideadar iad aċ ċóṁ beag.

Fé ḋeire, ḃí an t-aoinne déag acu 'n-a suiḋe 14
i bfoċair a céile, agus ṫaisbeáin sé é féin dóiḃ;
agus do ċas sé leó a ndíṫċreideaṁ agus a ndúr-
ċroiḋe, toisg nár ċreideadar an ṁuintir a ċonaic
go raiḃ sé tar éis aiseiriġe.

Agus duḃairt sé leó: Gluaisiḋ tríd an ndoman 15
go léir agus deiniḋ an soisgéal do ċraobsgaoileaḋ
do'n uile ċréatúir. An t-é a ċreidfiḋ agus a baist- 16
far saorfar é: an t-é, áṁ, ná creidfiḋ, daorfar é.
Agus leanfaid na cóṁarṫaí seo an ṁuintir a ċreid- 17
fiḋ: [2] Cuirfid siad deaṁain a' seilḃ am' ainim se:
[3] laḃarfaid siad i dteangṫaċaiḃ nua. [4] Tógfaid 18
siad aiṫreaċa niṁe, agus má ólaid siad deoċ marḃ-

[1] Lúc. xxiv. 13.
[2] Gníoṁ. xvi 18.
[3] Gníoṁ. ii. 4; x. 46.
[4] Gníoṁ. xxviii. 5.

uiġċeaċ ní ġortóċaiḋ sé iad: [1] Cuirfid siad a láṁa
19 ar daoine breóite agus beid siad go maiṫ. Agus
an Tiġearna Íosa, tar éis labarṫa leó ḋó, [2] do
tógaḋ suas ar neaṁ é, agus tá sé 'n-a ṡuiḋe ar deas-
20 láiṁ Dé. Agus do ġluaiseadar-san agus do
ċraobsgaoileadar ins gaċ áit; agus do ċabruiġ an
Tiġearna leó ag neartú a gcainte le mírbúiltíb
'ġá leanṁaint.

[1] Gníoṁ. xxviii. 8. [2] Lúc. xxiv. 51.

SOISGÉAL NAOṀṪA ÍOSA CRÍOST

DO RÉIR

LÚCÁIS

I n-Aticioch príoṁ-ċaṫair na Síria iseaḋ do rugaḋ Lúcás Naoṁṫa. Liaġ ab eaḋ é, agus deir cuid de sna seana-sgríḃneóirí go raiḃ sé n-a ṗéintéir oilte. D'iompuiġ Pól naoṁṫa 'n-a Ċríostaiḋe é agus ḃí sé aige 'n-a ḋeisgiobul agus 'n-a ċom-rádaiḋe ar a ċuarḋaíḃ, agus ag obair n-a ṫeannta i ngnó an tSoisgéil. Do sgríḃ sé i nGréigis, tímpal ċeiṫre bliana fiċid tar éis deasgabála ár dTiġearna.

CAIBIDIOL I.

Coimbeart Eóin Baiste, agus coimbeart Ċríost. Cuairt na Maiġdine Muire, agus a cantic. Teaċt Eóin Baiste ar an saoġal, agus cantic Sacariais.

Ó ṫárla go ḃfuil iarraċt déanta agá lán daoine (1) ar ċúntas a ṫaḃairt, i ndiaiḋ ċéile, ar na neiṫiḃ seo atá tagaiṫe ċun cinn i n-ár measg, fé mar a tugaḋ dúinn (2) iad, ó sna daoine a ċonaic iad le n-a súiliḃ agus do ḋein frioṫlaṁ ar an gcaint, Ċeapas féin go ḃféaċ- (3) fainn isteaċ gocruinn ionta go léir ó ṫusaċ agus go ndéanfainn iad do sgrí síos i ndiaiḋ ċéile ḋuit-se [1]a Ṫéopiluis uasail, I dtreó go mbeaḋ agat fios (4) fírinne na ḃfocal a múineaḋ duit.

Do ḃí, i n-aimsir Héróid rí Iúdaéa, sagart áiriṫe (5) dar ḃ'ainim Sacarias, [2] d'uanuiġeaċt Abia, agus de ṡlioċt Aaron ab eaḋ a ḃean, agus Elisabet ab ainim di.*

[1] Gníoṁ. i. 1. [2] 1 Par. xxiv. 10.

* Ver. 5. "D'uanuġeaċt Abia," .i., de ranġ Abia, agus glactar an focal sa Ġréigis, do ġnáṫ, i gcéill oibre aon lae aṁáin, aċ sa n-áit seo cialluiġeann sé obair seaċtṁaine. Óir, tré ċeapaḋ Ḋáiḃid (1. Paral, 24) do rainneaḋ slioċt Aaróin 'n-a ceiṫre treaḃċasaiḃ fiċid, agus is ó Abia ṫáinig, an t-oċtṁaḋ ċreaḃċas díoḃ. Agus is ar an dtreaḃċas san a ḃí Sacarias, agus ḃí sé sin an uair sin 'n-a ṡeaċtṁain oibre sagairt.

6 Agus ḃí an ḃeirt fíoraonta i láṫair Ḋé ag siuḃal i n-aiṫeantaiḃ agus i ndlistineasaiḃ an Tiġearna, go 7 h-iomlán, gan ċáim. Agus ní raiḃ clann acu, mar ḃí Elisabet aimrid agus ḃíodar araon ana-aosta.

8 Do ṫárla, áṁṫaċ, agus a ḋualgas sagairt aige 'á 9 ḋéanaṁ, do réir a uanuieaċta, os cóṁair Ḋé, gur ḃ'air a ṫuit an crann, do réir nóis na sagart, agus go ndeaġaiḋ sé isteaċ i dteampul an Tiġearna ċun 10 na túise do ḋóġaḋ. [1] Agus ḃí an pobul mór go léir 11 amuiġ ag guiḋe le linn uaire na tuise. Agus do taisbeánaḋ do aingeal an Tiġearna 'n-a seasaṁ ar 12 ḋeis altóraċ na túise. Agus ṫáinig buaireaṁ agus 13 eagla ar Ṡacarias nuair a ċonaic sé é. Agus dubairt an t-aingeal leis: Ná bíoḋ eagal ort, a Ṡacariais, óir tá éistiṫe le t' ġuiḋe, agus béarfaiḋ do ḃean, Elisabet, mac duit, agus taḃarfair Eóin mar 14 ainim air; Agus beiḋ áṫas agus gáirdeaċas ort, agus beiḋ áṫas ar a lán de ḃárr é ṫeaċt ar an 15 saoġal. Óir beiḋ sé mór i láṫair Ḋé, agus ní ólfaiḋ sé fíon ná deoċ ṁeisgeaṁail, agus beiḋ sé lán de'n 16 Spioraid Naoṁ ó ḃroinn a ṁáṫar féin. Agus iompóċaiḋ sé a lán de ċlainn Israéil ar a dTiġearna Dia: 17 Agus gluaiseóċaiḋ sé roimis amaċ i spioraid agus i gcóṁaċt Eliais, [2] ċun croiḋṫe na n-aṫar d'iompáil ar an gclainn, agus ċun luċt díṫċreidiṁ d'iompáil ċun eagna na bfíoraon, agus pobul fíoraon d'ollaṁú 18 do'n Tiġearna. Agus duḃairt Sacarias leis an aingeal: Conus a ḃeiḋ a ḟios san agam? Óir táim-19 se am' ṡeanduine agus tá mo ḃean ró-aosta. Agus d'ḟreagair an t-aingeal é, agus duḃairt: Is mise Gabriél atá ain' ṡeasaṁ i láṫair Ḋé, agus do cuireaḋ mé ċun laḃarṫa leat-sa agus na neiṫe seo do ċraoḃ-20 sgaoileaḋ ḋuit. Agus féaċ, beiḋ tú gan caint, agus ní féadfair laḃairt go dtí an lá 'n-a gcóṁlíonfar na neiṫe seo, toisg nár ċreidis mo ċaint-se do ṫioc-21 faiḋ ċun cinn 'n-a h-aimsir féin. Agus ḃí na daoine ag feiṫeaṁ le Sacarias, agus ḃí iongna orṫa é ḃeiṫ 22 ag ḋéanaṁ riġnis sa teampul. Agus nuair a ṫáinig sé amaċ ní féadfaḋ sé laḃairt leó, agus ḃí

[1] Exod. xxx. 7; Leḃit. xvi. 17. [2] Mal. iv. 6.

'ḟios acu go ḃfeacaiḋ sé raḋarc sa teampul. Agus ḃí se ag ḋéanaṁ cóṁarṫaí ḋóiḃ, agus do lean an ḃailḃe air.

Agus do ṫárla, tar éir aimsire a ḋualgais sagairt 23
do ċur ḋé, gur imṫiġ sé ċun a ṫiġe féin. Agus tar 24
éis na laeṫanta san do ġaiḃ a bean, Elisabet, gein,
agus d'ḟolaiġ sí í féin ar feaḋ ċúig ṁí, agus duḃairt
sí: Seo mar a ḋein an Tiġearna liom é ins na laeṫiḃ 25
'n-ar ḟéaċ sé orm agus 'n-ar ṫóg sé ḋíom an aiṫis a
ḃí orm ameasg na nḋaoine. Agus sa séṁaḋ mí do 26
cuireaḋ an t-aingeal Gabriél ó Ḋia go caṫair
i nGaililí dar ḃ'ainim Nasaret, ag triall ar ṁaiġdin
a ḃí luaiḋte le fear dar ḃ'ainim Iósep, agus Muire
ab ainim do'n ṁaiġdin. Agus ṫáinig an t-aingeal 27
isteaċ ag triall uirṫi, agus duḃairt sé: Go mbean- 28
nuiġṫear duit atá lán de ġrástaiḃ; tá an Tiġearna
ad' ḟoċair; is beannuiġṫe ṫu idir ṁnáiḃ. Agus nuair 29
airiġ sí é do ċuir an ċaint buaireaṁ uirṫi, agus ṁaċt-
nuiġ sí caḋ é an saġas an beannú san. Agus duḃairt 30
an t-aingeal léi: Ná glac eagla, a Ṁuire, óir tá
grásta fáġalta agat i láṫair Ḋé. [1] Féaċ, geoḃair gein 31
ad' ḃroinn, agus béarfair mac, agus taḃarfair [2] Íosa 32
mar ainim air. Beiḋ an mac san mór, agus taḃarfar
Mac Ḋé Aoirḋ air, agus taḃarfaiḋ an Tiġearna Ḋia
ḋó an ċaṫaoir rí a ḃí agá aṫair, ag Ḋáiḃiḋ; [3] agus
beiḋ sé 'n-a rí i dteaġlaċ Iácóib go deó. Agus 33
ní beiḋ deire le n-a ríġeaċt. Agus duḃairt 34
Muire leis an aingeal: Conus a beiḋ san aṁlaiḋ
agus gan aiṫne fir agam-sa? Agus d'ḟreagair 35
an t-aingeal agus duḃairt sé léi; Túirliceóċaiḋ
an Spioraiḋ Naoṁ ort, agus clúdóċaiḋ cóṁaċt Ḋé
Aoirḋ ṫú, agus d'á ḃríġ sin taḃarfar ar an ngein
naoṁṫa a ṫiocfaiḋ uait Mac Ḋé. Agus féaċ, siní 36
Elisabet, do ṡiúr, tá leanḃ mic ar iompar aici agus
í aosda, agus siḋé an séṁaḋ mí aici sin go dtugtar
aimriḋ uirṫi. Óir ní beiḋ ráḋ ar biṫ náċ féidir do 37
Ḋia. Ansan duḃairt Muire; Féaċ, mise cailín an 38
Tiġearna, deintear liom do réir t'ḟocail. Agus
d'imṫiġ an t-aingeal uaiṫi.

[1] Isáias vii. 14. [2] *Infra* ii. 21. [3] Ḋan. vii. 14, 27; Mich. iv. 7.

39 Agus d'eiriġ Muire ins na laeṫiḃ sin, agus d'imṫiġ
gan ríġneas fé ḋéin na gcnoc, go caṫair Iúdaċ.
40 Agus ṫáinig sí isteaċ i dtiġ Ṡacariais, agus ḃean-
41 nuiġ sí d'Elisabet. Agus do ṫárla, nuair a d'airiġ
Elisabet beannaċaḋ Muire gur léim an leanḃ a ḃí
'n-a broinn. Agus do líonaḋ Elisabet de'n Spioraid
42 Naoṁ. Agus do laḃair sí do ġuṫ árd, agus duḃ-
airt: Is beannuiġṫe ṫu idir ṁnáiḃ, agus is bean-
43 nuiġṫe toraḋ do ḃroinne. Agus cad a ṫug so
ḋóm-sa, máṫair mo Ṫiġearna do ṫeaċt ag triall orm?
44 Mar, féaċ, ċóṁ luaṫ agus ċuaiḋ guṫ do ḃeannaċta
am' ċluasaiḃ do léim an leanḃ le h-áṫas am' broinn.
45 Agus is aoiḃinn duit-se gur ċreidis, óir cóṁlíon-
46 far duit na neiṫe a gcallaḋ duit ó'n dTiġearna.
Agus duḃairt Muire: Mór-ṁolaḋ ó m'anam-sa do'n
47 Tiġearna, Agus do ġlac mo spiorad gáirdeaċas
48 i nDia mo Ṡlánuiġṫeóir; Óir d'ḟéaċ sé ar ísleaċt a
ċailín; Mar féaċ, as ro amaċ, déarfaid na sleaċta
49 go léir gurab aoibinn dom.* Óir do ḋein an t-é atá
cóṁaċtaċ neiṫe móra ḋom, agus is naoṁṫa a ainim.
50 Agus tá a ṫrócaire ó ṡlioċt go slioċt ar an muintir
ar a ḃfuil a eagla.

51 [1] D'oibriġ sé cóṁaċt le n-a láiṁ; do sgaip sé
52 luċt an uaḃair 'n-a gcroiḋe agus 'n-a n-aigne. Do
leag sé luċt cóṁaċt ó n-a gcaṫaoireaċaiḃ ríoga,
53 agus d'arduiġ sé luċt na h-úṁluiġeaċta. [2] Do
líon sé le neiṫiḃ fóġanta luċt an ocrais, agus ċuir
sé ċun siuḃail folaṁ luċt an traiḋḃris.

54 Do ġlac sé Israél, a ṡeirḃíseaċ, ag cuíṁneaṁ dó
55 ar a ṫrócaire; Fé mar a laḃair sé le n-ár n-aiṫreaċ-
aiḃ [2]' le h-Ábraham agus le n-a ṡlioċt go deó.
56 Agus d'ḟan Muire'n-a foċair-sin tímpal trí mí,
agus ansani ṫáinig sí ċun a tiġe féin.

[1] Isáias li. 9; Salm xxxii. 10. [2] 1 Ríġ. ii. 5; Salm xxxiii. 11.
[2] Gen. xvii. 9; xxii. 16; Salm cxxxi. 11; Isáias xli. 8.

* Ver. 48. "Déarfaid . . . gurab aoiḃinn dom." ínnstear anso an onóir a ḃí le taḃairt ag an Eaglair do'n Ṁaiġdin Muire i gcaiṫeaṁ na gcéadta blian go léir. Féaċaḋ Protestúntaiġ an mbaineann an targaireaċt so leó i aon ċor,

Agus ṫáinig aimsir Elisabet ċun a clainne ċur di, 57 agus do rug sí mac. Agus d'airiġ a cóṁarsain agus 58 a gaolta go raiḃ an Tiġearna tar éis a ṁór-ṫrócaire ḋéanaṁ uirṫi, agus ḋeineadar gáirdeaċas léi. Agus 59 nuair a ṫáinig an t-oċtṁaḋ lá, do tánaċas ċun tím-pal-ġearraḋ do ḋéanaṁ ar an leanḃ, agus ḃíṫeas ċun Sacarias a ṫaḃairt mar ainim air, ainim a aṫar. Agus d'ḟreagair a ṁaṫair agus duḃairt sí: ní h-eaḋ, 60 aċ Eóin a taḃarfar air. Agus duḃradar léi; Ar 61 nDó, ní'l aoinne ar do ġaoltaiḃ-se go ḃfuil an ainim sin air. Agus do ḃagradar ar a aṫair cad é an 62 ainim ba ṁaiṫ leis a taḃarfaí ar an leanḃ. Agus 63 d'iarr sé gléas ċun sgríoḃṫa agus do sgríḃ sé: [1] Eóin is ainim dó. Agus ḃí iongna orṫa go léir. Agus do h-osglaḋ láiṫreaċ a ḃéal agus a ṫeanga 64 ḋó-san, agus do laḃair sé agus do ṁol sé Dia. Agus ṫáinig eagla air na cóṁarsain go léir, agus 65 do h-innseaḋ na neiṫe sin uile ar fuid sléiḃte Iúdaéa ar fad. Agus gaċ aoinne a d'airiġ iad ċoim- 66 ead sé cuiṁne orṫa, agus deiridís le n-a céile: Cad a ḃeiḋ againn ar ball 'n-a leiṫéid seo de leanḃ, dar leat? Óir ḃí láṁ an Tiġearna leis.

Agus do líonaḋ Sacarias, a aṫair, leis an Spiorad 67 Naoṁ, agus do ṫargair sé mar seo:

[2] Molaḋ leis an dTiġearna, Dia Israéil, óir d'ḟéaċ 68 sé ċun a ḋaoine agus ḋein sé a slánú; [3] Agus do ċuir 69 sé suas aḋarc ċun slánuiġṫe ḋúinn i dteaġlaċ Dáiḃid a seirḃíseaċ.* Fé mar a laḃair sé tré ḃéal 70 na ḃfáiḋ naoṁṫa atá ann aige ó ṫusaċ. Saoraḋ 71 ḋúinn ó n-ár naṁaid, agus ó láiṁ gaċ n-aon a ṫug fuaṫ ḋúinn, Ag ḋéanaṁ trócaire an ar n-aiṫreaċ- 72 aiḃ, agus ag coimeád cuiṁne as a ṫiomna ḃean-nuiġṫe féin. [4] An dearḃú a ḋearḃuiġ sé d'ár n-aṫair 73 Ábraham a ṫaḃarfaḋ sé ḋúinn, Go nDéanfaimís, 74 gan eagla, seirḃís dó, agus sinn saor ó laṁaiḃ ár

[1] *Supra* 13. [2] Salm lxxiii. 12. [3] Salm cxxxi. 17. [4] Gen. xxii. 16.

* Ver. 69. aḋarc ċun slánuiġṫe, .i. slánú cóṁaċtaċ, mar a ċuireann Dr. Uetem síos é. . . Sa Scriptiúir cialluiġeann "aḋarc" neart, nú cóṁaċt.

75 naṁad, i naoṁṫaċt agus i ḃfíoraontaċt 'n-a láṫair, gaċ lá ḋ'ár saoġal.

76 Agus tusa, a leinḃ, taḃarfar ont fáiḋ an Árd-Dia, óir gluaiseóċair roimis an dTiġearna amaċ ag
77 ollaṁú na sliġe ḋó, [1] Ag taḃairt eóluis slánuiġṫe
78 d'á ṗobul, ionus go maiṫfí a bpeacaí ḋóiḃ; [2] Tré inníḃ trócaire ár nDia, n-ar ṫáinig 'ġár bḟéaċaint
79 an lóċaint a' doiṁneas na bḟlaṫas. Ċun soluis a ṫaḃairt do'n ṁuintir atá 'n-a suiḋe i ndorċadas agus fé sgáil an báis; ċun ár gcosa do ṡeólaḋ i slíġ na síoṫċána.

80 Agus d'fás an leanḃ agus do neartuiġ sé i spiorard agus bí sé ins na h-áiteanaiḃ uaigneaċa go dtáinig an lá 'n-a raiḃ air é féin a ṫaisbeáint i láṫair Israéil.

CAIBIDIOL II.

Beirtean Críost. Tugtar do'n Tiġearna é. Targaireaċt Simeón. Faġtar Críost, i n-aoír a ḋá ḃlian déag, ameasg na ndoċtúirí.

1 Do ṫárla, áṁṫaċ, ins na laeṫiḃ sin go ndeaġaiḋ reaċt amaċ ó Ċaesar August go ndéanfaí áireaṁ ar
2 an ndoṁan go léir. Do deineaḋ an ċéad áireaṁ so
3 nuair a bí Curínus i n' uaċtarán ar críċ Síria. Agus do ġluais na daoine go léir ċun go ndéanfaí iad
4 d'áireaṁ, gaċ aoinne 'n-a ċaṫair féin. Agus ċuaiḋ Ióseṗ ó Ġaililí, ó ċaṫair Nasareit, suas go Iúdaéa, go [3] caṫair Ḋáiḃiḋ ar a dtugtar [4] Betlehem, toisg
5 go mba de ṫéaġlaċ agus de ṡlioċt Ḋáiḃiḋ é. Ċun go ndéanfaí é ḋ'áireaṁ i n-aonḟeaċt le Muire, a ban-ċéile a bí ag iompar clainne.
6 Agus do ṫárla, agus iad ann, go dtáinig a
7 h-aimsir ċun na clainne do breiṫ; Agus do rug sí a

[1] Mal. iv. g. [2] Mal. iv. 2. [3] 1 Ríġ. xx. 6. [4] Mich. v. 2.

mac, a céadġein, agus d'ḟill sí i n-éadaiġiḃ é, agus ċuir sí 'n-a luiġe i mainséar é, mar ní raiḃ aontslíġ ḋóiḃ sa tiġ ósda.*

Agus do ḃí aoḋairí sa ċeanntar ċéadna agus iad 8 ag faire na dtráṫ sa n-oiḋċe ar a dtréad. Agus 9 féaċ, ṫáinig aingeal ó'n dTiġearna agus ṡeasaiṁ sé 'n-a n-aice, agus do las solus Dé 'n-a dtímpal, agus ṫáinig eagla mór orṫa. Agus duḃairt an t-aingeal 10 leó: Ná bíoḋ eagla oraiḃ, mar féaċ, tugaim sgéala ḋaoiḃ ar lúṫġáir ṁór atá le teaċt ċun na ndaoine go léir; mar go ḃfuil Slánuiġṫeóir beirṫe ḋaoiḃ 11 indiu, 'sé sin Críost an Tiġearna, i gcaṫair Dáiḃid. Agus seo cóṁarṫa ḋaoiḃ: Ġeoḃaiḋ siḃ an leanḃ 12 fillte i n-éadaiġiḃ'n-a luiġe i mainséar. Agus 13 láiṫreaċ do ḃí i ḃfoċair an aingil mór-ṡluaġ na ḃflaṫas agus iad ag molaḋ Dé, agus deiridís: Glóire do Dia ins na flaṫais go h-árd, agus ar talaṁ 14 síoṫċáin do luċt deaġ-ṁéinne.

Agus do ṫárla, nuair a d'imṫiġ na h-aingil uaṫa 15 suas ins na flaṫais, gur laḃair na h-aoḋairí le n-a ċéile: Téiġmís go Betlehem agus feicimís an bria-ṫar so do ṫárla ann, agus a ṫaisbeáin Dia ḋúinn. Agus ṫánadar ar luas, agus do fuaradar Muire agus 16 Iósеṗ, agus an leanḃ 'n-a luiġe sa ṁainséar. Agus 17 nuair a ċonacadar do ṫuigeadar 'n-a n-aigne i dtaoḃ an ḃréiṫir a laḃraḋ leó ar an leanḃ san. Agus gaċ 18 ar airiġ iad, ḋeineadar iongna de sna neiṫe a ḋ'innis na h-aoḋairí ḋóiḃ. Agus do ċoimeád Muire 19 na laḃarṫa san go léir, ġá mbreiṫniú 'n-a croiḋe. Agus d'ḟill na h-aoḋairí agus ṫugadar molaḋ agus 20 glóire do Ḋia mar ġeall ar a ḃfeacadar agus ar ar ċloiseadar, fé mar a duḃraḋ leó.

[1] Agus nuair a críoċnuiġeaḋ an t-oċt lá agus a 21 deineaḋ an tímpalġearraḋ ar an leanḃ, do tugaḋ

[1] Gen. xvii. 12; Leḃit. xii. 3.

* Ver. 7. "A ceadġein." Ní h-aṁlaiḋ a ċialluiġeann an ċaint go raiḃ tuille clainne aici n-a ḋiaiḋ san. Nós cainte ag na h-Eaḃraiġ ab eaḋ "céadġein" do ṫaḃairt ar leanḃ bíoḋ ná beaḋ ag an láinṁain sin aċ an t-aon leanḃ aṁáin sin.

mar ainim air Íosa, an ainim a ṫug an t-aingeal air san ar gaḃaḋ é sa broinn.

22 Agus nuair a ḃí laeṫanta a h-ioḋnuiġṫe caiṫte [1] do réir dlíġe Maoise, do rugadar leó an leanḃ go Ierúsalem ċun go gcuirfidís i láṫair an Tiġearna é, 23 Do réir mar atá sgríoḃṫa i ndlíġ an Tiġearna: [2] Gaċ firean ag osgailt broinne is naomṫa ċun an Tiġearna é. 24 Agus ċun go dtaḃarfaidís an ofráil [3] mar a h-órduiġṫear i ndlíġ an Tiġearna, cúpla colúr nó ḋá ġearrcaċ colúir.

25 Agus féaċ, ḃí i n-Ierúsalem duine dár ḃ'ainim Simeón, agus ḃí an duine sin fíoraonta, diaḋa, ag súil le sólás Israéil, agus ḃí an Spiorad Naoṁ ann. 26 Agus do tugaḋ foillsiú ḋó ó'n Spiorad Naoṁ ná feicfeaḋ sé bás ċun go bfeicfeaḋ sé Críost an Tiġearna. 27 Agus ṫáinig sé, sa spiorad, isteaċ sa teampul. Agus nuair a ṫug a ṁuintir an leanḃ Íosa 28 isteaċ ann, ag cóṁlíonaḋ nóis na dlíġe ḋó; Do ṫóg seisean ċuige i n'uċt é, agus ṫug sé molaḋ do Ḋia agus duḃairt sé:

29 Anois a leigeann tú ċun siuḃail, a Ṫiġearna, do 30 seirḃíseaċ, do réir t'ḟocail i síoṫċáin, Óir ċonaic mo 31 ṡúile do ṡlánú, A ḋ'ollaṁuiġis os cóṁair na bpobal 32 go léir; Solus ċun na ngeinte do ṡoillsiú, agus glóire do d'ṗobul féin Israél.

33 Agus ḃí Iósep agus an ṁáṫair ag déanaṁ iongna 34 de sna neiṫe a ḃí d'á ráḋ 'n-a ṫaoḃ; Agus do ċuir Simeón a ḃeannaċt orṫa, agus duḃairt sé le Muire a ṁáṫair: Féaċ, [4] tá so ceapaiṫe ċun díṫe agus ċun aiseiriġṫe ḋ'á lán i n-Israél, agus ċun ḃeiṫ 'n-a cóṁ-35 arṫa a ġeoḃaid diúltaḋ;* Agus raġaid claiḋeaṁ

[1] Lebit. xii. 6. [2] Exod. xiii, 2; Uiṁ. viii. 16.
[3] Lebit. xii, 8. [4] Isáias viii. 14.

* Ver. 34. "ċun díṫe." Táinig Críost ċun na cine daona go léir do ṡaoraḋ, aċ d'innis Simeón anso an níḋ a ḃí le teaċt .i. go mbeaḋ a lán a ḋiúltóċaḋ', tré n-a gceanntréine féin agus tré n-a ndaille toilteanaċ féin, do teagasg Críost, agus ná glacfaḋ an creideaṁ agus go mbeaḋ san 'n-a ṫrúig diṫe ḋóiḃ; acus go mbeaḋ a lán eile a ḃeaḋ uṁal do Críost agus do ġlacfaḋ an creideaṁ agus a ċimeadfaḋ a ḋliġ, agus go mbeaḋ san, i n' aḋḃar aiseiriġṫe ḋóiḃ sin.

tré t'anam-sa féin, ionus go noċtfaí smuínte as
mórán croiḋṫe.

Agus ban-ḟáiḋ dob' eaḋ Anna inġean Ṗanuéil, de 36
ċreiḃ Aser, agus ḃí sí tar éis mórán laeṫanta ċur
di, agus ḃí sí tar éis seaċt mbliana ó n-a h-óige do
ċaiṫeaṁ agá fear. Agus ḃí sí sin 'n-a baintriġ go 37
dtí go raiḃ sí ceiṫre bliana agus ċeiṫre fiċid, agus
ní ḟágaḋ sí an teampal, aċ ag déanaṁ trosgaiḋ agus
úrnuiġṫe i n-onóir do Dia do ló agus d'oiḋċe. Agus 38
ṫáiniġ sí sin do láṫair an uair céadna, agus d'ad-
ṁuiġ sí an Tiġearna agus do laḃair sí 'n-a ṫaoḃ le
gaċ duine a ḃí ag súil le fuasgailt Israéil.

Agus nuair a ḃí gaċ níḋ cóṁlíonta acu do réir 39
dlíġe an Tiġearna, d'ḟilleadár go Gaililí agus go
dtí a mbaile féin Nasaret.

Agus d'fás an mac agus do neartuiġ sé, lán 40
d'eagna, agus ḃí grásta Dé ann.

Agus do ṫéiġeaḋ a ṁuintir go Ierúsalem gaċ 41
bliain um ḟéile na Cásga. Agus nuair a ḃí sé ḋá 42
ḃliain déag do ċuadar suas go Ierúsalem do réir
ġnáis na féile, Agus nuair a ḃí na laeṫanta caiṫte 43
agus iad ag filleaḋ d'ḟan an mac, Íosa, i n-Ierú-
salem, agus ní raiḃ a ḟios san agá ṁuintir. Ċeapa- 44
dar go raiḃ sé ameasg na ndaoine, agus ṫánadar
siuḃal aon lae ar aġaiḋ, agus ḃíodar 'ġá lorg
ameasg a ngaolta agus a luċt aiṫne, Aċ ní ḃfuara- 45
dar é, agus d'ḟilleadar go Ierúsalem, 'ġá lorg.
agus do ṫárla, tar éis trí lá go ḃfuaradar é sa 46
teampul'n-a ṡuiḋe ameasg na n-ollaṁ, ag éisteaċt
leó agus'ġá gceisdiú. Agus ḃí iongna ar a raiḃ 47
ag éisteaċt leis, mar ġeall ar a ġuntaċt agus ar na
freagraí a ṫugaḋ sé. Agus ḃí iongna orṫa-san 48
nuair a conacadar é. Agus duḃairt a ṁáṫair leis:
A ṁic, cad é seo atá déanta agat orainn? Féaċ,
ḃí t'aṫair agus mise go buanṫa ar do lorg. Agus 49
duḃairt sé leó: Cad ċuige go raḃaḃair ar mo lorg?
Ná raiḃ 'ḟios agaiḃ náċ foláir mé ḃeiṫ ins na neiṫiḃ
a ḃaineann le m'Aṫair? Agus níor ṫuigeatdar-san 50
an focal a laḃair sé leó. Agus d'ḟill sé anuas 51
leó agus ṫáinig sé go Nasaret, agus ḃí sé úṁal dóiḃ.

Agus do ċoimeáḋ a ṁáṫair na focail sin go léir 'n-a croiḋe féin.

52 Agus do ċuaiḋ Íosa ar aġaiḋ i n-eagna agus i n-aois, agus i ngrásta i láṫair Dé agus daoine.

CAIBIDIOL III.

Missiún Eóin agus a ṡeanmóiniú. Críost dá ḃaisteaḋ aige.

1 Sa ċúigṁaḋ bliain déag d'impireaċt Ṫiberias Caesair, nuair a ḃí Pontius Píláit i n-uaċtarán ar Iúdaéa, agus Héróḋ 'n-a ṫetrarc ar Ġailílí, agus a ḋriṫáir Pilib 'n-a ṫetrarc ar Ituria agus ar ċríċ Traconítis, agus Lisanias 'n-a ṫetrarc ar Abilína,
2 [1] I n aimsir an dá árd-ṡagart Annas agus Caipas, do ṫárla briaṫar Dé ar Eóin mac Sacariais sa ḃfásaċ.
3 Agus ṫánig sé ar fuid na gcríoċ go léir ar bruaċ Iórdain ag fógairt baiste ċun aiṫriġe agus ċun
4 maiṫeaṁnaċais peacaí, mar atá sgríoḃṫa i leaḃar na ḃfocal aduḃairt Isáias fáiḋ: [2] Guṫ duine ag glaoḋaċ sa ḃfásaċ: Deiniḋ slíġ an Tiġearna d'ollaṁú:
5 Deiniḋ na bóiṫre do ḋíriú ḋó; líonfar gaċ gleann, agus ísleófar gaċ sliaḃ agus gaċ cnoc, agus beiḋ gaċ cam 'n-a ḋíreaċ agus gaċ garḃ 'n-a slíġ réiḋ,
6 Agus ċífiḋ gaċ feóil an slánú a ḋéanfaiḋ Dia.
7 Agus deireaḋ sé leis an muintir a ṫagaḋ amaċ ċun go mbaistfí iad: A ṡíol na n-aiṫreaċ niṁe, cé ṁúin
8 daoiḃ-se conus dul ó'n ndíḃfeirg atá ag teaċt? Tugaiḋ uaiḃ, d'á ḃríg sin, toraḋ a beiḋ ċóiṁ maiṫ leis an aiṫriġe, agus ná cromaiḋ ar a ráḋ: Tá Ábraham i n'aṫair againn. Deirim liḃ go ḃféadfaḋ Dia sliocṫ do ṫógaint ċun Ábrahaim ó-s na cloċ-
9 aiḃ sin. Tá an tuaġ curṫa ar préiṁ na gcrann ċeana féin. Agus gaċ crann ná taḃarfaiḋ toraḋ fóġanta uaid gearrfar é, agus curfar sa teine é.
10 Agus do ċeistiġ na daoine é, agus duḃradar: Caḋ

[1] Gníoṁ. iv. 6. [2] Isáias xl. 3.

’tá le déanaṁ againn má ’seaḋ? Agus d’ḟreagair 11
sé agus duḃairt leó: [1] An t-é go ḃfuil dá ċasóig
aige tugaḋ sé do’n t-é ná fuil aige; agus an t-é go
ḃfuil bia aige deineaḋ sé mar an gcéadna. Agus 12
ṫáinig puibliocánaiġ ag triall air go mbaistfí iad,
agus duḃradar leis: A Ṁáiġistir, cad tá le déanaṁ
againn? Agus duḃairt seisean leó: Ná deiniḋ níor 13
mó ’ná mar atá ceapaiṫe ḋaoiḃ le déanaṁ. Agus 14
do ċeistiġ faiġdiúirí é, agus duḃradar: Cad tá le
déanaṁ againne? Agus duḃairt sé leó: Ná deiniḋ
láṁláidir ar aoinne, agus ná deiniḋ cúlċaint ar
aoinne, agus bíḋiḋ sásta le nḃúr dtuarasdal.

Agus ḃí na daoine ag breiṫniú agus ag maċtnaṁ 15
’n-a gcroiḋe féin i dtaoḃ Eóin, go mb’ḟéidir gur
ḃ’é Críost é. Agus d’ḟreagair Eóin agus duḃairt leó 16
go léir: Táim-se ag ḃúr mbaisteaḋ le h-uisge; aċ
tiocfaiḋ duine is treire ’ná mé, duine náċ fiú mé
go ndéanfainn iall a ḃróige do sgaoileaḋ. [2] Ḃaist-
fiḋ sé sin siḃ leis an Spiorad Naoṁ agus le teine.
Tá a ġaoṫran ’n-a láim aige agus glanfaiḋ sé a úrlár 17
buailte, agus cruinneóċaiḋ sé a ċuid cruiṫneaċtan
isteaċ ’n-a sgioból, agus dóġfaiḋ sé an cáṫ le teine
náċ féidir a ṁúċaḋ.

Agus do ċraoḃsgaoil sé a lán neiṫe eile do sna 18
daoine ’ġá gcóṁairliú. Aċ Héród, an tetrarc, 19
nuair a laḃair sé leis i dtaoḃ Héródias, bean a
ḋriṫár, agus i dtaoḃ na ndroċ-ḃeart eile a ḋein
Héród, Ċuir sé an méid seo leó go léir, agus ċuir 20
sé Eóin i bpríosún.

Do ṫárla, áṁṫaċ, nuair a ḃí na daoine go léir ḋ’á 21
mbaisteaḋ, agus nuair a baisteaḋ Íosa agus ḃí sé ag
guiḋe, gur h-osgalaḋ an spéir, Agus gur ṫúirling 22
an Spiorad Naoṁ air i rioċt corparṫa, mar ḃeaḋ
colúr, agus ṫáinig guṫ as an spéir: [3] Is tusa mo
Ṁac dílis; is ort atá mo ġreann.

Agus ḃí Íosa féin ag dul ’n-a ḋeiċṁaḋ bliain 23
fiċid nó mar sin, ’n-a ṁac, dar le daoine, ag Íoseṗ,

[1] Séam. ii. 15; 1 Eóin iii. 17. [2] Gníoṁ. i. 5; xi. 16; xix. 4.
[3] Mait. iii. 17; xvii. 5. *Infra* ix. 35. 2 Pead. i. 17.

24 mac Hélí, mic Maṫac,* [24]mic Leḃí, mic Melċí, mic Ianna,
25 mic Iósep, [25]Mic Matatias, mic Amos, mic Mahúm,
26 mic Heislí, mic Nagge, [26]Mic Mahat, mic Matatias, mic
27 Semeí, mic Ióseṗ, mic Iúda. Mic Ioanna, mic Résa,
28 mic Sorobabel, mic Salatiel, mic Nérí, [28]Mic Melċí,
mic Addí, mic Ċósam, mic Elmadain, mic Héir,
29 Mic Iósé, mic Elieseir, mic Iórím, mic Maṫat, mic
30 Leḃí, [30]Mic Simeóin, mic Iúda, mic Ióseṗ, mic Iónain,
31 mic Eliacim, [31]Mic Melea, mic Menna, mic Matata,
32 mic Nátán, mic Dáiḃid, [32]Mic Iessé, mic Óbéd, mic
33 Boos, mic Salmóin, mic Naassóm, [33]Mic Aminadaiḃ,
34 mic Áram, mic Esróin, mic Ṗáres, mic Iúda. Mic
Iacóib, mic Isaaic, mic Abrahaim, mic Tárá, mic
35 Naċór, [35]Mic Sarug, mic Ragau, mic Ṗaleg, mic Ebeir,
36 mic Sale, [36]Mic Cainan, mic Arṗacsad, mic Sém, mic
37 Nóe, mic Lameċ, [37]Mic Matúsala, mic Enóċ, mic
38 Iáred, mic Malaleél, mic Cainán, [38]Mic Enós, mic
Sét, mic Adam, mic Dé.

CAIBIDIOL IV.

Trosgaḋ Ċríost, agus caṫ d'á ċur air. Géarleanṁaint air i Nasaret: a ṁírḃúiltí i gCapbarnaum.

1 Agus ḃí Íosa lán de'n Spioraid Naoṁ, agus ṫáinig sé ṫar n-ais ó'n Iórdan, agus do ṡeól an Spioraid
2 isteaċ sa ḃfásaċ é, Ar feaḋ daċad lá, agus do cuireaḋ caṫ air ó'n annsprid; agus níor iṫ sé bia i gcaiteaṁ na h-aimsire sin; agus nuair a ḃí an aimsir
3 caiṫte ṫáinig ocras air. Agus duḃairt an diaḃal leis: Má's tu Mac Dé abair leis an gcloiċ seo go
4 ndéanfaḋ arán di. Agus d'ḟreagair Íosa é: Tá

* Ver. 23. "Mac Hélí," Ó Iacób a ṡiolruiġ N. Ióseph do réir nadúra, aċ i gcúntas na dlíġ mac do Hélí ab eaḋ é, óir clann aon ṁáṫar ab eaḋ Iacób agus Hélí, agus Hélí an fear ba ṡine acu. Fuair Hélí bás gan aon ċlann. Ansan b'éigion do Ióseph, do réir na dliġebaintreaċ Hélí do pósaḋ, agus an mac a ṫáinig ó'n bpósaḋ san, is do Hélí a h ainmníġeaḋ é. B'ṡin é an dlíġ.

sgríoḃṫa: [1] Ní h-ar arán aṁáin a ṁaireann an duine
aċ ar gaċ briaṫar a ṫagann ó Ḋia. Agus do ṡeól 5
an diaḃal é go mullaċ cnuic aoird, agus ṫaisbeáin
sé do, i n-aon ṗúnc aṁáin aimsire, ríġeaċta an
doṁain go léir, Agus duḃairt sé leis: Taḃarfad- 6
sé ḋuit-se na cóṁaċta san uile go léir, agus a ngra-
dam, óir do tugaḋ dom iad, agus tugaim iad do
m'roġa duine. D'á ḃríġ sin, má ḋeineann tú mise 7
ḋ'aḋraḋ, ansan os mo ċoṁair, is leat iad go léir.
Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt leis: Tá sgríoḃ- 8
ṫa: [2] aḋarfaiḋ tú do Ṫiġearna Ḋia agus déan-
fair seirḃís dó san aṁáin. Agus do rug sé leis é 9
isteaċ i n-Ierúsalem, agus cuir sé 'n-a ṡeasaṁ é ar
spuaic an teampail, agus duḃairt sé leis: Má's tu
Mac Ḋe caiṫ ṫu féin le fánaiḋ; Óir tá sgríoḃṫa: 10
[3] Gur ṫug sé órdú ad' ṫaoḃ d'á aingealaiḃ go ndéan-
faidís tu ṫaḃairt saor, Agus go ndéanfaidís tu 11
ġaḃáil 'n-a nglacaiḃ sar a' mbuailfá do ċos i gcoinn-
iḃ cloiċe. Agus duḃairt Íosa 'ġá ḟreagraḋ: Tá 12
ráiḋte, leis: [4] Ná déin froṁaḋ ar do Ṫiġearna Ḋia.
Agus nuair a ḃí an caṫ go léir críoċnuiġṫe, d'imṫiġ an 13
diaḃal uaiḋ ar feaḋ aimsire.

Agus ṫáinig Íosa, i gcóṁaċt an Spioraid, ṫar 14
n-air go Gaililí agus ċuaiḋ a ċáil amaċ ar fuid na
tíre sin go léir. Agus ḃíoḋ sé ag teagasg ins na 15
sinagógaiḃ agus iad go léir 'ġá ṁolaḋ.

Agus ṫáinig sé go Nasaret mar ar h-oileaḋ é, 16
agus ċuaiḋ sé, mar ba ġnáṫ leis, lá na sabbóide,
isteaċ sa tsinagóig, agus d'eiriġ sé 'n-a ṡeafaṁ ċun
léiġṫeóireaċta déanaṁ. Agus do tugaḋ dó 17
leaḃar Isáias fáiḋ. Agus d'osgail sé an leaḃar
go dtáinig sé ċun na h-áite 'n-a raiḃ sgríoḃṫa: [5] Tá 18
Spiorad an Tiġearna orm, agus d'á ḃríġ sin d'ong
sé me, ċun soisgéil do ċraoḃsgaoileaḋ do sna boċ-
taiḃ, do ċuir sé uaiḋ mé ċun luċt an ċroide ḃrúiġte
do leiġeas, Ċun suasgailte ḋ'ḟógairt do'n ṁuintir 19
atá i mbraiġdineas, agus raḋarc do sna dallaiḃ, agus

[1] Deut. viii. 3. [2] Deut. vi. 13; x. 20. [3] Salm xc. 11.
[4] Deut. vi. xvi. [5] Isáias lxi. 1.

dul as do'n ṁuintir atá i gcruaḋtan, ċun bliana faḃair an Tiġearna a ḋ'ḟóġairt, agus lae an tuaras-
20 dail. Agus nuair a ḋún sé an leaḃar agus ṫug sé ṫar n-ais é do'n timṫire, do ṡuiḋ sé; agus ḃí súile a raiḃ de ḋaoine sa trinagóig dlúiṫte air.

21 Agus ṫusnuiġ sé ar a ráḋ leó: Tá an scriptiúir
22 sin tagaiṫe ċun cinn indiu i nbúr gcluasaiḃ-se. Agus ṫugadar go léir fiaḋnuise ḋó; agus doḃ' iongna leó an grásta a ḃí sa ċaint a ḃí ag teaċt as a ḃéal,
23 agus deirdís: Náċ é mac Ióseiṗ é seo? Agus duḃairt sé leó: Gan aṁras déarfiḋ siḃ liom, mar adeir an seanḟocal, A liaiġ, leiġis ṫu féin. Na neiṫe móra a ḋ'airiġeamair a ḋeinis i gCaṗarnaum,
24 dein anso ad' ḋúṫaiġ féin iad. Agus duḃairt sé leó: Go deiṁin adeirim liḃ, ní glactar aoinne
25 i n'ḟáiḋ 'n-a ḋuṫaiġ féin. Deirim liḃ le fírinne go raiḃ mórán baintreaċ i n-Israél i laeṫiḃ Elias, nuair a ḃí an spéir dúnta ar feaḋ trí bliana agus sé
26 ṁí, agus an gorta mór sa tír go léir: Agus ní h-ag triall ar aoinne acu do cuireaḋ Elias [1] aċ ag triall ar an mnaoi a ḃí 'n-a baintriġ i Sarepta Ṡidónia.
27 Agus ḃí a lán loḃar i n-Israél le linn an ḟáiḋ Elisaéus agus níor glanaḋ aoinne acu [2] aċ Naaman
28 an Síriánaċ. Agus ḃí a raiḃ sa tsinagóig lán
29 d'ḟeirg nuair airiġeadar an ċaint sin. Agus d'eiriġeadar agus ċomáineadar amaċ as an gcaṫair é; agus do rugadar leó é go h-imeall an ċnuic ar a
30 raiḃ an ċaṫair déanta, ċun é ċaiṫeaṁ le fánaiḋ. Aċ do ġluais sé tré n-a lár agus d'imṫiġ sé uaṫa.

31 Agus ċuaiḋ sé síos go Caṗarnaum, caṫair atá i nGaililí, agus ḃí sé ag teagasg na ndaoine ansan
32 gaċ sabbóid. Agus ċuireaḋ a ṫeagasg eagla orṫa, mar do laḃair sé fé mar a ḃeaḋ cóṁaċt aige.

33 Agus ḃí sa tsinagóig duine n-a raiḃ deaṁan neaṁ-
34 ġlan ann, agus do ġlaoiḋ sé do ġuṫ árd, Agus duḃairt: Leig dúinn; cad í an baint atá againne leat-sa, a Íosa Nasareit? An ċun sinn a ṁilleaḋ do ṫáinís? Tá 'ḟios agam ce h-é ṫu, Aon Naoṁṫa Dé.

[1] 3 Ríġ. xvii. 9.   [2] 4 Ríġ. v. 14.

Agus do smaċtuiġ Íosa é agus duḃairt: Ná laḃair, 35
agus imṫiġ amaċ as. Agus do ċaiṫ an deaṁan an
duine ar lár an únláir, agus d'imṫiġ sé amaċ as gan
aon díoḃáil a ḋéanaṁ dó. Agus ṫáinig criṫ-eagla 36
ar na daoine go léir, agus ḃiodar ag caint eatarṫa
féin, agus deiridis: Cad é seo mar ḃriaṫar, go
smaċtuiġeann sé le cóṁaċt agus le neart na h-ann-
spridí neaṁġlana, agus go n-imṫíġid siad amaċ?
Agus do leaṫ a ċlú ins gaċ aon ṗáirt de'n tír. 37

Agus nuair eiriġ Íosa ó'n tsinagóig ċuaiḋ sé isteaċ 38
i dtiġ Ṡímóin, [1] agus ḃí éagcnuas ana-ṫrom ar
ṁáṫair céile Ṡímóin, agus ḃíodar ag cur aċainiġe
ċuiġe ar a son. Agus do ṡeasaiṁ sé os a cionn 39
agus d'órduiġ sé do'n éagcruas imṫeaċt, agus
d'imṫiġ an t-éagcruas di. Agus d'eiriġ sí lait-
reaċ agus ḋein sí friоṫálaṁ orṫa.

Agus tar éis dul gréine fé, an ṁuintir go raiḃ 40
daoine gan sláinte acu nó go raiḃ aon tsaġas daoine
breóite acu ḃíodar 'ġá dtaḃairt ċuige; agus ċuireaḋ
sé a láṁ an gaċ duine acu agus leiġiseaḋ sé iad. Agus 41
nuair a ḃíoḋ na deaṁain ag imṫeaċt amaċ as a lán
daoine ḃídís ag liúiriġ, agus deiridís: Is tusa Mac
Dé; agus do smaċtuiġeaḋ sé iad agus ní leigeaḋ
sé ḋóiḃ laḃairt, óir d'aiṫniġdís gur ḃ'é Críost e.

Agus nuair ṫáinig an lá d'imṫiġ sé amaċ agus ċuaiḋ 42
sé i n-áit uaigneaċ, agus ḃí na sluaiġṫe 'ġá lorg,
agus ṫánadar ċun na h-áite 'n-a raiḃ sé, agus ḃío-
dar 'ġá ċoimeád le h-eagla go n-imṫeóċaḋ sé uaṫa.

Agus duḃairt sé leó: Ní foláir dom rígeaċt Dé 43
do ċraoḃsgaoileaḋ i gcaṫaraċaiḃ eile, óir is ċuiġe
sin a cuireaḋ amaċ mé.

Agus ḃí sé ag seanmóin i sinagógaiḃ Gaililí. 44

[1] Mait. viii. 14; Marc. i. 31.

CAIBIDIOL V.

An tógáilt ṁírḃúilteaċ éisg. Leiġeas an loḃair, agus leiġeas an duine a ḃí gan lúṫ. Maitiú d'á ġlaoḋaċ.

1 Agus do ṫárla, nuair a ḃí sluaġ ṁór ag brúṫ air
go n-aireóċaiḋís briaṫar Dé, go raiḃ sé féin 'n-a
2 ṡeasaṁ ar bruaċ loċa Genésareit. Agus do ċonaic sé
ḋá luing 'n-a stad ag imeall an loċa; mar ḃí na
h-iasgairí tagaiṫe i dtír agus iad ag niġe a líonta.
3 Agus ċuaiḋ sé ar bórd luinge acu, long Símóin,
agus d'iarr sé air druidim tamaillín amaċ ó'n dtír.
Agus do ṡuiḋ sé agus ṫeagaisg sé na daoine ó 'n
4 luing. Nuair a stad sé de'n ċaint duḃairt sé le
Símón: Gluais amaċ fé'n bpoll agus cuiriḋ amaċ
5 ḃúr líonta ċun éisg a tógaint. Agus d'ḟreagair
Símón agus duḃairt: A Ṁáiġistir, tá an oiḋċe caiṫte
againn ag obair, agus níor tógamair aon níḋ; aċ ó
6 deirin-se é sgaoilfad amaċ an líon. Ḋeineadar
san, agus do ġaḃdar cruinniú mór iasg, i dtreó go
7 raiḃ an líon d'á ḃriseaḋ orṫa. Agus do ḃagradar an
a gcáirde a ḃí sa luing eile teaċt agus congnaṁ a
ṫabairt dóiḃ. Agus do ṫánadar, agus do líonadar
an dá luing, i dtreó go raḃadar náċ mór ag dul fé
8 uisge. Nuair a ċouaic Símón Peadar an níḋ sin
do ċaiṫ sé é féin ag glúiniḃ Íosa, agus duḃairt:
Imṫiġ uaim, a Ṫiġearna, mar is duine peacaṁail
9 mé. Óir do ṫáinig uaṫḃas air féin agus ar a raiḃ i n'
ḟoċair, mar ġeall ar an ngaḃáil iasg a ḃí tógṫa acu;
10 Agus mar an gcéadna ar Séamus agus ar Eóin, clann
Sebedé, a ḃí i bpáirtiḋeaċt le Símón. Agus duḃairt
Íosa le Simón: Na bíoḋ eagal ort. Is ag gaḃáil
11 daoine a ḃeiḋ tú feasda. Agus ċuireadar a loing-
eas ar tír, agus d'ḟágadar gaċ níḋ 'n-a ndiaiḋ, agus
do leanadar eisean.

12 Agus ḃí sé i gceann de sna caṫraċaiḃ, agus féaċ,
ṫáinig duine a ḃí lán de loḃra, agus nuair a ċonaic
sé Íosa do ċaiṫ sé é féin ar a ḃéal a's ar a aġaiḋ,
agus ġuiḋ sé é, agus duḃairt: A Ṫiġearna má's
13 toil leat é is féidir duit mé ġlanaḋ. Agus do ṡín

sé a láṁ agus ċuir sé air í, agus duḃairt: Is toil;
glantar ṫú. Agus d'imṫiġ an loḃra ḋe láiṫreaċ.
Agus duḃait sé leis gan é ḋ'innsint d'aoinne; aċ, 14
Imṫiġ agus taisbeáin ṫú féin do'n tsagart, [1] agus
taḃair an ofráil as do ġlanaḋ, fé niar a d'órduiġ;
Maois, mar ḟiaḋnuise ḋóibsin.

Aċ sin mar ba ṁó do leat an ċaint 'n-a ṫaoḃ, agus 15
do ḃailiġ na sluaiġte móra ċun go n-éistfiḋís leis,
agus ċun go leiġisfí iad ó n-a ngalaraiḃ. Agus 16
d'imṫiġeaḋ sé féin isteaċ sa n-uaigneas ag suiḋe.

Agus do ṫárla, lá, go raiḃ sé 'n-a ṡuiḋe ag teagasg. 17
Agus ḃí na Fairisíniġ 'n-a suiḋe ann, agus doċ-
túirí na dliġe, a ḃí tagaiṫe ó gaċ baile i nGaililí
agus i nIúdaéa agus ó Ierúsalem, agus ḃí cóṁaċt ó'n
dTiġearna ag dul ċun a slánuiġṫe. Agus féaċ, daoine 18
agus fear acu d'á iompar ar ṫoċt, agus é gan lúṫ,
agus ḃíodar a d'iarraiḋ é ḃreit ifceaċ agus é ċur
'n-a láṫair; Agus do ṫeip orṫa aon tslíġ ḟaġáil ċun 19
é ḃreiṫ isteaċ, mar ġeall ar an mbrúṫ daoine, agus
ċuadar anáirde ar an dtiġ agus do leigeadar síos
tríd an slínn é féin agus an toċt, i ḃfiaḋnuise Iosa.
Agus nuair a ċonaic sé an creideaṁ a ḃí acu, duḃairt 20
sé: A ḋuine, maiṫtear do ṗeacaí ḋuit. Agus do 21
ċrom na Sgríḃneóirí agus na Fairisíniġ ar ṁaċtnaṁ,
agus ar a ráḋ: Cad é mar ḋuine é seo a laḃrann dia-
ṁarla? Cé ḟéadann peacaí do ṁaiṫeaṁ aċ Dia
aṁáin? Aċ ó ḃí fios a smuínte ag Iosa d'ḟreagair 22
sé iad agus duḃairt: Cad ċuige an maċtnaṁ so
i nbúr gcroiḋe agaiḃ? Cé'cu is usa a ráḋ, Maiṫ- 23
tear do ṗeacaí ḋuit, nó a ráḋ, Eiriġ ad' ṡeasaṁ agus
siuḃluiġ? Aċ ionus go mbeaḋ a ḟios agaiḃ go ḃfuil 24
ag Mac an Duine ar an dtalaṁ so cóṁaċt ċun peacaí
do ṁaiṫeaṁ (duḃairt sé leis an ḃfear a ḃí gan lúṫ),
Eiriġ, adeirim leat, agus tóg suas do ṫoċt, agus
imṫiġ ċun do ṫiġe féin. Agus d'eiriġ an duine láiṫ- 25
reaċ bonn, agus ṫóg sé an toċt ar a raiḃ sé 'n-a luiġe,
agus d'imṫiġ sé ċun a ṫiġe féin agus é ag molaḋ
Dé. Agus ṫáinig uaṫḃár ar na daoine go léir, agus 26
ḃíodar ag taḃairt glóire do Dia; agus ḃíodaf lán

[1] Lebit. xiv. 4.

d'eagla agus deiridís: Ċonacamair neite iongan-taċa indiu.

27 Agus tar éis an méid sin d'imṫiġ sé amaċ, agus ċonaic sé puibliocánaċ dár ḃ' ainim Leḃí 'n-a ṡuiḋe ag bórd an ċusduim agus duḃairt sé leis: Lean-sa
28 mise. Agus d'ḟag seisean gaċ níḋ 'n-a ḋiaiḋ, agus d'eiriġ sé agus do lean sé é.
29 Agus do ḋein Leḃí féasta mór dó 'n-a ṫiġ, agus ḃí cuideaċta ṁór ann de ṗuibliocánaiġ agus de daoine
30 eile a ḃí 'n-a suiḋe ċun bíḋ 'n-a ḃfoċair. Agus ḃí na Fairisíniġ agus na Sgríḃneóirí ag gluaireán, agus deiridís le n-a ḋeisgiobuil-sin: Cad ċuige ḋaoiḃ ḃeiṫ ag iṫe agus ag ól i gcuíḃreann puibliocánaċ
31 agus peacaċ? Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt leó: Ní h-ag luċt sláinte atá gáḋ le liaiġ, aċ ag
32 daoine breóiṫe. Ní ċun fíoraon do ġlaoḋaċ ċun aiṫ-riġe a ṫánag, aċ ċun peacaċ do ġlaoḋaċ ċun aiṫriġe.
33 Aċ duḃradar-san: Cad 'n-a ṫaoḃ go mbíd deisgio-buil Eóin ag déanaṁ trosgaiḋ agus úrnuiġṫe go minic, agus deisgiobuil na ḃFairisineaċ mar an gcéadna, agus go mbíd do deisgiobuil-se ag iṫe agus
34 ag ól? Agus duḃairt sé leó: An féidir daoiḃ teaġlaċ an ċéile do ċur ag déanaṁ trosgaiḋ agus an
35 ċéile 'n-a ḃfoċair? Aċ tiocfaiḋ na laeṫanta nuair a béarfar uaṫa an céile, ansan déanfaid siad tros-
36 gaḋ ins na laeṫantaiḃ sin. Agus duḃairt sé leo i soluíd: Ní ċuireann aoinne preabán, gearrṫa de ḃall éadaiġ a ḃeaḋ nua, mar ḋeisiú ar ṡeana-ḃall éadaiġ, maf do loitfeaḋ sé an t-éadaċ nua, agus an preabán a baineaḋ de'n éadaċ nua ní oirfeaḋ sé
37 do'n trean-éadaċ. Agus ní ċuireann aoinne fíon nua i sean-árṫaíḃ leaṫair, mar brisfiḋ an fíon nua an seana-leaṫar, agus doirtfar an fíon agus caillfar
38 an t-árṫaċ leaṫair. Aċ ní foláir an fíon nua do ċur i n-árṫaíḃ nua i dtreó go gcoimeádfar iad araon.
39 Agus aoinne a ḃíonn ag ól sean-ḟíona ní ṫaiṫnfiḋ an fíon nua láiṫreaċ leis, óir deir sé, Is fearr an sean-fíon.

Caibidiol VI.

Críost ag gaḃáil leaṫsgéil a ḋeisgiobol. Leiġeas d'á ḋéanaṁ aige lá na sabbóide. An dáréag d'á dtoġaḋ aige agus seanmóin aige á ṫaḃairt dóiḃ.

1 Agus do ṫárla go raiḃ sé ag gaḃáil tré ġortaiḃ arḃair an tarna céadṡabbóid, agus go raiḃ na deisgiobuil ag staṫaḋ na ndias agus 'ġá gcimilt idir a mbasaiḃ agus 'ġá n-iṫe.* 2 Agus duḃairt cuid de sna Fairisíniġ leó: Cad ċuige ḋaoiḃ níḋ náċ dleaġṫaċ a ḋéanaṁ sa tsabbóid? 3 Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt leó: An aṁlaiḋ nár léiġeaḃair an níḋ a ḋein Dáiḃid nuair a ḃí an t-ocras air féin agus ar an muintir a ḃí i n'ḟoċair? 4 [1] Conus mar a ċuaid sé isteaċ i dtiġ Dé agus ṫóg sé na bulóga fiaḋnaise agus d'iṫ, agus ṫug sé do'n muintir a ḃí i n'ḟoċair, agus ní dleaġṫaċ d'aoinne iad a d'iṫe [2] aċ do sna sagairt? 5 Agus duḃairt sé leó: Is tiġearna Mac an Duine os cionn na sabbóide féin.

6 Agus do ṫárla, lá eile sabbóide, go ndeaġaiḋ sé isteaċ sa tsinagóig agus go raiġ sé ag teagasg; agus ḃí duine ann agus ḃí a láṁ ḋeas seirgṫe. 7 Agus ḃí na Ṡgríḃneóirí agus na Fairisíniġ ag faire air féaċaint a' ndéanfaḋ sé an leiġeas lá na sabbóide, agus go mbeaḋ níḋ acu le cur 'n-a leiṫ. 8 Aċ ḃí ḟios a smuínte aige, agus duḃairt sé leis an nduine n-a raiḃ an láṁ ṡeirgṫe aige: Eiriġ, agus seasaiṁ i lár baill. Agus d'eiriġ agus do ṡeasaiṁ. 9 Agus duḃairt Íosa leó-san: Cuirim an ċeist seo ċúġaiḃ, cé 'cu is cóir maiṫ a ḋéanaṁ nó olc a ḋéanaṁ sa tsabbóid, anam do ṡaoraḋ nó é ṁilleaḋ? 10 Agus d'ḟéaċ sé orṫa sa tímpal, agus duḃairt leis an nduine: Sín amaċ do láṁ. Do sín: agus ḃí sí slán aige. 11 Agus ḃíodar-san lán de mí-

[1] Ríġ. xxi. 6. [2] Exod. xxix. 32; Leḃiṫ. xxiv. 9.

* Ver. 1. "An tarna céad-ṡabbóid." —Deir drong, gur b'í Sabbóid na Cínncíse a ciallúiġtear anso, mar gur ḃí sin an tarna féile Ṁór do réir úird; deir drong eile go gcialluiġtear ann an tsabbóid a ṫagann i ndiaid aon ḟéile ṡolmanta.

ċiall, agus bíodar ag caint eatarṫa féin féaċaint cad a déanfaidís le h-Íosa.

12 Agus do ṫárla ins na laeṫanta san go ndeaġaiḋ sé amaċ ar an gcnoc ċun úrnuiġṫe déanaṁ, agus 13 go dtug sé an oiḋċe ag guiḋe ċun Dé. Agus nuair a ṫáinig an lá do ġlaoiḋ sé ċuige a deisgiobuil, agus do ṫoġ sé dáréag acu, agus ṫug sé Aspoil mar 14 ainim orṫa san; Símón, ar ar ṫug sé Peadar, agus a ḋriṫáir Aindrias, Séamus agus Eóin, Pilib agus 15 Bartoleméus, Maitiú agus Tomás, Séamus mac 16 Alṗéuis agus Símón ar a dtugtar Sélótés, Agus Iúdás driṫáir Iacóib, agus Iúdás Iscarióṫ, an fear a díol é.

17 Agus ṫáinig sé anuas i n-aonḟeaċt leó, agus ṡeasaiṁ sé ar áit leiḃéalta, agus cruinniú dá deis-giobuil agus sluaġ ṁór daoine ó Iúdaéa go léir agus ó Ierúsalem, agus ó ċríocaiḃ Tuíre agus Sídóin 18 cois na faraige, Daoine a ṫáinig ċun go n-éirt-fidís leis agus ċun go leiġisfí iad ó n-a ngalaraiḃ. Agus an muintir a ḃí d'á gciapaḋ ag spioraidíḃ 19 neaṁġlana do leiġiseaḋ iad. Agus ḃí an tsluaġ go léir a d'iarraiḋ teangabáil leis, óir ḃí cóṁaċt ag dul amaċ uaiḋ a ḃí ag slanú gaċ aoinne.

20 [1] Agus tóg sé suas a ṡúile agus d'ḟéaċ sé ar a deisgiobuil agus duḃairt: Is aoiḃinn daoiḃ-se a daoine atá boċt, óir is liḃ ríġeaċt Dé.

21 Is aoiḃinn daoiḃ-se ar a ḃfuil an t-ocras anois, óir ġeoḃaiḋ siḃ ḃúr sáiṫ. Is aoiḃinn daoiḃ-se atá anois ag gol, óir gairfiḋ siḃ.

22 Is aoiḃinn daoiḃ-se nuair a ṫaḃarfaid na daoine fuaṫ ḋaolḃ, agus a ṡéanfaid siad siḃ, agus ṫaḃarfaid siad tarcuisne ḋaoiḃ, agus nuair a ċuirfid siad ḃúr n-ainim amaċ 'n-a droċ-ainim, mar ġeall ar Ṁac an 23 Duine. Deiniḋ gáirdeaċas an lá san, agus mór-tais: óir féaċ, is mór é ḃúr dtuarasdal ar neaṁ: óir is mar sin a ḋein a sínsear é leis na fáiḋiḃ.

24 [2] Aċ is mairg daoiḃ-se, a daoine saiḋḃre, óir tá ḃúr sólas agaiḃ.

[1] Mait. v. 2. [2] Eccli. xxxi. 8; Amos vi. 1.

[1] Is mairg daoiḃ-se atá sáiṫeaċ, óir beiḋ siḃ ocraċ. 25
Is mairg daoiḃ-se atá anois ag gáirí, óir beiḋ siḃ ag gol agus ag caoi.

Is mairg daoiḃ nuair a ḃeid na daoine ag bean- 26
naċtaí oraiḃ, óir sin mar a ḋeineaḋ a sinsear leis na fáiḋiḃ fallsa.

Aċ deirim liḃ-se atá ag éisteaċt liom: *Tugaiḋ 27
gráḋ d'ḃúr naṁaid, deiniḋ maiṫ do'n ṁuintir a ċaḃarfaiḋ fuaṫ daoiḃ. Tugaiḋ beannaċt do'n 28
ṁuintir a ċaḃarfaiḋ mallaċt daoiḃ, agus deiniḋ guiḋe ar an muintir a ḋéanfaiḋ tromaiḋeaċt oraiḃ.

Agus an t-é a ḃuailfiḋ ṫu ar leacain leat, iom- 29
puiġ ċuige an leaca eile; agus má ḃeireann duine do ḃrat uait, leig leis do ċasóg ċóṁ maiṫ. Gaċ 30
aoinne a d'iarrfaiḋ rud ort, taḃair dó é; agus má ḃeireann duine do ċuid uait ná h-éiliṁ ṫar n-ais air é.

Agus fé mar ba ṁaiṫ liḃ a ḋéanfaḋ daoine liḃ 31
deiniḋ-se leó. Má ṫugann siḃ graḋ do'n ṁuintir 32
a ṫugann gráḋ ḋaoiḃ, cad é an buiḋeaċas is cóir a ḃeiṫ oraiḃ? Tugaid na peacaċa gráḋ do'n ṁuin-
tir a ṫugann gráḋ t)óiḃ. Agus má ḋeineann siḃ 33
maiṫ do'n ṁuintir a ḋeineann maiṫ ḋaoiḃ, cad é an buiḋeaċas is cóir a ḃeiṫ oraiḃ? Ar nḋó deinid
na peacaċa an níḋ sin. [2] Agus má ṫugann siḃ 34
iasaċt do'n ṁuintir ó n-ar ḋóiġ liḃ go mbeiḋ ias-
aċt le fáġail agaiḃ, cad é an buiḋeaċas is cóir a ḃeiṫ oraiḃ? Óir tugaid na peacaċa iasaċtaí uaṫa do ṗeacaċaiḃ ag súil le n-a gcoṫrom a ḋ'ḟáġail ṫar n-ais. Aċ deiniḋ-se gráḋ ṫaḃairt d'ḃúr *naṁ- 35
aid; deiniḋ maiṫ, agus tugaiḋ iasaiḋ uaiḃ, gan súil le níḋ ḋ'á ḃárr, agus beiḋ ḃúr luaċt saoṫair líonṁar, agus beiḋ siḃ i nḃúr gclainn ag Día na glóire; íor bíonn sé féin go maiṫ do ḋaoine ná gaḃann a buiḋeaċas leis, agus do ḋroc-ḋaoine. Bíḋiḋ, d'á 36
ḃríġ sin, atruaġaċ fé mar atá ḃúr n-Aṫair atruaġaċ.

Ná tugaiḋ breiṫ, agus ní taḃarfar breiṫ oraiḃ; ná 37
daoraiḋ, agus ní daorfar siḃ; maiṫiḋ, agus maiṫfar

[1] Isáias lxv. 13. [2] Deut. xv. 8.
* Sin rud nár h-iarraḋ a ḋéanaṁ roimis sin.

38 daoib. Tugaiḋ uaib, agus caḃarfar daoiḃ: tóṁ-
as maiṫ, dingṫe, croiṫte, cruaċta, iseaḋ ċuirfid
siad i nḃúr n-uċt ċúġaiḃ. Óir mar a ṫómaisfiḋ
siḃ uaiḃ ifeaḋ a tóṁasfar ċúġaiḃ ṫar n-ais.

39 Agus ansan do laḃair sé soluíd leó: An féidir
do ḋall dall a ġiollaċt? Ná tuitfid fiad araon
40 sa díg? Ní'l an deisgiobul os cionn a ṁáiġistir;
tá duine go sár-ṁaiṫ má tá sé mar atá a ṁáiġistir.

41 Cad uime, áṁṫaċ, go ḃfeiceann tú an dúradán
i súil do ḃráṫar, agus ná tugann tú fé ndeara an
42 tsail atá ad' súil féin? Nó conus is féidir duit
a ráḋ le t'ḃráṫair: A ḃráṫair, leig dom an dúradán
a ḃaint as do súil, agus ná feiceann tú an tsail as
ṡúil féin? A ċluanaiḋe, bain an tsail ar dtúis as
do ṡúil féin, agus ansan ċífir conus an dúradán
a ḃaint a' súil do ḃráṫar.

43 Óir ní'l crann fóġanta a ṫugann droċ-ṫoraḋ
uaiḋ, ná droċ-ċrann a ṫugann toraḋ fóġanta uaiḋ.
44 Mar aiṫniġtear gaċ crann as a ṫoraḋ. Óir ní
bailiġtear fíġí de sgeaċaiḃ ná caora fíneaṁna de
45 ḋriseaċ. Tugann an deaġ-ḋuine an deaġ-níḋ
amaċ a' deaġ-stór a ċroiḋe féin; agus tugann
an droċ-ḋuine an droċ-níḋ amaċ a' droċ-stór a
ċroiḋe; óir a' flúirse an ċroiḋe is eaḋ do laḃrann
an béal.

46 Agus cad ċuige go ndeir siḃ liom-sa, [1] A Ṫiġ-
earna, a Ṫiġearna, agus ná deineann siḃ an rud
47 adeirim? Gaċ duine a ṫagann ċúġam-sa agus
d'éisteann le m' ċaint agus a ḋeineann d'á réir.
48 taisbeánfad daoiḃ cé leis gur cosṁail é: Is cos-
ṁail é le fear a ḃí ag déanaṁ tiġe agus do róṁar
sé síos go doiṁinn gur ċuir sé an ċloċ-ḃuinn ar an
gcaraig; agus ṫáinig an tuile agus do buaileaḋ an
tiġ sin go dian aċ níor coruiġeaḋ é, mar ḃí sé dain-
49 gean ar an gcaraig. Aċ an t-é a ċloiseann agus
ná deineann, is cosṁail é leis an ḃfear a ḋein a
ṫiġ ar an gcré gan ċloiċ ḃuinn, agus gur ḃuail an
tuile 'n-a ċoinniḃ, agus do ṫuit sé láiṫreaċ, agus ba
ċiubaisteaċ é tuitim an tiġe sin.

[1] Maiṫ. vii. 21; Róṁ. ii. 13; Séaṁ. i. 22.

CAIBIDIOL VII.

Seirḃíseaċ an taoisiġ céad dá leiġeas ag Críost. Mac na baintiriġe da ṫógaint ó'n mbás aige. Freagra uaiḋ do sna teaċtairí a ṫáinig ó Eóin, agus maiṫeaṁnacas 'á ṫaḃairt aige do'n ṗeacaċ aiṫríġeaċ.

Agus nuair a ḃí iomláine a ċainte go léir labarṫa 1
aige isteaċ i gcluasaiḃ na ndaoine, ṫainig sé isteaċ
go Caṗarnaum. Agus ḃí taoiseaċ céad n-a raiḃ 2
seirḃíseaċ leis breóite, agus ba ṁór aige an seir-
ḃíseaċ, agus ḃí sé ag dul ċun báis. Agus d'airiġ sé 3
i dtaoḃ Íosa, agus ċuir sé ag triall air seanóirí
Iúdaċa 'ġá iarraiḋ air teaċt agus a ṡeirḃíseaċ do
leiġeas. Agus nuair a ṫánadar-san ag triall ar 4
Íosa d'iarradar go cruaiḋ air dul, agus duḃradar;
Is fiú é go ndéanfá an níḋ sin dó, Óir tá gráḋ 5
aige d'ár gcine, agus do ċuir sé féin suas sinagóg
dúinn. Agus ḃí Íosa ag dul leó, agus nuair a ḃío- 6
dar tagaiṫe i n-aċmaireaċt do'n tiġ do ċuir an
taoiseaċ céad cáirde leis ag triall air ċun a ráḋ:
A Ṫiġearna, ná cuir ṫu féin ċun trioblóide, mar ní
fiú mise go dtiocfá fá m'ḋion isteaċ: Is uime sin 7
nár ṫuigeas gur ḃ'ḟiú mé mé féin do ḋul ag triall
ort; aċ abair i ḃfocal é agus beiḋ mo ṡeirḃiseaċ
slán. Óir is duine mise atá socair fé smaċt, agus 8
tá fir fé smaċt agam; agus deirim le fear, Imṫiġ,
agus imṫiġeann sé; agus le fear eile, Tar, agus
tagann sé; agus le m'ṡeirḃíseaċ, Dein so, agus
deineann sé é. Agus nuair a d'airiġ Íosa an méiḋ 9
sin ḋein sé iongna ḋe, agus d'iompuiġ sé ċun na
ndaoine a ḃí 'ġá leanṁaint, agus duḃairt sé leó:
Go deiṁin a deirim liḃ, ní'l a leiṫéid sin de ċreid-
eaṁ fáġalta agam i n-Israél féin. Agus na daoine 10
a ṫáinig do ċuadar ṫar n-ais abaile, agus an seirḃíseaċ
a ḃí ag dul ċun báis fuaradar leiġiste é.

Agus do ṫárla 'n-a ḋiaiḋ san go raiḃ sé ag dul 11
go dtí an ċaṫair ar a dtugtar Náim, agus ḃí a ḋeis- 12
giobuil i n-aonḟeaċt leis agus sluaġ ṁór. Agus
nuair a ḃí sé ag teaċt ċun geata na cataraċ, féaċ,
ḃí corp d'á ḃreṫ amaċ, aonṁac a ḃí agá ṁáṫair,

agus baintreaċ ab eaḋ an ṁáṫair; agus ḃí soċraiḋ
13 ṁór de ṁuintir na caṫaraċ léi. Agus nuair a ċonaic
an Tiġearna í ṫáinig truaġ aige ḋi agus duḃairt
14 sé léi: Ná ḃí ag gol. Agus ṫáinig sé agus ċuis sé a
láṁ ar an gcóṁrainn. (Agus do stad an ṁuintir
a ḃí ag iompar na cóṁran.) Agus duḃairt sé: A
15 óigḟir, deirim leat, eiriġ. Agus d'eiriġ an duine
marḃ 'n-a ṡuiḋe agus ċrom sé ar ċaint. Agus ṫug
16 sé d'á ṁáṫair é. Agus ṫáinig eagal ar na daoine
go léir, agus ṫugadar glóire do Ḋia, agus duḃ-
radar: Tá fáiḋ mór eiriġṫe 'n-ár measg, agus
17 [1] ṫáinig Ḋia ag féaċaint a ḋaoine. Agus do leaṫ an
focal san amaċ 'n-a ṫaoḃ tré Iúdaéa go léir agus
tríd an ndúṫaiġ mór-ṫimpal;
18 Agus d'innseadar a ḋeisgiobuil d'Eóin na neiṫe
19 sin go léir. Agus do ġlaoiḋ Eóin ċuige beirt d'á
ḋeisgiobulaiḃ, agus ċuir sé ċun Íosa iad 'ġá ráḋ;
An tusa an t-é a ḃí le teaċt nó a' ḃfuil orainn feiṫ-
20 eaṁ le duine eile? Agus nuair a ṫánadar na fir
ċuige duḃradar: Ċuir Eóin Baiste ag triall ort-sa
sinn 'ġá ráḋ: An tusa an t-é atá le teaċt, nó an
21 ḃfuil orainn feiṫeaṁ le duine eile? Agus an uair
ċéadna san do leiġis sé mórán daoine ó n-a ngal-
araíḃ agus ó n-a gcneaḋaiḃ, agus ó annspridíḃ, agus
22 ṫug sé raḋarc do ṁórán dall. Ansan d'ḟreagair sé
iad-san agus duḃairt leó: Téiġiḋ ṫar n-ais agus
innsiḋ d' Eóin cad a ċloiseaḃair agus cad a ċona-
caḃair; [2]raḋarc 'á ṫaḃairt do ḋallaiḃ, siuḃal do
ḃacaċaiḃ, na loḃair d'á nglanaḋ, éisteaċt 'á ṫaḃ-
airt do ḃoḋaraiḃ, na mairḃ ag aiseiriġe, an soi-
23 sgéal d'á ċraoḃsgaoileaḋ do sna boċtaiḃ. Agus
is aoiḃinn do'n t-é ná glacfaiḋ sgannal umam-sa.
24 Agus nuair a ḃí teaċtairí Eóin imṫiġṫe ċrom sé
ar a ráḋ leis na daoine i dtaoḃ Eoin: Cad 'a
ḋ'ḟeisgint go n-deaġaḃair amaċ sa ḃfásaċ? Cuaille
25 d'á ṡuaṫaḋ le gaoiṫ an eaḋ? Aċ cad 'á d'ḟeisgint
go ndeaġaḃair amaċ? Duine i n-éadaiġiḃ míne
an eaḋ? Féaċ, is i dtiġtiḃ na riġṫe a ḃíonn luċt an
26 éadaiġ uasail agus an ḃeaṫa ṡóġaiġ. Aċ cad a ḃí

[1] .i. ċun trócaire ḋéanaṁ orṫa. [2] Isáias XXXV. g.

uaiḃ le feisgint nuair a ċuaḋaḃair amaċ? Fáiḋ an
eaḋ? Iseaḋ, a deirim liḃ, agus duine is mó 'ná
fáiḋ. Siḋé an duine ar a bfuil sgríoḃṫa: [1] Féaċ, 27
tá m'aingeal agam d'á ċur róṁat amaċ agus oll-
ṁóċaiḋ sé do ṡlíġ róṁat. Deirim liḃ é: Ar ar rugaḋ 28
ó ṁnáiḃ de ḋaoiniḃ ní'l fáiḋ is mó 'na Eóin Baiste;
agus an t-é is lúġa i ríġeaċt Dé is mó é 'ná eisean.
Agus nuair airiġ na daoine go léir agus na puiblio- 29
cánaiġ an ċaint sin d'aḋṁuíġdar ceart Dé, óir ḃíoḋar
tar éis a mbaiste le baisteaḋ Eóin.* Aċ na Fairisíniġ 30
agus doċtúirí na dliġe, ṫugadar easúṁluiġeaċt
do ċóṁairle Dé 'n-a gcoinniḃ féin, óir níor ġlacadar a
ḃaisteaḋ-sin.

Duḃairt an Tiġearna, áṁṫaċ: Cé leis, d'á ḃríġ 31
sin, go saṁlóċad muintir an tsleaċta so? Agus
cé leis gur cosṁail iad? Is cosṁail iad le leanḃaí 32
'n-a suiḋe ar áit an ṁargaiḋ agus ag caint le n-a
ċéile, nuair a deiniḋ siad: Ḋeineamair ceól daoiḃ
ar ṗíḃiḃ, agus níor ḋeineaḃair rinnce; ḋeineamair
caoine, agus níor ġoileaḃair. [2] Óir do ṫáinig Eóin 33
Baiste agus ní raiḃ sé ag iṫe aráin 'ná ag ól fíona;
agus deirṫí-se, Tá deaṁan ann. Ṫáinig Mac an 34
Duine agus é ag iṫe agus ag ól; agus deirṫí-se,
Féaċ an fear craosaċ, fear an ḟíona ḋ'ól, cara na
bpuibliocánaċ agus na bpeacaċ. Agus tá an eagna 35
ceartuiġṫe ó n-a clann féin go léir.

Agus d'iarr duine de sna Fairisíniġ air dul agus 36
bia ċaiṫeaṁ i n' ḟoċair; agus ċuaiḋ sé isteaċ i dtiġ
an Ḟairisíniġ, agus do ṡuiḋ sé ċun bbúirḋ.† Agus 37
féaċ ḃí bean a ḃí 'n-a peacaċ sa ċaṫair, agus fuair sí
amaċ go raiḃ sé ag caiṫeaṁ bíḋ i dtiġ an Ḟairisíniġ
agus ṫug sí léi alabastrom ola, Agus ṡeasaiṁ sí lastiar 38
i n-aice a ċos, agus ċrom sí ar a ċosaiḃ do niġe
le n-a deóraiḃ, agus ar iad do ṫriomú le n-a gruaig,
agus ḃi sí ag pógaḋ a ċos agus ag cimilt na h-ola
ḋíoḃ. Agus do ċonaic an Fairisíneaċ a ṫug cuireaḋ 39

[1] Mal. iii. 1. [2] Mait. iii. 4; Marc i. 6.

* Ver. 29. "D'aḋṁuíġdar ceart Dé," .i. do ṁoladar Dia mar ġeall ar a ċeart, agus ṫáainig eagla Dé orṫa. D'aḋṁuiġdar é beiṫ ceart agus é beiṫ tróċaireaċ.

† Ver. 36. "Duine de sna Fairisíniġ," .i. Símón.

ḋó an níḋ sin agus duḃairt sé i n-aigne féin: Dá mba fáiḋ an fear so ḃeaḋ ḟios aige, gan aṁras, cé h-í an ḃean so atá ag teangaḃáil leis agus cad é an
40 saġas í, gur bean ṗeacaṁail í. Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt leis: A Símóin, tá níḋ agam le ráḋ leat. Agus duḃairt seisean: Abair é, a
41 Ṁáiġistir. Ḃí fear ann agus ḃí fiaċa aige ar ḃeirt; ḃí ċúig céad píosa airgid aige ar ḋuine acu agus
42 caogad píosa ar an nduine eile. Ní raiḃ an ċumas aoinne acu díoluiġeaċt a déanaṁ, agus do ṁaiṫ sé na fiaċa dóiḃ araon. Cé 'cu de'n ḃeirt is mó
43 gráḋ ḋó? Agus d'ḟreagair Símón agus duḃairt: Measaim gur b'é an t-é is mó n-ar ṁaiṫ sé ḋó. Agus
44 duḃairt sé leis: Tá do ḃreiṫ ceart. Agus d'iompuiġ sé ċun na mná, agus duḃairt sé le Símón: An bfeiceann tú an ḃean san? Ṫánag isteaċ ad' ṫiġ-se, níor ṫugais-se ḋom uisge ḋom' cosaiḃ; aċ do niġ sí seo mo ċosa le n-a deóraiḃ, agus do ṫriomuiġ sí
45 iad le n-a gruaig. Níor ṫugais-se póg dom; aċ ó ṫáinig sí seo isteaċ níor stad sí aċ ag pógaḋ mo ċos.
46 Níor ongais-se mo ċeann le h-ola, aċ d'ong sí seo
47 mo ċosa le h-ola. D'á ḃríġ sin adeirim leat: íTáid a lán peacaí maiṫte ḋi tré ṁéid a gráḋa. An t-é, áṁṫaċ, d'á maiṫtear an beagán is beagán a ġráḋ.*
48 Agus duḃairt sé léi-se: [1] Táid na peacaí maiṫte
49 ḋuit. Agus do ċrom an ṁuintir a ḃí ag an mbórd ar a ráḋ 'n-a n-aigne féin: Cé h-é seo, a ṫéiġeann
50 ċóṁ fada le peacaí ṁaiṫeaṁ? Agus duḃairt seisean leis an mnaoi: Do ṡlánuiġ do ċreideaṁ ṫu; imṫiġ i síoṫċáin.

[1] Maiṫ. ix. 2.

* Ver. 47. "Táid a lán peacaí maiṫte ḋí tré ṁéid a gráḋa." Sa scriptiúir, uaireanta, ainimníġṫear torad d'aon ċúis aṁáin bíoḋ go m-bíonn a lán cúiseana ag dul ċuige. Deirtear anso go bfuilid a peacaí maiṫte do'n ṁnaoi seo mar ġeall ar "ṁéid a gráḋa," aċ i Ver. 50, deir Críost léi, "do saor do ċreideaṁ ṫu." Fágann sán go dtéideann creideaṁ agus dóċas agus gráḋ agus dólás croiḋe, agus a lán eile deaġ-ṁéinní, ċun duine d'iompáil ar Dia.

CAIBIDIOL VIII.

Parabal an tríl. An stoirm d'á ciúnú ag Críost. An legion deaṁan d'á gcur amaċ aige. An ġluaiseaċt fola d'á leiġeas, agus inġean Iáiruis d'á tógaint ón mbás aige.

Agus do ṫárla, 'n-a ḋiaiḋ san, é féin a ḃeiṫ ag 1
gaḃail tré ċaṫaraċaiḃ agus tré ḃailtiḃ, ag seanmóin
agus ag craoḃsgaoileaḋ ríġeaċta Ḋé agus an dáréag
i n-aonḟeaċt leis. Agus raint ban a saoraḋ ó ann- 2
spridíḃ agus ó ġalaraiḃ: Máire, ár a dtugtar Mag-
dalén, n-ar imṫiġ; na seaċt ndeaṁain aisti, Agus 3
Ióanna, bean Ċúsa, stíoḃard Héróid, agus Súsanna,
agus a lán eile ban, agus iad ag frioṫálaṁ air as a
ngustal féin.

Agus tráṫ d'á raiḃ sluaġ ana-ṁór cruinniġṫe, 4
agus iad ag ruiṫ amaċ ag na caṫaraċaiḃ ag triall
air, duḃairt sé, i ḃfuirm soluíde:

Ċuaiḋ curadóir amaċ ag cur a ċod' síl; agus nuair 5
a ḃí sé ag cur an tsíl do ṫuit cuid de i n-aice an
ḃóṫair; agus do gaḃaḋ do ċosaiḃ ann, agus d'iṫead-
ar éanlaiṫe an aeir é. Agus do ṫuit tuille de ar an 6
gcaraig; agus d'ḟeoċ sé sa ḃfás, mar ní raiḃ an ur-
ṁaireaċ aige. Agus do ṫuit tuille ḋe ameasg na 7
sgeaċ; agus d'ḟás na sgeaċa i n-aonḟeaċt leis, agus
ṁúċadar é. Agus do ṫuit tuille de sa talaṁ 8
fóġanta agus d'ḟás sé, agus ṫug sé toraḋ fó ċéad.
Nuair a duḃairt sé an méid sin do laḃair sé árd:
An t-é go ḃfuil cluasa le h-éisteaċt air cloiseaḋ sé.

Agus d'ḟiafraiġ a ḋeisgiobuil de cad í an tsolúid 9
í sin. Agus duḃairt sé leó: Do tugaḋ daoiḃ-se 10
rúndiaṁar ríġeaċta Ḋé a ḋ'aiṫint; do'n ċuid eile,
áṁṫaċ, i ḃfuirim soluídí, [1] i dtreó go ḃfeicfidís
agus ná feicfidís, agus go gcloisfidís agus ná
tuigfidís.* Sidí an tsoluíd. Isé briaṫar Ḋé an 11
síol. An ċuid a ṫuiteann i n-aice an ḃóṫair, siniad 12
na daoíne a ċloiseann, agus tagann an diaḃal 'n-a

[1] Isáias vi. 9; Gníoṁ xxviii. 26.

* Ver 10. "Ionus go bfeicfidís agus ná feicfidís." (Feic an nóta, Marc. iv. 12.)

ḋiaiḋ san agus tógann sé an focal as a gcroiḋe,
13 i dtreó ná creidfidís agus ná saorfaí iad. Agus
an ċuid a ṫuiteann ar an gcaraig, siniad an ṁuintir
a ġlacann an focal le h-áṫas nuair airiġid siad é;
aċ ní ḃíd na préaċa acu san; creidid siad ar feaḋ
tamaill agus i n-am an ċaṫa téiġid siad ar gcúl.
14 An ċuid áṁṫaċ, a ṫuit ameasg na sgeaċ, siniad an
ṁuintir a d'airiġ an focal, aċ ag dul dóiḃ i ndiaiḋ
cúraim agus saiḋḃris agus pléisiúir an tsaoġail múċ-
15 tar iad agus ní ṫugaid siad toraḋ. Ac an cuid a
ṫuiteann ar an dtalaṁ fóġanta, siniad an ṁuintir
a ġlacann an focal leis an ndeaġ-ċroiḋe is fearr
nuair a ċloisid siad é, agus coimeádaid siad é,
agus tugaid siad toraḋ uaṫa le fadḟulang.

16 Ní ḋeineann aoinne coinneal do lasaḋ agus í ċur
fé béal árṫaiġ nó fé leabaiḋ, aċ cuntar ar ċomn-
leóir í, i dtreó go ḃfeicfeaḋ na daoine a ṫagann
17 isteaċ an solus. [1] Óir ní'l rud i ḃfolaċ ná noċt-
far, ná rud fé ċeilt ná h-aitneófar agus ná tiocfaiḋ
18 amaċ go h-osgailte. Ḟéaċaiḋ, d'á ḃriġ sin, conus
a ċloiseann siḃ. Óir an t-é go ḃfuil aige taḃar-
far dó; agus an t-é ná fuil aige, tógfar uaiḋ gaċ a
measann sé atá aige.

19 Agus ṫáinig ċuige a ṁáṫair agus a ḃráiṫre, agus
níor ḟéadadar teaċt ag triall air mar ġeall ar an
20 sluaġ. Agus do h-innseaḋ dó: Tá do ṁáṫair agus
do ḃráiṫre 'n-a seasaṁ amuiġ, agus ba ṁaiṫ leó
21 ṫu d'ḟeisgint. Agus d'ḟreagair sé agus duḃairt
leó: An ṁuintir a ḋ'éisteann le briaṫar Dé agus a
ḋeineann beart d'á réir, siniad mo ṁáṫair agus mo
ḃráiṫre.

22 Agus do ṫarla, lá de sna laeṫiḃ sin, go ndeaġaiḋ
sé féin agus a ḋeisgiobuil ar bórd luinge, agus
duḃairt sé leó: Téiġmis treasna an loċa. Agus
23 ċuadar ar aġaiḋ. Agus an ḟaid a ḃíodar-san ag
cur na slíġe ḋiob do ċuaiḋ seisean a ċodla. Agus
ṫáinig stoirm gaoiṫe ar an loċ, agus ḃiodar d'á
24 líonaḋ agus ḃíodar i gcontaḃairt. Agus ṫánadar

[1] Maiṫ. x. 26; Marc. iv. 22.

ċuige agus ḋúisiġeadar é agus duḃradar: A
Ṁáiġistir, tá an dáp againn. Agus d'eiriġ sé agus
do laḃair sé leis an ngaoiṫ agus leis na tonnaiḃ
uisge, agus do stadadar agus ṫáinig ciúnas. Agus 25
duḃairt sé leó-san: Cá ḃfuil ḃúr gcreideaṁ? Mar
ḃí eagal orṫa agus iongna, agus iad 'ġá rád le
n-a ċéile, Cad é mar duine é seo, go smaċtuiġ-
eann sé gaoṫ agus faraige agus go ndeinid siad
rud air?

Agus do ṡeóladar an long go tír na nGeras- 26
énaċ atá ar aġaiḋ Ġaililí anonn. Agus ċóṁ luaṫ 27
agus ṫánadar i dtír do riṫ ċuige fear n-a raiḃ dea-
ṁan ann ar feaḋ mórán aimsire, agus ní raiḃ éadaċ
uime, ná ní ḟanaḋ sé i dtiġ, aċ ins na tuaṁaíḃ. Agus 28
nuair a ċonaic sé Íosa do ċaiṫ sé é féin ar an dta-
laṁ 'n-a láṫair agus do laḃair sé do ġuṫ árd:
Cad é an ċuid atá agat díom-sa, a Íosa, a Ṁic an
Árd-Ḋia? Iarraim ort gan mé ṗianaḋ. Óir ḃí 29
sé 'ġá órdú do'n annsprid teaċt amaċ as an nduine.
Óir do ḃeireaḋ sé air go minic; agus do ceangailtí
é le slaḃraiḃ agus le geiṁliḃ, agus do ḃriseaḋ sé
na slaḃraí agus ċomáineaḋ an deaṁan amaċ fé'n
ḃfásaċ é. Agus do ċeistiġ Íosa é agus duḃairt: 30
Cad é an ainim atá ort? Agus duḃairt seisean:
Leigión; mar ḃí mórán deaṁan tar éis dul isteaċ
ann. Agus ḃíodar 'ġá iarraiḋ air gan a ḋ'órdú 31
ḋóiḃ dul síos sa n-aiḃéis. Agus ḃí tréad mór muc 32
sa n-áit agus iad ag inníor ar an sliaḃ, agus d'iar-
radar air leigint ḋóiḃ dul isteaċ ionta. Agus do
leig. Ansan d'imṫiġ na deaṁain as an nduine agus 33
ċuadar isteaċ ins na mucaiḃ, agus do ġluais an
tréad, le buile, ar ṁullaċ a gcinn isteaċ sa loċ
agus do báṫaḋ iad. Agus nuair ċonaic an luċt 34
fosaiḋeaċta an níḋ a ṫárla, do riṫeadar agus d'inns-
eadar, sa ċaṫair é agus ins na bailtiḃ. Agus ṫáinig 35
ná daoine amaċ go ḃfeicfidís cad a ḃí tuitiṫe amaċ,
agus ṫánadar ag triall ar Íosa; agus fuaradar,
'n-a ṡuiḋe ag cosaiḃ Íosa, 'n-a ġlan-ṁeaḃair agus
éadaċ uime, an duine as ar imṫiġ na deaṁain, agus
ḃí eagal orṫa. Agus an ṁuintir a ċonaic é d'inns- 36

37 eaḋar ḋóiḃ conus a slánuiġeaḋ é ó'n leigión; agus d'iarr pobul na nGerasénaċ go léir air imṫeaċt uaṫa, mar ḃí eagla ana-ṁór orta. Agus ċuaiḋ sé an ḃórd 38 na luinge agus ṫáinig sé ṫar n-ais. Agus an fear gur imṫiġ na deaṁain ar d'arr sé air leigint dó dul leis. Aċ do ċuir Íosa uaiḋ é, agus duḃairt sé leis: 39 Imṫiġ ċun do ṫiġe féin agus innis na neiṫe móra atá déanta ag Dia ḋuit. Agus d'imṫiġ sé agus d'ḟógair sé tríd an gcaṫair go léir na neiṫe móra a ḋein Íosa ḋó.

40 Agus do ṫárla, ar a ṫeaċt ṫar n-air d'Íosa, gur ġlac sluaġ ṁór é, mar ḃíodar go léir ag feiṫ- 41 eaṁ leis. [1] Agus féaċ, ṫáinig ċuige fear dár ḃ' ainim Iáírus, agus doḃ' é uaċtarán na sinagóige é; agus do ċaiṫ sé é féin ag cosaiḃ Íosa 'ġa iarraiḋ 42 air dul ċun a ṫiġe, Mar go raiḃ aon inġean aṁain aige agus í tímpal dá ḃliain déag, agus go raiḃ sí ag dul ċun báis. Agus, ag dul ann dó, do ṫarla go raiḃ an tsluaġ ag brúṫ air.

43 Agus ḃí bean áiriṫe a ḃí ag cailleaṁaint a cod' fola ar feaḋ dá ḃliain déag roimis sin, agus go raiḃ a maoin saoġalta caillte aici le doċtúiríḃ agus é 44 teipiṫe orṫa í leiġeas; Agus ṫáinig sí ċuige, lastiar dé, agus ċuir sí a láṁ ar ḟaḃra a ḃrait, agus do stad 45 an ḟuil láiṫreaċ bonn aici. Agus duḃairt Íosa: Cé h-é a teangḃaiḋ liom? Agus do ṡéan gaċ aoinne, agus duḃairt Peadar agus an ṁuintir a ḃí i n'ḟoċair: A Ṁáiġistir, tá an tsluaġ ag brúṫ ort agus at' ċiapaḋ, agus a' ndeirir, Cé h-é a ṫeangḃaiḋ liom? 46 Agus duḃairt Íosa: Do ṫeangḃaiḋ duine éigin liom; óir is eól dóṁ-sa go ndeaġaiḋ cóṁaċt amaċ uaim. 47 Agus nuair a ṫuig an ḃean nár ċuaiḋ sí gan aiṫint, ṫáinig sí agus ċaiṫ sí í féin agá ċosaiḃ agus í ag criṫ, agus d'innis sí os cóṁair na ndaoine go léir cad é an ċúis n-ar ṫeangḃaiḋ sí leis, agus conus mar a 48 leiġiseaḋ í láiṫreaċ. Agus duḃairt seisean léi: Do leiġis do ċreideaṁ tú, a 'ngean ó; imṫiġ leat i sioṫċain.

49 Agus é ag ráḋ na cainte sin ṫáinig duine ċun uaċtarain na sinagóigo agus duḃairt sé leis: Tá

[1] Mait. ix. 18; Marc. v. 22.

t'inġean ṫar éis ḃáis, ná bí 'ġá ċur ċun trioblóide.
Agus d'airiġ Íosa an focal agus duḃairt sé le h-aṫair 50
an ċailín: Ná bíoḋ eagal ort: creid aṁáin, agus
beiḋ sí slán. Agus nuair a ṡrois sé an tiġ níor 51
leig sé aoinne isteaċ i n-aonḟeaċt leir aċ Peadar agus
Séamus agus Eóin, agus aṫair agus máṫair an
ċailín. Agus ḃí na daoine go léir ag gol agus ag 52
caoi 'n-a diaiḋ. Agus duḃairt sé leó: Ná bíḋiḋ ag
gol; ní marḃ atá an cailín, aċ 'n-a codla. Agus 53
ḃíodar ag gáirí uime, mar ḃí ḟios acu í ḃeiṫ marḃ.
Aċ do rug sé féin an láiṁ uirṫi, agus do laḃair sé 54
do ġuṫ árd agus duḃairt: A ċailín, eiriġ. Agus 55
ṫáinig a h-anam ṫar n-ais, agus d'eiriġ sí láiṫreaċ.
Agus duḃairt sé rud le n-iṫe ṫaḃairt di. Águs 56
ḃí sgárd ar a h-aṫair agus ar a máṫair; aċ duḃairt
sé leó gan a ḋ'innsint d'aoinne cad a ḃí tuitiṫe
amaċ.

CAIBIDIOL IX.

Ná h-Asboil dá gcur amaċ ag Críost. Bia dá ṫaḃairt aige do ċúig ṁíle duine a' ċúig ḃulógaiḃ, an t-Aṫarú gné do ṫeaċt air. Deaṁan a' duine dá ċur amaċ aige.

[1] Do ġlaoiḋ sé ċuige an dáréag Aspol agus ṫug 1
sé ḋóiḃ cóṁaċt agus cumas ar gaċ aicíne deaṁan,
agus leiġeas ar ġalaraiḃ. Agus ċuir sé uaiḋ iad 2
ag craoḃsgaoileaḋ ríġeaċta Dé agus ag leiġeas
daoine breóite. Agus duḃairt sé leó: Ná tógaiḋ 3
aon rud i gcóir an ḃóṫair, bata ná mála ná arán ná
airgead, agus ná bíoḋ ḋá ḃrat ag aoinne agaiḃ;
Agus pé tiġ n-a raġaiḋ siḃ isteaċ ann, fanaiḋ ann, 4
agus ná h-imṫiġiḋ amaċ as. Agus pé daoine ná 5
glacfaiḋ siḃ imṫiġiḋ amaċ as an gcaṫair sin [2] agus
deiniḋ an ceó do ċroṫaḋ d'ḃúr gcosaiḃ mar ḟiaḋ-
nuise 'n-a gcoinniḃ.

Agus do ġluaiseadar amaċ mór-ṫímpal tré sna 6
bailtiḃ ag craoḃsgaoileaḋ an tSoisgéil agus ag leiġ-
eas ins gaċ aon ḃall.

[1] Mait. x. i; Marc. iii. 15. [2] Gníoṁ. xiii. 51.

7 Agus d'airiġ Héród, an tetrarc, gaċ níḋ a ḃí aige 'á ḋéanaṁ, agus ḃí sé ar mearḃall, mar deireaḋ 8 daoine, gur ḃ'é Eóin a ḋ'eiriġ ós na mairḃ; agus deireaḋ daoine eile gur ḃ'é Elias a ṫaisbeáin é féin; agus deireaḋ daoine eile gur duine éigin de 9 sna sean-ḟáiḋiḃ a ḋ'eiriġ. Agus duḃairt Héród: Ḃaineas-sa an ceann d'Eóin; aċ cé h-é seo go h-airiġim na neiṫe seo mar ġeall air? Agus ḃí sé a d'iarraiḋ é ḋ'ḟeisgint.

10 Agus ṫáinig na h-Aspoil ṫar n-ais agus d'innseadar dó gaċ a raiḃ déanta acu; agus do rug sé leis iad i leiṫtaoiḃ i n-áit uaigneaċ dár ḃ'ainim Ḃetsaida. 11 Agus nuair a fuair na sluaiġte amaċ an méid sin do leanadar é; agus do ġlac sé iad, agus ḃí sé ag caint leó i dtaoḃ ríġeaċta Ḋé, agus na daoine a ḃíoḋ i ngáḋ le leiġeas do leiġiseaḋ sé iad.

12 Agus ṫusnuiġ an lá ar ḋul i ndéanaiġe. Agus ṫáinig an dáréag ċuige agus duḃradar leis: Leig na sluaiġte ċun siuḃail, i dtreó go n-imteóċaid siad ar fuid na mbailte agus na dtiġṫe mór-ṫímpal agus go bfaiġid siad lóisdín agus bia, óir is i bfásaċ 13 atáimíd anso. Agus duḃairt sé leó: Tugaiḋ-se rud le n-iṫe ḋóiḃ. Agus duḃradar-san: [1] Ní'l againn aċ cúig bulóga agus ḋá iasg, murab aṁlaiḋ a raiġmís agus bia ċeannaċ do'n tsluaġ ṁór so go 14 léir. Ḃí tímpal cúig ṁíle fear sa tsluaġ. Agus duḃairt sé le n-a ḋeisgiobuil: Cuiriḋ 'n-a suiḋe iad 'n-a gcuideaċtanaiḃ, caogad i ngaċ cuideaċtain. 15 Agus ḋeineadar aṁlaiḋ, agus ċuireadar na daoine 16 go léir 'n-a suiḋe. Ansan do ṫóg sé na cúig bulóga agus an dá iasg, agus d'ḟéaċ sé suas ċun neiṁe agus ḃeannuiġ sé iad, agus do ḃris, agus ṫug d'a 17 ḋeisgiobuil le cur os cóṁair na ndaoine. Agus d'iṫ na daoine go léir a ndóiṫin, agus do tógaḋ ḋá ċiseán déag de ḃia briste a fágaḋ.

18 Agus do ṫarla, nuair a ḃí sé i n-aonar ag guiḋe, go raiḃ a ḋeisgiobuil i n-ḟoċair, agus ceistiġ sé iad 19 agus duḃairt sé: Cé adeir na daoine is mise? Agus

[1] Eóin vi. 9.

d'ḟreagrar-san agus duḃradar: Eóin Baiste; agus deir cuid acu Elias; agus deir tuille acu gurab aṁlaiḋ a ḋ'eiriġ duine de sna sean-ḟáiḋiḃ. Agus duḃairt sé leó: Aċ siḃ-se, cé adeir siḃ is 20 mé? Agus d'ḟreagair Símón Deadar agus duḃairt: Críost Dé. Agus ṫug sé foláraṁ dóiḃ agus duḃairt 21 leó gan an níḋ sin a d'innfint d'aoinne, 'Ġá ráḋ: [1] Ní foláir do Mac an Duine mórán d'ḟulang, 22 agus go séanfaḋ na seanóirí é, agus uaċtaráin na sagart, agus na Sgríḃneóirí, agus go gcunfaí ċun báis é, agus go n-aiseireóċaḋ sé an triṁaḋ lá.

Agus duḃairt sé leó uile: Má's áil le h-aoinne teaċt 23 am' ḋiaiḋ séanaḋ sé é féin, agus tógaḋ sé a ċros gaċ lá, agus leanaḋ sé mé. Óir an t-é gur maiṫ 24 leis a anam féin do ṡáḃáil, caillpiḋ sé é; agus an t-é a ċaillfiḋ a anam ar mo ṡon-sa, sáḃálfaiḋ sé a anam. Óir cad é an tairḃe do ḋuine má ḋeineann 25 sé an saoġal mór do ḃuaċtaint agus é féin do ṁilleaḋ agus do ċailleaṁaint? [2] Óir an t-é do 26 ġlacfaiḋ náire mar ġeall orm-sa agus af mo ḃréiṫre, glacfaiḋ Mac an Duine naipe niaf geall ar an nduine sin, nuair a ṫiocfaiḋ sé 'n-a ġradam agus i ngradam a Aṫar agus na n-aingeal naoṁṫa, Deirim liḃ go fíor, áṁṫaċ, go ḃfuil daome 'n-a sea- 27 saṁ anso ná blaisfiḋ bás go ḃfeicfiḋ siad ríġ-eaċt Dé.

Agus do ṫárla, tímpal oċt lá tar éis na cainte 28 sin, gur ṫóg sé leis Peadaf agus Séamus agus Eóin, agus go ndeaġaiḋ sé suas ar an gcnoc ċun úrnuiġṫe ḋéanaṁ. Agus an ḟaid a ḃí sé ag guiḋe d'aṫruiġ 29 a ġnúis, agus d'iompuiġ a ċuid éadaiġ geal, taiṫ-neaṁaċ. Agus féaċ, ḃí beirt ag coṁráḋ leis, agus 30 Maois agus Elias iad san. Do ċonacṫas iad 31 i nglóire, agus do ṫráċtadar ar a ḃas, an bás a ḃí aige le críoċnú i nIerúsalem. Agus ṫáinig mairḃ- 32 itíġe codlata ar Ṗeadar agus ar an muintir a ḃí i n'ḟoċair. Agus do ṁúsgladar, agus do ċona-cacar a ġradam, agus an ḃeirt a ḃí 'n-a seasaṁ 'n-a

[1] Maiṫ. xvii. 21; Marc. viii. 31; ix. 30.
[2] Maiṫ. x. 33; Marc. viii. 38; 2 Tim. ii. 12.

33 ċeannca. Agus do ṫárla, nuair a ḃíodar ag im-
teaċt uaiḋ, go nduḃairt Peadar le h-Íosa: A
Ṁáiġistir, is maiṫ an ḃail orainne ḃeiṫ anso; agus
deinimís anso trí puible, pubal duit-se, agus
pubal do Maois, agus pubal d'Elias; agus gan
34 a ḟios aige cad a ḃí aige ḋ'á ráḋ. Agus au ḟaiḋ
a bí sé ag ráḋ an méiḋ sin ṫáinig sgamall agus do
ċlúdaiġ sé iad, agus ṫáinig eagal orṫa nuair a
35 ḃíodar ag dul isteaċ sa fgamall. Agus do laḃ-
air guṫ as an sgamall agus duḃairt: [1] Isé seo mo
36 Mac dílis-se; deiniḋ éisteaċt leis. Agus le linn
au ġuṫa do laḃairt do fuaraḋ Íosa i n'aouar. Agus
ḃíodar-san ciúin, agus níor innseadar d'aoinne ins na
laeṫanta san aon níḋ de sna neiṫiḃ a ċonacadar.

37 Agus do ṫarla, an lá 'n-a ḋiaiḋ san, ag teaċt
anuas ó'n gcnoc dóiḃ, gur ḃuail sluaġ ṁór uime.
38 Agus féaċ, do laḃair duine de'n tsluaġ amaċ agus
duḃairt sé: A Ṁáiġistir, guiḋim ṫú, féaċ ar mo ṁac,
39 mar ní'l agam aċ é; Agus féaċ, beireann an deaṁan
air, agus cuireann sé sgread as go h-obann, agus
bíonn sé 'ġá leagaḋ agus 'ġá stracaḋ as a ċéile,
agus cúḃar leis, agus is ar éigin a sgarann se leis
40 aċ 'ġá stracaḋ. Agus d'iarras ar do ḋeisgiobuil
41 é ċur amaċ, agus do ṫeip sé orṫa. Agus ḋ'ḟreag-
air Íosa agus duḃairt: Ó, a ṡlioċt ċlaon gan creid-
eaṁ, an fada a ḃeiḋ mé eadraiḃ ag cun suas liḃ?
42 Taḃair anso do ṁac. Agus nuair a ḃí sé ag teaċt
43 do leag an deaṁan é, agus ḃí sé 'ġá stracaḋ. Agus
do smaċtuiġ Íosa an deaṁan truailiġṫe, agus do
44 leiġis sé an buaċaill, agus ṫug sé d'á aṫair é. Agus
ḃí uaṫḃás ar na daoine go léir tré ṁór-ċóṁaċt Dé.
Agus nuair a ḃíodar go léir ag déanaṁ iongna
de sna gníoṁarṫa a ḃí aige 'á ḋéanaṁ, duḃairt sé le
n-a ḋeisgiobulaiḃ: Coimeádaiḋ-se cuiṁne ar an
gcaint sin i nḃúr gcroiḋe: óir tá Mac an Duine le
taḃairt i láṁaiḃ daoine.

45 Agus níor ṫuigeadar bríġ na cainte sin, agus ḃí
an bríġ i ḃfolaċ uaṫa, ionus ná moṫóċaidis é; agus
níor leis eagla ḋóiḋ é ċeistiú i dtaoḃ na cainte sin.

[1] 2 Pead. i. 17.

46 [1] Agus d'éiriġ tnúṫ eatarṫa féaċaint cé 'cu ḋíoḃ ba ṁó. 47 Agus ċonaic Íosa na smuínte a ḃí 'n-a gcroiḋe, agus do rug sé ar leanḃ, agus ċuir sé 'n-a seasaṁ i n-aice é. 48 Agus duḃairt sé leó-san: An t-é a ġlacfaiḋ an leanḃ san am' ainim-se glacann sé mise; agus an t-é a ġlacfaiḋ mise glacann sé an t-é do ċuir uaiḋ mé; óir an t-é is lúġa agaiḃ go léir isé is mó.

49 Agus d'ḟreagair Eóin agus duḃairt: A Ṁáiġistir, ċonacamair duine agus é ag cur deaṁan amac ad' ainim-se, agus ċoisgeamair é, toisg ná gaḃann sé linne. 50 Agus duḃairt Íosa leis: Ná coisgiḋ é: mar, an t-é ná fuil i nḃúr gcoinniḃ tá sé [2] liḃ.

51 Agus do ṫárla, fé mar a ḃí laeṫanta a ḋeasgaḃ-ála d'á gcríoċnú, go raiḃ a ġnúis daingean aige féin ar ḋul go Ierúsalem. 52 Agus ċuir sé teaċtairí roimis amáċ, agus ċuadar isteaċ i gcaṫair de ċaṫaraċaiḃ na Samaritánaċ ċun neiṫe ċur i dtreó dó. 53 Agus níor leigeadar isteaċ é toisg a ġnúis a ḃeiṫ daingean ar ḋul go Ierúsalem. 54 Agus nuair a ċonaic a ḋeisgiobuil, Séamus agus Eóin, an níḋ sin duḃradar: [3] A Ṫiġ-earna, an toil leat go ndéarfaimís teine ṫeaċt ó neaṁ ċun iad do losgaḋ? 55 Agus d'iompuiġ sé orṫa agus ṫug sé milleán dóiḃ, agus duḃairt sé: 56 Ní fios daoiḃ an spiorad atá ionaiḃ. [4] Ní ċun anam-naċa do ṁillead a ṫáinig Mac an Duine, aċ ċun iad do ṡáḃáil. Agus d'imṫiġeadar go baile eile.

57 Agus ṫárla, an ḟaid a ḃíodar ar an slíġ, go nduḃ-airt duine éigin leis: Leanfad-sa ṫusa, a Ṫiġearna, pé ball 'n-a ngeoḃair. 58 Agus duḃairt Íosa leis: Táid poill talṁan ag na madraíḃ ruaḋa, agus a neadaċa ag éanlaiṫe an aeir, aċ ag Mac au Duine ní'l áit 'n-a leigfeaḋ sé a ċeann. 59 Duḃairt sé, áṁṫaċ, le duine eile: Leansa mise; agus duḃairt seisean: A Ṫiġearna, leis dom dul ar dtúis agus m'aṫair do ċur. 60 Agus duḃairt Íosa leis: Leig do sna mairḃ na mairḃ do ċur; aċ imṫiġ-se agus dein

[1] Maiṫ. xviii. 1; Marc. ix. 33.
[2] .i. ag caḃrú liḃ.
[3] 4 Ríġ. i. 10.
[4] Eóin iii. 17; xii. 47.

61 ríġeaċt Dé d'ḟóġairt. Agus duḃairt duine eile: leanfad ṫú, a Ṫiġearna, aċ leis dom dul agus é 62 ḋ'innsint do'n ṁuintir atá sa ḃaile. Duḃairt Íosa leis: Aoinne a ċuirfiḋ a láṁ ar an gcéaċta agus ansan a ḃeiḋ ag féaċaint lastiar de, ní'l sé oifeaṁnaċ do ríġeaċt Dé.

CAIBIDIOL X.

Teagasg ag Críost á ṫaḃairt do'n dáréag as trí fiċiḋ deisgiobul lad dá gcur amaċ ċun oibre. An Samaritánaċ fóġanta.

1 Tar éis na neiṫ sin do ċeap an Ṫíġearna dáréag agus trí fiċiḋ eile, agus ċuir sé roimis amaċ iad, 'n-a mbeirt a's 'n-a mbeirt, ċun gaċ baile agus áit n-a raiḃ sé féin le teaċt ann.

2 Agus duḃairt sé leó: Fóġṁar mór agus meiṫiol suaraċ. Iaraiḋ, d'á ḃríġ sin, ar an t-é gur leis an fóġṁar luċt oibre do ċur ċun an ḟóġṁair.

3 Imṫiġiḋ: féaċ, táim 'ḃúr gcur i nḃúr n-uanaiḃ 4 ameasg maċtírí. Ná bíoḋ agaiḃ mála ná sparán ná bróga, agus [1] ná deiniḋ beannaċaḋ d'aoinne ar 5 an slíġ. Aon tiġ n-a raġaiḋ siḃ isteaċ ann abraiḋ 6 ar dtúis, Síoṫċáin ar an dtiġ seo. Agus má's mac síoṫċána a ḃeiḋ ann fanfaiḋ ḃúr síoṫċáin air; 7 murab eaḋ fillfiḋ ḃúr síoṫċáin oraiḃ féin. Agus fanaiḋ sa tiġ ċéadna, ag iṫe agus ag ól na neiṫe atá acu, [2] óir is fiú an fear oibre a ṫuarasdal ḟaġáil. Ná bíḋiḋ ag imṫeaċt ó ṫiġ go tiġ.

8 Agus pé caṫair n-a raġaiḋ siḃ ifteaċ inti agus go nglacfar siḃ, iṫiḋ na neiṫe a curfar os ḃúr 9 gcóṁair; agus leiġisiḋ na daoine breóite sa ċaṫair sin, agus abraiḋ leó, Tá ríġeaċt Dé buailte liḃ.

10 Aċ pé caṫair n-a raġaiḋ siḃ isteaċ inti agus ná glacfar siḃ, téiġiḋ amaċ ar sráidiḃ na caṫaraċ san 11 agus abraiḋ: [3] Fiú ceó ḃúr gcaṫaraċ atá ar ár gcosaiḃ glanaimíd dínn é i nḃúr gcoinniḃ. Aċ bíoḋ

[1] 4 Ríġ. iv. 29. [2] Deut. xxiv. 14; 1 Tim. v. 18. [3] Gníoṁ. xiii. 51.

fios an méid seo agaib, go bfuil ríġeaċt Dé
i n-aċmaireaċt. Deirim lib gur saoise a raġaid 12
muintir Sodom as an lá san 'ná mar a raġaid muintir
na caṫaraċ san.

Mairg duit-se, a Ċorosáin, mairg, duit-se, a Ḃet- 13
sáida, óir dá ndeintí i dTuíre agus i Síodón na mírḃ-
úiltí a deineaḋ ionaib-se, is fadó beaḋ aiṫriġe
déanta acu 'n-a suiḋe i n-éadaċ garḃ agus i luaiṫ-
riġ. Agus is saoire a raġaid Tuire agus Síodón 14
as lá an ḃreiṫeaṁntais 'ná mar a raġaiḋ sib-se as.
Agus tusa, a Ċaṗarnaum, a tógaḋ suas go neaṁ, 15
curfar sios tu go h-ifreann.

[1] An t-é a ḋ'éisteann lib-se, is liom-sa a ḋ'éis- 16
teann sé; agus an t-é a ṫugann tarcuisne ḋaoib-se,
is dóṁ-sa a ṫugann sé tarcuisne; agus an t-é a
ṫugann tarcuisne ḋóṁ-sa is do'n t-é a ċuir uaiḋ
mé a ṫugann sé tarcuisne.

Agus ṫáinig an dáréag a's trí fiċid ṫar n-ais agus 17
gáirdeaċas orṫa, agus dubradar: A Ṫiġearna, táid
na deaṁain féin fé n-ár smaċt tré t'ainim-se. Agus 18
dubairt sé leó: Ḃíos ag féaċaint ar Sátan nuair
a ṫuit sé ó neaṁ mar a ṫuitfeaḋ splannc. Féaċ, 19
tá tabarṫa agam daoib cumas ar ṡatailt ar aiṫreaċaib
niṁe agus ar scorpiónaib, agus ar gaċ cóṁaċt de
ċóṁaċtaib an naṁad, gan doċar daoib. Sa n-am 20
gcéadna ná bíoḋ gáirdeaċas oraib toisg spioraidí
beiṫ fé nbúr smaċt, aċ bíoḋ gáirdeaċas oraib toisg
búr n-ainimneaċa beiṫ sgríobṫa ins na flaṫais.

Le linn na h-uaire céadna san do ṫáinig gáirde- 21
aċas an Spiorad Naoiṁ air, agus dubairt sé: Adṁ-
uiġim duit, a Aṫair, a Ṫiġearna neiṁe agus talṁan,
mar gur ċeilis na neiṫe seo ar luċt eagna agus
eóluis, agus gur ḟoillsiġis iad do sna leanḃaíḃ.
Ḋeinis san, a Aṫair, óir b'é sin do ṫoil.* Do ṫug 22
m'Aṫair dóṁ-sa gaċ uile níḋ, agus ní h-eól d'aoinne
cé h-é an Mac aċ do'n Aṫair, ná cé h-é an t-Aṫair

[1] Maiṫ. x. 40; Eóin xiii. 20.

* Ver. 21. do ṫáinig gáirdeaċar an Spiorad Naoiṁ air, .i. Do réir a diaonaċta do ġlac sé áṙas sa Spiorad Naoiṁ agus ġaib sé buiḋċas le n' Aṫair Sioruíḋe.

aċ do'n Mac agus do'n t-é d'ár toil leis an Mac é
23 d'ḟoillsiú. Agus d'iompuiġ sé ċun a ḋeisgiobul,
agus duḃairt sé: [1] Is aoiḃinn do sna súiliḃ a ċíonn
24 na neiṫe a ċíonn siḃ-se. Óir deirim liḃ gur ṁian
le mórán fáiḋe agus riġṫe na neiṫe d'ḟeisgint a ċíonn
siḃ-se, agus ní ḟeacadar iad; agus na neiṫe do ċlos
a ċloiseann siḃ-se, agus níor ċloiseadar iad.

25 Agus féaċ, d'eiriġ fear dliġe ċun triail a ḃaint
as, agus duḃairt: A Ṁáiġistir, cad tá le déanaṁ
26 agam ċun na beaṫa sióruiḋe do ṡealḃú? Agus
duḃairt seisean leis: Cad 'tá sgríoḃṫa sa dlíġ?
27 Conus a léiġeann tú? Agus d'ḟreagair sé agus
duḃairt: [2] Gráḋfaiḋ tú do Ṫiġearna Dia ó d'ċroiḋe
go h-iomlán, agus ó t'anam go h-iomlán, agus ó
d'neart go h-iomlán, agus ó t'aigne go h-iomlán;
28 agus do ċóṁarsa mar ṫú féin. Agus duḃairt sei-
sean leis: Ṫugais freagra cruinn. Dein an méid
29 sin agus maisfir. Aċ duḃairt sé le h-Íosa, a
d'iaraiḋ é féin do ċeartú: Agus cé h-é mo ċóṁarsa?
30 Agus duḃairt Íosa 'ġá ḟreagfrad: Ḃí duine ag dul
síos ó Ierúsalem go Iericó, agus do seóladh ameasg
biṫeaṁnaċ é, agus do robáladar é, agus do ġaḃa-
dar air, agus d'imṫiġeadar agus d'ḟágadar 'n-a
31 ndiaiḋ é leaṫṁarḃ. Agus do ṫarla go raiḃ sagart
ag gaḃáil síos an bóṫar céadna, agus ċonaic sé an
32 duine, agus ḃuail sé ṫairis. Mar an gcéadna do
ṫárla go raiḃ Leḃíteaċ i n-aice na h-áite, agus
33 ċonaic sé an duine, agus ḃuail sé ṫairis. Aċ ḃí
Samaritánaċ ag gaḃáil an bóṫar agus ṫáinig sé
i n-aice an duine, agus ċonaic sé é, agus ṫánig truaġ
34 aige ḋó; Agus ċuaiḋ sé anonn ċuige agus do ċean-
gail sé suas a ċneaḋaċa tar éis oíle agus fíona do
ċur ionnta, agus ċuir sé ar muin a ḃeiṫíġ féin é, agus
ṫug sé leis é go dtí an tiġ ósda, agus ṫug sé aire ḋó.
35 Agus amáireaċ a ḃí ċúgainn ṫóg sé amaċ ḋá ṗinginn
agus ṫug sé do 'n ḟear ósda iad, agus duḃairt sé:
Taḃair aire ḋó san, agus pé méid a ḃeiḋ tú caillte
36 leis, nuair a ṫiocfad-sa airís taḃarfad duit é. Cé

[1] Mait. xiii. 16. [2] Deut. vi. 5.

’cu de’n triús san is dóiġ leat-sa ba ċómarsa do’n duine a seólaḋ ameasg na mbiṫeaṁnac? Agus 37 duḃairt seisean: An t-é a ḋein an ċartanaċt air. Agus duḃairt Íosa leis: Imṫiġ-se agus ḋein mar an gcéadna.

Do ṫarla, agus iad ar an slíġ, go ndeaġaiḋ sé 38 isteaċ i sráid, agus gur ġlac bean dár ḃ’ ainim Marta isteaċ ’n-a tiġ féin é. Agus ḃí ag an mnaoi 39 sin ḋriḟiúr dár ḃ’ainim Maire, agus do ṡuiḋ sí ag cosaiḃ an Tiġearna ag éisteaċt le n-a ḃriaṫar. Agus 40 ḃí Marta ana-ḃruideaṁail ag déanaṁ mórán gnóṫa, agus do ṡeasaiṁ sí agus duḃairt: A Ṫiġearna, an aṁlaiḋ náċ cás leat conus mar atá an gnó go léir fágṫa orm-sa agam’ ḋriḟiúr? Abair léi anois con-gnaṁ a ṫaḃairt dom. Agus d’ḟreagair an Tiġearna 41 agus duḃairt sé léi: A Ṁarta, a Ṁarta, tá mórán neiṫe a’d ċur ṫré ċéile agus ag cur buarṫa ort, Agus gan aċ aon níḋ aṁáin ríaċtanaċ. Do ṫoġ 42 Máire an níḋ is fearr, agus ní tógfar uaiṫi é.

Caibidiol XI.

Críost ġá ṁúineaḋ d’á ḋeisgiobolaiḃ conas guiḋe ċun Dé. Deaṁan bailḃe dá ċur amaċ a’ duine aige. Na Fairisíniġ dá gcuf i bpúnc aige, agus mairgi dá ḃfógairt orṫa, tré na ḃ feall.

Agus do ṫarla, agus é i n-áit áiriṫe ag déanaṁ 1 úrnuiġṫe, go nduḃairt duine ḋ’á ḋeisgiobuil leis nuair a stad sé: A Ṫiġearna, teagaisg dúinn conus úrnuiġṫe déanaṁ fé mar a ṫeagaisg Eóin d’á ḋeis-giobuil. Agus duḃairt sé: Nuair a ḃeiḋ siḃ ċun 2 úrnuiġṫe déanaṁ abraiḋ: [1] Ár n-Aṫair atá ar neaṁ, go naoṁtar t’ainim, go dtagaiḋ do ríġeaċt, go ndeintear do ṫoil ar an dtalaṁ mar a deintear ar neaṁi. Ár n-arán laeṫaṁail taḃair dúinn indiu. 3 Agus maiṫ dúinn ár gcionta mar ṁaiṫimíd-ne do 4

[1] Mait. vi. 9.

ċaċ a ḋeineann cionta i n-ár u-aġaiḋ; agus ná leig sin i gcaṫaíb, aċ saor sin ó olc.

5 Agus duḃaírt sé leó: Cé'cu agaiḃ-se go mbeaḋ duine muintearṫa aige, agus a raġaḋ ag triall air i lár na h-oiḋċe, agus a ḋearfaḋ leis: A ḋuine ṁuintearṫa, taḃair trí bulóga aráin ar iasaċt dom, 6 Óir do ṫáinig cara ḋom ag triall orm as a ṡlíġ agus ní'l aon níḋ agam le cur os a ċóṁair, 7 Agus go ndéarfaḋ an fear istiġ, Ná bí a'm ċráḋ; tá an dorus dúnta, agus tá mo ċlann sa leabaiḋ am' ṫeannta; ní ḟéadfainn eiriġe agus rud a ṫaḃairt duit; 8 Agus má leanann seisean ag bualaḋ, deirim liḃ, bíoḋ ná h-eireóċaḋ sé agus rud a ṫaḃairt dó toisg gur b'é a ḋuine muintearṫa é, go n-ereóċaiḋ sé agus go dtaḃarfaiḋ sé ḋó pé neiṫe atá i n-easnaṁ air, mar ġeall ar é ḃeiṫ ċóṁ leanaṁnaċ. 9 Agus deirim-se liḃ-se: [1] Iarraiḋ, agus taḃarfar daoiḃ; loirgiḋ, agus ġeoḃaiḋ siḃ; buailiḋ, agus osgalófar daoiḃ. 10 Óir gaċ n-aon a ḋ'iarrann tugtar dó; agus an t-é a loirgeann ġeiḃeann sé; 11 agus an t-é a ḃuaileann osgalófar do. Agus cé'cu agaiḃ-se a ḃiarrfaiḋ arán ar a aṫair, agus gur cloċ 12 a ṫa˙ḃarfaiḋ sé ḋó? nó iasg, agus gur aṫair niṁe a ṫaḃarfaiḋ sé ḋó i n-inead éisg? Nó má iarrann sé 13 uḃ, an dtaḃarfaiḋ sé scorpión ḋó? Ar an aḋḃar san, má's eól daoiḃ-se, atá go h-olc, neiṫe fóġanta ṫaḃairt d'ḃúr gclainn, náċ mó 'ná san go mór a ṫaḃarfaiḋ ḃúr n-Aṫair ó neaṁ an Spioraid ṁaiṫ do'n ṁuintir a ḋ'iarrfaiḋ air é?

14 Agus ḃí deaṁan aige d'á "ḋíbirt as duine, agus deaṁan balḃ ab eaḋ é. Agus nuair a ḃí an deaṁan curṫa amaċ aige do labair an duine balḃ; 15 agus ḃí iongna ar an sluaġ. Duḃairt cuid acu, áṁṫaċ, Is le cóṁaċt Ḃeelsebub, rí na ndeaṁan, a 16 ċuireann sé na deaṁain amaċ. Agus d'iarr tuille acu air, ag déanaṁ froṁṫa air, cóṁarṫa ó neaṁ 17 a ṫaisbeáint dóiḃ. Agus, ó ċonaic sé na smuínte a ḃí acu, duḃairt sé leó: Gaċ ríġeaċt a ḃeiḋ deiġilte coinniḃ féin, déanfaiḋ fásaċ de.

[1] Maiṫ. vii. 7; xxi. 22; Márc. xi. 24, Eóin xiv. 13; Séam. i. 5.

[1] tuitfiḋ tiġ ar ṫiġ. Agus má tá ṡátan deiġilte 'n-a 18
ċoinniḃ féin conus a ṡeasóċaiḋ a ríġeaċt? Agus
go ndeirṫí-se gur le cóṁaċt Ḃeelsebub a ċuirim-se
na deaṁain amaċ. Má's le cóṁaċt Ḃeelsebub a 19
ċuirim-se na deaṁam amaċ, cad í an ċóṁaċt le n-a
gcuiriḋ ḃúr gclann féin amaċ iad? D'á ḃrí sin
taḃarfaiḋ siad-san breiṫ oraiḃ-se. Agus má's le 20
cóṁaċt Dé a ċuirim amaċ na deaṁain, dar ndó siné
ríġeaċt Dé tagaiṫe i nḃúr measg. Nuair a ḃíonn 21
fear láidir, armṫa, ag coimeád a ṫiġe bíonn síoṫ-
ċáin ar gaċ níḋ 'n-a ṡeilḃ. Aċ má ṫagann fear is 22
treise 'na é agus go mbuaḋann sé air, tógfaiḋ sé leis
an t-arm go léir ar a raiḃ a ṡeasaṁ-san, agus rainn-
fiḋ sé a ċuid. An t-é ná fuil liom tá sé ain' 23
ċoinniḃ, agus an t-é ná deineann cnuasaċ maf aon
liom deineann sé sgaipeaḋ.

Nuair a ḃionn an spioraid truailliġṫe imṫiġṫe as 24
an nduine gluaiseann sé tré áiṫeanaiḃ gan uisge a
d'iarraiḋ suaiṁnis, agus nuair a ṫeipeann air, deir
sé: Fillfead ċun mo ṫiġe as a dtánag amaċ. Agus 25
nuair a ṫagann sé ġeiḃeann sé an ṫiġ sguabṫa glan
órnáideaċ. Ansan imṫiġeann sé agus tugann sé 26
leis seaċt spioraidí eile is measa 'ná é féin, agus
téiġid siad isteaċ agus cóṁnuiġid siad sa tiġ sin.
Agus is measa staid deirineaċ an duine sin 'ná a
ċéad staid.

Agus do ṫárla, nuair a duḃairt sé an méid sin, 27
gur labair bean sa tsluaġ do ġuṫ árd agus go nduḃ-
airt sí: Is beannuiġṫe an ḃroinn a d'iompar ṫu agus
na cíoċa a ḋeólais. Aċ duḃairt seisean: Abair, 28
áṁṫaċ, is beannuiġṫe an muintir a ċloiseann bria-
ṫar Dé agus do ċoimeádann é.

Agus nuair a ḃailiġ na daoine ċuige ṫusnuiġ sé 29
ar a ráḋ leó: [2] Slioċt ṁalluiġṫe iseaḋ an tslioċt
so; tá cóṁarṫa uaṫa, aċ ní taḃarfar aon ċóṁarṫa
ḋóiḃ aċ cóṁarṫa Iónais an fáiḋ. [3] Óir, fé mar a 30
ḃí Iónas 'n-a ċóṁarṫa do ṁuintir Ninebe, beiḋ Mac
an Duine 'n-a ċóṁarṫa do'n tsliocṫ so. Eir- 31

[1] Maiṫ. xii. 25; Marc. iii. 25. [2] Maiṫ. xii. 39.
[3] Ión. ii. 1.

eóċaiḋ [1] banríġin na ḋeisceirte i mbreiṫeaṁantas i gcoinniḃ muintire an tsleaċta so, agus taḃarfaiḋ sí ḋaorḃreiṫ orṫa; óir do ṫáinig sí ó imeallaiḃ an doṁain ċun éisteaċt le h-eagna Ṡalomóin; agus

32 féaċ duine anso is mó 'ná Salomón. Eireóċaiḋ muintir Nineḃe i mbreiṫeaṁantas i n-aġaiḋ an tsleaċta so, agus taḃarfaiḋ siad daor-ḃreiṫ orṫa; [2] mar do ḋeineadar aiṫriġe nuair ḟógair Iónas dóiḃ é; agus féaċ duine anso is mó 'ná Iónas.

33 Ní ḋeineann aoinne coinneal do lasaḋ agus ansan í ċur i ḃfolaċ, nó i ċur fé ḃéal árṫaiġ, aċ ar coinnleóir, ionus go ḃfeicfeaḋ na daoine a ṫagann

34 isteaċ an solus. Is í do ṡúil solus do ċuirp. Má ḃíonn do ṡúil glan beiḋ do ċorp go léir soillseaċ, aċ má bíonn sí go h-olc beiḋ do ċorp go léir i nḋor-

35 ċadas. Taḃair aire, d'á ḃríġ sin, gan an solus atá

36 ionat a ḃeiṫ 'n-a ḋoirċeaċt agat. D'á ḃríġ sin, má ḃíonn do ċorp go léir soillseaċ, gan aon ċuid aige de ḋorċadas, beiḋ sé soillseaċ go h-iomlán, agus soillseóċaiḋ sé ṫu mar a ḋéanfaḋ lóċran soluis.

37 Agus an ḟaid a ḃí sé ag caint, d'iarr duine de sna Fairisínig air dul agus bia ċaiṫeaṁ i n'focair.

38 Agus ċuaiḋ sé isteaċ agus ṡuiḋ sé ċun ḃíḋ. Agus do ċrom an Fairisíneaċ ar ṁaċtnaṁ i n-a aigne agus ar a ráḋ leis féin: Cad n'a ṫaoḃ ná níġeann se é

39 féin roim ḃia ċaiṫeaṁ? Agus duḃairt an Tiġearna leis: Anois, a Ḟairisíneaċa, glanann siḃ-se an taoḃ amuiġ de'n ċupán agus de'n ṁéis; agus bíonn an taoḃ istiġ díḃ féin lán de ġadaiḋeaċt agus de ṁal-

40 luiġṫeaċt. A ḋaoine gan ciall, náċ é an t-é a ḋein

41 an taoḃ amuiġ do ḋein an taoḃ istiġ? Aċ ċeana, d'á ḃfuil agaiḃ tugaiḋ déirc uaiḃ, agus féaċ, tá gaċ níḋ glan daoiḃ.

42 Aċ is mairg daoiḃ, a Ḟairisíneaċa, óir cuireann siḃ deaċṁaḋ ar an miontuis agus ar an ruiḃ agus ar gaċ uile luiḃ, agus ní'l suim agaiḃ i mbreiṫeaṁantas Dé ná i ngráḋ Dé. Is aṁllaiḋ ba ċeart so do ḋéanaṁ agus gan rúd do leigint ar lár.

43 Is mairg daoiḃ, a Ḟairisíneaċa, óir isiad na suiḋ-

[1] .i. banríġin Séḃa; Feic 3 Ríġ. x. 1. [2] Ión. iii. 5.

ċáin uaċtaraċa ins na sinagógaiḃ atá uaiḃ, agus daoine ḃeiṫ ag beannú ḋaoiḃ i n-áit an ṁargaiḋ. Is 44 mairg daoiḃ, óir is cuma siḃ nó na h-uaġna ná feic-tear, agus náċ eól do sna daoine a ṡiúḃlann orṫa.

Agus d'ḟreagair duine de'n luċt dlíġe é, agus 45 duḃairt: A Ṁáiġistir, ag ráḋ na cainte sin duit tá masla agat 'á ṫaḃairt dúinne, leis. Agus duḃairt 46 sé leis: Agus is mairg daoiḃ-se féin, a luċt eóluis ar an ndlíġ, óir cuireann siḃ ar na daoine ualaí náċ féidir dóiḃ a ḋ'iompar, agus ní ċuireann siḃ féin bara méire ċun na n-ualaí.*

Is mairg daoiḃ-se a ċuireann suas na leaċta do 47 sna fáiḋiḃ, agus gur b'iad ḃúr n-aiṫreaċa do ṁarḃ-uiġeaḋ na fáiḋe.† Go deiṁin taisbeanann siḃ go 48 ḃfuiltí ar aon aigne le nḃúr n-aiṫreaċaiḃ 'n-a ngníoṁarṫaiḃ, ḃúr n-aiṫreaċa 'ġá marḃaḋ agus siḃ-se ag cur na leaċt suas dóiḃ. Uime sin iseaḋ aduḃ- 49 airt eagna Dé: Cuirfead ċúċa fáiḋí agus aspoil agus déanfaid siad cuid acu do ṁarḃú agus do ċráḋ; I dtreó go n-éileófar ar an slioċt so fuil na 50 ḃfáiḋ go léir, a doirteaḋ ó ċruiṫniú an doṁain. [1] Ó 51 ḟuil Ábeil go fuil [2] Ṡacariais a marḃuiġeaḋ idir an altóir agus an teampal. Mar sin, adeirim liḃ, éileófar é ar an slioċt so.

Is mairg daoiḃ-se atá oilte ar an ndlíġ, óir do 52 ṫógaḃair liḃ eoċair na h-eagna; níor ċuaḋaḃair féin isteaċ, agus an ṁuintir a ḃí ag dul isteaċ do ċoisg-eaḃair iad.

Agus nuair a ḃí na neiṫe sin aige 'á ráḋ leó, do 53 ċrom na Fairisínig agus luċt na dlíġe ar aiġneas leis go h-ana-ḋian, agus ar a ḃéal do ċluiċe ar a lán neiṫe, Ag déanaṁ fill air, a d'iarraiḋ go dtógfaidís 54 suas focal éigin uaiḋ agus go gcuirfidís 'n-a leiṫ é.

[1] Gen. iv. 8. [2] 2 Par. xxiv. 22.

* Ver. 46. "Mairg daoiḃ-se féin, a luċt eolais ar an ndlíġ," .i. doċtúirí dlíġe Maoise, .i. na Sgríḃneóirí.

† Ver. 47. "Is mairg daoiḃ-se."—ní ġá ráḋ é gur ḋroċ-níḋ na tuamaí ċur suas do sna fáiḋiḃ ċun onóra ṫaḃairt dóiḃ, aċ ag imḋeargaḋ na gcuirpṫeaċ úd a ḃíoḋ ag déinaṁ na n-oibreaċa san ar ṁaiṫe leó féin, ċun creideaṁna ḋ'ḟáġail dóiḃ féin, ċun ainim cráiḃṫeaċta ḋ'ḟaġail, i dtreó go ḃféadfidís easonóir a ṫaḃairt do Rí na ḃfáiḋí.

CAIBIDIOL XII.

Foláraṁ ag Críost á ṫaḃairt dúinn gan cealgaireaċt do déanaṁ; gan eagla ḃeiṫ orainn roimis an saoġal; agus ḃeiṫ i gcóṁnuiġe ag faire orainn féin.

1 Agus nuair a ḃí sluaiġte móra 'n-a ṫimpal, i dtreó go raḃadar ag satailt ar a ċéile, do ṫus-nuiġ sé ar a ráḋ le n-a ḋeisgiobuil; Seaċnaiḋ siḃ féin ar ġiost na bḞairisíneaċ, an níḋ is cealgaireaċt.
2 Óir ní'l aon ruḋ fé ċlúiḋ ná noċtfar, ná i bfolaċ
3 ná tiocfaiḋ ċun eóluis. Óir na neiṫe a duḃraḃair sa doirċeaċt déarfar sa tsolus iad; agus an ruḋ a dúḃraḃair i gcogar, i seómra, craoḃsgaoilfar é ó ḃaraíḃ na dtiġṫe.
4 Deirim áṁṫaċ, liḃ-se, a ċáirde: Ná bíoḋ eagla agaiḃ roimis an muintir a ṁarḃuiġeann an corp,
5 agus ansan ná fuil a ṫuille acu le déanaṁ. Aċ taisbeánfad daoiḃ cé roimis n-a mbeiḋ eagla agaiḃ: Bíoḋ eagla agaiḃ roimis an t-é, tar éis duine ṁarḃú, go bfuil ar a ċumas é ċur go h-ifreann.
6 Bíoḋ, adeirim liḃ, eagla agaiḃ roimis sin. Na díol-tar cúig gealḃúin ar ḋá ḟeóirlinn? agus ní'l aon ġealḃún acu ann a gan ḟios do Dia. Ní h-eaḋ, aċ tá
7 ruibí búr ngruaige go léir cóṁriġṫe. Ná bíoḋ eagla oraiḃ, d'á ḃriġ sin. Is mó le ráḋ siḃ-se 'ná a lán gealḃún.
8 Agus deirim liḃ: [1] An uile ḋuine d'aḋṁóċaiḋ mise os cóṁair daoine, aḋṁóċaiḋ Mac an Duine
9 eisean os cóṁair aingeal Dé. Agus an t-é a ṡéan-faiḋ mise os cóṁair daoine, séanfar eisean os cóṁ-air aingeal De.
10 Agus aoinne a déarfaiḋ focal i n-aġaiḋ Ṁic an Duine, maiṫfar do é; [2] aċ an t-é a déanfaiḋ dia-ṁasla i n-aġaiḋ an Spioraid Naoiṁ, ní maiṫfar dó é
11 Agus nuair a ḃéarfaiḋ siad isteaċ siḃ ins na sina-gógaiḃ, agus i láṫair giúistísí agus daoine cóṁaċ-taċa, ná bíoḋ ceist oraiḃ i dtaoḃ cad a ḟreagró-

[1] Maiṫ. x. 32; Marc. viii. 38; 2 Tim. ii. 12.
[2] Maiṫ. xii. 32; Marc. iii. 29.

ċaiḋ siḃ, ná conus, ná cad déarfaiḋ siḃ. Óir múin- 12
fiḋ an Spioraid Naoṁ daoiḃ, i láṫair na h-uaire sin,
cad is ceart daoiḃ a ráḋ.

Agus dutḃairt duine de'n tsluaġ leis: A Ṁaiġ- 13
istir, abair lem'ḋriṫair an oiġreaċt do raint liom.
Agus duḃairt seisean leis: A ḋuine, cé ċeap mise 14
am' breiṫeaṁ ná am' rainneadóir os ḃúr gcionn?
Agus duḃairt sé leó-san: Féaċ, seaċnaiḋ gaċ saint; 15
óir ní sa ḃflúirse atá ag aoinne, de sna neiṫe is
leis, atá a ḃeaṫa.

Ansan do labair sé soluíd leó, agus duḃairt sé: 16
[1] Ṫug a ċuid tailiṁ ana-ṫoraḋ d'ḟear ṡaiḋḃir áiriṫe.
Agus do ṁaċtnaiṁ sé i n' aigne agus duḃairt sé: 17
Cad a ḋeanfad? óir ní'l áit agam n-a gcruinne-
óċad mo ċuid torṫaí. Agus duḃairt sé: Déanfad 18
so; leagfad mo sgiobóil, agus cuirfead suas sgio-
bóil a ḃeiḋ níos mó 'ná iad, agus cfuinneóċad mo
ṫorṫaí go léir agus mo ṁaoin ionta; Agus déar- 19
faiḋ mé le m'anam, A anam, tá mórán coda agat
i gcóir mórán blian; glac do ṡuaiṁneas; dein iṫe
agus ól agus súgaċas. Aċ duḃairt Dia leis: A 20
amadáin, éileófar t'anam ort anoċt féin, agus cé
aige go mbeiḋ a ḃfuil cruinniġṫe agat? Sin mar 21
atá ag an t-é a ḋeineann stór dó féin agus ná bíonn
saiḋḃir ċun Dé.

Agus duḃairt sé le n-a ḋeisgiobuil: Deirim liḃ, 22
d'á ḃríġ sin, [2] ná bíoḋ ceist oraiḃ i dtaoḃ ḃúr
n-anama, cad a ḋ'íosfaiḋ siḃ, ná i dtaoḃ an ċuirp,
cad a ċlúdóċaiḋ siḃ. Is mó le ráḋ an t-anam 'ná 23
an bia, agus is mó le ráḋ an corp 'ná an t-éadaċ.
Féaċaiḋ na fiaċa duḃa; ní ċuirid siad síol agus ní 24
ḃainid siad fóġṁar; ní bíonn cúil stórais acu ná
sgioból; agus coṫuiġeann Dia iad. Naċ mó go
mór le ráḋ siḃ-se 'ná iad san? Cé'cu agaiḃ-se 25
d'ḟéadfaḋ, le neart maċtnaiṁ air, aon ḃanlá aṁáin
do ċur le n'aoirde féin? Agus mura féidir daoiḃ 26
an rud is suaraiġe ḋéanaṁ, cad ċuige ḋaoiḃ ḃeiṫ
ag ceisneaṁ i dtaoḃ aon níḋ eile. Féaċaiḋ ar na 27

[1] Eccli. xi. 19, [2] Salm liv. 23; Mait. vi. 25; 1 Pead. v. 7.

lilíḃ, conus mar a ḋ'ḟrásaid siad; ní ḋeinid siad saoṫar ná sníoṁ; agus deirim-se liḃ-se ná raiḃ Salomón 'n-a ġradam éidiġṫe mar ceann acu san.
28 Agus má éidiġeann Dia ar an gcuma san an féar atá indiu ar an mbán agus a caiṫfar sa teine amáireaċ, náċ mó 'ná san [éideoċaiḋ sé] siḃ-se, a luċt
29 an ċreidiṁ ṡuaraiġ? Ná bíḋiḋ-se ag lorg na neiṫe a ḋ'íosfaiḋ siḃ ná a ḋ'ólfaiḋ siḃ, agus ná bíoḋ
30 eiriġe anáirde oraiḃ. Óir siniad go léir na neiṫe a bíonn ag geinte an doṁain d'á lorg. Aċ is eól d'ḃúr n-Aṫair go bfuil gáḋ agaiḃ leis na neiṫiḃ
31 sin. Loirgiḋ ar dtúis, áṁtaċ, ríġeaċt Dé agus a ḟíoráontaċt, agus ġeoḃaiḋ siḃ mar ċuille na neiṫe sin go léir.
32 Ná bíoḋ eagal oraiḃ, a ṫréaḋ beag, óir isé toil ḃúr
33 n-Aṫar an ríġeaċt a ṫaḃairt daoiḃ. [1] Díolaiḋ a bfuil agaiḃ agus tugaiḋ déirc uaiḃ; deiniḋ daoiḃ féin sparáin ná críonfaid, [2] stór ins na flaṫais ná caillfiḋ oraiḃ; ná guidfiḋ biṫeaṁnaċ uaiḃ; ná
34 millfiḋ leóṁan oraiḃ. Óir an áit 'n-a bfuil ḃúr stór is ann a ḃeiḋ ḃúr gcroiḋe.
35 Bíoḋ ḃúr gcriosa fáisgiṫe agaiḃ, agus lóċrana
36 ar lasaḋ i nḃúr láṁaiḃ. Agus siḃ mar ḃeaḋ daoine a ḃeaḋ ag feiṫeaṁ le n-a dTiġearna go bfill-feaḋ sé ó'n mbainis; ionus, nuair a ṫiocfaiḋ sé agus
37 ḃuailfiḋ sé, go n-osgalóċaid siad láiṫreaċ dó. Is aoḃinn do sna seirḃísiġ sin a ġeoḃaiḋ a dTiġearna ag déanaṁ na faire nuair a ṫiocfaiḋ sé; go deiṁin adeirim liḃ, cuirfiḋ sé a ċrios uime agus cuirfiḋ sé 'n-a suiḋe iad, agus déanfaid sé frioṫálaṁ orṫa sa
38 tímpal. Agus má ṫagann sé sa tarna faire, agus sa tríṁaḋ faire má ṫagann sé, agus go bfaġaiḋ sé mar sin
39 iad, is aoiḃinn do sna seirḃísiġ sin. Aċ bíoḋ fios an méid seo agaiḃ, dá mbeaḋ ḟiof ag fear tiġe caṫoin a ṫiocfaḋ an biṫeaṁnaċ, ḋéanpaḋ sé faire agus ní
40 leifgeaḋ sé a ṫiġ do ḃriseaḋ. Agus bíḋiḋ-se ollaṁ, óir [3] ní'l ḟios agaiḃ caṫain a ṫiocfaiḋ Mac an Duine.
41 Agus duḃairt Peadar leis: A Tiġearna, an linne atá an ċaint sin agat 'á ráḋ, nó leis na daoine go

[1] Maiṫ. xix. 21. [2] Maiṫ. vi. 20 [3] Apoc. xvi. 15.

léir? Agus duḃairt an Tiġearna: Cé h-é, dar 42
leat-sa, an stíoḃard dílis ciallṁar á ċuir an Tiġ-
earna os cionn a ṫeaġláiġ ċun a dtóṁais cruiṫ-
neaċtan a ṫaḃairt dóiḃ i dtráṫ? Is aoiḃinn do'n 43
tseirḃíseaċ san n-a dtiocfaiḋ a Ṫiġearna air ag
déanaṁ na h-oibre sin nuair a ṫiocfaiḋ sé. Deirim 44
liḃ go ḟíor go gcuirfiḋ sé os cionn a ċoda go léir é.
Aċ má deir an seirḃíseaċ san, 'n-a ċroiḋe féin, Tá 45
mo Ṫiġearna aḃfad gan teaċt; agus má ċromann
sé ar na buaċaillí agus na cailíní do ḃualaḋ, agus
ar iṫe agus ar ól agus ar ṁeisgeóireaċt: Tioc- 46
faiḋ Tiġearna an tseirḃísiġ sin an lá ná beiḋ coinne
aige leis, agus an uair náċ eól dó, [1] agus deiġilfiḋ
sé é agus ceapfaiḋ sé a ċuid dó ameasg luċt díṫ-
ċreidiṁ.

Agus an seirḃíseaċ san go raiḃ fios toile a Ṫiġ- 47
earna aige, agus nár dein ollaṁú, ná beart do réir
a ṫoile, geoḃfar air go mór. Aċ an t-é ná raiḃ 48
ḟios aige, agus do ḋein neiṫe a ṫuill bualaḋ, geoḃfar
air beagán. Óir an t-é gur tugaḋ mórán dó, éileó-
far mórán air; agus an t-é gur ṫugadar cuid ṁór dó
le coimeád iarrfaid siad breir air.

Ċun teine ċur ar an dtalaṁ so iseaḋ ṫánag, agus 49
cad 'tá uaim aċ go lasfaḋ sí? Agus tá agam bais- 50
teaḋ le n-a mbaistfar mé, agus cad é mar atáim
i gcúṁangraċt go dtí go gcóṁlionfair é!

[2] An dóiġ liḃ gur ċun síoṫċána ċur ar an dtalaṁ 51
so do ṫánag-sa? Ní h-eaḋ, adeirim liḃ, aċ ċun
deiġilte. Óir beiḋ, feasda, cúigear sa n-aon tiġ 52
deiġilte, triúr i n-aġaiḋ beirte, agus beirt
i n-aġaiḋ trír. Deiġilfar an t-aṫair i n-aġaiḋ an 53
ṁic agus an mac i n-aġaiḃ a aṫar; an ṁáṫair
i n-aġaiḋ na h-inġíne agus an inġean i n-aġaiḋ na
máṫar; an ṁáṫaif céile i n-aġaiḋ mná an ṁic agus
bean an ṁic i n-aġaiḋ máṫar a céile.

Agus duḃairt sé leis an sluaġ: Nuair a ċíonn 54
siḃ sgamal ag eiriġe lastiar, abrann siḃ láiṫreaċ:
Tá ciṫ ag teaċt; agus bíonn aṁlaiḋ; agus (nuair 55
a ċíonn siḃ) an ġaoṫ andeas abrann siḃ: Beiḋ broṫal

[1] .i. gearrfaiḋ só amaċ é ó ḟíoraonaiḃ. [2] Mait. x. 34.

56 ann; agus ḃíonn. A ċealgairí, feadann siḃ an spéir agus an talaṁ do ḃreiṫniú: agus conus ná breiṫniġeann siḃ an aimsir atá ann?

57 Agus cad 'n-a ṫaoḃ na breiṫniġeann siḃ uaiḃ féin
58 an níḋ is ceart? [1] Agus nuair a ḃeiḋ tú ag dul, i n-aonḟeaċt leḋ'naṁaid, i láṫair an ṗriúnsa, dein do ḋiċeal ċun fgaraṁaint leis, le h-eagla go mbéarfaḋ sé i láṫair an ḃreiṫiṁ tu, agus go dtaḃarfaḋ an breiṫeaṁ suas tu do'n ḟeiḋmeadoir, agus go gcuirfeaḋ an feiḋmeadóir sa ċarcair tu.
59 Deirim leat ná tiocfair amaċ as san go ndíolair an ċianóg ḋeirineaċ.

CAIBIDIOL XIII.

An giaċtanas atá le h-aiṫríġe ḋeanaṁ. An crann fíge a ḃí seasg. Leiġeas na mná a ḃí leice, ⁊rl.

1 Agus ḃí daoine láiṫreaċ an uair ċéadna san a ḋ'innis dó i dtaoḃ na nGaililíaċ n-ar ṁeasg Píláit a gcuid fola ar a n-íḋbirtiḃ.
2 Agus duḃairt sé leó 'ġá ḃfreagraḋ: An dóiġ liḃ gur ṗeacaċa na nGaililíaċa san ṫar nGaililíaċaiḃ
3 eile, treas go dtáinig an íde sin orṫa? Deirim liḃ nár ḃ' eaḋ; aċ mura ndeiniḋ siḃ-se aiṫriġe tiocfaiḋ íde de'n tsaġas ċéadna oraiḃ go léir.
4 Dálta na n-oċt ḃfeara déag úd n-ar ṫuit an túr orṫa i Silóe, agus gur ṁairḃ sé iad, an dóiġ liḃ go raḃadar ciontaċ ṫár a raiḃ de ḋaoiniḃ i n-Ierusa-
5 lem? Deirim liḃ ná raḃadar; aċ mura ndeiniḋ siḃ-se aiṫriġe go dtiocfaiḋ íde de'n tsaġas ċéadna oraiḃ go léir.
6 Agus do laḃair sé leó an tsoluíd seo: Ḃí crann fíge curṫa ag duine 'n-a ḟíonġort, agus ṫáinig sé
7 ag lorg toraḋ ar an gcrann, agus ní ḃfuair. Agus duḃairt sé leis an saoṫruiġṫeóir: Féaċ, táim le trí bliana ag teaċt anso ag lorg toraḋ ar an gcrann fíge seo agus ní ḃfaġaim é; gearr é: [2] cad ċuige

[1] Mait. v. 25. [2] .i. bíoḋ an áit ag crann fóġanta.

go mbeaḋ an talaṁ aige? Agus duḃairt seisean 8
'gá ḟreagraḋ: A Ṫiġearna, sgaoil leis an ḃliain
seo go ndeineaḋ róṁar 'n-a ṫímpal agus go gcuir-
eaḋ leasú leis, Ansan má ṫugann sé toraḋ uaiḋ; 9
aċ mura dtugaiḋ, gearrfair é feasda.

Agus ḃioḋ sé ag teagasg 'n-a sinagóig ins na sab- 10
bóidiḃ. Agus féaċ, bean i n-a raiḃ spioraid laga- 11
ċair ar feaḋ oċt mbliana déag, agus ḃí sí cromṫa,
agus ní ḟéadfaḋ sí féaċaint suas i n-aon ċor; Agus 12
nuair a ċonaic Íosa í do ġlaoiḋ sé ċuige uirṫi, agus
duḃairt sé léi: A ḃean, táir sgarṫa led'ġearán.
Agus ċuir sé a ḋá láiṁ uirṫi, agus do díriġeaḋ suas 13
í láiṫreaċ, agus ṫug sí glóire do Dia. Agus 14
d'ḟreagair uaċtarán na sinagóige, agus fearg air
toisg Íosa do ḋéanaṁ an leiġis lá na sabbóide,
agus duḃairt sé leis na daoine: Tá sé lá ann 'n-ar
ċeart oḃair a ḋeanaṁ; tagaiḋ aon lá ḋíoḃ san, agus
leiġistear siḃ; agus ná tagaiḋ lá na sabbóide. Agus 15
d'ḟreagair an Tiġearna é agus duḃairt sé: a ċeal-
gairí, ná sgaoileann gaċ aoinne agaiḃ-se a ḃó nó a
asal ó'n mainséar, agus ná beireann sé ċun uisge
iad, lá na sabbóide? Aċ an inġean so Ábrahaim 16
á ḃí fé ċeangal ag Sátan ar feaḋ oċt mblian ndéag,
níor ċeart í ḟuasgailt ó'n gceangal, san lá na sab-
bóide? Agus nuair a duḃairt sé an ċaint sin do 17
las a naṁaid go léir le náire, agus do ġaiḃ gáir-
deaċas an pobul mar ġeall ar na neiṫe go léir a
ḋeineaḋ sé ċóṁ glórṁar.

Agus duḃairt sé: Cad leis gur cosṁail ríġeaċt 18
Dé, agus cad leis go saṁlóċad é? [1] Is cosṁail é 19
le gráinne mustáird n-ar ḋein duine é ṫógaint agus é
ċur 'n-a ġáirdín, agus d'ḟás sé, 'gus ḋein crann mór
de, agus do neaduiġ éanlaiṫe an aéir 'n-a ġéagaiḃ.

Agus duḃairt sé arís: Cad leis go saṁlóċad 20
ríġeaċt Dé? [2] Is cosṁail é leis an ngiost a ṫóg
bean, agus d'ḟoluiġ sí i dtrí tóṁasaiḃ mine go dtí 21
gur ġlac an ṁin go léir an giost.

Agus do ġluais sé tré sna caṫaraċaiḃ agus tré 22

[1] Mait. xiii 31.; Marc. iv. 31. [2] Mait. xiii. 33.

sna bailtiḃ ag teagasg, agus é ag dul fé ḋein Ierú-
23 salem. Agus duḃairt duine leis: A Ṫiġearna,
an aṁlaiḋ ná saorṫar aċ beagán? Agus duḃairt
24 seisean leó: [1] Deiniḋ díċeall ar ḋul isteaċ an dorus
cuṁang; óir deirim liḃ go mbeiḋ a lán a d'iarraiḋ
25 dul isteaċ, agus ní ḟéadfaiḋ siad é.* [2] Agus nuair a
ḃeiḋ fear an tiġe imṫiġṫe isteaċ agus an dorus
dúnta aige, tusnóċaiḋ siḃ-se ar seasaṁ aṁuiġ agus
ar an ndorus do ḃualaḋ, agus ar a ráḋ: A Ṫiġ-
earna, osgail dúinn! agus déarfaiḋ sé a' ḃúr
26 ḃfreagraḋ: Ní ḟeadar cad as daoiḃ-se. Ansan
tusnóċaiḋ siḃ ar a ráḋ: D'iṫeamair agus d'ólamair
os do ċómair, agus ḋeinis teagasg i n-ár sráiḋiḃ.
27 Agus dearfaiḋ sé liḃ: [3] Ní ḟeadar cad as
daoiḃ-se; [4] imṫiġiḋ go léir uaim, a luċt an uilc a
28 ḋéanaṁ. Ansan a ḃeiḋ an gol agus an díosgán
fiacal, nuair a ċífiḋ siḃ Ábraham agus Isaac agus
Iácób agus na fáiḋe go léir istiġ i ríġeaċt Dé, agus
29 siḃ féin díbearṫa amaċ. Agus tiocfaiḋ siad ó'n
ndoṁan toir agus ó'n ndoṁan tiar, ó'n gceann
tuaiḋ agus ó'n gceann teas, agus suiḋfid siad síos i
30 ríġeaċt Dé. Agus féaċ, tá daoine ar deire a ḃeiḋ
ar tusaċ, agus tá daoine ar tusaċ a ḃeiḋ ar deire.
31 An lá céadna san ṫáinig cuid de sna Fairisíniġ
ċuige agus duḃradar leis: Imṫiġ agus fág an áit
32 seo, óir tá Heród ar tí do ṁarḃṫa. Agus duḃairt
sé leó: Imṫiġiḋ agus abraiḋ leis an mada ruaḋ san:
Féaċ, táim ag cur deaṁan amaċ agus ag déanaṁ
leiġeaf indiu agus amáireaċ, agus beiḋ deire liom
33 an tríṁaḋ lá. Aċ ċeana, ní foláir dom ḃeiṫ ag
siúḃal indiu agus amáireaċ agus amanarṫar, óir ní
dual fáiḋ d'ḟáġail ḃáis lasmuiġ d'Ierúsalem.
34 [5] A Ierúsalem, a Ierúsalem, a ṁarḃuiġeann na
fáiḋe, agus a ġaḃann do ċloċaiḃ ar na daoine a
curtar ċúġat, cad é a ṁinice doḃ' áil liom do ċlann
a ċruinniú, mar a ċruinniġeann an t-éan a h-ál fé

[1] Maiṫ. vii 13. [2] Maiṫ. xxv 10. [3] Maiṫ. vii. 23.
[4] Salm vi 9. [5] Maiṫ. xxiii. 37.

* Ver. 24. "A d'iarraiḋ dul," .i. ḃeiḋ siad a d'iarraiḋ a n-anm do ṡáḃáil, aċ ní ḟéadfaiḋ siad é toisg nar ḋeineadar díċeall air, agus ná raḃdar dáiríriḃ sa ġnó.

n-a sgiaṫánaiḃ, agus níos ḃ'áil lear! 35 Féaċ, fágfar agaiḃ ḃúr dtiġ go folaṁ, agus deirim liḃ ná feicfiḋ siḃ mise go dtagaiḋ an tráṫ 'n-a ndéarfaiḋ siḃ, Molaḋ leis an t-é atá ag teaċt i n-ainim an Tiġearna.

Caibidiol XIV.

An duine go raiḃ an líonaḋ ann dá leiġeas ag Críost. Parabal an tsuipéir. An riaċtanas atá le gaċ níḋ do ṫréigean ċun go leanfí Críost.

1 Agus do ṫárlá go ndeaġaiḋ Íosa isteaċ i dtiġ uaċtaráin do sna Fairisíniġ sa tsabbóid ċun bíḋ a ċaiṫeaṁ, agus go raḃadar san ag faire air. 2 Agus féaċ bí 'n-a láṫair duine go raiḃ líonaḋ ann. 3 Agus d'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé leis an luċt dlíġe agus leis na Fairisíniġ: An ceart leiġeas a ḋéanaṁ sa tsabbóid? 4 Agus níor laḃradar. Aċ ṫóg sé an dunie agus do leiġis sé é, agus ċuir sé ċun siúḃail é. 5 Agus duḃairt sé 'ġá bfreagairt sin: Cé'cu agaiḃ-se, n-a dtuitfeaḋ asal leis nó bó leis i bpoll, ná taraiceóċaḋ amaċ é lá na sabbóide? 6 Agus níor ḟéadadar freagra ṫaḃairt air sin.

7 Duḃairt sé ansan soluíḋ leis an muintir a fuair cuireaḋ nuair a ċonaic sé iad ag dul suas ins na suiḋċánaiḃ uaċtaraċa. 8 Nuair a ġeoḃair cuireaḋ ċun bainise ná suiḋ sa tsuiḋċán uaċtaraċ, le h-easla go mbeaḋ duine is onóráiġe 'ná ṫu tar éis cuireaḋ ḋ'ḟáġail uaiḋ, 9 Agus nuair a ṫiocfaḋ sé sin go ndéarfaḋ an t-é a ṫug cuireaḋ duit-se agus dó-san leat, Taḃair an áit sin dó so; agus ansan go gcaiṫfá dul agus fanṁaint sa n-áit is ísle agus náire ort. 10 Aċ nuair a ġeoḃair an cuireaḋ suiḋ sa n-áit is ísle, i dtreo, nuair a ṫiocfaiḋ an t-é a ṫug cuireaḋ duit, go ndéarfaiḋ sé leat: [1] A ċára, eiriġ níos sia suas. Ansan beiḃ onóir ag dul duit ó'n gcuiḋeaċtain. 11 Óir [2] gaċ aoinne a ḋ'árdóċaiḋ é féin,

[1] Sean-ráiḋte XXV. 7. [2] Mait. xxiii. 12.

ísleófar é; agus an t-é a ḋ'ísleóċaiḋ é féin, árd-ófar é.

12 Agus duḃairt sé leis an t-é a ṫug an cuireaḋ ḋó féin: [1] Nuair a ḋéanfair dínnéar nó suipéar ná glaoiḋ ar do ċairdiḃ, ná ar do ḃráicre, ná ar do ġaolca, ná ar do ċóṁarsanaiḃ saiḋḃre, le h-eagla dtaḃarfaiḋís sin cuireaḋ ṫar a ċeann duit-se, agus 13 go dtaḃarfaí do ċuid ṫar n-air duit. Aċ nuair a ḋéanfair feasda glaoiḋ ċúġat na daoine boċta, na 14 daoine gortuiġṫe, na bacaiġ, na daill, Agus beiḋ áṫas ort, mar ní ḃeiḋ ar a gcumas cúiteaṁ a ḋéanaṁ leat; agus deanfar an cúiteaṁ leat i n-aiseiriġe na ḃfíoraon.

15 Nuair a ḋ'airiġ duine d'á raiḃ láiṫreaċ an focal san duḃairt sé: Is aoiḃinn do'n t-é a ḋ'íosfaiḋ 16 arán i ríġeaċt De. Agus duḃairt seisean leis: [2] Do ḋein fear ḟéasdá mór, agus ṫug sé cuireaḋ 17 d'á lán daoine. Agus ċuir sé a ṡeirḃíseaċ amaċ, nuair a ṫáinig am an ḟéasda, ċun a ráḋ leis an muin-cir a fuair cuireaḋ gur ṁiṫid dóiḃ teaċt mar go raiḃ 18 gaċ níḋ ollaṁ. Agus ċromadar go léir i n-aon-feaċt ar leaṫsgéal do ġaḃail. Duḃairt an ċéad duine, Tá tiġ ceannuiġṫe agam, agus ní mór ḋom dul amaċ 'ġá ḟeisgint: iarraim ort mo leaṫsgeal a 19 ġaḃáil. Agus duḃairt duine eile, Ċeannuiġeas cúig seisreaċa daṁ, agus táim ag dul 'ġá dtriail: 20 iarraim ort mo leaṫsgéal, a ġaḃáil. Agus duḃairt duine eile, Pósas bean, agus d'á ḃríġ sin ní féidir 21 dom teaċt. Agus d'ḟill an seirḃíseaċ agus d'innis sé na neiṫe sin d'á ṁaiġistir. Ansan ṫáinig fearg ar ḟear an tiġe, agus duḃairt sé le n-a ṡeirḃíseaċ, Imṫiġ amaċ d'uraċar i sráidiḃ agus i bpóirsíḃ na caṫaraċ, agus taḃair leat anso isteaċ na daoine boċta agus na daoine gortuiġṫe agus na daill agus 22 na bacaiġ. Agus duḃairt an seirḃíseaċ, A ṫiġ-earna, do deineaḋ mar a ḋ'órduiġis, agus tá slíġ 23 fós. Agus duḃairt an tiġearna leis an seirḃíseaċ, Imṫiġ amaċ fan na mbóiṫre agus fan na sgart, agus 24 comáin isteaċ iad, i dtreó go líonfar mo ṫiġ. Deirim

[1] Tob. iv. 7; Sean-ráiḋte iii. 9. [2] Mait. xxii. 2; Apoc. xix 9.

liḃ áṁṫaċ, an ṁuintir úd a fuair cuireaḋ, ní ḃlais-
fiḋ aon ḟear acu mo ḃia.

Agus ḃí mórán daoine ag gluaiseaċt i n-aonḟeaċt 25
leis, agus d'iompuiġ sé agus duḃairt sé leó: Má 26
ṫagann duine ċúġam-sa agus gan fuaṫ aige d'á
aṫair agus d'á ṁáṫair, agus d'á ṁnaoi agus d'á
ċlainn, agus d'á ḋriṫáraċa agus d'á ḋriféaraċa, agus
fós d'á anam féin, ní féidir dó ḃeiṫ 'n-a ḋeisgio-
bul agam.* Agus an t-é ná deineann a ċros féin 27
d'iompar agus teaċt am' ḋiaiḋ, ní féidir dó ḃeiṫ 'n-a
ḋeisgiobul agam. Óir cé'cu agaiḃ-se gur ṁaiṫ 28
leis túr do ċur suas ná suiḋfeaḋ síos ar dtúis ċun
an ċosdais, nár ḃfoláir a ḋéanaṁ, do ṁeas, féaċ-
aint an mbeaḋ dóiṫin na h-oibre aige? Le h-eagla, 29
tar éis an ḃuinn do ċur agus gan ar a ċumas críoċnú,
go dtusnóċaḋ gaċ a ḃfeicfeaḋ é ar ṁagaḋ fé, Agus 30
go ndéarfaidís: Ḋein an duine seo tusnú ar ċur
suas, agus ní'l ar a ċumas críoċnú. Nó cé h-é an 31
rí a ḃeaḋ ag dul ċun cogaiḋ a ḋeanaṁ le rí eile,
ná suíḋfeaḋ síos ar dtúis ag déanaṁ maċtnaiṁ,
féaċaint ar ḃ' ḟéidir dó, le deiċ míle, seasaṁ
i n-aġaiḋ an t-é atá ag teaċt 'n-a ċoinniḃ agus fiċe
míle aige? Agus mura féidir, an ḟaid a ḃeiḋ an 32
fear eile aḃfad uaiḋ, cuirfiḋ sé teaċtaireaċt
ċuige ag fiafraiġe i dtaoḃ síoṫċána. Ar an gcuma 33
gcéadna, gaċ duine agaiḃ-se ná tugann druim láṁa
le n-a ḃfuil aige, ní féidir dó ḃeiṫ 'n-a ḋeisgiobul
agam-sa.

Is maiṫ an rud salann, aċ má ċailleann an salann 34
a ḃlas, cad leis go n-déanfar deiġ-ḃlasta é? Ní'l 35
tairḃe ann do'n talaṁ ná ċun aoiliġ; caiṫtear amaċ
é. An t-é go ḃfuil cluasa air ċun éisteaċta cloiseaḋ
sé.

* Ver. 26. "Gan fuaṫ aige." —Ní ċeaduiġeann dlíġ Ċríost dúinn fuaṫ a ṫaḃairt d'ár naṁaid féin, gan tráċt ar ár n-aṫair agus ár máṫair. Aċ isé bríġ atá leis an gcaint 'ná so, .i. gur ceart dúinn ár n-aigne ḃeiṫ socair againn ar sgaraṁaint le gaċ níḋ, agus le gaċ duine d'á annsaċt, do ċoisgfaḋ sinn ar Ċríost do leanṁaint.

CAIBIDIOL XV.

Parabal na caoraċ a cailleaḋ, agus parabal an ṁic a ḃí ró-ċaiṫteaċ.

1 Agus ḃí na puibliocanaiġ agus na peacaiġ ag teaċt 2 ċuige ag éisteaċt leis. Agus ḃí na Fairisíniġ agus na Sgríḃneórí ag ceisneaṁ, agus deiridís: Ar nDó, glacann an fear so na peacaiġ agus iṫeann sé bia 'n-a ḃfoċair.

3 Agus do laḃair seisean leó an tsoluíd seo:

4 [1]Cé'cu agaiḃ-se go mbeaḋ céad caora aige, agus go raġaḋ caora acu amú uaiḋ, ná fágfaḋ na naoi gcinn déag agus ceiṫre fiċid sa ḃfásaċ agus ná raġaḋ ar lorg an ċinn a cailleaḋ go dtí go 5 ḃfaġaḋ sé í? Agus nuair a ġeiḃeann sé í tógann 6 sé ar a ġuailliḃ í, agus áṫas air. Agus nuair a ṫagann sé aḃaile glaoḋann sé ċuige a ċáirde agus a ċóṁarsain agus deir sé leó: Deiniḋ gairdeaċas liom, mar do fuaras mo ċaora do cailleaḋ. 7 Deirim liḃ gurab ṡin mar a ḃeiḋ gáirdeaċas ar neaṁ mar ġeall ar aon ṗeacaċ aṁáin a ḋéanfaiḋ aiṫriġe seaċas naoi ḋuine ḋéag agus ceiṫre fiċid de ḋaoiniḃ córa ná fuil gáḋ le h-aiṫriġe acu.

8 Nó cé h-í an ḃean go mbeaḋ deiċ [2] ndraċma aici agus go gcaillfeaḋ sí draċma ḋíoḃ, ná déanfaḋ coinneal do lasaḋ agus an tiġ do sguabaḋ, agus an draċma do lorg go géar go dtí go ḃfaġaḋ sí 9 é? Agus nuair a ġeiḃeann sí é, glaoḋann sí ċúici a cáirde agus a cóṁarsain agus deir sí leó: Deiniḋ gáirdeaċas liom, mar do fuaras an draċma a ċail- 10 leas. Deirim-se liḃ-se gur b' ṡin mar a ḃeiḋ gáirdeaċas i láṫair aingeal Dé mar ġeall ar aon ṗeacaċ aṁáin a ḋéanfaiḋ aiṫriġe.*

[1] Maiṫ. xviii 12.

[2] .i. Pingin Róṁánaċ: an t-oċtṁaḋ cuid d'uinge airgid.

* Ver. 10, "I láṫair aingeal Dé." —Taisbeánann an ċaint sin go ḃfuil suím ag aingealaiḃ na ḃflaṫas iotiainne atá annso ṫíos, agus go mbíonn áṫas orṫa nuair a ḋeinimíd aiṫriġe, agus d'á ḃríġ sin go mbíonn eólus acu air.

Agus duḃairt sé: Ḃí fear ann agus ḃí beirt ṁac 11
aige; Agus duḃairt an mac ab óige acu le n'aṫair, 12
A aṫair, taḃair dóṁ-sa an méid atá ag dul dom de
d'ċuid, agus do rainn sé an ċuid eatarṫa. Agus 13
tar éis beagán laeṫanta do ḃailiġ an mac ab óige
ċuige a ċuid go léir, agus d'mṫiġ sé go dúṫaiġ ias-
aċta aḃḟad ó ḃaile, agus do sgaip sé a ċuid le
baois agus le rabairne. Agus nuair a ḃí gaċ aon 14
rud caiṫte aige ṫáinig gorta ana-ḋian sa tír sin,
agus ṫusnuiġ sé ar ḃeiṫ i n-uireasba. Agus 15
d'miṫiġ sé agus do réiḋtiġ sé le duine de ṁuintir
na tíre sin. Agus do ċuir seisean é amaċ ċun a
ċod' tailiṁ ag coṫú ṁuc. Agus ba ṁaiṫ leis a ḃolg 16
a líonaḋ de sna féiṫleóġaiḃ a d'iṫeaḋ na muca, agus
ní ṫaḃarfaḋ aoinne ḋó iad. Agus do ṁaċtnaiṁ 17
sé i n'aigne agus duḃairt sé: Cad a ḃfuil de luċt
tuarasdail a ṫuilleaṁ i dtiġ m'aṫar agus a ndói-
ṫin aráin acu, agus mise anso ag fáġail ḃáis do'n
ġorta! Eireóċad agus raġad ag triall ar 18
m'aṫair agus déarfad leis, A Aṫair, tá peacaḋ
déanta agam i n-aġaiḋ neiṁe agus ad' láṫair-se;
Ní fiú mé feasda go ndéarfaí gur mac duit mé. 19
Leig dom ḃeiṫ mar ḋuine ded' luċt tuarasdail a
ṫuilleaṁ.

Agus d'eiriġ sé agus ṫáinig sé fé ḋéin a aṫar. 20
Agus an ḟaid a ḃí sé fós aḃfad uaiḋ, do ċonaic an
t-aṫair é, agus ṫánig ana-ṫruaġ aige ḋó, agus do riṫ
sé ċuige agus ċaiṫ sé é féin ar a ḃráġaid agus do
ṗóg sé é. Agus duḃairt an mac leis: A aṫair, 21
tá peacaḋ déanta agam i n-aġaiḋ neiṁe agus ad'
láṫair-se; ní fiú mé feasda go ndéarfaí gur mac
duit mé. Agus duḃairt an t-aṫair le n-a ṡeirḃí- 22
seacaiḃ, Ḃrostuiġiḋ agus tugaiḋ amaċ an ċulaiṫ
éadaiġ is fearr agus cuiriḋ uime í, agus cuiriḋ
fáinne ar a láiṁ, agus bróga ar a ċosaiḃ, Agus 23
tugaiḋ liḃ an gaṁain ramar agus marḃuiġiḋ é, agus
iṫimís agus bímís sóġaċ; Óir ḃí an mac so liom 24
marḃ, agus tá sé beó airís; do cailleaḋ é, agus
do fuaraḋ é. Agus ċromadar ar ḃeiṫ go sóġaċ.

Aċ ḃí an mac ba ṡine aige amuiġ sa ṗáirc, agus 25

ḃí sé ag teaċt ċun an tiġe, agus d'airiġ sé an ceól
26 agus an rinnce, Agus ġlaoiḋ sé ar ḋuine de sna
seirḃísiġ, agus d'ḟiafraiġ sé ḋe caḋ é seo a ḃí ar
27 siuḃal. Agus duḃairt seisean, Ṫáinig do ḋriṫáir,
agus do ṁairḃ t'aṫair an gaṁain raṁan toisg é
28 ṫeaċt slán ċuige. Agus ṫáinig fearg air, agus ní
raġaḋ sé isteaċ. Ansan ṫáinig an t-aṫair amaċ
29 agus ċrom sé ar ṫaṫant air. Agus duḃairt seisean
le n'aṫair 'ġá ḟreagraḋ: Féaċ, táim-se ag obair
duit na blianta so go léir, agus níor ḋiúltuiġeas
riaṁ do ruḋ a ḋéanaṁ ort, agus níor ṫugais riaṁ
dom oireaḋ agus mionán ċun súḃaċais a ḋeanaṁ le
30 m'ċáiroiḃ; Aċ an mac so ḋuit, ċóṁ luaṫ agus
ṫáinig sé, tar éis a ċoda do ċaiṫeaṁ le striapaċaiḃ,
31 ṁarḃuiġis an gaṁain ramar dó. Duḃairt seisean
leis áṁṫaċ: A ṁic, taoi-se am' ḟoċair i gcóṁnuiġe,
32 agus is leat a ḃfuil agam; Aċ ba ċóir súḃaċas agus
gáirdeaċas a ḋéanaṁ, óir ḃí do ḋritáir anso marḃ,
agus tá sé beó arís; ḃí sé caillte, agus do fuaraḋ é.

CAIBIDIOL XVI.

Parabal an stíḃaird ṁí-ṁacánta, agus parabal an ḟir ṡaiḋḃir agus Lasaruis.

1 Ansan duḃairt sé le n-a ḋeisgiobuil: Ḃí duine
saiḋḃir ann agus ḃí stíḃard aige, agus do h-innseaḋ
2 do, 'n-a ṫaoḃ, go raiḃ sé ag sgaipeaḋ a ċoda. Agus
do ġlaoiḋ sé ċuige é, agus duḃairt sé leis, Caḋ é
seo a ċloisim aḋ' ṫaoḃ-sa? Taḃair cúntas aḋ'
stíḃardaiḋeaċt, mar ní ḟéadfair ḃeiṫ aḋ' stíḃard
3 feasda. Ansan duḃairt an stíḃard i n'aigne féin.
Caḋ a ḋéanfaḋ, ó tá mo ṁáiġistir ag baint na stíḃ-
ardaiḋeaċta díom? Ní'lim ábalta ar róṁar a
4 ḋénaṁ; is nár liom déirc do lorg. Tá ḟios agam
caḋ a ḋéanpaḋ, i dtreó, nuair a curfar as an stíḃ-
ardaiḋeaċt mé, go nglacfaiḋ siaḋ 'n-a dtiġṫiḃ mé.
5 Agus do ġlaoiḋ sé ċuige, 'n-a nduine a's 'n-a
nduine, an ṁuintir go raiḃ fiaċa agá ṁáiġistir orṫa,

agus duḃairt sé leis an gcéad duine: An mór atá agam' ṁáiġistir ort? Agus duḃairt seisean: 6 Céad bairille oíle. Agus duḃairt sé leis: Tóg do ḃille láiṫreaċ agus ruiḋ ansan, agus sgríḃ caogad bairille. Ansan duḃairt sé le duine eile: agus 7 tusa, an mór atá ort? Agus duḃairt seisean: Céad ceaṫramaḋ cruiṫneaċtan. Duḃairt sé leis: Glac do ḃille agus sgríḃ ceiṫre fiċid ceaṫramaḋ. Agus do ṁol an máiġistir an rógaire stíḃairḋ, mar 8 gur ḋein sé beart ġasta; óir tá clann an tsaoġail seo níos gasta 'ná clann an tsoluis do reir a gcinéil féin. Agus deirim-se liḃ-se: Deiniḋ daoine muin- 9 tearṫa ḋaoiḃ féin leis an saiḋḃreas claon so, i dtreó, nuair a ḃeiḋ siḃ claoiḋte, go nglacfaiḋ-ís siḃ isteaċ ins na tiġṫiḃ síoruiḋe.*

An t-é a ḃíonn dílis sa rud is lúġa, bíonn sé dílis 10 i rud mór; agus an t-é a ḃíonn mí-ṁacánta i rud beag, bíonn sé mí-ṁacánta, i rud mór, leis. D'á ḃríġ 11 sin, murar ḋílis siḃ-se sa tsaiḋḃreas ḃréagaċ, cé ċuirfiḋ ar ḃúr láiṁ an saiḋḃreas fírinneaċ? Agus 12 murar ḋílis siḃ i gcuid duine eile, cé ṫaḃarfaiḋ daoiḃ ḃúr gcuid féin? [1] Ní féidir d'aon tseirḃí- 13 seaċ rud a ḋéanaṁ ar ḋá ṁáiġistir; óir beiḋ fuaṫ aige do ḋuine acu, agus gráḋ do'n duine eile; nó claoiḋfiḋ sé le duine acu, agus cuirfiḋ sé neaṁ-ṡuim sa duine eile. Ní féidir daoiḃ Dia d'ḟrio-ṫalaṁ agus [2] mammon.

Agus ḃí na Fairislniġ ag éisteaċt leis na neiṫe sin 14 go léir, agus daoine sanntaċa b'eaḋ iad, agus ḃío-dar ag déanaṁ magaiḋ faoi. Agus duḃairt sé leó: 15 Is siḃ-se a ḋeaneann siḃ féin fíoraonta i súiliḃ

[1] Maiṫ. vi 24. [2] .i. saiḋḃreas saoġalta

* Ver. 9. "an saiḋḃreaf claon," nó "mammon na malluiġ-ṫeaċta" —cialluíġeann Mammon saiḋḃreas. Tugtar annso ar ṡaiḋḃreas "mammon na malluiġṫeaċta," óir is minic a ġeiḃtear go h-olc é, agus is minic a curtar go h-olc é, agus is minic olc ag teaċt as. Agus pé maiṫ atá ann is rud saoġalta é agus is rud bréagaċ é. Ní h-é an fíor-ṡaiḋḃreas é do'n Ċríostaíḋe.—"I dtreo go nglacfiḋis"—ibid. Taisbeánann san dúinn go mb' ḟéidir go ḃféadfaḋ boċta Dé, gur ṫugamair faoiseaṁ orṫa le déirc anso, ár n-anam do ḃreiṫ isteaċ i ḃflaṫas Dé 'n-a ḋiaiḋ so le n-a nguiḋe.

daoine, aċ is eól do Ḋia ḃúr gcroiḋṫe; agus an rud atá árd i súiliḃ daoine, tá gráin ag Dia air.

16 An dlíġ agus na fáide go dtí Eóin; [1] as san amaċ tá ríġeaċt Dé d'á ċraoḃsgaoileaḋ, agus gaċ aoinne ag cur 'n-a ċoinniḃ go dian.

17 Aċ is usa neaṁ agus talaṁ do ḋul ar neaṁníḋ 'ná aon ṗúnc aṁáin de'n dlíġ do ḋul ar neaṁníḋ.

18 [2] Gaċ aoinne a ċuireann uaiḋ a ḃean agus do ṗósann bean eile, deineann sé aḋaltranas; agus an t-é a ṗósann an ḃean a cuireaḋ ó n-a fear, deineann sé aḋaltranas.

19 Ḃí duine saiḋḃir ann agus é i n-éadaċ ċorcra agus i lín-éadaċ ṁín agus é ag caiṫeaṁ bíḋ ḃuacaiġ gaċ lá. 20 Agus ḃí lastmuiġ d'á ḋorus sínte, boċtán dár ḃ'ainim Lasarus, agus é lán d'oṫrasaiḃ; 21 Agus ba ṁian leis an t-ocras a ḃaint de féin leis an mbrúscar bíḋ a ḃí ag tuitim de ḃórd an ḟir ṡaiḋḃir, agus ní taḃarfaí ḋó é; agus ṫagaḋ na gaḋair agus do liġdís a ċréaċta. 22 Agus ṫárla go ḃfuair an duine boċt bás, agus gur rug na h-aingil suas é go h-uċt Abrahaim. Agus fuair an fear saiḋḃir bás, agus 23 do cuireaḋ i n-ifreann é.* Agus nuair a ḃí sé ag fulang na bpian d'ḟéaċ sé suas agus ċonaic sé, 24 aḃfad uaiḋ, Lasarus agus é i n-uċt Ábrahaim; Agus do liúiġ sé amaċ agus duḃairt sé: A aṫair Ábrahaim. Glaċ truiaġ ḋom agus cuir ċúġam Lasarus go gcuiriḋ sé bara a ṁéire i n-uisge agus go ḃfuaraiḋ sé mo 25 ṫeanga, óir táim a'm losgaḋ sa lasair seo. Agus duḃairt Ábraham leis: Cuiṁnig, a ṁic, conus mar a fuarais-se neiṫe fóġanta i gcaiṫeaṁ do ḃeaṫa agus go ḃfuair Lasarus droċ-neiṫe; aċ anois tá sé 26 seo i sólás agus tusa i bpéin. Agus d'á éaġmuis sin a's uile, tá doiṁneas mór suiḋṫe daingean idir siḃ-se agus sinne, i dtreó an t-é gur ṁian leis dul as so ag triall oraiḃ-se náċ féidir dó é, ná teaċt 27 as sán ag triall orainne. Agus duḃairt sé: Iar-

[1] Maiṫ. xi 12. [2] Maiṫ. v. 32; Marc. x. 11; 1 Cor. vii. 10, 11.

* Ver. 22. "uċt Ábrahaim,'" .i. an t-ineaḋ suainis 'n-a raiḃ anamnaċa na naoṁ a fuair bás roiṁ Ċríost go dtí gur osgail Críost gcataí na ḃflaṫas.

raim ort, d'á bríġ sin, a aṫair, é ċur go tiġ m'aṫar:
Mar tá cúigear driṫár agam: go dtaḃarfaḋ sé 28
foláraṁ dóiḃ, i dtreó ná tiocfaidís anso ins na
piantaiḃ seo. Agus duḃairt Abraham leis: Tá 29
Maois acu, agus na fáiḋe; éistidís leó san. Agus 30
duḃairt seisean: Ní h-eaḋ, a aṫair Abrahaim, aċ
má ṫéiġeann duine de sna mairḃ ag triall orṫa
déanfaid siad aiṫriġe. Agus duḃairt sé leis: 31
Mura n-éistid siad le Maois agus leis na fáiḋe,
ní ċreidfidis duine de sna mairḃ féin, dá dtéiġeaḋ
sé ag triall orṫa.

CAIBIDIOL XVII.

Teagasg ar conus sgannal do ṡeaċaint: ar éifeaċtaṁlaċt creidiṁ, ⁊rl. An deiċniúḃar loḃar. An moḋ ar a dtiocfaiḋ Críost.

Agus duḃairt sé le n-a ḋeisgiobuil: Ní féidir gan 1
sgannail do ṫeaċt, aċ is léanṁar do'n t-é tré n-a
dtagaid siad. B' ḟearra ḋó gur bró ṁuilinn a 2
curfaí ar a ṁuineál agus é ċaiṫeaṁ sa bfaraige 'ná
go dtaḃarfaḋ sé sgannal do ḋuine de'n ṁuintir
beag so.

Tugaiḋ aire ḋaoiḃ féin. [1] Má ḋeineann do 3
ḋriṫáir beart ad' ċoinniḃ, cas leis é; agus má ḃíonn
caṫú air, maiṫ ḋó é. Agus má ḋeineann sé beart 4
ad' ċoinniḃ seaċt n-uaire sa lá, agus má iompuiġeann
sé ċúġat seaċt n-uaire sa lá agus go nḋéarfaiḋ sé,
Tá caṫú orm: maiṫ ḋó.

Agus duḃairt na h-Aspoil leis an dTiġearna: 5
Méaduiġ creideaṁ dúinn. Agus duḃairt an Tiġ- 6
earna: [2] Dá mbeaḋ oireaḋ gráinne murtáird de
ċreideaṁ agaiḃ, déarfaḋ siḃ leis an gcrann sícamín
seo, Tógtar as do ṗréaṁaċaiḃ ṫú agus curtar sa
bfaraige ṫu, agus ḋéanfaḋ sé rud oraiḃ.

Agus cé h-e an duine agaiḃ-se go bfuil seirḃí- 7
seaċ aige, ag treaḃaḋ nó ag aeḋreaċt, agus a déar-
faiḋ leis nuair a ṫiocfaiḋ sé isteaċ ó'n bpáirc,

[1] Leḃit. xix. 17; Eccli. xix. 13; Mait. xviii. 15. [2] Mait. xvii. 19.

Imṫiġ láiṫreaċ agus suiḋ ċun bíḋ? Agus ná ḋéaf-
8 faiḋ leis, Faiġ rud le n-iṫe ḋom, agus criosuiġ ṫu
féin agus dein frioṫálaṁ orm go mbeiḋ iṫte
agus ólta agam, agus 'n-a ḋiaiḋ san ḋéanfair-
9 se iṫe agus ól. An aṁlaiḋ a ġeoḃaiḋ sé a ḃuiḋ-
eaċas leis an seirḃíseaċ san toisg gur ḋein sé an
10 rud a ḋ'órduiġ sé ḋó a ḋéanaṁ? Ní h-eaḋ, dar liom.
Mar sin daoiḃ-se, nuair a ḃeiḋ gaċ níḋ déanta agaiḃ
mar atá órduiġṫe ḋaoiḃ, abraiḋ: Seirḃísiġ gan ṁaiṫ
iseaḋ sinn; an rud a ḃí ḟiaċaiḃ orainn a ḋéanaṁ isé
a ḋeineamair.

11 Agus do ṫárla, agus é ag dul go Ierúsalem, go
12 raiḃ sé ag gaḃáil tré lár Ṡamaria agus Ġaililí; Agus
ag dul isteaċ dó i mbaile áiriṫe do ḃuail deiċ-
niúḃar loḃar uime, agus do ṡeasuiġeadar aḃfad
13 amaċ uaiḋ, Agus d'árduġeadar a nglór agus duḃ-
radar: A Íosa, a Ṁáiġistir, déin trócaire orainne.
14 Agus nuair a ċonaic sé iad duḃairt sé leó: [1] Imṫiġiḋ
agus taisbeánaiḋ siḃ féin do sna sagairt. Agus do
15 ṫárla, ar an slíġ ḋóiḃ, gur glanaḋ iad. Aċ ḃí duine
acu agus nuair a ċonaic sé go raiḃ sé glan, d'ḟill
16 sé ṫar n-ais agus é ag molaḋ Dé go h-árd, Agus
ċaiṫ sé é féin ar a ḃéal a's ar a aġaiḋ ag cosaiḃ Íosa
ag gaḃail a ḃuiḋeaċais leis, agus Samaritánaċ doḃ'
17 eaḋ é. Agus d'ḟreagair Íosa é agus duḃairt: Nár
glanaḋ deiċniúḃar? Agus an naonḃúr eile, cá
18 ḃfuil siad? Nár fuaraḋ aoinne ċun teaċt agus
19 glóire ṫaḃairt do Ḋia aċ an duine iasaċta so? Agus
duḃairt sé leis: Eiriġ agus imṫiġ leat, óir do ṡlánuiġ
do ċreideaṁ ṫú.

20 Agus d'ḟiafraiġ na Fairisíniġ de: Caṫain a ṫioc-
faiḋ ríġeaċt Dé? Agus duḃairt sé 'ġá ḃfreag-
raḋ: Ní ṫiocfaiḋ ríġeaċt Dé i rioċt go ḃféadfar
21 ḃeiṫ ag faire air. Na ní déarfar, Féaċ anso é, ná
Féaċ ansúd é. Óir, féaċ, tá ríġeaċt Dé i nbúr
measg.

22 Agus duḃairt sé le n-a ḋeisgiobuil: Tiocfaiḋ
na laeṫanta 'n-a mbeiḋ dúil agaiḃ aon lá aṁáin de

[1] Leḃit. xiv. 2.

laeṫiḃ Ṁic an Duine a ḋ'ḟeisgint, agus ní ḟeicfiḋ
siḃ é. Agus déarfaid siad liḃ, Féac anso é, agus, 23
Féaċ ansúd é. Ná téiġiḋ ann, agus ná leanaiḋ iad.

Óir, mar an splannc a lasann fé'n spéir, ar na 24
neiṫe atá fé'n spéir, iseaḋ ḃeiḋ Mac an Duine 'n-a
lá féin. Ní foláir dó an dtúis, áṁṫaċ, mórán 25
d'ḟulang, agus an tsliocṫ só 'ġá ṡéanaḋ. [1] Agus 26
mar a ṫárla i laeṫiḃ Nóe iseaḋ ḃeiḋ i laeṫiḃ Ṁic
an Duine. Ḃíodar ag iṫe agus ag ól, ag pósaḋ ban 27
agus ag taḃairt ban le pósaḋ, go dtí an lá 'n-ar
ċuaiḋ Nóe isteaċ sa n-áirc; agus ṫáinig an díle agus
do ḃáiḋ sí iad go léir. [2] Díreaċ mar a ṫárla i laeṫiḃ 28
Loit: Ḃíodar ag iṫe agus ag ól, ag ceannaċ agus
ag díol, ag cur síl agus ag déanaṁ tiġṫe; Agus an 29
lá a ḋ'imṫiġ Lot amaċ a' Sodomaiḃ do ṫuic an ciṫ
teine agus an ċloċġorm ó neaṁ orṫa, agus do
loisgeaḋ iad go léir. Mar sin iseaḋ ḃeiḋ, an lá 30
a taisbeánfar Mac an Duine.

An lá san, an t-é ḃeiḋ ar ḃuaic an tiġe, agus a 31
ċuid sa tiġ, ná téiġeaḋ sé isteaċ a d'iarraiḋ a ċoda;
agus an t-é a ḃeiḋ sa ṗáirc, ar an gcuma gcéadna,
ná téiġeaḋ sé ṫar n-ais. Cuiṁniġiḋ ar ṁnaoi Loit. 32
Pé duine ḃerḋ a d'iarraiḋ a anama ṡáḃáil, caillfiḋ 33
sé é; agus an t-é a ċaillfiḋ a anam sáḃálfaiḋ sé é.

Deirim liḃ, ḃeiḋ, an oiḋċe sin, beirt i n-aon lea- 34
baiḋ: tógfar duine acu agus fágfar an duine eile.
Ḃeiḋ beirt ḃan ag meilt i n-aonḟeaċt: tógfar bean 35
acu agus fágfar an ḃean eile; Ḃeirt ḟear sa ṗáirc:
tógfar duine acu agus fagfar an duine eile. Dub- 36
radar leis 'ġá ḟreagraḋ: Cánaḋ, a Ṫiġearna? Agus 37
duḃairt sé leó: An áit 'n-a mbeiḋ an corp, is ann
a cruinneofar na fiolair.

[1] Gen. vii 7 [2] Gen. xix. 2g.

CAIBIDIOL XVIII.

Ní foláir dúinn beiṫ ag guíḋe ċun Dé i gcómnuíġe. Na Fairisíniġ agus na puibliocánaiġ. An ċontaḃairt atá i saiḋḃreas. A raḋarc a ṫaḃairt do'n dall.

1 Agus do laḃair sé soluíḋ leó ar conus mar is ceart [1] beiṫ coitċianta ag guiḋe ċun Dé, agus gan beiṫ corṫa ḋe. 2 Agus duḃairt sé: Ḃí breiṫeaṁ i gcaṫair áiriṫe, agus ní raiḃ eagla Dé air ná beann ar ḋaoine aige. 3 Agus ḃí baintreaċ sa ċaṫair ċéadna, agus ṫáinig sí ċuige agus duḃairt sí: Dein díoġalt-as doin ar mo naṁaid.* 4 Agus ní déanfaḋ ar feaḋ aḃfaḋ. Aċ 'n-a ḋiaiḋ san duḃairt sé i n'aigne féin, Bíoḋ ná fuil eagla Dé orm ná beann ar ḋaoine agam, 5 Sa n-am gcéadna, ó tá an ḃaintreaċ so a'm buaireaṁ déanfaiḋ mé ceart di, i dtreó ná beiḋ sí ag teaċt ċoíḋċe go mbeaḋ ciapaiṫe aici. 6 Agus duḃairt an Tiġearna leó: Cloiseann siḃ caḋ duḃairt an breiṫeaṁ ainċeart; 7 Agus an aṁlaiḋ a déanfaiḋ Dia ríġnear agus gan ceart do ċur i bfeiḋm d'á ḟíoraonaiḃ féin, agus iad ag glaoḋaċ air go ló 8 agus d'oiḋċe? Deirim liḃ go gcuirfiḋ sé ceart i bfeiḋm dóiḃ go mear. Aċ sa n-am gcéadna, nuair a ṫiocfaiḋ Mac an Duine an dóiġ leat an bfaġaiḋ sé creideaṁ an talaṁ?

9 Agus duḃairt sé an tsoluíḋ seo le raint daoine a ḃí mainġíneaċ asta féin, mar ḋ'eaḋ go raḃadar fíoraonta, agus droċ-ṁeas acu ar ḋaoiniḃ eile: 10 Ċuaiḋ beirt suas sa teampul ċun úrnuiġṫe déanaṁ. Fairisíneaċ ab eaḋ duine acu agus puibliocánaċ ab 11 eaḋ an duine eile. Ṡeasaiṁ an Fairisíneaċ agus ḋein sé a ġuiḋe mar seo i n-a aigne féin: A Ḋia, beirim a buiḋeaċas leat ná fuilim-se mar an cuid eile de sna daoine, biṫeaṁnaiġ, luċt éagcóra, luċt aḋaltranais, ar nós an puibliocánaiġ seo féin. 12 Deinim-se trosgaḋ ḋá uair sa tseaċtṁain: tugaim

[1] Eccli. xviii. 22; 1 Tess. v. 17.

* Ver. 3, "Dein díoġaltas dom ar mo naṁaid," .i. "Bain mo ċeart amaċ dom." Nós cainte ab eaḋ é ag na h-Eaḃraiġ.

deaċṁaḋ as a ḃfuil agam. Agus do ṡeasaiṁ an 13
puibliocánaċ aḃfad amaċ, agus níor ḃ'ail leis a ṡúile
aṁáin d'iompáil suas ċun na ḃflaṫas, aċ é ag bualaḋ
a uċta agus a' ráḋ: A Ḋia, déin trócaire orm óir
is peacaċ mé. Deirim liḃ, do ċuaiḋ sé sin aḃaile 14
ar staid na ngrást, murab ionan a's an fear eile.
Óir gaċ duine ḋ'arḋóċaiḋ é féin, úṁlófar é; agus
gaċ duine a ḋ'úṁlóċaiḋ é féin, árḋófar é.

Agus ḃíodar ag taḃairt na leanḃ féin ag triall 15
air go gcuirfeaḋ sé a láṁ orṫa; agus nuair ċonaic
na deisgiobuil an níḋ sin bíodar 'ġá gcosg. Agus 16
ġlaoiḋ Íosa ċuige iad, agus duḃairt sé: Leigiḋ do
sna leanḃaí teaċt ċúġam agus ná bíḋiḋ 'ġa gcosg;
óir is d'á leiṫéidí sin ríġeaċt Dé. go deiṁin 17
adeirim liḃ: Aoinne ná glacfiḋ ríġeaċt Dé mar a
ḋéanfaḋ leanḃ ní raġaiḋ sé isteaċ ann.

Agus ċeistiġ duine de sna priúnsaíḃ é, agus duḃ- 18
airt sé: A Ṁáiġistir ṁaiṫ, cad tá le déanaṁ agam
i dtreó go mbeiḋ an beaṫa ṡíoruiḋe agam? Agus 19
duḃairt Íosa leis: Cad ċuige go nḋeirir gur maiṫ
mé? Ní maiṫ aoinne aċ Dia aṁáin. Táid na 20
h-aiṫeanta agat: [1] Ná dein marḃaḋ; Ná dein drúis;
Ná dein guid; Ná taḃair fiaḋnuise bréige; Taḃair
do t'aṫair agus dod' ṁaṫair onóir. Agus duḃairt 21
seisean: Táid siad san go léir coimeádta agam ó m'
óige. Nuair airiġ Íosa an níḋ sin duḃairt sé: Tá 22
aon rud aṁáin i n-easnaṁ ort fós: Díol amaċ gaċ
a ḃfuil agat agus taḃair do sna boċtaiḃ é, agus beiḋ
stór agat ar neaṁ; agus tar agus lean mise. Nuair 23
airiġ seisean an méid sin ṫáinig buairt air, mar
fear ana-ṡaiḋḃir ab eaḋ é. Agus nuair a ċonaic 24
Íosa an buairt air duḃairt sé: Cad é a ḋeacraċt do
luċt saiḋḃris dul isteaċ i ríġeaċt Dé! Is usa do 25
ċamal dul cfé ċró snáṫaide 'ná do ḋuine ṡaiḋḃir
dul isteaċ i ríġeaċt Dé. Agus duḃairt an ṁuintir 26
a ḃí ag éisteaċt leis: Má 'seaḋ cé ḟéadfaiḋ dul
saor? Agus duḃairt sé leó: Neiṫe náċ féidir 27
i láṫair daoine is féidir i láṫair Dé iad.

[1] Exod. XX 13.

28 Agus duḃairt Peadar: Féac, d'ḟágamairne gaċ aon
29 ruḋ agus do leanamair tusa. Agus duḃairt sé leó:
Deirim liḃ go fíor, ní'l aon duine a ḋ'-ḟág tiġ ná
muintir ná driṫáraċa ná bean ná clann ar son ríġ-
30 eaċta Dé, ná faiġiḋ mórán níos mó ar an saoġal
so, agus an beaṫa ṡíoruiḋe sa tsaoġal atá le teaċt.

31 [1] Agus do ṫóg Íosa an dáréag, agus duḃairt sé
leó: Féaċ, táimíd ag dul suas go Ierúsalem, agus
cóṁlíonfar gaċ níḋ d'á ḃfuil sgríoḃṫa ag na fáiḋiḃ
32 i dtaoḃ Mic an Duine. Óir taḃarfar suas do sna
geintiḃ é, agus tarcuisneófar é, agus sgiúrsálfar
33 é, agus caiṫfar seilí air; agus tar éis é sgiúrsáil
cuirfiḋ siad ċun báis é, agus eireóċaiḋ sé airís an
34 tríṁaḋ lá. Agus níor ṫuigeadar-san aon níḋ de
sna neiṫiḃ sin, agus ḃí an ċaint sin foluiġṫe uaṫa
agus níor ṫuigeadar na neiṫe a duḃraḋ.

35 [2] Agus nuair a ḃíodar ag teaċt i gcóṁgar do
Ieriċó do ṫarla go raiḃ dall i n-aice au bóṫair ag
36 lorg déarca. Agus nuair airiġ sé an tsluaġ ag
37 gaḃáil ṫairis d'ḟiafraiġ sé cad ab é sin. Agus duḃ-
radar leis gur ḃ'é Íosa Nasareit a ḃí ag gaḃáil an
38 treó. Agus do liúiġ sé agus duḃairt sé: A Íosa,
39 A Ṁic Dáiḃid, déin trócaire orm. Agus na daoine
a ḃí ag gaḃáil ṫairis ḃíodar ag bagairt air éisteaċt,
aċ is aṁlaiḋ do liúiġ sé níba ṁó, A ṁic Dáiḃid, déin
40 trócaire orm. Agus do stad Íosa agus duḃairt
sé é ṫaḃairt ċuige. Agus nuair a ḃí sé ag teaċt
'n-a ċóṁgar ċuir sé an ċeist ċuige agus duḃairt sé:
41 Cad ba ṁaiṫ leat mé ḋéanaṁ duit? Agus dub-
42 airt sé: Go ḃfeicfinn, a Ṫiġearna. Agus duḃairt
Íosa leis: Féaċ suas; do ṡlánuiġ do ċreideaṁ ṫu.
43 Agus fuair sé a raḋarc láiṫreaċ, agus do lean sé
eisean ag molaḋ Dé; agus nuair a ċonaic na daoine
go léir an níḋ sin ṫugadar molaḋ do Ḋia.

[1] Maiṫ. XX 17; Marc. X. 32. [2] Maiṫ. XX 29; Marc. X 46.

Caibidiol XIX.

Críost dá ġlacaḋ ag Sacaeus 'n-a ṫiġ. Parabal na bpúnt. Críost ar muin an asail. É ag gol os cionn Ierúsalem.

Agus ċuaiḋ sé isteaċ i n-Ieriċó agus ḃí sé ag siuḃal tríd an gcaṫair. Agus féaċ, ḃí fear ann agus Sacaeus ab ainim dó, agus ḃí sé i n'uaċtarán ar na puibliocánaiġ, agus duine saiḋḃir ab eaḋ é. Agus ḃí sé a d'iarraiḋ Íosa d'ḟeisgint, eadon, Cé'r ḃ'é, agus do ċeip sé air mar ġeall ar an sluaġ, mar firín íseal ab eaḋ é. Agus do riṫ sé rómpa amaċ, agus ċuaiḋ sé suas i gcrann sicamóir i dtreó go bfeicfeaḋ sé é, mar ḃí sé ċun gaḃáil an tslíġ sin. Agus nuair a ṫáinig Íosa ċun na h-áite d'ḟéaċ sé suas agus conaic sé é, agus duḃairt sé leis: A Ṡacaeuis, brostuiġ agus tar anuas, mar is ad' ṫiġ-se a ċaiṫfead-sa stad indiu. Agus do ḃrostuiġ seisean anuas, agus do ġlac sé é go h-áṫasaċ. Agus nuair a conaic na daoine go léir an níḋ sin ḃíodar ag ceisneaṁ, agus deiridís gur ag triall ar ḋuine ṗeacaṁail a ċuaiḋ sé ar aoiḋeaċt. Agus do ṡeasaiṁ Sacaeus agus duḃairt sé leis an dTiġearna: Féaċ, a Ṫiġearna, tá leaṫ mo ċoda agam 'á ṫaḃairt do sna daoine boċta; agus má ḋeineas éagcóir an aoinne tá leóirġníoṁ agam 'á ḋéanaṁ leis fó ċeaṫair. Agus duḃairt Íosa leis: Tá slánú fáġalta indiu ag an dtiġ seo de ḃríġ gur de ċlainn Abrahaim é, leis. [1] Óir is ċun a raiḃ caillte do ċuardaċ agus do ṡlánú a ṫáinig Mac an Duine. 1–10

Agus iadsan ag éisteaċt leis na neiṫiḃ sin do ċuir sé leó agus do laḃair sé soluíd, mar ḃí sé ag teaċt i ngar do Ierúsalem, agus ṁeasadar-san go dtaisbeánfaí ríġeaċt Dé láiṫreaċ. 11

Duḃairt sé, d'á ḃríġ sin: [2] D'imṫiġ duine uasal áiriṫe go dúṫaiġ iasaċta ċun ríġeaċta ġaḃáil dó féin agus teaċt ṫar n-ais. Agus ġlaoiḋ se ċuige deiċniúḃar seirḃíseaċ leis, agus ṫug sé ḋóiḃ deiċ bpúint, agus duḃairt sé leó, Ḃíḋiḋ ag déanaṁ cean- 12–13

[1] Mait. xviii. 12. [2] Mait. xxv. 14

14 naiḋeaċta go dtagad.* Aċ ḃí fuaṫ agá ḋaoine ḋó, agus do ċuireadar teaċtaireaċt 'n-a ḋiaiḋ 'ġá ráḋ:
15 Ní h-áil linn é seo ḃeiṫ 'n-a rí orainn. Aċ do ṫárla go ḃfuair sé an ríġeaċt agus go dtáinig sé ṫar n-ais, agus d'órduiġ sé na seirḃísiġ gur ṫug sé an t-airgead dóiḃ do glaoḋaċ ċuige go mbeaḋ 'ḟios aige an mór a ḋein gaċ aoinne acu leir an gceannaiḋeaċt.
16 Ṫáinig an ċéad duine agus duḃairt sé, A rí, ḋein do
17 ṗúnt deiċ bpúint. Agus duḃairt sé leis, Is maiṫ é sin, a ṡeirḃísiġ ṁaiṫ; ó ḃís dílis sa ḃeagán beiḋ
18 cóṁaċt agat ar deiċ mbailtiḃ. Agus ṫainig an tarna duine agus duḃairt sé, A rí, ḋein do ṗúnt ċúig ṗúint.
19 Agus duḃairt sé leis sin, Agus tusa, bíse os cionn
20 ċúig mbailte, Agus ṫáinig fear eile agus duḃairt sé, A rí, siné do ṗúnt agat. Ḃí sé fillte i n-éadaċ
21 agam. Óir ḃí eagal agam róṁat, mar is duine cruaiḋ ṫu. Tógann tú an rud nár ċuiris síos, agus
22 baineann tú an fóġṁar náf ċuiris. Águs duḃairt sé leis, Ar do ḃéal féin a ḃeirim breiṫ ort, a droċ-ṡeirḃísiġ. Ḃí 'ḟios agat gur duine cruaiḋ mé, go dtógaim an rud nár ċuireas síos, agus go mbainim
23 an fóġṁar nár ċuireas; Agus cad 'n-a ṫaoḃ nár ċuiris mo ċuid airgid sa ḃanc, i dtreó, nuair a ṫioc-
24 fainn go n-éileócainn é féin agus an t-úncamus? Agus duḃairt sé leis an muintir a ḃí láiṫreaċ, Tógaiḋ uaiḋ an púnt agus tugaiḋ é do'n ḟear go ḃfuil na
25 deiċ bpúint aige. Agus duḃradar, A rí, táid deiċ
26 bpúint aige. Deirim-se lib-se, áṁṫaċ, an t-é go ḃfuil aige taḃarfar dó, agus beiḋ flúirse aige; agus an t-é na fuil aige, tógfar uaiḋ an rud atá
27 aige. Aċ na h-eascáirde seo nár ḃ'áil leó mise ḃeiṫ am' rí orṫa, tugtar anso iad agus curtar ċun báis os mo ċóṁair iad.

28 Agus nuair a ḃí an méid sin ráiḋte aige, ċuaiḋ sé ar aġaiḋ ag dul suas go h-Ierúsalem.

29 Agus do ṫárla, nuair a ḃí sé ag teaċt i ngar do

* Ver. 13. "Ṫug sé dóiḃ deiċ bpúint."—An níḋ ar a dtugtar púnt anso is mná a tugtí an uair sin air, nú, sa Laidin mina, agus dob ionan é agus trí púint leaṫ-ċoróinn, d' airgead na h-aimsire seo.

Ḃetṗaġé i mḂetánia, láiṁ leis an sliaḃ ar a dtugtar olibet, gur ċuir sé uaiḋ beirt d'á ḋeisgiobuil, Agus 30 go nduḃairt sé leo: Téiġiḋ isteaċ sa ḃaile atá ar ḃur n-aġaiḋ anonn; agus nuair a raġaiḋ siḃ isteaċ ann ġeoḃaiḋ siḃ ceangailte ann searraċ asail nár ṡuiḋ aon duine riaṁ fós air; sgaoiliḋ é agus tugaiḋ ċúġam é. Agus má ḟiafraiġeann aoinne ḋíḃ, Cad ċuige 31 ḋaoiḃ é sgaoileaḋ? abraiḋ leis mar seo: Mar teas-duiġeann sé ó'n dTiġearna. Agus d'imṫiġ na teaċ- 32 tairí, agus fuaradar, mar a duḃairt sé, an searraċ 'n-a ṡeasaṁ. Agus nuair a ḃíodar 'ġá sgaoileaḋ 33 duḃairt an ṁuintir n-ar leó é: Cad ċuige ḋaoiḃ beiṫ ag sgaoileaḋ an triorraiġ? Agus duḃradar- 34 san: Mar teasduiġeann sé ó'n dTiġearna. Agus 35 ṫugadar aġ triall ar Íosa é, agus do leaṫadar a mbrait ar an searraċ agus ċuireadar Íosa ar a ṁuin. Agus ag gluaiseaċt dó ḃíodar ag leaṫaḋ a mbrat 36 amaċ ar an slíġ. Agus nuair a ḃí sé aġ teaċt i ngar 37 d'ḟánaiḋ olibeit, ṫusnuiġ na deisgiobuil go léir ar Ḋia do ṁolaḋ le gáirdeaċas, do ġuṫ árd, mar ġeall ar na mírḃúiltí móra go léir a ċonacadar. Agus deiridís: Molaḋ leis an t-é atá ag teaċt 'n-a rí 38 i n-ainim an Tiġearna; sioṫċain ar neaṁ agus glóire ins na flaṫais. Agus ḃí cuid de sna Fairisíniġ sa 39 tsluaġ agus duḃradar leis: A Ṁáiġistir, cuir smaċt ar do ḋeisgiobuil. Agus duḃairt sé leó: 40 Deirim liḃ, má éistid siad san, go liúġfaid na cloċa amaċ.

Agus nuair a ṫánig sé i gcóṁgar agus ċonaic sé 41 an ċaṫair do ġoil sé ar a son, agus duḃairt sé: Agus 42 dá mbeaḋ 'ḟios agat-sa, sa lá so féin atá agat, na neiṫe atá ċun síoṫċána ḋuit; táid siad, áṁṫaċ, i bfolaċ ó d'ṡúiliḃ. Óir tiocfaid na laeṫanta ionat 43 agus cuirfid do naṁaid claiḋe mór-tímpal ort, agus dúnfaid siad isteaċ tu agus déanfaid siad cuṁ-angaraċ ort ó'n uile ṫaoḃ. Agus déanfaid siad ṫu 44 ṫreasgairt ar an dtalaṁ, tu féin agus do clann atá ionat, agus ní ḟágfaid siad cloċ ar muin cloiċe ionat, toisg nár aiṫniġis an t-am 'n-a dtáinig Dia ċúġat.

Agus ċuaiḋ sé isteaċ sa teampul, agus ċrom sé 45 ar an muintir a ḃí ag díol agus ag ceannaċ ann do

46 ḋíbirt amaċ as. 'Ġa ráḋ leó: Tá sgríoḃṫa: [1] Tiġ cun úrnuiġṫe iseaḋ mo ṫiġ-se: Aċ tá cuinigéar biṫ-eaṁnaċ déanta agaib-se ḋe.

47 Agus ḃí sé ag teagasg sa teampul gaċ lá. Agus ḃí uaċtarám na sagart agus na Sgríḃneóirí agus na 48 h-uaisle a d'iarraiḋ é ċur ċun báis, Agus níor ḃ' féidir leó cuiṁneaṁ ar cad a ḋeanfaidís, mar ḃí na daoine go léir ar tinniol ag éisteaċt leis.

CAIBIDIOL XX.

Parabal an luċt saoṫruiġṫe. I dtaoḃ cánaċ a ḋíol le Caesar. Agus i dtaoḃ aiseiriġe na marḃ.

1 Agus do ṫárla, lá de sna láeṫantaib sin, agus é ag teagasg na ndaoine sa teampul agus ag craoḃ-sgaoileaḋ na tsoisgéil, go dtáinig uaċtaráin na 2 sagart agus na Sgríḃneóirí agus na seanóirí, Agus go nduḃradar leis: Innis dúinn cad é an t-úġdarás atá agat ċun na neiṫe seo ḋéanaṁ? agus cé ṫug 3 duit an t-úġdarás san? Agus duḃairt Íosa leó 'ġá ḃfreagraḋ: Fiafróċad-sa, leis, ḋíḃ-se aon ḟocal 4 amáin. Tugaiḋ freagra orm: An baisteaḋ a ḋein 5 Eóin, ar ḃ' ó neaṁ é nó ó ḋaoine? Agus ḃíodar ag maċtnaṁ 'n-a n-aigne, agus duḃradar leó féin: Má deirimíd gur ḃ' ó neaṁ é ḋéarfaiḋ sé: Cad 'n-a 6 ṫaoḃ nár ċreideaḃair é, má seaḋ? Agus má deir-imíd gur ḃ' ó daoine é geoḃaid na daoine go léir do ċloċaib ionainn, óir is deiṁim leó gur fáiḋ Eóin. 7 Agus d'ḟreagradar ná raib ḟios acu cár ḃ' as é. 8 Agus duḃairt Íosa leó: Ní lúġa 'ná maf a neósfad-sa ḋaoiḃ-se cad é an t-úġdarás atá agam ċun na neiṫe seo ḋéanaṁ.

9 Agus ċrom sé ar an soluíd seo do laḃairt leis na daoine: [2] Do ḋein duine fíonġort agus ċuir sé é ċun luċt saoṫruiġṫe, agus ḃí sé féin i ndúṫaiġ ias-

[1] Isáias lvi. 7; Ierem. vii. 11 [2] Isáias v. 1; Ierem. ii. 21.

aċta ar feaḋ aḃfaḋ. Agus nuair ṫánig an t-am ċuir 10
sé seirḃíseaċ leis ag triall ar an luċt saoṫruiġṫe
a d'iarraiḋ toraḋ an ḟíonġuirt. agus do ġaḃadar
air, agus ċuireadar uaṫa folaṁ é. Agus ċuir sé 11
seirḃíseaċ eile ċúċa. Ġaḃadar air sin, leis; agus
ṫugadar tarcuisne ḋó, agus ċuireadar uaṫa folaṁ
é. Agus ċuir sé ċúċa an tríṁaḋ duine. Do ċréaċt- 12
nuiġdar é sin, agus ċaiṫeadar amaċ é. Ansan 13
duḃairt tiġearna an ḟíonġuirt: Cad a ḋéanfad?
Cuirfead ċúċa mo ṁaċ dílis féin; b'ḟéidir nuair a
ċífid siad é sin go mbeiḋ uraim acu ḋó. Aċ nuair 14
a ċonaic an luċt saoṫruiġṫe é ḋeineadar maċtnaṁ,
agus duḃradar: Sidé an t-oiġre; marḃuiġmís é
i dtreó go mbeiḋ an oiġreaċt againn. Agus ċaiṫ- 15
eadar amaċ as an bḟíonġort é, agus ṁarḃuiġeadar
é. Cad a ḋéanfaiḋ tiġearna an ḟíonġuirt leó san?
Tiocfaiḋ sé agus ḋéanfaiḋ sé íde ar an luċt saoṫ- 16
ruiġṫe sin, agus taḃarfaiḋ sé an fíonġort do
ḋaoiniḃ eile. Agus nuair airiġeadar-san an focal
duḃradar: Nár leigid Dia san! Agus d'ḟéaċ sé 17
orṫa agus duḃairt sé: Má sead cad é seo atá
sgríoḃṫa: [1] An ċloċ a ċaiṫ na saoir uaṫa tá si 'n-a
cloiċ ċinn ċúinne. An t-é a ṫuitfiḋ ar an gcloiċ sin, 18
bascfar é; aċ an t-é go dtuitfiḋ sí air, meilfiḋ sí é.

Agus ḃí uaċtaráin na sagart agus na Sgríḃneóirí 19
a d'iarraiḋ a láṁ do ċur air láiṫreaċ, aċ ḃí eagla
na tdaoine orṫa; óir ḃí ḟios aċu gur ċúċa féin an
tsoluíd a laḃair sé.

Agus ḃíodar ag faire, agus ċuireadar ċuige luċt 20
fill do leigfeaḋ orṫa gur ḋaoine macánta iad, ċun
buntáiste ḃreiṫ air 'n-a ċaint, i dtreó go nḋéan-
faidís é ṫaḃairt suas do ċóṁaċt agus d'úġdarás an
ġoiḃearnóra. Agus ċuireadar ceist ċuige agus duḃ- 21
radas: A Ṁáiġistir, is eól dúinn go laḃrann tú
agus go múineann tú do réir na fírinne, agus ná
fuil beann agat ar ṗearsain, aċ an tslíġ ċun Dé do
ṁúineaḋ go fíos; An dleaġṫaċ ḋúinn cíos do ḋíol 22
le Caesar, nó gan a ḋíol? Agus mar ċonaiċ sé an 23
feall a ḃí ionta, duḃairt sé leó: Cad ċuige ḋaoiḃ

[1] Salm cxvii. 22; Isáias xxviii. 16; Gníoṁ. iv. 11.

24 ḃeiṫ a'm braṫ? Taisbeánaiḋ pingin dom. Cé leis
an íoṁáiġ agus an sgríḃinn atá uirṫi? D'ḟreag-
25 radar agus duḃradar: le Caesar. Agus duḃairt
sé leó: [1] Má seaḋ tugaiḋ do Ċaesar na neiṫe is le
26 Caesar agus tugaiḋ do Ḋia na neiṫe is le Dia. Agus
níor ḟéadadar loċt ḟáġail ar a ċaint i láṫais na
ndaoine; agus le h-iongna, mar ġeall ar an
bḟreagra, d'éisteadar.

27 Agus ṫáinig cuid de sna Sadducíneaċaiḃ, daoine
a ṡéanann aireiriġe na colna, agus ċuireadar ceist
28 ċuige, Agus duḃradar: A Ṁáiġistir, do sgríḃ Maois
dúinn, [2] Má ġeiḃeann driṫáir ḋuine bás agus bean
ṗósta aige, agus gan clann aige, go nglacfaḋ a
ḋriṫáir an ḃean agus go dtógfaḋ sé sliocṫ d'á
29 ḋriṫáir. Ḃí mórṡeisear driṫás ann, agus do ṗós
an ċéad duine acu bean, agus fuair sé bás gan
30 sliocṫ. Do ṫóg an tarna duine acu an ḃean, agus
31 fuair sé sin bás, leis, gan sliocṫ. Do ṫóg an tríṁaḋ
duine í. Agus mar sin do'n ṁórṡeisear go léir,
32 agus níor ḟágadar sliocṫ, agus fuaradar bás. 'N-a
33 ndiaiḋ go léir fuair an ḃean bás. Sá n-aiseiriġe,
áṁṫaċ, cé'cu ḋíoḃ go mbeiḋ sí 'n-a mnaoi aige? óir
34 ḃí sí 'n-a mnaoi, ag an mórṡeisear. Agus duḃairt
Íosa leó: Pósaiḋ agus tugtar le pósaḋ clann an
35 tsaoġail seo. Aċ an ṁuintir go bḟeicfar gur fiú
iad an saoġal úd a ṫaḃairt dóiḃ agus an aiseiriġe ó-s
na mairḃ, ní pósfar iad agus ní ġlacfaid siad mná.
36 Óir ní ḟéadfaid siad bás d'ḟáġail a ṫuille; óir beid
siad ar aon dul leis na h-aingil agus 'n-a gclainn ag
Dia, mar isiad clann na h-aiseiriġe iad.

37 Aċ taisbeánann Maois féin, ag an dtor, go
n-eireóċaiḋ na mairḃ, mar a dtugann sé ar an dTiġ-
earna [3] Dia Ábrahaim agus Dia Isaaic agus Dia
38 Iácóib. Ní do ḋaoine atá marḃ is Dia é áṁṫaċ, aċ
39 do ḋaoine atá beó; óir is beó ḋó iad go léir. Agus
d'ḟreagair cuid de sna Sgríḃneóiríḃ é agus duḃ-
40 radar: A Ṁáiġistir, is maiṫ aduḃraís é. Agus as
san amaċ níor leóṁaiġ aoinne acu aon ċeist do
ċur ċuige.

[1] Róṁ. xiii 7. [2] Deut. xxv. 5. [3] Exod. iii. 6.

Agus duḃairt sé leó: Conus adeiriḋ siad Críost 41
a ḃeiṫ 'n-a ṁac ag Dáiḃiḋ, Aguss go ndeir Dáiḃiḋ 42
féin, i leaḃar na Salm, [1] duḃairt an Tiġearna le
m' Ṫiġearna: Suiḋ as mo ḋeis, go gcuireaḋ do 43
naṁaid mar ṫaca fé d'ċosaiḃ. Tugann Dáiḃiḋ a 44
Ṫiġearna air; agus conur atá sé 'n-a ṁac aige?

Ansan duḃairt sé le n-a ḋeisgiobulaiḃ agus na 45
daoine go léir ag éisteaċt leis: Seaċnaiḋ na Sgríḃ- 46
neóirí. Is maiṫ leó siuḃal i róḃaíḃ fada, agus
daoine ḃeiṫ ag fáiltiú ḋóiḃ ar an margaḋ, agus na
suiḋċáin uaċtaraċa ḋ'ḟaġail ins na sinagógaiḃ, agus
ua n-ineada uaċtaraċa ag ua séascaib. Sloigiḋ 47
siad tiġṫe na mbaintreaċ, 'ġá leigint orṫa úrnuiġṫe
fada do ráḋ. Isiad a ġeoḃaiḋ ah daor-ḃreiṫ is
troime.

Caiḃiḋiol XXI.

Cianóg na baintríġe. Na cóṁarṫaí a ṫiocfaḋ roim íde
Ierúsalem, agus roim ḋeire an tsaoġail.

Agus ḃí sé ag féaċainc ar na daoine a ḃí saiḋḃis 1
agus iad ag cur a dtaḃarṫas isteaċ sa ċiste. Agus 2
ċonaic sé baintreaċ ḃoċt ag teaċt, agus ċuir sí ḋá
ċianóig isteaċ ann. Agus duḃairt sé: go deiṁin 3
adeirim liḃ, do ċuir an ḃaintreaċ ḃoċt san níos mó
isteaċ 'ná mas a ċuir an ċuid eile go léir. Óir is 4
d'á n-iomarca a ċuireadar san go léir rud isteaċ
i dtaḃarṫas Dé, aċ is d'á h-uireasba a ċuir sí seo
isteaċ rud, a raiḃ an tsaoġal aici.

Agus ḃí daoine éigin 'á ráḋ, i dtaoḃ an teampail, 5
gur ḃ' áluinn na cloċa a ḃí ann agus na tíodlaicí, agus
duḃairt sé: Na neiṫe sin a ċíonn siḃ, tiocfaiḋ na 6
laeṫanta agus ní fágfar cloċ ar muin cloiċe ḋíoḃ
gan raobaḋ. Agus ċeistiġeadar é agus duḃradar: 7
A Ṁáiġistir, caṫain a ḃeiḋ san aṁlaiḋ, agus cad é
an cóṁarṫa a ḃerḋ ar na neiṫe sin a ḃeiṫ ag teaċt?

[1] Salm cix. 1.

8 Agus duḃairt sé: Seaċnaiḋ agus na meallṫar siḃ; óir tiocfaiḋ a lán am' ainim-se agus déarfaid siad: Is mise é, agus tá an t-am i ḃfogus: aċ ná leanaiḋ iad.

9 Agus nuair a ḋ'aireóċaiḋ siḃ caṫana agus cais-mearṫa ná bioḋ sgannraḋ oraiḃ, óir ní foláir na neiṫe sin a ṫeaċt ar dtúis, aċ ní deire láiṫreaċ é
10 fós. Ansan duḃairt sé leó: Eireóċaiḋ cine i n-aġaiḋ cine agus ríġeaċt i n-aġaiḋ ríġeaċta,

11 Agus beiḋ luascaċa móra talṁan i n-a lán áit-eana, agus pláiġeana, agus gorta, agus neiṫe sgann-raṁla ó'n spéir, agus cómarṫaí móra.

12 Aċ roim ṫeaċt do sna neiṫiḃ sin go léir cuirfiḋ siad a láṁa oraiḃ-se agus cráḋfaiḋ siad siḃ, ag ḃúr mbreiṫ i láṫair na sinagóg, agus ins na prísúnaiḃ; ag ḃúr dtarang i láṫair ríġṫe agus i láṫair uaċt-
13 arán, mar ġeall ar m'ainim-se. Beiḋ san i n'ḟiaḋ-
14 nuise ḋaoiḃ-se, áṁṫaċ. Ceapaiḋ i nḃúr n-aigne, d'a ḃríġ sin, gan maċtnaṁ a ḋéanaṁ roim ré ar conus
15 a ḟreagróċaiḋ siḃ, Óir taḃarfad-sa ḋaoiḃ béal agus eagna ná féadfaiḋ ḃúr naṁaid go léir cur 'n-a gcoinn-
16 iḃ 'ná labairt 'n-a gcoinniḃ. Agus taḃarfaiḋ ḃúr n-aiṫreaċa agus ḃúr máiṫreaċa suas d'ḃúr naṁaid siḃ, agus ḃúr ndrioṫáraċa, agus ḃúr ngaolta, agus
17 cuirfiḋ siad cuid agaiḃ ċun ḃáis. Agus beiḋ fuaṫ
18 ag gaċ aoinne ḋaoiḃ mar ġeall ar m'ainim-se. Aċ
19 ruibe de ġruaig ḃúr gcinn ní raġaiḋ amú. I nḃúr ḃfoiḋne a ċoimeádfaiḋ siḃ ḃúr n-anamnaċa.

20 [1] Aċ nuair a ċífiḋ siḃ Ierúsalem d'á tímpalaḋ le sluaġ bíoḋ ḟios agaiḃ an uair sin a h-íḋiú beiṫ buailte
21 liḃ. Ansan na daoine atá i n-Iudaéa teiṫidís ċun na gcnoc, agus na daoine atá 'n-a lár imṫiġdís amaċ, agus na daoine ins na tuaiṫiḃ ná téidís isteaċ inti;
22 Óir is laeṫanta díbeirge na laeṫanta san, agus cóm-
23 líonfar gaċ a ḃfuil sgríoḃṫa. Is léanṁar, áṁṫaċ, do luċt clainne ḋ'iompar agus do luċt banaltranais ins na laeṫanta san, óir beiḋ guais ana-ḋian ar an
24 ndúṫaiġ, agus fearg ċun na ndaoine seo. Agus tuitfiḋ siad le béal an ċlaiḋiṁ, agus béarfar

[1] Dan. ix. 27.

i mbraiġdineas iad ar fuid na ngeinte go léir, agus beiḋ Ierusalem treasgarṫa fé ċosaiḃ na ngeinte, go dtí go gcómlíonfar tréiṁseaċa na ngeinte.

25 [1] Agus beiḋ cóṁarṫaí sa ġréin agus sa rae agus ins na réiltiḃ; agus brúċ na ngeinte ins na tíorṫaiḃ, tré mearḃall foṫraim na mara agus na dtonn. 26 Daoine d'á ḃfeoċaḋ le sganraḋ, ag cuiṁneaṁ ar cad a beiḋ le teaċt ar an ndoṁan go léir, mar beiḋ cóṁaċta na ḃflaṫas d'á suaṫaḋ. 27 Agus an uair sin ċífid siad Mac an Duine ag teaċt i sgamal te mór-ċóṁaċt agus le gradam. 28 Nuair a beiḋ na neiṫe seo ag tusnú, áṁṫaċ, déimiḋ-se féaċaint suas agus ḃúr gcinn do ṫógáilt, mar tá ḃúr ḃfuasgailt buailte liḃ. 29 Agus do laḃair sé soluíd leó: Ċíonn siḃ an crann fíge agus na crainn go léir; 30 Nuair a ḃíonn a dtoraḋ acu d'á ċur amaċ is eól daoiḃ an saṁsa beiṫ buailte liḃ. 31 Mar sin daoiḃ-se; nuair a ċífiḋ siḃ na neiṫe seo ag teaċt bíoḋ 'ḟios agaiḃ ríġeaċt Dé beiṫ buailte liḃ. 32 Abraim liḃ go deiṁin ná beiḋ an tslioċt so imṫiġṫe go gcóṁlíonfar na neiṫe seo go léir. 33 Raġaiḋ neaṁ agus talaṁ ar neaṁníḋ, aċ ní raġaid mo ḃréiṫre-se an neaṁníḋ.

34 Aċ tugaiḋ aire ḋaoiḃ féin sar a raġaḋ ḃúr gcroiḋṫe i ndúire le craos agus le meisge agus le cúram an tsaoġail seo, agus go dtiocfaḋ an lá úd go h-obann oraiḃ. 35 Óir tiocfaiḋ sé ar nós gaiste an na daoine go léir atá suiḋte as uaċtar an doṁain uile. 36 Déinid faire, d'á ḃríġ sin, ag ḋéanaṁ úrnuiġṫe coitċianta, ionus gur ḃfiú siḃ dul ó sna neiṫe sin go léir atá te teaċt, agus seasaṁ i láṫair Ṁic an Duine.

37 Agus bíoḋ sé ag teagasg sa teampul gaċ lá; agus d'imṫiġeaḋ sé amaċ agus ċugaḋ sé an oiḋċe ar an sliaḃ ar a dtugtar Oliḃet. 38 Agus ṫagaḋ na daoine go léir go moċ ar maidin isteaċ sa teampul ċun beiṫ ag éisteaċt leis.

[1] Isáias xiii 19; Ezech. xxxiii. 7; Ióel ii. 10, 31; iii. 7.

CAIBIDIOL XXII.

Feall Iúdáis. An suipéar deirineaċ. An ċéad ċuid de ċuairisig na Páise.

1 Agus ḃí féile an aráin gan giost i n-aċmaireaċt, 2 ar a dtugtar an Ċáisg. Agus ḃí uaċtaráin na sagart agus na Sgríḃneóirí ag cuiṁneaṁ an conus a ṫioc-faidís ar Íosa ċur ċun ḃáis; aċ ḃí eagla na ndaoine 3 orṫa. Aċ do ċuaiḋ Sátan isteaċ i n-Iúdás, ar a 4 dtugtí Iscarióṫ, duine de'n dáréag. Agus d'imṫiġ sé agus do laḃair sé le h-uaċtaráin na sagart agus leis na giúistísiḃ, ar conus a ḋéanfaḋ sé é ṫaḃairt 5 suas dóiḃ. Agus ḃí áṫas orṫa, agus ḋeineadar 6 margaḋ leis go dtaḃarfaidís airgead dó. Agus ḋein sé an margaḋ leó, agus ḃí sé ag faire go ḃfaġaḋ sé caoi ar é ṫaḃairt suas dóiḃ nuair ná ḃeaḋ na daoine ann.

7 Agus ṫáinig lá an aráin gan giost, nuair ba ċeart 8 an t-uan cásga do ṁarḃú. Agus ċuir sé uaiḋ Peadar agus Eóin, agus duḃairt sé leó: Téiġiḋ 9 agus ollaṁuiġiḋ an ċáisg dúinn go n-iṫeam é. Agus duḃradar-san: Canad is toil leat go n-ollaṁóċ-10 aimís é? Agus duḃairt sé leó: Féaċ, nuair a raġaiḋ siḃ isteaċ sa ċaṫair, buailfiḋ duine umaiḃ agus árṫaċ uisge aige d'á iompar; leanaiḋ é go dtí 11 an tiġ go raġaiḋ sé isteaċ ann; Agus abraiḋ le fear an tiġe sin, Deis an Máiġistir leat: Cá ḃfuil an seómra bíḋ go n-iṫeaḋ an ċáisg i ḃfoċair mo 12 ḋeisgiobul? Agus taisbeánfaiḋ sé daoiḃ seómra mór agus é curṫa i dtreó, agus deiniḋ an t-ollaṁú 13 ansan. Agus d'imṫiġeadar agus fuaradar gaċ níḋ mar a duḃairt sé leó agus d' ollaṁuiġeadar an ċáisg.

14 Agus nuair a ṫáinig an t-am do ṡuiḋ sé, agus an s> 15 dáréag Aspol i n-a ḟoċair; Agus duḃairt sé leó: Ba ṁór é mo ṁian an ċaisg seo ḋ'iṫe 'nḃur ḃfocair 16 roiṁ ḟulang dom; Óir deirim liḃ ná h-íosfaḋ é 17 feasda go dtí go gcóṁlionfar é i ríġeaċt Dé. Agus ṫóg sé an ċailís agus do ġaiḃ sé buiḋeaċas agus

duḃairt: Glacaiḋ agus rainniḋ eadraiḃ; Óir deirim 18
liḃ ná h-ólfad de ṫoraḋ na fíneaṁna go dtagaiḋ
riġeaċt Dé. [1] Agus ṫóg sé arán agus ġaiḃ sé buiḋ- 19
ċas agus do ḃris sé é agus ṫug sé ḋóiḃ é agus
duḃairt sé: 'Sé mo ċorp é seo, a tugtar ar ḃúr son;
déiniḋ an níḋ seo mar ċuiṁneaṁ orm.* Agus mar 20
an gcéadna an ċailís, tar éis suipéir, agus duḃairt
sé: An ċailís í seo an tiomna nua am' ċuid fola, a
doirtfar ar ḃúr son.

Aċ féaċ, tá láṁ an t-é a ḋíolfaid mé ar an mbórd 21
am' ṫeannta. Is fíos go bfuil Mac an Duine ag 22
imṫeaċt, [2] fé mar atá ceapaiṫe, aċ is léanṁar do'n
t-é sin tré n-a mbraṫfar é. Agus ċromadar-san ar 23
a ḟiafraiġe eatarṫa féin cé'cu ḋíoḃ a ḃí ċun san do
ḋéanaṁ.

Agus ḃí tnúṫ eatarṫa, leis, féaċaint cé'cu ḋíoḃ 24
ba ċuiḃe ḃeiṫ i n-uaċtar. Agus duḃairt sé leó: 25
Gaḃaid ríġṫe na ngeinte forláṁas orṫa, agus tugtar
daoine foġanta ar na daoine go mbíonn cóṁaċt acu.
Ní mar sin daoiḃ-se áṁṫaċ; aċ. an t-é is mó oraiḃ 26
bíoḋ sé mar an t-é is óige, agus an fear cinn riain
i n'ḟear frioṫálṁa. Óir cé'cu is mó, an t-é atá 'n-a 27
suiḋe nó an t-é atá aġ frioṫalaṁ? Naċ é an t-é
atá 'n-a ṡuiḋe? Aċ táim-se i nbúr measg ar nós
an t-é a ḋeineann frioṫalaṁ. Agus is siḃ-se do 28
lean am' ḟocair-se am' ċaṫaíḃ. Agus tugaim-se 29
ḋaoiḃ-se ríġeaċt, fé mar a ṫug m'Aṫair dóm-sa;
Siḃ a ḃeiṫ ag iṫe agus ag ól as mo ḃórd, am' ríġeaċt, 30
agus i nbúr suiḋe ar ċaṫaoireaċaiḃ ríoga ag tabairt
breiṫe ar ḋá ṫreiḃ déag Israéil.

[1] 1 Cor. xi. 24. [2] Salm xl. 9.

* Ver. 19. "Deiniḋ an níḋ seo mar ċuiṁneaṁ orm."—Tá an íḋbirt sin agus an t-sácramínt sin le leanṁaint sa n-Eaglais go dtí deire an tsaoġail, ċun báis Críost do ṫaisbeánt os árd go dtí go dtiocfiḋ sé. Aċ ní ċuireann an commemoratio san. nú an cuímneaṁ san, i n-aon ċos, i gcoimniḃ fola agus feóla ár Slánuiġṫeóra a ḃeiṫ láiṫreaċ go fírinneaċ, fé ġné an aráin agus an ḟíona so a ċuireann i n-úil a ḃás. A ṁalairt is fíor, óir is le n-a órdú féin a deintear an cuím-neaṁ san agus an commemoratio san ar a ḃás, nuair ofráltar i n-íḋbirt agus nuair a glaċtar, sa tsácramínt, a ċorp naoṁṫa féin agus a ċuid fola naoṁṫa féin, le n-ar ḟuasgail sé sinn.

31 Agus duḃairt an Tiġearna: A Ṡimóin, a Ṡimóin,
féaċ, tá Sátan ag ḃúr ḋtí ċun siḃ a ċriaṫraḋ mar a
32 ḋéanfaí cruiṫneaċt do ċriaṫraḋ; Aċ do ḋeineas-
sa guiḋe ar do ṡon ionus ná caillfeaḋ ar do ċreid-
eaṁ. Agus ar ball, nuais a ċasfair, neartuiġ do
33 ḃráiṫre. Agus duḃairt seisean leis: A Ṫiġearna,
táim ollaṁ ar ḋul leat-sa ċun príosúin agus ċun
34 báis. Aċ duḃairt seisean: Deirim leat, a Peadair,
ná glaoiḋfiḋ an coileaċ indiu go séanair-se trí
h-uaire aon aiṫne ḃeiṫ agat orm. [35]Agus duḃairt sé
leó:

35 [1] Nuair a ċuireas uaim siḃ gan sparán gan mála
36 gan bróga, an raiḃ aon níḋ i n-easnaṁ oraiḃ? Agus
duḃradar: Ní raiḃ.* [36]Agus duḃairt sé leó: Aċ anois,
an t-é 'go ḃfuil sparán aige beireaḋ sé leis é; agus
mar an gcéadna mála, agus an t-é ná fuil, díolaḋ
37 sé a ḃrat agus ceannuiġeaḋ sé claiḋeaṁ. Óir
deirim liḃ náċ foláir an méid seo fós atá sgríoḃṫa
do ċómlíonaḋ ionam-sa: [2] Agus do luaḋaḋ é le
cuirpṫeaċaiḃ: óir, na neiṫe a ḃaineann liom, tá
38 deire leó. Agus duḃradar-san leis: Féaċ, a
Ṫiġearna, ḋá ċlaiḋeaṁ anso. Agus duḃairt sé
leó: Ní ḃeag san.

39 Agus ċuaiḋ sé amaċ, agus ċuaid sé, mar ba ġnáṫ,
go Cnoc na n-Ola-ċrann. Agus do lean a ḋeisgiobuil
40 é. Agus nuair a ṫáinig sé ċun na h-áite duḃairt sé
leó: Deiniḋ úrnuiġṫe sar a dtuitfeaḋ siḃ i gcaṫaíḃ.
41 [3] Agus d'imṫiġ sé féin uaṫa tímpal faid urċair
42 cloiċe, agus ṫáinig sé ar a ġlúiniḃ ag guiḋe, Agus
duḃairt sé: A Aṫair, má's toil leat é, beir uaim an
ċailís seo: aċ ċeana, ná deintear mo ṫoil-se aċ dein-
43 tear do ṫoil-se. Agus do taisbeánaḋ dó aingeal
ó neaṁ ag cur misniġ air. Agus ḃí sé i n-anaiṫe dian
44 agus ag guiḋe go cruaiḋ. Agus ḃí allus air a ḃí 'n-a
45 ḃraonaċaiḃ fola ag tuitim ċun tailiṁ. Agus nuair
a ḋ'eiriġ sé ó'n nguiḋe agus ṫáinig sé ċun a ḋeis-
46 giobul fuair sé iad 'n-a gcodla tré ḃrón. Agus
duḃairt sé leó: Cad ċuige daoiḃ ḃeiṫ i nbúr gcodla?

[1] Mait. x. 9. [2] Isáias liii. 12. [3] Mait. xxvi. 39; Marc. xiv. 35.

* Ver 35: Other sources indicate the verse boundaries should be as indicated by [35]Verse . . .* [36]Verse . . .

Eiriġiḋ agus deiniḋ úrnuiġṫe sar a raġaḋ siḃ i gcaṫ-aíḃ.

An ḟaid a ḃí sé ag caint, féaċ, ṫáinig sluaġ, agus 47
an t-é ar a dtugtí Iúdás, duine de'n dáréag, rómpa
amaċ, agus ṫáinig sé ċun Íosa ċun póige ṫaḃairt dó.
Agus duḃairt Íosa: A Iúdáis, an le póig a dein- 48
eann tú Mac an Duine do braṫ? Agus nuair a 49
conaic an ṁuintir a ḃí i n'aice cad a ḃí ag teaċt
duḃradar: An mbuailfimíd le claiḋeaṁ, a Ṫiġearna?
Agus do ḃuail duine acu seirḃíseaċ an árd-ṡagairt 50
agus ḃain sé an ċluas ḋeas de. Agus d'ḟreagair 51
Íosa agus duḃairt: Fanaiḋ go fóil; agus ċuir sé a
láṁ ar ċluais an duine agus do leiġis sé é. Agus 52
duḃairt Iosa leis an muintir a ṫáinig ċuige, uaċtar-
áin na sagart agus giúistísí an teampail agus na sean-
óirí: An ċun beirṫe ar ḃiṫeaṁnaċ a ṫanaḃair amaċ
le claiḋṁtiḃ agus le cleaṫaċaiḃ? Ḃíos agaiḃ gaċ 53
aon lá sa teampul agus níor ṡíneaḃair láṁ ċúġam;
aċ siḋé ḃúr dtráṫ, agus cóṁaċt an dorċadais.

Agus do ġaḃadar é, agus do rugadar leó é go 54
tiġ an árd-sagairt; agus do lean Peadar iad, aḃfad
siar. Agus nuair a lasaḋ teine i lár an halla, agus 55
ḃíodar 'n-a suiḋe 'n-a tímpal, ḃí Peadar 'n-a measg.
Agus ċonaic cailín aimsire é 'n-a ṡuiḋe sa tsolur, 56
agus d'féaċ sí go dlúṫ air, agus duḃairt sí: Ḃí sé
seo leis i n'ḟoċair siúd. Agus do ṡéan seisean é, 57
agus duḃairt sé: A ḃean, ní'l aon aiṫne agam air.
Agus i gcionn tamaill ḃig ċonaic duine eile é, agus 58
duḃairt sé: Is díoḃ rúd tusa leis. Agus duḃairt
Peadar: A ḋuine, ní díoḃ.* [1] Agus i gcionn tímpal 59

[1] Eóin xviii. 26.

* Ver. 58. "Agus i gcionn . . ."—Taḃair fé ndeara anso, ċun na ċeiṫre soisgéalaiḋṫe ṫaḃairt d'á céile, go raiḃ níos mó ná aoinne aṁáin do ċuir i leiṫ Ṗeadair gur ḋeisgiobol do Ċríost é, go dtí, fé ḋeire, gur ċuireadar ḟéaċaint air é ṡéanaḋ trí h-uaire. 1, Cailín an doruis do leog isteaċ é, ċonaic sí aġ an dteine é 'n-a ḋiaiḋ san, agus isí do ċuir an ċeist ar dtúis ċuige, agus do ḋeiṁniġ sí go raiḃ sé i ḃfoċair Ċríost. 2. Ansan ċuir cailín eile 'n-a leiṫ é, os cóṁair a raiḃ láiṫreaċ, agus, as san, do ċuir duine des na fearaiḃ 'n-a leiṫ é, agus dein Peadar an tarna séanaḋ. 3. Ansan ṫug tuille d'á raiḃ

uair a' cluig 'n-a ḋiaiḋ san duḃairt duine eile: Go deiṁin ḃí sé seo 'n-a ċeannta súd, mar is Gaililí-
60 aċ é. Agus duḃairt Peadar: A duine, ní h-eól dom cad 'tá agat d'á ráḋ. Agus láiṫreaċ, le linn
61 an ḟocail a ráḋ ḋó, do ġlaoiḋ an coileac. Agus d'iompuiġ an Tiġearna agus d'ḟéaċ sé ar Ṗeadar. Agus ċuiṁniġ Peadar ar an bḟocal aduḃairt an Tiġearna: Sar a nglaoiḋfiḋ an coileaċ séanfir-se
62 mise trí h-uaire. Agus d'imṫiġ Peadar amaċ agus do ġoil sé go duḃaċ.

63 Agus na fir go raiḃ Íosa gaḃṫa acu, ḃíodar ag déa-
64 naṁ magaiḋ faoi agus 'ġá ḃualaḋ. Agus ḋeineadar a aġaiḋ do ċlúdaċ agus é ḃualaḋ, agus deiridís:
65 Targais dúinn, cé h-é an t-é a ḃuail tu? Agus deiridís a lán neiṫe eile leis ag taḃairt masla ḋó.

66 [1] Agus nuair ṫáinig an lá do ṡuiḋ uaċtaráin na sagart agus seanóirí an ṗobuil agus na Sgríḃneóirí i gcóṁairle, agus ṫugadar eisean isteaċ sa cóṁairle, agus duḃradar: Innis dúinn an tusa Críost.
67 Agus duḃairt sé leó: Má ínnsim daoiḃ é ní ċreid-
68 fiḋ siḃ mé; Agus má ċeistíġim siḃ ní ḟreagróċaiḋ
69 siḃ mé, 'ná ní leigfiḋ siḃ uaiḃ mé. Aċ ó'n dtráṫ so amaċ beiḋ Mac an Duine 'n-a ṡuiḋe ar deasláiṁ
70 cóṁaċta Dé. Ansan duḃradar go léir: D'a ḃríġ sin an tusa Mac Dé? Agus duḃairt sé: [2] Deirṫí-
71 se gur mé. Agus duḃradar-san: Cad is gáḋ dúinn a ṫuille fiaḋnuise? Óir d'airiġeamair as a ḃéal féin é.

CAIBIDIOL XXIII.

Tuairisg na Páise ar leanṁaint.

1 Agus d'eiriġeadar go léir agus do rugadar ag
2 triall ar Ṗílát é. Agus ċromadar ar neiṫe do ċur 'n-a leiṫ, agus deiridís: Fuaramair é seo ag cur na

láiṫreaċ fé ndeara gur Gaililíaċ, é agus ḃí gaol do Ṁalchus láiṫreaċ agus duḃairt se go bḟeacaiḋ sé féin sa ġáirdín é, ansan do ḋein Peadar an tríṁaḋ séanaḋ.

[1] Maiṫ. xxvii 1; Marc xv 1; Eóin xviii 28. [2] .i. is fíor gur mé.

ndaoine ar a n-aiṁleas, [1] agus ag cosg cíosa do ṫaḃairt do Caesar, agus 'gá ráḋ gur ḃ'e Críost an rí é. Agus do ċuir Píláit ceist ċuige agus duḃairt sé: An tusa rí na n-Iúdaċ? Agus duḃairt seisean 'gá ḟreagraḋ: Deirir é. 3

Agus duḃairt Píláit le h-uaċtaráin na sagart agus leis an sluaġ: Ní ḃfaiġim aon ċoir sa duine seo. 4 Aċ do ġéaruiġ orṫa-san agus duḃradar: Tá sé ag buaireaṁ na ndaoine, ag teagasg ar fuid Iúdaéa go léir, ag tusnú ó Ġaililí go dtí an áit seo. 5 Nuair a d'airiġ Píláit Galilí d'ḟiafraiġ sé ar Ġaililíaċ an duine. 6 Agus nuair a ṫuig sé gur le cóṁaċt Héróid a ḃain sé, ċuir sé ag triall ar Heróḋ é, mar ḃí Héróḋ i n-Ierúsalem na laeṫanta san. 7

Agus nuair a ċonaic Héróḋ Íosa ḃí áṫas ana-ṁór air, óir ḃí sé aḃfaḋ ag súil le h-é d'ḟeisgint, mar ḃí sé tar éis a lán d'aireaċtaint 'n-a ṫaoḃ, agus ḃí súil aige go ḃfeicfeaḋ sé mirḃúilt ṁór éigin aige 'á ḋéanaṁ. 8 Agus dein sé a lán cainte 'gá ċeistiú. 9 Aċ níor ṫug seisean aon ḟreagra air. Agus ṡeasaṁ uaċtaráin na sagart agus na Sgríḃneóirí agus iad coitċianta ag cur 'n-a leiṫ. 10 Agus ṫug Héróḋ agus a luċt airm tarcuisne ḋó, agus ċuir sé éadaċ ḃán air, ċun magaiḋ, agus ċuir sé ṫar n-ais ag triall ar Ṗíláit é. 11 Agus ṫáinig caradas an lá san idir Ṗíláit agus Héróḋ, mar, naṁaid ab ead iaḋ d'á céile roimis sin. 12

Agus do ċruinniġ Píláit uaċtaráin na sagart agus maiṫe an ṗobuil agus na daoine. 13 Agus duḃairt sé leó: Ṫugaḃair ċúġam an duine seo mar go raiḃ sé ag cur na ndaoine ar aiṁleas, agus féaċ, do ċeistiġeas os ḃúr gcóṁair é agus [2] ní ḃfuaras ciontaċ i n-aon níḋ é de sna neiṫiḃ atá agaiḃ 'á ċur 'n-a leiṫ. 14 Agus ní lúġa 'ná mar a fuair Héróḋ; mar do ċuireas ag triall air siḃ, agus féaċ níor deineaḋ aon níḋ leis ba ċóṁionan le bás. 15 Smaċtóċaḋ é agus leigfeaḋ ċun siuḃail é. 16

Aċ ḃí air aoinne aṁáin do leigint saor ċúċa mar ġeall ar lá na féile. 17 Aċ do liúiġ an pobul go léir 18

[1] Mait. xxii 21; Marc. xii 17. [2] Eóin. xviii. 38; xix. 4.

agus duḃradar: Tóg uainn é seo agus sgaoil ċúġ-
19 ainn Barabbas, Fear a ḃí istiġ le marḃú duine
agus mar ġeall an ċeannairc a deineaḋ sa ċaṫair.
20 Aċ do laḃair Pílát leó airís a d'iarraiḋ Íosa do
21 leigint saor. Agus is aṁlaiḋ a liúġadar níos
22 aoirde: Dein é ċéasaḋ; dein é ċéasaḋ. Agus
duḃairt seisean leó an tríṁaḋ h-uair: [1] agus cad
é an t-olc atá déanta aige? Ní ḃfaiġim aon ċoir
ḃáis ann; smaċtóċad é, d'á ḃríġ sin, agus leigfead
23 ċun siuḃail é. Aċ do leanadar-san ag liúiriġ do
ġuṫanaiḃ árda go ndéanfaí é ċéasaḋ, agus do ḃuaiḋ a
24 nguṫana. Agus ṫug Pílát mar ḃreiṫ an níḋ a ḃí
25 uaṫa do ḋéanaṁ. Agus do leig sé saor ċúċa an
fear a ḋ'iarradar, an fear a ḃí istiġ le marḃú
duine agus le ceannairc; agus ṫug sé Íosa ḋóiḃ
ċun a dtoile ḋ'imirt air.

26 Agus nuair a ḃíodar 'ġá ḃreiṫ leó do rugadar
ar ḋuine ó Ċíréné dár ḃ'ainim Símón, agus é ag
teaċt isteaċ ó'n dtuaiṫ, agus ċuireadar an ċros ar a
ṁuin ċun í ḋ'iompar i ndiaiḋ Íosa.

27 Agus ḃí mórán daoine 'ġá leanṁaint, agus mná,
28 agus iad ag gol agus ag caoi mar ġeall air. Agus
d'iompuiġ Íosa orṫa agus duḃairt sé leó: A ṁná
Ierúsaleim, ná ḃíḋiḋ ag gol mar ġeall orm-sa, aċ
ḃíḋiḋ ag gol ar ḃúr son féin agus as son ḃúr
29 gclainne. Óir tiocfaiḋ na laeṫanta 'n-a ndéarfar,
is aoiḃinn do sna h-aimriḋiḃ, agus do sna ḃroinníḃ
nár rug clann, agus do sna cíocaiḃ nár ṫál bainne.
30 [2] An uair sin cromfaiḋ daoine ar a ráḋ leis na
sléiḃtiḃ, Tuitiḋ anuas orainn; agus leis na cnocaiḃ,
31 Clúdaiġiḋ sinn. Óir má ḋeiniḋ siad na neiṫe seo
sa n-aḋmad glas, cad a déanfar sa n-aḋmad ċríon?

32 Agus ḃí beirt eile, beirt ṁéirleaċ, d'á mbreiṫ
i n-aonḟeaċt leis ċun iad do ċur ċun ḃáis.

33 Agus nuair a ḃíodar tagaiṫe ċun na h-áite ar a
dtugtar Áit an Ċloiginn do ċéasadar ansan é, agus an
ḃeirt ḃiṫeaṁnaċ, duine, acu ar a láiṁ ḋeis agus an duine

[1] Mait. xxvii. 23; Marc. xv. 14.
[2] Isáias ii. 19; Osee. x. 8; Apoc. vi. 16.

eile ar a láiṁ ċlé. Agus duḃairt Íosa: A Aṫair, 34
maiṫ ḋóiḃ; óir ní fios ḋóiḃ cad 'tá acu 'á ḋéanaṁ.
Agus do rainneadar a ḃaill éadaiġ, 'ġá gcur ar
ċrannaiḃ.

Agus ḃí na daoine 'n-a seasaṁ ag féaċaint air, 35
agus ḃí na h-uaċtaráin ag magaḋ faoi leó, agus
deiridís: D'ḟóir sé ar ḋaoiniḃ eile, fóiseaḋ sé air
féin, má 'sé an Críost é a toġaḋ ó Ḋia. Agus ḃí 36
na saiġidiúirí ag déanaṁ magaiḋ faoi, ag teaċt agus
ag taḃairt fínéigre ḋó, Agus deiridís: Má's tú rí 37
na n-Iúdaċ saor tú féin. Agus ḃí sgríḃinn sgríoḃ- 38
ṫa os a ċionn i litreaċaiḃ Gréigise agus Laidne
agus Eaḃra: RÍ NA N-IÚDAC É SEO.

Agus ṫug duine de'n ḃeirt ḃiṫeaṁnaċ a ḃí ar 39
croċaḋ masla ḋó, agus deireaḋ sé : Má's tú Críost
dein tu féin agus sinne do ṡaoraḋ. Aċ do ḟrea- 40
gair an fear eile é ag milleán air, agus duḃairt sé;
An aṁlaiḋ ná fuil eagla Dé ort agus tú fé'n ndaor-
ḃreiṫ ċéadna? Sinne áṁṫaċ, le ceart, mar do 41
tugaḋ ḋúinn an rud a ḃi tuillte againn; aċ níor ḋein
an duine seo aon droċ-níḋ. Ansan duḃairt sé le 42
h-Íosa: A Ṫiġearna, nuair a ṫiocfair ad ríġeaċt
cuiṁniġ orm-sa. Agus duḃairt Íosa leis: Deirim, 43
leat go fíos go mbeiḋ tú i ḃflaṫas Dé indiu am'
ḟoċair-se.*

Ansan ḃí sé tímpal na séṁaḋ h-uaire, agus ṫáinig 44
doirċeaċt ar an ndoṁan go léir go dtí an naoṁaḋ
h-uair. Agus do doirċiġeaḋ an ġrian; agus do 45
stracaḋ brat an teampail tré n-a lár. Agus 46
duḃairt Íosa, do ġuṫ árd: [1] A Aṫair, cuirim mo
spioraid isteaċ ad' láṁaiḃ. Agus ag rád na ḃfocal
san ḋó, d'éag sé.

Agus nuair a ċonaic an taoiseaċ céad cad a ṫárla 47

[1] Salm XXX. 6.

* Ver. 43. "I ḃflaṫas Dé," .i. sa n-ineaḋ suainis agus áṫais agus aoiḃnis síoruiḋe. B'é toil Íosa Críost, i ḃfuirm príḃléide áiriṫe, luaċt saoṫair a ċreidiṁ agus a adṁála ṫaḃairt do'n ḟoġluiḋe sin a ḋein aiṫriġe, .i. a ṗeacaí agus gaċ pionós d'ár lean iad do ṁaiteaṁ ḋó agus é ḃreiṫ leis, tar éis a ḃáis, isteaċ i gcómluadar na naoṁ, sa limbo san a ḃí le h-aṫarú n-a ṗáraiṫis cóṁ luaṫ agus do raġaḋ ár Slánuiġṫeóir síos ann.

ṫug sé glóire do Ḋia, agus duḃairt sé: Fíoraon ab
48 eaḋ an duine seo gan aṁras. Agus an tsluaġ go
léir daoine a ḃí ann ag féaċaint ar an radarc san,
agus do ċonaic na neiṫe a ṫuit amaċ, ṫánadar ṫar
49 n-ais agus iad ag bualaḋ a n-uċt. Agus a luċt
aiṫne go léir, agus na mná do lean é ó Ġaililí, do
ṡeasuiġeadar aḃfad amaċ, ag féaċaint ar na neiṫe
sin.

50 Agus féaċ, [1] fear dár ḃ'ainim Ióseṗ, agus de'n
51 ċóṁairle ab ead é, fear fóġanta fíoraonta; Níor
ṫoiliġ sé leis an gcóṁairle 'ná le n-a ngníoṁarṫa;
ó Arimatéa b'eaḋ é, caṫair i n-Iúdaéa; agus ḃí sé
52 ag súil le ríġeaċt Dé: Ṫáinig sé sin ag triall ag
53 Pílát, agus d'iarr sé corp Íosa air. Agus ṫog sé
anuas é, agus d'ḟill sé i línéadaċ é, Agus ċuir sé
i dtuama é a ḃí gearrṫa i gcaraig, agus nár cuireaḋ
54 aoinne ann go dtí san, Agus ḃí lá an ollaṁuiġṫe
ann, agus ḃí an tsabbóid ag teaċt*
55 Agus ṫáinig na mná a lean é ó Ġaililí agus ċona-
cadar an tuama agus conus mar a ḃí an corp curṫa
56 ann. Agus d'ḟilleadar agus d'ollaṁuiġeadar
spíosra agus oíle, agus ansan [2] do ġlacadar a
suaiṁneas i gcaiṫeaṁ na sabbóide, do réir na
h-aiṫne.

[1] Mait. xxvii 57; Marc. xv 43; Eóin xix 38 [2] Exod. xx. 10.
* Ver. 54. "Parasceue," .i. an oíḋċe, nú lá an ollaṁuiġṫe, do'n tSabbóid

CAIḂIDIOL XXIV.

Aiseiríġe Ċríost, agus conus mar a ṫug sé é féin le feisgint d'á ḋeisgiobulaiḃ.

Aċ an ċéad lá de'n tseaċtṁain, go h-ana-ṁoċ ar 1
maidin, ṫánadar go dtí an tuamá agus ṫugadar leó
an spíosna a ḃí ollaṁ acu. Agus fuaradar an ċloċ 2
iompuiġṫe siar ó'n dtuama. Agus ċuadar isteaċ 3
agus ní ḃfuaradar corp an Tiġearna Íosa. Agus 4
do ṫárla, nuair a ḃí an alltaċt orṫa mar ġeall air
sin, go raiḃ, féaċ, beirt ḟear 'n-a seasaṁ 'n-a n-aice
agus éadaċ lonnraċ orṫa. Agus ṫánig eagal orṫa, 5
agus ċromadar a n-agaiḋ ċun an tailiṁ, agus duḃ-
radar-san leó: Cad ċuige ḋaoiḃ ḃeiṫ ag lorg an ḃeó
ameasg na marḃ? Ní'l sé anso, aċ tá sé tar éis 6
eiriġṫe; cuiṁniġiḋ conus a laḃair sé liḃ agus é fós
i nGaililí, nuair aduḃairt sé: [1] Ní foláir Mac an 7
Duine do ṫaḃairt i láiṁ na bpeacaċ, agus é ċéasaḋ,
agus é ḋ'eiriġe an tríṁad lá. Agus do ċuiṁniġea- 8
dar ar an gcaint a duḃairt sé. Agus d'ḟilleadar 9
ó'n dtuama, agus d'innseadar na neiṫe sin go léir
don aoinne déag féin agus do'n ċuid eile go léir.
Agus isí Máire Ṁagdelén, agus Ióanna agus Máire 10
Iacóib, agus na mná eile a ḃí 'n-a ḃfoċair, a d'innis
na neiṫe sin do sna h-aspolaiḃ. Agus do saṁlúiġeaḋ 11
dóiḃ ná raiḃ sa ċaint sin aċ caint gan ċiall agus
níor ṫugadar aon ċreideaṁaint dí. Aċ d'eiriġ 12
Peadar agus do riṫ sé ċun an tuama, agus nuair a
ċrom sé ní ḟeacaiḋ sé aċ na h-éadaiġe lín ann, agus
d'imṫiġ sé agus é ag déanaṁ iongna d'á raiḃ tuit-
iṫe amaċ.

Agus féaċ, [2] ḃí beirt acu-san ag imṫeaċt an lá 13
céadna ag dul go dtí balle a ḃí trí fiċid stad ó
Ierúsalem, agus Emmaus ainim an ḃaile. Agus 14
ḃíodar ag caint eatarṫa féin ar na neiṫe sin go léir
a ḃí tuitiṫe amaċ. Agus do ṫárla, agus iad ag 15
cóṁráḋ agus ag tagairt eatarṫa féin, go dtáinig
Íosa ċúċa agus gur ṡiuḃluiġ sé le n-a gcois; Agus 16

[1] *Supra* ix 22. [2] Marc. xvi. 12.

17 do coimeádad a súile gan é d'aiṫint. Agus duḃ-
airt sé leó: Cad í an caint seo ar siúḃal agaiḃ ead-
18 raiḃ, ar an slíġ, agus siḃ buarṫa? agus d'ḟreagair
duine acu é dár ḃ' ainim Cleoṗas, agus duḃairt sé:
An tusa an t-aoinne aṁáin iasaċta atá i n-Ierúsalem
náċ eól dó na neiṫe a deineaḋ ann ins na laeṫantaiḃ
19 seo? Agus duḃairt sé leó: Cad iad na neiṫe?
Agus duḃradar: I dtaoḃ Íosa Nasareit a ḃí i n-a
ḟáiḋ, cóṁaċtaċ i ngníoṁ agus i mḃriatar i láṫair
20 Ḋé agus daoine, Agus conus mar a ḋein na h-árd-
ṡagairt agus ár n-uaisle é ḃraṫ agus é ḋaoraḋ ċun
21 báis, agus é ċéasaḋ. Aċ ḃí súil againne go raiḃ sé
ċun Israéil a d'ḟuasgailt, agus n-a ṫeannta san a's
uile sidé an tríṁaḋ lá ó ṫuit na neiṫe sin amaċ.
22 Agus ḃí mná linn ag an dtuama roiṁ ṡolus an lae,
23 agus ċuireadar sgannraḋ orainn, Agus ní ḃfuaradar
an corp, agus ṫánadar agus duḃradar go ḃfeacadar
24 aingil adeir go ḃfuil sé beó. Agus d'imṫiġ daoine
uainn go dtí an tuama agus fuasadar neiṫe mar
25 aduḃairt na mná, aċ ní ḃfuaradar é féin. Agus
duḃairt sé féin leó: Ó, a daoine dalla dúr-ċroíḋ-
eaca ċun gaċ níḋ aduḃairt na fáiḋe do ċreideaṁ-
26 aint. Ná raiḃ ar Ċríost na neiṫe sin d'ḟulang agus
27 teaċt ar an gcuma san isteaċ 'n-a ġlóire? Agus
ṫusnuiġ sé le Maois agus do noċt sé ḋóiḃ bríġ na
ḃfáiḋ go léir ins gaċ níḋ a ḃí sgríoḃṫa 'n-a ṫaoḃ féin.
28 Agus ḃíodar tagaiṫe ċun an ḃaile go raḃadar ag
dul ann, agus do leig seisean air go raiḃ sé ag dul
29 níos sia. Agus deineadar taṫant air, agus duḃ-
radar: Fan againne, mar tá sé n-a ṫráṫnóna agus
tá an lá caiṫte ċeana féin. Agus ċuaiḋ sé leó
30 isteaċ. Agus do ṫárla, an ḟaiḋ a ḃí sé ag caiṫeaṁ
bíḋ 'n-a ḃfoċair, gur ṫóg sé arán, agus gur ḃeann-
uiġ sé é agus gur ḃris sé é, agus gur ṫug sé ḋóiḃ é.
31 Ansan do h-osgalaḋ a súile agus d'aiṫniġeadar
32 é, agus d'imṫiġ sé as a radarc. Agus duḃradar le
ċéile: Ná raiḃ ár gcroiḋe ar lasaḋ ionainn nuair a
ḃí sé ag caint linn agus ag noċtaḋ bríġe an scrip-
33 tiúra ḋúinn? Agus d'eiriġeadar láiṫreaċ agus
ṫánadar ṫar n-ais go Ierúsalem; agus fuaradar

an t-aoinne déag i ḃfoċair a ċéile, agus a raiḃ
i n-aonḟeaċt leó, Agus: Tá an Tiġearna eiriġṫe go 34
deiṁin, agus ṫaisbeáin sé é féin do Ṡímón, a siad.
Agus d'innseadar féin cad a ḃí d'éis tuitim amaċ 35
ar an slíġ, agus conus mar a ḋ'aiṫniġeadar é
i mbriseaḋ an aráin.

[1] Agus an ḟaid a ḃiodar ag caint mar sin, do ṡeas- 36
aiṁ Íosa 'n-a measg agus duḃairt sé leó: Síoṫċáin
daoiḃ. Is mise atá ann; ná bíoḋ eagal oraiḃ. Aċ 37
ḃí buaireaṁ orṫa, agus sgannraḋ, mar do ṁeasadar
gur spiorad a ċonacadar. Agus duḃairt sé leó: 38
Cad ċuige ḋaoiḃ an t-eagla ḃeiṫ oraiḃ, agus smuínte
ḃeiṫ ag eiriġe i nḃúr gcroiḋe? Féaċaiḋ mo láṁa 39
agus mo ċosa, gur mé féin atá ann; cuiriḋ búr láṁa
orm agus feiciḋ; ní'l feóil agus cnáṁa ag spiorad
mar a ċíonn siḃ atá agam-sa. Agus nuair a duḃairt 40
sé an méid sin ṫaisbeáin sé ḋóiḃ a láṁa agus a cosa.
Agus nuair ná creidfidís fós, aċ iad ag déanaṁ 41
iongna tré ṁéid a n-áṫais, duḃairt sé: An ḃfuil
anso agaiḃ aon níḋ a ḋ'íosfí? Agus ṫugadar 42
ċuige blúire ḋ'iasg rósta agus criaṫar meala. Agus 43
nuair a ḃí iṫte aige os a gcóṁair ṫóg sé an fuiġleaċ
agus ṫug sé ḋóiḃ é.

Agus duḃairt sé leó: Sidiad na focail a laḃras 44
liḃ nuair a ḃíos fós i nḃúr measg, náċ foláir gaċ níḋ
do ċóṁlíonaḋ d'á ḃfuil sgríoḃṫa orm-sa i nḋlíġ
Ṁaoise agus ins na fáiḋiḃ agus ins na salmaiḃ.
Ansan d'osgail sé a n-aigne ḋóiḃ i dtreó go dtuig- 45
fidís an scriptiúir. Agus duḃairt leó: [2] Sin mar 46
atá sgríoḃṫa, agus sin mar nár ḃfoláir do Ċríost
fulang, agus aiseiriġe ó-s na mairḃ an tríṁaḋ lá,
Agus go ḃfógrófaí i n' ainim, tré sna geinte go léir, ag 47
tusnú ó Ierúsalem, aiṫriġe agus maiṫeaṁnaċas peacaí.
[3] Agus is fínniṫe siḃ-se ar na neiṫe sin. [49]Agus táim- 48
se ag cur geallaṁna m' Aṫar ċúġaiḃ; aċ fanaiḋ-se
sa ċaṫair go dtí go gcurfar umaiḃ cóṁaċt ó neaṁ.*

[1] Marc. xvi. 14; Eóin xx. 19. [2] Salm xviii 6.
[3] Gníoṁ. i. 8.

* Ver. 49. "Geallaṁna m'Aṫar," .i. An Spiorad Naoṁ n-ar ġeall Críost go gcuirfaḋ an t-aṫair ċúċa é (Eóin, xiv. 26, agus xvii. 7.)

50 Agus do rug sé leis amaċ iad go Betania, agus ṫóg sé a ḋá láiṁ os a gcionn agus ċuir sé a beannaċt
51 orṫa. [1] Agus le linn a beannaċt do ċur orṫa ḋó, do ḋruid sé uaṫa, agus do togaḋ suas ins na flaṫ-
52 ais é. Agus ḋeineadar-san Dia d'aḋraḋ agus ṫána-
53 dar ṫar n-ais go Ierúsalem agus áṫas mór orṫa. Agus bíḋís coiṫċianta sa teampul ag molaḋ Dé agus 'ġá aḋraḋ. Amen.

[1] Marc. xvi 9; Gníoṁ. i 9.

SOISGÉAL NAOṀṪA ÍOSA CRÍOST
DO RÉIR
EÓIN

Mac do Ṡebedé agus do Ṡalómé, agus dearḃráṫ air do Ṡéamus Mór, ab eaḋ N. Eóin, Asbol agus Soiscéalaiḋe. Do tugtí air, deisgiobot ionṁuin Ċríost, agus ḃí sé n-a ṡeasaṁ i láṫair an ċéasta. Do sgríḃ sé an Soisgéal tar éis na Soisgéalaiḋṫe eile 'ġá sgrí .i. tímpal trí bliana agus trí ficiḋ tar éis deasgaḃála ar Slánuiġṫeóra. Ċuir sé síos n-a sgríbinn a lán neiṫe nár ċuireadar-san síos. Do sgríḃ sé an Soisgéal i ngréigis agus tugaiḋ na Gréagaiġ an teidiol "diaḋa" ḋó. Innseann N. Ieróm go raiḃ na braiṫre ag taṫant air an Soisgéal do sgrí agus go ndubairt sé go sgríoḃfaḋ dá ndeiniḋís go léir trosgaḋ i n-aonḟeaċt agus a nguíḋe do ċur suas ċun Dé 'n uile ċóṁaċt. Do deineaḋ san, agus ansan, lán de ṡoilsiú ó neaiṁ, do fgaoíl sé amaċ an tusnú so, "I dtusaċ do ḃí an briaṫar," ⁊rl.

CAIBIDIOL I.

Diaḋaċt Críost agus a Inċolnaḋ. Fiaḋnaise á ḋéanaṁ ag Eóin air. Críost ag tosnú ar a ḋeisgiobuil do ġlaoḋaċ.

I dtusaċ do ḃí an Briaṫar, agus ḃí an Briaṫar 1
i ḃfoċair Dé, agus Dia ad eaḋ an Briaṫar. Do ḃí 2
so i dtusaċ i ḃfoċair Dé. Is tríd a deineaḋ an 3
uile níḋ, agus gan é níor deineaḋ aon níḋ d'ár
deineaḋ. Is ann á ḃí beaṫa, agus b'é solus na 4
ndaoine an ḃeaṫa. Agus taiṫneann an solus sa 5
dorċadas, agus níor ġlac an dorċadas é.

[1] Ḃí fear a cuireaḋ ó Ḋia, agus Eóin ab ainim ḋó. 6
Ṫáinig sé sin ċun fiaḋnaise, ionus go nḋéanfaḋ sé 7
fiaḋnaise i dtaoḃ an tsoluis, ionus go gcreidfeaḋ
gaċ aoinne tríd. Níor ḃ'é an solus é, aċ ċun fiaḋ- 8
naise ḋéanaṁ i dtaoḃ an tsoluis. Doḃ' é sin an 9

[1] Maiṫ. iii. 1; Marc. i. 2.

solus fíor a ṡoillsiġeann gaċ duine d'á dtagann ar
10 an saoġal so. Ḃí sé ar an saoġal, [1] agus is tríd
a deineaḋ an saoġal, agus níor aiṫin an saoġal é.
11 Is ċun a ċoda féin a ṫáinig sé, agus níor ġlac a ṁuin-
12 tir féin é. Aċ an méid a ġlac é ṫug sé ḋóiḃ go
ndéanfaí clann Dé ḋóiḃ, an ṁuintir a ċreideann
13 i n-a ainim. Nác a' folaiḃ, ná a' toil na colna, ná
ó ṫoil fir, a síolradar, aċ ó Ḋia.

14 [2] Agus do ḋein feóil de'n Ḃriaṫar, agus do
ċóṁnuiġ i n-ár measg, agus ċonacamair a ġlóire mar
ġlóire Aon ṁic an Aṫar, lán de ġrásta agus d'ḟír-
15 inne. Tugann Eóin fiaḋnaise 'n-a ṫaoḃ, agus laḃ-
rann sé os árd agus deir sé: B'é seo an t-é ar
a nduḃart: An t-é atá le teaċt am' ḋiaiḋ do cuireaḋ
16 róṁam é, óir ḃí sé róṁam. [3] Agus as a líon-
ṁaire iseaḋ ġlacamairne go léir, agus grasta ar
17 ġrásta. Óir do tugaḋ an dlíġ tré Ṁaois, agus
do deineaḋ grásta agus fírinne tré Íosa Críost.
18 [4] Ní ḟeacaiḋ aoinne riaṁ Ḋia; an t-Aon Ṁac atá
i n-uċt an Aṫar isé ḋ'aiṫris.

19 Agus sidé fiaḋnaise Eóin, nuair a ċuir na Iudaig
ag triall air ó Ierúsalem sagairt agus leḃíteaċa
20 ċun a ḟiafraiġe ḋe, Cé h-é ṫusa? Agus d'aḋṁuiġ
sé, agus níor ṡéan sé; agus d'aḋṁuiġ sé: Ní mise
21 Críost. Agus d'ḟiafraiġeadar de: Cad eile má
'seaḋ? An tu Elias? Agus duḃairt sé: Ní mé.
22 An tu an fáiḋ? Agus duḃairt sé: Ní mé. Duḃ-
radar leis, d'á ḃríġ sin: Cé h-é ṫu, ionus go mbéar-
faimís freagra ag triall ar an muintir a ċuir anso
23 sinn? Cad deirir ad' ṫaoḃ féin? Duḃairt sé:
[5] Guṫ duine iseaḋ mé ag glaoḋaċ sa bfásaċ, Deiniḋ
slíġ an Tiġearna do ḋíriú; mar aduḃairt Isáias
24 fáiḋ. Agus de sna Fairisínig ab eaḋ na teaċtairí.
25 Agus do ċeistiġeadar é, agus duḃradar leis: Cad
ċuige go ndeineann tú baisteaḋ mura tu Críost
26 ná Elias, ná an fáiḋ? D'ḟreagair Eóin iad agus

[1] Eaḃr. xl. 3.
[2] .i. Do ġlac Mac Dé colann daona. Féaċ Maiṫ. i. 16; Lúc. ii. 7.
[3] 1 Tim. vi 17. [4] 1 Tim. vi 16; 1 Eóin iv. 12. [5] Isáias xl 3.

duḃairt sé leó: [1] Deinim-se baisteaḋ i n-uisge, aċ tá 'n-a ṡeasaṁ i nbúr measg duine náċ aiṫin daoiḃ-sé, Siné an t-é atá ag teaċt am' ḋiaiḋ-se 27 agus go ḃfuil tusaċ aige orm, agus náċ fiú mise go nḋéanfainn iall a ḃróige do sgaoileaḋ. Do ṫárla 28 na neiṫe sin i mBetánia lastall de'n Iórdan, mar a raiḃ Eóin ag baisteaḋ na ndaoine.

An lá 'n-a ḋiaiḋ san do ċonaic Eoin Íosa ar teaċt 29 fá n-a ḋéin, agus duḃairt sé: Féaċ Uan Dé, féaċ an t-é a ṫógann peacaḋ an domain. Sidé an t-é ar a 30 nduḃart: Tá fear ag teaċt am' ḋiaiḋ, agus do luaḋaḋ róṁam é, óir do ḃí sé róṁam; agus níor 31 aiṫinġeas-sa é, aċ ionus go dtaisbeánfaí d'Israél é, uime sin iseaḋ do ṫánag-sa ag déanaṁ baiste i n-uisge.

Agus do ṫug Eóin fiaḋnaise uaiḋ agus duḃairt: 32 [2] Do ċonac an Spiorad Naoṁ ag teaċt anuas ó neaṁ i rioċt colúir, agus do stad sé air. Agus 33 níor aiṫniġeas-sa é, aċ an t-é a ċuir mé ag déanaṁ baiste i n-uisge duḃairt sé liom: An t-é go ḃfeicfir an Spiorad ag túirling air agus ag fanṁaint air, siné an t-é a ḋeineann baisteaḋ sa Spiorad Naoṁ. Agus do ċonac; agus ṫugas fiaḋnaise gur b'é Mac 34 Dé é seo.

An la 'n-a ḋiaiḋ san arís ḃí Eóin 'n-a stad, agus 35 beirt d'á ḋeisgiobuil, agus ḃí sé ag féaċaint ar 36 Íosa ag siuḃal, agus duḃairt sé: Féaċ Uan Dé. Agus d'airiġ an ḃeirt deisgiobul é ag ráḋ na cainte, 37 agus do leanadar Íosa. Agus d'iompuiġ Íosa, 38 agus ċonaic sé iad 'ġá leanṁaint, agus duḃairt sé leó: Cad 'tá uaiḃ? Agus duḃradar leis: A Raddí (sé sin le ráḋ, a Ṁáiġistir), cá gcóṁuiġeann tú? Agus duḃairt sé leó: Tagaiḋ agus feiciḋ. Agus 39 tánadar agus ċonacadar cár ċóṁnuiġ sé, agus d'ḟanadar i n'ḟoċair an lá san; agus ḃí sé tímpal an deiċṁaḋ h-uair.

Agus duine de'n ḃeirt a ḃí ag éisteaċt le h-Eóin 40

[1] Mait. iii. 11; Gníoṁ. i. 5, xi. 16, xix. 4.
[2] Mait. iii. 16; Marc. i. 10; Lúc. iii. 22.

agus do lean Íosa ab eaḋ Aindrias, ḋrioṫáir
41 Ṡímóin ar ar tugaḋ Peadar. Do fuair sé sin ar
dtúis a ḋrioṫáir féin, Símón, agus duḃairt sé leis:
do fuaramair an Messias (sé sin le ráḋ, an Críost).
42 Agus ṫug sé leis é ag triall ar Íosa. Agus d'ḟéaċ
Íosa air, agus duḃairt sé: Tusa Símón mac Ióna.
Taḃarfar ort Céṗas (eaḋon Peadar).
43 Ba ṁian leis dul, lár n-a ṁáireaċ, go Gailílí, agus
do fuair sé Pilib; agus duḃairt Íosa leis; Lean
44 mise. Agus ó Ḃetsaida, ó ċaṫair Aindriais agus
45 Peadair, ab eaḋ Pilib. Agus do fuair Pilib
Natanaél agus duḃairt sé leis: [1] An t-é úd ar ar
sgríḃ Maois sa dlíġ, agus [2] na fáiḋe, do fuaramair
46 é, Íosa mac Íóseṗ ó Nasaret. Agus duḃairt
Natanaél: An féidir aon níḋ fóġanta ṫeaċt ó
47 Nasaret? Deir Pilib leis, Tar agus feic. Agus
ċonaic Íosa Natanaél, agus duḃairt sé: Sin Israél-
48 íteaċ fírinneaċ ná fuil feall ann. Agus duḃairt
Natanaél: Conus aiṫniġeann tú mé? Duḃairt Íosa
leis 'ġá ḟreagraḋ: Sar ar ġlaoiḋ Pilib ort, nuair a
49 ḃís fé'n gcrann fíge, do ċonac tu. D'ḟreagair
Natanaél agus duḃairt sé: A Ṁáiġistir, is tusa Mac
50 Dé, is tusa rí Israél. D'ḟreagair Íosa agus
duḃairt: Toisg mé 'ġa ráḋ leat: Ḃíos ag féaċaint
ort agus tú fé'n gcrann fíge, creideann tú. Ċífir
51 neiṫe is mó 'ná san. Agus duḃairt sé leis: Go
deiṁin deiṁin adeirm liḃ, ċífiḋ siḃ na flaiṫis ar
osgailt, agus aingil Dé ag dul suas agus ag teaċt
anuas ar Mac an Duine.

Caibidiol II.

Uisge á aṫarú i n'ḟíon ag Críost. Na díoltóirí á dtiomáint aige amaċ as an dteampul.

1 Agus an tríṁaḋ lá ḃí pósaḋ d'á ḋéanaṁ i gCána,
2 sa Ġailílí, agus ḃí máṫair Íosa ann. Agus ḃí cuir-
eaḋ fáġalta ag Íosa, leis, agus agá ḋeisgiobuil, ċun

[1] Gen. xlix. 10; Deut. xviii. 18.
[2] Isáias xl. 10, xlv. 8; Ierem. xxiii. 5; Ezech. xxxiv. 23, xxxvii. 24; Dan. ix. 24, 25.

na baineise. Agus do ċuaiḋ d'á gcuid fíona agus 3
duḃairt máṫair Íosa leis: Ní'l aon ḟíon acu. Agus 4
duḃairt Íosa léi: Cad é sin dóṁ-sa agus duit-se
sin, á ḃean? Níor ṫáinig m'aimsir-se fós.* Agus 5
duḃairt an ṁáṫair leis na seirḃísiġ: Pé rud a déar-
faiḋ sé liḃ a ḋéanaṁ, deiniḋ é. Agus ḃí sa n-áit 6
sé daḃaċa cloiċe, a cuireaḋ ann ċun láṁ do niġe,
do réir nóis na n-Iúdaċ; agus do raġaḋ dó nó trí
ṁeadraiḃ ins gaċ daḃaċ díoḃ. Duḃairt Íosa leó: 7
Líonaiḋ na daḃaċa d'uisge. Agus do líonadar iad
go bara. Agus duḃairt Íosa leó: Tarraingiḋ anois é 8
agus beiriḋ ag triall ar an ḃfear tiġis é. Agus do
rugadar. Agus nuair a ḃlais an fear tiġis an 9
t-uisge agus é i n'ḟíon, agus gan a ḟios aige cá
dtáinig sé (aċ a ḟios ag an luċt frioṫalṁa do ṫarr-
aing an t-uisge), do ġlaoiḋ sé ar an ḃfear nua-
ṗósta, Agus duḃairt sé leis: Cuireann gaċ aoinne 10
an fíon fóġanta an bórd ar dtúis, agus ansan, nuair a
ḃíonn cuid ṁaiṫ ólta ag daoine, an fíon ná bíonn
ċóṁ maiṫ. Áċ do ċoimeádais-se an fíon fóġanta
go dtí so. Ḋein Íosa an tusnú san ar a ṁírḃúiltíḃ 11
i gCána na Gaililí, agus do ṫaisbeáin sé a ċóṁaċt.
Agus do ċreid a ḋeisgiobuil ann. Ansan do ċuaiḋ 12
sé síos go Caṗarnaum, é féin agus a ṁáṫair agus a
ḃráiṫre agus a deisgiobuil, agus d'ḟanadar ann
beagán laeṫanta.

Agus ḃí cáisg na n-Iúdaċ i n-aċmaireaċt, agus 13

* Ver. 4. "Cad é sin dómsa ⁊ duit-se sin?" ⁊rl. Tuigid raint
míniġṫeóirí go raiḃ a ḃeag nú a ṁór de ġéire ins na focalaiḃ
sin do laḃair ár Slánuiġṫeóir le n-a Ṁáṫair. Ní ṫuigfidís,
dá mb'áil leó féaċaint ar an gcaint a ṫagann láiṫreaċ 'n-a
ḋiaiḋ san. "Pé rud a dearfiḋ sé liḃ a ḋéanaṁ, deiniḋ é,"
Ansan Ṁaiġdean leis na seirḃísiġ. Taisbeánann an ċaint sin go
raiḃ ḟios aici go raiḃ sé ċun mírḃúilte éigin a ḋéanaṁ bíoḋ
ná raiḃ "a ṫráṫ taḃaiṫe." An ḃféadfaḋ uraim d'á Ṁaṫair dul
níba ṡia 'ná a ṫaḃairt le tuisgint di go raiḃ sé ċun a toile do
ṫaḃairt di bíoḋ ná raiḃ a ṫráṫ ann fós? Do ḋein sé
an mírḃúilt ná déanfaḋ sé mura mbeaḋ í ġá iarraiḋ air.
Uraim mírḃúilteaċ ab eaḋ é sin. D'á éaġmuis sin, níor
ḃ'ḟéidir d'aoinne aċ do ḋuine a ḃeaḋ láiṫreaċ an ċaint do
ṫuisgint i gceart, .i. cia 'cu ḃí géire inti nú na raiḃ. An ċaint
a ḃeaḋ ḟéadfaḋ nuair a laḃarfí í i ngut agus i nglór áiriṫe,
d'ḟéadfaḋ sí ḃeiṫ ana-ṡéiṁ i n-a ṁalairt de ġuṫ agus de ġlór.

14 ċuaiḋ Íosa suas go Ierúsalem. Agus fuair sé sa teampul daoine agus ba acu 'á ḋíol, agus caoire, agus coluir, agus luċt airgiḋ do ṡóinseáil 'n-a 15 suiḋe ann. Agus ḋein sé mar ḃeaḋ sgiúirse de ṫéadaiḃ caola, agus ċomáin sé iad go léir amaċ as an dteampul, agus na caoire agus na ba, agus do sgaip sé an t-airgead ar an luċt sóinseála, agus 16 do leag sé na búird orṫa. Agus duḃairt sé leis an muintir a ḃí ag díol na gcolúr: Tógaiḋ na neiṫe sin as so, agus ná bíḋiḋ ag deanaṁ tiġe margaiḋ de tiġ 17 m'Aṫar. Ansan do ċuiṁniġ a deisgiobuil ar an níḋ atá sgríobṫa: [1] Tá díogras do ṫíġe a'm iṫe.

18 Agus d'ḟreagair na Iúdaiġ agus duḃradar: Cad é an cóṁarṫa a ṫaisbeánann tú dúinn, fá a ndein-19 eann tú na neiṫe seo? D'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé leó: Leagaiġ ar lár an teampal so, agus 20 cuirfead suas é i n-aon trí lá aṁáin. Agus duḃairt na Iúdaiġ: Sé bliana agus daċad a ḃíṫeas ag cur an teampail seo suas, agus cuirfir-se suas é i 21 n-aon trí lá aṁain? Aċ is ar ṫeampul a ċuirp 22 féin a duḃairt seisean an ċaint. Agus nuair a d'eiriġ sé ós na mairḃ do ċuiṁniġ a deisgiobuil ar conus mar a duḃairt sé an ċaint sin, agus [2] ċreideadar an scrptiúir agus an ċaint aduḃairt Íosa.

23 Agus nuair a ḃí sé i n-Ierúsalem sa Ċáisg, lá na féile, do ċreid a lán daoine i n-a ainim nuair a ċona-24 cadar na mírḃúiltí a ḃí aige 'á ḋéanaṁ. Aċ níor ṫug Íosa é féin ar iontaoíḃ dóiḃ, toisg eólus a ḃeiṫ 25 aige ar an uile ḋuine, agus toisg gan aon ġaḋ ḃeiṫ aige le teistiméireaċt ó aoinne ar aon duine; óir doḃ' eól dó féin cad a ḃí sa duine.

Caibidiol III.

Caint Ċríost le Nicodémus. Fiaḋnaise Eóin.

1 Agus ḃí duine de sna Fairisíneaċaiḃ dár ḃ'ainim Nicodémus, agus priúnsa de sna Iúdaiġ ab eaḋ é. 2 Ṫáinig an duine sin ag triall ar Íosa sa n-oiḋċe,

[1] Salm. lxviii. 10. [2] Salm. iii. 6, lvi. 9.

agus duḃairt sé leis: A Rabbí, is eól dúinn gur ó Ḋia a ṫáinís ad' oide, mar ní ḟéadfaḋ aon duine na mírḃúilṫí a ḋeineann tusa do ḋéanaṁ gan Dia ḃeiṫ leis. Duḃairt Íosa leis 'ġá ḟreagraḋ: Go 3 deiṁin deiṁin adeirim leat, mura mbéarfar duine an tarna h-uair, ní féidir dó ríġeaċt Dé a d'ḟeisgint. Duḃairt Nicodémus leis: Conus ab féidir go mbéar- 4 faí duine agus é 'n-a ṡeanduine? An aṁlaiḋ ḟéad- faḋ sé dul isteaċ airís i mbroinn a máṫar agus teaċt ar an saoġal an tarna h-uair? Duḃairt Íosa 5 'ġá ḟreagraḋ: Go deiṁim adeirim leat, [1] mura n-aiṫġeintear duine ó uisge agus ó'n Spioraid Naoṁ, ní féidir é ḋul isteaċ i ríġeaċt Dé.* An níḋ a gein- 6 tear ó'n ḃfeóil is feóil é, agus an níḋ a geincear ó'n Spioraid is spioraid é. Na dein iongna ḋe go 7 nduḃart leat: Ní foláir siḃ a ḃreiṫ an tarna h-uair. Gluaiseann an Spioraid pé treó is áil leis. Clois- 8 eann tú a ġuṫ, [2] aċ ní h-eól duit cá dtagann sé na cá ngaḃann sé. Sin mar atá ag gac duine a geintear o'n Spioraid. D'ḟreagair Nicodémus agus 9 duḃairt sé: Conus is féidir na neiṫe sin a ḃeiṫ aṁlaiḋ? Duḃairt Íosa leis 'ġá ḟreagraḋ: Is oide 10 i n-Israél tusa, agus ní h-eól duit na neiṫe sin?

Go deiṁin deiṁin adeirim leat, an níḋ atá ar 11 eólus againn gur b'é adeirimíd, agus an níḋ a ċonacamair gur b'air a ḋeinimíd fiaḋnaise, agus ní ġlacann siḃ an ḃfiaḋnaise. Má innseas neiṫe saoġ- 12 alta ḋaoiḃ agus ná creideann siḃ mé, conus a ċreid- fiḋ siḃ mé má innsim neiṫe neáṁṫa ḋaoiḃ? Agus 13 níor ċuaiḋ aoinne suas ar neaṁ aċ an t-é a ṫáinig anuas ó neaṁ, Mac an Duine atá an neaṁ. [3] Agus 14 fé mar a ḋein Maois an t-aṫair niṁe do ċur anáirde sa ḃfásaċ, sin mar a ċaiṫfar Mac an Duine do ċur anáirde; I dtreó, gaċ duine a ċreidfiḋ ann, ná 15 caillfí é, aċ go mbeaḋ beaṫa ṡíoruiḋe aige.

[1] .i. mura mbaistear é. [2] Salm. cxxxiv. 7. [3] Uiṁ. xxi. 9.

* Ver. 5. "Mura n-aiṫġeintear duine." Deniṁníġeann ár Slánuiġṫeóir leis an gcaint sin go ḃfuil baisteaḋ riaċtanaċ, agus ó ainimníġeann sé an t-uisge is léir náċ foláir an t-uisge do ċur i n-aonḟeaċt leis na focalaiḃ. Mait. xxviii. 19.

16 [1] Óir do ġráḋuiġ Dia an doman ċóṁ mór san gur ṫug sé a Aon Mac féin uaiḋ, i dtreó, gaċ duine a ċreidfeaḋ ann, na caillfí é, aċ go mbeaḋ beaṫa
17 síoruiḋe aige. Mar ní ċun go dtaḃarfaḋ sé breiṫ ar an saoġal a ċuir Dia a Ṁac uaiḋ ar an saoġal, aċ ċun go ndéanfaí an saoġal do saoraḋ tríd.
18 An t-é a ċreideann ann, ní tugtar breiṫ air; aċ an t-é ná creideann, tá breiṫ taḃarṫa air ċeana féin, toisg nár ċreid sé i n-ainim Ṁíc Dé, an t-Aon Ġein.*
19 Agus sidí an breiṫ, [2] go dtáinig an solus ar an saoġal agus gur ġlac na daoine an doirċeaċt mar roġa roimis an solus, toisg a ngníoṁarṫa ḃeiṫ go
20 h-olc.† Óir, gaċ aoinne a ḃíonn ag déanaṁ an uilc bíonn fuaṫ aige do'n tsolus, agus ní ṫagann sé ċun
21 an tsoluis le h-eagla go gcáinfí a ġníoṁarṫa. Ac an t-é a ḋeineann gníoṁ na fírinne tagann sé ċun an tsoluis, i dtreó go dtaisbeánfaí a ġníoṁarṫa, óir is i nDia a deineaḋ iad.‡

22 Ansan do ṫainig Íosa agus a ḋeisgiobuil isteaċ i dtalaṁ Iúdaéa agus ḃí sé 'n-a ċóṁnuiġe ann mar
23 aon leó agus [3] ag déanaṁ baiste. Agus ḃí Eóin ag baisteaḋ na ndaoine i n-Aennon i n-aice Ṡalim, mar ḃí coṫrom uisge ann, agus ṫagaḋ na daoine ann
24 agus do baistí iad. Óir ḃí Eóin fós gan cur isteaċ sa ṗríosún.
25 Agus d'eirig aiġneas idir ḋeisgiobuil le h-Eóin
26 agus na Iúdaiġ i dtaoḃ níġeaċáin. Agus ṫánadar ag triall ar Eóin agus duḃradar leis: A Rabbí, an t-é úd a ḃí ad' ḟoċair-se lastall de'n Iórdan [4] agus gur ḋeinis fiaḋnaise ḋó, féaċ, ta sé sin ag déanaṁ baiste agus táid na daoine go léir ag dul ag triall

[1] 1 Eóin iv. 9. [2] *Supra* i. 9. [3] *Infra* iv. 1, 2. [4] *Supra* i. 19.

* Ver. 18. "Ní tugtar breiṫ air." An t-é a ċreideann, .i. le creideaṁ a ḋ'oibiriġeann tré ġráḋ, ní tugtar breiṫ air, .i. ní daortar é. Aċ an díċreidṁeac ceanntréan, tugtar breiṫ air, .i. tá sé daor ċeana féin toisg go ḃfuil sé tar éis é féin do ġearraḋ amaċ ó ċóṁluadar Ċriost agus na h-Eagailse.

† Ver. 19. "an breiṫ." .i. cúis a daorṫa.

‡ Ver. 21. "an t-é a ḋeineann fírinne .i. an t-é a ḋeineann do réir fírinne, .i. do réir dliġe Dé. "Is fírinne do ḋlíġ." Salm cxviii. 142.

air. D'ḟreagair Eóin agus duḃairt sé: Ní féidir 27 do ḋuine aon níḋ do ġlacaḋ mura dtugtar dó é ó neaṁ. Is fínniṫe ḋóm-sa siḃ-se féin go nduḃart: 28 [1] Ní mise áti Críost, aċ is aṁlaiḋ a cuireaḋ roimis amaċ mé. An t-é go ḃfuil an ḃainċéile aige siné an 29 céile; aċ cara an ċéile, atá 'n-a ṡeasaṁ ag éisteaċt leis, glacann sé áṫas mór ó ġuṫ an ċéile. An t-áṫas so d'a ḃríġ sin atá orm-sa, tá sé iomlán. Méadú is dual dó-san, luiġeadú is dual dóm-sa. 30

An t-é a ṫáinig anuas, tá sé os cionn ċáċ. An t-é 31 atá ó'n dtalaṁ, is ó'n dtalaṁ atá sé, agus is neiṫe talṁanta a laḃrann sé; an t-é a ṫáinig ó neaṁ, tá sé os cionn gaċ aoinne. Agus an 32 níḋ a ċonaic sé agus d'airiġ sé, déineann sé fiaḋnaise air; agus ní ġlacann aoinne a ḟiaḋ-naise. An t-é a ġlac a ḟiaḋnaise tá urúḋas 33 déanta aige [2] ar Ḋia beiṫ fíor. Óir an t-é a ċuir Dia 34 uaiḋ laḃrann sé bréiṫre Dé; mar ní do réir tóṁais a ṫugann Dia an Spioraid uaiḋ. Tá gráḋ ag an 35 Aṫair do'n Ṁac agus tá gaċ níḋ taḃarṫa 'n-a láiṁ dó aige. An t-é a ċreideann sa Ṁac tá an ḃeaṫa 36 ṡíoruiḋe aige; an t-é, áṁṫaċ, a ḋiúltuiġeann do ċreideaṁaint sa Ṁac ní ḟeicfiḋ sé an ḃeaṫa, aċ tá fearg Dé socair air.

Caibidiol IV.

Críost ag laḃairt leis an mnaoí Ṡamaritánaiġ. Mac an riaġaltóra á leiġeas aige.

Nuair a ċonaic Íosa gur airiġ na Fairisíniġ go 1 raiḃ níos mó deisgiobul ag Íosa 'á ḋéanaṁ agus 'á ḃaisteaḋ 'ná mar a ḃí ag Eóin (bíoḋ) nár ḃ' é Íosa a 2 ḃí ag baisteaḋ aċ a ḋeisgiobuid, D'ḟág sé Iúdaéa 3 agus d'imṫiġ sé airís go Gailílí. Agus níor ḃfoláir 4 dó gaḃáil tré Ṡamaria.

Ṫáinig sé isteaċ go caṫair i Samaria, gur b' 5 ainim dí Siċar, láiṁ leis an ḃfearann [3] a ṫug Iácób d'á ṁac Ióseṗ. Ansan iseaḋ ḃí tobar Iácóib. Ḃí 6

[1] *Supra* i. 20. [2] Róṁ. iii 4.
[3] Gen. xxxiii. 19, xlviii. 22; Iosué xxiv. 32.

Íosa tuirseaċ ó'n mbóṫar agus do ṡuiḋ sé mar sin
os cionn an tobair; tímpal an séṁaḋ h-uair ab
7 eaḋ é. Agus ṫáinig bean ó Ṡamaria a d'iarraiḋ
8 uisge. Duḃairt Íosa léi: Taḃair dom deoċ. Óir
ḃí a ḋeisgiobuil imṫiġṫe isteaċ sa ċaṫair ag ceannaċ
9 bíḋ. Agus duḃairt an ḃean leis: Conus is
féidir duit-se, agus gur Iúdaċ tu, deoċ a d'iarraiḋ orm-sa, agus gur bean Ṡamaritánaċ mé? Ní
ḋeinid Iúdaiġ agus Samaritánaiġ cóṁarsanaċt
10 eatarṫa féin. D'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé léi:
Dá mb'eól duit tabarṫas Dé, agus cé h-é a deir
leat, Taḃair dom deoċ, is dóiġ gur tusa a ḋ'iarrfaḋ deoċ air-sean, agus ṫaḃarfaḋ sé ḋuit uisge
11 beó. Duḃairt an ḃean leis: A uasail, ní'l níḋ agat
ċun an uisge ṫógaint aníos, agus tá an tobar
doiṁinn; cá ḃfuil an t-uisge beó le fáġail agat?
12 An aṁlaiḋ is mó ṫu 'ná ár n-aṫair Iácób a ṫug dúinn
an tobar so, agus gur ól se féin as, agus a ċlann,
13 agus a áirnéis? D'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé
léi: An t-é a d'ólfaiḋ an t-uisge seo beiḋ tart airís
air; aċ an t-é a d'ólfaiḋ an t-uisge a ṫaḃarfad-sa
14 ḋó, ní ḃeiḋ tart go deó airís air; Aċ an t-uisge a
ṫaḃarfad dó déanfaiḋ tobar uisge ḋé istiġ ann,
15 ag fiaraḋ ċun beaṫa síoruiḋe. Duḃairt an ḃean
leis: A Ṫiġearna, taḃair dóṁ-sa an t-uisge sin,
i dtreó ná beiḋ tart orm agus ná beaḋ ag teaċt
16 anso a d'iarraiḋ uisge. Duḃairt Íosa léi: Imṫiġ
17 agus glaoiḋ ar t'ḟear, agus fill anso. D'ḟreagair
an ḃean agus duḃairt sí: Ní'l aon ḟear agam.
Duḃairt Íosa léi: Duḃraís go maiṫ é, Ní'l aon ḟear
18 agam; Óir do ḃí cúigear fear agat, agus an t-é atá
anois agat ní h-é t'ḟear-sa é. D'innsis an ḟírinne
19 sa méid sin. Duḃairt an ḃean leis: A uasail, ċím
20 gur fáiḋ tu. Is ar an gcnoc so a dein ar sinsear-ne
Dia d'aḋraḋ, agus dar liḃ-se [1] is i n-Ierúsalem atá
21 an áit 'n-ar ceart Dia d'aḋraḋ.* Duḃairt Íosa léi:
A ḃean, creid-se uaim-se go ḃfuil an t-am ag teaċt

[1] Deut. xii. g.

* Ver. 20. "an cnoc so," .i. Garisim mar a raiḃ a dteampal siosmaċ ag na Samaritánaiġ.

nuair náċ ar an gcnoc so ná i n-Ierúsalem a ḋéan-
faiḋ siḃ an t-Aṫair a ḋ'aḋraḋ. [1] Aḋrann siḃ-se 22
an níḋ náċ eól daoiḃ. Aḋraimíd-ne an níḋ is eól
dúinn, óir is ó sna Iúdaiġ atá an slánú. Aċ tig 23
an uair, agus is anois é, 'n-a ndéanfaid na h-aḋar-
ṫóirí fírinneaċa an t-Aṫair a ḋ'aḋraḋ i spiorad
agus i bḟírinne. [2] Spiorad iseaḋ Dia, agus an 24
ṁuintir a ḋ'aḋrann é, is i spiorad agus i bḟírinne
is ceart dóiḃ é ḋ'aḋraḋ. Duḃairt an ḃean leis: Tá 25
ḟios agam go bḟuil an Messias ag teaċt, an t-é ar a
dtugtar Críost; agus nuair a ṫiocfaiḋ sé sin neós-
faiḋ sé gaċ aon rud dúinn. Duḃairt Íosa léi: Is 26
mise é, atá ag caint leat.

Agus le n-a linn sin ṫáinig a ḋeisgiobuil agus ḃí 27
iongna orṫa é ḃeiṫ ag caint leis an mnaoi. Ní
duḃairt aoinne, áṁṫaċ, Cad tá uait? ná, Cad 'n-a
ṫaoḃ duit ḃeiṫ ag caint léi?

Agus d'ḟág an ḃean an t-árṫaċ 'n-a diaiḋ, agus 28
d'imṫiġ sí isteaċ sa ċaṫair agus duḃairt si leis na
daoine: Tagaiḋ go bḟeicfiḋ siḃ fear a ḋ'innis dóṁ-sa 29
gaċ níḋ d'ár ḋeineas; an féidir gur b'é an Críost
é? Agus do ġluaiseadar amaċ as an gcaṫair agus 30
ṫánadar ag triall air. Aċ sa n-am gcéadna d'iarr- 31
adar a ḋeisgiobuil air, agus duḃradar: A Máiġistir,
iṫ rud. Agus duḃairt sé leó: Tá agam-sa le 32
n-iṫe bia náċ eól daoíḃ-se. Agus duḃairt na deis- 33
giobuil eatarṫa féin: An féidir gur ṫug aoinne rud
le n-iṫe ċuige? Duḃairt Íosa leó: Isé is bia 34
ḋóṁ-sa go ndéanfainn toil an t-é a ċuir uaiḋ mé,
agus go gcuirfinn a ġnó ċun cinn. Ná fuil, dar 35
liḃ-se, an fóġṁar ag teaċt i gceann ċeiṫre ṁí? Féaċ
mé 'ġá ráḋ liḃ: Tógaiḋ ḃúr súile agus féaċaiḋ ar
ná críoċaiḃ, [3] conus mar atáid siad geal ċeana féin
ċun an ḟóġṁair. Agus an t-é a ḃaineann an fóġ- 36
ṁar ġeiḃeann sé a ṫuarasdal, agus cruinniġeann sé
toraḋ, ċun na beaṫa síoruiḋe; ionus go bḟaġaḋ idir
ċuradóir agus buanaiḋe áṫas i n-aonḟeaċt. Óir is 37
fíor sa níḋ seo an ráḋ, go gcuireann duine an síol
agus go mbaineann duine eile an fóġṁar. Ċuireas-sa 38

[1] 4 Ríġ. xvii, 29, 41. [2] 1 Cor. iii. 17. [3] Mait. ix. 37.

siḃ-se uaim ag baint an ḟóġṁair nár ḋeineaḃair a ṡaoṫrú; daoine eile a ḋein an saoṫrú, agus ċuaḋ-aḃair-se isteaċ 'n-a saoṫar.

39 Agus do ċreid mórán de Ṡamaritánaiġ na caṫaraċ san ann, mar ġeall an ċaint na mná ag tabairt na fiaḋnaise: D'innis sé ḋom gaċ níḋ d'ár ḋeineas. 40 Agus ṫáinig na Samaritánaiġ ag triall air, agus d'iarradar air fanṁaint sa n-áit. Agus d'ḟan sé 41 ann ḋá lá. Agus do ċreid mórán níba ṁó ḋíoḃ ann 42 mar ġeall an a ċaint féin. Agus deiridís leis an mnaoi: Ní mar ġeall an do ċaint-se a ċreidimid anois; mar tá éistiṫe againn féin leis agus tá ḟios againn gur b'é seo go fíor Slánuiġṫeóir an doṁain.

43 Aċ tar é s ḋá lá d'ḟág sé an áit agus d'imṫiġ sé 44 go Gailílí. [1] Óir do ṫug Íosa féin fiaḋnaise ná 45 faġann fáiḋ onóir 'n-a ḋúṫaiġ féin. Agus nuair a ṫáinig sé go Gailílí do ġlac muintir na Gailílí é, mar ḃíodar tar éis gaċ níḋ a d'ḟeisgint d'ár ḋein Íosa i n-Ierúsalem lá na féile, óir ḃíodar tar éis teaċt ċun na féile.

46 Ṫáinig sé, d'á ḃríġ sin, go Cana na Gailílí [2] mar ar ḋein sé fíon de'n uisge. Agus ḃí taoiseaċ áiriġṫe ann go raiḃ a ṁac breóite i gCaṗarnaum. 47 Nuair airiġ sé sin Íosa ḃeiṫ tagaiṫe ó Iúdaéa isteaċ i nGailílí d'imṫiġ sé ag triall air, agus ḃí sé 'ġá iarraiḋ air dul síos agus a ṁac do leiġeas; óir 48 ḃí sé i bpúnc an ḃáis. Agus duḃairt Íosa leis: Gan fearta agus mírḃúiltí a d'ḟeisgint ní ċreideann 49 siḃ. Aċ duḃairt an taoiseaċ leis: A Ṫiġearna, tar 50 anuas san a ḃfaġaiḋ mo ṁac bás. Duḃairt Íosa leis: imṫiġ leat; tá do ṁac beó. Do ċreid an duine an 51 focal aduḃairt Íosa leis agus d'imṫig sé. Agus nuair a ḃí sé ar an slíġ ag gaḃail síos do ḃuail a ṡeirḃísiġ uime agus d'innseadar ḋó go raiḃ a ṁac 52 beó. Agus d'ḟiafraiġ sé ḋíoḃ cad é an uair a ṫáinig feaḃas air. Agus duḃradar leis: Indé, ar an seaċtṁaḋ h-uair iseaḋ ḋ'imṫiġ an t-éagcruias de. 53 Agus ḃí ḟios ag an aṫair gur le linn na h-uaire sin

[1] Mait. xiii 57; Marc. vi 4; Lúc. iv. 24.   [2] *Supra* ii. 9.

aduḃairt Íosa leis, Tá do ṁac beó; agus do ċreid sé féin agus a ṫeaġlaċ go léir.

B'é sin airís an tarna gníoṁ mírḃúilteaċ a dein Íosa tar éis teaċt dó ó Iúdaéa isteaċ i nGailílí. 54

CAIBIDIOL V.

Críost ag leiġeas, lá na Sabbóide, an duine a ḃí gan sláinte ar feaḋ tríoċad a h-oċt de ḃlianaiḃ. An ċaint a dein sé an uair sin.

1 Tar éis na neiṫe sin do ṫárla [1] lá féile ag na Iúdaiġ, agus ċuaiḋ Íosa suas go Ierúsalem. 2 Tá ag Ierúsalem loċ ar a dtugtar Probatica, agus Betsaida a tugrar air sa teangain Eabra, agus cúig cinn de sgáṫanaiḃ i n'aice.* 3 Agus ḃíoḋ ionta san cruinniú mór de ḋaoiniḃ laga, de ḋallaiḃ, de ḃacaċaiḃ, de ḋaoine crapaiṫe, agus iad ag feiṫeaṁ le coruiġe an uisge. 4 Óir do ṫagaḋ aingeal an Tiġearna anuas ar uairiḃ áiriṫe, sa loċ, agus do coruiġtí an t-uisge. Agus an t-é ba ṫúisge ḃíoḋ istiġ sa loċ tar éis ċoruiġe an uisge, do leiġistí é ó pé gearán a ḃíoḋ air. 5 Aċ ḃí aon duine aṁáin ann agus ḃí oċt mbliana déag ar ḟiċid caiṫte aige ann agus a ġearán air. 6 Nuair a ċonaic Íosa an duine sin 'n-a luiġe, agus a ḟios aige go raiḃ an aimsir ḟada caiṫte aige ann, duḃairt sé leis: Ar ṁaiṫ leat go slanófaí ṫu? 7 Agus duḃairt an duine breóite: Á Ṫiġearna, ní'l duine agam ċun mé ċur sa loċ nuair a coruiġtear an t-uisge, agus an ḟaid a ḃím ag teaċt bíonn duine eile istiġ rómam. 8 Duḃairt Íosa leis: Eiriġ, agus tóg suas do leabaiḋ agus siuḃluiġ. 9 Agus

[1] Leḃit. xxiii. 5; Deut. xvi. 1.

* Ver. 2. "Probatica," .i. "loċán na gcaoraċ;" toisg, gurab ann do níġtí na caoíre a ḃíoḋ le h-íoḋbirt sa teampul; nú toisg; é ḃeiṫ i n-aice ġeata na gcaoraċ. Is léir ó'n dtéax naoṁṫa go ndeintí mírḃúiltí sa loċ san. Agus is léir, leis, nác leiġeas náḋúrṫa a ḃí sa n-uisge, óir ní leiġstí aċ aoinne aṁáin de sna daoine a curtí isteaċ ann nuair a ċorruíġeaḋ an t-uisge, dá mba i náḋúr an uisge ḃeaḃ an leiġeas do leiġisfí gaċ aoinne a curfí isteaċ an uair sin.

do leiġiseaḋ an duine sin láitreaċ, agus ṫóg sé a leabaiḋ agus do ṡiuḋluiġ sé. Agus ḃí an tsabbóid ann an lá san.

10 Agus duḃairt na Iúdaiġ leis an nduine a leiġiseaḋ: Tá an tsabbóid ann; [1] ní ceaduiġṫe duit 11 ḃeiṫ ag iompar do leabṫa. D'ḟreagair sé iad: An t-é do leiġis mé duḃairt sé liom: Tóg suas do leabaiḋ 12 agus siuḃluiġ. Agus d'ḟiafraiġeadar de: Cé h-é an duine sin aduḃairt leat: Tóg suas do leabaiḋ agus 13 siuḃluiġ? Aċ ní raiḃ ḟios ag an t-é do leiġiseaḋ cé 'r b'é. Óir do ċuaiḋ Íosa i leiṫ taoiḃ ó sna 14 daoine a ḃí cruinniġṫe sa n-áit. Do fuair Íosa 'n-a ḋiaiḋ san é sa teampul agus duḃairt sé leis: Féaċ, táir leiġiste; ná dein peacaḋ feasda sar a mbain-15 feaḋ rud éigin níosa ṁeasa duit. D'imṫiġ an duine agus d'innis sé do sna Iúdaiġ gur ḃ'é Íosa do leiġis 16 é. D'á ḃríġ sin ḃí na Iúdaiġ ag cur ar Íosa mar ġeall ar na neiṫe sin a ḋéanaṁ sa tsabbóid.

17 Agus d'ḟreagair Íosa iad: Oibriġeann m'Aṫair go 18 dtí anois, agus oibriġim-se. Mar ġeall air sin ba ró-ṁian leis na Iúdaiġ é ċur ċun báis, toisg nár ḃ'é aṁain go raiḃ sé ag briseaḋ na rabbóide, aċ 'n-a ṫeannta san go raiḃ sé 'ġá ráḋ gur ḃ'é Dia a aṫair, 'ġá cur féin ar aon dul le Dia.

19 Aċ d'ḟreagair Íosa agus duḃairt se leó: Go deiṁin deiṁin adeirim liḃ, ní féidir do'n Ṁac aon níḋ a ḋéanaṁ aċ an níḋ a ċíonn sé ag an Aṫair 'á ḋéanaṁ; óir pé neiṫe a ḋeineann seisean deineann 20 an Mac, leis, iad ar an gcuma gcéadna. Óir is ion-ṁuin leis an Aṫair an Mac, agus noċtann se ḋó gaċ níḋ d'á ndeineann se féin; agus noċtfaiḋ sé ḋó oibreaċa is mó 'ná iad so, i dtreó go mbeiḋ iong-21 na oraiḃ-se. Óir, fé mar a ṫogann an t-Aṫair na mairḃ agus ḋeineann sé beó iad, ar an gcuma gcéadna deineann an Mac beó an ṁuintir is toil leis. 22 Óir ní ḃeireann an t-Aṫair breiṫ ar aoinne, aċ tá 23 gaċ breiṫ taḃarṫa aige do'n Ṁac. I dtreó go dtaḃ-arfaḋ gaċ aoinne onóir do'n Ṁac, fé mar a ṫugaiḋ

[1] Exod. xx. ii; Ierem. xvii 24.

siad onóir do'n Aṫair; an t-é ná tugann onóir do'n
Ṁac ní ṫugann sé onóir do'n Aṫair a ċuir uaiḋ an
Ṁac. Go deiṁin deiṁin adeirim liḃ, an t-é a 24
ḋ'éisteann le m'ḃriaṫar-sa agus a creideann an t-é
a ċuir uaiḋ mé tá beaṫa síoruiḋe aige, agus ní
ṫagann sé isteaċ sa ḃreiṫ, aċ téiġeann sé ó ḃás go
beaṫa. Go deiṁin deiṁin adeirim liḃ go dtig an 25
uair, agus is anois é, i n-a n-aireóċaiḋ na mairḃ guṫ
Ṁic Dé, agus an ṁuintir a ḋ'aireóċaiḋ beiḋ siad beó.
Óir, fé mar atá beaṫa ag an Aṫair ann féin, ar an 26
gcuma gcéadna do ṫug sé do'n Ṁac beaṫa ḃeiṫ aige
ann féin. Agus ṫug sé cóṁaċt dó ċun breiṫe do 27
ḋéanaṁ, mar isé Mac an Duine é. Ná déiniḋ iong- 28
na ḋe seo, mar tá an uair ag teaċt 'n-a n-aireóċaiḋ
a ḃfuil ins na h-uaġnaiḃ guṫ Ṁic Dé. [1] Agus tioc- 29
faiḋ luċt deaġ-ġníoṁ amaċ go h-aiseiriġe na beaṫa
agus luċt droċ-ġníoṁ go h-aiseiriġe na breiṫe.* Ní 30
ḟéadaim-se aon níḋ do ḋéanaṁ uaim féin. Mar a
ċloisim iseaḋ ṫugaim breiṫ; agus bíonn mo ḃreiṫ
ceart, óir ní h-í mo ṫoil féin is áil liom, aċ toil an
t-é a ċuir uarḋ mé.

Má ṫugaim-se fiaḋnaise am ṫaoḃ féin ní'l m'ḟiaḋ- 31
naise fíor. [2] Tá neaċ eile a ṫugann fiaḋnaise 32
am' ṫaoḃ, agus is eól dom gur fíor an ḟiaḋnaise a
ṫugann sé am' ṫaoḃ. Ċuireaḃair-se ag triall ar 33
Eóin, agus ṫug sé fiaḋnaise ar an ḃfírinne. Aċ ní 34
ġlacaim-se fiaḋnaise ó ḋuine; aċ deirim na neiṫe
seo i dtreó go saorfaí siḃ-se. Lóċran ar lasaḋ 35
agus ag taiṫneaṁ ab eaḋ é siúd, agus níor ṁisde
liḃ-se ar feaḋ tamaill áṫas a ḋ'ḟáġail 'n-a ṡolus.
Aċ tá agam-sa fiaḋnaise is mó 'ná Eóin, óir, na h-oib- 36
reaċa gur ṫug m'Aṫair dom iad le déanaṁ, na
h-oibreaċa san féin a ḋeinim, tugaid siad fiaḋ-
naise am' ṫaoḃ gur b'é an t-Aṫair a ċuir uaiḋ mé.
Agus an t-Aṫair féin a ċuir mé uaiḋ [3]do ṫug sé 37
fiaḋnaise am' ṫaoḃ. Agus níor ċloiseaḃair-se

[1] Mait. xxv. 46. [2] Mait. iii. 17; *Supra* i. 19.
[3] Mait. iii. 17, xvii. 5.

* Ver. 29. Go h-aiseirġe na breiṫe, .i. ċun daor-ḃreiṫeaṁantais.

38 riaṁ a ġuṫ, [1] ná ní ḟeacaḃair a ḋealḃ. Agus ní'l a
ḃriaṫar agaiḃ ag fanṁant ionaiḃ, óir an t-é a ċuir
seisean uaiḋ ní ṫugann siḃ-se creiḋeaṁaint dó.
39 Cuardaiġtear na scriptiúirí, óir is dóiġ liḃ gur ionta
atá beaṫa ṡíoruiḋe le faġáil; agus isiaḋ san a
40 ṫugann fiaḋnaise am' ṫaoḃ-sa.* Agus ní ti-áil liḃ
41 teaċt ċúġam i dtreó go mbeaḋ an ḃeaṫa agaiḃ. Ní
42 ġaḃaim glóire ó ḋaoine. Aċ tá aiṫne agam oraiḃ-se,
43 ná fuil gráḋ Dé agaiḃ istiġ ionaiḃ. Do ṫánag-sa
i n-ainim m'Aṫar, agus ní ġlacann siḃ mé: má ṫagann
44 duine eile i n-a ainim féin glacfaiḋ siḃ é. Conus
ab ḟéidir go gcreidfeaḋ siḃ-se agus gur ó n-a ċéile
a ġlacann siḃ glóire, [2] agus gan aon lorg agaiḃ ar
45 an nglóire a ṫagann ó Ḋia aṁáin? Ná measaiḋ go
ḃfuilim-se ċun siḃ a ġearán leis an Aṫair; tá duine
a ḋeineann gearán oraiḃ, eaḋon, Maois, an t-é go ḃfuil
46 ḃúr mainiġín as. Óir dá gcreideaḋ siḃ Ṁaois
b'ḟéidir go gcreidfeaḋ siḃ mise; óir [3] is orm-sa do
47 sgríḃ sé sin. Aċ mura gcreideann siḃ a sgríḃinn
sin, conus a ċreidfiḋ siḃ mo ḃréiṫre-se?

CAIBIDIOL VI.

Bia á ṫaḃairt ag Críost do ċúig ṁíle duine a' ċúig bulóġaiḃ.
É ag siúḃal ar an ḃfaraige. É ag laḃairt ar arán na beaṫa.

1 Tar éis na neiṫe sin d'imṫiġ Íosa treasna mara
2 Ġaililí, 'sé sin Tiberias, Agus do lean sluaġ ṁór
daoine é, mar do ċonacadar na mírḃúiltí a ḃí aige
3 'a ḋéanaṁ ar easlánaiḃ. Agus d'imṫiġ Íosa an cnoc
4 suas agus do ṡuiḋ sé i ḃfoċair a ḋeisgiobul. Agus

[1] Deut. iv. 12. [2] 1 Cor. iv. 5.
[3] Gen. iii. 15, xxii 18, xlix. 10; Deut. xviii. 15.

* Ver. 30. Cuardaiġṫear na scriptiúirí, nú Cuarduiġiḋ, nú Cuarduiġeann siḃ, na scriptiúirí. Ní h-aṁlaiḋ a ḋ'órduíġtear do'n uile ḋuine na scriptiúirí do sgrúdú. Is aṁlaiḋ a ċasann ár Slánuiġṫeóir leis na fairisíniġ go raḃdar i gcoṁnuíḋe ag sgrúdúġaḋ na scriptiúirí ċun na beaṫa síoruiḋe ḟáġail ionta agus, tar éis an sgrúduiġṫe go leir, ná glacfidís an t-é ar a raiḃ) na scriptiúirí go leir ag taḃairt fiaḋnaise, an t-é aṁáin a ṫaḃarfaḋ an beaṫa ṡioruíḋe ḋóiḃ.

ḃí an Ċáisġ, lá féile na n-Iúdaċ, ana-aċmair. Nuair 5
a ḋ'árduiġ Íosa a ṡúile, agus nuair a ċonaic sé go
raiḃ camṫa mór daoine tagaiṫe ċuige, duḃairt sé le
Pilib: Cá gceannóċaimíd arán i dtreó go n-íosfid
siad so rud? 'Ġa ḃraṫ, ámṫaċ, iseaḋ aduḃairt sé 6
an ċaint sin, óir ḃí ḟios aige féin cad a ḃí beartuiġṫe
aige a ḋéanaṁ. D'ḟreagair Pilib é: Ní ḃeaḋ 7
i luaċ ḋá ċéad pingin de ḃulógaiḃ oiread agus
ṫaḃarfaḋ blúire beag do'n duine acu. Duḃairt 8
duine ḋá ḋeisgiobuil leis, Aindrias, drioṫáir
Ṡímóin Peadar: Tá buaċaill anso agus tá cúig bul- 9
óga eórnan aige agus ḋá iasg; aċ cad é an ḟaid le
dul an méid sin ar oiread daoine? Ansan duḃairt 10
Íosa: Cuiriḋ na daoine 'n-a suiḋe. Ḃí mórán féir
sa n-áit. Ṡuiḋ na daoine síos, tímpal cúig ṁíle
duine. Ansan do ṫóg Íosa an t-arán agus ġaiḃ sé 11
buiḋeaċas agus do rainn sé é ar na daoine agus iad
'n-a suiḋe, agus na h-éisg ar an gcuma gcéadna, go
raḃadar go léir sasta. Nuair a ḃíodar lán-tsásta 12
duḃairt sé le n-a ḋeisgiobuil: Bailíġiḋ an mion-
arán atá fáġṫa, sar a raġaḋ sé amú. Do ḃailíġ- 13
eadar, agus do líonadar ḋá ċiseán déag de'n ṁion-
arán a ḃí as na cúig bulógaiḃ eórnan i ndiaiḋ na
ndaoine do ċaiṫ an bia. Ansan, nuair a ċonaic na 14
daoine sin gur ḋein Íosa an ṁírbúilt, duḃradar:
Gan aṁras isé an fear so an fáiḋ atá le teact sa
doṁan. Nuair a ḃí ḟios ag Íosa, ámṫaċ, go raḃadar 15
ċun teaċt agus breiṫ air agus rí a ḋéanaṁ de,
[1] d'imṫiġ sé uaṫa airís fé'n gcnoc i n' aonar.

Agus nuair a ḃí sé 'n-a ṫráṫnóna do ċuaiḋ a ḋeis- 16
giobuil síos ċun na faraige. Agus ċuadar an ḃórd 17
na luinge, agus ċuadar treasna na faraige go Caṗ-
arnaum; agus ḃí an doirċeaċt ann feasda, agus
ní raiḃ Íosa tagaiṫe ċúċa. Agus d'eiriġ gaoṫ ṁór, 18
agus ḃí an ḟaraige ag eiriġe árd. Agus nuair a ḃí 19
cúig stada fiċid nó deiċ stada fiċid d'iomraṁ
déanta acu do ċonacadaf Íosa agus é ag siuḃal ar
an bfaraige, i n-aice na luinge, agus ṫáinig sgannraḋ
orṫa. Agus duḃairt sé leó: Mise atá ann; ná 20

[1] Mait. xiv. 23; Marc. vi. 46.

21 ḃíoḋ eagat oraiḃ. Ansan dob' áil leó é ṫeaċt ċúċa isteaċ sa luing, agus láiṫreaċ, ḃí an long ag an dtír go raḃadar ag dul ann.

22 Amáireaċ a ḃí ċúgainn do ċonaic an tsluaġ daoine a ḃí 'n-a seasaṁ ar an dtaoḃ eile de'n ḟaraige ná raiḃ aon long eile ann aċ an t-aon long aṁáin agus ná deaġaiḋ Íosa i n aonḟeaċt le n-a ḋeisgiobuil sa luing sin, agus nár imṫiġ inti aċ a ḋeisgiobuil
23 aṁáin; Ṫáinig, áṁṫaċ, loingeas eile ó Ṫiberias i n-aice na h-áite 'n-ar h-iṫeaḋ an t-arán, nuair a
24 ġaiḃ an Tiġearna buiḋeaċas; Agus nuair a ċonaic an tsluaġ ná raiḃ Íosa ná a ḋeisgiobuil sa n-áit, ċuadar ar bórd na long agus ṫánadaf go Caṗar-
25 naum ag lorg Íosa. Agus nuair a fuaradar é lastall de'n ḟaraige duḃradar leis: A Ṁáiġistir,
26 conus a ṫáinís ċun na h-áite seo? D'ḟreagair Íosa iad agus duḃairt sé: Go deiṁin deiṁin adeirim liḃ, táṫaoí a'm lorg-sa, agus ní mar ġeall ar na mírḃúiltíḃ a ċonacaḃair é, aċ mar ġeall ar na bulógaiḃ a ḋ'iṫeaḃair agus do ṡásaiṁ siḃ.
27 Ná saoṫruiġiḋ an bia a ṫéiġeann ar neaṁníḋ, aċ saoṫruiġiḋ an bia marṫanaċ a ṫugann beaṫa síor-uiḋe, an bia a ṫaḃarfaiḋ Mac an Duine ḋaoiḃ. [1] Óir
28 is ais sin a ċuir Dia, an t-Aṫair, séala. Ansan duḃradar leis: Cad tá le déanaṁ againn ionus go
29 ndéanfaimís obair Dé? D'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé leó: [2] Siḋí obair Dé, go gcreidfeaḋ siḃ
30 san t-é a ċuir Dia uaiḋ. Agus duḃradar leis: Má 'seaḋ cad é an cóṁarṫa atá agat-sa ḋ'á ḋéanaṁ, ionus go ḃfeicfimís é agus go gcreidfimís ionat?
31 Cad 'tá agat ḋ'á oibriú? D'iṫ ár n-aiṫreaċa manna sa ḃfásaċ, mar atá sgríoḃṫa: [3] Ṫug sé arán ó neaṁ
32 dóiḃ le n-iṫe. Ansan duḃairt Íosa leó: Go deiṁin deiṁin adeirim liḃ, ní h-é Maois a ṫug arán ó neaṁ ḋaoiḃ, aċ isé m' Aṫair-se a ṫugann ḋaoiḃ an t-arán
33 fírinneaċ ó neaṁ. Óir isé arán Dé an t-arán a ṫagann anuas ó neaṁ agus a ṫugann beaṫa do'n doṁan.

[1] Mait. iii 17, xvii 5. [2] 1 Eóin iii. 23.
[3] Exod. xvi 14; Uiṁ. xi 7; Salm. lxxvii 24; Eagna xvi. 20.

Agus duḃradar leis: A Ṫiġearna, taḃair ḋúinn 34
an t-arán san i gcóṁnuiġe. Ansan duḃairt Íosa leó: 35
Mise arán na beaṫa; [1] an t-é a ṫiocfaiḋ ċúġam-sa
ní ḃeiḋ ocras air; agus an t-é a ċreidfiḋ ionam-sa
ní ḃeiḋ tart air coiḋċe. Aċ duḃart liḃ go ḃfeac- 36
aḃair mé agus ná creideann siḃ. Gaċ níḋ d'á ḃfuil 37
taḃarṫa ḋóṁ-sa ag m' Aṫair tiocfaiḋ sé ċúġam,
agus an t-é a ṫiocpaiḋ ċúġam ní ċaiṫfead amaċ é.
Óir ní ċun mo ṫoile féin a ḋéanaṁ a ṫánag anuas ó 38
neaṁ, aċ ċun go ndéanfainn toil an t-é a ċuir uaiḋ
mé. Agus sidé toil an Aṫar a ċuir uaiḋ mise, ná 39
leigfinn aon níḋ ḋ'ár ṫug sé ḋom a ċailleaṁaint,
aċ go ndéanfainn é ṫógáil suas an lá ḋéanaċ. Agus 40
sidé toil m' Aṫar, a ċuir uaiḋ me, gaċ ḋuine a ċionn
an Mac agus a ċreideann ann, an ḃeaṫa síoruiḋe
ḃeiṫ aige agus ḋéanfad-sa é ṫógáil suas an lá
ḋéanaċ.

Agus ḃí na Iúdaiġ ag gluaireán 'n-a ċoinniḃ toisg 41
go nduḃairt sé: is mise an t-arán beó a ṫáinig anuas
ó neaṁ, Agus duḃradar: Náċ é seo Íosa mac 42
Iósep go ḃfuil aiṫne againn ar a aṫair agus ar a
ṁáṫair? Conus, d'á ḃríġ sin, is féidir ḋó so a ráḋ, Do
ṫánag anuas ó neaṁ? Ansan d'ḟreagair Íosa iad agus 43
duḃairt sé leó: Ná ḃíḋiḋ ag gluaireán eadraiḃ féin:
Ní ḟéadfaiḋ aoinne teaċt ċúġam-sa gan an t-Aṫair 44
a ċuir uaid mé 'ġá ṫarang ċúġam, agus ḋéanfad-sa
é ṫógáil suas an lá ḋéanaċ.* Tá sgríoḃṫa ins na 45
fáiḋiḃ: [2]Agus beid siad go léir d'á dteagasg ag
Ḋia. Gaċ duine a ċlois ó'n Aṫair agus d' ḟoġ-
luim, tagann sé ċúġann-sa. Ní h-é go ḃfeacaiḋ 46
aoinne an t-Aṫair aċ an t-é atá ó Ḋia, do ċonaic sé
sin an t-Aṫair. Go deiṁin deiṁin adeirim liḃ, An 47
t-é a creideann ionam-sa tá an ḃeaṫa ṡíoruiḋe aige. Is 48
mise arán na beaṫa. [3] Ḋ'iṫ ḃúr n-aiṫreaċa an 49
manna sa ḃfásaċ, agus fuaradar ḃás. Sidé an 50
t-arán a táinig anuas ó neaṁ, i dtreó má iṫeann

[1] Eccli. xxiv 29. [2] Isáias liv. 13. [3] Exod. xvi. 13.

* Ver. 44. " 'Ġá ṫarang. " Ní le h éigin é, áṁṫaċ, ná le h-aon aiṁḋeóin do ḋéanaṁ ar a ṡaorṫoil, aċ le neart gráḋmar milis a ġrásta naoṁṫa.

51 aoinne é ná faġaiḋ sé bás. Is mise an t-arán beó
52 a ṫáinig anuas ó neaṁ. Má iṫeann aon duine an
t-arán so, mairfiḋ sé ar feaḋ na síoruiḋeaċta; agus
an t-arán a ṫaḃarfad-sa uaim isé mo ċuid feóla
féin é ċun beaṫa an doṁain.

53 Ansan ḃí na Iúdaiġ ag aiġneas eatarṫa féin, agus
deiridís: Conus is féidir dó so a ċuid feóla féin a
ṫaḃairt le n-iṫe dúinn?

54 Agus duḃairt Íosa leó: Go deiṁin deiṁin
adeirim liḃ, mura n-iṫiḋ siḃ feóil Ṁic an Duine
agus mura n-ólaiḋ siḃ a ċuid fola ní ḃeiḋ beaṫa
55 agaiḃ ionaiḃ.* An t-é a ḋ'iṫeann mo ċuiḋ feóla-sa
agus a ḋ'ólann mo ċuid fola, tá beaṫa ṡíoruiḋe aige,
56 agus déanfad-sa é ṫógáil suas an lá déanaċ. [1] Óir
is bia go fíor mo ċuid feóla, agus is deoċ go fíor mo
57 ċuid fola. An t-é a ḋ'iṫeann mo ċuid feóla agus a
ḋ'ólann mo ċuid fola, cóṁnuiġeaim sé ionam-sa
58 agus cóṁnuiġim-se ann. Fé mar a ċuir an t-Aṫair
atá beó mise uaiḋ agus go ḃfuilim-se beó ó'n
Aṫair, mar an gcéadna an t-é a ḋ'iṫeann mise, beiḋ
sé beó de m'ḃárr-sa.

59 Sidé an t-arán a ṫáinig anuas ó neaṁ. Ní h-ionan
agus mar a ḋ'iṫ ḃur n-aiṫreaċa manna, agus go
ḃfuilid siad marḃ. An t-é a ḋ'iṫeann an t-aran so
mairfiḋ sé ar feaḋ na síoruiḋeaċta.

60 Duḃairt sé an ċaint sin i gCaṗarnaum agus é ag
61 teagasg sa tsinagóig. Agus a lán d'á deisgiobuil,
nuair airiġeadar an ċaint, duḃradar: Is cruaiḋ an
62 ċaint í sin, agus cé ḟéadfaḋ éisteaċt léi? Agus do

[1] 1 Cor. xi. 27.

* Ver. 54. "mura n-iṫiḋ siḃ . . . . ólaiḋ siḃ." glactar i n-ḟírinne anso gurab é dlíġ Dé do'n Ċríostaiḋe fuil agus feóil Críost do ġlacaḋ, agus cóṁlíonann an Críostaiḋe an dlíġ sin nuair a ġlacann sé comaoine ḟé ġné arain. Óir ní féidir fuil agus feóil ár Slánuiġṫeóra do ḋeiġilt ó n-a céile, agus gealltar beaṫa ṡíoruiḋe anso do'n t-é a ġlacann ar deaġ-staiḋ fé aon ġné aṁáin. Ver. 52. "Má iṫeann aon duine an t-arán so mairfiḋ sé ar feaḋ na síoruiḋeaċta;" "agus an t-arán a ṫaḃarfadsa uaim isé mo ċuid feóla féin é ċun beaṫa an doṁain." Ver. 58. "An t-é a d'iṫeann mise beiḋ sé beó de m' ḃárr-sa." Ver. 59. "an t-e a d'iṫeann an t-arán so mairfiḋ sé ar feaḋ na síoruiḋeaċta.

ṫuig Íosa ann féin go raiḃ a ḋeisgiobuil ag gluaireán mar ġeall ar an níḋ sin, agus duḃairt sé leó: An dtugann an méid sin sgannal daoiḃ? Aċ má ḟeiceann siḃ Mac an Duine ag dul suas mar a raiḃ sé an dtúir? * Isé an spiorad a ḋeineann beóḋaḋ. Ní ḋeineann an ḟeóil tairḃṫe ar biṫ. Na focail atá ráidṫe agam liḃ, spiorad agus beaṫa iseaḋ iad.† Aċ tá cuid agaiḃ-se ná creideann. Óir ḃí ḟios ag Íosa ó ṫusaċ cé'r ḃ'iad nár ċreid, agus cé ḋeanfaḋ é ḋíol. 63 64 65

Agus duḃairt sé: Uime sin iseaḋ aduḃart liḃ na féadfaḋ aoinne teaċt ċúġam mura mbeaḋ taḃarṫa ag m'Aṫair dó teaċt. Ansan do ṫarraing a lán d'á ḋeisgiobuil siar, agus níor ṡiuḃladar leis a ṫuille. Duḃairt Íosa d'á ḃríġ sin leis an dáréag: An maiṫ liḃ-se, leis, imṫeaċt? Agus d'ḟreagair Símón Peadar é: A Ṫiġearna, cé ċuige go raġaimíd? Is agat-sa atáid bréiṫre na beaṫa síoruiḋe. Agus creidimíd-ne agus tá ḟios againn gur tu Críost Mac Dé. D'ḟreagair Íosa iad: Nár ḋeinear-sa an 66 67 68 69 70 71

* Ver, 63 "Aċ má ḟeiceann siḃ," ⁊rl. Le tráċt mar sin ar a ḋeasgaḃáil, do ṫug Críost os a gcóṁair a ċóṁaċt, ċun firinne na ḃfocal a ḃí ráidte aige do ḋeiṁniú agus ċun an baíġ míċúiḃsaċ a ḃí bainte acu as a ċaint do ċur as a n-aigne, .i. go gcaitfidís a ċuid feóla d'iṫe mar íosfí feóil ainmiġe. Ṫug an deasgaḃáil le tuisgint dóiḃ go raġaḋ an corp céadna, slán foláin, suas an neaṁ, ċun beiṫ n-a ṡuiḋe ar deasláiṁ an Aṫar Síorruiḋe, agus d'á ḃríġ sin ná déanfí é ḃriseaḋ agus do stracaḋ agus d'íḋiú air an dtalaṁ so mar a ṁeasadar.

† Ver. 64. "Ní ḋeineann an ḟeoil tairbṫe ar biṫ." Is fíor ná beaḋ aon tairḃṫe i ḃfeóil ṁarḃ, deiġilṫe o'n spiorad, ar an gcuma ṁíċuíḃsaċ i n-ar ṁeasadar go n-íosfidís a ċuid feóla agus go n ólfidís a ċuid fola. Agus is fíor ná fuil aon tairḃṫe i ḃfeóil an duine, .i. i nadúir ċlaoin an duine (an nádúr ná h-úṁluiġeann do spiorad agus do ḃréiṫriḃ Ċríost). Aċ a ráḋ ná fuil aon tairḃṫe i ḃfeóil Ċríost, an ḟeóil ḃeó san a ġlacaimíd nuair a ġlacaimíd Comaoíne, mar aon le n-a spiorad, .i. le n' anam agus le n-a ḋiaḋaċt, diaṁasla marḃuiġṫeaċ ab eaḋ a leiṫéid sin do ráḋ. Óir dá mb'ḟior é ná déanfaḋ feóil Ċríost aon tairḃṫe ḋúinn ní ġlacfaḋ sé colan daona i n-aon ċor ná ní ḟuiligeoċ' sé bás ar ár son. —ibid. "Spiorad agus beaṫa is eaḋ iad." .I. mar cuirid siad os ḃúr gcóṁair sácramínt naoṁṫa, go nglacfiḋ siḃ ann, ar ċuma iongantaċ, spiorad agus grásta, agus beaṫa a' tobar na beaṫa féin.

72 ḋáréag agaiḃ do ċoġaḋ? Agus tá duine agaiḃ 'n-a ḋiaḃal. Agus is ar Iúdás, mac Símóin, Iscarióṫ, a ḃí sé ag caint. Óir isé sin a ḃí ċun é ḋíol, agus gur duine de'n ḋáréag é.

CAIBIDIOL VII.

Téiġeann Críost suas ċun féile na dtabarnacul: tugann sé teagasg uaiḋ sa teampul.

1 I n-a ḋiaiḋ san do ṡiuḃluiġeaḋ Íosa fá Ġaililí, óir níor ḃ'áil leis siuḃal i nIúdaéa toisg na Iúdaiġ 2 a ḃeiṫ a d'iarraiḋ é ċur ċun báis. Agus ḃí féile na n-Iúdaċ, [1] féiṫe na dtabarnacul, i n-aċmaireaċt. 3 Agus duḃairt a ḃráiṫre féin leis: Fág an áit seo agus eiriġ isteaċ i n-Iúdaéa i dtreó go ḃfeicfiḋ do 4 ḋeisgiobuil féin na gníoṁarṫa a ḋeineann tú. Óir ní ḋeineann aoinne aon níḋ a gan ḟios agus é a d'iarraiḋ é féin a ḃeiṫ púiḃiliḋe; má deineann tú na 5 neiṫe seo taisbeáin tu féin do'n doṁan. Mar níor 6 ċreid a ḃraiṫre féin ann. Agus duḃairt Íosa leó: Níor ṫáinig mo ṫráṫ-sa fós; aċ tá búr dtráṫ-sa 7 ollaṁ i gcóṁnuiġe. Ní féidir do'n tsaoġal fuaṫ a ṫaḃairt daoiḃ-se; tá fuaṫ aige ḋóṁ-sa, áṁ, mar tá fiaḋnaise agam 'á ḋéanaṁ 'n-a ṫaoḃ go ḃfuil a 8 ġníoṁarṫa go h-olc. Téiġiḋ-se suas ċun na féile seo, aċ ní'lim-se ag dul suas ċun na féile seo, mar 9 ní'l m'aimsir tagaiṫe fós. Nuair aduḃairt sé an 10 méid sin d'ḟan sé féin i nGaililí. Aċ nuair a ḃí a ḃráiṫre imṫiġṫe suas, ansan do ċuaiḋ sé féin suas ċun na féile, aċ níor ḃ'ós árd é, aċ aṁáin fé ċeilt ar ṡlíġ.

11 Agus ḃí na Iúdaiġ 'ġá lorg, lá na féile, agus deiri- 12 dís: Cá ḃfuil sé siúd? Agus ḃí gluaireán mór ameasg na ndaoine mar ġeall air. Cuid acu 'ġá ráḋ. Duine fóġanta iseaḋ é. Tuille acu 'ġá ráḋ, ní h-eaḋ, aċ ag meallaḋ an ṗobuil iseaḋ atá sé. 13 Níos laḃair aoinne amaċ 'n-a ṫaoḃ áṁ, toisg eagla na n Iúdaċ a ḃeiṫ orṫa.

[1] Lebiṫ. xxiii. 34.

Aċ tímpal meaḋon lae na féile ċuaiḋ Íosa suas 14
isteaċ sa teampul agus ḃí sé ag teagasg.

Agus ḃí na Iúdaiġ ag ḋéanaṁ iongna ḋe, agus 15
deiriḋís: Cá ḃfuair sé seo an léiġeann a ḃeiṫ aige,
agus nár ḟoġluim sé é? Ḋ'ḟreagair Íosa iad agus 16
duḃairt sé: An teagasg so a ṫugaim-se, ní liom é,
aċ leis an t-é a ċuir uaiḋ mé. Má's mian le duine a 17
ṫoil sin do ḋéanaṁ aiṫneóċaiḋ sé i dtaoḃ an teagaisg,
an ó Ḋia é, nó an uaim féin atáim ag caint. An t-é 18
a laḃrann uaiḋ féin, a ġlóire féin a loirgeann sé;
aċ an t-é a loirgeann glóire an t-é a ċuir uaiḋ é, tá
sé sin fírinneaċ agus ní'l éagcóir ann. [1] Nár ṫug 19
Maois an dlíġ ḋaoiḃ-se, agus ní ċóṁlíonann aoinne
agaiḃ an dlíġ? Cad ċuige ḋaoiḃ ḃeiṫ a d'iarraiḋ 20
mé ċur ċun báis? Ḋ'ḟfeagair an tsluaġ agus duḃ-
radar: Ḋeaṁan atá ionat; cia 'tá a d'iannaiḋ ṫú ċur
ċun báis? Ḋ'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé leó: 21
Ḋeineas aon obair aṁáin, agus tá iongna oraiḃ go
léir. Uime sin ṫug [2]Maois an tímpal-ġearraḋ 22
daoiḃ (ní gur ó Ṁaois é, [3]aċ ó sna h-aiṫreaċaiḃ),
agus deineann siḃ tímpal-ġearraḋ ar ḋuine sa tsab-
bóid. Má ḋeineann siḃ tímpal-ġearraḋ sa tsab- 23
bóid i dtreó ná curfí dlíġ Ṁaoise ar neaṁníḋ, an
ḃfuil fearg agaiḃ ċúġam-sa mar ġeall air gur ḋein-
eas an duine ar fad do leiġeas sa tsabbóid? [4] Ná 24
tugaiḋ breiṫ do réir mar a ċítear, aċ tugaiḋ breiṫ
ċeart.

Agus duḃairt cuid de ṁuintir Ierúsaleim: Nác é 25
seo an t-é go ḃfuiliḋ siad a d'iarraiḋ é ċur ċun báis?
Agus féaċ tá sé ag caint go puibiliḋe, agus ní deiriḋ 26
siad aon níḋ leis. An ḃfuil a ḟios go fíor ag na
h-uaċtaráin gur ḃ'é seo Críost? Aċ tá aiṫne 27
againn air seo, cá dtáinig sé; aċ Críost, nuair a
ṫiocfaiḋ sé, ní h-eól d'aoinne cá h-áit gurab as é.
Ansan do laḃair Íosa do ġuṫ árd, agus é ag teagasg 28
sa teampul, agus duḃairt sé: Tá aiṫne agaiḃ orm-sa
agus is eol ḋaoiḃ cár ab as mé; agus ní uaim féin
a ṫánag; aċ tá an t-é a ċuir uaiḋ mé fíor, agus ní'l

[1] Exod. xxiv 3 [2] Leḃit. xii. 3. [3] Gen. xvii. 10.
[4] Deut. 1. 16.

29 aiṫne agaiḃ-se air. Tá aiṫne agam-sa air, mar is
30 uaiḋ mé, agus isé féin a ċuir uaiḋ mé. Ansan ḃíodar
a d'iarraiḋ beirṫe air, aċ níor ċuir aoinne láṁ ann
mar ní raiḃ a ṫráṫ tagaiṫe fós.

31 Do ċreid a lán de'n tsluaġ ann, áṁ, agus
deiridís: Nuair a ṫiocfaiḋ Críost an ndéanfaiḋ sé
níos mó mírḃúiltí 'ná mar a ḋeineann an duine seo?

32 D'airiġ na Fairisíniġ an tsluaġ ag cur 's ag cúit-
eaṁ n-a ṫaoḃ ar an gcuma san, agus ċuir na h-uaċta-
ráin agus na Fairisíniġ oificeaċa ċun beirṫe air.
33 Agus duḃairt Íosa leó: Táim agaiḃ fós tamall beag
aimsire; agus táim ag imṫeaċt ag triall ar an t-é
34 a ċuir uaiḋ mé. Beiḋ siḃ a'm lorg, agus ní ḃfaġaiḋ
siḃ mé; agus an áit 'u-a ḃfuilim-se, ní féidir daoiḃ-se
35 teaċt ann. Agus duḃairt na Iúdaiġ eatarṫa féin:
Cá ḃfuil sé seo ag dul agus ná faiġmíd é? An ag
triall ar an muintir atá sgaipiṫe ameasg na ngeinte
36 atá sé ag dul, ċun na ngeinte ṫeagasg? Cad í an
ċaint seo aduḃairt sé: Loirgeóċaiḋ siḃ mé agus ní
ḃfaġaiḋ siḃ mé, agus an áit 'n-a ḃfuilim-se ní féidir
daoiḃ-se teaċt ann?

37 Agus an lá deirineaċ, [1] an lá mór d'aimsir na
féile, ḃí Íosa 'n-a ṡeasaṁ agus é ag labairt go h-árd,
agus deireaḋ sé: Ma tá tart ar aoinne, tagaḋ sé
38 ċugam-sa agus ólaḋ sé. [2] An t-é a ċreideann ionam-
sa, mar aduḃairt an Sgríḃinn: Ruiṫfiḋ as a ḃroinn
39 sruṫana uisge beó. Agus do labair sé an ċaint sin
ar an Spiorad a ḃí le glacaḋ ag an muintir a ċreid-
feaḋ ann; óir ḃí an Spiorad gan tabairt fós, mar
40 ḃí Íosa gan dul isteaċ 'n-a ġlóire fós. Duḃairt
daoine de'n tsluaġ, áṁ, nuair a ḋ'airiġeadar an
41 ċaint sin uaiḋ: Isé seo an Fáiḋ gan aṁras. Duḃ-
airt tuille acu: Isé an Críost é seo. Agus duḃairt
42 raint acu: An ó Ġaililí atá Críost ag teaċt? Ná
deir an Sgríḃinn gur de ṡíol Dáiḃid, agus [3] ó ḃaile
Ḃetleheim, mar a raiḃ Dáiḃid, atá Críost ag teaċt?
43 Agus d'eiriġ aiġneas sa tsluaġ mar ġeall air.
44 Agus ba ṁian le cuid acu breiġ air; aċ níor ċuir
aoinne láṁ air.

[1] Lebit. xxiii. 27. [2] Isáias xliv. 3, lviii 11. [3] Mich. v. 2.

Ansan ṫáinig na h-oificeaċa ag triall an na h-árd- 45
ṡagairt agus ar na Fairisíniġ agus duḃradar-san
leó: Cad 'n-a ṫaoḃ nár ṫugabain liḃ é? Agus duḃ- 46
airt na h-oificeaċa leó: Níor laḃair aon duine riaṁ
mar a laḃrann an duine seo. Agus d'ḟreagair na 47
Fairisíniġ: Ní h-éidir go ḃfuiltí-se meallta, leis?
An dóiġ go gcreideann aoinne de sna h-uaċtará- 48
naiḃ nó de sna Fairisíniġ ann? Aċ an tsluaġ so ná 49
fuil eólus ar an ndlíġ acu, tá mallaċt orṫa. Duḃ- 50
airt Nicodémus leó, [1] an fear úd a ṫáinig ċuige sa
n-oiḋċe, mar duine acu ab eaḋ é: An dtugann ár 51
ndlíġ-ne breiṫ ar ḋuine gan a ḋ'aireaċtaint ar
dtúis uaiḋ féin, [2] agus a ḋ'aiṫint cad a ḋeineann sé?
D'ḟreagradar agus duḃradar leis: An aṁlaiḋ is 52
Gaililiaċ tusa leis? Cuardaiġ an Sríḃinn, agus
ċífir ná h-eiriġeann fáiḋ a' Gaililí.

Ansan ċuaiḋ gaċ aoinne acu aḃaile ċun a ṫiġe féin. 53

Caibidiol VIII.

An bean a fuaraḋ ag déanaṁ aḋaltranais. Críost á ḋeiṁniú gur ceart a ṫeagasg.

Ansan do ċuaiḋ Íosa amaċ go cnoc Oliḃet. 1
Agus ṫáinig sé isteaċ sa teampul airís go moċ ar 2
maidin, agus ṫáinig na daoine go léir ag triall air
agus do ṡuiḋ sé agus ḃí sé 'ġá dteagasg.

Agus ṫug na Sgríḃneóirí agus na Fairisíniġ leó 3
bean gur rugaḋ uirṫi i n-aḋaltranas, agus ċuireadar
'n-a seasaṁ i láṫair í, Agus duḃradar leis: A Ṁáiġ- 4
istir, do rugaḋ ar an mnaoi seo anois agus í ag
déanaṁ adaltranais. Agus [3] tá órduiġṫe ag Maois 5
dúinn sa dlíġ a leiṫéid seo do ċur ċun báis le
gaḃáil do ċloċaiḃ inti. Cad deirir-se? Aċ 'ġá 6
triail iseaḋ a duḃradar an ċaint sin le h-ionaċus
ḃféadfaidís rud éigin a ċur 'n-a leiṫ. Agus do
ċrom Íosa síos agus ḃí sé ag sgrí le n-a ṁéir ar an
dtalaṁ. Agus do leanadar ag cur na ceiste 7

[1] *Supra* iii. 2. [2] Deut. xvii. 8, xix. 19. [3] Leḃit. xx. 10.

ċuige. Ansan d'eiriġ sé suas agus duḃairt sé leó: [1] An duine agaiḃ atá gan ṗeaca caiṫeaḋ sé an ċéad
8 ċloċ léi. Agus do ċrom sé síos airís agus ḃí sé ag
9 sgrí ar an dtalaṁ. Nuair a ḋ'airiġeadar an focal d'imṫiġeadar 'n-a nduine 's 'n-a nduine, na seanóirí ar dtúis; agus do fágaḋ Íosa i n' aonar agus an ḃean
10 'n-a seasaṁ i láṫair. Ansan d'eiriġ Íosa suas, agus duḃairt sé leis an mnaoi: A ḃean, cá ḃfuil na daoine a ḃí ag cur ad' leiṫ? An aṁlaiḋ nár ḋaor aoinne
11 ṫu? Agus duḃairt sí: Níor ḋaor, a Ṫiġearna. Agus duḃairt Íosa: Ní ḋaorfad-sa ṫu aċ ċóṁ beag. Imṫiġ, agus as so amaċ ná dein an peaca airís.

12 Agus ansan do laḃair Íosa airís agus duḃairt sé: [2] Mise solus an doṁain; an t-é a leanfaiḋ mé ní ṡiuḃlóċaiḋ sé sa doirċeaċt, aċ beiḋ aige solus na
13 beaṫa. Agus duḃairt na fairisíniġ leis: Taoí-se ag déanaṁ fiaḋnaise ort féin; ní'l t'ḟiaḋnaise fírinn-
14 eaċ. D'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé leó: Bíoḋ go ḃfuilim-se ag déanaṁ fiaḋnaise orm féin tá m'ḟiaḋnaise fírinneaċ, óir is eól dom cá dtánag agus cá ḃfuilim ag dul; aċ ní h-eól daoiḃ-se cá dtánag ná
15 cá ḃfuilim ag dul. Tugann siḃ-se breiṫ do réir na
16 feóla; ní ṫugaim-se breiṫ ar aoinne. Agus má ḃeiriṁ-se breiṫ, tá mo ḃreiṫ fíor, óir ní h-am' aonar atáim, aċ mé féin agus an t-é a ċuir uaiḋ mé, an
17 t-Aṫair. Agus [3] tá sgríoḃṫa i nḃúr ndlíġ-se go
18 ḃfuil fiaíḋnaise ó ḃeirt fíor. Is mise a ṫugann fiaḋnaise orm féin, agus tá an t-Aṫair, a ċuir uaiḋ mé,
19 ag taḃairt fiaḋnaise orm. Agus duḃradar leis: Cá ḃfuil t'Aṫair? Agus d'ḟreagair Íosa: Ní'l aiṫne agaiḃ orm-sa agus ní lúġa 'ná mar atá aiṫne agaiḃ ar m'Aṫair; dá mbeaḋ aiṫne agaiḃ orm-sa ḃ'ḟéidir go mbeaḋ aiṫne agaiḃ ar m'Aṫair, leis.
20 Do laḃair Íosa na focail sin i n-áit ċoimeádṫa an ċiste, agus é ag teagasg sa teampul; agus níor rug aoinne air, mar ní raiḃ a ṫráṫ tagaiṫe fós.

21 Agus duḃairt Íosa leó: Táim-se ag imṫeaċt, agus beiḋ siḃ-se a'm lorg, agus ġeoḃaiḋ siḃ bás i nḃúr

[1] Deut. xvii 7. [2] 1 Eóin i g. [3] Deut. xvii. 6, xix 15.

ḃpeaca; an áit 'n-a ḃfuilim-se ag dul ní ḟéadfaiḋ siḃ-se teaċt ann. Agus duḃairt na Iúdaiġ: An 22 aṁlaiḋ a ṁarḃóċaiḋ sé é féin, go nduḃairt sé, An áit 'n-a ḃfuilim-se ag dul ní ḟéadfaiḋ siḃ-se teaċt ann? Agus duḃairt sé leó: Ó'n áit ṫíos siḃ-se, ó'n áit 23 ṫuas mise; de'n tsaoġal so siḃ-se, ní de'n tsaoġal so mise. Uime sin aduḃart liḃ, ġeoḃaiḋ siḃ bás 24 i nḃúr bpeacaiḃ; óir mura gcreidiḋ siḃ gur mise é ġeoḃaiḋ siḃ bás i nḃúr bpeaca. Agus duḃradar leis: 25 Cé h-é ṫu? Duḃairt Íosa leó: An Tusaċ, atá anois féin ag caint liḃ-se. Tá a lán agam le ráḋ agus le 26 breiṫniú i nḃúr dtaoḃ; aċ [1] tá an t-é a ċuir uaiḋ mé fíor; agus na neiṫe a ḋ'airiġeas-sa uaiḋ siniaḋ na neiṫe a laḃraim sa tsaoġal. Agus níor ṫuigea- 27 dar go raiḃ sé 'ġá ráḋ gur ḃ'é Dia a Aṫair. Agus 28 duḃairt Íosa leó: Nuair a ḋ'árdóċaiḋ siḃ suas Mac an Duine, ansan iseaḋ beiḋ fios agaiḃ gur mé é, agus ná deinim níḋ ar biṫ uaim féin, aċ gur fé mar a ṫeagaisg m'Aṫair dom a laḃraim na neiṫe seo. Agus an t-é a ċuir uaiḋ mé tá sé am' ḟoċair agus níor 29 ḟág sé am' aonar mé, óir deinim i gcóṁnuiġe na neiṫe a ṫaiṫneann leis. Nuair a laḃair sé na neiṫe sin 30 do ċreid a lán daoine ann.

Agus duḃairt Íosa leis na Iúdaiġ a ċreid ann: 31 Má ḟanann siḃ ar mo ḃriaṫar is fíorḋeisgiobuil agam siḃ feasda; Agus cuirfiḋ siḃ eólus ar an ḃfírinne, 32 agus saorfaiḋ an ḟírinne siḃ. D'ḟreagradar é: Is 33 de ṡíol Ábrahaim sinn, agus ní raḃamair riaṁ i n-ár ndaoraiḃ ag aoinne; conus a deirir-se, Saorfar siḃ? D'ḟreagair Íosa iad: Go deiṁin deiṁin 34 adeirim liḃ, [2] gaċ aoinne a ḋeineann an peaca tá sé 'n-a ḋaor ag an bpeaca. Ní ḟanann an daor sa 35 teaġlaċ do ṡíor, áṁṫaċ; aċ fanann an mac sa teaġlaċ do ṡíor. D'á ḃríġ sin, má ṡaorann an mac 36 siḃ beiḋ siḃ saor dáiríriḃ. Tá fios agam gur de 37 ṡíol Ábrahaim siḃ. Aċ ní foláir liḃ mise ċur ċun báis, mar ní ḃfaġann mo ḃriaṫar slíġ ionaiḃ. Laḃ- 38 raim-se an níḋ a conac i ḃfoċair m'Aṫar; agus deineann siḃ-se neiṫe a ċonacaḃair i ḃfoċair ḃúr

[1] Róṁ. iii. 4 [2] Róṁ. vi. 19, 16; 2 Pead. ii. 19.

39 n-aṫar féin. D'ḟreagradar agus duḃradar leis: Isé Ábraham ár n-aṫair-ne. Duḃairt Íosa leó: Má's clann d'Ábraham siḃ deiniḋ oibreaċa Ábra-
40 haim. Aċ anois ní foláir siḃ mise ṁarḃú, duine a laḃrann liḃ an ḟírinne a ḋ'airiġeas ó Ḋia; níor
41 ḋein Ábraham san. Deineann siḃ-se obair ḃúr n-aṫar féin. Agus duḃradar leis: Ní h-a' drúis a geineaḋ sinne; tá aon aṫair aṁáin againn, Ḋia.
42 Ansan duḃairt Íosa leó: Dá mb' é Ḋia ḃúr n-aṫair ḃeaḋ gráḋ agaiḃ dóṁ-sa; óir do ġluaiseas-sa ó Ḋia agus do ṫánag uaiḋ; óir ní h-uaim féin a ṫánag,
43 aċ do ċuir seisean uaiḋ mé. Cad 'n-a ṫaoḃ ná h-aiṫ-niġeann siḃ mo ċaint? Mar ní ḟéadann siḃ m'
44 urlaḃra d'aireaċtaint. [1] Is ó'n nDiaḃal, ḃúr n-aṫair, siḃ-se, agus isiad na neiṫe a ṫaiṫneann le nḃúr n-aṫair a ḋeineann siḃ. Dúnṁarḃṫóir aḃ eaḋ é sin ó ṫusaċ, agus níor seasaiṁ sé sa ḃfírinne, óir ní'l fírinne ann; nuair a laḃrann sé an t-éiṫeaċ laḃrann sé an níḋ is leis féin, óir tugann sé an t-éiṫeaċ agus
45 isé aṫair an éiṫiġ é. Aċ nuair a ḋ'innsim-se an
46 ḟírinne ní ċreideann siḃ mé. Cé'cu agaiḃ a ċuirfiḋ peaca am'leiṫ? Má innsim an ḟírinne ḋaoiḃ cad
47 'n-a ṫaoḃ ná creideann siḃ mé? [2] An t-é is ó Ḋia éisteann sé le ḃréiṫriḃ Ḋé. Isé cúir ná h-éisteann siḃ-se leó mar ní h-ó Ḋia siḃ.

48 Agus d'ḟreagair na Iúdaiġ é agus duḃradar: Naċ maiṫ a deirimíd-ne é gur Samaritánaċ tusa agus
49 go ḃfuil deaṁan ionat? D'ḟreagair Íosa: Ní'l deaṁan ionam-sa, aċ tugaim onóir do m'Aṫair, agus
50 tá easonóir taḃarṫa agaiḃ-se dóṁ-sa. Aċ nílim-se ag lorg mo ġlóire féin; tá aon a loirgeann agus
51 a ṫugann breiṫ. Go deiṁin deiṁin a deirim liḃ, má ċoimeádann aon duine mo ḃriaṫar ní ḟeicfiḋ sé
52 bás go deó. Ansan duḃairt na Iudaiġ: Tá fios againn anois go ḃfuil deaṁan ionat. Tá Ábraham marḃ, agus na fáiḋe, agus deirir-se, Má ċoimeádann
53 duine mo ḃriaṫar-sa ní ḃlaisfiḋ sé bás go deó. An aṁlaiḋ is mó de ḋuine ṫusa 'ná ár n-aṫair Ábraham, atá tar éis ḃáis? Agus táid na fáiḋe tar éis ḃais.

[1] 1 Eóin iii. 8. [2] 1 Eóin iv. 6.

Cé h-é ṫusa, dar leat? D'ḟreagair Íosa: Má ṫug-aim-se glóire dom féin is neaṁníḋ mo ġlóire. Isé m'Aṫair a ṫugann glóire dom, an t-é a deir sib-se gur b'é búr n'Dia é; Agus ní'l aiṫne agaib air; aċ tá aiṫne agam-sa air. Agus má deirim ná fuil aiṫne agam air beiḋ mé mar sib-se, ag ráḋ an éiṫiġ. Aċ tá aiṫne agam air, agus táim ag cóṁlíonaḋ a briaṫair. Ba ṁór ag búr n-aṫair Ábraham go bfeicfeaḋ sé mo lá-sa. Do ċonaic, agus bí áṫas air. Ansan dubairt na Iúdaiġ: Ní'l caogaḋ blian d'aoís fós agat, agus ċonaicís Ábraham? Agus dubairt Íosa leó: Go deiṁin deiṁin adeirim lib, táim-se ann ó roiṁ Ábraham a beiṫ ann. 54 55 56 57 58

Ansan do ṫógadar na cloċa ċun iad do ċaiṫeaṁ leis; aċ do ċeil Íosa a ċló orṫa agus d'imṫiġ sé amaċ as an dteampul. 59

Caibidiol IX.

Radarc ag Críost 'á ṫabairt do'n duine do rugaḋ 'n-a ḋall.

Agus ag gabáil na slíġe ḋó do ċonaic Íosa duine a bí 'n-a ḋall, agus gur dall a rugaḋ é. Agus d'ḟiafraiġ a ḋeisgiobuil de: a Rabbí, cé'cu a ḋein peaca, é seo nó a aṫair 's a ṁáṫair, treás gur rugaḋ 'n-a ḋall é? D'ḟreagair Íosa: Níor ṗeacaiġ sé seo ná a aṫair ná a ṁáṫair; aċ ċun go dtaisbeán-faí oibreaċa Dé ann. Tá orm-sa oibreaċa an t-é a ċuir uaiḋ mé do ḋéanaṁ an ḟaid atá an lá ann; tá an oiḋċe ag teaċt nuair náċ féidir d'aoinne obair a ḋéanaṁ. An ḟaid atáim ar an saoġal is mé solus an tsaoġail. Nuair adubairt sé an ċaint sin do ċuir sé seile ar an dtalaṁ, agus ḋéin sé lataċ leis an seile, agus ċimil sé an lataċ de ṡúilib an daill, Agus dubairt sé leis: Imṫiġ agus niġ i loċán Silóé, (a míníġṫear: Teaċtaire). D'imṫiġ sé agus do niġ, agus ṫáinig sé ṫar n-ais agus radarc aige. 1 2 3 4 5 6 7

Ansan dubairt a ċóṁarsain agus na daoine a ċonaic roimis sin é agus é a d'iarraiḋ déarca: Náċ é seo 8

an fear a bíoḋ 'n-a ṡuiḋe ag lorg déarca? Agus
9 dubairt daoine: Isé é. Dubairt daoine eile, áṁṫaċ:
Ní h-é é, aċ is cosṁail leis é. Aċ dubairt an duine
10 féin: Is mé é. Agus dubradar leis: Conus a
11 h-osglaḋ do súile ḋuit? D'ḟreagair sé: An fear
san an a dtugtar Íosa, ḋein sé lataċ agus ċimil sé
de m' ṡúilib é, agus dubairt sé liom, Imṫiġ go loċán
Silóé agus niġ. Agus d'imṫiġeas, agus do níġeas,
12 agus ċím. Agus dubradar leis: Cá bfuil an fear
san? dubairt seisean: Ní ḟeadar.

13 Ṫugadar ċun na bFairisíneaċ an fear a bí roiṁe
14 sin 'n-a ḋall. Agus sa tsabbóid ab eaḋ é nuair a
ḋein Íosa an lataċ agus d'osgail sé súile an duine.
15 Agus airís d'ḟiafraiġ na Fairisíniġ dé conus a fuair
sé a raḋarc. Agus dubairt seisean leó: Ċuir sé
lataċ ar mo ṡúilib, agus do níġeas iad, agus ċím.
16 Agus dubairt cuid de sna Fairisíniġ; Ní h-ó Ḋia an
fear so ná coimeádann an tsabbóid. Agus dub-
airt tuille acu: Conus is féidir do ḋuine ṗeacaṁail
na mírbúiltí seo déanaṁ? Agus bí siosma eatarṫa.
17 Agus dubradar airís leis an ndall: Cad deirir-se
leis an t-é sin a d'osgail do ṡúile? Dubairt seis-
ean: Fáiḋ iseaḋ é.

18 Agus níor ċreid na Iúdaiġ go raib sé 'n-a dall agus
go bfuair sé a raḋarc, go dtí gur ġlaoḋadar ar
aṫair agus ar ṁáṫair an t-é sin go raib a raḋarc
19 fáġalta aige. Agus ċeistiġeadar iad, agus dubra-
dar: An é seo búr mac adeir sib a ruġaḋ 'n-a ḋall?
Conus a ṫárla go bfuil raḋarc anois aige?
20 D'ḟreagair aṫair agus máṫair an ḟir iad, agus dub-
radar: Tá ḟios againn gur mac dúinn é seo, agus
21 gur dall a rugaḋ é; Aċ ċonus do ṫarla raḋarc a
beiṫ anois aige ní h-eól dúinn, ná ní h-eól dúinn cé
ḋ'osgail a ṡúile; fiafraiġiḋ de féin é; tá aos aige;
22 labraḋ sé féin air féin. Dubairt an t-aṫair agus
an ṁáṫair na neiṫe sin mar bí eagla na n-Iúdaċ
orṫa, óir bí socair ag na Iúdaiġ an uair sin. aoinne
a déarfaḋ gur b' é Críost é, é ċur amaċ as an sina-
23 góig, Mar ġeall air sin iseaḋ adubairt an t-aṫair
agus an máṫair, Tá aos aige, deiniḋ é féin do
ċeistiú.

Ansan do ġlaoḋadar airís ar an nduine a ḃí 'n-a 24
ḋall, agus duḃradar leis: Taḃair glóire do Ḋia.
Is eól dúinne gur peacaċ an duine sin. Duḃairt 25
seisean leó: Má's peacaċ é ní ḟeadar-sa san. Tá
ḟios agam aon níḋ aṁáin, go raḃas am' ḋall agus go
bḟuil raḋarc anois agam. Agus duḃradar-san 26
leis: Cad a ḋein sé leat? Conus a d'osgail sé do
ṡúile ḋuit? D'ḟreagair sé iad: D'innseas ċeana 27
ḋaoiḃ é agus d'aireaḃair mé. Cad ab áil liḃ 'ġá
aireaċtaint airís? An aṁlaiḋ ba ṁaiṫ liḃ-se, leis,
beiṫ i nbúr ndeisgiobuil aige? Ansan do ṫugadar 28
droċ-ċaint dó agus duḃradar: Bí-se ad' deisgiobul
aige; is do Ṁaois is deisgiobuil sinne. Is eól 29
dúinne gur laḃair Dia le Maois, aċ an fear so, ní
h-eól dúinn cá dtáinig sé. D'ḟreagair an fear 30
agus duḃairt sé leó: Go deiṁin is ioingantaċ an
sgéal é sin, gan a ḟios a beiṫ agaiḃ-se cá dtáinig sé,
agus d'osgail sé mo ṡúile ḋóṁ-sa: Tá ḟios againn, 31
áṁṫac, ná h-éisteann Dia le luċt peacaí ḋéanaṁ;
aċ má ṫugann duine onóir do Ḋia agus má ḋeineann
sé toil Dé, éisteann Dia leis an nduine sin. Níor 32
h-airiġeaḋ riaṁ ó ṫusaċ an domain gur osgail aoinne
a ṡúile do ḋuine a rugaḋ 'n-a ḋall. Mura mbeaḋ gur ó 33
Ḋia an duine seo ní ḟéadfaḋ sé aon níḋ a ḋéanaṁ.
D'ḟreagradar agus duḃradar leis: I bpeacaíḃ a gein- 34
eaḋ tu ar fad, agus an ndeineann tú sinne do
ṫeagasg? Agus do ċomáineadar amaċ é.

D'airiġ Íosa gur ċaiṫeadar amaċ é; agus nuair 35
a fuair sé é duḃairt sé leis: An gcreideann tusa
i Mac Dé? D'ḟreagair seisean agus duḃairt: Cé 36
h-é sin, a Ṫiġearna, go gcreideaḋ ann? Agus duḃ- 37
airt Íosa leis: Ċonaicís é, agus an t-é atá ag caint
leat isé é. Ansan duḃairt seisean: Creidim, a 38
Ṫiġearna. Agus do ṡléaċt sé ḋó, 'ġá aḋraḋ.
Agus duḃairt Íosa: Ag taḃairt breiṫeaṁantais a 39
ṫánag-sa ar an saoġal so; i dtreó go bḟeicfeaḋ
an ṁuintir ná feiceann, agus go ndallfaí an ṁuintir
a ċíonn.* Agus d'airiġ cuid de sna Fairisíniġ a ḃí 40

* Ver. 39. "I dtreó." Is ċuige sin a ḃí an míorḃúilt. Ní
'ġá raḋ é gur ṫáinig Críost ċun aon duine ḋéanaṁ dall, aċ
gur ṫug na Iúdaiġ a ndaille 'n-a ḃreiṫeaṁantas orṫa féin

i n-a fhochair é, agus dubhradar leis: An amhlaidh
41 atáimíd-ne dall, leis? Dubhairt Íosa leó: Dá mbeadh
sibh dall ní bheadh peaca oraibh. Ach anois abrann sibh,
Tá radharc againn: leanann bhúr bpeaca oraibh.*

CAIBIDIOL X.

Isé Críost an dorus, agus isé Críost an t-aodhaire fóghanta. Is aon é agus a Athair.

1 Go deimhin deimhin adeirim libh, an t-é ná tagann an dorus isteach i gcró na gcaorach, ach do thagann isteach ar a mhalairt de chuma le sárú, bitheamhnach
2 iseadh é sin agus robálaidhe. Ach an t-é a thagann
3 isteach an dorus, siné aodhaire na gcaorach. Osgalann an dóirseóir dó san, agus airighid na caoire a ghuth, agus glaodhann sé ar a chaoire féin, as a n-ainim, agus seó-
4 lann sé amach iad. Agus nuair a sheólann sé amach a chaoire féin gluaireann sé rómpa, agus leanaid na
5 caoire é, mar aithnighid siad a ghuth. Ach ní leanaid siad duine iasachta, ach teithid siad uaidh, mar ní aithnighid siad guth na ndaoine iasachta.
6 Do labhair Íosa an tsoluíd sin leó. Ach ní fheadh-
7 radar cad a bhí aige d'á rádh leó. Ansan dubhairt Íosa leó airís: Go deimhin deimhin adeirim libh gur
8 mise dorus na gcaorach. Gach ar tháinig, bitheamhnaigh agus robálaithe ab eadh iad, agus níor éist na caoire leó.
9 Is mise an dorus. Má's tríom-sa a raghaidh duine isteach, saorfar é; agus geobhaidh sé isteach agus
10 amach, agus gheobhaidh sé an fhosuigheacht. Ní thagann an bitheamhnach ach chun beith ag goid agus ag marbhú agus ag dísgiú. Thánag-sa ionus go mbeadh an bheatha acu,
11 agus go mbeadh sí acu níos iomadamhla. [1] Mise an t-aodhaire fóghanta. Tugann an t-aodhaire fóghanta

[1] Isáias xl. 11; Ezech. xxxiv. 23, xxxvii. 24.

leis an ndroch úsáid a deineadar d'á theacht agus leis an ndiúltú a thugadar dó.

* Ver 41. Dá mbeadh sibh dall, .i. dá mbeadh ainbhfios tar cumas oraibh ní bheadh an peacadh oraibh, ach táthaoí ag maoídheamh as bhúr n-eólus ar an scriptiúir agus ní'l aon leathsgéal agaibh.

a anam ar son a ċaoraċ. An fear tuarasdail 12
aṁṫaċ, óir ní h-é an t-aoḋaire é, agus ní leis féin
ná caoire, ċíonn sé an maċtíre ag teaċt, agus fáġann
sé na caoire agus teiṫeann sé; agus deineann an
maċtíre foġait ar na caoire agus sgaipeann sé iad.
Agus teiṫeann an fear tuarasdail mar is fear tuar-
asdail é, agus ní'l speóis aige ins na caoire. Mise an 14
t-aoḋaire fóġanta agus aiṫniġim mo ċuid féin, agus
aiṫniġid siad-san mé. Fé mar a ḋ'aiṫniġeann an 15
t-Aṫair mise is eaḋ ḋ' aiṫniġim-se an t-Aṫair leis;
agus tá m'anam agam 'á ṫaḃairt ar son mo ċaoraċ.
Agus tá caoire eile agam ná baineann leis an 16
gcró so; agus tá orm iad san a ṫaḃairt liom,
agus éistfid siad le m' ġlór; agus beid aon ċró
aṁáin ann agus aon aoḋaire aṁáin. Mar ġeall air 17
seo atá gráḋ ag an Aṫair dom, [1] mar go ḃfuilim ag
taḃairt m'anama uaim, i dtreó go ndéanfainn é
ġlacaḋ ċúġam airís. Ní'l aoinne 'ġá ṫógaint uaim, 18
aċ is uaim féin atáim 'ġá ṫaḃairt uaim; agus tá ar
mo ċumas é ṫaḃairt uaim, agus tá ar mo ċumas é
ṫógamt ċúġam airís. Siní an aiṫne a fuaras ó
m'Aṫair.

D'eiriġ siosma airís idir na Iúdaiġ mar ġeall ar 19
an gcaint sin. Agus duḃairt cuid acu: Is aṁlaid atá 20
deaṁan ann, agus tá sé as a ṁeaḃair; cad ab áil
lib ag éisteaċt leis? Duḃairt tuille acu: Ní caint 21
fir go mbeaḋ deaṁan ann an caint sin; an ḃféad-
faḋ deaṁan súile na ndall a ḋ'osgailt?

Agus ḃí féile an toirḃearṫa i n-Ierúsalem, agus 22
sa ġeiṁreaḋ ab eaḋ é. Agus ḃí Íosa ag siuḃal sa 23
teampul, i bpóirse Ṡalomóin. Agus ṫáinig na 24
Iúdaiġ 'n-a ṫímpal, agus ḃíodar 'ġá ráḋ leis: An fada
a leanfair ag baint an anama asainn? Má's tú
Críost, innis dúinn é go soiléir. D'ḟreagair Íosa 25
iad: Táim 'ġá innsint daoiḃ, agus ní ċreideann siḃ é.
Na h-oibreaċa atá agam 'á ḋéanaṁ i n-ainim ṁ'Aṫar,
tá fiaḋnaise acu 'á ḋéanaṁ dom. Aċ ní ċreideann 26
siḃ-se, mar ní de'm' ċaoire-se siḃ. Éistid mo 27

[1] Isáias liii. 7.

ċaoire-se le m' ġlór, agus aiṫniġim-se iad, agus
28 leanaid siad mé. Agus tá an beaṫa síoruiḋe
agam-sa 'á ṫabairt dóiḃ; agus ní caillfar go deó
iad, agus ní ḋéanfaiḋ aoinne iad a ḋ'ḟuadaċ as
29 mo láim-se. Tá an níḋ a ṫug m'Aṫair dom níos
mó 'ná gaċ uile níḋ; agus ní féidir d'aoinne fuadaċ
30 as láiṁ m'Aṫar. Is aon mise agus an t-Aṫair. *
31 Ansan do ṫóg na Iúdaiġ na cloċa ċun gabáil do
32 ċloċaiḃ ann. D'ḟreagair Íosa iad: Tá a lán oib-
reaċa fóġanta taisbeánta agam daoiḃ ó m'Aṫair;
cé'cu obair acu go bfuil siḃ ag gaḃail do ċloċaiḃ
33 ionam mar ġeall air? D'ḟreagair na Iúdaiġ é: Ní
mar ġeall ar obair ḟóġanta atáimíd ag gabáil do
ċloċaiḃ ionat, aċ mar ġeall ar diaṁaslad, agus go
ndeineann tú Dia díot féin, bíoḋ gur duine ṫu.
34 D'ḟreagair Íosa iad: Ná fuil sgríoḃṫa i nbúr ndlíġ
35 féin, [1] Dubart-sa, is déiṫe siḃ? Má dubairt sé
gur ḋéiṫe iad súd gur labraḋ briaṫar Dé leó, agus
36 náċ féidir an scriptiúir do ċur ar neaṁníḋ, An t-é a
ḃeannuig an t-Aṫair agus do ċuir sé uaiḋ ar an
saoġal, an ndeir siḃ-se leis, Tá diaṁaslaġ agat
'á ḋéanaṁ, toisg go ndubart, Is mé Mac Dé?
37 Mura ndeinim oibreaċa m'Aṫar ná creidiḋ mé.
38 Aċ má ḋeinim, mura maiṫ lib mise ċreideaṁaint,
creidiḋ na h-oibreaċa, i dtreó go mbeiḋ ḟios agaiḃ
an t-Aṫair a beiṫ ionam-sa agus mise sa n-Aṫair.
39 Ansan bíodar a d'iarraiḋ beirṫe air; agus d'imṫiġ
40 sé as a laṁaiḃ. Agus d'imṫiġ sé airís ṫar Iórdan,
ċun na h-áite 'n-a raiḃ Eóin ag baisteaḋ ar dtúis;
41 agus d'ḟan sé ansan. Agus ṫáinig a lán daoine ag
triall air, agus deiridis: Níor ḋein Eóin aon níḋ
42 mírbúilteaċ; Aċ na neiṫe go léir adubairt Eóin
'n-a ṫaoḃ so doḃ' ḟíos iad. Agus do ċreid a lán ann.

[1] Salm. lxxxi. 6.

* Ver. 30. "Is aon mire agus an t-Aṫair," .i. aon náduír aṁáin diaḋa agus ḋá ṗearsain fé leiṫ.

CAIBIDIOL XI.

Lasarus á ṫaḃairt ag Críost o'n mbás. Coṁairle na riaġaltóirí ċun é ċur ċun báis.

Agus ḃí duine dár ḃ'ainim Lasarus, ó Ḃetánia, ó 1
ḃaile Ṁáire agus Ṁarta a ḋriḟiúr, agus ḃí sé
breóite. Ḃ'í sin Máire [1] do ḋoirt an ola ar an 2
dTiġearna agus do ċriomuiġ a ċosa le n-a gruaig
agus isé a ḋriṫáir Lasarus a ḃí breóite. Agus do 3
ċuir an ḃeirt ḋriḟéar teaċtaireaċt ċuige 'ġá ráḋ:
A Ṫiġearna, féaċ, an t-é is ionṁuin leat tá sé
breóite. Nuair airiġ Íosa an níḋ sin duḃairt sé: 4
Ní ċun báis an ḃreóiteaċt so, aċ ċun glóire Ḋé,
ionus go dtaḃarfaí glóire do Ṁac Ḋé tríṫe.

Agus doḃ' ionṁuin le h-Íosa Marta agus a ḋri- 5
ḟiúr Máire agus Lasarus. Aċ nuair a ḋ'airiġ sé é 6
ḃeiṫ breóite d'ḟan sé sa n-áiṫ ċéadna ar feaḋ dá
lá. Ansan, tar a éis sin, duḃairt sé le n-a ḋeis- 7
giobuil: Téiġmís go Iúdaéa arís. Duḃairt a 8
ḋeisgiobuil leis: A Rabbí, ḃí na Iúdaiġ a d'iarraiḋ
gaḃáil do ċloċaiḃ ionat anois, agus an ḃfuilir ag dul
ċun na h-áite sin arís? D'ḟreagair Íosa: Ná fuil 9
ḋá uair ḋéag sa lá? Má ṡiuḃlann duine sa lá ní
ġeiḃeann sé baraṫuisle, mar ċíonn sé solus an tsao-
ġail seo. Aċ má ṡiuḃlann sé sa n-oiḋċe ġeiḃeann 10
sé baraṫuisle, óir ní'l an solus sa duine sin. Duḃ- 11
airt sé an méiḋ sin; agus ansan duḃairt sé leó: Tá
án gcara Lasarus 'n-a ċodla, aċ táim ag dul [2] ċun é
ḋúiseaċt. Duḃairt a ḋeisgobuil leis, áṁ: A Ṫiġ- 12
earna, má tá sé 'n-a ċodla beiḋ sé go maiṫ. Aċ is ar 13
a ḃás a laḃair Íosa; agus ṁeasadar-san gur ar ṡuan
codlata do laḃair sé. D'á ḃríġ sin duḃairt Íosa 14
leó go soiléir: Tá Lasarus tar éis ḃáis; Agus mar 15
ġeall oraiḃ-se, ionus go gcreidfeaḋ siḃ, is maiṫ
liom ná raḃas ann; aċ téiġmís ag triall air. Ansan 16
duḃairt Tomás, ar a dtugtar Didimus, le n-a ċóm-

[1] Maiṫ. xxvi. 7; Lúc. vii. 37; *infra* xii. 3.
[2] .i. a' codla an ḃáis.

ḋeisgiobuil: Téiġmís-ne mar an gcéadna, ionus go ḃfaiġmís bás i n-aonḟeaċt leis.

17 Ansan do ṫáinig Íosa, agus fuair sé é agus é
18 ċeiṫre lá sa tuama. Agus ḃí Betánia i ngioraċt tím-
19 pal ċúig stad déag do Ierúsalem. Agus ḃí cuid ṁór Iúdaċ tagaiṫe ag triall ar Ṁarta agus ar Ṁáire ċun sóláis a ċur orṫa i ndiaid a ndriṫár.
20 Agus d'airiġ Marta Íosa ḃeiṫ ag teaċt, agus d'imṫiġ sí amaċ 'n-a ċoinnib, agus ḃí Máire 'n-a suiḋe sa
21 tíġ. Ansan duḃairt Marta le h-Íosa: A Ṫiġearna, dá mbeiṫeá anso ní ḃead mo ḋriṫáir marḃ;
22 Aċ anois féin tá ḟios agam pé rud a iarrfair ar Ḋia
23 go dtaḃarfaiḋ Dia ḋuit é. Duḃairt Íosa léi:
24 Eireóċaiḋ do ḋriṫáir airís. Duḃairt Marta leis: Tá ḟios agam [1] go n-eireóċaiḋ sé sa n-aiseiriġe an
25 lá déanaċ. Duḃairt Íosa léi: Is mise an aiseiriġe agus an ḃeaṫa; [2] an t-é a ċreideann ionam-sa, má
26 ġeiḃeann sé bás féin, beiḋ sé beó; Agus gaċ duine atá beó agus do ċreideann ionam-sa ní ḃfaġaiḋ sé
27 bás ċoiḋċe. An gcreideann tú san? Duḃairt sí leis: Creidim, a Ṫiġearna; creidim-se gur tusa Críost Mac Dé ḃeó, agus gur ṫáinís ar an saoġal
28 so. Nuair a ḃí an ċaint sin ráiḋte aici d'imṫiġ sí agus ġlaoiḋ sí i gcogan ar a driḟiúr Máire, agus duḃairt sí léi: Ṫáinig an Máiġistir, agus tá sé ag
29 glaoḋaċ ort-sa. Nuair airiġ sisi an méid sin d'eiriġ
30 sí láiṫreaċ agus ċuaiḋ sí ag triall air. Óir ní raiḃ Íosa tagaiṫe fós isteaċ sa ḃaile, aċ ḃí sé 'n-a stad
31 sa n-áit 'n-a dtáinig Marta ċuige. Agus na Iúdaiġ a ḃí sa tiġ i ḃfoċair Máire, ag cur sóláis uirṫi, nuair a ċonacadar ag eiriġe í agus ag imṫeaċt amaċ ċóṁ h-obann, do leanadar í agus duḃradar: Ag dul ċun an tuama atá sí, ċun guil a ḋéanaṁ ann.

32 Aċ nuair a ṫáinig Máire ċun na h-áite 'n-a raiḃ Íosa agus nuair a ċonaic sí é, do ċaiṫ sí í féin agá ċosaiḃ agus duḃairt sí leis: A Ṫiġearna, dá
33 mbeiṫéá anso ní ḃead mo ḋriṫáir marḃ. Agus nuair a ċonaic Íosa ag gol í, agus na Iúdaiġ a ṫáinig i n-aonḟeaċt léi ag gol, do leig sé osna ṫeaċt ó n-a spioraid

[1] Lúc. xiv. 14; *supra* v. 29. [2] *Supra* vi. 40.

agus buaireaṁ a ṫeaċt air. Agus duḃairt sé: Cár ċuireaḃair é? Agus duḃradar leis: Tar, a Ṫiġearna, agus feic. 34

Agus ḃí Íosa ag sileaḋ. 35

Agus duḃairt na Iúdaiġ: Féaċ, cad é an cion a ḃí aige air. 36 Duḃairt cuid acu, áṁṫaċ: An fear so a d'osgail súile an t-é a rugaḋ 'n-a dall, an aṁlaiḋ nar ḟéad sé an duine seo ċoimeád gan bás d'ḟaġáil? 37

Agus ḋein Íosa osna airís, agus ṫáinig sé ċun an tuama; agus pluais ċaraige ab eaḋ an tuama, agus cloċ anuas uirṫi. 38 Duḃairt Íosa: Tógaiḋ an cloċ. 39 Duḃairt Marta leis, driḟiúr an duine ṁairḃ: A Ṫiġearna, tá sé bréan um an dtaca so, mar tá sé ċeiṫre lá marḃ. Duḃairt Íosa léi: Ná duḃart leat má ċreideann tú go bḟeicfir glóire Dé? 40 Ansan do tógaḋ an cloċ. 41 Agus d'ḟéaċ Íosa suas agus duḃairt sé: A Aṫair, ḃeirim a ḃuideaċas leat gur éistis liom. Ḃí fios agam féin, áṁṫaċ, go n-éisteann tú liom i gcómnuiġe, aċ duḃart é sin ar son na ndaoine atá anso am' ṫímpal, i dtreó go gcreid-fidís gur ċuiris-se uait mé. 42 Tar éis na cainte sin do ráḋ dó do ġlaoiḋ sé do ġuṫ árd: A Lasaruis, tar amaċ. 43 Agus ṫáinig amaċ láiṫreaċ an t-é a ḃí marḃ, agus na ceangail ḃáis ar a láṁaiḃ agus ar a ċosaiḃ, agus an t-éadaċ ar a ċeannaċaiḃ. Duḃairt Íosa leó: Sgaoiltear é agus leigtear ċun siu ḃail é. 44

Ansan do ċreid a lán de sna Iúdaig ann, de'n ṁuintir a ṫáinig ag triall ar Ṁaire agus ar Ṁarta, agus a ċonaic na neiṫe a dein sé. 45 Aċ d'imṫiġ cuid acu ag triall ar na Fairisínig agus d'innseadar dóiḃ cad a ḋein Íosa. 46 Ansan do cruinniġ na h-árd-ṡagairt agus na Fairisínig cóṁairle, agus déiridís: Cad 'tá againn 'á ḋéanaṁ, agus é seo ag déanaṁ a lán mírḃúiltí? 47 Má sgaoilimíd leis ar an gcuma so creidfid na daoine go léir ann, agus tiocfaid na Róṁánaiġ agus sgriosfid siad ár dtir agus ár gcinéal. 48 Agus ḃí aoinne aṁáin orṫa agus Caiṗas ab ainim dó, agus b'é árd-ṡagart na bliana san é, agus duḃairt sé leó: Ní ṫuigeann siḃ-se aon níḋ. 49 Ní ṁaċtnuiġeann siḃ conus mar isé ḃúr leas aon 50

duine aṁáin d'ḟáġail ḃáis ṫar ċeann an ṗobuil, agus
51 gan an cinéal go léir do ḋul an ceal. Ní uaiḋ féin,
áṁṫaċ, aduḃairt sé an ċaint sin, aċ ó b'é an t-árd-
ṡagart é do'n ḃliain, do laḃair sé targaireaċt, go
52 raiḃ Íosa ċun báis d'ḟaġáil ar son an ċinéil; Agus
ní h-ar son an ċinéil aṁáin, aċ ċun clainne Dé a ḃí
53 sgaipiṫe do ċruinniú i n-aon ḃuiḋin. Ó'n lá san
amaċ, d'a ḃríġ sin, ḃíodar ag beartú an é ċur ċun
54 báis. Uime sin níor ṡiuḃluiġ Íosa feasda go puiḃ-
iliḋe ameasg na n-Iúdaċ, aċ d'imṫiġ sé isteaċ
i gceanntar i n-aice an ḟásaiġ, go caṫair ar a dtug-
tar Ephrem, agus d'ḟan sé ansan i ḃfoċair a ḋeis-
giobul.

55 Ansan ḃí cáisg na n-Iúdaċ go h-aċamair, agus mórán
daoine ag teaċt go Ierúsalem ó'n dtuaṫ roimis
56 an gcáisg ċun iad féin do naoṁú. Agus ḃíodar ag
lorg Íosa, agus iad ag caint eatarṫa féin 'n-a
seasaṁ sa teampul: Cad is dóiġ liḃ fé ndeara ḋó
57 gan teaċt ċun lae na féile? Agus ṫug na h-árd-
ṡagairt agus na Fairisíniġ órdú, da mbeaḋ fios
ag aoinne cá raiḃ sé, é ḋ'innsint, i dtreó go
mbéarfaidís air.

CAIBIDIOL XII.

Cosa Ċríost d'á n-ungaḋ. A ḋul isteaċ i gcaṫair Ierúsalem ar muin asail. An guṫ ó neaṁ.

1 Aċ sé lá roim ḟéile na cásga ṫáinig Íosa go
[1] Betánia mar a ḃfuair Lasarus bás agus gur ṫóg
2 Íosa ó'n mbás é. Agus ḋeineadar féasta ḋó ann,
agus ḃí Marta ag frioṫálaṁ, agus duine de'n ċuid-
caċtain a ṡuiḋ ċun ḃíḋ i n'ḟoċair ab eaḋ Lasarus.
3 Agus ṫóg Máire púnt meaġċaint d'ola ana-uasal,
de spícnárd ḋílis, agus ċuir sí ar ċosaiḃ Íosa é,
agus ansan do ċimil si a cosa le n-a gruaig; agus
do líonaḋ an tiġ de ḃaluiṫ ċúṁra an spícnáird.
4 Agus duḃairt duine de sna deisgiobuil, Iúdás
5 Iscarióṫ, an fear a ḃí ċun é ḋíol: Cad 'n-a ṫaoḃ nár

[1] Maiṫ. xxvi. 6; Marc. xiv. 3.

ḋíolaḋ an ola so ar trí ċéad pingin agus é ṫaḃairt
do sna boċtaiḃ? Ní tré aon speóis a ḃeiṫ aige ins 6
na boċtaiḃ aduḃairt sé an méid sin, áṁṫaċ, aċ é
ḃeiṫ 'n-a ḃiṫeaṁnaċ, agus is aige a ḃíoḋ an sparán,
agus isé a ḋ'iomparaḋ an méid a curtí ann. Ansan 7
duḃairt Íosa: Leigiḋ di féin, agus coimeádaḋ sí é
sin i gcóir lae m'aḋlaċta. Ḃíd na boiċt i gcóṁ- 8
nuiġe i nḃúr ḃfoċair agaiḃ, aċ ní ḃím-se agaiḃ
i gcóṁnuiġe.*

Agus ḃí ḟios ag sluaġ ṁór de sna Iúdaíġ é ḃeiṫ sa 9
n-áit, agus ṫanadar, ní h-aṁáin mar ġeall ar Íosa, aċ
ċun go ḃfeicfidís Lasarus, an duine a ṫóg sé ó sna
mairḃ. Agus ḃí uaċtaráin na sagart 'ġá ḃeartú go 10
marḃóċaidís Lasarus, mar an gcéadna, Mar ḃí 11
mórán de sna Iutdaiġ ag imṫeaċt agus ag creideaṁ-
aint i n-Íosa mar ġeall air.

Aċ amáireaċ a ḃí ċúgainn do ġluais amaċ sluaġ 12
ṁór de sna daoine a ḃí tagaiṫe ċun na féile, mar
d'airiġeadar Íosa ḃeiṫ ag teaċt go Ierúsalem
Agus ṫógadar géaga ṗailime agus ṡiuḃluiġeadar 13
fé n-a ḋéin agus iad ag liúiriġ: Hósanna, molaḋ
do'n t-é atá ag teaċt i n-ainim an Tiġearna, Rí
Israéil. Agus do fuair Íosa asal óg, agus do ṡuiḋ 14
sé ar a ṁuin, do réir mar atá sgríoḃṫa: [1] Ná bíoḋ 15
eagal ort, a inġean Ṡióin; Féaċ, tá do rí ag teaċt agus
é 'n-a ṡuiḋe ar ṡearraċ asail. Níor ṫuig a ḋeisgio- 16
buil na neiṫe sin ar dtúis; aċ nuair a tugaḋ glóire
d'Íosa do ċuiṁniġeadar ar na neiṫiḃ sin a ḃeiṫ
sgríoḃṫa 'n-a ṫaoḃ, agus gur ḋeineadar na neiṫe sin
leis. An tsluaġ a ḃí i n-a ḟoċair nuair a ġlaoiḋ sé 17
Lasarus as an dtuama agus ṫóg sé ó sna mairḃ é,
ṫugadar fiaḋnaise uaṫa. Agus uime sin do ṫáinig 18
an tsluaġ amaċ 'n-a ċoinniḃ, mar d'airiġeadar gur
ḋein sé an ṁirḃúilt sin. Duḃairt na Fairisiniġ, 19
d'a ḃriġ sin, eatarṫa féin: An ḃfeiceann siḃ ná fuil
ag eiriġe linn i n-aon ċor? Siné an saoġal go léir
imṫiġṫe 'n-a ḋiaiḋ.

[1] Zach. ix. 9.

* Ver. 8. feic an nóta ar Mait. xxvi. 11.

[20] Ḃí, áṁ, geinteaċa áiriṫe ar na daoine a ṫáinig
[21] go Ierúsalem ċun Dia d'aḋraḋ lá na féile. Ṫána-
dar san ag triall ar Pilib, an fear ó Ḃetsaida
Gaililí, agus d'iarradar níḋ air agus duḃradar:
[22] A ḋuine ċóir, ba ṁaiṫ linn Íosa ḋ'feisgint. Ṫáinig
Pilib agus d'innis sé d'Aindrias é, agus ansan
[23] d'innis Pilib agus Aindrias d'Íosa é. Aċ d'ḟrea-
gair Íosa iad agus duḃairt sé: Ṫáinig an uair ċun
[24] glóire ṫaḃairt do Ṁac an Duine. Go deiṁin,
deiṁin, a deirim liḃ, mura bḟaġaiḋ an gráinne ar-
[25] ḃair a ṫuiteann sa talaṁ bás, ní ḃíonn ann aċ é féin;
aċ má ġeiḃeann sé bás tugann sé toraḋ mór uaiḋ. [1] An
t-é a ġráḋann a anam féin caillfiḋ sé é; agus an
t-é a ḋ'fuaṫuiġeann a anam féin ar an saoġal so,
[26] coimeádann sé é i gcóir na beaṫa síoruiḋe. Má
ḟrioṫálann duine mise, leanaḋ sé mé; agus an áit
i n-a bfuilim-se is ann a ḃeiḋ an t-é a ḟrioṫálfaiḋ.
Má ḋeineann duine frioṫálaṁ orm-sa taḃarfaiḋ
[27] m'Aṫair onóir dó. Tá m'anam ar buaireaṁ anois.
Agus cad déarfad? A Aṫair, dein mé ṡaoraḋ ó'n
uair seo. Aċ is ċuige seo do ṫanag ċun na h-uaire
[28] seo. A Aṫair, dein t'ainim do ṡoillsiú. Ansan
do ṫáinig guṫ ó neaṁ: Do ṡoillsíġeas ċeana é, agus
soillseóċad arís é.

[29] Agus na sluaiġte a ḃí láiṫreaċ d'airiġeadan an
guṫ agus duḃradar gur ṫóirṫneaċ a ḋeineaḋ. Aċ
[30] duḃairt tuille acu: Do laḃair aingeal leis. D'ḟrea-
gair Íosa agus duḃairt sé: Ní mar ġeall onin-sa a
[31] ṫáinig ag guṫ so, aċ mar ġeall oraiḃ-se. Anois atá
breiṫ taḃarṫa ar an saoġal so; anois a caiṫfar
[32] amaċ priúnsa an tsaoġail seo. Agus má árduíġ-
ṫear mise ó'n dtalaṁ taraiceóċad gaċ níḋ ċúġam
[33] féin. Agus duḃairt sé an méid sin 'ġá ċur i gcéill
[34] cad é an bás a ġeoḃad sé. D'ḟreagair na daoine é:
D'airiġeamair-ne as an ndlíġ [2] Críost a ḃeiṫ ann
do ṡíor: agus conus a deirir-se naċ foláir Mac an
Duine d'árdú? Cé h-é an Mac san an Duine?
[35] Ansan duḃairt Íosa leó: Tá an solus agaiḃ tamall

[1] Maiṫ. x 39, xvi 25; Marc. viii. 35; Lúc. ix 24, xvii. 33.
[2] Salm. cix. 4, cxvi. 2; Isáias xl. 8; Ezech. xxxvii. 25.

beag fós. Deinidh siubhal an fhaid atá al solus agaibh, i dtreó ná béarfaidh an doircheacht oraibh; agus an t-é bhíonn ag siubhal sa doircheacht ní fheadair sé cá mbíonn sé ag dul. An fhaid atá an solus 36 agaibh creididh sa tsolus, i dtreó go mbeadh sibh i nbhúr gclann ag an solus. Do labhair Íosa na neithe sin agus d'imthigh sé agus do cheil sé é féin ortha.

Agus bíodh gur dhein sé an oiread san mírbhúiltí os 37 a gcómhair níor chreideadar ann; Ionus go gcóm- 38 líonfaí an chaint adubhairt Isáias fáidh: [1] A Thighearna, cé chreid a gcloistear uainn? Agus cé dhó gur foill-sigheadh cuisle an Tighearna? Uime sin níor fhéadadar 39 creideamhaint, óir dubhairt Isáias airís:* [2] Do dhall sé 40 a súile, agus do dhúr sé a gcroidhe, sar a bhfeicfidís le n-a súilibh agus sar a dtuigfidís 'n-a gcroidhe, agus go n-iompóchaidís, agus go saorfainn iad. Dubhairt Isáias na neithe sin nuair a chonaic sé a 41 ghlóire, agus nuair a labhair sé air. Ach sa n-am 42 gcéadna do chreid a lán de sna h-uachtaráin féin ann; ach níor admhuigheadar é, le h-eagla roimis na Fairisínigh, san a gcurfaí as na sinagógaibh iad. Óir 43 bhá mhó acu glóire daoine 'ná glóire Dé.

Ansan do labhair Íosa do ghuth árd, agus dubhairt sé: 44 An t-é a chreideann ionam-sa, ní h-ionam-sa a chreid-eann sé ach san t-é a chuir uaidh mé. Agus an t-é a 45 chíonn mise, chíonn sé an t-é a chuir uaidh mé. Is am' 46 sholus do thánag ar an saoghal, ionus, an t-é a chreid-eann ionam, ná fanfadh sé sa doircheacht. Agus má 47 airigheann aoinne mo bhréithre agus ná coimeádfaidh sé iad, ní thugaim-se breith air, óir ní chun breitheamh-antais a thabhairt ar an ndomhan do thánag, ach chun an domhain do shaoradh. An t-é ná tugann toradh orm- 48 sa agus ná glacann mo bhréithre, tá aige an t-é a thugann breith air; [3] an briathar atá ráidhte agam-sa, tabharfaidh an briathar san breith air an lá déanach. Óir ní h-uaim féin do labhras-sa, ach an t-Athair a 49

[1] Isáias liii. 1. [2] Isáias vi. 9. [3] Marc. xvi. 16.

* Ver. 39. "Níor fhéadadar creideamhaint. "Mar sin níor bh'áil leó." N. Aug. Tr. 33 in Joan. Feic an nóta ar Marc. iv. 12.

ċuir. uaiḋ mé, ṫug sé sin órdú dom, cad déarfad agus
50 cad a laḃarfad. Agus tá fios agam gur beaṫa
ṡíoruiḋe a órdú. Na neiṫe a laḃraim, d'á ḃríġ sin,
is mar aduḃairt an t-Aṫair liom do laḃraim iad.

caibidiol XIII.

Cosa a ḋeisgiobot á niġe ag Críost. Feall Iúdáis. An aiṫne nua, .i. aiṫne an ġráda.

1 Roiṁ lá ḟéile na cásga, ó ḃí fios ag Íosa go raiḃ a ṫráṫ tagaiṫe ċun imṫeaċt as an saoġal so ag triall ar an Aṫair: ó ṫug sé grád d'á ṁuíntir féin, do ġráduiġ sé iad go deire.*

2 Agus nuair a ḃí an suipéar críoċnuiġṫe, agus an diaḃal tar éis a ċur i gcroiḋe Iúdáis Iscarióṫ, ṁic
3 Ṡímóm go ndéanfaḋ sé é ḋíol, Ó ḃí fios ag Íosa gaċ uile níḋ a ḃeiṫ taḃarṫa isteaċ 'n-a láim dó ag an Aṫair, agus gur ó Ḋia a ṫáinig sé agus go raiḃ
4 sé ag dul ag triall as Ḋia, D'eiriġ sé ó'n suipéar, agus ḃain sé ḋe a ċuid éadaig agus ċeangail sé
5 línéadaċ fan ċoím air féin. Ansan ċuir sé uisge i mbáisín agus ċrom sé ar ċosaiḃ a ḋeisgiobul do niġe agus ar iad do ṫriomú leis an línéadaċ a ḃí fan
6 ċoím air. Ansan do ṫáinig sé go dtí Símón Peadar. Duḃairt Peadar leis: Tusa ag niġe mo ċos-sa, a
7 Ṫiġearna? D'ḟreagair Íosa agus duḃairt sé leis: An rud atá agam-sa 'á ḋéanaṁ ní fios duit-se anois
8 é; beiḋ a fios agat ar ball, áṁṫaċ. Duḃairt Peadar leis: Ní níġfir mo ċosa-sa ḋóṁ-sa go bráṫ. D'ḟreagair Íosa é: Mura níġead tu ní ḃeiḋ páirt agat
9 liom. Duḃairt Símón Peadar leis: A Ṫiġearna, ní h-aṁáin mo ċosa, aċ fós mo láṁa agus mo ċeann.
10 Duḃairt Íosa leis: An t-é a níġtear ní gáḋ a níġe

* Ver. 1. "Roiṁ lá ḟéile na cásga." B'ṡiní an cearaṁaḋ cáirg agus an ċáisg ḋeirineaċ fé friṫálaṁ Ċríost. Do réir an ġnáṫ-ċóṁairiṁ ṫáinig an ċáisg sin sa tríṁaḋ bliain déag ar fiċid d'aois ár dTiġearna. Deir drong de'n luċt cóṁairiṁ gur sa seaċtṁaḋ bliain déag ar fiċid d'á ḃeaṫa d'ḟuilig ár Slánuiġṫeóir bás. Aċ ní'l ins na baraṁlaiḃ sin seaċas a ċéile aċ neaṁníḋ.

aċ a ċosa agus tá sé glan ar fad. Táċaoi-se glan,
aċ ní'l siḃ go léir glan. Óir ḃí ḟios aige cé r' ḃ'é 11
an t-é a ḋíolfaḋ é; mar ġeall air sin iseaḋ a duḃ-
airt sé: Ní'l siḃ go léir glan.

Ansan, nuair a ḃí a gcosa niġte aige agus a éad- 12
aiġe curṫa uime aige, agus é 'na ṡuiḋe airís duḃairt
sé leó: An ḃfuil ḟios agaiḃ cad 'tá déanta agam
daoiḃ? Glaoḋann siḃ-se orm-sa Máiġistis, agus 13
Tiġearna, agus tá an ceart agaiḃ, óir is mé san.
D'á ḃríġ sin, má níġeas-sa ḃúr gcosa daoiḃ-se agus 14
gur mé an Tiġearna agus an Máiġistir, is ceart
daoiḃ-se, mar an gcéadna, cosa a ċéile do níġe.
Óir tá sampla taḃarta agam daoiḃ, ionus fé mar 15
tá déanta agam-sa ḋaoiḃ-se go ndéanfaḋ siḃ-se
mar an gcéadna. Go deiṁin, deiṁin, adeirim liḃ. 16
Ní'l an seisḃíseaċ níos mó 'na a ṁáiġistir, 'ná ní'l
an t-aspol níos mó 'ná an t-é ċuir uaiḋ é. Má tá 17
ḟios agaiḃ na neiṫe sin, is aoiḃinn daoiḃ má ḋeineann
siḃ iad. Ní'lim ag laḃairt oraiḃ go léir; aiṫním 18
na daoine a ṫoġas: Aċ ionus go gcóṁlíonfí an
Sgríḃinn: [1] An t-é a ḋ'iṫeann arán am' ḟoċair
árdóċaiḋ sé a ṡál am' ċoinniḃ. Táim 'ġá innsint sin 19
daoiḃ anois roim sé, i dtreó, nuair a ċuitfiḋ sé
amaċ, go gcreidfeaḋ siḃ gur mé atá ann. Go 20
deiṁin, deiṁin, adeirim liḃ: [2] An t-é a ġlacann
aoinne a ċuirfeaḋ uaim, glacann sé mise; agus an
t-é a ġlacann mise, glacann sé an c-é a ċuir uaiḋ mé.

Nuair a ḃí an méid sn ráiḋte ag Íosa ṫáiniġ buair- 21
eaṁ spioraide air agus do ḋeiṁniġ sé, agus duḃairt
sé: [3] Go deiṁn, deiṁin, adeirim liḃ, déanfaiḋ duine
agaiḃ-se mise ṫaḃairt i láiṁ. D'ḟéaċ na deisgio- 22
buil ar a ċéile agus measrall orṫa i dtaoḃ cé air
gur laḃair sé. Ṫárla go raiḃ 'n-a luiġe i n-uċt Íosa 23
duine ḋ'á ḋeissiobulaiḃ ba ró-ionṁuin le h-Íosa.
Agus do ḃagair Símón Peadar cuiġe sin agus duḃairt 24
sé leis: Cé h-é an t-é adeir sé? D'á ḃríġ sin, 25
duḃairt seisean, agus é 'n-a luiġe ar uċt Íosa: A
Ṫiġearna, cé h-é féin? D'ḟreagair Íosa: An fear 26

[1] Salm. xl 10. [2] Mait. x. 40; Lúc. x. 16.
[3] Mait. xxvi. 21; Marc. xiv. 18; Lúc. xxii. 21.

go dtaḃarfad-sa blúire d'arán túmṫa dó, siné é.
Ansan do ṫúm sé blúire aráin agus ṫug sé d'Iúdás
27 Iscarióṫ mac Ṡímóin é. Agus i ndiaiḋ an ḃlúire
aráin, ċuaiḋ Sátan isteaċ ann. Agus duḃairt Íosa
leis: An níḋ atá agat 'á ḋéanaṁ, dein gan ṁoill é.*
28 Agus ní raiḃ ḟios ag aoinne sa cuideaċtain cad ċuige
29 go nduḃairt sé leis é. Mar do ċeap cuid acu, ó ḃí
an sparán ag Iúdás, gur ḃ'aṁlaiḋ aduḃairt Íosa
leis: Ceannaiġ na neiṫe ṫeastóċaiḋ uainn i gcóir
na féile; nó rud éigin a ṫaḃairt do sna daoine
30 boċta. Aċ nuair a ġlac seisean an blúire aráin
d'imṫiġ sé amaċ gan ṁoill. Agus ḃí an oiḋċe ann.

31 Agus nuair a ḃí sé imṫiġṫe amaċ duḃairt Íosa:
Tá glóire fáġalta anois ag Mac an Duine, agus tá
32 glóire fáġalta ann ag Dia. Má tá glóire fáġalta
ag Dia ann taḃarfaiḋ Dia, leis, glóire ḋó-san ann
33 féin, agus taḃarfaiḋ sé glóire ḋó gan ṁoill. A
ċlann ó, táim i nbúr ḃfocair tamall beag fós. Beiḋ
siḃ a'm lorg agus mar aduḃart leis na Iúdaiġ, An
áit 'n-a ḃfuilim ag dul ní féidir daoiḃ-se teaċt
34 ann; deirim liḃ-se anois é. [1] Tá aiṫne nua agam
'á ṫaḃairt daoiḃ: go mbeaḋ gráḋ agaiḃ d'a ċéile;
fé mar a ṫugas-sa gráḋ daoiḃ-se go dtaḃarfaḋ siḃ-se
35 gráḋ d'á ċéile. As san iseaḋ a ḋ' aiṫneóċaiḋ na
daoine go léir gur siḃ mo ḋeisgioḃuil-se, má ḃíonn
gráḋ agaiḃ d'á ċéile.

36 Duḃairt Símón Peadar leis: A Ṫiġearna cá
ḃfuilir ag imṫeaċt? D'ḟreagair Íosa: An áit 'n-a
ḃfuilim ag imṫeaċt ní féidir duit-se mé a leanṁ-
aint ann anois; leanfir mé áṁṫaċ 'n-a ḋiaiḋ so.
37 Duḃairt Peadar leis: Cad 'n-a ṫaoḃ náċ féidir dom
ṫú a leanṁaint anois? Taḃarfad m'anam ar do
38 ṡon. D'ḟreagair Íosa é: Taḃarfair t'anam ar mo

[1] Leḃit. xix. 18.

* Ver. 27. "An níḋ atá agat d'á ḋéanaṁ dein gan ṁoill é." Ní h-aṁlaiḋ a ċéaduig sé é, agus ní lúga ná mar a ḋ'órduiġ sé é. Ní raiḃ ann aċ 'ġá ċur i n-úil dó na coisgfaḋ Críost an feall a ḃí beartuiġṫe aige; ná raiḃ bac air imṫeaċt agus é ḋéanaṁ ċóm luaṫ agus ba ṁaiṫ leis é; go raiḃ Críost ollaṁ agus toilṫeanaċ cun báis a ḋ'ḟulag ar ár son.

ṡon? Go deiṁin, deiṁin, adeirim leat, ní ġlaoḋ-faiḋ an coileaċ sar a séanfair trí h-uaire mé.

Caibidiol XIV.

Caint Ċríost tar éis a ṡuipéir ḋéiḋeanaiġ.

Ná tagaḋ buaireaṁ an ḃúr gcroiḋe. Creideann 1
siḃ i nDia; creidiḋ ionam-sa leis. Is mó árus 2
i dtiġ m'Aṫar; dá mba ná beaḋ, do neósfainn daoiḃ
é: óir táim ag dul ag cur áite i n-eagar ḋaoiḃ.
Agus má imṫiġim agus áit do cur in-eagar ḋaoiḃ, 3
táim ag teaċt airís agus glacfad ċúġam féin siḃ,
i dtreó, an áit 'na mbead-sa go mbeiḋ siḃ-se ann,
leis. Agus is eól daoiḃ cá ḃfuilim ag imṫeaċt, 4
agus tá eólas na sliġe agaiḃ. Duḃairt Tomás leis: 5
A Ṫiġearna, ní h-eól dúinn cá ḃfuilir ag imṫeaċt,
agus conus is féidir dúinn an tslíġ d'aiṫint?

Duḃairt Íosa leis: Is mise an tslíġ, agus an ḟír- 6
inne, agus an ḃeaṫa; ní ṫagann aoinne ċun an Aṫar
aċ tríom-sa. Dá n-aiṫniġeaḋ siḃ mise d'aiṫneóċ' 7
siḃ m'Aṫair gan aṁras, agus aiṫneóċaiḋ siḃ é
feasda, agus do ċonacaḃair é. Duḃairt Pilib leis: 8
A Ṫiġearna, taisbeáin dúinn an t-Aṫair, agus is
leór dúinn san. Duḃairt Íosa leis: An ḃfuilim an 9
ḟaid seo aimsire agaiḃ agus gan aiṫne agaiḃ orm?
A Ṗilib, an t-é a ċíonn mise ċíonn sé an t-Aṫair,
leis; agus conus adeirir-se, Taisbeáin dúinn an
t-Aṫair? Ná creideann siḃ go ḃfuilim-se sa 10
n-Aṫair agus an t-Aṫair ionam-sa? Na bréiṫre a
laḃraim-se liḃ-se ní h-uaim féin a laḃraim iad; aċ
an t-Aṫair atá 'n-a ċómnuiġe ionam, isé a ḋeineann
na mírḃúiltí. [1] Ná creideann siḃ mise ḃeiṫ sa 11
n-Aṫair agus an t-Aṫair a ḃeiṫ ionam-sa? Nó murab 12
é sin é, creidiḋ mé mar ġeall ar na h-oibreaċa
féin.

Go deiṁin, deiṁin, adeirim liḃ, an t-é a ċreideann
ionam-sa, na h-oiḃreaċa a ḋeinim-se déanfaiḋ sé féin

[1] Nó, Creidiḋ mé go ḃfuilim-se sa n-Aṫair, ⁊ml.

iad, agus déanfaiḋ sé oibreaċa is mó 'ná iad;
13 mar táim-se ag dul ag triall ar an Aṫair. [1] Agus
pé rud a ḋ'iarrfaiḋ siḃ ar an Aṫair am' ainim-se
déanfad-sa an rud san, i dtreó go ḃfaġaiḋ an
14 t-Aṫair glóire sa Ṁac. Má iarrann siḃ aon rud
orm am' ainim-re déanfad an rud san.

15 Má tá gráḋ agaiḃ dom coimeádaiḋ m'aiṫeanta.
16 Agus iarrfad-sa ar an Aṫair é, agus cuirfiḋ sé ċúġ-
aiḃ Sólásaiḋe eile ċun fanṁaint agaiḃ go deó;*
17 Spioraid na fírinne, náċ féidir do'n tsaoġal a
ġlacaḋ, óir ní ḟeiceann sé é ná ní aiṫniġeann sé é;
aċ aiṫnéoċaiḋ siḃ-se é, mar fanfaiḋ sé agaiḃ, agus
18 beiḋ sé ionaiḃ. Ní ḟagfad siḃ i nḃúr nḋíleaċ-
19 taiṫiḃ; tiocfad ċúġaiḃ. Tamall beag eile agus ní
ḟeiceann an saoġal mé feasda; aċ ċíonn siḃ-se mé:
20 óir táim-se beó agus beiḋ siḃ-se beó, leis. An lá
san aiṫneóċaiḋ siḃ-se go ḃfuilim-se am' Aṫair, agus
go ḃfuil siḃ-se ionam-sa, agus mise ionaiḃ-se.

21 An t-é go ḃfuil m'aiṫeanca-sa aige agus do
ċoimeádann iad, siné an t-é go ḃfuil gráḋ aige ḋom;
agus an t-é go ḃfuil gráḋ aige ḋom, beiġ gráḋ
agam' Aṫair dó; agus beiḋ gráḋ agam-sa ḋó agus
22 taisbeánfad mé féin dó. Duḃairt Iúdás leis, níor
ḃ'é an t-Iscariót úd: A Ṫiġearna, cad fé nḋeár go
nḋéanfair ṫu féin a ṫaisbeaint dúinne agus ná tais-
23 beánfair ṫu féin do'n tsaoġal? D'ḟreagair Íosa,
agus duḃairt sé leis: Má tá gráḋ ag duine ḋóṁ-sa
coimeádfaiḋ sé mo ḃréiṫre, agus beiḋ gráḋ ag
m' Aṫair dó, agus tiocfaimíd ċuige agus déanfaimíd
24 cóṁnuiġe i n-a ḟoċair. An t-é ná fuil gráḋ aige
ḋom ní ċoimeádann sé mo ḃréiṫre; agus an briaṫar
d'aireaḃair ní h-é mo ḃriaṫar-sa é, aċ briaṫar an
Aṫair a ċuir uaiḋ mé.

25 Do labras an méid seo liḃ agus mé i nḃúr

[1] Maiṫ. vii. 7, xxi. 22; Marc. xi. 24.

* Ver. 16. "Sólásaiḋe" (Paraclét), nú, leis, comairceaċ, óir, nuair a spriocann sé sinn ċun guiḋe déanaṁ deineann sé an ġuiḋe istiġ ionainn mar a déarfí;—Ibíd, "go deó," d'á ḃríġ sin, is léir gur geallaḋ an Spioraid sin na fírinne, ní h-aṁáin do sna h-Asbolaiḃ féin aċ do'n eaglais n-a nḋiaiḋ cóṁ maiṫ, go dtí deire an tsaoġail.

ḃfoċair. Aċ an Sólásaiḋe, an Spioraid Naoṁ, an 26
t-é a ċuirfiḋ an t-Aṫair uaiḋ am' ainim-se, múinfiḋ
sé sin daoiḃ gaċ níḋ, agus cuirfiḋ sé i nḃúr gcuiṁne
gaċ níḋ d'á ndéarfad liḃ.* Fágaim síoṫċáin agaiḃ; 27
tugaim mo ṡíoṫċáin daoiḃ; ní mar a ṫugann an saoġal
a ṫugaim-se ḋaoiḃ. Ná bíoḋ buaireaṁ ar ḃúr
gcroiḋe, ná eagla. D'aireaḃair conus mar aduḃart 28
liḃ: Táim ag imṫeaċt, agus ag teaċt ċúgaiḃ. Dá
mbead gráḋ agaiḃ dom, ḃead áṫas oraiḃ toisg mé
ḃeiṫ ag dul ag triall ar an Aṫair; óir is mó an
t-Aṫair 'ná mise.† Agus anois tá sé innste agam 29
daoiḃ roim sé, i dtreó nuair a ṫiocfaiḋ sé go gcreid-
fiḋ siḃ. Ní déarfad puinn i nḃúr ḃfocair anois. 30
Óir tá priúnsa an doṁain seo ag teaċt, agus ní'l níḋ
ar biṫ aige ionam-sa. Aċ ionus go n-aiṫneóċaḋ an 31
doṁan go ḃfuil gráḋ agam do'n Aṫair; agus [1] do
réir mar a ṫug an t-Aṫair órdú dom, is mar sin a
ḋeinim. Eiriġiḋ, imṫiġmís asso.

CAIBIDIOL XV.

Caint Ċríost le n-a ḋeisgiobulaiḃ ar leanṁaint.

Is mise an ḟíneaṁuin ḟírinneaċ, agus isé m'-Aṫair 1
an saoṫruiġṫeóir. Gaċ géag atá orm agus ná 2
tugann torad, gearrfaiḋ sé í; agus gaċ géag a

[1] Gníoṁ. ii. 23.

* Ver 26. "Múinfiḋ sé sin daoiḃ ġaċ níḋ." Geallta r anso an Spioraid Naoṁ, dos na h-asboil agus don ċléir' n-a ndiaiḋ, ċun gaċ fírinne do ṫeagasg dóiḃ agus ċun iad do ċimeád ó ḋul amú.

† Ver 28. "Óir is mó an t-aṫair 'ná mise." Is léir gur sa ṁéid gur duine é do laḃair Críost air féin anso, óir, sa ṁéid gur Dia é tá sé ar aon dul leis an Aṫair: (feic Philipian. Caiḃ. 11). Imṫeóċaiḋ gaċ deacaraċt tuisgiona as an gcaint seo aċ na neiṫe do leanann í, agus do ġaḃann léi, do ċimeád os comair ár n-aigne. Ḃí Críost go luaṫ ċun báis a ḋ'ḟulag, agus ċuir sé, leis an gcaint sin, a ḋaonaċt i n-úil dá Asbolaiḃ. Níor ḃ'ḟéidir dó bás d'ḟáġail sa ṁéid gur Ḋia é, aċ ó ḃí sé n-a Ḋia agus n-a ḋuine ba léir gur sa ṁéid gur ḋuine é do ċaiṫfaḋ sé bás d'ḟáġail, agus ḃi na h-Asboil ċun san a ḋ'ḟeisgint agus do ċreideaṁaint go luaṫ 'n-a ḋiaiḋ san, mar adeir sé féin.

ṫugann toraḋ, glanfaiḋ sé í, ionus go dtaḃarfaḋ
3 sí breis toraḋ. [1] Táṫaoí-se anois glan de ḃárr
4 na cainte do laḃras liḃ. Fanaiḋ ionam-sa, agus mise ionaiḃ. Fé mar náċ féidir do'n ġéig toraḋ ṫaḃairt uaiṫe féin, mura bfanaiḋ sí ar an bfíneaṁuin, sin mar naċ féidir daoiḃ-se mura bfanaiḋ siḃ
5 ionam-sa. Mise an ḟíneaṁuin, siḃ-se na géaga; an t-é ḟanann ionam-sa agus mise ann, tugann sé sin toraḋ mór uaiḋ; óir am' éagmuis-se ní féidir daoiḃ
6 aon níḋ a ḋéanaṁ. An t-é ná fanfaiḋ ionam-sa, caiṫfar amaċ é mar ġéag, agus feoċfaiḋ sé; agus tógfar é agus caiṫfar sa teine é, agus loisgfar é.
7 Má ḟanann siḃ ionam-sa, agus má ḟanaiḋ mo ḃréiṫre ionaiḃ, iarrfaiḋ siḃ pé níḋ is maiṫ liḃ, agus
8 déanfar daoiḃ é. As so a tugtar glóire do m'Aṫair, siḃ-se do ṫaḃairt mór-ṫoraḋ uaiḋ, agus siḃ a ḃeiṫ i nbúr ndeisgiobuil agam-sa.

9 Mar a ṫug an t-Aṫair gráḋ ḋóṁ-sa, sin mar a
10 ṫugas-sa gráḋ daoiḃ-se. Fanaiḋ am' ġráḋ. Má ċoiméádann siḃ m'aiṫeanta fanfaiḋ siḃ am' ġraḋ; fé mar a ċoimeádaim-se aiṫeanta m'Aṫar agus go
11 bfanaim 'n-a ġraḋ. Do laḃras na neiṫe sin liḃ ionus go mbeaḋ m'áṫas-sa ionaiḃ, agus go mbeaḋ búr n-áṫas-sa iomlán.

12 [2] Sidí m'aiṫne-se, go dtaḃarfaḋ siḃ-se gráḋ
13 d'á céile, fé mar a ṫugas-sa gráḋ daoiḃ-se. Ní'l ag aon duine gráḋ is mó 'na so, go dtaḃarfaḋ duine
14 a anam ar son a ċaraḋ. Is siḃ-se mo ċáirde-se aċ
15 go ndéanfaiḋ siḃ na neiṫe adeirim liḃ. Ní seirḃísiġ a ṫaḃarfaḋ oraiḃ feasda, óir ní fios do'n tseirḃíseaċ an níḋ a ḋeineann a ṁáiġistir. Aċ is cáirde atá taḃarṫa agam oraiḃ; óir gaċ níḋ d'ár airiġeas
16 féin ó m'Aṫair do ċuireas i n-iúil daoiḃ-se é. Ní siḃ-se a ḋein mise do ṫoġaḋ: aċ is mise a ḋein siḃ-se do ṫoġaḋ, agus do ċeapaḋ ċun go n-imṫeoċaḋ siḃ agus go dtaḃarfaḋ siḃ toraḋ uaiḃ, agus go leanfaḋ búr dtoraḋ; i dtreó, pé ruḋ a ḋ'iarrfaḋ siḃ ar an Aṫair am' amim-se, go dtaḃarfaḋ sé daoiḃ é.

[1] *Supra* xiii. 10. [2] *Supra* xiii. 34; Eṗes. v. 2; 1 Tess. iv. 9.

[1] Tugaim na h-aiṫeanta so daoiḃ i dtreó go mbeaḋ 17
gráḋ agaiḃ d'a ċéile.

Má ṫugann an saoġal fuaṫ daoiḃ, bíoḋ ḟios agaiḃ 18
gur ṫug sé fuaṫ ḋóṁ-sa róṁaiḃ. Dá mba leis an 19
saoġal a ḃainfeaḋ siḃ ḃeaḋ gráḋ ag an saoġal d'a
ċuid féin; aċ óir ná baineann siḃ leis an saoġal,
aċ gur ḋeineas-sa siḃ a ṫoġaḋ as an saoġal, uime
sin tá fuaṫ ag an saoġal daoiḃ. Cuiṁniġiḋ ar an 20
ḃfocal aduḃart liḃ: [2] Ní'l an seirḃíseaċ níos mó
'ná a ṁaiġistir. [3] Má ḋeineadar géarleanṁaint
orm-sa déanfaid siad géarleanṁaint oraiḃ-se, leis;
má ċoimeádadar mo ḃréiṫre-se, coimeádfaid siad
ḃúr mbréiṫre-se, leis. Aċ déanfaid siad na neiṫe 21
sin go léir liḃ mar ġeall ar m' ainim-se, toisg gan
aiṫne ḃeiṫ acu ar an t-é a ċuir uaiḋ mé. Dá mba ná 22
tiocfainn agus laḃairt leó, ní ḃeaḋ an peaca orṫa;
aċ anois ní'l aon leaṫsgéal acu i dtaoḃ a bpeaca.
An t-é go ḃfuil fuaṫ aige ḋóṁ-sa, tá fuaṫ aige do 23
m'Aṫair, leis. Dá mba na déanfainn na h-oibreaċa 24
'n-a measg, oibreaċa nár ḋein aoinne eile, ní ḃeaḋ
an peaca orṫa; aċ anois do ċonacadar agus ṫugadar
fuaṫ i n-aonḟeaċt, ḋóṁ-sa agus do m'Aṫair
i n-aonḟeaċt. Aċ ionus go gcóṁlíonfaí an focal 25
atá sgríoḃṫa sa dlíġ atá acu: [4] Do ṫugadar fuaṫ
ḋom gan ċúis.

Aċ nuair a ṫiocfaiḋ an Sólásaiḋe, an t-é a ċuir- 26
feaḋ-sa ċúġaiḃ-se ó'n Aṫair, Spiorad na fírinne, a
ġluaiseann ó'n Aṫair, déanfaiḋ sé sin fiaḋnaise
orm-sa.* Agus déanfaid siḃ-se fiaḋnaise, óir 27
táṫaoí am' ḟoċair ó ṫusaċ.

[1] 1 Eóin iii. 11, iv. 7. [2] *Supra* xiii. 16; Mait. x. 24.
[3] Mait. xxiv. 9. [4] Salm. xxiv. 19.

* Ver. 26. "A ċuirfeaḋ-sa"—deiṁníġeann an ċaint sin, i n-aġaiḃ na ngréagaċ ndeirineaċ so, go nglnaiseann an Spiorad Naoṁ ó'n Mac, ċóṁ maiṫ le h-ó'n Aṫair. Mura mbeaḋ san ní ḟéadfaḋ an Mac ḃeiṫġá ċur uaiḋ.

Caibidiol XVI.

Críoċnú caint Ċríost le n-a ḋeisgiobulaiḃ.

1 D'innseas na neiṫe seo ḋaoiḃ ionus ná glacfaḋ
2 siḃ sgannal. Cuirfid siad amaċ as na sinagógaiḃ
siḃ: seaḋ, agus tá an t-am ag teaċt nuair a ṁeasfaiḋ
an t-é a ċuirfiḋ ċun ḃais siḃ go mbeiḋ onóir aige 'á
3 ṫaḃairt do Ḋia. Agus déanfaid siad na neiṫe sin
liḃ-se toisg gan aiṫne ḃeiṫ acu ar an Aṫair, ná orm-sa.
4 Aċ táid na neiṫe seo innste agam daoiḃ i dtreó, nuair
a ṫiocfaiḋ an t-am dóiḃ, go gcuiṁneóċaiḋ siḃ ar mé
5 'ġá n-innsint daoiḃ. Aċ níor innseas na neiṫe seo
ḋaoiḃ ó ṫusaċ, mar ḃíos i nḃúr ḃfoċair. Agus anois
táim ag imṫeaċt ag triall ar an t-é a ċuir uaiḋ mé,
agus ní'l aoinne agaiḃ 'ġá ḟiafraiġe ḋíom: Cá
ḃfuilir ag imṫeaċt?

6 Aċ toisg gur laḃras na neiṫe seo liḃ do líon ḃúr
7 gcroiḋe de ḋólás. Aċ táim-se ag innsint na fír-
inne ḋaoiḃ: Isé ḃúr leas mé ḋ'imṫeaċt; óir mura
n-imṫiġead ní ṫiocfaiḋ an Sólásaiḋe ċúġaiḃ; aċ má
8 imṫiġim, cuirfead ċúġaiḃ é. Agus nuair a ṫiocfaiḋ
sé sin déanfaiḋ sé an doṁan do ḋaoraḋ i dtaoḃ an
ṗeacṫa, agus i dtaoḃ cirt, agus i dtaoḃ breiṫeaṁan-
9 tais:* I dtaoḃ peacṫa, toisg ná creidid siad ionam-
10 sa; I dtaoḃ cirt, óir táim ag dul ċun an Aṫar,
11 agus ní ḟeicfiḋ siḃ mé feasda. Agus i dtaoḃ breiṫ-
eaṁantais, óir tá breiṫeaṁantas taḃarṫa ċeana féin
ar priúnsa an doṁain seo.

12 Tá mórán eile neiṫe agam le ráḋ liḃ, aċ ní féidir
13 daoiḃ iad a breiṫ liḃ anois. Aċ nuair a ṫiocfaiḋ an
Spioraid úd na fírinne, múinfiḋ sé ḋaoiḃ an uile
ḟírinne. Óir ní h-uaiḋ féin a laḃarfaiḋ sé, aċ laḃar-
faiḋ sé gaċ a gcloisfiḋ sé; agus neosfiḋ sé ḋaoiḃ-se

* Ver. 8. "I dtaoḃ an ṗeacṫa;" nuair a ṫáinig an Spioraid Naoṁ do ṫug sé mílte cun a ṫuisgint cad é an peaca a ḃí acu 'á ḋéanaṁ tré gan Críost d'aḋṁáil; ċun cirt Ċríost do ṫuisgint, agus é n-a ṡuíḋe anois ar ḋeasláiṁ a Aṫar; agus ċun a ṫuisgint cad í an daor-ḃreiṫ atá i gcóir na ndaoine atá ag gaḃáil le Sátan, agus Sátan féin fé ḋaor-ḃreiṫ anois.

[14] na neiṫe atá le teaċt.* Taḃarfaiḋ sé sin glóire ḋóṁ-sa, óir is de m' ċuid-se a ġlacfaiḋ sé agus a neósfaiḋ sé ḋaoiḃ-se. [15] Gaċ uile níḋ atá ag an Aṫair is liom-sa é. Uime sin iseaḋ aduḃart: Is de m' ċuid-se a glacfaiḋ sé agus a neósfaiḋ sé ḋaoiḃ-se.

[16] Tamall beag, agus ní ḟeicfiḋ siḃ mé; agus ansan tamall beag airís, agus ċífiḋ siḃ mé; mar táim ag dul ag triall ar an Aṫair.

[17] Ansan duḃairt cuid d'á ḋeisgiobulaiḃ le n-a céile: Cad é seo adeir sé linn? Tamall beag, agus ní ḟeicsiḋ siḃ mé; agus tamall beag airís, agus ċífiḋ siḃ mé; agus, Mas táim ag dul ag triall ar an Aṫair? [18] Agus duḃradar: Cad é seo adeir sé, Tamall beag? Ní ḟeadramair cad 'deir sé.

[19] Agus ḃí fios ag Íosa gur ṁian leó é ċeistiú; agus duḃairt sé leó: Táṫaoí ag ceistiúċán eadraiḃ féin i dtaoḃ an ḟocail sin aduḃart: Tamall beag, agus ní ḟeicsiḋ siḃ mé; agus, tamall, beag airis, agus ċífiḋ siḃ mé. [20] Go deiṁin, deiṁin, adeirim liḃ, go ndéanfaiḋ siḃ caoi agus gol, agus go mbeiḋ áṫas ar an saoġal; agus go mbeiḋ siḃ-se buarṫa, aċ iompófar búr mbrón ċun áṫais. [21] Nuair a ḃionn an ḃean i mbreóiteaċt clainne, ḃíonn buaireaṁ uirṫi, toisg a h-am a ḃeiṫ tagaiṫe; aċ nuair a ḃeireann sí an mac, ní ḃíonn cuiṁne aici ar an dteinneas, mar ġeall ar an áṫas, toisg duine ḃeiṫ tagaiṫe ar an saoġal. [22] Sin mar atá buaireaṁ oraiḃ-se anois, aċ ċífead-sa siḃ airís, agus beiḋ áṫas ar ḃúr gcroiḋe; agus ní ḃainfiḋ aoinne ḃúr n-áṫas díḃ. [23] Agus ní ḟiafróċaiḋ siḃ aon níḋ díom-sa an lá san. [1] Go deiṁin, deiṁin, adeirim liḃ, má iarrann siḃ aon rud ar an Aṫair am' ainim taḃarfaiḋ sé ḋaoiḃ é. [24] Go dtí so níor iarraḃair aon níḋ am' ainim: Iarraiḋ, agus ġeoḃaiḋ siḃ, ionus go mbeaḋ ḃúr n-áṫas iomlán.

[25] Do laḃras na neiṫe seo liḃ i ḃfuirm soluíḋí. Tá an t-am ag teaċt nuair ná laḃarfad liḃ feasda i sol-

[1] Maiṫ. vii. 7, xxi. 22; Marc. xi. 24; Lúc. xi. 9; *supra* xiv. 13; Séam. i. 5.

* Ver. 13. "Múinfiḋ sé ḋaoiḃ an uile ḟírinne." Feic an nóta ar Ċaiḃ. xiv. 26.

uíḋiḃ, aċ neósfaḋ ḋaoiḃ go soiléir i ḋtaoḃ an Aṫar.
26 Sa lá san iarrfaiḋ siḃ am' ainim-se; agus ní ḋeirim
27 liḃ go nguiḋfeaḋ an t-Aṫair an búr son; Óir tá
gráḋ ag an Aṫair féin ḋaoiḃ, toisg gráḋ ḃeiṫ
agaiḃ ḋóṁ-sa agus gur ċreiḋeaḃair gur ó Ḋia do
28 ġluaiseas. Ḋo ġluaiseas amaċ ó'n Aṫair, agus
do ṫánaġ ar an saoġal; táim ag fágáilt an tsaoġ-
ail airís, agus ag dul ag triall ar an Aṫair.

29 Ḋuḃairt a ḋeisgiobuil leis: Féaċ, anois taoí ag
laḃairt go soiléir, agus ní h-aon tsoluíḋ atá agat
30 d'á laḃairt. Tá ḟios againn anois go ḃfuil fios
gaċ uile níḋ agat, agus náċ gáḋ ḋuit aoinne ḃeiṫ
'ġaḋ' ċeistiú: as so creiḋimíḋ gur ó Ḋia a ġluaisís.
31 Ḋ'ḟreagair Íosa iaḋ: An gcreiḋeann siḃ anois?
32 [1] Féaċ, tá an tráṫ ag teaċt, agus tá sé tagaiṫe
ċeana féin, 'n-a sgaipfar siḃ, gaċ duine ċun a ċoḋa
féin, agus 'n-a ḃfágfaiḋ siḃ mise am' aonar; aċ
ní'lim am' aonar, mar tá an t-Aṫair am' ḟoċair.
33 Ḋo laḃras na neiṫe sin liḃ ionus go mbeaḋ síoṫċain
agaiḃ ionam-sa. Ḃeiḋ trioblóiḋ sa tsaoġal agaiḃ;
aċ glacaiḋ misneaċ, tá buaiḋte agam-sa ar an
saoġal.

Caibiḋiol XVII.

Guiḋe Críost ar son a ḋeisgiobul.

1 Ḋo laḃair Íosa an ċainc sin, agus ansan do ṫóg sé
a ṡúile suas ċun na ḃflatas, agus ḋuḃairt sé: A
Aṫair, tá an uair tagaiṫe; taḃair glóire do d'Ṁac
2 ionus go dtaḃarfaḋ do Ṁac glóire ḋuit: Fé mar
a ṫugais dó cóṁaċt os cionn gaċ feóla, ionus, gaċ
ar ṫugais dó, go dtaḃarfaḋ sé ḋóiḃ beaṫa ṡíoruiḋe.
3 Agus isí seo an ḃeaṫa ṡíoruiḋe, go gcuirfiḋís aiṫne
ort-sa, an t-aon Ḋia fírinneaċ aṁái, agus ar Íosa
4 Críost a ċuiris uait. Ḋo ṡoillsiġeas-sa ṫú ar an
dtalaṁ so; tá an obair déanta agam a ṫugais dom
5 le déanaṁ. Agus soillsiġ-se mise anois, a Aṫair,
ad' ḟoċair féin, leis an soillseaċt a ḃí agam ad'
ḟoċair sar a raiḃ an doṁan ar biṫ.

[1] Maiṫ. xxvi. 31; Marc. xiv. 27.

Do noċtas t'ainim do sna daoine a ṫugair dom 6
as an saoġal; ba leat-sa iad, agus ṫugais dóṁ-sa
iad; agus tá do ḃriaṫar coimeádta acu. Tá fios 7
acu anois guraḃ uait-se gaċ níḋ d'á dtugair dóṁ-sa.
Óir, na bréiṫre a ṫugais dom, do ṫugas dóiḃ iad; 8
agus do ġlacadar iad, agus is eól dóiḃ go fíor gur
uait-se a ṫánag, agus do ċreideadar gur tú a ċuir
uait mé.

Guiḋim orṫa; ní h-ar an saoġal a ġuiḋim, aċ orṫa 9
so a ṫugais-se dom; mar is leat-sa iad. Agus is 10
liom-sa gaċ níḋ is leat-sa, agus is leat-sa gaċ níḋ
is liom-sa; agus táim soillsiġṫe ionta. Agus 11
nílim ar an saoġal feasda, agus táid siad so ar an
saoġal, agus táim-se ag dul ag triall ort-sa. A
Aṫair naoṁṫa, coimeád, at' ainim féin, an ṁuintir
a ṫugais dóṁ-sa, ionus go mba h-aon iad, fé mar is
aon sinne. An ḟaid a ḃíos 'n-a ḃfoċair ar an 12
saoġal do ċoimeádas iad at' ainim-se. An
ṁuintir a ṫugais dom do ċoimeádas iad, agus níor
imṫiġ íde as aoinne acu aċ ar ṁac na h-íde,
[1] ionus go gcómlíonfaí an scriptiúir. Aċ anois 13
táim ag teaċt ag triall ort-sa; agus tá an ċaint
seo agam 'á ráḋ ar an saoġal, lonus go mbeaḋ acu,
iomlán ionta féin, an t-áṫas is liom-sa. Ṫugas-sa 14
dóiḃ do ḃriaṫar-sa; agus do ṫug an saoġal fuaṫ
dóiḃ, óir ní de'n tsaoġal iad, sé mar náċ de'n
tsaoġal mise. Nílim 'ġá iarraid go dtógfá as an 15
saoġal iad, aċ go gcoimeádfá saor ó'n olc iad. Ní 16
de'n tsaoġal iad, fé mar náċ de'n tsaoġal mise.
Dein iad do naoṁú sa ḃfírinne. Is fírinne do 17
ḃriaṫar. Fé mar a ċuiris-se uait mise isteaċ sa 18
tsaoġal, do ċuireas-sa uaim iad so isteaċ sa tsaoġal.
Agus naoṁuiġim-se mé féin ar a son, ionus go 19
mbeidís sin, leis, naoṁṫa sa ḃfírinne.

Ní h-ar a son aṁáin, áṁṫaċ, atáim ag guiḋe, aċ, 20
mar an gcéadna, ar son na ndaoine a ċreidfiḋ
ionam tré n-a mbriaṫar; lonus go mb' aon iad go 21
léir, fé mar ataoí-se, a Aṫair, ionam-sa agus mise
ionat-sa; go mbeidís seo 'n-a n-aon ionainn; i dtreó
go gcreidfeaḋ an saoġal gur ċuiris-se uait mé.

[1] Salm. cviii. 8.

22 Agus an soillsiú a ṫugais-se orm-sa, do ṫugas-sa orṫa so é, ionus go mb' aon iad, fé mar is aon sinne.
23 Mise ionta so, agus tusa ionam-sa, ionus go mbeidís beaċtuiġṫe i n-aon; agus go n-aiṫneóċaḋ an saoġal gur ċuiris-se uait mé, agus gur ṫugais
24 gráḋ ḋóiḃ seo fé mar a ṫugais gráḋ ḋóm-sa. A Aṫair, na daoine seo a ṫugais ḋom, is mian liom, an áit i n-a ḃfuilim-se, iad-san do ḃeiṫ ann mar aon liom; ionus go ḃfeicfidís mo ġlóire, an glóire a ṫugais-se ḋom, mas gur ṫugais gráḋ ḋom roiṁ
25 cruiṫniú an doṁain. A Aṫair atá ró-ċeart, ní raiḃ aiṫne ag an saoġal ort; aċ ḃí aiṫne agam-sa ort; agus ḃí fios acu so gur ċuiris-se uait mise.
26 Agus do ṫugas-sa ḋóiḃ, agus taḃarfaḋ, eólus ar t'ainim; ionus, an gráḋ a ṫugais-se ḋóṁ-sa, go mbeaḋ sé ionta so, agus mise ionta.

Caibidiol XVIII.

Tuairisg ar Ṗáis Ċríost.

1 Nuair a ḃí an ċaint sin ráidte ag Íosa ċuaiḋ sé amaċ, mar aon le n-a ḋeisgiobuil [1] ṫar sruṫ Ċedrón, mar a raiḃ gáirdín, agus ċuaid sé féin agus
2 a ḋeisgiobuil isteaċ sa ġáirdín: Agus ḃí fios na h-áite ag Iúdas, leis, an fear a ḋíol é, mar do ċuaiḋ Íosa ann go minic i n-aonḟeaċt le n-a ḋeisgiobul-
3 aiḃ. Agus nuair a fuair Iúdas buiḋean saiġdiúirí agus olficeaċa ó sna h-árd-ṡagairt agus ó sna Fairisíniġ, ṫáinig sé cun na h-áite agus lóċranna aige,
4 agus tóirsí, agus airm. Agus ó ḃí fios ag Íosa gaċ níḋ d'á raiḃ le teaċt air, ċuaiḋ sé amaċ agus
5 duḃairt sé leó: Cé 'tá uaiḃ? D'ḟreagradar é: Íosa an Nasarénaċ. Duḃairt Íosa leó: Is mise é. Agus ḃí Iúdas, an fear a ḋiol é, 'n-a ṡeasaṁ 'n-a
6 dteannta. Agus ċóṁ luaṫ agus aduḃairt sé leó, Is mise é, ċuadar i ndiaiḋ a gcúl agus ṫuiteadar
7 ar an dtalaṁ. Ansan d'ḟiafraiġ sé ḋíoḃ airís: Cé 'tá uaiḃ? Agus duḃradar-san: Íosa an Nasa-

[1] 2 Ríg. XV. 23.

rénaċ. D'ḟreagair Íosa iad: Duḃart liḃ gur mise 8
é; agus má's mise atá uaiḃ leigiḋ ḋóiḃ seo imṫeaċt.
Ionus go gcóṁlíonfaí an focal aduḃairt sé: [1] An 9
ṁuintir a ṫugais dom níor ċailleas aon duine acu.
Agus ḃí claiḋeaṁ ag Símón Peadar, agus ṫaraing 10
sé an claiḋeaṁ, agus ḃuail sé seirḃíseaċ an árd-
ṡagairt, agus ḃain sé an ċluas ḋeas de. Agus
Malcus ab ainim do'n tseirḃíseaċ. Agus duḃairt 11
Íosa le Peadar: Cuir do ċlaiḋeaṁ n-a ṫruaill
taisge. An cailís a ṫug an t-Aṫair dom, an aṁlaiḋ
ná h-olfad í?

Ansan do rug an ḃuiḋean agus an captaén agus 12
seirḃísiġ na n-Iúdaċ ar Íosa, agus do ġaḃadar é.

Agus do rugadar i láṫair Annas ar dtúis é, óir 13
ḃ'é sin aṫair céile Ċáiṗais, árd-ṡagairt na bliana
san. [2] Agus ḃ'é Cáiṗas an t-é ṫug an ċóṁairle 14
úd do sna Iúdaiġ, gur ḃ' é a leas aon duine aṁáin
d'ḟaġail ḃáis ar son an ṗobuil.

Do lean Símón Peadar, áṁṫaċ, agus deisgiobul 15
eile, Íosa. Agus ḃí aiṫne ar an ndeisgiobul eile
sin ag an árd-ṡagart, agus ċuaiḋ sé isteaċ i ḃfoċair
Íosa i halla an árd-ṡagairt. Agus ḃí Peadar 'n-a 16
ṡeasaṁ i n-aice an doruis lasmuiġ. Ansan, an
deisgiobul eile sin go raiḃ aiṫne ag an árd-ṡagart air,
d'imṫiġ sé amaċ agus do laḃair sé le cailín an
doruis agus ṫuġ sé Peadar isteaċ. Agus duḃairt 17
cailín an doruis le Peadar: Náċ duine de ḋeisgiobul-
aiḃ an ḟir úd tusa, leis? Deir seisean: ní h-eaḋ.
Agus ḃí na seirḃísiġ agus na h-oificeaċa 'n-a sea- 18
saṁ i n-aice na teine, 'ġá dtéiḋ féin, mar ḃí sé fuar;
agus ḃí Peadar 'n-a dteannta, leis, agus é 'n-a
ṡeasaṁ, 'ġá ṫéiḋ féin.

Agus do ċeistiġ an t-árd-ṡagart Íosa i dtaoḃ 19
a ḋeisgiobul agus i dtaoḃ a ṫeagaisg. D'ḟreagair 20
Íosa é: Do laḃras go h-osgailte leis an n-doṁan;
ḋeineas teagasg i gcóṁnuiġe sa tsinagóig, agus sa
teampul, mar a gcruinníġiḋ na Iúdaiġ go léir; agus
níor laḃras aon níḋ fé ċeilt. Cad 'n-a ṫaoḃ duit 21
mise ċeistiú? Ceistiġ na daoine a ḃí ag éisteaċt le
u-ar laḃras leó; féaċ, is eól dóiḃ seo cad 'duḃart.

[1] *Supra* xvii. 12. [2] *Supra* xi. 49.

22 Nuair adubhairt sé an méid sin do bhuail seirbhíseach a bhí láithreach buille bhais an Íosa agus dubhairt sé; An mar sin a thugann tú freagra ar an árd-shagart?
23 D'fhreagair Íosa é: Má's olc mo chaint, tabhair fiadhnaise ar an olc; má's maith í, cad chuige dhuit mé bhualadh?
24 [1] Ansan do chuir Annas uaidh é gabhtha ag triall ar Cáiphas an t-árd-shagart.
25 Ach bhí Símón Peadar 'n-a sheasamh 'ghá théidh féin [2] agus dubhradar leis: Nách duine d'á dheisgiobuil siúd tusa leis? Do shéan seisean agus dubhairt sé:
26 Ní h-eadh. Ansan dubhairt duine de sheirbhísigh an árd-shagairt, gaol do'n fhear gur bhain Peadar an
27 chluas de: Ná feaca-sa thu sa gháirdín i n'fhochair? Do shéan Peadar airís: agus do ghlaoidh an coileach láithreach.

28 Ansan do rugadar Íosa leó ó Cháiphas go dtí an [3] Praetórium. Bhí sé 'n-a mhaidin an uair sin, agus níor chuadar féin isteach sa halla, i [4] dtreó ná truailleófaí iad, agus go n-íosfaidís an cháisg.
29 Uime sin do chuaidh Piláit amach ag triall ortha, agus dubhairt sé: Cad 'tá agaibh 'á chur i leith an duine seo?
30 D'fhreagradar agus dubhradar leis: Mura mbeadh é seo beith 'n-a chuirptheach ní thabharfaimís ag triall
31 ort-sa é. Dubhairt Piláit leó: Tógaidh féin é agus tugaidh breith air do réir bhúr ndlighe féin. Agus dubhairt na Iúdaigh leis: Ní'l ceaduighthe dhúinne
32 aoinne chur chun báis. [5] Ionus go gcómhlíonfaí focal Íosa, an focal adubhairt sé 'ghá chur i n-iúil cad é an bás a gheobhadh sé.
33 Ansan [6] do chuaidh Piláit isteach sa chúirt airís, agus ghlaoidh sé chuige Íosa agus dubhairt sé leis:
34 An tusa rí na n-Iúdach? D'fhreagair Íosa: An uait féin a deirir-se an nídh sin, nó an daoine eile d'innis
35 dhuit é am' thaobh-sa? D'fhreagair Piláit: An Iúdach mise? Do dhaoine féin agus na h-árd-shagairt isiad

[1] Mait. xxvi. 57; Marc. xiv. 53; xxii. 54.
[2] Mait. xxvi. 69; Marc. xiv. 67; Lúc. xxii. 56.
[3] Nó, halla an ghoibhearnóra. [4] Gníomh. x. 28, xi. 3.
[5] Mait. xx. 19.
[6] Maic. xxvii. 11; Marc. xv. 2; Lúc. xxiii. 3.

a ṫug suas dóṁ-sa ṫú. Cad ’tá déanta agat?
D’ḟreagair Íosa: Ní ḃaineann mo ríġeaċt-sa leis 36
an saoġal so. Dá mbaineaḋ mo ríġeaċt leis an
saoġal so ní baoġal ná go dtroidfeaḋ mo ṁuintir
ionus ná taḃarfaí suas do sna Iúdaiġ mé: aċ anois
ní h-as so atá mo ríġeaċt-sa. Ansan duḃairt 37
Pílát: An rí ṫu, mar sin? D’ḟreaġair Íosa: Mar
adeirir, is rí mé. Is ċuige do ruġaḋ mise, agus
is ċuige do ṫánaġ ar an saoġal, ċun go ndéanfainn
fiaḋnaise do’n ḃfírinne. Gaċ n-aon a ḃaineann leis
an ḃfírinne, éisteann sé le m’ ġlór-sa. Deir Pílát 38
leis: Cad is fírinne ann? Agus nuair aduḃairt sé
an focal san d’imṫiġ sé amaċ airís ċun na n-Iúdaċ,
agus duḃairt sé leó: Ní ḃfaġaim-se coir ar biṫ ann.
[1] Aċ is nós agaiḃ-se go leigfinn duinne saor ċúġaiḃ 39
uim Ċáisg; an mian liḃ, mar sin, go leigfinn saor
ċúġaiḃ rí na n-Iúdaċ? Ansan do liúġadar go léir 40
airís agus duḃradar: Ná leig saor é seo, aċ Bar-
abbas. Agus biṫeaṁnaċ ab eaḋ Barabbas.

CAIBIDIOL XIX.

Tuairisg ar Páis Críost ar leanṁaint.

Agus ansan do ṫóg Pílát Íosa, agus [2] do sgiúr- 1
sáil sé é. Agus d’ḟíġeadar na saiġdiúirí coróinn 2
ḋeilgneaċ, agus ċuiseadas ar a ċeann í, agus ċuir-
eadar éadaċ corcra uime. Agus ṫagasdís ċuige 3
agus deiridís: Go mbeannuiġṫear duit, a rí na
n-Iúdaċ; agus do ḃuailidís dóirne air. Ansan do 4
ċuaiḋ Pílát amaċ airís, agus duḃairt sé leó: Féaċ,
táim ’ġá ṫaḃairt ċúġaiḃ amaċ, go dtuigfeaḋ siḃ ná
faġaim aon ċoir ann. Agus ṫáiniġ Íosa amaċ agus 5
an ċoróinn ḋeilgneaċ air agus an brat corcra umie.
agus duḃairt seisean leó: Féaċ an duine! Agus 6
nuair a ċonaic na h-árd-ṡagairt agus a n-oificeaċa é
do liúġadar agus duḃradar: Céas é, céas é. Duḃ-
airt Pílát leó: Tógaiḋ féin é, agus céasaiḋ é; óir

[1] Mait. xxvii. 15; Marc. xv. 6; Lúc. xxiii. 17.
[2] Mait. xxvii. 26; Marc. xv. 15.

7 ní ḃfaġaim-se aon ċoir ann. D'ḟreaġais na Iúdaiġ: Tá dlíġ againne, agus do réir na dlíġe sin is ceart dó bás d'ḟáġail, de ḃríġ gur ḋein sé Mac Dé ḋe féin.
8 Nuair airiġ Pílát an focal san ṫáinig tuille eagla
9 air. Agus ċuaiḋ sé isteaċ sa ċúirt airís agus duḃairt sé le h-Íosa: Cad as duit-se? Aċ níor
10 ṫug Íosa freagra air. Duḃairt Pílát leis, d'á ḃríġ sin: An aṁlaiḋ ná laḃarfair liom? Ná fuil ḟios agat go ḃfuil ar mo ċumas-sa ṫú ċéasaḋ, agus go
11 ḃfuil ar mo ċumas ṫú leigint saor? D'ḟreagair Íosa: Ní ḃeaḋ aon níḋ ar do ċumas am' aġaiḋ mura mḃeaḋ gur tugaḋ duit é ó'n áit ṫuas. Uime sin an t-é a ṫug suas duit mé, is mó an peaca atá air.

12 Agus as san amaċ ḃí Pílát a d'iarraiḋ é leigint saor. Aċ do liúiġ na Iúdaiġ, agus duḃradar: Má leigeann tú saor é seo ní cara do Caesar tu; Óir, gaċ aoinne a ḋeineann rí ḋe féin laḃrann sé i n-aġaiḋ
13 Ċaesair. Nuair a ḋ'airiġ Pílác na focail sin do ṫug sé Íosa leis amaċ, agus do ṡuiḋ sé sa ċaṫaoir ḃreiṫeaṁntais, sa n-áit ar a dtugtar Litostrótos;
14 sa teangain Eaḃra, Áṁṫac, Gabbata. Agus b'é lá ollaṁuiġṫe na Cásga é, tímpal an séṁaḋ h-uair,
15 agus duslairt sé leis na Iúdaiġ: Féaċ ḃúr rí:* Aċ do liúġadar: Tóg uainn é, tóg uainn é; céas é! Duḃairt Pílát leó: An ndéanfaḋ ḃúr rí do ċéasaḋ? D'ḟreagair na h-árd-ṡagairt: Ní'l aon rí againn aċ
16 Caesar. Ansan do ṫug sé suas dólḃ é le céasaḋ. Agus ṫógadar Íosa, agus do rugadar leó amaċ é.

17 Agus [1] ag iompar a ċroise ċuaiḋ sé amaċ ċun na h-áite ar a dtugtar Áit an Ċloiginn, agus Golgota sa
18 teangain Eaḃra, Mar ar ċeasadar é, agus beirt eile 'n-a ċeannta, duine ar gaċ taoḃ, agus Íosa i lár
19 baill. Agus do sgríḃ Pílát teidiol, agus ċuir sé ar an gcrois é. Agus ḃ' e seo an sgríḃinn: ÍOSA
20 NASARÉNAĊ RÍ NA N-IÚDAĊ. Agus do léiġ

[1] Mait. xxvii. 33; Marc. xv. 22; Lúc. xxiii. 33.

*Ver. 14. "Lá ollaṁuiġṫe na Cásca," .i. an lá roim Ṡabbóid na cásga, "Parascevé" a tugtí ar gaċ oiḋċe ċásga, .i. "oiḋċe an ollṁúċáin. Áċ b'í seo oiḋċe na Ṡabbóide móire, .i. Ṡabbóid seaċtṁaine na cásga.

mórán de sna Iúdaiġ an teidiol san, mar bhí an áit 'n-ar céasaḋ Íosa acmair do'n ċaṫair. Agus bhí sé sgríobhṫa i n-Eabhrais, agus i nGrégis agus i Laidin. Dubhairt ard-ṡagairt na n-Iúdaċ, áṁ, le Pílát: 21 Ná sgríobh: Rí na n-Iúdaċ; aċ go ndubhairt sé: Is mé Rí na n-Iúdaċ. D'ḟreagair Pílát: An níḋ do 22 sgríobhas, do sgríobhas e.

Agus na saiġdiúrí, nuair a ċéasadar é, do ṫóg- 23 dar a ċuid éadaiġ agus ḋeineadar ceiṫre coda ḋíobh, cuid do gaċ saiġdiúir, agus a ċasóg. Bhí an ċasóg, áṁ, gan fuaġail inti, aċ í fiġte ar fad ó n-a bárr. Agus dubhradar le n-a céile: Ná stracaimís í, aċ 24 cuirimís ar ċrannaibh cé aige go mbeiḋ sí; go gcóṁ-líonfaí an scriptiúir adeir: [1] Do rainneadar eatarṫa mo ċuid éadaiġ, agus ċuireadar ar ċrann-aibh mo ċúṁdaċ. Agus do ḋein na saiġdiúirí na neiṫe sin.

Agus bhí 'n-a seasaṁ i n-aice croise Íosa a ṁáṫair, 25 agus deirbhṡiúr a ṁáṫar, Máire Cleopais, agus Máire Ṁaġdalén. Agus nuair a ċonaic Íosa a 26 ṁáṫair agus an deisgiobul ab ionṁuin leis 'n-a ṡeasaṁ, dubhairt sé le n-a ṁáṫair: A bhean, siné do ṁac! Ansan deir sé leis an ndeisgiobul: 27 Féaċ do ṁáṫair. Agus ó'n uair sin amaċ do ġlac an deisgiobul ċun a ṫeaġlaiġ féin í.

I 'n-a ḋiaiḋ san, ó bhí fios ag Íosa go raibh gaċ níḋ 28 críoċnuiġṫe, [2] ionus go gcóṁlíonfaí an scriptiúir, dubhairt sé: Tá tart orm. Agus bhí árṫaċ ann agus 29 é lán d'ḟínéigir. Ċuireadar ċun a bhéil spúins agus é lán d'ḟínéigir agus iosóip timpal air. Agus 30 nuair a ġlac Íosa an ḟínéigir, dubhairt sé: Tá críoċ-nuiġṫe. Agus do ċrom sé a ċeann, agus ṫug sé a anam uaiḋ.

Aċ na Iúdaiġ, óir b'é lá an ollaṁuiġṫe é, i dtreó 31 ná fanfaḋ na cuirp ar an gcrois i gcaiṫeaṁ na sab-bóide, óir ba lá mór sabbóide an lá san, d'iarradar ar Pílát go mbrisfí a gcosa agus go dtógfaí as iad. Ansan do ṫáinig na saiġdiúirí, agus bhriseadar cosa 32 an ċéad duine, agus cosa an duine eile a bhí céasda i n-aonḟeaċt leis. Aċ nuair a ṫánadar ċun Íosa, 33

[1] Salm. xxi 19. [2] Salm. lxviii. 22.

ċonacadar go raiḃ sé marḃ ċeana féin, agus níor
34 ḃriseadar a ċosa; Aċ d'osgail duine de sna saiġ-
diúiríḃ a ṫaoḃ le sleaġ, agus ṫáiniġ amaċ as, láiṫ-
35 reaċ, fuil agus uisge. Agus an t-é a ċonaic é ṫug
sé fiaḋnaise ann, agus is fíor a ḟiaḋnaise. Agus is
eól dó san go bfuil an ḟírínne aige 'á ráḋ, ionus go
36 gcreidfeaḋ siḃ-se. Óir do deineaḋ na neiṫe sin
ionus go gcóṁlíonfaí an scriptiúir: [1] Ní ḃrisfiḋ
37 siḃ aon ċnáṁ ann. Agus airís deir scriptiúir eile:
[2] Ċífid siad an t-é a ṡádadar.

38 'N-a ḋiaiḋ san d'iarr Ióseṗ ó Arimataea ar Píláṫ
(mar deisgiobul le h-Íosa dob eaḋ é, aċ fé ċéilt, le
h-eagla na n-Iúdaċ) leigint dó corp Íosa do ḃreiṫ
leis. Agus do ṫoiliġ Píláṫ. Agus ṫáinig sé agus
39 do rug sé leis corp Íosa. Agus do ṫáinig Nico-
démus, leis, [3] an fear úd a ṫáinig ar dtúis ċun Íosa
sa n-oiḋċe, agus measgán mirr agus aloé aige, tímpal
40 céad púnt meáġċaint. Agus do ṫógadar corp
Íosa, agus do ċeangaladar é le línéadaċ agus leis
na spíosraíḃ, fé mar is gnáṫ leis na Iúdaiġ aḋlacaḋ
41 ḋéanaṁ. Agus ḃí sa n-áit 'n-ar céasaḋ é gáirdín,
agus sa ġáirdín ḃí tuama nua nár h-aḋlacaḋ aoinne
42 fós ann. Ċuireadar Íosa sa tuama san, mar ḃí
sé 'n-a gcóṁgar, agus b'é lá ollaṁuiġṫe na n-Iúdaċ é.

Caibidiol XX.

Airéiriġe Ċríost agus é 'ġá ṫaisbeáint féin d'á ḋeisgiobulaiḃ.

1 Agus [4] an ċéad lá de'n tseaċtṁam ṫainig Máire
Ṁaġdalén ar maidin, agus an doirċeaċt fós ann,
ċun na h-uaġa, agus ċonaic sí an leac tógṫa ó'n uaiġ.
2 Ansan do riṫ sí agus ṫáiniġ sí ag triall ar Ṡímón
Peadar agus ar an ndeisgiobul eile úd ab ionṁuin
le h-Íosa, agus dubairt sí leó: Do ṫógadar an
Tiġearna as an dtuama, agus ní fios dúinn cár ċuir-
3 eadar é. Agus d'imṫiġ Peadar agus an deisgiobul

[1] Exod. xii. 46; Uiṁ. xi. 12. [2] Zach. xii. 10. [3] *Supra* iii. 2.
[4] Maiṫ. xxviii. 1; Marc. xvi. 1; Lúc. xxiv. 1.

eile amaċ, agus ṫanadar ċun an tuama. Agus ḃí 4
an ḃeirt ag ruiṫ i n-aonḟeaċt, agus do riṫ an deis-
giobul eile níba luaṫa 'ná Peadar, agus isé ba
ṫúisge ṫáinig ċun an tuama. Agus nuair do ċrom 5
sé do ċonaic sé an línéadaċ leagaiṫe ann; aċ níor
ċuaiḋ sé isteaċ. Ansan do ṫáinig Símón Peadar 6
'n-a ḋiaiḋ, agus ċuaiḋ sé isteaċ sa tuama, agus ċonaic
sé an línéadaċ leagaiṫe ann, Agus an ciarsúir a ḃí 7
ar a ċeann, agus ní h-i dteannta na n-éadaiġe lín a
ḃí sé sin, aċ i n-áit fé leiṫ agus é fillte i n-aon áit
aṁáin. Ansan do ċuaiḋ isteaċ an deisgiobul eile, 8
a ṫáinig ar dtúis ċun an tuama; agus do ċonaic sé
agus do ċreid sé. Óir níor ḃ'ḟios fós dóiḃ an 9
scriptiúir, nár ḃ'ḟoláir é ḋ'eiriġe ó sna mairḃ.
Ansan d'imṫiġ na deisgiobuil aḃaile arís. 10

Aċ [1] d'ḟan Máire 'n-a seasaṁ i n-aice an tuama 11
agus í ag gol. Sa ġol di, áṁṫac, do ċrom sí, agus
d'ḟéaċ sí isteaċ sa tuama; Agus ċonaic sí an dá 12
aingeal, i n-éadaċ ġeal, agus iad 'n-a suiḋe, aingeal
acu ag ceann agus an t-aingeal eile ag cosaiḃ na
h-áite 'n-ar cuireaḋ corp Íosa. Duḃradar léi: A 13
ḃean, cad fé ndeara ḋuic ḃeiṫ ag gol? Duḃairt sí
leó: Mar do ṫógadar mo Ṫiġearna, agus ní ḟeadar
cár ċuireadas é. Nuair a ḃí na focail sin ráiḋte aici 14
d'iompuiġ sí siar, agus ċonaic sí Íosa 'n-a ṡeasaṁ,
agus ní raiḃ ḟios aici gur ḃ' é Íosa é. Duḃairt Íosa 15
léi: A ḃean, cad sé ndeara ḋuit ḃeiṫ ag gol? Cé
atá uait? Ċeap sisi gur ġárdnóis é, agus duḃairt
sí leis: A ḋuine ṁacánta, má's tusa a ṫóg é, innis
dam cár ċuiris é, agus béarfad liom é. Duḃairt 16
Íosa léi: A Ṁáire. D'iompuiġ sisi agus duḃairt sí
leis: Rabbóní; ('sé sin le ráḋ, A Ṁáiġistir). Duḃ- 17
airt Íosa léi: Ná teangṁuiġ liom, óir níor ċuas suas
ċun m' Aṫar fós; aċ imṫiġ ag triall ar mo ḃráiṫre
agus abair leó, Táim ag dul suas ċun m' Aṫar agus
ċun ḃúr n-Aṫar, ag triall ar mo Ḋia agus ar ḃúr
nDia. Ṫáinig Máire Ṁaġdalén agus d'innis sí do 18
sna deisgiobuil: Do ċonac an Ṫiġearna agus duḃairt
sé na neiṫe seo liom.

Agus um ṫráṫnóna an lae céadna, an céad lá de'n 19

[1] Mait. xxviii. 1; Marc. xvi. 5; Lúc. xxiv 4.

tseaċtṁain, agus na dóirse dúnta, mar a raiḃ na deisgiobuil cruinniġṫe le h-eagla na nIúdaċ, [1] ṫáinig Íosa agus do ṡeasaiṁ sé i lár baill, agus
20 duḃairt sé leó: Síoṫċáin daoiḃ.* Agus nuair aduḃairt sé an focal san do ṫaisbeáin sé ḋóiḃ a láṁa agus a ṫaoḃ. Agus ḃí áṫas mór ar na deis-
21 giobulaiḃ toisg go ḃfeacadar an Tiġearna. Ansan duḃairt sé airís leó: Síoṫċáin daoiḃ. Fé mar a ṡeól
22 an t-Aṫair mise seólaim-se siḃ-se. Tar éis an méid sin a ráḋ, do ċuir sé anál fúṫa; agus duḃairt sé leó:
23 Glacaiḋ an Spioraid Naoṁ. [2] Na daoine go maiṫfiḋ siḃ a bpeacaí ḋóiḃ, táid siad maiṫte ḋóiḃ; agus na daoine go gcoimeádfaiḋ siḃ a bpeacaí gan maiṫeaṁ ḋóiḃ, táid siad gan maiṫeaṁ ḋóiḃ.†

24 Aċ Tomás, duine de'n dáréag, go dtugtí Didimus
25 air, ní raiḃ sé 'n-a ḃfoċair nuair a ṫáinig Íosa. Agus d'á ḃríġ, sin, duḃairt na deisgiobuil eile leis: Ċonacamair an Tiġearna. Aċ duḃairt seisean leó: Mura ḃfeiceaḋ i n-a ḋearnaċaiḃ rian na dtairingí, agus mura gcuireaḋ mo ṁéas isteaċ i n-ineaċ na dtaraingí, agus mura gcuireaḋ mo lám isteaċ 'n-a ṫaoḃ, ní ċreidfeaḋ é.

26 Agus tar éis oċt lá ḃí na deisgiobuil istiġ airís, agus Tomás 'n-a ḃfoċair. Ṫáinig Íosa, agus na dóirse dúnta, agus ṡeasaiṁ sé i lár baill, agus
27 duḃairt sé: Síoṫċáin daoiḃ. Ansan deir sé le Tomás: Cuir do ṁéar anso isteaċ agus féaċ mo deasnaċa, agus sin anso do láṁ, agus cuir isteaċ am' ṫaoḃ í; agus ná ḃí díċreideaṁaċ, aċ ḃí creid-
28 eaṁaċ. D'ḟreagair Tomás agus duḃairt sé leis:
29 Is tú mo Ṫiġearna agus mo Ḋia. Duḃairt Íosa leis:

[1] Marc, xvi. 14; Lúc. xxiv. 36; 1 Cor. xv. 5.
[2] Mait. xviii. 18.

*Ver. 19. "Agus na dóirse dúnta." An ċóṁaċt ċéadna a ṫug corp Ċriost, go h-iomlán, slán 'n-a ḃallaiḃ beaṫa go léir, tré sna dóirse dúnta, féadann sí gan aṁras ar ḃiṫ, an corp céadna do ċur láiṫreaċ go fior sa tsácramínt, ḃioḋ go ḃfuil san agus súd os cionn ár dtuisgiona.

†Ver. 23. "Na daoine go maiṫfiḋ siḃ a bpeacaí ḋóiḃ." Sin cóṁaċt ċun peacaí ṁaiṫeaṁ nuair a h-ínnstear iad i ḃfaoísdin, agus úġdarás ċuige, agus séala mór leaṫan, ó neaṁ anuas, ag deiṁniúġaḋ na cóṁaċta san agus an úġdaráis sin.

Do ċreidis, a Ṫomáis, mar do ċonaicís mé. Is
aoiḃinn do'n ṁuintir na feacaiḋ, agus do ċreid.

[1] Do ḋein Íosa, i láṫair a ḋeisgiobul, morán eile 30
míorḃúiltí ná fuil sgríoḃṫa sa leaḃar so. Aċ do 31
sgríoḃaḋ an méid seo ionus go gcreidfeaḋ siḃ gur
ḃ' é Íosa is Críost Mac Dé ann; agus, 'ġá ċreideaṁ-
aint, go mḃeaḋ an beaṫa agaiḃ i n-a ainim.

CAIBIDIOL XXI.

Críost 'á ṫaisbeáint féin d'á ḋeisgiobulaiḃ ar bruaċ na
faraige agus cúram a ṫréad 'á ċur aige ar Ṗeadar.

I n-a ḋiaiḋ san do ṫaisbeáin Íosa é féin airís do 1
sna deisgiobulaiḃ ag muir Ṫiḃerias, agus seo mar a
ṫaisbeáin. Ḃí Símón Peadar, agus Tomás an a 2
dtugtar Didimus, agus Natanaél, an fear ó Ċána
na Gaililí, agus clann Seḃedé, agus beirt eile deis-
giobul, agus iad i ḃfocair a céile. Agus duḃairt 3
Símón Peadar leó: Táim-se ag dul ag iasgaireaċt.
Duḃradar leis: Raġaimíd-ne leat. Agus d'imṫiġ-
eadar agus cuadar ar bórd luinge; agus i gcaiṫeaṁ
na h-oiḋċe sin níor rugadar as aon iasg. Aċ nuair 4
a ṫáinig an ṁaidean, ḃí Íosa 'n-a ṡeasaṁ ar an
dtráiġ; aċ ní raiḃ ḟios ag na deisgiobuil gur ḃ' é
Íosa é. Agus duḃairt Íosa leó: An ḃfuil aon bia 5
agaiḃ, a ḃuacaillí? D'ḟreagradar: Ní'l. Duḃairt 6
sé leó: Cuiriḋ an líon amaċ an ḋeis na luinge agus
geóḃaid siḃ. Ċuireadar; agus láiṫreaċ ḃí ag teip
orṫa an líon do ṫarang isteaċ, ḃí oiread san iasg ann.
Ansan, an deisgiobul san doḃ' ionṁuin le h-Íosa, 7
duḃairt sé le Peadar: Isé an Tiġearna é. Nuair
airiġ Símón Peadar gur ḃ' é an Tiġearna é, do ċuir
sé a ḃrat uime (oir ḃí sé noċt) agus ċaiṫ sé é féin sa
ḃfaraige. Aċ ṫáinig na deisgiobuil eile ar an luing, 8
mar ní raḃadar aḃfad ó'n dtír, aċ tímpal ḋá ċéad
cúḃat, agus ṫaraingeadar 'n-a ndiaiḋ an líon lán
d'iasgaiḃ. Agus nuair a ṫánadar i dtír ċonacadar 9
gríosaċ ann, agus iasg anuas air, agus arán. Duḃ- 10

[1] *Infra* xxi. 25.

airt Íosa leó: Tugaiḋ anso cuid de sna h-éisg a
11 ċogaḃair anois. Ċuaiḋ Símón Peadar suas, agus
ṫarraing sé an líon i dtír agus é lán d'iasgaiḃ móra,
céad agus caogad agus a trí. Agus bíoḋ go raiḃ
12 oiread san ann dióḃ, níor briseaḋ an líon. Duḃairt
Íosa leó: Tagaiḋ agus iṫiḋ rud. Agus níor
leóṁaiġ aoinne d'á raiḃ ag caiṫeaṁ an ḃíḋ a ḟiafraiġe
de: Cé h-é ṫusa? Mar ḃí ḟios acu gur ḃ'é an
13 Tiġearna é. Agus ṫáiniġ Íosa, agus ṫog sé an
t-arán, agus ṫug sé ḋóiḃ é, agus an t-iasg mar an
14 gcéadna. B'ṡiné an tríṁaḋ h-uair ag Íosa 'ġá
ṫaisḃeáint féin d'á ḋeisgiobulaiḃ agus é eiriġṫe ó
sna mairḃ.

15 Ansan, nuair a ḃí bia caiṫte acu, duḃairt Íosa le
Símón Peadar: A Símóin ṁic Eóin, an mó do ġráḋ-
sa ḋom 'ná a ngráḋ so? Duḃairt seisean leis:
Iseaḋ, á Ṫiġearna, is eól duit go ḃfuil gráḋ agam
duit. Duḃairt sé leis: Dein m'uain do ċoṫú.
16 Duḃairt sé arís leis: A Ṡímóin ṁic Eóin, an ḃfuil
gráḋ agat dom? Duḃairt sé leis: Tá, a Ṫiġearna,
17 is eól duic go ḃfuil gráḋ agam duit. Duḃairt sé
leis: Dein m' uain do ċoṫú. Duḃairt sé leis an
tríṁaḋ h-uair: A Ṡímóim ṁic eóin, an ḃfuil gráḋ
agat dom? Ṫáiniġ buairt ar Ṗeadar, toisg é 'ġá
ráḋ leis an tríṁad h-nair: An ḃfuil gráḋ agat
dom? Agus duḃairt sé leis: A Ṫiġearna, tá fios
gaċ uile níḋ agat-sa; tá 'ḟios agat go ḃfuil gráḋ
agam duit. Duḃairt sé leis: dein mo ċaoire do
ċoṫú.*

18 Go deiṁin, deiṁin, adeirim leat, nuair a ḃís níḃ'
óige, ċurṫa féin do ċrios umat agus do ṡiúḃalṫá sa
n-áit ba ṫoil leac; [1] aċ nuair a ċríonóċair, sínfir
amaċ do láṁa agus cuirfiḋ duine eile do ċrios
umat agus seólfaiḋ sé ṫu sa n-áit náċ toil leac.
19 Duḃairt sé an méid sin 'ġá ċur i n-iúil cad é an

[1] 2 Pead. i. 14.

*Ver. 17. "Dein mo ċaoire do ċoṫú." do ġeall Críost uaċtaránaċt spiridálṫa do Peadar (Marc. xvi. 19). Do cómlíon sé an ġeallaṁaint sin anso, aġ cur cúraim a ċréada go léir air, .i. cúram na h-eagailse go leir, idir ċléir agus tuaṫ.

sagas báis go dtabarfa séḋ glóire do Ḋia leis. Agus nuair a bí an méid sin ráiḋte aige dubairt sé leis: lean mise.

D'iompuiġ Peadar agus ċonaic sé an deisgiobul eile, an t-é dob' ionṁuin le h-Íosa, ag leanṁaint, [1] an t-é do luiġ ar a uċt ag an suipéar agus adub-airt: A Ṫíġearna, cé h-é an fear a ḋíolfaiḋ ṫú? 20

Nuair a ċonaic Peadar é sin dubairt sé le h-Íosa: Agus, a Ṫiġearna, cad mar ġeall air seo? Dub-airt Íosa leis: Má's toil liom-sa é ḋ'ḟanṁaint go dtagad, cad é sin duit-se sin? lean-sa mise. 21 22

Ansan do ċuaiḋ an focal amaċ ameasg na mbráiṫre ná faġaḋ an deisgiobul san bas. Agus ní dubairt Íosa leis, Ní bfaġaiḋ sé bas; aċ, Má's toil liom-sa é ḋ'ḟanṁaint go dtagad, cad é sin duit-se sin? 23

Sidé an deisgiobul a ṫugann fiadnaise ins na neiṫib seo, agus do sgríb na neiṫe seo: agus is eól dúinn gur fíor an ḟiaḋnaise a ṫugann sé. 24

Aċ [2] tá a lán neiṫe eile do ḋein Íosa, agus dá sgríbtí síos i leabraib iad i ndiaiḋ céile, measaim ná beaḋ slíġ sa doṁan féin do sna leabraib nár b' ḟuláir a sgrí. 25

[1] *Supra* xiii. 23. [2] *Supra* xx. 30